

CORPUS
SCRIPTORUM HISTORIAE
BYZANTINAE.

EDITIO EMENDATIORE ET COPIOSIOR,

CONSILIO

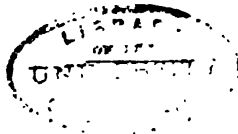
B. G. NIEBUHRII C. F.

INSTITUTA,

AUCTORITATE

ACADEMIAE LITTERARUM REGIAE
BORUSSICAE

CONTINUATA.



THEOPHYLACTUS SIMOCATTA.
GENESIUS.

BONNAE
IMPENSIS ED. WEBERI
MDCCCXXXIV.

**THEOPHYLACTI
SIMOCATTAE
HISTORIARUM**

LIBRI OCTO

RECOGNOVIT

IMMANUEL BEKKERUS.

BONNAE

IMPENSIS ED. WEBERI

MDCCCXXXIV.

IMMANUELIS BEKKERI

PRAEFATIO.

Theophylacti ~~S~~nocattae historiam Mauricianam cum his editam accepissem, primum ab Iacobo Pontano, viro in sua societate non indocto, deinde a Carolo Annibale Fabrotto, cuius nec doctrinam magnopere laudaris nec diligentiam, ipse quia et codicibus carebam manuscriptis et parum assueram generi illi dicendi, quo plane mirifico utitur scriptor ad exemplar antiquitatis ineptissime expressus, satis habui si universa scribendi et interpungendi ratione ad sanitatem propius revocata manifestos duntaxat scribarum typothetarumque errores corrigerem: eos enim nimis multos ab Ingolstadiensi editore (I) transmissos Parisiensis (P) secure propagavit et auxit. addiderat Fabrotus glossarium sive vocum aliquot explicationem: id sesquifolium post Meursii et Ducangii in eodem ge-

nere operam nihil admodum habebat utile. Pontani quoque reccidi annotationes quippe pueris scriptas. eiusdem versionem Latinam non dubitavi refingere, sicubi aut a sententiae veritate aut a sermonis puritate longius videretur declinare.

Scrib. Berolini Idibus Nov. a. 1833.

IACOBI PONTANI DEDICATIO.

SERENISSIMO PRINCIPI AC DOMINO,
D. M A X I M I L I A N O,
UTRIUSQUE BAVARIAE DUCI, PALATINO
RHENI, ETC.

Munus quoddam historicum, ipso genere unum, expositione bipartitum, MAXIMILIANE PRINCEPS, ad te mitto. de imperio et imperatoribus Orientis scriptores hi ambo memorant, de Mauricio Tiberio quidem prior, ut longior, ita quoque gravior et illustrior; de Palaeologis Comnenis posterior, ut chronographus, contractior. inter illius et horum tempora aliquot saecula fluxerunt, anni propemodum septingenti; id quod narrationum in uno volumine coniunctionem impedire non deuit, quando uni eisdemque imperio praefuerunt, Byzantiumque novam Romam, ut Constantinus Magnus appellare voluit, sedem ac domicilium habuerunt, et quae commemorantur ab utroque, ad idem imperium eandemque civitatem spectant. Florebant res et stabant incolumes adhuc sub Mauricio principe potentissimo. deflorescebant et accidebantur potissimum sub Palaeologis, cum Osmanidae sive Turcarum reges, nominis et maiestatis Christianae infestissimi, semper aliquod tanquam membrum de ingenti et praeclarissimo corpore avellerent, donec tandem numine connivente fortunatissimam illam augustissimamque urbem, re vera caeterarum urbium *βασιλδα*, reginam ac dominam, acerrima oppugnatione diu vexatam in potestatem adduxerunt; atque ita corporis quod dixi, velut speciosissimum caput, aut intima eius viscera atque adeo cor ipsum

immanissime avulserunt. quod ut gestum sit, a PROTOVESTIARIO nostro, qui praesens interfuit, diligentissime et ad fidem accommodatissime descriptum invenimus. in utraque historia, ut hęc loco ad illarum commendationem nihil praeterea ponam, summam rerum humanarum mobilitatem ac vicissitudinem, et quod est apud Flaccum, hic apertissime intueri licet:

— *valet ima summis*
Mutare, et insignem attenuat deus,
Obscura promens. hic apicem rapax
Fortuna cum stridore acuto
Sustulit, hic potuisse gaudet.

Ex quanta felicitate Ormisdas Persarum rex (nam de rebus quoque Persicis multa Theophylactus narrat) et Chosroes filius eius in quantas aerumnas devoluti sunt? quam flebilis est Mauricii exitus? quam miserabilis Palaeologorum conditio, qui auxiliaria Latinorum arma toties incassum implorarunt? Persae Varamum, Mauricius Phocam, Constantinus VIII, qui ex familia Palaeologina extremus et parum diu imperavit, Mahometem II, tyrannos crudelissimos pertulerunt.

Quare principibus nihil tutius, nihil salutaris, quam ab uno et unico deo pendere semper, cuius est regnum, et cui voluerit, dabit illud; nihilque perinde in omni vita carum habere ut pietatem ac religionem, cuius in se ipso, MAXIMILIANE, ut item in sanctissimis parentibus ac maioribus tuis, exempla multa et singularia vidimus, legimus, audivimus; quemadmodum et virtutum reliquarum, quibus principes Christiani plusquam diadematis, auro et lapillis, stipatorumque magnis catervis et omni demum honorum genere exornantur. in his elucet inprimis domus vestrae clarissimae erga religiosos viros amor ac liberalitas, qua cum SOCIETAS nostra plurimum usa sit utaturque quotidie, et pars illius etiam ad Augustanum hoc Collegium dimanaverit, et nos quoque tua tuorumque successorum praesidia subsidiaque nobis polliceri possimus, facere non potui quin ad testificationem grati ac memoris animi hoc quidquid est voluminis tibi inscriberem; cum praesertim ex nobilissima bibliotheca tua codices Graecos plures hactenus mihi et

quibusdam ordinis mei suppeditaveris, ut hoc etiam modo nomine studiosorum omnium, qui his et aliis interpretationibus nostris nostrorumque legendis profecerunt aut proficient, tibi gratias agere videar, cum thesauros tales latere et absconditos esse amplius noluisti. quod restat, etiam atque etiam oro, PRINCEPS SERENISSIME, ut labores hosce tibi pie dedicatos ne spernas, Societatemque nostram omni benevolentia comprehendere ne desistas. Augustae Vindelicorum, anno mnciv, pridie Kal. Maias.

IACOBI PONTANI
PRAEFATIO AD LECTOREM
DE AUCTORE HUIUS HISTORIAE,
DE SCRIPTIS EIUS, DE SYNOPSISIBUS
IN EUM PHOTII CONSTANTINOPOLITANI.

Theophylactus Simocatta (sic enim malo quam Simocattus; idque cum Suida, apud quem est *Σμοκάρτης*) in Aegypto natus est, ut ipse liquido indicat lib. 7 cap. 16 extremo, cum de fluminis Nili incremento et inundatione disputationem longiusculam texere incipit. natus est autem loco non ignobili, ut coniecturam facimus, quandoquidem Petrum Aegypti praefectum se cognatione attingere affirmat, lib. 8, ubi Mauricii miserabilem interitum exponit ac deplorat; et ipse quoque honores gessit, quod statim docebimus. atqui scimus regendis praesertim provinciis, ut non imprudentes viros, sic etiam non humiles ac plebeios praeponi solere. ex dialogo, quem historiae suae praefigit, adultis Mauricii temporibus in lucem editum suspicor; et id multo magis ex cap. 17 lib. 2 colligo, ubi se de illius rebus audiisse a senibus narrat, quia scilicet puerilem tum aetatem agebat. sub Heraclio, qui Phoca interfecto imperium pene triginta annis tenuit (ab anno Christi 612 ad 640 scilicet), et Sergio patriarcha Constantinopolitano eum floruisse historiamque istam conscripsisse, ex eodem dialogo certo certius constat, similiterque ex cap. 12 lib. 8, ubi se, Phoca e medio sublato, scripta a se de Mauricii nece populo e superiore loco recitasse eunque ad lacrimas commovisse narrat. Photius

ἀπὸ ἐπάρχων ex praefectis nominat. praefecturam itaque, nec civitatis sed provinciae potius alicuius, administravit, ab eodem ἀντιγραφεὺς dicitur; quod quidam putavit reddendum *Scripturarius*. Scripturarii, inquit Nomsius, apud veteres fuerunt quos nunc tabellarios dicimus, quod scriptis et commentariis omnia vel urbium vel provinciarum complecterentur. Lucilius: *publicorum rerum assuesciam, ut scripturarius*. unde historiam nostram liceret appellare: **THEOPHYLACTI SIMOCATTAE EXPRAEFECTI ET SCRIPTURARII** *). sed Budaeus in Pandect. ἀντιγραφεὺς interpretatur. OBSERVATOR COACTORUM, id est, eorum qui pecuniam colligunt ad principem aut rem publicam pertinentem, qui Graecis ἐποδέκται, nostratibus receptores particulares, Cicero pro domo sua, et alibi, custodes; ubi forsitan *coactorum* subaudiendum est. magis igitur inscriptio placuit, **EXPRAEFECTI ET CUSTODIS COACTORUM**. Suidas σοφιστήν appellat, id est, hominem doctum ac sapientem, ex eoque et verba explanat et locos integros adducit.

Ingenium eius mite imprimis et φιλόκαλον, ut etiam doctrinam non vulgarem, scripta ipsa testantur ac produnt; quorum alia sunt epistolae, alia quaestiones naturales, alia historica. verum nos duobus prioribus generibus in praesens praetermissis, de historia, quam in manibus habemus, age, pro recepto interpretum more disseramus. de qua primum omnium audiendus est Photius, cui cum summa eruditione summi quoque iudicii intelligentia tribuitur. ἡ μέντοι φράσις αὐτῷ ἔχει μέν τι χάριτος· πλήν γε δὴ ἡ τῶν τροπικῶν λέξεων καὶ τῆς ἀλληγορικῆς ἐννοίας κατακορῆς χρῆσις εἰς ψυχρολογίαν τινὰ καὶ νεανικὴν ἀπείροκαλλίαν ἀποτελευτᾷ· οὐ μὲν ἄλλὰ καὶ ἡ τῆς γνωμολογίας οὐκ ἐν καιρῷ παρενθήκη φιλοτιμίας ἐστὶ περιέργου καὶ περιττῆς. τὰ δ' ἄλλα οὗτι ἐς μῶμον ἦκει. dictio eius lepore ac venustate non caret. verumtamen modificatarum vocum et allegoricorum sensuum nimis crebra usurpatione, cum fastidio legentium, tandem friget et juveniliter ineptit oratio. quin

*) Interpres Hist. Trip. retinuit Graecum verbum lib. 9. Auct. Hist. Misc. lib. 13 Latine scripsit antigraphus. sic enim ibi leg. et Idatius in praefatione Chronici. alii contrascriptorem vertunt. vide Salm. ad Hist. Aug. scriptores p. 480, 481 et 485.

etiam intempestiva sententiarum intermissio diligentiam nimis curiosam et supervacaneam olet. caetera in reprehensionem non cadunt. huic iudicio et nos suffragamur, dictionisque elegantiam ex tropis, tum iis qui in uno verbo tum iis qui in oratione cernuntur, magnam partem a Simocatta quaesitam, et comparatam concedimus. tropi autem ut rariores ornatum, sic frequentiores non solum satietatem et ineptiam, sed insuper obscuritatem pariunt. recensere huiusmodi tropos hoc loco nihil attinet, cum res perspicua sit, de qua loquimur. est et aliunde parum nonnunquam dilucidus hic auctor, ut interpretem etiam me eruditiorem pudere non debeat id candide confiteri. quod de sententiis non opportune insertis queritur Photius, id aliquando factum a Simocatta non memini. curiose quidem et fortasse plus satis diligentem alicubi non negaverim, et in sententiis quoque crebrum esse fateor: nec ob id diem illi dicendum puto. invenitur praeterea aliquanto verbosior, quod Photium praeteriisse miror; et idem vel continenter repetit, vel pluribus quam opus est dicit. sed enim haec tria a reprehensione haud aliena multis laudabilibus egregie compensat. est quippe rebus illustris et magnificus; tametsi non omnia Mauricii, sed bella cum Persis potissimum, nempe quinque libris prioribus, persequitur: reliquis tribus adversum Abares et Sclavinos sive Sclavos gesta, necnon funestum eius exitum complectitur. magnam habet casuum varietatem, quae legentes mirabiliter retinet. genus scribendi, si totum simul universe spectemus, sane elaboratum, prudens, grave, iucundum, disertum, planeque oratorium. affert ad vitam humanam ex rerum vicissitudine ac mutatione quam rectissime instituendam documenta utilissima, eo siquidem fine potissimum historia textur, ut aliorum exemplo velut in speculo; quid in moribus nobis sectandum fugiendumve sit, contemplemur. nec lectorem suum tantummodo meliorem sed etiam doctiorem dimittere studet; et cum alios summi ordinis scriptores, tum Homerum se non oscitanter legisse ostendit. multa nihilominus particulatim laudari in hac historia Mauriciana possunt, ut descriptiones montium, fluminum, castellorum, locorum, pugnarum, rituum; orationes partim sacrae, partim civiles, partim militares, sententiis ornatissimae ac robustissimae et omnino elo-

quentissimae; similitudines ad illustrandum accommodatae; multa prudenter dicta, multa pie explicata. si igitur historia quoquo modo scripta, delectat, haec historia scripta ad hunc modum necesse est multo amplius delectet; in cuius contextu Graeco innumeris locis emendando et interpungendo nos etiam atque etiam maioremque in modum laborasse credas velim.

Iam vero Photius, qui in iudicio de hac historia ferendo acutum se praebuit, in synopsisibus seu argumentis singulorum librorum conficiendis parum accurate fideliterque versatus est. haud enim ipsemet ex lectione et memoria illas composuit (quod multis iam persuasum opinor, qui Theophylactum nostrum nondum viderunt et Photianam Bibliothecam evolverunt) sed lemmata seu summulas sectionum, ab aliquo lectore aut librario inductarum, et in vestibulo totius operis, ut mos est, simul ordinatim positas, ut invenit, ita in octo fasciculos constrinxit, ac nihil pene a se animadversum intericiens, alienum laborem pro suo nobis obtrusit et fucum fecit. cum autem lemmata illa nunc imperfecta sint, nunc minus quam pro re contineant, nunc plus contineant, nunc ab ordine rerum narratarum discrepent, nunc falsa sint, haec omnia vitia in epitomis Photianis aequè reperiuntur. quibus nos tollendis operam dantes, epitomas ad ipsam narrationis integritatem, seriem veritatemque accommodavimus; quod facile perspiciet, qui periochas istas sive argumenta sive synopses, ut nobis placuit appellare, cum iis quae apud Photium leguntur conferre voluerit. quamobrem etsi eius nomen in his omittere sine piaculo poteramus, ne tamen quispiam recognitionis seu emendationis nostrae ignarus aut nos tam nobilem scriptorem nondum vidisse admiraretur, aut illi gloriam suam invidisse opinaretur, synopsisibus singulis Photii patriarchae, immo pseudopatriarchae nomen praeposuimus. in capita unumquemque librum nos primum nostrum secuti iudicium divisimus, et suum cuique argumentum praescripimus.

DE INSCRIPTIONE HUIUS HISTORIAE.

Libros hosce *οὐκ ὀνομασμένους ἱστορίας* non ab ipso historico, sed ab aliquo ipsius studioso lectore aut librario inscriptos existimo, quod *ὀνομασμένοι* vetustior scriptores de titulis monumen-

torum suorum sive de inscriptionibus adeo parum fuisse sollicitos, ut eos saepe omiserint. in quo posteris errandi, ne dicam ineptiendi data est occasio. splendida sane appellatio, et quae universam quandam orbis seu rerum per orbem gestarum explanationem polliceri videatur, cum tamen nonnisi Mauricii res, neque illae omnes hoc volumine explicentur, multa siquidem etiam alibi et in Occidente et in Italia praecipue gessit. quid ergo? arbitror inventorem huius inscriptionis ad ipsum imperatorem, qui tum nullo alio Occidentis imperatore *οικουμενικὸς* dici vere potuit, respexisse, ut non tam oecumenica quam oecumenici historia nominanda videatur. nos ut omnem ambiguitatem obscuritatemque fugeremus, simpliciter nec falso, et quod satis est, historiam Mauricii imperatoris inscripsimus, non impediētes, si quis nihilominus *οικουμενικὴν* voluerit appellare.

QUI RES MAURICII PERSCRIPSERINT.

Quamquam de hoc magno et illustri imperatore complures scripserunt, duos tamen potissimum laudandos caeterisque sine ulla controversia longissime antepobendos video, Evagrium, omnium antiquissimum et ipsius Mauricii aequalem, cuius extant libri historiae ecclesiasticae (qui cum nonnisi ad duodecimum eius annum pervenerit, apparet ante illum vita excessisse: Mauricius quippe annis viginti imperio praefuit), et Theophylactum hunc nostrum, qui proxime secutus est Evagrium, scripsitque regnante Heraclio Phocae successore, et scripsit ex instituto libris 8 historiam Mauricii, accuratissime et elaboratissime, ut videbis. ex quo tanquam flumine caeteri rivos suos deduxerunt, imprimis Theophanes, qui, quod Iustinus Trogo Pompeio et Xiphilinus Dioni, hoc ipse Simocattae fuit: compendium enim quoddam confecit, et id Anastasius Bibliothecarius interpretatus est pene totum. Paulus Diaconus in Miscella, Zonaras, Cedrenus, Nicephorus Callistus. omnes isti suas narrationes hinc derivarunt, secundum Theophanem Nicephorus potissimum. verum nos dulcius ex ipso fonte bibamus. multo enim apud nostram omnia copiosius et diligentius (tametsi non sine digressionibus, sed utilibus et iucundis) explicantur. et gratia magna Nobili ac Magnifico D. Iovanni Georgio

Herwardo ab Hohenburg, Serenissimi principis Bavariae consiliario intimo et inelytorum statuum Bavaricorum cancellario, cuius cura et impulsu factum est ut edito catalogo codices Graeci manuscripti bibliothecae Bavariae cum doctis viris aliquando ad publicam utilitatem communicarentur. in quibus hunc diutius iacere in tenebris non oportuit.

DE OMISSIS A SIMOCATTA.

De caeteris a scriptore hoc in Mauricii rebus praetermissis, et quia perpauca et quia non magni momenti sunt, nihil dicam. illa a reliquis omnibus posita et narratione ac scitu dignissima, quare tacuerit (ignorare enim ea non potuit) coniectura indagamus licet, crudelitatem in captivorum duodecim millia, quos cum non ita grandi pecunia redimere potuisset (non enim plus nummo aureo in caput constituebat Chaganus, imo dimidium), ex avaritia noluit, atque ita ut omnes ad unum mactarentur in causa fuit. et displicuit hoc verbum coram domino. quamobrem per quietem se ad Christum iudicem citari et accusari a captivis vidit. interrogatusque hicne an in futura vita pretium sibi pro scelere vellet reddi, hic hic, misericors domine, respondit. tum iudex, tradite illum Phocae cum uxore et liberis. expectatus Philippicum sororis maritum repente accersivit; et quoniam eum tyrannidis suspectum habebat ideoque in carcerem coniecerat, in genua procidens veniam ab eo petivit. haec a Theophane fusius exponuntur. perstringit ea duntaxat Nicephorus lib. 18 cap. 38.

DE LIBERTATE AUCTORIS IN APPELLATIONIBUS.

Monendus mihi es, bone lector, Theophylactum in Persis et Perside nominandis esse copiosum et varium. nominat enim illos etiam Babylonios, Parthos, Medos, Chaldaeos, barbaros; hanc Medicam et Babyloniam (quo vocabulo et Seleuciam, regiam sedem, aliquoties intelligit: nam et Babylonia dicta est), sive poetas imitans, qui vicinorum nominibus in appellandis locis et gentibus utuntur; sive quia olim sub eadem monarchia omnes fuerunt; sive quia alii ex aliis descenderunt et alii post alios rerum potiti sunt. cui rei probandae faciunt illa verba legati Choarocae regis Persarum ad Mauricium imperato-

rem lib. 4 cap. 13: ἢ οὐκ ἐκ Βαβυλωνίων Μῆδοι, ἐκ δὲ Μήδων οἱ Πέρσαι, μετὰ δὲ τούτους οἱ Πάρθοι, ὥσπερ τινὶ ἀκολουθίᾳ διαδοχῆς τὴν Χαλδαίων εὐδαιμονίαν ἐκτίθειντο; annon e Babyloniis seu Assyriis Medi, ex Medis Persae, ex his Parthi, quasi quadam consequenti successione Chaldaeorum opes acquisiverunt? poëtas autem uti vicinorum nominibus in gentibus et populis appellandis, atque adeo in Persis, de quibus agimus, testis locuples erit Horatius, apud quem etiam Medi et Parthi, plane sicut a nostro Simocatta, nominantur. ab historicis Graecorum quoque bellum Graecis a Xerxe illatum τὰ Μηδικὰ saepe dicitur. Abares etiam modo Scythas, modo Hunnos, modo Turcas vocat. nos Persarum et Persidis nomina ad vitandam ἀμφιβολίαν et confusionem lectorum, ubi sensus patitur, ubique retinemus. interdum Romanos (hoc est Graecos), qui a temporibus usque Constantini M. propter imperii sedem in Orientem translata ita coepti sunt nominari, ut annotationibus in Cantacuzeni historiam docuimus, etiam Latinos appellat. caetera quae te scire volo, in notis expectato.

ΘΕΟΦΥΛΑΚΤΟΥ ΣΙΜΟΚΑΤΤΑ

Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Α Ι

P H O T I I
I N T H E O P H Y L A C T U M
S U M M A R I A
C O D. L X V.

*Ἀνεγνώσθη Θεοφυλάκτου ἀπὸ ἐπάρχων καὶ ἀντιγραφείως ἱστοριῶν λόγοι ὀκτώ. ἔστι δὲ οὗτος ὁ Θεοφύλακτος τῷ γένει Αἰγύπτιος. ἡ μέντοι φράσις αὐτῷ ἔχει μὲν τι χάριτος, πλήν γε δὴ ἡ τῶν τροπικῶν λέξεων καὶ τῆς ἀλληγορικῆς ἐννοίας κατακο-
5 ρῆς χρῆσις εἰς ψυχρολογίαν τινὰ καὶ νεανικὴν ἀπειροκαλίαν ἀπο-
τελευτᾷ. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἡ τῆς γνωμολογίας οὐκ ἐν καιρῷ πα-
ρενθῆκη φιλοτιμίας ἐστὶ περιέργου καὶ περιττῆς. τὰ δ' ἄλλα οὐ τι ἐς μῶμον ἦκει. ἄρχεται δὲ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ Μαυρικίου, καὶ ἀνάγει μέχρι τῆς Φωκᾶ ἀναρρήσεως. ἐν μὲν οὖν τῷ πρώτῳ
10 λόγῳ διέξεισιν ὅπως ὁ Μαυρίκιος ὑπὸ Τιβερίου τοῦ βασιλέως ἀναγορεύεται βασιλεὺς, Ἰωάννου κατ' ἐκείνο καιροῦ τῆς Κων-
σταντινουπολιτῶν ἐκκλησίας προεστηκότος. ὅσα τε εἰς νοθε-
σίαν εἶπε Μαυρικίου, Ἰωάννη τῷ κραιστωρι χρώμενος ὑπουργῶ*

Lecti sunt Theophylacti expraefecti et scribae octo libri histo-
riarum. est hic Theophylactus domo Aegyptius. dictio illius Veneris
aliquid habet, nisi quod figuratis vocibus et allegoricis sensibus putide
nimis ac frequenter ad satietatem usus in frigiditatem quandam et iuven-
niles ineptias delabatur. veruntamen et sententiarum illa interiectio mi-
nus opportuna diligentiam arguit et curiosam et supervacaneam. cetera
bonus in reprehensione non incurrit. auspicatur a Mauricii imperio et
usque ad promulgationem Phocae successoris eius narrationem pertexit.
perceusit primo libro, quo pacto Mauricius a Tiberio renuntiatus sit
imperator, Ioanne id temporis ecclesiam Constantinopolitanam admini-
strante; quaeque eundem inauguraturus admonerit, interprete adhibito
Ioanne quaestore, quem ut cum ad Mauricium tum ad populum coram

τῶν λόγων, ὃς πρὸς τε αὐτὸν Μαυρίκιον καὶ τὸν δῆμον τὴν ἐν τῷ λόγῳ πρῶξιν ἐτάχθη πληροῦν τοῦ βασιλέως. ὅπως τε αὐτῷ τὴν θυγατέρα κατενεγύησεν, ὅπως τε τῇ ὑστεραίᾳ τῆς Μαυρικίου ἀναρρήσεως ἐτελεύτησε, καὶ ὡς πρὶν ἢ τελευτῆσαι αὐτὸν εἶδεν ὄψιν λέγουσαν αὐτῷ “τάδε σοι, Τιβέριε, τὸ τρισάγιον λέγει· 5 οἱ τύραννοι τῆς ἀσεβείας ἐπὶ τῆς σῆς βασιλείας οὐ φοιτήσοσι χρόνοι.” ἦν δ’ ἄρα ἐκεῖνα τραγωδίας τινὸς προαγόρευσις τῆς ἀνὰ τὸν παλαμναῖον Φωκῶν ἀνοσιουργοῦ τυραννίδος. ἔτι δὲ καὶ ὡς πρὸς Ἀβάρους ἥδη μικρῷ πρόσθεν τὸ Σίρμιον πολιορκήσαντας Μαυρίκιος σπονδὰς ἔθιτο, ἀν’ ἔτος ἕκαστον τοῖς βαρ- 10 βάρους συνθίμενος ἑγκαταβάλλισθαι δι’ ἐμπορείας ἀργύρου τε καὶ ἰσθῆτος χρυσοῦ χιλιάδας π’. αἱ μέχρις ἐνιαυτῶν δύο διήρκεσαν, ὑπὸ τῆς βαρβαρικῆς ἀπληστίας λυθεῖσαι· εἴκοσι γὰρ χιλιάδων χρυσοῦ ὁ βάρβαρος προσθήκην ἐζήτει. ἔξ οὗ λύσις γέγονε τῶν σπονδῶν. καὶ ἀλίσκεται ὑπὸ τῶν βαρβάρων Σιγγιδῶν 15 ἡ πόλις καὶ Αὐγούστα καὶ τὸ Βιμινάκιον, πολιορκεῖται δὲ καὶ Ἀγχιαλὸς πόλις. καὶ πρεσβεύονται Ἑλπίδιος καὶ Κομεντιόλος Ῥωμαίων πρέσβεις πρὸς τὸν τῶν Ἀβάρων Χαγάνον, καὶ ἀτιμούνται, ἅτε δὴ Κομεντιόλου παρρησιασασμένου πρὸς τὸν βάρβαρον. τοῦ δὲ ἐπιγενομένου ἔτους πάλιν Ἑλπίδιος πρὸς τὸν Χα- 20 γάνον διαπρεσβεύεται ἐπὶ τῷ καὶ τὰς εἴκοσι χιλιάδας προστεθῆναι. καὶ λαβὼν Ταργίτιόν τινα ὑπὸ τῶν Ἀβάρων ἐς Βυζάντιον ἦκεν. ἐπεὶ δὲ οἱ βάρβαροι πολλὰ τῶν Ῥωμαίων ἐληΐζοντο, Ταργίτιος εἰς Χαλκίδα νῆσον ἐξορίζεται, μηνῶν ἕξ τῇ ἕξορίᾳ παρα-

praesentem nomine suo verba faceret, ipsemet delegerat. quomodo eisdem Mauricio filiam suam desponderit, ac postera luce e custodia corporis evolarit. quale visum ante mortem ei oblatum, istanc vocem dederit, “Haec tibi, Tiberi, ter sanctum numen dicit, tyrannica impietatis tempora te imperante non venient.” erant haec nimirum alicuius tragoediae, calamitatisve praenuntia; nempe tyrannidia, quam sceleratus, et cruentus ille Phocas arripuit. praeterea quemadmodum cum Abaris, qui non ita pridem Sirmium ditioni suae subdiderant, Mauricius foedus composuerit, pactus, in annos singulos fisdem octoginta millia in veste et argento a mercatoribus soluturum. verum pensio ista ne ad biennium quidem cupiditati et avaritiae barbarorum satis fuit, siquidem Chaganus eorum princeps, uti vicena millia adicerentur postulavit. eo postulato relecto foedus infirmatur. Singidon, Augusta, Viminacium urbes subiguntur. Anchialo oppugnatio admoveatur; Elpidius et Comentiolus ad Chaganum legati indigne accipiuntur, quod hic videlicet hominem liberius compellaverat. anno ab hoc altero Elpidius iterato ad Chaganum super vicenis aureorum millibus addendis mittitur, et cum Targitio quodam ex Abaris Byzantium redit. Comen-

ταθίντων. στρατηγὸς δὲ αἰρεθεὶς Κομεντιολὸς κατὰ Σκλαβήνων
 ἠνδραγάθησε. καὶ ὅπως πάλιν ὁ Χαγάνος τὰς σπονδὰς συγγε-
 καὶ περὶ Βουκολόβρα τοῦ μάγου. πόρθησίς τε πλείστων πόλεων
 Ῥωμαϊκῶν ὑπὸ τῶν βαρβάρων. εἶτα τὸν πόλεμον διέξεισι τῶν
 5 Περσῶν καὶ Ῥωμαίων τὸν ἐπὶ τὸν Νυμφίον ποταμὸν, τὸν τε
 γάμον Μανρικίου καὶ Κωνσταντίνης τῆς Τιβερίου θυγατρὸς.
 διαλαμβάνει δὲ καὶ περὶ τοῦ γεναμένου ἱμνησμοῦ, ὃς ἐν τῷ
 γόμφῳ κατὰ τὰ προαίμια τῆς βασιλείας Μανρικίου συνέβη, καὶ
 περὶ τῆς ἀναιψέσεως Παυλίνου τοῦ γόητος, καὶ περὶ τοῦ θανάμου-
 10 τος τοῦ κατὰ τὴν κόγχην Γλυκερίας τῆς μάρτυρος, ὅπως τε
 Ἰωάννης ὁ πατριάρχης, φιλανθρωπότερον δοκοῦντος ἔχειν τοῦ
 βασιλέως, αὐτὸς πυρὶ παραδοθῆναι τὸν γόητα δυσχυρίζετο, πα-
 ροφαίνων τῷ λόγῳ καὶ τὴν ἀποστολικὴν ῥῆσιν. καὶ ὅτι Παυλί-
 νός τε καὶ ὁ παῖς, κοινωνὸς ὦν τῆς ἀσεβείας, τὴν ἐπὶ θανάτῳ
 15 ἀπήχθησαν, ἕλπει τὸν βίον καταστρεψάμενοι. ἔτι τε περὶ τῶν
 Ἀφούμων καὶ Ἀκβᾶς τῶν φρουρῶν. ἐμπεριέχεται δὲ τῷ λόγῳ
 μάχῃ Ῥωμαίων καὶ Περσῶν, καὶ ὅπως ὁ Ἰωάννης καταστρατη-
 γεῖται ὑπὸ τῶν βαρβάρων. ἔτι δὲ καὶ ὁ μέγας σεισμὸς ὁ γενομέ-
 νος κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς ἀναγορεύσεως Μανρικίου, καὶ περὶ τῆς
 20 ὑπατείας αὐτοῦ. ὅπως τε Φιλίππικὸς ὁ ἐπ' ἀδελφῆ τοῦ βασι-
 λέως Γορδία γαμβρὸς τῆς ἐφίας δυνάμεως προχειρίζεται στρατη-
 γός, καὶ αἱ ἀνδραγαθίαι αὐτοῦ, ἀναχώρησίς τε ἐκ τῆς Μηδικῆς
 τῶν Ῥωμαίων. καὶ ὅπως ἀνδρῶν τὸ Ῥωμαϊκὸν ἐκινδύνευσεν,
 ὅπως τε τὴν Ἀρζανηνὴν χώραν ὁ Ῥωμαίων στρατηγὸς προνομή

tiolus contra Sclavinos sive Sclavos dux creatus rem cum virtute gerit.
 Chaganus propter Barcolabram magum foedera denuo confundit. cum-
 que Abares complura Romanorum oppida depopularentur multisque locis
 vastitatem inferrent, Targitius in insulam Chalcitidem ad senos menses
 relegatur. Romanorum Persarumque ad Nymphium flumen conflictus.
 Mauricius inter et Constantinam Tiberii filiam nuptiarum sacra obeun-
 tar. in ipso primordio imperii Mauricii exortum in foro incendium.
 miraculum conchae seu pelvis Glyceriae martyris. Paulinus praestigi-
 ator deprehenditur. imperatore ad clementiam propendente, ut appa-
 ret, Ioannes patriarcha veneficum rogo cremandum instat, dictaque ver-
 bis Apostolicis confirmat. Paulinus in crucem tollitur: eius filio impie-
 tatis consorti caput a cervicibus abscinditur. de Aphumis et Acbas
 castellis. Persarum et Romanorum certamen. Ioannes dux astu militari
 victus. Mauricio imperio occidente horribilis terraemotus. elusdem
 consulatus. Philippico imperatoris sororio (Gordiam quippe illius ger-
 manam habebat in coniugio) orientalium copiarum praefectura mandatur.
 Eius egregia facinora. Romanorum e Perside abitio. sitis immensitate
 propemodum extinguuntur. captivos trucidant. Arzanenam regionem

παραδέδωκεν, ἀριστεία τε τῆς Ῥωμαίων δυνάμεως, καὶ ὅπως τὰ κατὰ τὴν Μαρτυρόπολιν ὁ Περσῶν στρατηγὸς κατεπόρθησε. πρεσβεία τε Περσῶν πρὸς Ῥωμαίους πρώτη καὶ δευτέρα. ταῦτα μὲν ἐν τῷ πρώτῳ λόγῳ.

2. Ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ διαλαμβάνει περὶ τοῦ ὄρους τοῦ 5 Ἰζαλά, περὶ τε τῆς κατὰ τὸν Καρδαρηγὰν τὸν τῶν Περσῶν στρατηγὸν ἀλαζονείας. ὅπως τε Φιλιππικοῦ τε καὶ Ῥωμαίων πρὸς τὸν Καρδαρηγὰν καὶ Πέρσας μάχη περὶ τὸ Ἀρζάμων συνέστη, καὶ ὅπως ὁ Φιλιππικὸς τὴν ἀχειροποίητον εἰκόνα φέρων περιήει καθαγιαζών τὸ στράτευμα, καὶ ὡς νίκη ἐπιφανεστάτη τότε Ῥω- 10 μαιῶν ἐγένετο, ὅπως τε ἡ ἀχειροποίητος πρὸς Συμεῶνῳ τὸν ἐπίσκοπον Ἀμίδης μετὰ σεβασμιότητος ἀποστέλλεται. σκυλεύεται δὲ ὑπὸ Ῥωμαίων τὸ βάρβαρον, καὶ φεύγει ὁ Καρδαρηγὰν ἐπὶ τὸ Δαρὰς, καὶ ὅπως οἱ Δαρηνοὶ ἀπὸ τοῦ ἄστεος αὐτὸν ἀποπέμπονται διὰ τὸ κατὰ κράτος ἠττηθῆναι. ὅπως τε ὁ Ῥωμαίων στρα- 15 τιώτης τὸ σῶμα κατετέρωτο· ἦν δὲ τῆς τῶν Κοουαρτοπάρθων τάξεως, οὕτω καλουμένων τῶν ἐν Βεροία πόλει τῆς Συρίας τὰς διατριβὰς ποιουμένων. περὶ τε τῆς ἐπιστρατείας Ῥωμαίων κατὰ τῆς Ἀρζανητῆς, καὶ ὅπως Μαρουθῆς καὶ Ἰώβιος οἱ ἡγεμόνες αὐτῆς αὐτομολοῦσι πρὸς Φιλιππικὸν καὶ Ῥωμαίους. καὶ περὶ 20 τῆς ἰδιωτικῆς δυνάμεως τῆς συναθροισθείσης ὑπὸ τοῦ Καρδαρηγὰν εἰς τὸ ἐξαπατηθῆαι Ῥωμαίους. καὶ ὅπως Ἡράκλειος ὁ Ἡρακλείου τοῦ αὐτοκράτορος πατὴρ ὑπὸ τοῦ Φιλιππικοῦ ἐπὶ κατασκοπῇ τῶν πολεμίων ἀποσταλεὶς παραδόξως διασώζεται. καὶ περὶ Ζαβέρτα τοῦ Πέρσου, καὶ ὅπως τῆς τῶν Χλομαρῶν πο- 25

militi depraedandam dux Romanus permittit. a bellandi peritia commendatur. Scipio Africanus maior laudibus effertur. Persae haud procul Martyropoli grassantur. eorum ad Romanos legatio. Hactenus liber primus.

2. Mons Izala. Cardarigani Persarum ducis arrogantia. Romanorum cum Persis apud Arzamonem fluvium congressus. Philippicus imaginem non manufactam portans circumeundo exercitum sanctificat, et Romani victoria clarissima potiuntur. eadem imago ad Simeonem Amidae Antistitem transmittitur. Barbarorum spolia Romani legunt. Cardariganus Daram confugiens ut victus oppido a Darenis excluditur. Romani militis e cohorte Quartoparthorum (sic enim nominantur qui Berrhoeae in urbe Syriae commemorantur) corpus vulneratum. in regionem Arzanenem Romanorum expeditio. Maruthas et Iobius duces eius ad Philippicum transfugiunt. Cardarigas belli rudes ad Romanos circumveniendos conscribit. Heraclius Heraclii Augusti pater a Philippico hostes exploratum missus, mirabiliter servatur. De Zaberta Persa. Romani a castello Chlomaro obsidionem abstinent. Philippici repentina et

λιορκίας Ῥωμαῖοι ἀπέσχοντο. ἔτι δὲ περὶ τῆς ἀθρόας καὶ ἀλό-
 γου φουγῆς Φιλιππικοῦ, καὶ τῆς γενομένης ἀταξίας τοῖς Ῥωμαῖ-
 κοῖς ἐκστρατεύμασι. περὶ τε τῆς ἐνεχθείσης τῷ Φιλιππικῷ νό-
 σου. καὶ ὅτι Ἡράκλειος ὁ Ἡρακλείου τοῦ αὐτοκράτορος πατὴρ
 5 τὰς φροντίδας τῆς ἡγεμονίας ἀναδέχεται. ὅπως τε τοῖς μεσημ-
 βρινοῖς τῆς Μηδικῆς προσβάλλει ὁ τῆς Ῥωμαίων δυνάμεως ἕπο-
 στράτηγος· καὶ ὡς ἕαρος ὦρα προσβάλλουσι Ῥωμαῖοι κατὰ τῆς
 Περσῶν πολιτείας. διαλαμβάνει τε ὡς Κομεντιόλος κατὰ τῶν
 Ἀβάρων ἐκστρατεύει, ἔχων ὑποστρατήγους Μαρίνον καὶ Κά-
 10 στον, καὶ ὡς εὐδοκιμοῦσιν οὗτοι κατὰ τῶν Ἀβάρων· ὕστερον δὲ
 ζωγρεῖται ὁ Κύστος. καὶ ὅτι Ἀνσιμουθ τὸν ἕαρχον τῆς πεζικῆς
 Ῥωμαίων δυνάμεως οἱ Ἀβαροὶ ζωγρίαν ἔλαβον, καὶ κατέδραμον
 τὰ ἀνά τὴν Θράκην αἱ δυνάμεις αὐτῶν. καὶ Κομεντιόλου διά-
 σκεψις εἰ χρὴ ἐπιτίθεσθαι τοῖς Ἀβάροις, καὶ δημηγορία ἐπὶ τὸ
 15 δεῖν ἐπιτίθεσθαι, καὶ ἀντιδημηγορία. ὅπως φωνῆ ἔμπεσοῦσα
 τῷ στρατῷ τῶν Ἀβάρων ἕπρακτον τὴν τοῦ Κομεντιόλου ἐπίθε-
 σιν τὴν κατὰ τοῦ Χαγάνου ἐργάσατο. καὶ περὶ Βουσαῦ τοῦ
 στρατιώτου, ὅπως τε κνηγῶν ἐύλω ὑπὸ τῶν Ἀβάρων, καὶ ὅπως
 ὑπὸ τῶν δημοφίλων ὑπεροφθεῖς πρῶτος διὰ τοῦτο τοὺς Ἀβάρους
 20 πολιορκητικὰ ὄργανα ἐδίδαξε κατασκευάζεσθαι. ὅπως τε ὑπὸ
 τοῦ Χαγάνου πολιορκεῖται Βερόη, καὶ ὅπως ἀποτυγχάνει τοῦ
 ἐγχειρήματος. ὅπως τε Διοκλητιανοῦ πόλιν ὁ αὐτὸς πολιορκή-
 σασ ἀπρακτεῖ. καὶ ὅπως ὁ βασιλεὺς Μαυρίκιος ὑπὸ τοῦ ἀγε-
 λαίου πλήθους τῶν Βυζαντιῶν ἐλοιδορεῖτο διὰ τὰ ἀπὸ τῶν βαρ-
 25 βάρων συμβεβηκότα περὶ τὴν Εὐρώπην δυστυχήματα, ὅπως τε
 ἐκπέμπει στρατηγὸν τὸν Ἰωάννην, ὃν ἐπεκάλουν Μυστάκωνα,

absurda fuga. in Romano exercitu trepidatio ac tumultus. Philippici
 inavetudo. Heraclius Heraclii parens ducis munus capessit. Romano-
 rum hypostrategus, sive subimperator, sive minor dux, Persas ad meri-
 diem incursat. tempestate verna Romani in Persidem irrumpunt. Co-
 mentiolus in Abaros movet, hypostrategos habens Martinum et Castum,
 qui praeclarum nomen adipiscuntur. capitur Castus. Ansimuthum pedi-
 tatus Romani duces Abares captivum faciunt: superiorem Thraciam po-
 pulantur. Comentioli deliberatio, ecquid Abares invadendi sint. In
 utramque partem disseritur. clamor missus ausa Comentioli inania red-
 didit. De Busa milite, quomodo per venatum in manus Abarum vene-
 rit, et a civibus suis neglectus, ea de causa primus Abaros instrumenta,
 machinasque oppugnatorias fabricare docuerit. Chaganus Beroen obsi-
 dens, proposito excidit. idem Diocletianopolim oppugnare incassum in-
 stituit, et a Philippopoli atque Adrianopoli repellitur. Mauricius impe-
 rator a plebe Byzantina propter Castum et Ansimuthum duces captos
 conviciis incessitur. Ioannem cognomento Mystaconem cum Hypostrat-

ὑποστρέψαντες ἀπὸ καταστησάμενος Ἀρόκωνα, ὅς καὶ πολιορκουμένης ὑπὸ τῶν Ἀβάρων τῆς Ἀδριανουπόλεως συμμύξας τοῖς πολεμοῖσι τὴν πόλιν διεσώσατο. διαλαμβάνει δὲ καὶ ὅπως ἔῃ Ἡράκλειος φρούριον Περσικὸν ἐνεχειρεῖ τοῖς ὅπλοις ἐλεῖν, καὶ περὶ τοῦ Βεῖουδάε φρουρίου, καὶ ὅπως παραδόξῃ ἀριστεία Σάπυρος τοῦ στρατιώτου ἔβλετο τὸ φρούριον Ῥωμαῖοι. καὶ τὴν ἐνδημίαν δὲ Φιλιππικοῦ περὶ τὸ βασιλεῖον ἔστυ.

3. Ὁ δὲ τρίτος λόγος διέξεισιν ὅπως χειροτονεῖται ἀπὸ Φιλιππικοῦ στρατηγὸς ὁ Πρίσκος τῆς ἐξίας δυνάμεως, ὅπως τε Φιλιππικὸς διαφθοροῦμενος Πρίσκῳ πρὸς Ἡράκλειον ἔγραψεν 10 ἔμφανσαι τῷ στρατῷ τῶν σιτήσεων αὐτῶν τὴν μείωσιν, καὶ ὅτι Πρίσκος προσπελάζων τῷ στρατοπέδῳ οὐκ ἀπέβη τοῦ ἵππου κατὰ τὸ παλαιὸν ἔθος καὶ οὕτως ἠσπάσατο τὸ στρατιωτικόν· διὸ τὸ στρατιωτικόν, ὅτι τε αἱ σιτήσεις ὑπετέμοντο καὶ ὅτι ἠτιμούντο, ἔστασιαζον. καὶ Πρίσκος ἐλιφρέδα δοῦς τὴν ἀχειρο- 15 ποίητον δι' αὐτῆς ἐκλιπαρεῖν τὸ πλῆθος ἐτέχναζεν· οἱ δὲ καὶ ταύτην λίθοις ἔβαλον. διὸ φεύγει μὲν ἐν Κωνσταντίνῃ Πρίσκος, καὶ αἰρεῖται ὑπὸ τῆς στρατιῆς Γερμανὸς αὐτοῖς στρατηγὸς ἀκούσιος· καὶ ταύτης τῆς τυραννίδος κρατούσης πολλὰ παρὰ Περσῶν συμφοραὶ τοῖς Ῥωμαῖοις ἐναπετίκοντο. διὸ καὶ βασιλεὺς 20 παύει μὲν Πρίσκον, ἀνταποστέλλει δὲ Φιλιππικὸν πάλιν στρατηγόν. ἣ δὲ στρατιὰ καὶ πρὸς αὐτὸν ἔστασιαζε. καὶ πολιορκεῖται μὲν Κωνσταντῖνα ὑπὸ Περσῶν, ῥύεται δὲ τῶν κινδύνων ἐπιστάντος αὐτῇ Γερμανοῦ. καὶ πόλεμος Πέρσαις καὶ Ῥωμαῖοις

tego Droctone mittit, cuius virtute Adrianopolim ab obsidione Abarum, pugnata cum illis pugna vindicat. Heraclius castellum Persicum, Mazarorum Theodorus et Andreas expugnant. Iidem Biadaes, admiranda virtute Saperii militis obtinent. Philippicus in urbem imperantem proficiscitur.

3. Priscus Orientalibus copiis pro Philippico praepositus. Philippicus Prisco invidens, ad Heraclium scribit, ut annonae imminutionem exercitui significet. Priscus neglecto more veteri, veniens ad exercitum de equo non descendit, ut ita militibus de plano salutem diceret. quocirca quoniam et de comessu amitterent, et honore suo fraudarentur, seditionem occipiunt. eos artificio quodam Priscus, circumlata imagine non ab homine confecta pacare studet. quam cum et ipsam lapidibus insectarentur, Constantinam fugit: in cuius locum Germanus, quanquam invitus sufficitur. his turbis vigentibus, Persae multis calamitatibus Romanos affligunt. quam ob causam imperator Prisco abdicato, Philippico muneris sui dignitatem restituit; in quem nihilominus exercitus calcitrat. Constantina a Persis obsessa Germani adventu periculo eripitur. Aristobuli opera exercitus erga duccem mitescit. Persarum Romanorumque

κατὰ τὴν Μαρτυρόπολιν γίνεται, καὶ νικῶσι Ῥωμαῖοι λαμπρῶς, ἄτε τοῦ Περσῶν στρατηγοῦ Μαρούζα καὶ τρισχιλίων πεσόντων, χιλίων δὲ ζωγηθέντων. καὶ διαλλάσσεται πρὸς τὸν αὐτοκράτορα δι' Ἀριστοβούλου τὸ στρατιώπεδον· γίνεται τε κατὰ τὸ 5 φρούριον Γίληγερδῶν τῶν δεσμωτῶν Ῥωμαίων ἄρστυα. καὶ Γρηγόριος ὁ Ἀντιοχείας ἀρχιερεὺς Φιλιππικὸν διὰ πρεσβείας ἀποκαθίστησι τῷ στρατεύματι. ἀλίσκεται δὲ ὑπὸ Περσῶν ἡ Μαρτυρόπολις διὰ Σίττα δόλω, καὶ ἀποχειροτονεῖται Φιλιππικός, καὶ Κομεντιόλος ἀντ' αὐτοῦ τὸν Περσικὸν ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος 10 πιστεύεται πόλεμον. οἱ δὲ Γέται ἦτοι Σκλάβοι τὰ περὶ τὴν Θράκην ἐλυμαίνοντο, ἡ Ῥώμη δὲ πρὸς τοὺς Λογγιβάρδους ἀνθωπλίζετο, καὶ Λιβύη τῶν Μαυρουσιῶν περιεγίγνετο. Κομεντιόλου δὲ στρατηγοῦντος συμπλέκονται περὶ τὸ Σισιάβανον πλησίον Νισίβος Πέρσαι καὶ Ῥωμαῖοι, καὶ νικῶσι κατὰ κράτος Ῥωμαῖοι, 15 Ἡρακλεῖον περιφανῶς ἐνευδοκίμοῦντος τῷ δόρατι· πίπτει γὰρ καὶ αὐτὸς ὁ τῶν Περσῶν στρατηγὸς Φραάτης, καὶ σκυλεύεται τὸ πολέμιον. ἔτι δὲ διαλαμβάνει ὅπως ὁ Βαράμ Τούρκους καταπολεμήσας, καὶ πολλὸν πλοῦτον Ὀρμισδά τῷ βουσιλεῖ ἐκείθεν χορηγήσας, ἤρε τὴν μάχαιραν καὶ κατὰ Σουανίας· Ῥωμαῖοι δὲ 20 Ῥωμανοῦ στρατηγοῦντος συμπλέκονται Βαράμ καὶ τῷ ἕπ' αὐτὸν στρατῷ, καὶ κατὰ κράτος νικῶσι. καὶ ὡς διὰ τὴν ἤτταν Ὀρμισδάς τῷ Βαράμ ἐπονιδίξων γυναικείαν ἔστειλεν ἔσθῆτα· ὁ δὲ ἀνθύβριξε, θυγατέρα Χοσροῦ ἀλλ' οὐχ υἱὸν Ὀρμισδαν τοῖς γράμμασιν ἐπιγραφόμενος. ἐν ᾧ καὶ Ἀρμένιοι ὑποθήκαις Σαβ- 25 βατίου τὸν μὲν σφῶν στρατηγὸν Ἰωάννην ἀναιροῦσι, προσχωρεῖν

ad Martyropolim confictus, et horum victoria praedicanda, duce Maruza interfecto et tribus Persarum millibus captis, cum imperatore in gratiam reditur. in castello Giligerdo Romanorum captivorum generosa virtus. Gregorius archipraesul Antiochenus Philippico per legatos militum voluntates recuperat. Sittae dolo et impostura Persae Martyropoli potiantur. Philippicus gradu deicitur, et Comentiolo bellum Persicum decernitur. Getae sive Sclavi Thraciae finitima incursant. Roma in Longobardos vicissim arma capit. in Lybia Mauri vincuntur. apud Silarbanam prope Nisibim Comentioli ductu Romani Persas summa ope, Heraclio ad famam insigniter dimicante, debellant. dux ipse Aphraates oppetit; spolia leguntur: imperatori pretiosa inde munera transmittuntur. Varamus Turcis superatis Suaniam aggreditur. de Varamo Romani Romano duce triumphant: cui victo exprobrandi causa Hormisdas mullebrem stolam mittit. ille contumeliam contumelia ulciscendam ratus, in epistola inscriptione Chosroae non filium sed filiam appellat. Armenii Symbatii cuiusdam impulsu Ioannem praetorem suum trucidant,

δὲ Πέρσας ἔγχειροῦσι. Κομεντιόλος δὲ σταλεῖς ὑπὸ τοῦ βασιλέως τὴν τε στάσιν κατευνάξει καὶ Σαββάτιον εἰς Βυζάντιον ἄγει· ὁ δὲ Θηροῖς βορὰ γενέσθαι καταδικάζεται, φιλανθρωπία δὲ βασιλικῆ τοῦ θανάτου ἀπολείεται. Ὁρμισδᾶς δὲ Σαράμην κατὰ Βαρὰμ ἀποστέλλει· Βαρὰμ δὲ μάχη νικήσας Σαράμην ἐλεφάντων βορὰν ἐποιήσατο, καὶ ἀναφανδὸν κατὰ Ὁρμισδα παρατάσσεται. ὁ δὲ Βαρὰμ ἐπὶ τοσοῦτο δόξης ἦν κεχωρηκῶς πρὶν ἢ μελετῆσαι τὰ τῆς ἀποστασίας, ὡς μετὰ γε βασιλέα μηδένα τῶν πάντων μείζονα δόξαν ἔχειν αὐτοῦ· ὁ γὰρ κουροπαλάτην Ῥωμαῖοι καλοῦσι, ταύτης ἀπήλασε τῆς τιμῆς. ἐμπεριέχεται δὲ τῷ λόγῳ καὶ ἀναδρομῇ τῶν συγκυρησάντων περὶ τοὺς πρῆσβυτέρους χρόνους, καὶ σύντομος ἀφήγησις τῶν κεκηνημένων ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἰουστίνου καὶ Τιβερίου τῶν αὐτοκρατόρων, καὶ περὶ τῆς ὠμότητος Ὁρμισδοῦ τοῦ Περσῶν βασιλέως, καὶ τῆς Περσικῆς γενεαρχίας ἀφήγησις. ταῦτα μὲν καὶ ὁ τρίτος. 15

4. Ὁ δὲ τέταρτος διαλαμβάνει ὅπως τε Πέρσας ὁ ἐμφύλιος ἐκρατύνετο πόλεμος, καὶ ὅσα συνεκύρησε κατὰ τὴν τυραννίδα Βαρὰμ τρόπαιά τε καὶ εὐτυχήματα· καὶ ἡ τοῦ Φερεχάνου ἀναίρεσις καὶ ἡ Ζαδέσπρα προσχώρησις, ὅπως τε ὑπὸ Βινδόου καθαιρεῖται τῆς βασιλείας Ὁρμισδᾶς, ὅπως τε ἤτησε δέσμιος 20 ὧν δημηγορῆσαι, καὶ ὡς δημηγορεῖ, ὅπως τε Βινδόης δημηγορεῖ, καὶ κατασφάζεται ἐνώπιον Ὁρμισδα ὁ παῖς καὶ τεμαχίζεται ἡ βασιλίς, καὶ τυφλοῦται καὶ αὐτὸς Ὁρμισδᾶς· ὅπως τε ὕστερον ὑπὸ τοῦ παιδὸς Χοσρόου, ὃν ἐστήσαντο Πέρσαι βασιλέα,

et ad Persas deficere instituunt. missus ab imperatore Domenziolus tumultum sedat, et Symbatium Constantinopolim ducit: ubi sententia iudicium a bestiis dilaniandus benignitate et clementia imperatoris conservatur. Soranem ab Hormisda contra se missum Varamus potentior elephanto obiicit. Varamus, qui antequam defectionem meditaretur, eo honoris et auctoritatis processerat ut facile secundus a rege numeraretur (siquidem Curopalatae, ut Romani vocant, magistratum gerebat), aperte regi bellum facit. repetitio rerum vetustioris cuiusdam memoriae, gestorumque adversum Persas Iustino et Tiberio imp. compendiosa narratio. Hormisdae regis Persarum crudelitas. principes familiae apud Persas.

4. Bellum civile inter Persas robur validum acquirit. Varami tyranni prosperi successus. Pherochanis trucidatio. Zadesprae ad hostes transitio. Hormisdas a Bindoe regno deturbatus e vinculis concionandi facultatem impetrat, in quem Bindoes asperius verba fecit. Hormisdae filius minor ante oculos patris mactatur, regina frustatim dissecatur: ipse terebratis luminibus caecatur, postmodumque a Chosroe filio seniore, quem sibi regem Persae elegerant, fustuario interimitur. Varami tyran-

ῥοπάλους ἀναιρεῖται. ἐπικράτειά τε τῆς τυραννίδος Βαράμι, καὶ
 γυγῆ Χοσρόου τοῦ Περσῶν βασιλέως, ὅπως τε ἐπὶ τὸ Κιρκή-
 σιον ὁ Περσῶν βασιλεὺς παραγίνεται, προσχωρήσας Μαυρικίῳ
 τῷ αὐτοκράτορι, ὅπως τε διαπρεσβεύεται πρὸς αὐτόν. περὶ
 5 Βαράμι δὲ πάλιν, ὅπως τετραζόμενος ἐπ' αὐτῶν ἀναρρηθῆναι
 βασιλεὺς καὶ μὴ τυχὼν ἑαυτὸν ἀνηγόρευσε βασιλεῖα. ὅπως ὁ βα-
 σιλεὺς Χοσρόην ἐπὶ τὴν ἱερὰν πόλιν μετώγει, βασιλειὸν αὐτῷ
 Θεραπίαν συστησάμενος. καὶ περὶ τῶν συγκυρησάντων Βαράμι
 καὶ Χοσρόη πρὸ τῆς Ῥωμαϊκῆς συμμαχίας, καὶ ὡς διαπρεσβευ-
 10 σάμενος Βαράμι πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Μαυρικίον ἀποπέμπεται,
 διαπρεσβεύεται δὲ πάλιν Χοσρόης καὶ τυγχάνει. ὅπως ὁ βασι-
 λεὺς τὸν τῆς Μελιτηνῆς ἱερέα ἄμα Γρηγορίῳ τῷ Ἀντιοχείας ἀρ-
 χιερεῖ πρὸς Χοσρόην ἐξέπεμψε. περὶ τῆς δολοφονίας Βαράμι,
 ἣν Ζαμέρδης καὶ Ζοανάμβης συνσκευάσαντο, καὶ περὶ τοῦ φό-
 15 νου τῶν εἰς τοῦτο συμπραξαμένων. περὶ Βινδόου τοῦ Πέρσου,
 καὶ ὅπως δραπετεύει Περσίδα, τῆς κατὰ Βαράμι ἐπιβουλῆς και-
 νωνὸς γεγονώς. ὅπως ἡ Μαρτυρόπολις ἐπὶ Χοσρόου ἀποδίδο-
 ται Ῥωμαίοις, καὶ περὶ τῆς τοῦ Σίττα διὰ πυρὸς ἀναίρεσιως,
 καὶ ἑορταστικῆ τοῦ ἐπισκόπου Μελιτηνῆς (Δομετιανὸς ὄνομα
 20 αὐτῷ) ἐπὶ τῇ ἀναλήψει τοῦ Ἰησοῦ. ἐν οἷς καὶ ὁ τέταρτος
 λόγος.

5. Ὁ δὲ πέμπτος διέξεισιν ὅπως Χοσρόης ὁ Περσῶν βα-
 σιλεὺς ἀπορία τὴν ψυχὴν κατατρυχόμενος ἐπρέσβευε τὸν ἐν μάρ-
 τυσι Σέργιον, ὃν καὶ τὰ λοιπὰ βάρβαρα πρεσβεύουσιν ἔθνη, λύ-
 25 σιν τῶν δυστυχημάτων εὐρεῖν· καὶ ὡς σταυρῷ χρυσῷ λιθοκολ-

nis corroboratur. Chosroes in fugam incumbens Circesium venit, ad Mauricium imperatorem scribit, ei se dedit. Varamus a Persis rex salutari artificio quodam elaborat: ea spe frustratus regem se ipse creat. Comentiolus iussu Mauricii Chosroem Hierapoli, obviam egressus, honorifice accipit, satellitium ei regium adiungit. acta inter Varamum et Chosroem, antequam is societatem cum Romanis iniret. Chosroae ad Mauricium efficax, Varami irrita legatio. imperator Domitianum Melitense et Gregorium Antiochiae pontifices super Varamo per insidias mactando ad Chosroem legat; quem Zamerdes et Zoambres cum aliis adorientes, misere pereunt: Bindoes molitionis contra Varamum particeps effugit. Martyropolim Persae Romanis restitunt. Sittas proditor igni exurit. Domitiani Melitenensis episcopi pro recepta urbe festa et gratulatoria concinnula.

5. Chosroes Persarum rex animi anxius Sergium martyrem, caeteris quoque barbarorum nationibus sanctum ac venerabilem, precatur uti calamitatem ab se depellat: crucem auream gemmis distinctam eidem

λήτω ἐτίμησεν· ἐντεῦθεν τε Ζαδέσπρας διὰ Ῥοσᾶ δολοφονεῖται Βλησχάνους ὑποθήκας, καὶ τᾶλλα θυμῆρη Χοσρόη συναρτιῆ. περὶ τοῦ ἐκδανεισθέντος χρυσίου Χοσρόη τῷ Περσῶν βασιλεῖ ὑπὸ Μαυρικίου τοῦ αὐτοκράτορος, καὶ ὡς χειρογραφεῖ Χοσρόης τὸ δάνεισμα. πρεσβεία τε Χοσρόου ἐφ' ᾧ ἀποστῆναι Κομεντιόλου 5 τῆς ἡγεμονίας, καὶ χειροτονία Ναρσοῦ ἀντὶ Κομεντιόλου, καὶ συμμαχία Ῥωμαίων κατὰ τοῦ τυράννου Βαράμ. καὶ περὶ τῶν βασιλικῶν δώρων τῶν σταλέντων Χοσρόη ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος· καὶ ὅπως τὰς κλεῖς τοῦ Δαρὰς ὁ Χοσρόης διὰ τοῦ πρεσβείως Δόλβζα παραδέδωκε τῷ βασιλεῖ. δημηγορία τοῦ Δομετιανοῦ 10 Μελιτηνῆς, προτρέπουσα τὸ Ῥωμαϊκὸν συμμαχεῖν Χοσρόη κατὰ Βαράμ· καὶ περὶ τῶν συγκυρησάντων εὐτυχημάτων πρὸ τῆς συμπλοκῆς Ῥωμαίων τε καὶ Περσῶν Χοσρόη, καὶ ὅπως οἱ βασιλικοὶ θησαυροὶ τὰ τε Περσικὰ βασιλεία ἀποκαθίσταται Χοσρόη διὰ Βινδόου. ἔνωσις τῶν Ῥωμαϊκῶν δυνάμεων Ἀρμενίας τε καὶ 15 τῆς ἑώρας, καὶ μάχη κατὰ Βαράμ, καὶ νίκη Ῥωμαίων περιφανεστάτη· ἐν ἧ μάχῃ Ναρσοῦ στρατηγοῦντος καὶ Τοῦρκοι συνελήφθησαν, οἱ ἐπὶ τῶν μετώπων τὸν τύπον ἔφερον τοῦ σταυροῦ, ὃ ἐπέθεοντο, ὡς ἐκεῖνοι διηγοῦντο, εἰς ἀπαλλαγὴν τῆς πύλαι προσπεισούσης αὐτοῖς λοιμικῆς νόσου. τὰ κατὰ τὴν Γολινδοῦχ 20 ἐν Περσίδι γεγονότα, καὶ οἷον ἐκεῖνη βίον ἀσκητικὸν ἠγωνίστατο. ἐπανάξυξίς τε Χοσρόου εἰς τὰ οἰκεία βασιλεία· καὶ περὶ τῶν σταλέντων δώρων παρὰ Χοσρόου Σεργίῳ τῷ μάρτυρι. πρεσβεία τε τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν ἅγιον, ὥστε ἐκ τῆς Σεριέμ παιδοποιήσασθαι· Χριστιανῆ δὲ ἐτύγγανεν αὕτη. καὶ ἐπιτυχία τε 25

vovet. Zadesprates a Rosano Solchanis hortatu circumventus occiditur, aliaque praeterea Chosroae haud iniucunda eveniunt. pecuniam a Mauricio Imperatore mutuatus syngrapham dat. eius legatio super Comentiolo duce in ordinem redigendo, in cuius locum Narses sufficitur. Romanorum adversus Varamum tyrannum auxilia. Maurici ad Chosroen dona regalia, qui per Dolabranum legatum claves Darae oppidi imperatori contradidit. Domitiani Melitenae antistitis ad Romanos de Chosroae contra Varami opes adiuvando praeclara oratio. ante Romanorum Persarumque dimicationem Chosroae oblata felicitas. thesauri regii et regnum eidem opera Bindoi restituntur. Romanorum Armeniarum orientaliumque copiarum coniunctio, praelium cum Varamo, et Romanorum Narse imperatore victoria splendidissima. capti etiam Turcae in frontibus crucis figuram ferentes, quod quidem (ut narrabant) aliquando pro liberatione a grassante pestilentia matres adhuc pueris inusserant. res Goliduchae, quae in Perside vitam vixit asceticam. Chosroae in regiam reversio. dona a Chosroe Sergio martyri sacrata. ad eundem divum preces eiusdem pro suscipiendis ex Sira Christiana femina liberis.

τῆς αἰτήσεως, καὶ δώρων πολυτελῶν ἀποστολῇ παρ' αὐτοῦ εἰς τὸν νεὼν τοῦ μάρτυρος. ὅπως τε Χοσρόης τοὺς κεκαιωνηκότας τῇ τυραννίδι καὶ Βινδόην αὐτόν, ὡς κατὰ βασιλείως χεῖρας ἄραντα, θανάτῳ διώλεσε. περὶ τῶν προαγορευθέντων ὑπὸ 5 Χοσρόου, καὶ ὡς στασιάσει τὰ Ῥωμαίων πράγματα τυρίννοις δουλεύοντα. πρεσβεία τε Πιρόβου τοῦ Χαλκηδόνος προέδρου, καὶ περὶ τῆς εἰκότος τῆς Θεομήτορος, καὶ ὅσα κατὰ τὴν πρεσβείαν ἀπήντησεν. ἐκδημία τε τοῦ αὐτοκράτορος ἐπὶ τὴν τῆς Εὐρώπης ἀρχιαιον, καὶ περὶ τοῦ συναντήσαντος αὐτῷ ἐν ὑἱ φά- 10 σματος. ὅπως τε ὑπέστρεψεν εἰς τὰ βασιλεία ὁ αὐτοκράτωρ, πρεσβείας Περσικῆς ἐπιστάσης διὰ Ζαλαβζάν. ἐν οἷς καὶ ὁ πέμ- πτος λόγος.

6. Ὁ δὲ ἔκτος λόγος περιέχει ὅπως ἀπὸ τῆς πόλεως ἐξιόν- τι τῷ βασιλεῖ ἐνόσκηψε κλύδων θαλάττιος. ὅπως τε περὶ Ἡρά- 15 κλειαν, ἐκεῖσε τοῦ βασιλέως διατρέβοντος, τέρας ἐγενήθη, παι- διὸν μῆτε χεῖρας μῆτε ὄμματα ἔχον μῆτε ὀφθαλμοὺς μῆτε βλέφαρα, πρὸς δὲ τῷ ἰσχυρῷ ἰχθύος σὸν ἀπεκρέματο· καὶ ὅπως τὸ τέρας ἀτήρητο. περὶ τῶν τριῶν Σκλαβηῶν τῶν κισθάρας ἐπιφερομέ- των, οἳ ἐκ τῶν μερῶν τοῦ Ὠκεανοῦ ἐλέγοντο πρὸς τὸν Χαγάνον 20 ἀπεστῆλθαι· οἳ καὶ ἐνεφανίσθησαν Μαυρικίῳ τῷ βασιλεῖ. πρε- σβεία τε Φράγκων πρὸς τὸν βασιλέα ἐφ' ᾧ συμμαχεῖν ἐπὶ δώροις, καὶ ἀποστροφή τῆς αἰτήσεως· Βόσσοι καὶ Βέττοι οἱ πρέσβεις, ὁ δὲ ἀποστείλας ὀνόματι Θεοδώριχος. περὶ τῆς ἀγέλης τῶν ἐλά- φων, καὶ ὅπως ἡ μελῶν βάλλεται καὶ εἰς λόχμην τινὰ φεύγει, 25 καὶ ὡς ἐπιδιώκεται ὑπὸ τινος τῶν δορυφόρων καὶ ἐτέρου τινὸς

voti compos, rursum donaria sumptuosa ad eius aedem mittit. tyrannidis conscios, atque adeo ipsum Bindoem, ut adversus regem nefaria molitum, vita expellit. eius de Romana republica ex dissidio tyrannis servitura praedictio. Probi Chalcedonensis episcopi legatio, et de imagine dei matris, quomodoque legatio illa evenerit. profectio imperatoris ad Anchiolum Europae. de occurrente ipsi in sue portento. quo pacto reversus. est domum imperator legatione Persica perfecta per Zalambanum.

6. Haec autem libro sexto insunt: uti exeuntem ex urbe Augustum marina tempestas exceperit, utque ad Heracleam, dum ibi commoratur, monstrosus partus infans, manibus et oculis carens, ad haec et superciliis ac palpebris, ad femur piscis cauda appendente; et quomodo sublatum hoc monstrum. de tribus illis Sclavis citharas importantibus, qui ex Oceani partibus ad Chaganum missi ferebantur, et a Mauricio imperatore spectati sunt. legatio item Francorum ad Caesarem, qua stipendio se illi militaturos polliciti repulsam tulerunt. Bossus et Bettus legationem hanc a Theodoricho missi obibant. de grege cervorum, utque ingens quidam telo ictus in silvam se contulerit; insequente vero

Γήπαιδος, ὅπως τε ὁ δορυφόρος διὰ τὰ περὶ αὐτὸν χρύσεια δολοφονεῖται, καὶ ὡς χρόνῳ μακρῷ ὕστερον ὁ Γήπαις δολοφονησάμενος φωραθεὶς πυρὶ παραδίδεται. στρατεία Ἀβάρων κατὰ Ῥωμαίων καὶ πολιορκία Σιγγιδόνος τῆς πόλεως, χειροτονία τε Πρίσκου τοῦ στρατηγῶ, καὶ ὅπως τοῦ κατὰ τὴν Εὐρώπην πολέμου τοῦ-5
τον προεστήσατο. καὶ ὅπως ὁ Χαγάνος εἰς Δριζίπερα γενόμενος τὸν νεῶν Ἀλεξάνδρου τοῦ μάρτυρος ἐπολιορκησε. καὶ ὅπως ἐν Τζουρουλῶν τῇ πόλει Ῥωμαῖοι συγκλεισθέντες ὑπὸ τοῦ Χαγάνου πολιορκουῦνται, ὅπως τε δόλῳ φενακίζει τὸν βάρβαρον ὁ Μαν-
ρίκιος καὶ τῆς πολιορκίας ἀπάγει. πρεσβεία τε Ἀβάρων πρὸς 10
Ῥωμαίους, καὶ ὅσα τῷ Ἀρδαγαστῶ ἐκ τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀπήντησε δυνάμει, ἔτι δὲ καὶ τὰ κατὰ τὸν Τατίμερ. ἀνδραγαθία τε τοῦ Ῥωμαίων ταξίαρχου Ἀλεξάνδρου, καὶ ἀνδραγαθία Ῥωμαίων, καὶ Σκλαβηνῶν ἀναιρέσεις, ἔφοδος τε Σκλαβηνῶν κατὰ Ῥωμαίων. περὶ τῶν τεχθέντων τεράτων πρὸ τοῦ Ἰστίου τῆς 15
βασιλείδος, ὡς τὸ μὲν ἦν τετράπουν παιδίον, τὸ δὲ δικόρουφον. ὅπως Πρίσκος ἀποχειροτονεῖται τῷ δοῦναι τῷ Χαγάνῳ ἀπὸ τῆς τῶν Σκλαβηνῶν λείας, καὶ Πέτρος ἀντιχειροτονεῖται στρατηγὸς τῆς κατὰ τὴν Εὐρώπην μάχης· καὶ περὶ Θεοδώρου τοῦ πρέσβευος σταλέντος πρὸς τὸν Χαγάνον ὑπὸ τοῦ Πρίσκου, τῆς τε περὶ αὐ-20
τὸν παιδείας καὶ δεξιότητος. ἐν οἷς καὶ ὁ ἕκτος λόγος.

7. Ὁ δὲ ἕβδομος λόγος διαλαμβάνει περὶ τῆς γεγενημένης ἀταξίας ταῖς Ῥωμαίων δυνάμεισιν, ἀριστείαν τε Ῥωμαίων κατὰ Σκλαβηνῶν ἤτοι Γετῶν· Γέται γὰρ τὸ παλαιὸν ἐκαλοῦντο.

hastifero, et altero item Gepaede, ut hic illum ob aurea ornamenta ex insidiis interfecerit, et longo post intervallo caedis reus deprehensus flammis sit traditus. Abarorum contra Romanos expeditio, urbiaque Singidonis obsidium. ut Priscus belli dux delectus et militiae Europaeae praefectus sit. ut Chaganus Driziperam delatus beati Alexandri martyris templum obsederit; et quomodo Tzurulo oppido inclusos Romanos Chaganus cinxerit, utque Mauricius astu deceptum Barbarum ab obsidione averterit. missa ab Abaris ad Romanos legatio, et quae Adragastus ab exercitu Romano acceperit incommoda. praeterea quae sub Tatimero acta Alexandri tribuni militum fortitudo, Romanorumque res fortiter gestae, et Sclavorum interitus, horumque vicissim in Romanos impetus. de monstris ad regiam urbem natis, infantes, unus biceps, alter quadrupes. uti Prisco imperium fuerit abrogatum, quod partem praedae e Sclavis abductae Chagano donasset, utique pro illo Petrus Europaeo bello dux praeficiatur. de Theodoro item legato ad Chaganum a Prisco ire iusso, et de eius doctrina atque rerum gerendarum dexteritate.

7. Libro septimo agitur de turbatis Romanorum ordinibus, eorumdemque rebus fortiter gestis contra Sclavos sive Getas: hoc enim no-

καὶ περὶ τῶν ἐν Ἀσίμῳ τῇ Θρακίᾳ πόλει Πέτρῳ τε καὶ τοῖς πό-
 λίσταις συμβεβηκότων. καὶ ὡς Πιράγαστος ὁ τῆς τῶν Σκλαβη-
 τῶν δυνάμειος φύλαρχος ἀνήρηται· καὶ ἀνδραγαθία Ῥωμαίων.
 περὶ τῆς ἀνδρείας τῆς παρακολουθησάσης ταῖς Ῥωμαίων δυνά-
 5 μισι. καὶ ὅπως τοῦ Πέτρου καταπολεμηθέντος ὑπὸ τῶν Σκλα-
 βητῶν Πρίσκοσ αὐθις γίνεται στρατηγός. Θάνατος Ἰωάννου
 τοῦ νησιτετοῦ Κωνσταντινουπόλεως, καὶ περὶ τῶν ἐκδανεισθέν-
 των αὐτῷ χρημάτων ὑπὸ Μαυρικίου, καὶ περὶ τοῦ ἐν τῇ ὁμολο-
 γίᾳ χειρογραφήματος, καὶ ὅπως διὰ τιμῆς ἦγεν ὁ φιλευσεβής ὡς
 10 ἀληθῶς αὐτοκράτωρ τὰ εὐρεθέντα τῷ ἀρχιερεὶ μετὰ θάνατον
 ῥάκια. περὶ τῶν Μαυρουσίων τῶν συστραφέντων κατὰ Καρχη-
 δόνος τῆς πόλεως, καὶ ὅπως τῇ τοῦ Γενναδίου τόλμῃ ὁ πόλεμος
 ἔσβεστο. καὶ περὶ τοῦ κομήτου τοῦ φανέντος ἐπὶ ἡμέρας πολλὰς.
 περὶ τοῦ ἐμφυλίου πολέμου τοῦ γενομένου τοῖς Τούρκοις, καὶ ἐν
 15 ἐκθέσει τὰ περὶ τῆς τῶν Τούρκων πολιτείας. καὶ ὡς τὸν ἐθνάρ-
 χην τῶν Ἐσθλαϊτῶν ὁ Χαγάνος τῶν Τούρκων ἀνελὼν καὶ δουλώ-
 σασ τὸ ἔθνος, ἔτι δὲ καὶ τοὺς Ὅγωρ τὸ ἔθνος, καὶ δὴ καὶ τοὺς
 Κόλχους ἄχρι τριάκοντα μυριάδων διέφθιρεν. ἀλλὰ καὶ τὸν
 ἐπανάστάντα αὐτῷ Τουροῦμ ἀνελὼν ἐπιστολὴν Μαυρι-
 20 κίῳ τῷ αὐτοκράτορι ἔστειλεν· ἰδουλώσατο δὲ καὶ Ἀβάρους. διέξ-
 εισι δὲ καὶ περὶ τῶν κατὰ τὴν Ταυγάστ ἐθνῶν, καὶ περὶ τοῦ Μου-
 κρι, ἐν οἷς οἱ Ἄβαροι ἠττηθέντες διεσπάρησαν. καὶ περὶ τοῦ
 Οὐάρ καὶ Χουνί τῶν ἐθνῶν, ἐξ ὧν ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ ἀπόμοιρα

mine antiquitus appellati sunt. de iis quae in ignobili quodam Thraciae oppido Petro et incolis acciderunt, utque Sclavorum praefectus Piragastus sit interfectus. de militum Romanorum virtute, licet aquarum ingenti penuria premerentur. Petro a Sclavia pugna superato Priscus iterum belli imperator delectus est. obitus Ioannis cognomento ieiunatoris, patriarchae Constantinopolitani, deque mutuo a Mauricio imperatore accepta pecunia datoque aeris accepti confessique chirographo; quantoque in pretio vere pius Augustus ille relictas a praesule post mortem pannosas vestes habuerit. de Maurusiorum adversus Carthaginem expeditione, utque Gennadii fortitudine bellum illud extinctum sit. de Cometa, qui dies complures visus est. de intestino apud Turcas et civili bello: accessit de eorumdem republica narratio. ut Turcarum Chaganus Ephthalitarum principe interfecto totam eam gentem subegerit: ut Agarenorum ad haec et Colchorum gentem trecentorum millium strage caeciderit, utque insurgentem adversus se Turum interfecerit, quo nomine victoriae nuntiam epistolam Mauricio imperatori scripserit. idem Abaros quoque sub iugum victos misit. refert et de gentibus quae Taugast incolunt, et de Mucri, in quas devicti Abari dispersi sunt. item de Var et Chuni, quorum pars magna iam inde ab Iustiniani temporibus

τῶνδε τῶν ἔθνῶν ἐνδημεῖ τῇ Εὐρώπῃ, οἱ καὶ Ἀβάρους ἑαυτοὺς ἐπεφήμισαν. καὶ ὡς ἡ Τούρκων χώρα σεισμοῦ καὶ λοιμοῦ ἀπέρατος. περὶ τε τοῦ χρυσοῦ λεγομένου ὄρους, καὶ περὶ τῆς Ταυγαστ, περὶ τε τῶν σκωλήκων τῶν τακόντων τὴν ἐσθῆτα τὴν Σηρικὴν, καὶ ὡς πολλή ἐστι περὶ τὴν λεγομένην Χουβδὸν ἢ τῆς με-5 τᾶξῆς γένεσις, καὶ τὰ περὶ αὐτὴν νόμιμα. καὶ περὶ τῶν Ἰνδῶν τῶν λευκῶν τὸ σῶμα. διάλεξις πρὸς τὸν Πρίσκον Χαγάνου περὶ ἀνδραποδισμοῦ τῆς Σιγγιδόνος, καὶ ἀντιλογία Πρίσκου πρὸς αὐτόν, καὶ ὅπως ὁ Πρίσκος Σιγγιδόνα σώζει τὴν πόλιν. ὅσα τε κατὰ Δαλματίαν οἱ βάρβαροι διεπράξαντο καὶ πόλεις ἐπόρθησαν, 10 ὅπως τε ὁ Γουνδοῦς παρὰ Πρίσκου σταλείς κατὰ τῶν ἐν Δαλματίᾳ βαρβάρων ἤριστευσεν. διὲ τῷ ἐννεακαιδεκάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας Μαυρικίου προαγορεύει μοναχὸς τις τὸν αὐτοῦ θάνατον καὶ τῶν τέκνων· ἕξτος γὰρ γυμνώσας, ἀπὸ τοῦ φόρου μέχρι τῶν προαυλίων τῶν ἀνακτόρων διαδραμῶν, αὐτόν τε Μαυρικίον 15 καὶ τὰ τέκνα ἕξει τεθάναι προηγόρευσε. ἀλλὰ καὶ Ἡρωδιανὸς τις τῷ βασιλεῖ διεῖπε τὰ συμβησόμενα. περὶ τοῦ συμβάντος λιμοῦ τοῖς στρατεύμασι, καὶ ὡς ὁ Χαγάνος παραδόξῳ φιλανθρωπίᾳ πενθημέρους σπονδὰς τοῖς λιμώττουσιν ἔδετο, ὡς ἂν ὁ ἐπισιτισμὸς ἀπὸ τῶν βαρβάρων τοῖς Ῥωμαίοις ἀδελῆς ἔσοιτο· καὶ 20 ὡς ἀρώμασιν ὑπὸ Πρίσκου φιλοτιμηθεῖς ἐπὶ τὰ κατὰ Μυσίαν ἐχώρησεν. ὡς συνῆψεν ὁ Χαγάνος περὶ τὴν Μυσίαν πρὸς Κομεντιόλον μάχην, ἐπιβουλῇ δὲ Κομεντιόλου διαφθείρεται ὑπὸ

in Europa sedes habent, Abarosque se nominarunt. Turcorum regionem terraemotui ac pesti minime obnoxiam. de monte qui Aureus sit dictus, ac de ipsa urbe Taugast. de bombycibus, qui ex se vestes gignunt sericas, et quod serici ingens gignatur ad Chubdam urbem, quam appellant, copia, quaeque in illis vermibus glomerandis fieri solita. de Indis, qui candido sunt corpore. disceptatio Chagani cum Prisco de Singidonensibus in servitute abducendis, Priscique contraria sententia, utque eam urbem Priscus servavit. quae per Dalmatiam barbari gesserint, quasque urbes everteriat. quomodo Gundoes a Prisco adversus barbaros in Dalmatiam missus res fortiter gesserit. undevicesimo imperii Mauricii anno monachus quidam mortem illi liberisque eius praedixit: stricto enim gladio a foro ad palatii vestibulum procurrens Mauricium una cum liberis ferro occisum iri denuntiat. quin et Herodianus quidam imperatori eventura praenuntiavit, famem scilicet illam, quae post in castris orta. ut incredibili Chaganus humanitate esurienti exercitui quinque dierum indutias conceaserit, quibus absque metu barbarorum commægatus annonae ferretur Romanis, utque vicissim a Prisco donis honoratus in proxima Mysiae loca discesserit. in Mysia Chaganus cum Comentiolo signis collatis conflixit, perfidiaque Comentioli Romanorum exercitus, clade accepta, caesus a barbaris est, fuga interim

τῶν βαρβάρων τὸ Ῥωμαϊκόν. καὶ φεύγει Κομεντιόλος, καὶ πρὸς Δριζίπερα τὴν πόλιν παραγίνεται, καὶ ἀποπέμπεται τῆς πόλεως ὡς φυγῆς, καὶ πρὸς τὰ μακρὰ παραγίνεται τείχη. οἱ δὲ βάρβαροι κατόπιν ἰόντες πρῶτον τὰ Δριζίπερα αἰροῦσι, καὶ τὸν 5 Ἀλεξάνδρου τοῦ μάρτυρος ἐμπρησαντες νιῶν καὶ τὸ σῶμα τῆς θήκης ἐκσύραντες ὕβρισαν. θεία δὲ δίκη μετέηλθε τοὺς ὕβριστὰς τοῦ μάρτυρος· ἐπτα γὰρ παῖδες τοῦ Χαγάνου ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ βουβῶσι περιληφθέντες ἐτελεύτησαν. Κομεντιόλος δὲ μετὰ 10 τῶν θορόβων ἐνόημει τῇ Κωνσταντινουπόλει, οἱ δὲ βάρβαροι τοῖς μακροῖς πλησιάζουσι τείχεσι. καὶ οἱ τοῦ Βυζαντίου ἐπὶ τοσοῦτον ἔδεισαν ὡς καὶ καταλιπεῖν Εὐρώπην καὶ πρὸς τὴν Ἀσίαν περαιωθῆναι διμελέτησαν. πρεσβεύεται δ' οὖν ὁμοῦ ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν Χαγάνον δι' Ἀρμάτωνος, καὶ δώροις λαμπροῖς καὶ προσθήκαις χρυσοῦ χιλιάδων εἴκοσι πελθεῖ μόλις τὴν 15 εἰρήνην δέξασθαι, λέγοντα “κρίναι ὁ θεὸς ἀνὰ μέσον Χαγάνου καὶ Μαυρικίου καὶ ἀνὰ μέσον Ῥωμαίων καὶ Ἀβάρων.” περὶ τῶν φανέντων ἀνθρωπομόρφων τεράτων ἐν τοῖς Νειλώοις ὕδασι, καὶ περὶ τῆς τοῦ Νείλου ἀναβάσεως δέξει διάφοροι. ὁ δὲ συγγραφεὺς Ἀγαθαρχίδου τοῦ Κνιδίου τῇ δόξῃ προστίθεται· φησὶ δὲ 20 οὗτος ἀν' ἔτος ἕκαστον ἐν τοῖς κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν μεγάλους καὶ συνῆχει γίνεσθαι ὕμβρους ἀπὸ θεινῶν τροπῶν μέχρι τῆς ἰσημερινῆς τῆς ἐν τῷ μετοπώρῳ γινομένης καθ' ἕκαστα· εὐλόγως οὖν τὸν Νεῖλον ἐν μὲν τῷ χειμῶνι συστέλλεσθαι, κατὰ φύσιν ἔχοντα φύσιν ἀπὸ μόνων τῶν ἑαυτοῦ πηγῶν, κατὰ δὲ τὸ θέρους διὰ τοῦς

elapso Comentiolo: quem ad Driziperam urbem delatum cives ut transfugam repellunt: quare inde ad muros longos, quos vocant, ille se recipit. barbari porro pone insequentes Driziperam capiunt, et Alexandri martyris templo incenso corpus capsa extrahentes contumeliis afficiunt. verum divina mox ultio martyris est violatores consecuta. septem enim Chagani filii una die, inguinum morbo correpti, perierunt. Comentiolus in his turbis Constantinopoli haeret, barbaris interim ad muros longos propius accedentibus, unde tantus Constantinopolitanos terror invasit, ut de Europa deserenda et in Asiam transmittende deliberarint. legationem itaque extemplo imperator per Armatonam ad Chaganum mittendam censuit, splendidisque muneribus et viginti millium auri pondo accessione pacem aegre redemit: dicente illo: “iudicet deus Chaganum inter et Mauricium: Romanos item inter ac barbaros.” de monstris humanae formae in Nilo flumine visis: deque Nili incremento atque eluvione variae discrepantesque sententiae. hic vero scriptor Agatharcidi Gnidio assentitur. quotannis enim ille ait in Aethiopiae locis magnos continentesque caeli imbres decidere ab aestivo solstitio ad usque autumni aequinoctium. Non sine causa itaque angustius hieme Nilum fluere, quod suas dumtaxat e fontibus suapte natura natas vehat undas; at aestate, decur-

ἐκείθεν ἐκχιομένους εἰς αὐτὸν ὑμβρους λαμβάνειν τὴν ἀΐξιν. ταῦτα μὲν καὶ ὁ ἔβδομος.

8. Ὁ δὲ ὕδρος λόγος διαλαμβάνει ὅπως ὁ Χοσρόης διὰ τὰς ἐπιδρομὰς τῶν Σαρακηνῶν τῶν ὑπὸ Ῥωμαίοις ταττομένον λῦσαι τὰς σπονδὰς ἐνχειρήσει, Γεωργίου δὲ πρὸς αὐτὸν σταλόν-5 τος αἱ σπονδαὶ μεμνήκασιν· καὶ Γεώργιος ἀτιμάζεται ὡς εἰπόν-τος Χοσρόου διὰ Γεώργιον ἀλύτους τηρεῖν τὰς σπονδὰς, ἀλλ' οὐ διὰ τὸν βασιλεῖα Μαυρίκιον. ὅπως τε Κομεντιόλος προδοσίας κρινεται, καὶ διαλλαγὰς τῶν Ῥωμαϊκῶν στρατευμάτων πρὸς αὐ-10 τόν, καὶ ὅπως αἰθῆς ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος στρατηγὸς στέλλε-ται. μάχη Ῥωμαίων καὶ Ἀβάρων στρατηγούντος Πρίσκου καὶ Κομεντιόλου, καὶ Κομεντιόλου μὲν ἀπομάχου διὰ τινὰς προσ-ποιήσεις ὄντος Πρίσκου δὲ τῷ στρατοπέδῳ παρόντος ἀριστεία Ῥωμαίων καὶ ἀναρσεις τῶν Ἀβάρων μέχρι τεσσάρων χιλιάδων. δευτέρα μάχη, καὶ ἀναρσεις τῶν αὐτῶν ἄχρι χιλιάδων θ'. τρίτη 15 μάχη, καὶ ἔτι τῶν αὐτῶν ὄλεθρος μέχρι πεντεκαίδεκα χιλιάδων. τετάρτη μάχη, καὶ νίκη πάλιν Ῥωμαίων λαμπρά, καὶ ἀναρσεις Ἀβάρων ἕνα Γηπαίδων χιλιάδων λ'. πέμπτη μάχη, καὶ νίκη Ῥωμαίων, καὶ ἀναρσεις Ἀβάρων, καὶ ἄλωσις τῶν μὲν ὤρηθ-θέντων Ἀβάρων τρισηχίλων, ἄλλων δὲ βαρβάρων τετρακισχιλίων, 20 καὶ ἑτέρων δισηχίλων καὶ διακοσίων, καὶ Σκλαβήνων χιλιάδων ὀκτώ· ἔξ ὧν ὁ Χαγάνος ἀπατήσας τὸν αὐτοκράτορα τοὺς ὤρηθ-

rentibus in Nilum ex Aethiopia imbribus, crescere nimium quantum at-
que augeri.

8. Octavus haec fere complectitur. Chosroes ob illorum Saraceno-
rum, qui Romanis parebant, incursiones rumpere inducias conatum;
Georgii tamen legatione persuasum foedus sartum tectum servasse;
Georgium vero Caesaris indignationem incurrisse, quod Chosroes dixit-
set se Georgii potissimum gratia, non imperatoris Mauricii causa, ratam
pacem fecisse, ut Comentiolus proditoris reus actus, mox Romanorum
sibi militum animos duci licuit, atque eam ob rem dux iterum exercitus
ab imperatore creatus sit. Romanorum pugna commemoratur et Abaro-
rum Prisco et Comentiolo ducibus: Comentiolo tamen nescio quid cau-
sante et a pugna abstinente, Prisco vero copias ducente. militum Ro-
manorum fortitudo et Abarorum caedes quatuor millium. praelium item
alterum, eorundemque Abarorum millium novem strages, tertia pugna
cum quindecim millium clade Abarorum. quartum rursus praelium illu-
strem Romanis victoriam concessit, caesis ad internecionem Abarorum
et Gepaedum triginta millibus. quinta in pugna penes Romanos victo-
ria quoque stetit: caesi captique Abari, ac vivi quidem in potestatem
venere ad tria millia, caeterorum barbarorum quatuor, aliorum ad haec
duo millia et ducenti, et Sclavorum octo millia. postea tamen Chaga-
nus decepto Mauricio imperatore vivos Abaros recepit. de Comentioli

θέντας Ἀβάρους ἀνέλαβε. περὶ τῆς Κομμενηίου μελαγχολίας, καὶ ὅπως τῇ τούτου ἀβουλίᾳ πλῆθος Ῥωμαίων, πρὸς Φιλίππου πόλιν ἀπαίροντος, τῷ κρύει διώλοντο. ὡς Πέτρος αὐτῆς στρατηγὸς τῆς Εὐρώπης ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος προχειρίζεται. περὶ 5 τε τοῦ γάμου [τοῦ παιδὸς] Θεοδοσίου τοῦ παιδὸς Μανρικίου ἐπὶ τῇ Θυγατρὶ Γερμανῆ. καὶ περὶ τῆς σιτοδείας τῆς γενομένης τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων, καὶ τῆς συμβύσεως ἀταξίας τῶν δήμων λιτανεύοντος τοῦ βασιλέως, καὶ περὶ τῆς μακροθυμίας αὐτοῦ, καὶ ἔξορίας τῶν στρατιωτῶν καὶ μονοήμερον ἐπανάδου. ὅπως 10 Μανρικίος ἐπέσταλλε Πέτρον παντὶ τρόπῳ τὰς Θρακίας δυνάμεις εἰς τὸ ἀντιπέρασ τοῦ Ἰστροῦ διατρέβειν, ὅπως τε θεία προσέπεισεν ὁμῆ τῷ Πέτρῳ. καὶ ὅπως στάσις ταῖς Ῥωμαϊκαῖς εἰσήρρησε δυνάμεσι, καὶ τυραννὶς συνέστη κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος, Φωκᾶ τοῦ τυράννου ὑπὸ τοῦ πλῆθους ἀναρρηθέντος. ὅπως τε 15 φεύγει Πέτρος, καὶ ὅπως ἡ στάσις διαγγέλλεται τῷ βασιλεῖ. καὶ ὅπως τὰ πρῶτα διὰ τῶν δημάρχων Σεργίου καὶ Κοσμῆ πολυπραγμονεῖ τὸ πλῆθος τῶν δήμων, καὶ εὐρίσκειται Πρασίτων μὲν ἀφ' Βενέτων δὲ Ῥ, καὶ ὅπως τοῖς δημοτικαῖς φιλοτιμίαις παρίσχετο. πρεσβεία τε τοῦ αὐτοκράτορος πρὸς τὰς στασιαζούσας δυνάμεις, 20 καὶ ἀποστροφὴ τῆς πρεσβείας· ὅπως τε περιφρονεῖ τὴν βασιλίδά τῶν πόλεων. πρεσβεία τε τῶν στρατευμάτων πρὸς Θεοδοσίον τὸν Μανρικίον υἱόν, ἀξιοῦσα ἢ αὐτὸν ἢ τὸν πενθερὸν Γερμανὸν βασιλέα σφῶν ἀνυρρηθῆναι. γινώσκῃ τε τούτων εἰς Μανρικίον ἀφιγμένη, καὶ ὑπόνοια εἰς Γερμανὸν ὡς αἴτιον τῆς τυ-

prae fracto moerore, utque eius tameritate Romanorum copiae, quas ad Philippopolim proficisci iubebat, frigore sint extinctae. quomodo Petrus iterum belli dux totius Europae ab imperatore creatus sit. de nuptiis Theodosii filii Mauricii et filiae Germani. urbem regiam fame ea tempestate laborasse, procosque in ecclesia fundente Mauricio, plebem esse tumultuatam; de eius mansuetudine ac lenitate militumque ablegatione, utque eodem sint die revocati. Petrum ab Augusto missum, ut omni ope atque opere Thracicas copias ad oppositam Istri ripam distineret; deque divinitus Petrum appellante voce. tumultuantem rursus in castris Romanorum, et contra Mauricium factio instituta, electo ab incoedita multitudine Phoca. Petrus fuga interim salutem quaerit, et seditiosis ad imperatorem rumor defertur. plebs autem a Sergio atque Coema tribunis plebis primum incitata, novis studere rebus incipit, repective Prasinorum civ. 10. Venetorum vero trecenti duntaxat. hinc plebeis donativa Mauricius praebat. sequitur ad tumultuantes milites eiusdem legatio et legationis repulsa, utque regiam urbem praesidio munierit. exercitus ad Theodosium Mauricii filium legatio, ipsum aut socerum illius Germanum dari sibi imperatore postulans. eius rei nuntius ad Mauricii aures accidit, indeque suspectio in Germanum, ut

ραννίδος, και ἀπειλή, και μήνησις τῆς βασιλικῆς ἀπειλῆς διὰ τοῦ γαμβροῦ Θεοδοσίου, και καταφυγή Γερμανοῦ πρὸς τὸν νεώ τῆς Θεομήτορος. τῶν Κύρου και Στεφάνου τοῦ ἐνούχου, ὃς ἐπίτροπος ἐτέτακτο τοῖς βασιλέως παισὶ, πρὸς Γερμανὸν ἀποστολὴ εἰς τὸ ἐξελεῖν αὐτὸν τοῦ νεοῦ και ἀπραξία· και ἡ διὰ 5 ῥάβδων μαστίγωσις Θεοδοσίου τοῦ παιδὸς ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἕνεκα τῆς πρὸς τὸν πενθερὸν καταμηνύσεως. και μεταφορτικῆς Γερμανοῦ ἀπὸ τοῦ νεοῦ τῆς Θεομήτορος ἐπὶ τὴν ἄγλιαν Σοφίαν, και πάλιν πρόσκλησις ἐπὶ τὸ ἐξελεῖν, και ἀπειθεία, Ἀνδρέα τινὸς συνεχῶς φοιτῶντος ταῖς λιτανείαις τὴν ἔξοδον κεκλωνκότος. 10 ρυβοὶ τε και ἐμπρησμός τῆς κατὰ τὴν πόλιν οἰκίας Κωνσταντίνου τοῦ πατρικίου, ὃν Λαυρῶν ἐπεκάλει τὰ πλήθη· και ἀπορία Μανρικίου και ἀπόδρασις. ὅπως κλύδωνος γεγονότος ἐγκοπὴν πρὸς τὴν ἀπόδρασιν λαμβάνει. και ἀποστολὴ Θεοδοσίου τοῦ παιδὸς πρὸς Χοσρόην, και ὑποστροφή πάλιν ἀπὸ Νικαίας τῆ 15 ἐπιδείξει τοῦ δακτυλίου, ὃ ἦν εἰς σύνθημα τῷ παιδί παρὰ τοῦ πατρὸς ποιηθέν. ὅπως τε πρὸς τὸν τύραννον οἱ τοῦ ἄστειος, ἐν οἷς ἦν και ὁ Ἐδομίτης, προσεχώρησαν. ὅπως τε Γερμανὸς κατασκευάζων ἐαυτῷ τὴν βασιλείαν ἀποτυγχάνει, τῶν Πρασίνων ἀπειπόντων τὴν ἀνάρρησιν διὰ τὸ τῆς αἰρέσεως αὐτὸν εἶναι, ὡς ἐκεῖ- 20 νοι ἔφασκον, τῶν Βενέτων. εἶτα ἀναγόρευσις ἐν τῷ νεῷ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ἐν τῷ Ἐβδόμῳ τοῦ Φωκῆ· Κυριακὸς δὲ τηρικαῦτα τοὺς τῆς βασιλίδος ἀρχιερατικὸς ἐγκειρίστο νόμους. εἰσοδὸς τε Φωκῆ πρὸς τὰ βασίλεια, και ἀνάρρησις Λεοντίας τῆς γυναι-

tyrannidis auctorem. minae minarumque Augusti in Germanum per Theodosium generum delatio: et Germani in deiparae templum, ut in azylum fuga. hinc Syros, et Stephanus eunuchus, qui Caesaris liberis morum praefectus fuerat, ad Germanum missi; ut templo digrederetur, sed irrita legatio fuit. fustibus caesus Theodosius apparente Mauricio, quod socero suas minas indicasset. Germani a templo b. Virginis ad sanctae Sophiae transitus, et iterata, ut inde digrederetur, hortatio: sed qua nihil persuadetur, Andrea quodam egressum dissuadente, dum precandi gratia templum frequentat. turbae iterum incendiumque urbanae domus Constantini patricii, quem Lardyn vulgo cognominabant. Mauricii aestuatio ac fuga, utque exorta maris tempestas fugam ipsi interciderit. Theodosii filii ad Chosroem missio reductioque Nicaea ex indicio annuli, quem filio parens Mauricius signi tesseraeque loco tradiderat. urbanorum ad tyrannum, in quibus et Edomites erat, concursus. imperium Germanus affectans voto excidit, Prasinis se eum creaturos imperatorem negantibus: quod, ut ipsi affirmabant, factionis esset Venetorum. ergo Phocas deinde in templo b. Iohannis, quod est in Septimo, imperator renuntiat, Cyriaco regiae urbis patriarcha. Phocae in regiam ingressus et Leontiae eius uxoris, ut Augustae consalu-

κὸς *Θακᾶ*: καὶ περὶ τὴν τῶν τόπων στάσιν τῶν δημάρχων ἕρις, καὶ ὠδυσμὸς *Κοσμᾶ* τοῦ δημάρχου τῶν *Βενέτων* ὑπὸ *Ἀλεξάνδρου* καὶ ὕβρις εἰς *Ἀλεξάνδρον*. καὶ μνήμη *Μαυρικίου*, ὡς οὐκ ἀπέθανε, καὶ διὰ τοῦτο τοῦ τυράννου πρὸς τὸν φόβον τοῦ βασιλέως 5 μᾶλλον ὀρμη. ἀναίρεις τε τῶν τοῦ βασιλέως παίδων ἐνώπιον τοῦ πατρὸς ἐν τοῖς *Εὐτροπίου*, καὶ φιλοσοφία καὶ εὐχαριστία τοῦ βασιλέως, καὶ αὐτοῦ ἐκείνου διὰ *Λιλίου* ἀναίρεισι. καὶ περὶ τῆς ἐπὶ *Ἡρακλείου* τοῦ βασιλέως ἐρεθείσης διαθήκης *Μαυρικίου* τοῦ ἀντοκράτορος. ὅπως τε τὰ σώματα τῶν βα- 10 σιλέων τῷ *Θαλαττίῳ* ῥοθίῳ παρεδόθησαν. ἐπιτάφιός τε εἰς *Μαυρικίον*: καὶ ὅπως τὴς ἀντιδόσεις τῶν παρανομηθέντων ἀδικησάντων εἰς *Μαυρικίον* αἱ *Ῥωμαϊκαὶ* δυνάμεις κρίσει προτοίας θείας ἐλάβανον, ὡς ἐν ἄλλῳ χρόνῳ μηδένα τῶν κοινωνησάντων τῆς τυραννίδος ἐκ τοσοῦτου πλήθους ὑπολειφθῆναι, ἀλλ' οἱ μὲν 15 λοιμῶ οἱ δὲ πυρὶ οὐρανῶ οἱ δὲ καὶ στόματι διεφθάρθησαν μαχαίρας, ὥστε ἦνικα *Ἡράκλειος* ὁ βασιλεὺς πρὸς *Ῥαζάτην* τὸν *Πέρσην* πολεμῆν ἔγνω, ἔκταξιν τῆς στρατείας ποιησάμενος δι' ὁ μόνους εἶρεν ὑπολειμμένους τῆς φιλοτυράννον πληθύος. καὶ τότε ἤρξατο τὸ *Ῥωμαϊκὸν* κατὰ *Περσῶν* ἐνισχύειν: μέχρι γὰρ ἔν 20 ἐκεῖνοι περῆσαν, ἢ νίκη τοῖς *Πέρσαις* ἐνηλλίζετο. ἀναίρεισις ὑπὸ τοῦ τυράννου δι' *Ἀλεξάνδρου Θεοδοσίου* τοῦ βασιλέως τοῦ ἀντοκράτορος παιδός, καὶ *Πέτρου* καὶ *Κομεντιόλου* καὶ *Κωνσταντίνου* τοῦ *Λαρθῦ*: πλάνη τε περὶ *Θεοδοσίου*, ὡς οὐ πεφόνευται.

tatio. tribunorum plebis ingens tum de locorum statione contentio atque altercatio. Cosmae partis Venetae tribuni plebis ab Alexandro propulsatio et iniecta mentio, nondum obliisse Mauricium. quo factum ut impetu quodam ad imperatoris caedem tyrannus se proripuerit. hinc caedes liberorum Augusti in parentis oculis ad Eutropii. animi sapientia Caesaris, actis Deo gratiis, utque a Lilio percussus obierit. legitur et testamentum Mauricii, Heraclio imperante inventum. quomodo regia corpora marinis commissa fluctibus, et funebri in Mauricium laudatio: utque divinae iudicio providentiae Romani milites eorum, quae in Mauricium flagitiose patrarunt, poenas dederint, quod post non diu caedis tyrannidisque sociorum nemo in tanta multitudine superfuert: peste enim alii, alii coelesti igne, ferro caeteri ad unum omnes perierunt: atque adeo Heraclius post paulo rerum potitus, cum Razate Persa bellum gesturus, delectu habito, vix duos ex illis partium studiosis relictos reperit. ac tum demum Romani Persis superiores esse coeperunt, qui dum illi nefarii superstites essent, a Persis victi semper disceaserant. caedes a tyranno per Alexandrum intentata Theodosio Augusti filio: Petro item et Comentiolo atque Constantino, Lardy cognomento. falsus etiam rumor de Theodosio exortus est, quasi is tum non fuisset in-

καὶ ὅπως κατὰ Ἀλεξάνδρειαν τὰ ἀγάλματα τῆς εὐλαίας Ἐδρας ἀποφοιτῶντα προσηγόρευον τὰ γεγονότα καλλιγράφῳ τινί, κατὰ τὸ Τυχαῖον οὕτω καλούμενον, ἀπὸ δείπνου πρὸς τὰ οἴκοι διερχομένην. ὅπως τε ὁ Μαυρῖκιος λέγεται τρίτην μοῖραν τῶν φέρων συγχωρῆσαι τοῖς ὑπηκόοις, καὶ τριάκοντα δοῦναι τάλαντα τοῖς 5 Βυζαντιοῖς εἰς νεουρηλίαν τοῦ τῶν ὑδάτων ὄλκοῦ· καὶ ὅπως ἐπιλοτιμῆτο λαμπρῶς τοὺς τῶν μαθημάτων ἑραστάς. καὶ περὶ τῶν γεγονότων παραδόξων τῆς τῶν αἱμάτων ῥύσεως Εὐφημίας τῆς μάρτυρος, καὶ ὡς Μαυρῖκιος πειράσας μᾶλλον τὸ θάσμα δι' ἀλιστίας ἐπίστωσε. καὶ ὅπως ὁ τύραννος Κωνσταντῖναν τὴν τοῦ 10 βασιλέως Μαυρῖκιου γυναῖκα ἕμα ταῖς θυγατέρας ἐν ἰδιωτικῇ οἰκίᾳ ἐνέκλεισε. πρῆσβεία τοῦ τυράννου πρὸς Χοσρόην τὸν Περσῶν βασιλέα, καὶ ἀποτυχία, κατὰλύσις τε τῶν σπονδῶν προφασίζομένου Χοσρόου τὴν ὄσταν διεκδικεῖν Μαυρῖκιου· καὶ οὕτως ὁ Ἄλιος (οὗτος γὰρ ὁ πρῆσβέων ἦν) ἀνεχώρησεν ἄπρα- 15 πτος. ἀναίρεσις Ἀλεξάνδρου τοῦ συννεκτερίσαντος τῷ Φωκῇ, δι' ὑπόνοιαν ὅτι Θεοδοσίον τὸν Μαυρῖκιου παῖδα, ὃν ἀνεῖλε, περιποιήσατο. ἐν οἷς καὶ τῆς ὅλης ἱστορίας τὸ πέρας.

terfectus. quomodo Alexandriae statuæ suis sedibus sponte motæ, quæ Byzantii accidissent, nuntiarint calligrapho cuidam (sic forte appellato) a coena domum revertenti. ut Mauricius tertiam vectigalium portionem subditis remisissæ feratur: triginta quoque Byzantinis domasse talenta reficiendis aquæ ductibus. quo honore præmioque disciplinarum studiosos publicæ affecerit. quæ in fluxu sanguinis Euphemie martyris admiranda acciderint: utque Mauricius rei periculo factæ, quod initio non credidisset, miraculum magis confirmarit. uti Phocas tyrannus Constantinam, Maurici Augusti coniugem, cum filiabus privatae domui incluserit. Phocæ ad Chosroem Persarum regem missa legatio: sed irrita. ruptæ enim iuditiæ sunt, Chosroe prætexente, quod Mauricium iuste vindicaret. sic Lilius, qui legatus erat, re infecta domum retro revertit. caedes Alexandri rerum novarum Phocæ socii eo nomine suspecti, quasi Theodosium, Mauricii filium quem occidit, servasset. atque hic universæ finis historiae.

Θ Ε Ο Φ Υ Λ Α Κ Τ Ο Υ

P 1
V 133

Δ Ι Α Δ Ο Γ Ο Σ.

PONTANI ARGUMENTUM.

Hoc non mediocriter festivo et erudito sane dialogo Simocatta noster in Phocam ut importunissimum tyrannum invehitur; quo imperante (imperavit autem annis octo) res Mauricii nemo ausus est litterarum memoriae commendare, ac proinde eius imperatoris historia ignota posteris ac velut mortua iacuit. iacuerunt item bonae disciplinae, quae sub Heraclio demum, Phocae successore, iterum se palamque ostenderunt. mirifice laudatur Sergius patriarcha illius temporis, studiis liberalibus ipsique historico amicissimus; cuius auctoritate ac voluntate permotus ad hanc historiam conscribendam videtur accessisse. fingit, ut mos est dialogorum, Historiam ipsam res gestas Mauricii enarratam cum Philosophia sub platano considerare. plerumque enim in dialogis colloquentes aut disputantes sessum se recipere, et suas partes sedendo, idque in locis amoenioribus nonnunquam, agere introducuntur, ut imprimis apud Platonem et eius imitatore[m] studiosissimum M. Tullium videre est.

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ. Τί τοῦτο, θύγατερ; ἄγε δὴ μοι τὸ διαπόρημα τοῦτο γλιγομένη μαθεῖν διάλυσαι, οἷα μίτω τινὶ τῇ σαφηνείᾳ οὐ μυθικὸν περιουμένη λαβύρινθον· δυσέμβατα γὰρ μοι καὶ δυσάγωγα τὰ τῆς θεωρίας προαύλια. **ΊΣΤΟΡΙΑ.** ὦ φιλοσοφία πάντων βασίλεια, εἴγε συμπρέπει ἐμοῦ τε πνεῖσθαι, αὐτὴν δὲ διδάσκεισθαι, ἀποκρινοῦμαι ὡς ἔχω συνέσειως. μηδὲν γὰρ ἄγνωστον ἔχοιμι καλόν, ὡς ἔμοιγε καὶ τῷ Κυρηναίῳ δοκεῖ.

PHILOSOPHIA. Quid hoc, filia? age, mihi discere cupienti hanc dubitationem exime, tanquam filo quodam dilucida explanatione per labyrinthum non fabulosum me dirigens. sunt enim huius spectaculi vestibula ac prooemia mihi pene inaccessa, parumque me pellicunt. **HISTORIA.** Hem philosophia, omnium artium regina, si modo et me interrogari et te doceri decet, pro intelligentia respondebo: nihil quippe incognitum duccendum est pulcrum, mea quidem et Cyrenaei sententia.

ΦΙΛ. ἤδέως ἐροίμην Ἐγὼ ὅπη τε καὶ ὅπως χθὲς καὶ τρίτην ἀνεβίως, ὡς θύγατερ. ἐπέχει δὲ τοῦ λόγου πάλιν ἡμᾶς, καὶ οἷα χαλινῶ τινὶ πρὸς σιωπὴν ἀνακρούεται, τὸ τῆς ἀπιστίας ἐπαγωγότατον, μὴ πού γε φαντασία τις τερατισμάτων ἡμᾶς φανακίζηται. πολλοῦ γὰρ τοῦ χρόνου ἐτεθνήκεις, ὡς παῖ, ἐξ ὄτου εἰς-5 ἤρρησε τῇ βασιλίδι αὐτῇ ὁ Καλυδῶνιος τύραννος, σιδήρεω περιφρακτος, μίξοβάρβαρος ἄνθρωπος, τὸ κυκλώπειον γένος, ὃ τῆς σώφρονος ἀλουργίδος ἀσελγέστατος Κένταυρος, ᾧ βασιλεία οἰνοφλυγίας ἀγώνισμα. τὸ γὰρ ἕτερον σιωπήσομαι αἰδοῖ τῆς ἐμῆς εὐκοσμίας τῆς τε τῶν ἀκουόντων σεμνότητος. καὶ γὰρ τότε τῆς 10 βασιλέως στοῦς ἐξωστρακίσθη, ὡς θύγατερ, καὶ τῆς Ἀττικῆς ἐπιβαίνειν οὐκ ἦν, ὅποτε τὸν ἐμὸν βασιλέα Σωκράτην ὁ Θραῦξ

P 2 ἐκείνος διώλεσεν Ἄντος. χρόνῳ δ' ἕστερον Ἡρακλεῖδαι διέσωσαν, καὶ τὴν πολιτείαν ἀπέδωσαν, τὸ τε ἄγος τῶν ἀνακτόρων ἀπεδιοπομπήσαντο. ναὶ δῆτα καὶ πρὸς τὰ βασιλέων τεμέτη εἰς-15 ῥήκισαν, καὶ περιλαλῶ τὰ βασιλεία, καὶ ταῦτα δὴ τὰ ἀρχαῖα καὶ Ἀττικὰ μουσουργῶ κελadhήματα. ἐμοὶ μὲν δὴ ταῦτα οὕτως ἔχει καλῶς· σοὶ δ'· ἢ θύγατερ, τίς καὶ ὅπως σωτήριος γέγονεν;

ΙΣΤ. μῶν οὐκ οἶσθα, βασιλεία, τὸν μέγαν τῆς ἀπανταχόθεν οἰκουμένης ἀρχιερέα καὶ πρόεδρον; **ΦΙΛ.** πάνν μὲν οὖν, ὡς 20 θύγατερ. φίλος ἐμὸς οὗτος παλαιότατος καὶ θησαυρὸς οἰκειότατος. **ΙΣΤ.** ἔχεις οὐκοῦν, ὡς βασιλεία, τὸ ζητούμενον αὐτοσχεδίον ἔρμαιον. ἐκείνος ἀνεψύχασεν, ὥσπερ ἐκ τάφου τινὸς

8. βασιλείας P.

PHIL. Libenter interrogarem ego, ubi et quomodo nuperrime revixeris, filia. sed reprimit me et quasi quodam freno ad silentium inhihet ac retroagit, quae me totum occupavit incredulitas, ne forte prodigiosa species aliqua nobis illudat. iam pridem enim mortua es, filia, ex quo videlicet in aulam imperatoriam irruit tyrannus Calydenius, ferro cernuntus, homo semibarbarus, de Cyclopum genere, in modesta purpura Centaurus petulantissimus, qui de regno ebrietatis certat: aliud enim foedius tacebo, tum modestiae meae tum gravitatis audientium rationem habens. ego quoque tunc e porticu imperatoria in exilium missa sum, filia, et in Atticam ingredi non licuit, quando regem meum Socratem Thracius ille Anytus perdidit. tempore intercedente Heraclidiae me servarunt, ditionemque mihi meam restituerunt, et palatii scelus procul removerunt. sane tandem et in templa imperatorum me receperunt, et vocibus meis regia personat, eademque, vetera nimirum et Attica, modulor cantica. meae igitur res sic bene habent. tibi primo, gnata, quis et quomodo salutem attulit? **HIST.** An tu, regina, non nosti totius orbis praesulem et antistitem? **PHIL.** Equidem novi: est enim amicus meus perveius et thesaurus familiarissimus. **HIST.** Habes igitur, regina, ad id quod quaesivisti responsum ex tempore. rem exoptabilem

τῆς ἀλογίας ἀναλαβόμενος, οἷάπερ Ἀλκηστίην τινε ἀλεξικαίου
 πατρὸς Ἡρακλέους ἀναστησάμενος ῥώμη. εἰσπησῆσάτο δὲ μεγα-
 λοφρότως, περιβάλλε τε ἰσοθῆτα φαειράν, καὶ χρυσίῳ κατεκό-
 σμησεν ὄμμα. τὸν δὲ κρωβύλον τουτοῖν, τέτιτι δ' ὁ ἄρα αὐτῶ
 5 χρυσίος ἴσται ἐφεζόμενος, ὁ θεοπέσιος οὐτοσί κατηγλαῖσε, τῷ τε
 παρόντι συλλογισμῶ ἑλάμπρυνε. βῆμά τε προτέθεικεν εὐμενῶς
 ἰδρυμένον καὶ παρρησίαν ἀκίνδυνον. **ΦΙΛ.** ἄγαμαι, θύγατερ, **V 134**
 τῆς μεγαλονοίας τὸν ἱεροφάντην ἐγώ, ὀπόσης κατορθωμάτων
 ἀναβάσεως ἐπιβέβηκε, τὴν ὑψηλὴν τῆς θεολογίας ἀκρώρειαν πε-
 10 ρικαθήμενος ἐπὶ τε τὸν κολοφῶνα τῶν ἀρετῶν τὴν ὑποικίαν **C**
 ποιούμενος, καὶ τῶν ὑπὸ σελήνην πλεονεκτημάτων ἀντέχεται,
 καὶ βίος αὐτῷ οἱ πανάριστοι λόγοι· οὐκ ἐθέλει γὰρ οὔτε τὸν πε-
 ρέγμιον κόσμον μένειν ἀκόσμητον. οὕτως δυναμὴν τῶν ἐμῶν
 ἔραστῶν. ἡ σώματος ἐκτὸς φιλοσοφεῖ ἐπὶ γῆς, ἡ θεωρία σω-
 15 ματωθεῖσα μετὰ τῶν ἀνθρώπων ὡς ἄνθρωπος ἀναστρέφεται.
ΙΣΤ. κάλλιστά γε, βασιλεια, τῶν ἐγκωμίων τὸν στέφανον ἔπλε-
 ξας. ἀλλ' εἴ σοι δοκεῖ, περὶ ταυτηνὴ τὴν πλάτανον καθίσωμεν
 μικρόν· ἀμφιλαφές γὰρ τὸ δένδρον, τοῦ τε ἄγρου τὸ ὕψος καὶ
 τὸ σύσκιον πάγκαλον. **ΦΙΛ.** πρόβαγε δῆτα, ὦ παῖ, καὶ βαλ-
 20 βιδά τινα τῆς διηγήσεως τοῖς φιλακροόμοισιν ὥσπερ ἐντίθει **D**
 προοίμιον. ἐγὼ δὲ σοι ἐπιστήσω τὸν νοῦν οἷά τις Ἴθακήσιος, μὴ
 διαβύσασα τὰ ὦτα, καὶ Σειρηναίων ἀφηγημάτων ἀκούσομαι.
ΙΣΤ. τοιγαροῦν πευδαρχήσω, βασιλεια, τὴν τε τῆς ἱστορίας

Ille in vitam reduxit, meque tanquam e sepulcro aliquo taciturnitatis res-
 cuperavit, et ut Alcestin aliquam viribus Herculis malorum depul-
 soris resuscitavit. adoptavit autem me excelso animo, splendida ve-
 ste operuit, et monili decoravit aureo; et hunc crobylum, sive plexum
 capillorum in vertice, cicada ex auro insidente, divinus hic vir exorna-
 vit, et qua vides ratione illustravit, stabilemque mihi sedem benevole
 proposuit, et libertatem omni periculo vacantem concessit. **PHIL.** Miror
 tantistius ingentem animum, quo tam alte in recte factis ascendit, et in
 summo fastigio divinae scientiae sese collocavit, et uaque ad apicem vir-
 tutum progressus est, omnesque sub sole praerogativas consecratur; cui
 vita est omnimodis optima et cultissima artes. nec enim vel terrenum
 ornatum inornatum manere velit. ita fruar meis amatoribus. quae cor-
 pus non habet, in terris philosophatur, et commentatio corporata cum
 hominibus ut homo versatur. **HIST.** Pulcerrime tu encomiorum coronam
 contexisti. sed si placet, ad platanum istam paulum consideremus: est
 enim excelsa et ad locum opacandum patulis diffusa ramis bellissime.
PHIL. I prae igitur, filia, et prooemium ceu carceres quosdam narra-
 tioni ad audendum iucundae praetere. ego tibi animum adhibebo, non
 (velut Ithacensis Ulysses) obturatis auribus, Sirenicasque narrationes
 auscultabo. **HIST.** Obtamperabo, regina, historiaeque lyram pulsabo.

λόραν τινάξομαι. ἔσο δέ μοι πληκτερον ἀπὲρ μουσικώτατον ὠκειανὸς γὰρ ἐπιστήμης ἔφους καὶ λόγων τις, ἐν σοὶ τε πῦσα χάρις, ἅτε τῆσος, τὴν πέρα πόντος ἀπείριτος ἐστεφάνωται.

esse tu mihi plectrum maxime musicum: es enim scientiae et eloquentiae Oceanus. in te omnis gratia, velut in insula, quam immensus, ut est apud poetam, pontus circumdat.

P 3
V 135

Π Ρ Ο Ο Ι Μ Ι Ο Ν.

Διὶ μὴ μόνον τοῖς ἐκ φύσεως ἀγαθοῖς ἀλλὰ καὶ οἰκείοις εὐρήμασι κατακοσμεῖσθαι τὸν ἄνθρωπον. ἔνιστι γὰρ λόγος αὐτῷ, χρημὰ τι θεῖον καὶ ἀξιώγαστον. τούτῳ καὶ θεὸν αἰδεῖσθαι καὶ σέβειν μεμάθηκε, καὶ τὰ τῆς οἰκείας ἐνοπτηξέσθαι φύσεως καὶ τῆς ἑαυτοῦ διαπλάσεως τὴν σύνταξιν οὐκ ἠγνόησε. τοιγάρτοις 5 λόγῳ καὶ πρὸς ἑαυτοὺς συννεύουσιν ἄνθρωποι, καὶ ἐκ τῆς ἔξω περιωπῆς ἐκ' αὐτὸν τὸν νοῦν εἰσκυκλήσαντες τὰ τε περὶ τῆς σφῶν αὐτῶν δημιουργίας ἀνέλπτουσιν ὄργια. πολλὰ μὲν οὖν οὗτος ἀγαθὰ τοῖς ἀνθρώποις δεδώρηται, καὶ συνέριθός ἐστι τῆς φύσεως ἄριστος. ἂ γὰρ ἐκείνη διέλειπε, λόγος τετελειουόργηκε 10

B βέλτιστα, ἂ μὲν εἰς θεὸν ἐγκαλλωπίσας, ἂ δ' ἐς γέσιν ἠδύνας, ἔνια πρὸς ἀφήν τονώσας ἢ μαλακίους, ἄλλα πρὸς ἀκοὴν μουσουργήσας, τῇ τῆς ἀπηχῆσεως ἴνγγι κατακηλῶν τὴν ψυχὴν καὶ πρὸς τὰ ἀκούσματα μεθελκόμενος. ἦ οὐχὶ καὶ τεχνῶν οὗτος σοφιστῆς πιθανώτατος; ἔξ ἐρίου μὲν εὐήτριον ἰστουργήσας χιτώ- 15

Non ex bonis tantummodo natara inasitis, verum etiam ex inventis ab se excogitatisque rebus cohonestari et exornari hominem consentaneum est. possidet namque rationem, divinum quiddam et admirabile, cuius beneficio deum venerari, ei vota et preces adhibere, conditionem suam perinde ut in speculo intueri, quemadmodumque fictus atque coagmentatus fuerit, probe didicit. proinde ratione et intelligentia in semet conversi mortales, et ab exteriorum circumspectu in ipsam mentem ceu gyre quodam delati, fabricationis suae mysterium evolvunt. haec igitur, ratio, inquam, multa nobis ornamenta comparavit, naturae ipsius operum ac laborum secia et adiutrix praeclarissima. etenim quae illa intermittit et in quibus deficit, haec quam rectissime perficit et absolvit, alia quidem ad aspectum venusta reddens, alia ad gustatum condicens, quaedam ad tactum solidans aut emolliens, nonnulla ad auditionem musicis numeris distinguens, sonorumque illocabris pectora demulcens, et ad commodandas aures alliciens. quid? an non haec artium quoque vulgarium et in medio positarum repertrix est probatissima? e lana nimirum elegantem

νιον, ἐκ δὲ ξύλων γεωργοῖς μὲν τακταζόμενος ἐχέτην, πλωτῆρος
 δὲ κόπην, τῷ τε στρατιώτῃ πέλτην καὶ γέροντι κινδύων πολεμι-
 κῶν ἀμυντήρια. ἀξιολογώτατόν τε πάντων, τὸ τῆς ἱστορίας
 διέμετο πολυκειρότατον ἀποψὴ μὲν ἦθοςμα, τῇ δὲ ψυχῇ παιδεύ-
 5 τήριον· οὐδὲν γὰρ ταῖς φιλοπευθεῖσι ψυχαῖς ἔνεστιν ἱστορίας C
 ἐπαγωγώτερον. ἱκανὸν δὲ τῷ τεκμηριῶσαι Ὀμηρικῆς τι δέλτον
 δεῖγμα. ἐπὶ τὴν Ἀλκινόου τοῦ βασιλέως αὐτὴν ὁ τοῦ Λαέρτου
 παῖς ἔναγχος ἐκ τοῦ Φαλαττίου κλύδωνος ἐπὶ τὴν ἤπειρον ἐβρα-
 σθεῖς ἐξένιζτο, καὶ πολλὰ ἀμφὶ τὸν Ὀδυσσεῖα φιλοφροσύνῃ πε-
 10 ριέλιχτο. πρόχειρον γὰρ ἦν γυμνῶ καὶ τετραχωμένῳ τὸ σῆμα
 συμφορᾷ ναυαγίας ἐσθῆτα λαμπρὰν ἐμπορήσασθαι. ἐπὶ δ'
 αὐτῷ καὶ κοινὸν τῆς βασιλείας τραπέζης ἀξίωμα. καὶ οὖν τῷ
 ἐπέλθοι παρεχέτο καὶ γλώττης ἐλευθερία καὶ διηγημάτων ἐκδέ-
 σιως ἄδεια. τοῦς δὲ Φαίλακας οὕτω τὰ τῆς ἱστορίας ἐνηύφρα-
 15 νεν ὡς χαίρειν εἰπόντας τῷ πότῳ θάλατρον εἶναι δοκεῖν τὸ συμ- D
 πόσιον, καὶ διανοστῶν τὰ ὄτα, καὶ κερηνέαι θωμένους τὸν ἄν-
 δρα, καὶ τῷ μήκει μηδαμῶς τῆς διηγήσεως ἀποκναίεσθαι. καί-
 τοι τὰ πολλὰ τῶν ἀφηγημάτων κατηφείς εἶχε τὰς ὕψεις· μεγί- P 4
 20 στων γὰρ κινδύων ἐμπειρία περιέρρει τῇ συνουσίᾳ. λίχνον γὰρ
 ἀποψὴ καὶ ἀχέρεστον, ἐστιαμένη λόγον παράδοξον. ἔνθεν ἄρα
 καὶ τοῦς ποιητὰς ἐπὶ παιδείᾳ πρώτους ἐνευδοκμήσαντας ἴσται
 θεῖασσθαι· παραλαβόντες γὰρ οὕτοι τὰς τῶν ἀνθρώπων ψυ-

contextit tunicam; e ligno agricolae stivam, nautae remum, militi peltam
 et scutum fabrefactam. verumtamen nihil praestabilius ex omnibus quam
 multifariam historiarem cognitionem instruit, quae et auribus oblecta-
 mentum et animis quaedam discendi officina est, quando non aliud quid-
 quam mentibus cognoscendi amore flagrantibus aequae blanditur; id quod
 narratio quaedam Homericæ poematis ad fidem faciendam satis apposite
 cupiunt probaverit. in regiam Alcinoi regis Ulysses paulo ante vastis
 fluctibus in litus proiecetus hospitio suscipitur, mirificaque comitate et
 benevolentia tractatur. illic enim nudum eius corpus et ex naufragio
 sale tabentes artus veste splendida coeperiuntur; regia mensa dignatur;
 et libertas loquendi, quaeque vellei commemorandi potestas homini ignoto
 ac peregrino conceditur. Phaeacas porro tanta iucunditate ipsa eorum
 expositio perfundit, sic eos detinet, ut poculorum immemores convivium
 in theatrum mutavisse videantur, auresque arrigant, et ab ore viri illius
 contemplabundi pendeant, nec ex narratione tametsi longa taedium ullum
 sentiant, quamquam tristitia multa referat, periculorumque gravissimumum,
 quae subierit, commemoratione coetum illum convivantium velut inundet.
 aures namque, cum sermone quiescit de rebus novis et admirandis tan-
 quam epulis accipiuntur, liguritores imitantes avidae insatiabilesque re-
 periantur. quam ob causam etiam poetas eruditione principes celebre ad
 posteros nomen consecutos videre licet. qui hominum ingeniiis sciendi

χὰς φιλοστοργας καὶ πρὸς μάθησιν δαγώσας ἀλὰ καὶ ξένων διηρώ-
 σασ διηγημάτων, τεχνουργοῦσιν αὐταῖς μυθολόγημα, καὶ περι-
 βάλλουσι φράσιν τῷ πλάσματι, ῥυθμῶ δὲ τὸ ψεῦδος στιμμί-
 ζησι, καὶ μέτροις οἷα κιστοῖς θελητηρίοις τισὶ τὸ τεράτευμα
 B καλλωπίζουσι. καὶ τοσαύτην εἶχεν ἡ ψυχαγωγία τῆν δύναμιν 5
 ὡς καὶ θεολόγων εἶναι νομίζεσθαι, καὶ παρ' ἐκείνους φοιτᾶν τοὺς
 θεούς, καὶ ταῖς ἐκείνων γλώτταις παραγωγνοῦν τοῖς ἀνθρώποις
 τὰ οἴκοι, καὶ εἴ τί ποτε τῶ σφῶν αὐτῶν βίβη συνέτυχεν ἀνδρα-
 γάθημα ἢ δυστύχημα. οὐκοῦν ἐρήσιέ τις κοινήν ἀπάντων ἀν-
 V 136 θρώπων τῆν ἱστορίαν διδύσκαλον, εἰσηγομένην οἷς τε ἐγχειρη-
 τέον καὶ ἄ παροπτέον ὡς μὴ συνοῖσονται. ἐμφρονεστάτους τε
 τοὺς στρατηγούς δι' ἐκείνης ἔστιν ἰδεῖν· τῆν γὰρ δυνάμειν
 ἐπίσταται, ὅπως τε λόχοις σφιλίζεσθαι δεῖ τὸ πολέμιον. καὶ ταῖς
 C μὲν τῶν ἄλλων συμφοραῖς πρόμηθεστέρους σφῶν αὐτοὺς ἀπεργά-
 ζεται, τοῖς προσφιλείσιν ἐτέροις ἐκείνους ἰθύνουσα· ταῖς δ' αὖ 15
 πάλιν εὐπραγίας εὐδαμονιστέρους ἀπέδειξε, μικραῖς ἀφορμαῖς
 μεγάλας ἀρετῶν κορυφὰς ἐπαυξάνουσα. καὶ τῶ μὲν πρὸς βύτη
 χειραγωγός τις ἐστὶ καὶ βακτηρία, τῶ δὲ νέφη παιδαγωγός κάλλι-
 στος καὶ συνεστάτος, τῆ πολυπειρία πολιούσῃ πως τὸν νεότε-
 ρον, καὶ προφθάνουσα τοῦ χρόνου τὰ κατ' ἄλλοις μαθήματα. 20
 πρὸς ἣν ἐπιδραμοῦμαι καὶ τὸς, εἰ καὶ μείζον ἢ κατ' ἐμὲ τὸ ἐγχεί-

cupidis et ad discendum mire semper inclinantis nevarumque narratio-
 num sitientibus sese accommodantes, artificio quodam fabulas ipsis seu
 figmenta procedunt, quae scita et ornata elocutione convestiant, nume-
 ros quasi quaedam pigmenta et fucum illinant, et portenta sua carmi-
 nibus ut centis seu clogulis quibusdam ad delectationem appositis decen-
 ter circumdant. tantumque voluptas ea valuit, ut etiam Theologi habe-
 rentur, et dii immortales ad eos ventitare eorumque linguis domestica
 sua, et si quid aliquando faustum infaustumve sibi contigisset, homini-
 bus pandere crederentur. quod cum ita sit, historiam communem gene-
 ris humani magistratam atque doctrinam iure dixerim, praecentem nobis
 ac praemonstrantem quae capessere et quae ut inania nihilque profutura
 aspernari debeamus; a qua condecesatetos duces militares prudentissimos
 evasisse in confesso est: novit enim ordines disponere, et qua via ho-
 stem callide circumvenias. iisdem per eventa aliena procurationem et
 cautionem maiorem inserit, perque aliorum frustrationes et offensiones
 tatiore itinere illos ducit. similiter secundis aliorum successibus beatio-
 res efficit, dum eos occasionibus non magnis ad magnarum virtutum fa-
 stigia provehit. ac senibus quidem manuatrix et baculus, adolescenti-
 bus paedagoga et institutrix optima ac sapientissima est, peritiam multa
 quandam iis canitiem concilians, et quae procedens tempus paulatim eos
 doceret, ea ipsa docendo anteverteas. cui ego quoque studium et ope-
 ram meam dicabo, quanquam malus onus capessere me intelligo quam
 laetis humeris sustinere possim, quandoquidem nulla mihi suppeditat ver-

ρημα διὰ τὸ τῆς λέξεως ἀγενές, τῶν τε νοημάτων τὸ ἀδρανέ-
 στατον, τῆς τε τοῦ λόγου συνθήκης τὸ ἀκαλλές, τὸ τε τῆς οἰ- D
 κονομίας ἀτεχνότατον. εἰ δέ που εὐχαρί τι τῶν ἐκτεθησομένων
 φανεῖη, τύχη τινὶ προσαπτέσθω· μὴ γὰρ ἐπιστήμη τὸ αἴτιον.

borum dignitas, nulla sententiarum gravitas, nec orationem belle ac fe-
 stive contexere scio, et eius oeconomiae artificisque sum rudissimus.
 quodsi quid eorum quae referemus, cum lepore et venustate expositam
 videbitur, id a fortuna quadam, non a scientia mea profectum existi-
 metur.

Θ Ε Ο Φ Υ Λ Α Κ Τ Ο Υ

Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Ω Ν

Λ Ο Γ Ο Σ Α.

T H E O P H Y L A C T I

H I S T O R I A R U M

L I B E R I

PONTANI ARGUMENTUM.

(1) *Tiberii Augusti sub excessum praeclara oratio. Mauricius successor palam declaratur. (2) Vox divinitus ad Tiberium delata. eius e vita abitio. populi luctus et lacrimae. funus et sepultura. (3) Inter Abares et Romanos ictum foedus ignominiosum. Chaganus elephantum spectandum, lectum aureum et praeter pactam in foedere pecuniam viginti millia ab imperatore pescit. foedus rumpit. (4) Urbs Singidon a Chagano capitur, Augusta et Viminacium expugnantur, Anchialus devastatur, vici propinquus hostiliter diripiuntur. Romanorum ad Chaganum legatio. (5) Liberior et minacior Comentioli apud Chaganum eiusque optimates oratio, cum praedicatione Romanorum eximia. (6) Chaganus escandescit: Cementiolum punit atrocius. alia ad Abares legatio. viginti aureorum millia ad priora octoginta spondentur. (7) Sclavorum ad longum murum hostilis progressio; et in iis caedendis fugandisque Comentioli ducis memoranda virtus. (8) Foedus a Chagano iterum pessumdatur: caussa Bocolabrus quidam magus, Seytha genere. Targitius Chagani legatus in insulam relegatur. urbes Romanorum subiguntur. (9) Transitus ad res Persicas. Romanorum cum Persis ad Nymphium flumen adverso Marte congressus. (10) Mauricii et Constantinae Augustorum nuptiae magnificentissimae. civitatis publica lactilia gratulatioque. (11) Incendium in foro sub initia imperii Mauricii. miraculum de concha Glyceriae martyris. Paulinus praestigiator in crucem agitur: alio caput amputatur. (12) Aphusii castellum a Persis, Aebas a Romanis oppugnatur, et a Persis supervenientibus liberatur. ingens terrae motus imperio Mauricii adhuc recenti, eiusdemque consulatus et*

in populum liberalitas. Iohannis ducis exauctoratio. (13) Philippicus imperatoris sororis praetor Orientis decernitur. eius expeditiones. e Perside redeuntes Romani via aberrant et extrema siti cruciantur. captivos utriusque sexus interficiunt. pueri servati moriuntur siti. (14) Philippicus Arzanenam regionem suis diripiendam permittit. ab imitatione Scipionis Romani commendatur. aegrotat. Cardarignus Monocartum frustra invadit, latrocinii et incendiis gravatur. Philippicus Byzantium redit; inde rursus veris initio discedit. (15) Persarum ad Romanos de bello finiendo legati. Mebodi legati oratio. locus communis contra bellum. Romanorum recusatio et ad confidendum cum Persis promptissima voluntas.

1. Ὅτε τὸν αὐτοκράτορα Τιβέριον τῆς ἐντευθεν ἔδει λοιπὸν μεταβῆσθαι λήξιος καὶ τῷ κοινῷ ὑπέκειν νόμῳ τῆς φύσεως, ἐπιτεμένης τῇ νόσῳ μελαίνης χολῆς, ὡς σύνηθες παισὶν ἀποκαλεῖν λατρῶν, ἀνερρήθη Μαυρίκιος, καὶ βασιλέως ἀξία μεγαλαυ-
 5 χεῖται, καὶ νεύζων τῇ ἀλουργίδι τῆς μεγάλης τῶν αὐτοκρατόρων δυνάμει μετελάχχανε. φορούσθην γὰρ ἄχθεις ὁ βασιλεὺς Τιβέριος ἐπὶ τὴν ὑπαιθρον τῶν βασιλείων ἀδλῆν, ἥτις παρήνται τῇ πολυστιβάδι τῶν ἀνακτόρων οἰκίᾳ προαυλίῳ περιφανεῖ καὶ περι-
 10 συγκαλεσάμενος (Ἰωάννης δὲ κατ' ἐκεῖνο καιροῦ τοὺς τῆς ἐκκλησίας διύθυνεν οἴκτας) τὸν τε τῶν ἱερῶν ἄξιωμαίων συναθροισάμενος ξύλλογον, τοὺς τε δορυφόρους καὶ φύλακας, καὶ πάντας τοὺς ἐς βασιλέως τιμὴν συντεταγμένους, καὶ μὴν καὶ τοὺς ἐπισημοτέρους τοῦ δήμου, αὐτὸς μὲν οὐδέπω τοῖς ἐντυχουσι διελε-
 15 σται, βασιλέως δὲ γλώτταν τὸν Ἰωάννην ἐδεικνυεν, ἄνδρα ῥήτορά τε δεινὸν καὶ νόμιον Ῥωμαϊκῶν ἐπιστήμονα, ὃς τὰ βασιλέως

P 8
V 139
A. C. 582.

1. Cum iam Tiberio Augusto, atra bile, quam medici vocare consueverunt, morbum aggravante, ex huius vitae diversorio demigrandum esset et dies commune illud naturae debitum persolvendi adesset, Mauricius successore ante nominatus ad imperatoris honores magnifice extollitur, purpuraque insignis supremam Augustorum potestatem sortitur. Tiberius namque in atrium palatii, iuxta domum, in qua maldi ex herbia seu frondibus ad coenandum dormiendumve tori sive lectisternia, vestibulum illustre visendumque proscenium, huc, inquam, gestatus, accersito Ioanne, qui ea tempestate cathedram hierarchicam obtinens ecclesiae gubernacula moderabatur, virorum praeterea ecclesiasticas dignitates gerentium coeacte collegio, praesentibus item praetorianis militibus et custodibus corporis et aulicis demum universis, nec non civibus primariis, ipse quidem per se ad adventum nos dixit: verum eas partes Ioanni quaestori (ut Latina lingua appellatur) mandavit, homini eloquenti, Romanarumque legum et consuetudinum haud ignaro; qui decreta et san-

προστάγματα τῷ διατόνῳ τῆς εὐλαωτίας ἐμεγαληγόρει βασιλικῆς
 μεγαλοφροσύνης ἐπάξια. τοῦτον ἐπιχωρίῳ Ῥωμαίῳ φωνῇ ἀπο-
 C καλοῦσι κοιναίτορα. παρῆν γοῦν ὁ αὐτοκράτωρ ἐπὶ τῇ χειροτο-
 νίᾳ τοῦ βασιλέως, ἅμα τῇ παιδί Κωνσταντίνῃ, ἣν τῷ Μουρι-
 κίῳ τύχης ἅμα καὶ βίου κοινωνὸν ἐποίησατο, καὶ πρό γε τῆς ἀναρ- 5
 ρήσεως τῷ ξυλλόγῳ τάδε παρέθετο.

“Τὸ πολυθρόλλητον τοῖς ἔθνεσιν ὄνομα καὶ ἐπίτιμον, τὸ
 ἐπὶ στομάτων πολλῶν ἐπ’ εὐφημίᾳ δι’ εὐκλειαν περιειμένον, με-
 γάλοι καὶ τελευταῖαι νῦν αἱ τῶν φροντῖδων ὠδίνες ἡμῖν περι-
 σταται, αἱ μὲν τὰ τῆδε διαθεῖναι καλῶς ἀναγκάζουσαι, αἱ δὲ 10
 τῇ διαζεύξει τῆς μεταστάσεως ἐκταράττουσαι καὶ τὴν ἐνθένδε
 D τοῖς λόγοις τῆς βιοτῆς παραθέσθαι τῷ δημιουργῷ κατεπέγουσαι.
 καὶ περιδεῆς μοι τήμερον ἢ πάλαι παρρησία καὶ ἄδεια· οἷς γὰρ
 ἀφθονία τῆς ἐξουσίας, τούτοις εἰκὸς καὶ τὰ σφάλματα παρέπι-
 P 9 σθαι πλείονα. ἀλλ’ ὅμως αἱ περὶ τῆς βασιλείας ἡμῖν δεῦτερα 15
 καὶ προκῦπτουσαι, οὐχ ὅτι ταύτην οὕτω ταχὺ κατατίθεσθαι,
 ἀλλ’ ὅτι ταύτην ἔνεστι καλῶς διατίθεσθαι, ἐπεὶ μηδὲ κατενεγ-
 γυῶμην ταύτην ἐγὼ ἐπὶ τε τροπῇ τῆς ἐξουσίας καὶ κολακίᾳ τοῦ
 σώματος. ὁρῶ δὲ καὶ τὴν φύσιν μετὰ τῆς τύχης ἡμῶς κατατρέ-
 χουσαν. βασιλεία γὰρ καὶ παῖδες καὶ γύναιον κατὰ ταυτὸν ἐπι- 20

11. an τῶν ἐνθένδε τοὺς λόγους?

cita ab imperatore potenti facundia sua honorifice, et ut imperiali alti-
 tudine animi dignum erat, pro concione promulgare atque exponere con-
 sueverat. ad imperatorem igitur novum sibi surrogandum praesens Au-
 gustus, una cum filia Constantina, quam Mauricio vitae fortunarumque
 comitem ac sociam individuum tradiderat, ante publicam renuntiationem
 ad astantium multitudinem hunc in modum disseruit.

Viri Romani, nomen per omnes gentes vulgatissimum honoratissi-
 mumque, et propter claritudinem atque gloriam plurimorum linguis de-
 cantatum, scitote me nunc magnis et postremis sollicitudinibus cruciari;
 quarum aliae me stimulant ut a quibus discedendum est, ea recte atque
 ordine constituta relinquam, aliae ipso transita ex hac luce, quo a vo-
 bis divellar, animum percellunt, quandoquidem quae omnium annorum
 meorum decursu a me patrata sunt, eorum ratio universorum effectori
 omnino mihi reddenda erit. et illa quondam libertas ac securitas mea
 in pavorem non mediocrem vertit. qui enim amplioribus sunt potestati-
 bus praediti, eos plura etiam vitia et peccata plerumque comitantur.
 caeterum curae super imperio praeponderant, urgentque vehementius,
 non in cuius cervicis illud reclinare festinem, sed quinam id bene fel-
 liciterque committam, quoniam nec mihi idcirco desponsum ac traditum
 fuit, ut in eo delictis vacarem et blandimenta corporis consecrerer. ne-
 que vero quorum fortuna dominatur, ea tantum, sed natura quoque per-
 quam sollicitum me habet. simul imperium, liberi, uxor premant. res

τίθενται, ἡ μὲν ἡγεμόνα ζητοῦσα σοφόν, ἡ δὲ κηδεμόνα χηρείας ἐπιεικέστατόν τε καὶ εὐσεβέστατον, αἱ δὲ τοῦ χειραγωγῶντος διὰ τὸ τῆς ἡλικίας ἄωρον τό τε τῆς θηλείας φύσεως ἄσθενέστερον. περιφρονῶ δὲ πολλάκις ὑπὸ τῆς νόσου τὴν φύσιν, καὶ τὸν B 5 ἐκείνης δραπετεύω δεσμόν, καὶ παιδῶν ὑπερορῶ, καὶ περιῶπται μοι γύναιον, ἥδη τεθνήσκει δοκῶν καὶ τῆς προμηθείας ἔλευθερίαν λαχεῖν. ἀλλ' εὐθὺς ἡ περὶ τῶν σκήπτρων ἀπαραίτητος φροντίς εἰσεπήδησεν· οὐ τὸ μόνον γὰρ διατηρῆσαι κράτος ἐμπιστευθέν ἐστιν ἀγών, ἀλλὰ καὶ τὸ δεόντως ἑτέροις παραπέμψαι τὸν κλη- 10 ρον. δεῖ γὰρ τῶν προτέρων ἡγεμόνων εἶναι τοὺς δευτέρους ἀμεί- νους, ἵνα τοῖς προσφαλεῖσιν ἐκείνοι τὴν παρ' αὐτῶν διορθώσιν V 140 εἰσαγάγωσιν, ἢ διολοισθαίνειν ἕπαν συλλήβδην εἰπεῖν τὸ ὑπήκοον, ἀδρυνεστέρῃ κρηπίδι τὴν βασιλείαν στηρίζαντι. τούτων κατε- σθιόντων τῶν λογισμῶν τὴν δianoian, ἡ τεχνίτις ἡμῖν πρόνοια C 15 συλλαμβάνει τῶν πόνων, καὶ μίαν μεθ' ἑμῶν βουλήν προηνή- κωτο, καὶ δείκνυσι τὸν βασιλεύσοντα ἐπιβάτην τε τῆς ἔξουσίας ἐσόμενον, Μαυρίκιον τουτονί, ἄνδρα λυσitelέστατον τῇ Ῥω- μαίων ἀρχῇ, πολλοὺς καὶ μεγάλους πόνους ἐγκυαθέμενον, ὥσπερ ἀρρηβῶνάς τινος προκατυβαλόμενον τῆς ἐσομένης ἀμγρὶ τὸ ὑπὴ- 20 κοον προνοίας αὐτοῦ. τοῦτον αὐτοκράτορα τήμερον ὕψεσθε.

2. quidni τὸν χειραγωγῶντα?

11. προσφαλοῦσιν P.

Romana rectorem sapientia valentem, coniux curatorem viduitatis suae aequissimum iuxta ac religiosissimum, filiae, qui eas ob immaturam aeta- tem et muliebris animi imbecillitatem quasi manuducat et regat, desiderant. quanquam ego naturae faces morbo acrius saeviente saepe numero despicio, illiusque vincula abrumpo, et simul liberos posthabeo, simul uxorem negligo, dum me iam hinc excedere et ab huiusmodi procura- tione liberari puto. at enim mox sceptri sollicitudo inexorabilis in me insilit, quando non solum creditum sibi imperium tueri atque conservare, verum id ipsum nihilominus ut hereditatem quandam, et ita ut honestum est, ad alios transmittere difficultatem habet maximam, cum principes successores praestare decessoribus suis oporteat, quo illorum virtute sapientiaque horum lapsus et delicta corrigantur: alioqui, ut summam dicam, universa imperii moles, tanquam infirmo nitens fundamento, labat et corrumpi necesse est. cum hisce curis exederemur, inspectrix omnium rerum providentia molestiam nostram allevavit, consiliumque nobiscum quoddam reperit, et qui secundum nos imperii fastigium conscen- surus esset ostendit, Mauricium hunc scilicet, quem coram videtis, hominem rei Romanae opportunissimum, cuius causa nec paucos et praedi- candos labores exhausit, futuraeque erga cives sollicitudinis ac provi- sionis suae quasi quoddam pignus iam deposuit. hunc hodierno die im- peratorem aspicietis. tanta porro cum spe et fiducia hanc provinciam omnium gravissimam illi committo ac trado, idque bona cum animi va- letudine, ut eidem una cum principata filiam quoque meam uxorem com-

Theophylactus.

3

οὕτω δὲ πέποιθα ἐπὶ τήνδε τὴν μεγίστην ἐγγέλῃσιν (καὶ τὰ τῆς
 διανοίας οὐ σκάζει κινήματα) ὡς καὶ τὸ θυγάτριον ἄμα τῇ βα-
 σιλείᾳ τούτῳ πεπίστευκα. τηλικούτῳ φύσῳς ἐνεχύρω θαρρῶ-
 D νων ὑμῶς, ταύτην ἐφόδιον τὴν ψυχαγωγίαν ἐπὶ τὴν μακρὰν ἐκε-
 νην ἐκδημίαν ἀποίσομαι. καὶ ὑμεῖς δὲ μοι μάρτυρες τῆσδε τῆς 5
 καλλίστης συντάξεως ἀξιόχρεω; ἔξ ὧν ἐπειράθητε ἡμῶν. τε ἡιο-
 χούντων τὴν ἡγεμονίαν καὶ τοῦδε παριππεύοντος λαν ἡμῖν ἐμ-
 φρονέστατα. σὺ δὲ μοι, Μανρῆκιε, κάλλιστον ἡμῖν ἐπιτάφιον
 τὴν σὴν βυσιλείαν πεποίησο. κόσμει τὸν ἐμὸν τάφον ταῖς σαῖς
 ἀρεταῖς, μήτε τὰς τῶν πεπιστευκότων καταισχύνων ἐλπίδας, 10
 P 10 μήτε τὰς σὰς ἀγνωμονῶν ἀρετὰς τὴν τε τῆς ψυχῆς δρυπετεῦσαν
 εὐγένειαν. χαλίνου λόγῳ τὴν ἔξουσίαν, φιλοσοφίᾳ τὸ κράτος
 οἰάκιζε· βασιλεία γὰρ ὑψηλὸν τι χρῆμα καὶ μετέωρον, ἐς μέγα
 τὸν ἐπιβύτην ἀπαιρωοῦσα, τοῖς τε λογισμοῖς ἐκφρονάττουσα. δό-
 κει μὴ πάντων ὑπερέχειν τῷ φρονιμώτατος εἶναι, εἰ καὶ τὰ τῆς 15
 τύχης ὑψηλά σοι παρὰ πάντας. θῆρα παρὰ τῶν ὑψηλῶν ἀντὶ
 μὲν φόβου τὴν εὐνοίαν, ἀντὶ δὲ κολακείας τιμῆ τὸν ἔλεγχον οἷα
 διδάσκαλον ἄριστον· ἀνορθέτητον γὰρ ἔξουσία, καὶ παιδείας
 οὐκ ἀνεχόμενον. ἔστω πρὸ τῶν σῶν ὀφθαλμῶν σύνεδρος ἡ δίκη,
 B πρυτανεύουσα τῶν βεβιωμένων ἀντίδοσιν. νόμιζε τὴν πορφύ- 20
 ρον, τῷ φιλόσοφος εἶναι, εἰτελές τι ῥύκος ἀμπέχουσαι, τὸν δὲ

19. οὐκ deest IP.

mittam, hoc tam eximio naturalique pignore meo ad bene de ipso et re
 publica sperandum velut quoddam signum sustollens. solatium istuc pro
 viatico mecum auferens, longam illam peregrinationem inibo. caeterum
 huius negotii pulcerrime constituti vos nobis testes eritis idonei ac fide
 digni, quandoquidem et nos, qui imperium gubernavimus, et hunc, qui
 se nobis adiutorem prudentissimum semper praebuit, experiundo cogno-
 vistis. tu vero, mi Maurici, imperium tuum mihi epitaphium longe ele-
 gantissimum fac efficias; sepulcrum meum virtutibus tuis condecora, nec
 eorum spes, qui se totos fidei auctoritatique tuae permiserunt, pudefa-
 ciens, nec temet ipsum ignorans, et a praestantia ac nobilitate animi tui
 degenerans. rationis freno in potestatis magnitudine superbiam cohibe,
 et ex philosophiae praeceptionibus principatus tui navim dirige. sublime
 nimirum et excelsum quiddam est imperium, sibi que insidentem altius
 effert, adversus rationem ferociens et insolescens. cave existimes te
 prudentia antelo omnibus, licet opibus vincas omnes. conare a civibus
 et subditis tuis diligi potius quam timeri, reprehensionemque ut magi-
 stram optimam blanditis, et assentationibus antepone: potestas enim
 admoneri se et condocesieri aegre patitur. iustitia perpetuo ante oculos
 versetur tibi que assideat, quae actionibus vitae nostrae condignam mer-
 cedem dispensat. quia sapientiae studiosus es, purpura perinde ac nul-
 lius pretii panno quopiam te circumdatum, coronamque gemmis illumina-

στέφανον μηδὲν τι διοίσειν τῶν ἐπὶ τοῖς αἰγιαλοῖς τῆς θαλάττης
 ψηφίδων. στυγρὸν τὸ τῆς ἀλορυγίδος ἄνθος, καὶ μοι δοκεῖ τοῖς
 βασιλεῦσι παρεγγυᾶν μετριοπαθεῖν ἐπὶ ταῖς ἐπιπραγμίας, καὶ μὴ
 περιγάννυσθαι καὶ θρούττεσθαι τῇ πενθίμῃ ταύτῃ τῆς μοναρχίας
 5 στολῇ· οὐ γὰρ ἔξουσίαν ἀκολασίας ἀλλὰ δουλείαν ἐνδοξον τὸ
 σκῆπτρον τῆς βασιλείας φιλοσοφεῖν ἐπαγγέλλεται. ἤγελσθω τῆς
 ἀργῆς τὸ φιλάνθρωπον, τῆς δὲ σωφροσύνης ὁ φόβος. ἔξεταξε
 γὰρ καὶ ταῖς μελίτταις ἡγεμόνας ἢ φίσις, ὠχύρωσε δὲ καὶ κέν-
 10 τρον τὸν βασιλεῦ τὴν μέλιτταν, ὡσπερ τι κράτος αὐτόματον ἐγ-
 κεντρῶσού πως αὐτῷ, ἵνα καὶ πλήττειν ἔχη τὸν μὴ δικαίως πει-
 θόμενον. ἀλλ' οἷκ' ἔστιν ἐκεῖνο τὸ κέντρον τυραννικόν, δημω-
 γελὲς δὲ μᾶλλον καὶ δίκαιον. οὐκοῦν ἐκείνης ἐσόμεθα μιμηταί,
 εἰ μήγε λόγος δύνηται χωρίζεσθαι καὶ τὰ μείζονα. ταῦτα μὲν ὁ
 15 προβολεὺς ἐγώ· ἔξεις δὲ τῆς γνώμης ὡσπερ δικαστὴν τὴν ἔξ-
 ουσίαν ἀδέκυστον, ἢ τιμῶσαν τὰς ἀρετὰς ἢ τὴν κακίαν φανλι-
 ζουσαν.”

Ὅτε τοίνυν τὰ τῆς διαλέξεως ἐπερατοῦτο τῷ αὐτοκράτορι,
 πολὺ τοῖς θεαταῖς τὸ δάκρυον ἐπεκίμαινε, τῶν μὲν ἀνωμένων
 ἐπὶ τῷ πάθει, παρ' οἷς καὶ τὰ τῆς ἐνόλιας ἦν λιπαρότερα, ἄλ-
 20 λων δὲ κατακλιουμένων ἐπὶ τῷ οἴκτῳ διὰ τῆς συμπαθείας· φιλεῖ
 γὰρ ἡ συμφορὰ καὶ τῷ θεατῇ μεταδιδύναί τοῦ πάθους. τὴν στε-
 φάνην δὲ ὁ βασιλεὺς ἀράμενος, τὴν τε πορφυρᾶν διπλοῖδα, ἀμ-

7. ἐτάξε malim, et 8. κέντρον.

tam nihil a calculis et lapillis in littore marino iacentibus differre cogita-
 flos purpurae tristior est, mihi que principes hortari videtur ut rebus pro-
 speris fluentibus in officio sint, nec lugubri ista veste monarchatus lae-
 titia gestiant et insolescant: haud enim solutam proterviam, sed insignem
 splendidamque servitutum potius imperiale sceptrum proficitur. iram
 mansuetudo, prudentiam timor regat. nam et apibus natura regem prae-
 posuit, eumque aculeo indito ceu naturali quadam facultate armavit, ut
 male parentes et immorigeros emendare possit: non tamen tyrannicum,
 verum in commune utilem ac iustum aculeum apis gerit. hanc saltem
 imitabimur, si melius consilium mens suppeditare non poterit. ista ego
 ad te tanquam sator ac parens ad filium. habebis autem huius cohorta-
 tionis meae iudicem quodammodo potestatem illam, quae muneribus mi-
 nime transversim agitur, et aut virtuti honorem et gloriam, aut impro-
 bitati dedecus et contemptum remetitur.

Postquam dicendi datus finis, omnes collacrimari largissime, cum
 alii super morte imperatori iam proxima dolorem caperent, quorum vi-
 delicet in ipsum benevolentia testatior erat, alii per sympathiam mise-
 ratione colliquescerent: solet enim aliena calamitas sensum sui communi-
 care cum intuentibus. tum imperator corona purpureaque chlamyde Mau-

- πέχε τὸν Καίσαρα. διεχέιτο δὲ πολλῇ ταῖς εὐφημαῖς παρὰ τῶν ὑπηκόων βοή· ἔνιοι γὰρ τὸν προστησάμενον ἀπεθαύμαζον, ἀγάμενοι τῆς εὐβουλίας τὸν αὐτοκράτορα, ἔτεροι τὸν ἀναρρηθέντα
- V 141 καὶ τηλικαύτης ἡγεμονίας ἑαυτὸν παραθέμενον ἄξιον, ἅπαντες δὲ τὸν αἴτιον τούτων ἀπάντων θεῖον, ἄμφω ταῦτα καλῶς συμβι- 5
- P 11 βύσαστα. ἐπεὶ δὲ ὁ μέγας οὗτος καὶ ὕστατος τοῦ βασιλέως σκοπὸς διανυθεὶς ἐτετέλειστο, τὴν τε τῆς ἀναγορεύσεως ἔθῃ κατὰ τοὺς βασιλικοὺς θεσμοὺς ἐπεπλήρωτο, ἐπὶ τὴν ἑαυτοῦ κλῆσην Τιβέριος ὁ αὐτοκράτωρ ἀνέξεν.
- B 2. Λόγος δὲ καὶ θεῖαν ὁμφὴν πρό τινος βραχέος τῆς νό- 10 σου καιροῦ κατηχηθῆναι Τιβερίῳ τῷ αὐτοκράτορι. ἔδοξε γὰρ ἐν ὕπνοις παρεστάναι αὐτῷ πάγκαλος τὴν θεῖαν ἀνῆρ, ἐνθίου τινὸς ὠραιότητος εἰκόνα φερόμενος, τῷ μὲν λόγῳ τὸ ἄρρητον, τῇ δὲ γραφῇ τὸ ἀμίμητον. ἐσθῆς δὲ τῷ νεανία λευκή, τὸν τε τόπον καὶ τὸν θεατὴν καταυγάζουσα ταῖς μαρμαρυγαῖς τῆς ἐλλάμψεως. 15 φῆσαι δὲ πρὸς τὸν Καίσαρα, συνδημηγορούσης αὐτῷ τῆς χειρὸς ἐν τῷ σχήματι, “τάδε σοι, Τιβέριε, τὸ τρισάγιον λέγει· οἱ τύ- C ρανοὶ τῆς ἀσεβείας ἐπὶ τῆς σῆς βασιλείας οὐ φοιτήσουσι χρο- νοι.” εἶτα τὸν βασιλέα διανήψαντα τεταράχθαι τῇ φαντασίᾳ, ὄρθριόν τε διανίστασθαι καὶ τοῖς ἄμφ’ αὐτὸν διεξίναει τὰ τῶν 20 ὄνειράτων θεάματα.

Τῇ δὲ ὕστεραία (πρὸς γὰρ τὸν λόγον ἐπάνειμι) τῷ κοινῷ τῆς φύσεως νέμῳ Τιβέριος, εἰ καὶ βασιλεὺς ἐτύγχανεν ὢν, ἐπει-

ricium Caesarem induit; inde multa faustum acclamantium gratulantium- que vox secuta est. quidam etenim renuntiantem de tam bono consilio admirari; quidam renuntiatum suspicere, qui tanto imperio parem animi virtutem attulisset; omnes autem horum auctorem deum collaudare, qui ambo haec adeo salutariter conciliavisset. ubi summi momenti ultimae- que imperatoris scopus et voluntas ad exitum suum perducta consuetudoque legitima in creando imperatore servata est, ad lectulum suum Tiberius Augustus rediit.

2. Fertur autem paulum oppido ante morbum coelestis quaedam vox insonuisse Tiberii auribus. per quietem namque astare illi visus est adolescens aspectu multo pulcherrimus, os humerosque deo similis, supra quam dici aut scribi potest, in veste tam candida ut splendoris sui radiis locum ipsum videntemque perfunderet. hic conclonabundi instar protensa manu, talibus Caesarem est affatus. “haec tibi ter sanctum nomen indicat, Tiberi: tempora impia et tyrannica te imperatore non veniant.” (imperium te vivo tyranni non invadent) mane somno experrectus Tiberius visoque illo perturbatus surgit, quaeque sibi quiescenti mirabilia oblata sint, praesentibus refert.

Postero die ab inaugurato iam Mauricio (ut redeam unde paulisper deflexi) Tiberius quantumvis imperator legi naturae com-

θάρχησεν, ἀπέστη τε τῶν τῆδε, καὶ οἶα σκηνὴν τῆς ψυχῆς κα-
 τελελοῖπει τὸ ἀχθοφόρον τουτὶ καὶ γῆινον χιτωνίσκιον. καὶ πο-
 λὺς ἀνὰ τὸ ἄστν ἐπεκύμαινε θρήνος· πολλῶν γὰρ ὀφθαλμῶν ρεί-
 θρον διήνοιξε καὶ φλέβας δακρύων ἀνέτεμε, καὶ μέγα ταῖς τῶν
 5 πολλῶν ψυχαῖς ἀνιφοῖτα τὸ πένθος. τὸ παιδρὸν τῆς στολῆς
 διερχόμενον, τὸ τε κατηφές τῆς ἐσθῆτος ἀντελαμβάνετο. ἄπαν- D
 τας ἐπὶ τὸ στνγνὸν ἐκείνο θέατρον συνεκάλει τὸ ἄκουσμα. εἰσέρ-
 ρει τὰ πλήθη τῆ βασιλίδι αὐλῆ· οὐκ εἶχε τὴ προούλια φύλακας
 τοῖς πολλοῖς προπετάσμασι μόλις τοῖς ἐν ἄξια φιλοτιμουμένοις
 10 τὴν εἴσοδον. κατηφῆς ὑμνωδία πάννυχος ἦν, ταῖς φωταγωγοῖς
 λαμπάσι σκυθροπὸν ὄψιν παρέχουσα. καὶ δῆτα μετὰ τὸν ὄρ-
 θρον τὰς ἀκτῖνας προβάλλοντος ἡλίου, καὶ τὸ ὑπέργειον διατρέ-
 χοντος ἡμισφαίριον, προύπεμπεν ἅπας τεθνηκότα τὸν βασιλέα,
 καὶ μετ' εὐφημίας εἶχεν ἐπομβρῆσαν τὸ δάκρυον, πολὺς τε ἦν ὁ
 15 ἐπιτάφιός ἐπαινος, εἷς ἀπὸ στομάτων πολλῶν προχεόμενος, οἷά
 τις ποταμὸς εἰς πολλὰς ἀρχὰς μερίζόμενος ἢ δένδρον ὑψητέρες τε
 καὶ εὐκομον, πολλαῖς τε καὶ μεγάλων κλάδων ἐκφύσεισι διαιρού- P 12
 μενον. εἴωθε γὰρ δεινοπαθεῖν τὸ ὑπήκοον ἐπὶ ταῖς ἀώροις με-
 ταστάσει τῶν ἐπιβεβηκότων δυνάμεων, εἶγε πιθανῶς καὶ δημο-
 20 τικώτερον τῆς ἡγεμονίας ἀπῆρξαντο. ἐπεὶ δὲ τοῦτον ὁ τῶν βα-
 σιλῶν ὑπέδξατο τάφος, ἐπὶ τὴν ἐς Μαυρίκιον τὸν αὐτοκράτορα
 δορυφορίαν ἅπας ἐτέτραπτο, καὶ πέρους αὐθήμερὸν εἶχε τὸ δά-

muni obsecutus, et hac onerosa terrenaque tunicula exutus, et tan-
 quam e tabernaculo suo liber egressus, esse inter homines desinit.
 eius obitu per civitatem ingens exitit lamentatio, atque incisus la-
 crimarum venis plurimorum ex oculis flumina proruperunt, luctus-
 que singularis populo incessit. pro nitido cultu vestis obsoleta sume-
 batur. ad moestum illud theatrum omnes auditio convocabat, ut in au-
 lam imperatoriam turnatim confluerent. non sufficiebant pro custodibus
 complura per vestibula oppansa peripetasmata, per quae solis magistra-
 tibus honoris causa introitus concedebatur. tristis psalmodia cantus to-
 tam noctem continuabatur, et lucentes per tenebras lychni spectaculum
 haud iucundum offerebant. ergo a matutino, sole iam radios iaculante
 coelumque permeante, populus quantus erat, in funus imperatoris se
 effundit, eumque praedicatione et lacrimarum imbribus prosequitur.
 multa et una eademque laus iam sepultura afficiendo plurimorum ore
 profundebar, similiter ut fluvius aliquis multis capitibus sive initiis ma-
 nans, aut procera et frondosa arbor compluribus magnisque ramis ab se
 prodeuntibus dispertita. moris quippe subditorum est immatura princi-
 pum funera acerbè pati, eorum puta, qui probari et ad gratiam popu-
 larem convenienter imperitare occoeperunt. Tiberio in sepulcra impera-
 torum illato, ad Mauricium Augustum custodiendum ac tuendum omnes
 satellitum instar sese converterunt, fletusque ex ultimo Tiberii fato sus-

κρον· οὐχ οὕτω γὰρ τοῖς ἀνθρώποις τῶν παρῳχημένων ἐστὶν ἀνάμνησις ὡς ἡ περὶ τὰ παρόντα μετὰ σπουδῆς ἐπιμέλεια.

- B**
V 142 3. Ἡδὴ δὲ τὸν τῆς ἱστορίας ὑφαίνειν ἰστὸν ἀπαρχόμενος, τοῖς τε βαρβαρικοῦς πολέμους ἀναγκάσιμους ποιοῦμενος, τῆς κατὰ τοὺς Ἀβάρους κινήσεως πρῶτα μνησθήσομαι διὰ τε τὸ τῶν 5 πρῶξεων προσεχέστατον τῆς τε τάξεως τὸ προσφορώτατον. οὐκ ὀλίγα τοῖσιν νευνικώτερον παρ' ἐκείνων τὸ τηρικαῦτα τετόλμηται. Οὐνοὶ δὲ οὗτοι, προσοικούντες τῷ Ἰστροφ, ἀπιστότατον ἔθνος καὶ ἀπληστότατον τῶν νομάδην βιούντων. οὗτοι πρεσβύνοντα παρὰ τὸν αὐτοκράτορα Μαυρίκιον, οὐχ ἥμισα τοῦ μεγίστου πο- 10
C λισματος γενόμενοι κάτοχοι. Σίρμιον δὲ τοῦτο ὠνόμαστο, ἄστυ τε περιδοξόν ἦν, τοῖς ἀπὸ τῆν Εὐρώπην οἰκοῦσι Ῥωμαίοις περι- λαλούμενον καὶ ἰδόμενον. τοῦτο ἦλω πρό τινος βραχυτάτου καιροῦ τοῦ τὸν αὐτοκράτορα Μαυρίκιον τὰς Ῥωμαϊκὰς μετὰ τῆς πορφύρας ἐνδύοντα φροντίδας τῆς τῶν Καισάρων ἐποχεῖσθαι κα- 15 θέδρας. τὸ δ' ὅπως Μεάνδρῳ τῷ περιφανεῖ σαφῶς διεγόρευται· περὶ ὧν οὐ μοι σχολὴ ἐπιξεργαστικώτερον τοῖς μακροῖς ἐκείνοις λόγοις ἐπιξελθεῖν, αὐθις δ' ἀριζήλως εἰρημένα μυθολογεῖν καὶ ποιητικοῖς ἐπιτριβεσθαι μῦθοις. ἐπεὶ δὲ ἐν χερσὶ τὸ
D ἄστυ ἐγεγόνει τῶν Οὐννων, προῆλθον αἱ σπονδαί, ὅπως ἦσ- 20 χίαν ἀσπάσοιτο τὸ πολέμιον καὶ τῆν ἡρεμίαν φιλοσοφήσειεν. αἱ δὲ συνθῆκαι ἐπονειδιστοὶ Ῥωμαίοις· μετὰ γὰρ τηλικούτου κολοφῶνα κακοῦ, οἷά πως ἀγνωσθεῖται καθήμενοι, ὥσπερ ἄθλον

ceptus eo ipso die exaruit. sic enim est ingenium hominum, non tam meminisse praeterita quam studioso curare praesentia.

8. Nunc porro historiae telam texere exorsus, bella adversum barbaros administrata litteris persequar, et motum expeditionemque contra Abares primo loco, quando res illae rebus hactenus a me expositis continentissimae sunt et is ordo est commodissimus. non pauca igitur tunc ab illis per inconsideratam temeritatem et audaciam perpetrata sunt. Abares Hunni origine Istrum accolunt, gens infidissima et avarissima omnium, quotquot vitam pastoritiam agitarunt. hi urbe longe amplissima potiti ad Mauricium Augustum legatos miserunt. erat huic urbi nomen Sirmium, famaue et sermone propter nobilitatem a Romanis Europaeis celebrabatur; quam prius ceperant parvo admodum spatium, quam Mauricius curas Romanas una cum purpura indueret solioque imperatorio consideret. quo eam modo occuparint, perspicua oratione et distincte non ignobilis auctor Menander memoravit. ego otio non sic abundo, ut eius longitudo accuratius et elaboratius aliquid possim addere, praeclearaque dicta iterum dicere, et poetae reprehensionem incurrere. ergo ubi Sirmium in manibus Hunnorum fuit, legatione missa ad foedus processum est, ut positus inimicitiae paci tranquillitatieque consuleretur. sed foedus illud Romanis probrosissimum accidit, post tantarum siquidem cladum ab illis invectarum colophonem, ipsi velut certaminis arbitri se-

εἰδοξίας δῶρα λαμπρὰ τοῖς βαρβάροις παρείχοντο, ὀδοήκοντα
 τε χιλιάδας χρυσῶν καθωμολόγουν ἄν' ἔτος ἕκαστον τοῖς βαρβά-
 ροῖς ἐγκαταβάλλεσθαι δι' ἐμπορίας ἀργύρου τε καὶ ποικίλης
 ἰσθῆτος. οὐ περαιτέρω δὲ διήρκεσαν τῶν δύο ἐνιαυτῶν αἱ P 13
 5 σπονδαί· κατηνθαδιάσατο γὰρ Ῥωμαίων ὁ παρὰ τοῖς Οὐννοῖς
 Χαγῶνος οὕτω λεγόμενος. φήμη δέ τις ἄμφ' αὐτὸν πρὸ τοῦ τὴν
 εἰρήνην διαφθαρεῖναι περιεκέχυτο, ὡς ζῆνα τρέφεται παρὰ Ῥω-
 μαίοις τῷ μεγέθει καὶ τῷ σώματι ἐμφανέστατα. διὸ ἐζήτησε βα-
 σιλέα εἰς θάνατον τούτων ἐλθεῖν. καὶ ψυχαγωγεῖ θῦττον ὁ βασι-
 10 λεύς τῆς ἱστορίας τὸν ἔρωτα, καὶ δίδωσιν εἰς θεωρίαν ἐλεφάν-
 των γενέσθαι, πέμψας ὡς αὐτὸν ἐκ τῶν παρ' αὐτῷ τρεφομένων
 θηρίων τὸ ἕξοχώτατον. ὀπηρῆκα δ' εἶδεν τὸ Ἰνδικὸν ζῆον ὁ
 Χαγῶνος ἐλέφαντα, πυραυτικά καταλύει τὸ θέατρον καὶ παλινο-
 σιτεῖν προστάττει τὸ θηρίον παρὰ τὸν Καίσαρα, ἢ καταπλαγείς B
 15 τὸ θαυμαζόμενον ἢ ἀποφραυλίσας, οὐκ ἔχω εἰπεῖν· οὐ γὰρ ἂν
 ἐκρυψύμην. ἐποχλεῖ δὲ τὸν Καίσαρα καὶ κλίην χρυσῆν τεχνουργ-
 γήσαντα ὡς αὐτὸν παραπέμψαι· ἐπὶ τοσοῦτον γὰρ τοῦτον μετεώ-
 ριζεν ἢ τῆς πυρούσης τύχης ἀκρόωρεια. βασιλεύς δὲ τὸ δῶρον
 ἐξεργασάμενος βυσιλικῶς μετεπέμπετο. ὁ δὲ οὐ βυσιλεύμενος
 20 πολλῷ μᾶλλον κατεβρενθύνετο, οἷα προπηλακίζόμενος τῷ ἀναξίῳ
 τοῦ δωρήματος, ἀπεπέμπετο δὲ παρὰ τὸν αὐτοκράτορα ὡς εὐτε-
 λές τι καὶ ἄκομψον τὴν χρυσῆν ἀλαζονικώτερον κλίην. καὶ μὴν C
 ἠξίου καὶ πρὸς ταῖς ὀδοήκοντα τοῦ χρυσοῦ χιλιάσι καὶ ἑτέρας εἰ-

dentes, barbaris dona illustria quasi quaedam inclytæ virtutis præmia
 tribuerunt, octoginta aureorum millia in argento variaque veste a mer-
 catoribus in annos singulos sese numeraturos polliciti. nec tamen diutius
 biennio foedus sanctum fuit, cum se princeps Chaganus (ut Hunnis ap-
 pellabatur) contra Romanos superbe et immodeste gereret. ad cuius
 aures cum ante pacem violatam pervenisset animantes quasdam ali apud
 Romanos granditate et forma corporis visendas maxime, imperatorem
 oravit uti eas spectandi copiam sibi faceret. is huic videndi desiderio
 celeriter gratificandum ratus, elephantorum quos habebat præstantissi-
 mum pro spectaculo ad eum mittit. Chaganus belluam Indicam intuitus
 illico ceu e theatro digreditur, eamque ad imperatorem reduci iubet.
 utrum quia admirabilitate ac novitate animalis percelleretur, an quia id
 contemneret, dicere non habeo: nec enim id silorem. negotium præ-
 terea imperatori exhibuit de lecto aureo, quem is artificiose confectum
 sibi mitteret: eo usque enim ob præsentis fortunæ fastigium sese effe-
 rebat, imperator donum regaliter fabrefieri curat, eique transmittit.
 qui fastidio et arrogantia præceps multo magis fremere, ut qui muneris
 indignitate contumeliam accepisset, lectumque illum aureum ut rem vi-
 lem et inelegantem ad imperatorem per arrogantiam remittere; insuper

κοσιν ἂν ἔτος ἕκαστον παρὰ Ῥωμαίων ἀπόλσεσθαι· καὶ δῆτι
 δυσανασχετοῦντος τοῦ αὐτοκράτορος, περιφρονεῖ τὰς συνθήκας
 V 143 καὶ τοὺς ὄρκους ταῖς αὔραις φέρειν ἐδίδου, (4) ἀθρόον τε τὴν
 πολέμῳ φίλῃν ἀράμενος σάλπιγγα τὰς δυνάμεις συνήθροϊζε,
 D καὶ τὴν Σιγγηδόνα τὴν πόλιν ἑξαπινάλως ἄφρακτον οὖσαν ἐλάμ- 5
 βανεν, πολεμικῶν τε ὀργάνων χηρέουσαν διὰ τὸ ἐκ τῆς εἰρή-
 νης ῥαθυμίαν πολλὴν ὑπερεκχεῖσθαι τῆς Θράκης· ἀφύλακτον
 γὰρ εἰρήνην, καὶ προμηθείας οὐκ ἀνεχόμενον. τῶν τε τοῦ ἄστεος
 τοῖς πλείστοις συμπαραρμαρτεῖ ἐκτὸς ἀδλιζόμενοις, τῆς ἄλλω τοῦτο
 κατεπιτιγούσης ποιεῖν· θέρους γὰρ ὦρα ἦν, καὶ ὅσον ἀποζῆν 10
 ἐθροισαυρίζοντο. ἀνοικτὴ δὲ τὴν πόλιν οὐχ εἶλεν ὁ βάρβαρος· με-
 γίστη γὰρ συμπλοκῇ ἀνὰ τὰς πύλας συνεπεπτώκει τοῦ ἄστεος,
 πολλοῖς τε τῶν Ἀβάρων διαφθορηθῆναι συνέτυχε, Καδμείαν τε,
 τὸ τοῦ λόγου, ἀποφέρεσθαι νίκη. πολλὰς δὲ καὶ ἐτέρας ἀστυ-
 γείτονας πόλεις λήϊζεται. ταύτας δὲ ῥῆστα καὶ πόνων ἐκτὸς· 15
 P 14 ἀόρατον γὰρ ἦν τὸ κακὸν καὶ ταῖς ἑλλίσι ἀπαρადόκητον. ἀνε-
 λῶν τε Ἀγνοῦσταν καὶ τὸ Βιμινάκιον (πόλεις δ' αὐταὶ λαμπραὶ
 ὑπὸ τὸ Ἰλλυρικὸν φορολογούμεναι) παραντίκα στρατοπεδεύεται,
 καὶ τὴν Ἀγγύλον περιτίμνεται, τὰς τε περιοικίδας κώμας ἐδήωσε.
 τὸν δὲ τῶν θερμῶν ὑδάτων οἶκον οὐκ ἀναστῆσαι φασί. λόγος 20
 δὲ τις ὡς ἡμῶς ἐξεφοίτησεν, ἐνθάδε τὰ τοῦ Χαγάνου ἀπορροῦψα-
 σθαι γύναια, καὶ μισθὸν τῆς ἀπολαύσεως ἐκείνον αἰτεῖν μὴ κα-
 ταρρίπτειν τὰ τῶν ὑδάτων οἰκοδομήματα. λέγεται δὲ τὰ ὑδάτια

9. ἐκτὸς] ἐν τοῖς IP.
 21. ἀποκρύψασθαι IP.

14. πολλάς τε καὶ ἄσται γείτονας IP.

ad octoginta illa millia alia viginti anniversarie sibi a Romanis pendii postulare, imperatoreque id durius accipiente foedus contemnere, sacramenta iurata ventis discerpenda tradere, (4) nec cunctatus amicam bello tubam corripit, agmina in expeditionem evocat, urbemque Singidonem haud munitam et militari apparatu destitutam, quod ex pace et otio Thracia tota in socordiam et desidiam versa casset (negligit enim custodiam pax, nec in futurum prospicit), quodque civium plurimi, ut in messe, foris manentes, quantum vitae tolerandae sufficeret, frugum sibi demetendo colligerent, subito, quanquam non citra laborem, capit. nam intra portas accerrime pugnatum est; Abares obtruncati magno numero, et Cadmea, ut dicitur, reportata victoria. alias item non paucas et huic vicinas depraedatus est, et quidem minime operose, improvisum siquidem ac neutiquam expectatum malum veniebat. Augusta et Viminacio ad Illyricum pertinentibus in potestatem adductis, mox Anchialum infesto exercitu profectus eius agrum et vicos circumiectos populationibus et incendiis deformavit. thermarum aedificiis pepercisse audivimus, quod eius concubinae ibi lavarentur istamque commercii cum eo sui gra-

ταῦτα τοῖς λουσαμένοις ἀγαθὸν εἶναι καὶ εἰς ὑγίαν τοῦτοισι συμ-
μαχεῖν. τριῶν δ' ἐπιγενομένων μηνῶν πρεσβεύονται Ῥωμαῖοι
πρὸς Χαγᾶνον καὶ τὸν πόλεμον ἀπεκηρυκέσαντο, Ἐλπίδιον ἐκ-
πέμψαντες, ἄνδρα ἐς συγκλήτου βουλὴν ἀναγόμενον, τῆς τε Σι-
5 κελλας ἡγεμονεύσαντα καὶ τῶν τοῦ πραίτωρος ἐπιβάντα βημά-
των· ἀρχὴ δέ τις αὐτῆ παρὰ Ῥωμαίοις οὐκ ἄκομψος. Ξυνωρι-
κεύουσι δ' αὐτῷ καὶ Κομεντίολον, ἄνδρα τῶν σωματοφυλάκων
τοῦ βασιλέως ὑπερφερόμενον, ὃν σκρίβωνα τῇ Λατινίδι φωνῇ
Ῥωμαῖοι κατονομάζουσιν. ἤκον γοῦν ἕμφω παρὰ τὸν Χαγᾶνον
10 ἐπὶ τὴν Ἀγγιλιον, καὶ περὶ σπονδῶν ἤξιον ὡς προσετάχθησαν.
τοῦ δὲ μὴ μετριοπαθοῦντος ἐπὶ τοῖς ἀδικήμασιν, ἀλλὰ καὶ προσα-
πιλοῦντος αὐθαδικώτερον τὰ λεγόμενα τελεῖν καθαιρήσειν μα-
C κρά, καὶ τοῦ μὲν Ἐλπίδιου ὑποχαλῶντος τοῖς λόγοις καὶ οὕτως
θεραπεύοντος οἰδαινόμενον φρύαγμα, Κομεντίολος μεγαλοφρό-
15 νως τὴν τῆς γλώττης εὐγένειαν ἐπεδείκνυτο, τὴν τε Ῥωμαϊκὴν
ἐλευθερίαν δίκην σώφρονος δεσποίνης τινὸς ἄχραντον θαλαμῶν
καὶ μὴ διωφθείρων μοιχικαῖς κολακείαις, τῶν ἀξιολογώτερον τῶν
Ἀβύρων ἅμα τῷ Χαγᾶνῳ παρόντων, τοῖσδε προσεχρήσατο ῥή-
μασιν.

20 5. “Ἐδόκουν σε Ῥωμαῖοι, Χαγᾶνε, τοὺς τε πατρώους
θεοὺς καὶ τοὺς ἄλλους τῶν ὄρκων αἰσχύνεσθαι, καὶ
δεξιὰς καὶ συνθήκας μηδαμῶς ἀποσεῖσθαι, μηδὲ τὸν τῆς εἰρή-
D νης ἕξονα διὰ σοῦ καταβάλλεσθαι, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ δούρων βα-

13. ὑποχαλῶντος Excerpta de Legatt. ὑποχαλοῦντος IP.

tiam peterent. ferunt aequalis istas lavantibus proficere, et ad corporis
sanitatem conducere. tribus mensibus elapsis Romani ad Chaganum ora-
tores mittunt, bellum deprecantes. unus erat Elpidius, imperialis sena-
tor, Siciliae praetura functus; qui magistratus apud Romanos in honore
est. huic Elpidio collegam addunt Comentiolum, de custodibus impera-
toris praecipuum, Latini scribonem dicunt. Anchialum igitur ad Chaga-
num venientes legati, uti in mandatis habebant, de foedere conservando
rogabant. cum is in inferenda iniuria nihil mitesceret, sed superbius
etiam minitaretur se longum murum, qui nominatur, disiecturum; et El-
pidius ei tacens concederet itaque tumentem hominis fastum sustineret,
Comentiolus excelsa mente ingenuitatem linguae suae demonstrans, Ro-
manamque libertatem velut pudicam dominam in thalamo custodiens, nec
eam moechicis adulationibus constuprans, audiente Chagano et proceribus
huiuscemodi verbis locutus est.

5. “Credebant Romani, Chagane, te patrios deos colere, et alios
item iurisiurandi praesides revereri, dextrasque et pacta conventa ne-
quaquam vili pendere, neque pacem per te turbatum et eversum iri,
sed et donorum, quae ab imperatoribus multa tulisti, et quam expertus

σιλικῶν μεμνησθαι πολλῶν καὶ φιλοφροσύνης Ῥωμαϊκῆς, καὶ τῆς
 περὶ τοὺς σοὺς προγόνους εὐεργεσίας, ταῦτ' οὖν δὲ φιλοξενίας εἰ-
 πεῖν, ἐπιλήσιμονα μὴ γεγενῆσθαι ποτε, μήτε δ' ἑτέρων τῶν ὑπὸ
 V 144 σοῦ τεταγμένων ἀδικούντων Ῥωμαίους ἀνέχεσθαι· πρέπει γὰρ
 τοὺς ἡγεμόνας σωφρονεστέρους τῶν ὑπηκόων καὶ εἶναι καὶ ὄνο- 5
 μάζεσθαι, ἵνα ὅσον τῷ κράτει ὑπερέχουσι, τοσοῦτον καὶ τῇ ἀρε-
 P 15 τῇ διενέγκωσι. τοιγαροῦν διὰ τὴν ἐκ τῆς εἰρήνης εὐνοίαν ἀμνη-
 μονοῦσι Ῥωμαῖοι τῶν ὑπὸ σοῦ προὑπηρογμένων δεινῶν, καὶ πολ-
 λῶν ἀδικημάτων γεγόνασιν ἐπιλήσιμονες, καὶ φιλανθρωπία πάν-
 των τῶν ἔθνῶν διαφέροντες οὐ πρὸς ὕβρεσιν ἀντιλυπήσεως κεκινή- 10
 κωσιν ὄπλα· τὴν γὰρ ἐς ὕστερον ἡρεμίαν τῶν ἔμπροσθεν ἀδικη-
 μάτων νεανικώτερον ἐγγεμνησθέντων περὶ πολλοῦ ἐπεπολήντο, χαί-
 ρειν φρούσαντες ταῖς ἀντιδόσεσιν. ἐπεὶ δὲ πάντα σοι παρῶπτι
 τὰ πρὸς κυλοκαγαθίαν ὄρωντα, καὶ δίκης ὄμμα τυφλόν, καὶ πό-
 δες προνομίας χωλεύουσιν, ἀμοιβὴν ἀξίαν τοῖς βεβιωμένοις ἀντι- 15
 B μετρεῖν οὐ δύναμενοι, θεὸς δὲ σοι τὸ βούλημα, ὅποι καὶ θέλει
 φερόμενον, οὐκ ἐπιλήσονται Ῥωμαῖοι τῆς ἐνυτῶν ἀρετῆς, ἀλλὰ
 καὶ μέγιστον κομιδῇ κατὰ σοῦ συστήσονται πόλεμον, καὶ φόνον
 πολλὸν χειμουργήσουσι. προσηνέστερος γὰρ αὐτοῖς τῆς εἰρήνης
 ὁ πόλεμος, ὅτε μὴ τὴν ἡσυχίαν ἀσπάσσοιτο τὸ πολέμιον. τί γὰρ 20
 Ῥωμαίων τῶν πώποτε γῆς εὐκλείστερον ὑπὲρ ἑλευθερίας ἀβλοῦν-
 των καὶ δόξης καὶ πατρίδος καὶ παίδων; εἰ γὰρ ὄρωσιν εὐτελε-
 στάτοις τισὶν ὑπὲρ τοῦ μὴ ἡττηθῆναι ἐκάτερον μήτε εἶσαι θα-

es, Romanorum humanitatis ac benevolentiae meminisse, collataque in
 maiores tuos merita hospitalitatemque nunquam non infixam in animo ha-
 biturum, nec passurum a tuis ullum Romanis maleficium importari. ae-
 quum est enim principes iis, quibus iura et leges dant, moderatiores et
 esse et nominari, ut quantum iis amplitudine imperii antecedunt, tantum
 virtutis quoque eminentia antecellant. quapropter ob initam ex pace
 composita amicitiam, Romani calamitatum abs te sibi illatarum memo-
 riam ponunt, multaque praeter ius et fas in se commissa voluntaria ob-
 livione obruunt. et quoniam humanitatis laude inter omnes gentes prin-
 cipatum tenent, vindictae desiderio arma movere noluerunt, pacemque
 consecutam detrimentis superioribus per insolentiam vestram invectus op-
 ponentes mala malis compensanda non putarunt. quia vero cum probi-
 tate rationem nullam habere vis, et oculus iustitiae caecus est, pedes
 providentiae claudicant, ut factis tuis dignum reddere pretium nequeant,
 et cupido tua tibi deus sit, agens te quo lubet, Romani virtutem pristinam
 in pectus revocantes longe durissimum adversus te bellum consensu
 comparabunt, magnas strages edent, utpote quibus arma, hostibus quie-
 scere detrectantibus, quam pax iucundiora sunt. qui enim populus, quae
 gens in orbe terrarum fuit unquam Romanis pro libertate, pro gloria,
 pro patria, pro liberis decertantibus illustrior? nam si volucres quae-

τέρω τὸν ἕτερον πῦλος καρτερός καὶ μαινολὶς ἐστὶ παράταξις,
 τί δῆτα ἀνθρώπους οἶμι καὶ Ῥωμαίους, ἔθνος τε μαχιμώτατον
 καὶ βασιλείαν ὀνομαστοτάτην; ἧς οὐ ῥῆδιον καταφρονεῖν, εἰ C
 μῆγε μόνον αὐταῖς ταῖς ἐνύρξεσι. μὴ τοῖνον μεγαλαύχει ἐπὶ τοῖς
 5 κακῶς διατεθεῖσι καὶ ἀπίστωσ τὸ τήμερον· ἐπὶ γὰρ τοῖς κατωρ-
 θωμένοις τὸ μέγα φρονεῖν ἴσως ἐκαινετόν· τὸ δ' ἐπὶ κακῆ βρεν-
 θύεσθαι ἐν ὕβρειος μοίρα, οὐκ ἐν εὐκλείᾳ προσήκει χαρακτηρίζε-
 σθαι. μέγала σοι τὰ πρὸ μικροῦ τῆς ἀγνωμοσύνης ἀνδραγαθή-
 ματα· ἀλλὰ μεγίστη καὶ Ῥωμαίων ἡ δύναμις, ἧ τε τοῦ Καίσα-
 10 ρος ἐπιμέλεια, καὶ τῶν ὑποφόρων ἔθνῶν τὸ ἐπικούρον, ἧ τε τῶν
 χρημάτων ῥοπή, τὸ τε τῆς θρησκείας παρὰ πάντα τὰ τῆς οἰκου-
 μένης ἔθνη εὐσεβέστατον καὶ διὰ τοῦτο καὶ δυνατώτατον. οἷς D
 ἀντιστρατεύειν μόνον ἠθέλησας, τοῦ δὲ ὅπως ἂν εἴη ἡμέλησας.
 ποίους δὲ καὶ παρὰ τοῖς ὁμόροις ἔθνεσιν εὐδοξίας χαρακτηῖρας
 15 ἀπόση, Ῥωμαίους ἀγνωμονῶν; ἧ τί σοι λοιπὸν ἐνέχρον πίστεως
 καταλλεπται; οἱ σοῦ παρὰ σοῦ παροινούνται θεοί· ὄρκοι βιά-
 ζονται, σπονδαὶ καταλλένονται, εὐεργέται πύσχοσσι κακῶς ὑπὸ
 σοῦ· οὐ πείθουσι δῶρα δύνάμιν αἰδέσιμον ἔχοντα. ἔασον ἡμῶς
 ἡρεμεῖν. μὴ τὴν σὴν εὐκαιρίαν πρὸς κακὴν ἀδολεσχίαν μετά-
 20 βαλε, καὶ τοὺς μηδὲν ἡδικηκότας, μόνον δὲ διὰ τὸ γέτονας εἶ-
 ναι, λυμάλειν περιώμενος. αἰδέσθητι πρὸ τῆς σῆς κορυφῆς τὸ

16. nonne oī sol?

dam vilissimae ne vincantur neve cedant invicem, valide furenterque
 confligunt, quo tu animo tandem homines et Romani generis ac seminis
 homines fore arbitraris, gentem bellicosissimam et imperium omnium lin-
 guis celebratum, quod (nisi in ipsa origine et infantia sua) haud ali-
 quando contemni potuit? quare ob ea quae ad hanc diem improbe con-
 traque fidem designasti, non est quod te iactites. propter recte facta
 sibi placere laudi fortasse dabitur: at in vitio se magnifico circumspi-
 cere, superbiae, non honori et gloriae adscribendum est. nobilita tu
 quidem non multo antehac et iniqua facinora fecisti: sed maximae etiam
 sunt Romanorum vires, maxima imperatoris diligentia, maxima subiecta-
 rum illi gentium auxilia. huc accedit praesentis pecuniae commoditas,
 et sacrorum, ut nusquam, religiosissimae sanctissimaeque caerimoniae;
 quamobrem officere illis potentia nulla potest. hos tu oppugnare tan-
 tummodo vis, quo autem res evasura sit, non curas. qualem porro apud
 finitimas gentes nomini tuo maculam inures, si te in Romanos ingratum
 iniustumque praebes? aut quodnam fidei tuae pignus est reliquum?
 dii tui abs te laeduntur; susceptum sacramentum violatur, foedus fran-
 gitur, de bene meritis male mereris; dona, quorum est veneranda effi-
 cacia, tibi non persuadent. patere nos quiescere, neve opportunita-
 tem tuam ad occupationem non bonam, iis qui nulla in re tibi obfue-
 runt, nisi quod vicini sunt, nocere attentans, transferre velis. age,

- P 16 Ῥωμαϊκὸν τοῦτ' ἐκαλεῖται καὶ ἡμέτερον ἔδαφος· τοῦτό σοι σωτήριον γέγονε, καὶ μετανάστην ἐνηγκαλίσσατο, καὶ ξένον καὶ ἔπληυν εἰσέκλισατο, ὅτε τῆς ζωῆς τοῦ τε ἀρχηγόνου φύλου ὁ σὸς ἀπόδοσμος ἀπερρωγῶς διεσχίζετο. μὴ τὸν καλὸν τῆς φιλοξενίας διαλύσης θεσμόν, καὶ κατεπίπῃσι φιλανθρωπίας οἱ ἄνθρωποι, καὶ διδά- 5
ξεις τοὺς ἀκούοντας ὡς αἰτίαν κακῶν βδελύττεσθαι τὴν ἀσέβειαν. εἰ δὲ καὶ χρημάτων ἐρᾶς, ἤδη σοι τοῦτο παρὰ Ῥωμαίους διήνυσται· φιλότιμον γὰρ τὸ ἔθνος, καὶ θησαυρὸς αὐτοῦ τὸ μεγαλοπρεπὲς καὶ φιλόδοξον. ἔστι δὲ σοι καὶ γῆ εὐρείᾳ τε καὶ πολλῶ τῷ μήκει τὴν ἐπίδοσιν ἔχουσα, ὡς μήτε στενοχωρεῖσθαι ποτε τοὺς 10
- B οἰκήτορας μήτε θρύψεως ἀπορεῖν τοὺς ἐπιβαίνοντας. ἐπάνηκε τοῖσιν ἐπὶ τὴν σὴν γῆν, ἣν καὶ σοὶ Ῥωμαῖοι πεφιλοτιμήνται, καὶ περριπύρω τῶν σῶν ὕδρων τὴν σὴν μὴ μετοχέτευε δύναμιν. οὐδὲν γὰρ ἀδικήσουσιν ἄνεμοι, εἰ καὶ ῥαγδαίως ἐπιφοιτήσωσι, δένδρον εὐσθενὲς καὶ μετάρσιον, ᾧ περὶ ἡ κόμη πολλὴ στεμρόν τε 15 τὸ πρόμνον ἔμβιοι τε αἱ ῥίζαι ἀμφιλαφές τε τὸ σκίασμα, ὅπερ διατρέφουσιν ὥραι καὶ ὕδωρ, ἢ τοῖς ὕχετοῖς κατάρδον, ἢ τοῖς
- V 145 ὑετοῖς οὐρανόθεν περιλιμνάζον τε καὶ παιῖνον. οἱ δὲ καὶ ἀκόλαστον πόδα περαιτέρω τῶν οἰκείων ἐκτείνοντες μετὰ τινος ἐνδίκου ποινής ὀψέ ποτε φιλοσοφήσουσι, τὴν αἰσχύνην ἀνιαροτέραν τῶν 20 παθημάτων φέρειν οὐκ ἔχοντες.”
- C 6. Ἐπεὶ δ' ὁ μέγας οὗτος διεπερατοῦτο τοῖς ῥήμασιν ἔλεγχος, ἀνάξεις αἵματος μέγαν τῷ Χαγύνῳ θυμὸν ἐπεκύμαινε,

6. ὁς] καὶ IP. 9. γῆς IP.

prae amplitudine tua Romanum hoc et nostrum solum reverere. hoc tibi salutare fuit, exulem complexum est, peregrinumque et advenam sedibus recepit, quando ab oriente et a primigenia gente vestra portio tua ut fragmentum divulgum ac divisum est. noli praeclaram hospitalitatis legem infringere, et vagabitur latissime humanitas tua, docebitque audientes exemplo tuo impietatem malorum fontem et caput detestari. quodsi te pecunia delectat, iam ea tibi a Romanis parata est, qui honoris sunt avidi, magnificentiamque et liberalitatem pro thesauro habent. tenes tu porro terram latam et admodum longam insuper, qua neque coartentur indigenae neque ad vitam mollem et delicatam requisitis egeant. quocirca in tuam regionem tibi a Romanis donatam regredere, ultra fines tuos exercitum mitte educere: nihil enim ventorum impetus incommodabit arbori robustae, excelsae, frondosae, cuius truncus validus, vivida radix, ampla inumbratio, quam anni tempestas, et vel rivo deductae vel de coelo circumstagnantis aquae humor nutrit ac pinguefacit. qui autem trans fines suos proterve pedem transtulerint, cum iusta poena sero tandem sapient, ubi dedecus ipso damno tristius ferre non poterunt.”

6. Ut primum finita est ista verborum acerbior castigatio, Chagano sanguis effervesce et magnos irarum fluctus in pectore excitare,

τό τε πρόσωπον ἄπαν ὑπὸ τῆς ὀργῆς ἐφοινίσσεται· καὶ τῶν
 δφθαλμῶν ὑποκροκαινομένων τῇ φλογὶ τῆς ἀνοίας, διόλου τε
 τοῦ σχήματος ὑποδηλούντων ὅτι μὴ ζῶν πρέσβων φέσεται, τῶν
 τε δφρύων ἐς μέγα ἔξανισταμένων καὶ μικροῦ δεῖν τῶν μετώπων D
 5 ἀπειλοῦσῶν ὑπερῖπτασθαι, μέγιστος ἀπῆρώρητο τῷ Κομεντιόλφῳ
 ἐκ τῆς διαλέξεως κίνδυνος· τὴν γὰρ τῶν πρέσβων ὁ βάρβαρος
 διαφθείρας αἰδῶ, δεσμοῖς τὸν Κομεντιόλον ἠτίμωσεν, ἐν εἰρκτῇ
 τε ξύλων ποδοκάκη τοὺς πόδας ἐπέθλιβε, τό τε σκηνοπήγιον
 διέρρηξε τὸ τοῦ πρέσβως. κἀντεῦθεν ἐπιχωρῶν νόμῳ τιμὴ ζη-
 10 μία θάνατος ἦν ἀπειλούμενος. τῇ δὲ ὑστέραια τὰ τοῦ θυμοῦ
 κατηνάζετο, λόγοις τε πιθανοῖς παρηγοροῦντο οἱ τῶν Ἀβάρων
 δυνατώτατοι τὸν ἡγεμόνα, ὑποκείμενοι ὅπως μὴ δογματίσει
 κατὰ Κομεντιόλου τὸν θάνατον. καὶ πείθουσι μέχρι τῶν δεσμῶν
 ἀποχρήσειν ἀδικεῖσθαι τοὺς πρέσβεις. ἐπιενύσας γοῦν ὁ Χαγῶ- P 1
 15 νος ἠτιμωμένους ὡς βασιλέα ἔξεπεμπεν, σωτηρίαν οὐ προσδόκι-
 μόν σφισιν αὐτοῖς δωρησάμενος.

Τοῦ δ' ἐπιόντος ἔτους πάλιν ὁ Ἐλπίδιος ἐπὶ τῇ αὐτῇ πρε-
 σβείᾳ χειροτονηθεὶς ἀποστέλλεται. καὶ ὡς τὸν Χαγῶνον γενόμε-
 νος ἐζήτηε πρεσβευτὴν ἕνα αὐτῷ ἐς βασιλέα γενέσθαι, ὅπως
 20 ἀναζωπυρήσει τὰς σπονδὰς καὶ εἴκοσιν ἐτέρων χιλιάδες χρυσῶν
 ταῖς συνθήκαις εἴησαν ἐπαυξήματα. ὁ δὲ Χαγῶνος τοὺς λόγους
 εἰσεποίησατο, Ταργίτιόν τε τῷ τῶν Ἀβάρων φύλῳ ἄνδρα περι-
 βλεπτον ὡς τὸν Καίσαρα σὺν Ἐλπίδιῳ παρέπεμπεν. ἦγον δ'

8. ὑποδηλούντος Exc. de Leg. 11. κατηνάζετο IP. corre-
 ctum ex Exc. 13. κατὰ addita ex Exc. 14. ἀποχρήσει IP.
 19. ἐζήτηει Exc. ἐζήτηει IP. 20. immo τετρααι.

vultus totus rubescere, oculisque prae furore scintillantibus et immodice
 arrectis ac propemodum supra frontem sublati superciliis, toto denique
 habitu subindicare non sic abiturum legatis, et Comentiolo propter ora-
 tionem pronuntiatam periculum gravissimum denuntiare. spreta enim et
 abiecta legatorum reverentia, barbarus illum in carcerem abduci, pedes
 eius cippo constringi tabernaculumque discindi iussit; quo indicio culpam
 poena mortis lege provinciali expectanda intelligebatur. die postero,
 augescente ira, primores Abarum oratione idonea principem mitigant,
 monentes ne supplicium capitis in Comentiolum decernat, persuadentes-
 que legatos in vincula duntaxat traditos satis ei poenarum persolvisse.
 annuit Chaganus, et hac ignominia multatos, ac salute quam non spera-
 bant donatos, ad imperatorem remittit.

Anno insequenti Elpidius iterum ad eundem missus, legatum una secum
 super foedere instaurando et aliis viginti aureorum millibus priori summae
 addendis remitti precatur. Chaganus petitionem haud aspernatus, Targitium
 hominem inter Abares spectatissimum cum Elpidio ad imperatorem legat.

B ἄμφω ἐς βασιλέα, ῥήτρα τε καὶ ὁμολογία ἐγίνετο ἢ μὴν εἴκοσι χιλιάδας πρὸς ταῖς ὀδοήκοντα καταθεῖναι Ῥωμαίους χρυσῶν, ἢ πόλεμον ἀντιλυμβύειν παραμείλησαντας. τοιγάρτοι αἱ συνθήκαι δοκοῦσι πως ἀναθάλπεισθαι, καὶ ὁ πόλεμος ἐκεχειρίαν ἐλάμβανε. μετὰ τινα δὲ βραχεῖαν χρόνου ῥοπήν ἢ τῆς εἰρήνης ἐπέξλι νοθεύε- 5 ται, καὶ πάλιν Ῥωμαίοις τὸ τῶν Ἀβάρων ἐπιτίθεται φῦλον, ἀλλ' οὐκ ἀναφανδόν, ῥαδιουργικώτερον δὲ πως καὶ δολερώτε-

C ρον. (7) τὸ γὰρ τῶν Σκλαβηνῶν ἔθνος ἐπαφίησι, καὶ πλείστα τῆς Ῥωμαίων γῆς ἀποκίρεται, καὶ τῶν μακρῶν μέχρι καλουμένων τειχῶν, οἷα δὴ ἄττοντες, ἀθρόον προσβαλόντες ταῖς ὄψεσι, 10 πολὺν ἀπεργάζονται φόνον. διὸ καὶ δεδιώς βασιλεὺς τὰ μακρὰ διεφρούρησε τείχη, καὶ τὰς περὶ αὐτὸν τῶν στρατευμάτων πληθῆς ἀπέξῆγε τῆς πόλεως, ὡσπερ ἀξιολογώτατον ἔρμα περὶ τὸ ἄστει αὐτοσχέδιον μηχανώμενος. τότε δὲ, τότε Κομεντιόλος οὐκ ἄκομψον ταξιαρχίαν πιστεύεται, κατὰ δὲ τὴν Θράκην ἐπιὼν 15 ἀπελαύνει τῶν Σκλαβηνῶν πλῆθη. ἀφικνεῖται δὲ καὶ κατὰ τὸν

D
V 146 Ἐργινίαν, οὕτω καλούμενον ποταμόν, καὶ ἀδοκῆτως ἐπὶ τοῖς Σκλαβηνοῖς καὶ κυρτερῶς ἐπιτίθεται, καὶ θάνατον πολὺν τοῖς βαρβάροις ἀπισχεδίασε. διὰ τοι τοῦτο καὶ στρατηγὸς ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος αὐθις χειροτονηθεὶς ἀποστέλλεται, καὶ Ῥωμαϊκαῖς 20 ἀξίαις λαμπρύνεται, τὴν τε τοῦ Πρεσεντίου τὴν παρὰ Ῥωμαίοις λεγομένην ἔνοπλον ἡγεμονίαν τιμὴν ἀποφέρειται. εἶτα παριόντι τῷ θέρει τὰς Ῥωμαϊκὰς συναθροίσεις δυνάμεις ἐπὶ τὴν Ἀδριανού

10. δὴ ἄττοντες P, δὴ ἄττοντες I. an forte διάττοντες?
22. περιόντι praestiterit.

decidunt statuuntque ut Romani vicenis millibus summam priorem cumulent: ni faxint, bellum habeant. hac ratione foedus recreari ac refoveri aliquo modo visum est, et ab armis concessa vacatio. breve tempus intercedit, bonaque habitudo et tanquam sanitas foederis corrumpitur, Romanosque Abari, non illi quidem manifeste, sed inertius quodammodo ac dolosius adoriuntur. (7) nam Sclavini (sive Sclavi) ab ipsis submissi ac subornati impressione facta Romanae telluris partem latissimam occupant, et usque ad murum longum, ut vocatur, confertim prosilientes grassantesque fanera multa faciunt. quare etiam timens imperator murum custodit; quas spud se habebat cohortes ex urbe educit, et circum Christopolim tumultuarie veluti vallum ac tutamentum in primis eximium molitur. Comentiolo tum praefectura militaris, honestum sane munus, iniungitur, qui Sclavis per Thraciam instans eos pellit. devenit autem ad fluvium Erginum vocabulo: ibi de improvise in illos facto impetu complures extemplo mactat. qua de causa ab Augusto imperator dictus rursus in hostes mittitur, Romanisque dignitatibus illustratur, et quam Romani Praesentium nominant (is honor est ducum militiae), ea condecoratur. deinde reliqua aestate congregatis Romanorum copiis Adrianopolim contendit, atque in Andra-

πίλιν φοιτᾷ, καὶ συντυγχάνει Ἀνδραγάστω ἐπισυρομένῳ πλήθῃ
 Σκλαβηῶν πολλὰ ἄγρως τε αἰχμαλώτων ἀξιολογωτάτας καὶ λείας
 λαμπράς. διανυκτερεύσας τε ὄρθρου ἤκε πλησίον Ἐπίνου τοῦ
 φρουρίου, καὶ γεννικῶς τοῖς βαρβάροις συμπλέκεται. τὸ δὲ πο-
 5 λέμιον πρόμναν τε ἐκρούσατο καὶ ἐς φυγὴν ἐξωθέϊτο καὶ τῆς P 18
 Ἀστικῆς αὐτῆς ἀπηλαύνετο, λευκὴν τε τοῖς αἰχμαλώτοις ἡμέραν
 ἀνάσχε τὸ Ῥωμαϊκὸν ἀνδραγάθημα. ὁ δὲ στρατηγὸς ἐπαιωνί-
 σεν ἐπινίκιον καὶ τρόπαιον ἐνιδρύσατο.

8. Μετοπώρου δὲ ἀρχομένου πάλιν οἱ βάρβαροι τὰς συν- B
 10 θήκας διέχον, τὴν τε ὀμαιχιμίαν εἰς τὸ φανερόν ἀνδραποδίζον-
 ται. λέξω δὲ τὴν αἰτίαν, οὐδ' ἀναίνομαι. Σκύθης ἀνὴρ Βο-
 κολαβρὸν τὴν ἐπωνυμίαν περιωγόμενος (εἰ δέ τις καὶ τῆς προση-
 γορίας τὸ σαφέστατον ὑπογλήχη μυθεῖν, παραιντικά πρὸς τὴν
 Ἑλλάδα φωνὴν μεταχετέωσ' τὸ ὄνομα. μάγον, ταῦτ' ὃν δὲ φά-
 15 ναι ἱερέα, τὴν τῶν Σκυθῶν ἐπὶ Ἑλληνίδα μεταμορφοῦντες φω-
 νὴν τῆς ἐρημνείας τευξόμεθα), οὗτος ἔδρα τὸ τηρικαῦτα καιροῦ
 φιλοκινδυνον τόλμημα. παρενύζεται γὰρ ἐνὶ τῶν τοῦ Χαγάνου
 γυναιῶν, ἡδονῇ τε βραχεία δειλευσθεὶς εἰς μεγάλας ἄρκυς θανά-
 του ἑαυτὸν ἐμπέπηχεν. ὑποτοπίσας δὲ μὴ πον τὸ κακὸν φωρα- C
 20 θεῖη καὶ περιβλεπτον ὠδίνοι τὸν ἔλεγχον, ὑποπίσας ἐκ τῶν ὑπη-
 κῶν Γηπαίδων ἄνδρας ἑπτὰ τὴν φυγὴν ἐπὶ τὸ ἀρχέγονον ἐπε-
 ποίητο φῦλον. Οὐννοι δ' οὗτοι, προσοικοῦντες τῇ ἔφ, Περ-
 σῶν πλησιόχωροι, οὓς καὶ Τοῦρκους ἀποκαλεῖν τοῖς πολλοῖς
 γνωριμώτερον. καὶ οὖν διαφορθεμίων τὸν Ἴστρον, ἐπὶ τὴν

11. Βολοκαλάβα Εxc.

21. ἐποίησε τὸ Εxc. i. ο. ἐποίησε.

gastum incidit, quem ingens Sclavorum caterva cum opima praeda capti-
 vorumque selectissimorum numero sequebatur. exacta illic nocte mane
 ad castellum Eusinum graditur, et cum barbaris praelio generose dimi-
 cat. illi paulatim cedunt, et Astice tota expelluntur, fuitque captivis
 dies ille ob virtutem Romanorum candidus. dux epinicion cecinit ac tro-
 paeum erexit.

8. Auctumno inenunte barbari foedus de integro temerant, bellique
 societatem aperte abiciunt et aspernantur. causam huius rei explanare
 non pigebit. fuit homo Scythae, Bacolabras vulgo dictus; cuius vocabuli
 planissimam significationem si quis requirit, sciat id Graeca lingua sa-
 cerdotem magum sonare. hic per id tempus facinus ausus est periculo-
 sissimum. cum una enim amicarum Chagani stuprum fecit, brevique vo-
 luptate inescatus in magna mortis retia se inseruit; ac metuens ne rescit-
 tum flagitium crudele sibi supplicium pareret, persuasus septem de sub-
 iectis sibi Gepidis, cum iis in fugam ad gentem avitam sese tradidit.
 sunt autem Hunni, habitantes in Oriente, Persarum vicini, quos multi
 unatiore vocabulo Turcas nuncupant. Istrum ergo traiciens et in ur-

Λιβιδίνων πόλιν φερόμενος, ἄλους ὑπό τινος τῶν Ῥωμαϊκῶν ἡγεμόνων τῶν ἐς φρουρὰν συντεταγμένων τοῦ Ἰστρου, τό τε γένος ἐδήλου καὶ τὰς πάλαι διατριβὰς καὶ τὴν ἐντεῦθεν ἀπελευθέρουσαν ἡδονήν. ἐπεὶ δὲ πίδαγὸς ἐδόκει τῇ διηγῆσαι τοῦ αὐτοκράτορος, παρὰ τὸν αὐτοκράτορα ὑπὸ τοῦ ἡγεμόνος παραπέμπεται. 5
κάντεῦθεν ἐδόκουν αἱ Ῥωμαϊκαὶ σπονδαὶ διασχίσεσθαι, καὶ παρρυγνυνοῦνται ὁ πόλεμος, ἔτι Ταργιτίου τοῦ βασιλικοῦ ἐπιβαίνοντος ὕστερος ἐν πρέσβειαν μοίρα, καὶ τὸν ἐγκύκλιον πλοῦτον παρὰ Ῥωμαίων ὑποθελίζοντος, ὃν αἱ συνθήκαι τῷ Χαγάνῳ ἀν' ἔτος ἐβλύστανον ἔκαστον. τοῦτό τοι καὶ βασιλέα οὐκ ἀπὸ τρόπου 10
πρὸς ἀργὴν ὑπερέθιζεν, οὐχ ἥκιστα φεινακίσεσθαι ὑπὸ τῶν Ἀβάρων διανοούμενον, τοῦ μὲν ἔξαιτοῦντος τὸν ἐγκύκλιον πλοῦτον καὶ τὰς εἰρηναίας προσόδους, τοῦ δὲ μὴ ἀτρεμοῦντος, ἀλλὰ τὴν Εὐρώπην δηοῦντος καὶ ἀναστάτους ποιοῦμένου τὰς πόλεις. ἔξοστράκιζεται γοῦν ὁ Ταργίτιος ἐπὶ τὴν Χαλκίτιδα νῆσον, ἐπὶ μῆ- 15
τας σκληραγωγούμενος ἕξ, καὶ μέχρι τούτου ὁ τοῦ βασιλέως θυμὸς ὑπεφλέγμασιν ἠπειλεῖτο γὰρ καὶ θάνατος κατὰ τοῦ πρέσβειος δογματίζεσθαι. οἱ δ' ἀμφὶ τὸν Χαγάνον τῶν τε Σκυθῶν καὶ Μυσῶν τοὺς περιοίκους ἐλυμήναντο, εἰλὸν τε πόλεις πολλὰς,
P 19 τὴν τε Ῥατηρίαν καὶ Βονώνειαν καὶ Ἀκὸς καὶ Δορόστυλον καὶ 20
Σαλδαπὰ καὶ τὴ Παννασὰ καὶ Μαρκιανούπολιν καὶ Τρόπαιον. πράγματα δὲ οἱ πολλὰ παρείχετο ἢ ἐγχείρησις· οὐ γὰρ ἀνδρωτὶ καὶ ἀπεριμερίμνως τάδε παρεστήσατο τὰ πόλισματα, καίτοι με-

1. Λιβιδίνων Exc.

bem Libidinum delatus, atque a quodam e ducibus Romanis ad Istri custodiam constitutis interceptus, genus et vetus studium suum voluptatamque ob quam fugeret indicavit. cum de infortunio suo narrare probabilia videretur, a duce ad imperatorem transmittitur. atque hinc exitumatum est foedus Romanum turbati, et bellum aperiri coeptum, cum interim Targitius in urbem imperatoriam pro legato veniens pecuniam anniversariam ex foedere Chagano pendendam exigeret; id quod imperatorem non immerito ad iram subextimulabat, qui se Abaris manifestissimo esse ludibrio cernebat, hoc (Targitio) pensionem annuam pacalesque redditus poscente; illo (Chagano) non quiescente sed Europam lacerante et urbes evertente. relegatur itaque in Chalcitidem insulam Targitius, et ad menses omnino sex durius tractatur: eo usque imperatoris ira fervebat in legatum, cui poenam capitalem erat comminatus. Chaganus porro Scytharum Moesorumque finitimos omnes circumquaque vexabat, multasque urbes, Rhateriam, Bononiam, Acys, Dorostylum, Saldapa, Pannasa, Martianopolim, Tropaeum subigebat. caeterum non leve negotium illi facesivit oppugnatio, nec absque sudore sollicitudine ac diligentia haec oppida obtinuit, quanquam frequens accessus ad suos

γάλας ἐπικουρούσης ἐπιπολας αὐτῷ τῆς ἀθροίας ἐπιφοιτήσεως, V 147
ἥτις ἐς τὰ μάλιστα ἀνανταγώνιστον κακὸν τῇ φραδύμῃ παρέχεται.
βασιλεὺς δὲ Κομεντιόλον στρατηγὸν ἀνίστησι, καὶ τῆς πάσης
ἡγεμονίας κηδεμόνα τουτονὶ προεστήσατο.

5 9. Ἄλλ' ἐπὶ περὶ γε τῶν Οὐννων τῶν πρὸς τῷ Ἰστροῦ B
βιοῦντων τὰ προαυλία μοι τῆς ἱστορίας γεγένηται, ἄγε δὴ, ἄγε
καὶ τὰς Περσικὰς πράξεις τῇ τῆς διηγήσεως ἀνατινάξωμεν φέρο-
μιγγι. παλινοστήσω γὰρ ἐπὶ τὴν Μαυρικίου τοῦ αὐτοκράτορος
ἀναγόμενον, τὸν Μηδικὸν νῦν ἀναγραφόμενος πόλεμον. καὶ
10 μὴ μοίγε τις ἀπεχθανέσθω τοῦ γε ἕνεκα παλινδρομοῦντι πρὸς τὰ
πρεσβύτερα. οὐ γὰρ ἐπὶ τὰς αὐτὰς ἐπάνειμεν πράξεις, εἰ καὶ
περὶ τοὺς αὐτοὺς χρόνους ἀνταναγώμεθα. τὸ γὰρ συνεχὲς τῶν
προσφηγηθέντων οὐκ ἠνέσχετο χαλινοῦ, ἵνα μὴ τέως τῇ παρεν-
θήκῃ τῶν ἑτεροῶν ἀφηγημάτων σύγχυσις τοῖς ἐντυγχάνουσιν
15 ἐμποιήσεται.

Ἔτι πρῶτον ἔτος ἠνύετο τῆς ἡγεμονίας Μαυρικίου τοῦ αὐ-
τοκράτορος μετὰ τὸν Περσικὸν ἐκεῖνον καὶ αἰοίδιμον πόλεμον, οὐ-
περ' ὁ Ταμχοσρῶ κατ' ἐκεῖνο καιροῦ τῶν Μηδικῶν στρατευμά-
των ἡγήσατο, καὶ βασιλεὺς τὸν Ἰωάννην, ᾧ περὶ ἐπώνυμον τὸ
20 τῆς ὑπερφίας χελύνης κατάκομον, ὃν δὴ καὶ Μυστάκιον προση-
γόρευον Ῥωμαῖοι, ἐκ τῶν τῆς Ἀρμενίας στρατοπέδων ἐπὶ τὰς
τῆς ἀνατολῆς δυνάμεις Ῥωμαϊκὰς μετεβίβαζεν. ἄρτι τοίνυν ὁ
στρατηγὸς τὰς εἰώας φροντίδας περιβαλόμενος στρατοπεδεύεται
ἐνθα ὁ Νύμφιος ποταμὸς τῷ Τίγριδι ἀνακονοῦται τοῖς ὕδασι.

2. παρέχεται Exc. κατέχεται IP.

(quae res socordiae calamitas est insuperabilis) multum ei velut aspira-
ret et opem atque subsidium afferret. imperator Comeniolum excitat,
cumque ex asse duces exercitus legit.

9. Sed iam quia principium et quasi quoddam vestibulum historiae
nostrae in Hunnis ad Istrum sedes habentibus consumpsimus, age, quae
contra Persas acta sint, litteris deinceps prodere aggrediamur. ad Mau-
ricii autem initia reversi bellum in Perside gestum describemus. ac no-
him mihi a quoquam in vitio poni, si ad superiora et antiquiora me re-
feram. non enim ad eadem narraanda regrediar, etiamsi ad eadem tem-
pora redeam: coniunctio enim cum his quae iam exposuimus, dilationem
non concedit, nec aliis interpositis de confusione lector conqueratur.

Post praelium illud Persicum memorabile primus adhuc annus Mauricii
Augusti volebatur, quo in praello Tamchosro, qui tum Persicas copias
ductabat, suis praefuit. imperator Ioannem, cui ex longitudine mystacis
Romani cognomentum Mystaconi indiderant, cohortibus Armeniis praefec-
tum, inde avocatum militiae Romanae Orientali magistrum dederat. iam
igitur huic muneri praepositus, eo contendit ubi Nymphius cum Tigride

Theophylactus.

4

D ἐν τούτῳ δῆτα τῷ χώρῳ ἔξαρτέεται πόλεμος, τοῦ μὲν Ἰωάννου
 τῆς Ῥωμαϊκῆς προσιτώτος δυνάμεως, τῆς δὲ Περσικῆς Χαρδα-
 ριγῶν. Παρθικὸν τοῦτο ἀξίωμα, φίλον δὲ Πέρσαις ἐκ τῶν
 ἀξιωμαίων προσαγορεύεσθαι, ὥσπερ ἀπαξιούντων τὰς ἐκ τῆς
 γεννήσεως ὀνομασίας ἐπιφέρεισθαι· θανατίζουσι γὰρ τόχης ἐπί-5
 δοσιν ἢ νόμον γεννήτορος τὸν περὶ τῆς σφῶν αὐτῶν προσηγορίας
 ἄρτι τῆς μητρῶας αὐτοῖς νηδύος προκύνουσι σὺνανίσχοντα. ὁ
 μὲν οὖν Ἰωάννης τὴν πῦσαν πληθὺν τῆς δυνάμεως τριτταῖς κα-
 τετάξατο μοίραις, καὶ αὐτὸς μὲν ἀνεδέξατο τοῦ μαχίμου τὸ με-
 σαίτατον, Κοῦρς δὲ τὸ δεξιὸν ὁ ὑποστράτηγος, Ἀριούλφ δὲ τὸ 10
 λαϊόν. καὶ ὧδέ πως τὰ τριττὰ διεκεκόσμητο σίτῃ. ὥσαύτως
 P 20 δὲ καὶ τὸ Περσικὸν συνετέτακτο. ἐπεὶ δ' αἱ σάλπιγγες ἐνύλιον
 ἤχησαν, καὶ τὸ μεταίχιμον ἐβραχύνετο, ὁ πόλεμος εἶχε τὸν πάρο-
 δον. προσβάλλουσι τοιγαροῦν Ῥωμαῖοι τοῖς δυοῖν κέρασιν, Ἰωάν-
 νης μὲν τῷ μέσῳ, Ἀριούλφ δὲ τῷ ἐσώνυμῳ. καὶ δῆτα κριτοῦσι 15
 τῶν ἀντιμετώπων δυνάμεων. Κοῦρς δ' οὐκ ἐνέμιξε χεῖρας·
 ἐβύσκαине γὰρ τὸν Ἰωάννην εὐπραγίως πέρι, ἕτε δὴ μεγίστην
 ἀγωνιζόμενον δόξαν. καὶ οὖν εἰς τοῦπίσω Πέρσαι ἐτρέποντο·
 B ἐδεδίεσαν γὰρ μή που τὸ ἀντίπαλον ἐμβριθεστέραν τὴν ὁρμὴν
 ἐπιθίη. Ῥωμαῖοι δὲ τὸν Κοῦρς ἐωρακότες ἀπόμαχον τὴν τε 20
 περὶ αὐτὸν δύναμιν, τὰ νῶτα τοῖς βαρβάροις ἐγνώριζον καὶ πρὸς
 τὰ ἀνάντη μεταφορῶν χωρία. οἱ δὲ Πέρσαι τῇ παλιώξει χρη-
 σάμενοι, ἐπεὶ τὴν Ῥωμαϊκὴν ἔππον κεκτηκυῖων ἐσῶρων ἐκ τε τῆς
 συντοκίας τοῦ δρόμου ἐκ τε τῆς χαλεπότητος τῆς πρὸς τὸ δυσά-

confunditur; quo in loco certamini accinguntur, Romanos quidem Iohanne,
 Persas Chardarigano ducentibus. nomen dignitatis hoc est apud Parthos,
 quos a dignitatibus indigitari delectat, dedignantem videlicet nomina ab
 ortu sibi imposita: pluris enim accessiones fortunae quam paternam le-
 gem in ipsis appellandis simul ex utero materno prodeuntem faciunt.
 Iohannes ergo totum exercitum suum tripartito distribuit, medium agmen
 sibi deposcit, Cursio hypostratego sive legato dextrum, Ariulpho sini-
 strum committit. atque hunc in modum, in tres partes nimirum, eius
 copiae digestae sunt. ad eundem modum Persae dispositi. postquam
 exortus tubarum clangor Martem accendit, nullumque procedentibus utrin-
 que spatium in medio relictum, pugnam invadunt; ac Iohannes quidem
 agmine medio, Ariulphus laevo in hostem se incitant, oppositisque a
 fronte aciebus praevalent. Cursius, quod Iohannis felicitati invideret
 (pro summa nimirum gloria adipiscenda certaturo), manus non conse-
 rebat. Persae itaque, metuentes ne adversarii validius incumberent,
 retrocedebant, cum Romani Cursium conflictu abstinerere conspicati, bar-
 baris terga dant et ad loca acclivia se penetrant. Persae fugientibus
 inhaerentes, cum Romanum equitatum ex continentī cursu et difficultate

ναντες τῶν ὄχρωμαύτων καταφυγῆς, ἀρρηνικῶς ἐπιτίθενται καὶ πλείστον τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κεραΐζουσι, καὶ μόλις ἐπὶ τὸν χάρακα ἐπανήκειν Ῥωμαίους οἱ βύρβαροι συνεχώρησαν. ἐν τούτοις ὁ πόλεμος ἐπεπέραστο, καὶ μετοπώρου παρενέκνυπεν ὥρα.

6 10. Ὁ δὲ αὐτοκράτωρ τὸν πατέρα τὸν Παῦλον ἐπὶ τὴν C
V 148
αὐτὴν βασιλειον λαμπρῶς καὶ περιφανῶς εἰσιδέξατο, ἔναγχος ἐπὶ τὸ Κωνσταντίνου ἔστου γινόμενον, καὶ τυμφίος τῇ ὑστεραία ὁ βασιλεὺς πομπεύεται. τὸν γὰρ Ἰωάννην τὸν τῶν ἱεραρχικῶν ἐξηγούμενον θρόνων ἐς τὸ ἀνάκτορον εἰσκαλεσάμενος, ἐν τῷ μεγάλῳ
10 Θαλάμῳ τῷ πρὸς τῇ μεγίστῃ τῶν βασιλέων αὐτῇ (Αὐγουσταῖος δ' ἄρα οὗτος κατονομάζεται) ἤξιον τῆς ἐκ τοῦ κρείττονος τυχεῖν σσιναιέσεως διὰ τῆς πρὸς τὸ θεῖον τοῦ ἱερέως ἐντεύξεως, ὅπως αἴσια τῷ βασιλεῖ τὰ τοῦ γάμου συμβαίη ἐπιχειρα. ὁ δ' ἱερεὺς τὸ βασιλικὸν ἐθεράπευσε βούλημα τῇ περὶ τὸ θεῖον ἱκετεία, καὶ
15 τῶν χειρῶν τῶν βασιλέων ἐλόμενος συνῆπτεν ἀλλήλαις, εὐκότεις D
τε προσφθέγγουσι τὸν τοῦ αὐτοκράτορος κατηνυγήμυσε γάμον. ταὶ δῆτα καὶ τὰς κορυφὰς τῶν βασιλέων τοῖς στεφάνοις καθέδρυσεν, τῶν τε θεανδρικῶν μυστηρίων μετέδωκεν, ὡς σύνηδες τοῖς θερησκέουσι τὴν παναγῆ ταύτην καὶ ἀκίβδηλον πλστιν. εἶτα
20 μετ' ἐκείνο εἰσέφρησαν ἐπὶ τὴν βασιλειον παστῦδα οἱ ταῖς κορυφαῖς τῶν ἄξιωμαύτων περιλαμπόμενοι, οὓς καὶ γονεῖς ἀποκαλεῖν βασιλεὺς οὐκ ἀπηξίωσεν, ἀντὶ σποραῖς ὡσπερ καταβαλλομένους τὴν εὐνοίαν. οὗτοι προπομποὶ τοῦ βασιλέως γινόμενοι ἐν τοῖς προπυλαίοις τῶν βασιλείων ἐκπάρουσαν ταῖς εὐσημίαις τὸν τυμ-
25 φιον, τὸν Καίσαρα, ἐπὶ θρόνου καθίσαντα ἐπιφαίνεσθαι τοῖς

ad ardua munitaque locorum evadendi defatigatum cernerent, premebant viriliter, maximam eorum partem ita dissipantes, ut ad castra se recipere vix possent. Hic pugnae exitus fuit, et autumnus iam adventabat.

10. Imperator patrem suum Paulum, qui nuperrime Cpolim venerat, honorifice ac splendide in palatium accepit, seque postridie sponsam in pompa exhibuit. accitum enim Ioannem patriarcham in magno thalamo, iuxta aulem eiusdem palatii amplissimam, cui Augustali nomen est, rogat, uti precibus faustas fortunatasque sibi nuptias a benevolente numine precetur. ille imperatoris voluntatem officiose complexus vota concipit, et utriusque apprehensa dextra eos connubio iungit, coniugibusque optabili affatu bona omnia a deo exoptat, capitibus amborum coronas imponit, et mysteriis eos del hominisque, ut nobis sinceram sanctissimamque fidem colentibus fieri consuetam est, impertit. posthaec clarissimis honoribus eminentes, quos imperator parentum appellatione dignabatur (qui scilicet benevolentiam illi amoreque patriam praestarent) eos in geniale cubiculum deduxerunt. hi eundem et sponsum et Caesarem rogabant bonis precibus vehementer, ut ad propylaea palatii

στρατευμασι καὶ γαμήλια δῶρα τοῖς ὑπηκόοις χαρίζεσθαι. ἡ δὲ
 παστὰς ἡ βασιλεὺς μεγαλοφυῶς ἐκεκόσμητο. ἐν τῷ περιβόλῳ
 P 21 τῶν πρώτων μεγάλων τῶν βασιλέων σηκῶν χρυσῶ καὶ λίθοις ἀγε-
 ρώχαις κατάκοσμος. καὶ μὴν καὶ ἀλουργοῖς ἱματίοις βαφῆς δευ-
 σοποιοῦ Τυρίας μεγατιμίου περιπόρφυρος ἦν. ἡ δὲ Τιβερίου 5
 παῖς ἡ παρθένος ἡ νύμφη προηγεῖτο τοῦ βασιλέως ἐπὶ τὸν γαμή-
 λιον θρόνον, ὡς ἐν παραβύστει ὅσον οὐκ ὄψομενη τοῖς δῆμοις,
 τῶν λεπτῶν ὑφασμάτων ἀθρόον διασταλέντων ὡς ἐκ συνθήμα-
 τος. παραντίκα δ' ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὸν παστὸν παραγίνεται, ὑπὸ
 πολλῶν λευχειμόνων ἀνδρῶν περιφανῶς προπεμπόμενος. καὶ 10
 οὐδ' ἄνευσιν ἐν τοῖς ὑψηλοῖς προπετάσμασι πομπεύσαι τε ἅμα τοῖς
 B θεαταῖς τὴν βασιλειαν καὶ περιπτύξασθαι. παρῆν δ' ὁ τοῦ βα-
 σιλέως νυμφευτῆς· εὐνοῦχος δ' ἄρα ἦν οὗτος τοῦ αὐτοκράτορος,
 Μαργαρίτης ὄνομα αὐτῷ, ἀνὴρ περιβλεπτός ἐν τῇ ἐστία τοῦ
 βασιλέως. ἡ δὲ βασιλεία ἔξανέστη τοῦ θρόνου, τὸν γαμέτην 15
 τὸν βασιλέα γεγαυρούσα, ἀνέκραγόν τε οἱ δῆμοι ὑμέναιον. ὁ δὲ
 νυμφαγωγὸς κύλιμι τοὺς νυμφίους δρώντων τῶν δῆμων ἐφιλο-
 φρονήσαστο. οὐ θῆμις γὰρ ἦν ἐπιθέσθαι στεφάνους· οὐ γὰρ
 ἰδιώται ἐτύγγανον ὄντες οἱ νυμφευόμενοι· ἤδη γὰρ τοῦτο τῷ
 βασιλικῷ ἀξιώματι προκατελήπτο. ταῦτα μὲν δῆτα τῇ πρῶτῃ- 20
 ραίᾳ. ἡ δὲ πόλις ἐπανηγύριζεν ἐν ἡμέραις ἑπτὰ, ἀργυροῖς τε
 ἐστεφάνωντο σκεύεσι· κοίλαι τε γὰρ πύλας καὶ λεκανίδες καὶ

8. σηκῶν] εἰκῶν interpres.

e throno sese militibus gratulaturis in conspectum daret, et congiarium nuptiale in illos conferret. iam vero thalamus imperatoris magnifice exornatus visebatur, in circuitu si quidem primorum et magnorum illorum imperatorum simulacra auro et lapillis conspicua apparebant, parietesque velamina e purpura Tyria, tincturae optima ac pretiosissimae vestiebant. Tiberii autem filia, virgo et sponsa, imperatorem in solum nuptiale, subtilibus textis varie picturatis de industria exornatum, ut in abdito, mox a populo conspicienda praecedebat. illico imperator a compluribus candidatis honorifice deductus ingreditur, et in locum editum peristromatis illustrem, tum ut Augustam spectantibus ceu in pompa ostentaret, tum ut eam complexu foveret, ascendit. et aderat, cuius munus sponsam deducere, eunuchus quidam imperatoris Margarites nomine, aulicorum non postremus. honoris ergo imperatrix venienti marito imperatori assurrexit. tum spectatores hymenaeum exclamare. hic nymphagogus ille palam sponsis pateram meri plenam vultu iucundo porrigit: nam certa huiusmodi imponere non licebat, quod privati non essent, et istuc ipsum iam imperatoria maiestas anteverterat. haec igitur die altero, ut diximus, acta sunt. at civitas universa diebus septem continuis ferias agitare et honoris causa vasis uti argenteis, diacis, inquam,

κνίλγαι καὶ τρυβλία μαγίδες τε καὶ κινᾶ, πλοῦτος Ῥωμαϊκός C
 διεκίχνητο. τρυφή τε χρυσοῦ κόσμον, τὰ οἴκοι μυστήρια, θά-
 τρον ἦν τοῦ βουλομένου παντός ἐστιῦσαι τὰς ὄψεις. αὐλοὶ τε
 καὶ σύρηνγες καὶ κιθάραι περιελάουν ἀνεμίμενον ὄμου καὶ ἐπαγω-
 5 γόν. πολλοὶ τε τῶν θανατοποιῶν πατημέριοι τὰς σφῶν αὐτῶν
 εὐτραπιλλίας τοῖς φιλοθεάμοσιν ἐθριάμβευσον. οἱ τε ἐπὶ σκηπῆς
 λοιδοροῦμενοι οἷς ἂν ἐθελοῖεν, μετὰ μεγίστης ἀμιλλῆς τὰς γελω-
 τοποιούς δραματοουργίας οἷα περὶ σπονδαίου τινός τοῦ πράγματος
 ἐπεδείκνυντο. ἵππικὸι τε ἐτελοῦντο ἀγῶνες. καὶ ὁ βασιλεὺς ἐστία
 10 τοὺς ἐν τέλει ἐν τῇ τῶν βασιλέων οἰκίᾳ. καὶ οὕτως ὁ περιδοξος
 ἐκεῖνος κατεπέπαυτο γάμος.

11. Ἐπεὶ δὲ τὸν ἱστορίαν ἀναγραφόμενον τὰς ἐπισήμους D
 τῶν πράξεων παντὶ πον προῦπτον ἐς μέσον προτίθεσθαι, ἄγε δὴ V 149
 φέρε καὶ τὰς δυσχεριστάτας τύχας τοῖς φειδωρότεροις ἐμιμῶμεν.
 15 ἕξρος ἀρχομένου ἐν τῷ λεγομένῳ φόρῳ (περὶ λαμπρός δ' οὗτος A. C. 583.
 χῶρος τῆς πόλεως) φλόγες μαινόμεναι πυρὸς ἐνέπιμπρων τὴν ὥραν P 22
 τοῦ ἄστειος, καὶ θεραπεύειν τοῦ παμφάγον πυρὸς οὐχ οἶόν τε
 ἦν τὸν θυμόν. ὄψε ὑπομαλάττουσι τὸ πῦρ οἱ τῆς πόλεως, ῥέ-
 θροις χρυσοῖς ὥσπερ ὑπονήσαντες αὐτοῦ τὸ ἀμειλικτον· μεγάλη
 20 γὰρ ἐτέγγχυνεν οὕσα ἢ ῥύμη τοῦ πνεύματος, ὡς μικροῦ δεῖν τῆς
 αἰθάλης μεταλήψεσθαι ἕπαν τὸ πόλισμα.

Κατὰ τοῦτον δὴ τὸν ἐνιαυτὸν Πινυλινός τις, ἀπὴρ τῶν οὐκ
 ὑσῆμων τῆς πόλεως, πλείστης παιδείας μετεληθώς, ἐπὶ τὸ τῶν

12. τῆν IP.

patinis, patellis, cantharis, trullis, quadris et canistris, quae tum Ro-
 manorum divitiae proferebantur. deliciaeque ornatus auri, domestici
 thesauri, theatrum quoddam erant plane quibusvis oculo pascere volen-
 tibus. tibiis et fistulis et citharis ad remissionem et oblectationem animi
 omnia circumstrepabant, multique praestigiarum artifices ludicris suis
 totos dies spectandi cupidus detinebant. alii in scena, hominum quorum
 libebat vitia carpentes, perstudiose ridicula dramata velut seria quaedam
 et gravia exercebant. insuper ludii equestres mittebantur, et impe-
 rator magistratus in regiam ad epulas invitabat. atque isto modo splen-
 didae illae nuptiae finem acceperunt.

11. Quoniam vero insignia quaeque in medium afferre historiae
 scriptori propositum esse norunt omnes, aegedum etiam tristissimum ca-
 sum laetioribus intexamus. vere se aperiente in foro quod appellatur
 (est autem hic locus Cpoli nobilis) flamma furens urbis elegantiam cor-
 ripuit, nec ignis omnia consumentis rapida vis cohiberi potuit. cives
 sero tandem flammam velut aureo flumine mitigant, et rigorem eius im-
 placabilitatemque quodammodo expugnant: saeviebat quippe ventus, ut
 favillae tota propemodum urbe volitarent.

Eodem anno Paulinus quidam, civis haud obscurus et doctrina libe-
 rali instructissimus, qui animam suam in barathrum praestigiarum incan-

γότητων βάραθρον τὴν ψυχὴν καταθήσας ἀτάφωρος γίνεται. ὁ δὲ τῆς ἐλέγχως τρόπος τῶν παραδοξολογουμένων λόγων καθέστηκεν ἴδιος. λέξω δὲ τοῦτον πᾶν καθεστηκότα θαύματος ἄξιον.

B ἀργύρεος λεκανίς τις ὑπῆρχε τῷ γόητι, δι' ἧς τὰς τῶν αἱμάτων χύσεις συνήθροισεν, ὅπταν ταῖς ἀποστατικαῖς προσώμῳλι δι-5 νάμεσι. ταύτην τὴν λεκανίδα διαπωλεῖ ἀργυρον ἰμπορευομένους ἀνδράσιν. οἱ μὲν οὖν ἰμποροι τὰς τῆς λεκανίδος τιμὰς ἀποδόμενοι τῷ Πανυλίνῳ μετεκχωρεῖν ἐνεχείρουν τὸ σκεῦος, καὶ πρὸ τῶν θυρῶν τοῦ ἑαυτῶν οἰκίσκου ταύτην προετίθεισαν, ἔξουσίαν διδόντες ὠνήσασθαι τῷ βουλομένῳ πανεῖ. ἐδέξασε τοῖνον τὸν 10 ἐπίσκοποῦντα τὴν πόλιν Ἡράκλειαν, ἣν Πείριον οἱ πάλοι ποτε κατωνόμαζον, κατ' ἐκεῖνο καιροῦ ἐς Βυζάντιον διατρίβειν, καὶ

C σταπάμενος πρὸς ἐκποίησιν ἡρτισμένην τὴν λεκανίδα τοῦ γόητος, ταύτην ὠνεῖται περιχαρῶς, καὶ ἀπεκδημήσας τοῦ ἄστεος πρὸς τὸν ἑαυτοῦ θρόνον ἐπάνεισιν. ἐπεὶ δὲ τὰ θεότευκτα μύρα Γλυ-15 κερίας τῆς μάρτυρος χαλκῆ τις λεκανίς ὑπεδέχετο, αἰδοῖ τοῦ σεβύσματος ὁ ἱερεὺς ὑπαλλάττει τὰ σκεῦη, καὶ τὴν μὲν χαλκῆν ἀφαιρεῖται τῆς ἱερωτάτης ἐκείνης λατρείας, τὴν δὲ ἀργυρᾶν δεξιαμένην προσετίθει τῶν θεορρῦτων μύρων. ἐντεῦθεν ὁ ποταμὸς ἀποπαύεται τῶν θαυμάτων, καὶ ἡ τῆς χάριτος πηγὴ κατα-20 κρύπτεται. οὐ στηλιτεύει τὰς δυνάμεις ἢ μάρτυς, συστέλλει τὸ χάρισμα, ἀφαιρεῖται τὸ δῶρημα, καὶ νομοθετεῖ διὰ τὸ μύ-

5. προσώμῳλιον IP.

13. ἡρτισμένην IP.

19. θεοφῆτας IP.

tationumque demerserat, deprehenditur. modus quo sceleris huius compertus est, plurimum admirationis habet; quem exponemus. erat venefico huic pelvula ex argento: ea hostiarum, quas daemionibus sacrificabat, sanguinem excipere solebat, quoties eorum colloquio uti liberet. hanc pretio vendit argentariis: emptam illi prae foribus domunculae suae venalem proponunt. eo ipso tempore antistiti Heraclae (quae olim dicta est Perinthus) Byzantii commorari necesse erat. is venditionis causa forte suspensam malefici pelvim conspicatus eam percipide mercatur, et ad sedem suam revertitur. quia vero divinitus stillans unguentum sive oleum de ossibus sanctae Glyceriae martyris aenea pelvis excipiebat, episcopus rei tam venerandae reverentia contactus vascula commutat, et a cultu sacratissimo aeneum removens argenteum coelesti stillicidio supponit. ex eo operum mirandorum rivus desinit, fons gratiae evanescit; non prodit publicitas vim suam martyr, beneficium retrahit, donum auferit, sibi que legem indicit propter detestandum excipulum unguento in posterum non scaturire. sane quod purum est, non debet impurum contingere, ut aliquid externae eruditionis narrationi commode interseram. hoc cum diebus compluribus evenisset calamitatemque rumor per civitatem diaspasset, episcopus sese in luctum dat, et quod fiebat lamenta-

σος μὴ πηγάζειν τὸ μύρον· τῷ ὄντι γὰρ τὸ καθαρὸν τοῦ μὴ κα- D
 θαροῦ οὐ θέμις ἐφάψασθαι, ἵνα καὶ τι τῆς θύραθεν παιδείας
 προσφόρως ἐνέρω τοῖς δηγήμασι. τούτου δῆτα ἐπὶ συχρὰς γε-
 νομένου ἡμέρας, καὶ τῆς συμφορῆς ἐπιφανοῦς γενομένης τῇ πό-
 5 λει, πρὸς πένθος· ὁ ἱερεὺς ἐτέτραπτο. ὀδύρεται τὸ πρᾶττόμα-
 τον, θρηγεῖ τῶν θαυμάτων τὴν ἔγκοπήν, ἀνακαλεῖται τὸ χάρι-
 σμα, τὴν ζημίαν οὐ φέρει, τὴν αἰτίαν ἐπιζητεῖ, τὴν αἰσχρὴν
 οὐ καρτερεῖ. καὶ ἦν αὐτῷ ὁ βλος ἀβιωτος, χηρευούσης τῆς ἐκ-
 κλησίας τοῦ θαύματος. διὰ τοι τοῦτο νηστεῖαι καὶ προσευχαλ
 10 καταβάλλονται, στρατεύονται δάκρυα, συμμαχοῦσιν οἱ στενα-
 γμοί, πάννηχοι δέησις ὀπλίζονται, καὶ πάντα συνέρχονται ὀπό-
 σα δύνανται λύπην θεοῦ μεταβαλεῖν πρὸς τὸν ἔλιον. τοῦ τοῖωνν
 θεοῦ καὶ τὸ μύσος ἀποστραφέντος κυλῶς καὶ τὴν ἄγνοιαν δικαίως
 οἰκτιράντος, γίνεται κατ' ὄναρ τῷ ἐπισκοποῦντι τὴν πόλιν κα-
 15 τὰ δῆλα τὰ περὶ τὴν λεκάνην βδελύγματα. ὁ μὲν οὖν ἱερεὺς ὑπέξ- P 23
 ἄγει παραχρῆμα τοῦ ἱεροῦ τὴν ἀνηθείσαν λεκάνην, καὶ ἐν μέσῳ
 τὴν χαλκῆν ἐνεγκάμενος προτίθησι τῷ σεβάσματι ὡς ἄγνην καὶ
 πρῆσβύτιδα λάτρην, οἷα παρθένον τινὰ καὶ ἄχραντον βδελυρῆς
 γοητείας. καὶ δῆτα παραντίκα ἐπιφαίνονται αὐθις τὰ θαύματα
 20 καὶ κατομβρῆζεται μύρον, βλύζει τὸ χάρισμα, πηγάζει τὸ δώ-
 ρημα, τὸ δάκρυον στέλλεται, τὸ σκυθρικὸν διαλύεται, τὸ V 150
 βδελύγμα στηλιτεύεται, καὶ πύλιν τὴν ἐαυτῆς περιβάλλεται δό-
 ξυν· ἔτοιμος γὰρ οἰκτιρωῶσαι θεὸς εὐσεβῶς πρῆσβεύμενος. ὁ
 μὲν οὖν ἱερεὺς ἐπὶ τὸ βασιλεῖον γενόμενος πόλισμα, τίς τε ὁ πε-
 25 ρικῶς τὴν λεκανίδα ὑπὸ τῶν ἐμπορευσαμένων μεμαθηκῶς, ἐπὶ B

tur: effectorum supra naturam interruptionem deplorat, donum repescit,
 detrimentum non sustinet, causam indagat, dedecus indignatur, ecclesia-
 que re tam admirabili viduata vitam sibi vitalem non potat. igitur iei-
 unia et comprecationes instituuntur, profunduntur lacrimae, ducuntur
 gemitus; totae doctes in deo suppliciter rogitando ponuntur, coniungun-
 tarque omnia quae iram eius convertere in misericordiam possunt. cum
 itaque deus et execrandum illud scelus iure aversaretur et ignorantiam
 iuste miseretur, episcopum de abominandis sacris in pelvi illa factita-
 tis per quietem monet. ille nil moratus pelvim argenteam templo sub-
 ducit, illatamque in medium aeneam, perinde ut castam et antiquam fa-
 mulam et virginem aliquam incorruptam pro execranda praestigiatrice,
 venerabili monumento rursus subicit. statim sese miracula denuo effun-
 dunt, oleum depluit, beneficium scaturit, donum proficit, lacrimae inhi-
 bentur, luctus praeciditur, tristitia fugatur, piaculumque detestabile
 perinde ut in columna incisum cognoscitur ab omnibus, et pelvis aenea
 postliminio gloriam suam recuperat: paratus est enim deus tribui se mise-
 ricordiam pie supplicantibus. episcopus in urbem imperialem reversus,

τὸν ἱεράρχην ἀφικόμενος Ἰωάννην πάντα τὰ συγκυρήσαστα ἀνατίθεται. ὁ μὲν οὖν Ἰωάννης δεινοπαθήσας ἐπὶ τοῖς διηγήμασι, καὶ φέρειν οὐκ ἔχων τὴν ἀκοήν, ἀθρόον φοιτᾷ πρὸς τὰ βασιλεια, τῷ τε αὐτοκράτορι τῶν ἱστορηθέντων αὐτῷ μετεδίδου τοὺς λόγους. ὁ μὲν οὖν Μαυρίκιος κωθρότερόν πως πρὸς τὸν φόνον 5 τῶν ἡτυχηκότων ἔωρα· ἤξιον γὰρ μεταμέλω μᾶλλον ἢ ζημίας τοὺς παραπεπτωκότας ἰάσασθαι. ὁ δὲ ἱεράρχης ἐκράταλον τὴν ἔνστασιν, ἀποστολικώτερον ἐπειγόμενος πυρὶ τοὺς ἀφιστηκότις τῆς πίστεως παραδίδοσθαι, ἐπὶ στόματος τὰ τοῦ Παύλου προ-
C φερόμενος ῥήματα, φάσκων ἐπὶ λέξεως οὕτως “ἀδύνατον τοὺς 10 ἁπᾶς φωτισθέντας, γευμαμένους τε τῆς δωρεᾶς τῆς ἐπουρανίου, καὶ μετόχους γενηθέντας πνεύματος ἁγίου, καὶ καλὸν γευμαίνους Θεοῦ ῥῆμα δυνάμεις τε μέλλοντος αἰῶνος, καὶ παραπεσόντας, πάλιν ἀνακαινίζειν εἰς μετάνοιαν, ἀνασταυροῦντας ἑαυτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ καὶ παραδειγματίζοντας. γῆ γὰρ ἡ πιοῦσα 15 τὸν ἐπ’ αὐτῆς ἐρχόμενον πολλακίς ὑέτόν, καὶ τίκτουσα βοτάνην εὐθετον ἐκείνοις δι’ οὗς καὶ γεωργεῖται, μεταλαμβάνει εὐλογίας παρὰ τοῦ Θεοῦ· ἐκφέρουσα δ’ ἀκάνθας καὶ τριβόλους ἀδόκιμος καὶ κατάρας ἔγγυς, ἧς τὸ τέλος εἰς καῦσιν.” γίνεται τοίνυν τὸ
D βασιλικὸν ἀδρανέστερον βούλημα, καὶ κρατεῖ ὁ Ἰωάννης τοῖς λό- 20 γοις. καὶ τῇ ὑστεραίᾳ δικαστήριον συγκροτεῖται, καὶ οἱ γόντες ἀνετάζονται, καὶ καταδίκη περιπλακέντες ἀφύκτω πρὸς κόλασιν ἐξειδίδοτο. ὁ μὲν οὖν Παυλῖνος ἀνασκοποῖται ξύλῳ στερωῶ, τὴν πρὸς τὸ ἄναντες κεινῶτι ἀκρώρειαν, ἐνέρσει τε τούτῳ ἅμα

venditoreque pelvis illius ab argentariis exquisito et invento, ad Ioan- nem patriarcham adit, rem totam a capite arcessens ei commemorat. patriarcha exclamare indignum facinus, auresque avertere, e vestigio in palatium abire et sibi cognita imperatori nuntiare. Mauricius ad fontes capite puniendos aliquando languidior erat, cum eos resipiscentia quam supplicio sanari aequius arbitraretur. sed patriarcha admovere stimulos, et libertate apostolica postulare ad rogum qui a fide defecissent, proferreque illam Pauli sententiam ad verbum “impossibile est enim eos qui semel sunt illuminati, qui gustaverunt etiam donum coeleste, et participes facti sunt spiritus sancti, gustaverunt nihilominus bonum dei verbum virtutesque saeculi venturi, et prolapsi sunt, rursus renovari ad poenitentiam, rursus crucifigentes sibi et ipsis filium dei et ostentui habentes. terra enim saepe venientem super se bibens imbrem, et generans herbam opportunam illis a quibus colitur, accipit benedictionem a deo. proferens autem spinas ac tribulos reproba est et maledicto proxima, cuius consummatio in combustionem.” hac oratione Ioannes voluntatem imperatoris inflexit. die proximo sequenti iudices coguntur, praestigiatore legibus interrogati sententia irrevocabili ad poenas deduntur. Paulinus in palum seu stipitem robustum tollitur, cuius summa

τῷ φάρυγγι τοὺς ἐν τῷ τραχήλῳ σφονδύλους ἀπαγχονιζόμενος ἀπιπνύετο, οὕτω τε τὸν ἀσιβῆ κατεστρέψατο βίον, προτεθεαμένος τὴν ἀποτομὴν τοῦ παιδός· ἦν γὰρ μεταδοὺς τῷ υἱῷ τῆς βδελυραίας καὶ ἀνοσίας τῶν γοήτων καὶ μαγγανείας.

5 12. Ὁ δὲ τῆς Μηδικῆς σατράπης δυνάμειος τὸ Ἀφούμων P 24 περικαθήμενος φρούριον ἐπειρῶτο εἰλεῖν. ὁ δὲ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ ταξίαρχος τοῦτο πυθόμενος ἤκει πλησίον τοῦ Νυμφίου, καὶ τὸ Ἀκβῆς ἐνεχείρει αἰρήσειν. δύσληπτον δὲ τουτὶ τὸ δχύρωμα, καὶ πρὸς πολιορκίαν ἀκαταγώνιστον. ἐπικάθηται δὲ τὸ φρούριον ἐπ' 10 ὄρους αὐχένα, ἀμφοῖν δὲ ταῖς λαγόσις ἐστὶν ἀμφίκρημνον. τό τε φρούριον τοῦτο μεγάλας κοιλαινεται φάραγγιν, ὡς μίαν εἶναι B λοιπὸν συμβαίνειν τὴν ἐπὶ μέτωπον εἴσοδον, τειχιζομένην στεγανῶν λίθων συνθήκαις. ἐπεὶ δὲ τοῖς ἐν τῷ φρουρίῳ ὁ στρατηγὸς ἐπετιθετο, ἐπὶ τὴν στεφάνην τοῦ ἔρκους φρυκτωρίας ἐξῆψαν 15 οἱ πολιορκούμενοι, ὀπόσος παραδηλοῦντες ὁ κίνδυνος τοῖς ἀμφὶ τὸν Καρδαριγιᾶν γλιχομένοις παραστήσασθαι τὸ Ἀφούμων· τοιαύτας γὰρ τοῖς τοῦ Ἀκβῆς συνθήκας ὁ τῶν Περσῶν κατεβάλετο στρατηγός. τὸ δὲ Περσικὸν ἀναλαμπούσης ἡμέρας ὅπῃ 20 πρῶτην ἔω συντεταγμένον τοῖς Ῥωμαίοις ἐφίστατο, τῶν τε ἴπ- C πων ἀποβάντες τῆς μάχης ἀπήρχοντο. καὶ τῷ συνεχεῖ τῆς βολῆς οἱ βάρβαροι Ῥωμαίων ἐκράτησαν. συνέχαιαν γὰρ τὰς ὄψεις τῶν ἀντιπάλων ταῖς ἐκπομπαῖς τῶν βελῶν· τοξοφόρον γὰρ τὸ ἔθνος, καὶ δύναμις αὐτῷ τὸ κατὰπτερον τοῦτο ἀκόντιον. τῶν

13. τοῦς IP.

22. τῶν deest IP.

pers diffusa hiabat. in eum hiatum collo inserto strangulatus expirat. sic ille vitam impiam finivit, cum prius filio caput rescindi asperisset, quem sibi in nefariis et impis imposturis carminibusque magicis discipulum atque socium asciverat.

12. Caeterum Persarum ductor Aphumos castellum circumsidens id expugnare incipiebat. re comperta Romanus dux Ioannes ad flumen Nymphium procedit, castellumque Acbas contra recipere molitur; quod quidem quia natura munitum, captu fuit difficile et obsidione inexpugnabile. situm est in iugo montis, ab utroque latere praecipitium habet, et altis vallibus cingitur, ut unicus a fronte ingressus sit reliquus, et in solido de lapide extractus. ubi Romanus locum hunc adortus est, obsessi in pinnis murorum faeces accendunt, significantes iis qui cum Cardarigano Aphumos premebant, quanto in discrimine versarentur: de huiusmodi namque signo cum Acbastianis Persarum duci convenerat. Persae die albescente instructis ordinibus Romanis superveniant, et ex equis se deficientes pugnam auspicantur, sagittarumque imbre coeli aspectum adimentes superiores evadunt. est nimirum gens ea arca dedita, et in inculis pennatis robur eius virtusque consistit. Romanis autem in

δὲ Ῥωμαίων συγκλεισμένων ἐν τινὶ χώρῳ τοῦ ὄρους, καὶ παρα-
 V 151 θλιβομένων ὡσπερ ὑποπιεζούσης αὐτοὺς τῆς ἐπιθέσεως, πολλοὶ
 τῶν μαχίμων ἀφῆλαντο ἀπὸ τοῦ κρηνοῦ τοῦ ἀποβλέποντος πρὸς
 τὸν Νύμφιον· οὐ γὰρ ἀνεγίγνω βιάθει ἀπηώρητο ἢ κατάδυναις.
 ἔνιοι δ' ἤλωσαν ὑπὸ τῶν βαρβάρων. οἱ δὲ διὰ τῆς ὑπωρείας καὶ 5
 ὄρους τὴν κἀθοδὸν ποιησόμενοι, ἀποδράντες τὸν κίνδυνον, οὐ
 D κατ' ἐλπίδας ἐσώζοντο, καὶ διαπεραιωθέντες τὸν Νύμφιον πο-
 ταμὸν εἰς τὸ Ῥωμαϊκὸν στρατοπεδεύουσι σύνταγμα.

Τοῦ δὲ διεληλυθότος ἐνιαυτοῦ, ἦρος ἀκμάζοντος καὶ κα-
 τακομῶντος τὴν γῆν, ἐν τῇ ἐγκυκλίῳ τῶν ἐγκαινίων ἡμέρᾳ τῆς 10
 πόλεως (πρῶτον δὲ τοῦτο ἔτος τῆς βασιλείας τοῦ αὐτοκράτορος)
 πάθος γῆς ἀνεφοίτησε καὶ μέγιστος σεισμός ἐνεδήμησεν, οἷα τῆς
 γῆς παρυσικριτώσης ἐκ πυθμένων αὐτῶν. τὸν δὲ λόγον οὐ δέμι·
 τῷ γὰρ Σταγειρίτῃ οὐκ ὀλίγα ἔττα περὶ τούτου περιλοσόφηται,
 καὶ εἴ τε λῶν πιθανὸς φανείται, ἐπαινεῖσθαι τῆς εὐφύας, εἰ 15
 δὲ μή, τῷ γε πατρὶ ἀποπεμπέτω περιθύλευν τὸ δόγμα. τοι-
 γαρ οὖν ἡμέρας κλινοῦσης ἐδινεῖτο τὸ κέντρον. καὶ ὁ φόβος ἔξαι-
 P 25 σιος ἦν, ὡς καὶ τοὺς ἵππομανοῦντας ὑπὸ τοῦ δέους ἀθρόον με-
 ταβάλλεσθαι πρὸς τὸ σῶφρον, δίκην παιδῶν ἐν παιδιᾷ κύβων
 ἀφικομένου ἐξαπιναίως τοῦ παιδοτρίβου, τό τε παραπέτασμα τὸ 20
 πρὸ τοῦ γυμνασίου τῶν ἱππικῶν ἀγωνισμάτων, ὃ δὲ σύνθημα
 τῆς ἰλαρίας ἐτύγχανεν ὄν, περιαιρεῖται διὰ τὸν ἀδόκητον κίνδυ-
 νον. ἀπαντὰς τε συνέβαινε πρὸς τοὺς ἱερούς σηκοὺς ἐντεμενίζε-
 σθαι, ὀρρωδοῦντας τὸν θάνατον.

montis parte conclusis et coartatis, utpote urgentibus adversariis, multi milites, qua mons Nymphium flumen respicit, quod minor ibi esset altitudo, praecipites desiliebant. alii a barbaris capiebantur. ast qui ad crepidinem montis se praecipitaverant, vitato periculo salvi, quod non sperarant, trajecto fluvio ad Romanum agmen sese recipiebant.

Anno hoc elapso, verna tempestate iam procedente et humum gramine, arbores frondibus induente, encoeniorum seu dedicatae urbis anniversario die, primo adhuc anno postquam Mauricius inivit, passa telus quod solet, concussu atrocissimo, veluti si ab imis sedibus exiliret, Cpoli quassata est. causam adducere nihil attinet, cum de ea Stagiritas pluribus philosophatus sit; quae si cui probabuntur, auctoris ingenium commendat: sibi autem, ea dogmata suo sibi parenti placere sinat. igitur sole occumbente ipsum centrum seu media terrae concutuntur, et immensus timor animos pervadit, ut etiam qui equarum in morem libidinum furis agitarentur, icti metu repente ad pudicitiam sese darent. non secus quam a pueris in ludo tesserarum, paedotriba accopinato interveniente, ante equestria certamina parapetasma seu velum, hilaritatis eorum signum, propter inexpectatum periculum aufertur. et impendentis formidine exitii templa universi concursabant.

Δεύτερον ἔτος τοῦτο τῆς Μωυρικίου ἡγεμονίας, καὶ ὁ αὐτοκράτωρ χειμῶνος ὦρα ὑπατος ἀναγορεύεται. καὶ περιβὰς τὸν βασιλεῖον δίφρον ἐπιφανέστατος ἦν. ἦγον τὸν βασιλέα οὐκ ἔμποι, οὐκ ἡμίονες, οὐκ ἔλεφαντες· ἄνθρωποι δ' ἄρα, τὸ τιμωτάτον χρῆμα καὶ ὄνομα. ἐπεὶ δὲ ἐπέβη τοῦ δίφρου, κοινωτὸν τῶν ἑαυτοῦ θησαυρῶν τὸ ὑπήκοον ἐποιήσατο. οἱ δὲ τοῦ ἕστεος τῆς βασιλικῆς εὐδαιμονίας μετεληφότες κατεκελεύδον ὑμνοῖς τὸν Καίσαρα, χρυσῆς ἀριτῆς οἷα καταλαμπούσης καὶ περιφανούσης αὐτούς.

10 Τῷ δ' ἐνισταμένῳ τούτῳ ἐνιαυτῷ, ὃ μὲν Ἰωάννης τὰς A. C. 584. ἡλίας τῆς στρατηγίας ἀγῆρητο, οἷα τοῦ Περσικοῦ ἀνανταγωνίστου καθιστώτος, καίτοι κρείττονα κατὰ τὸν πόλεμον κληρωσαμένου ῥοπήν· (13) Φιλιππικὸς δὲ ἀντανίσταται καὶ στρατηγὸς ἀναγορεύεται ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος, ἀνῆρ ἐπιδέξιος καὶ βασιλικῆς συγγενείας ἐγγύτατος· γαμέτης γὰρ ἐτύγχανεν ὢν Γορδίας ἀδελφῆς τοῦ αὐτοκράτορος. ὃ μὲν οὖν στρατηγὸς μετὰ τὴν χειροτονίαν ἐπὶ Μονόκαρτον γενόμενος, τοῦ Ἀίσουμᾶ ὄρους πλησίον οὕτω λεγομένου, χάρακα διεγράψατο καὶ ἄνδρας ἐπὶ στρατείαν ἐνήθροισε. μετοπώρου τε ἀρχομένου παρὰ τὸν Τίγρηθιν ἀλλίζεται. καὶ πλείστοις χρησάμενος χάραξιν ἦκεν εἰς χωρὸν Κερχαρωμᾶν ὀνομαζόμενον, ἀκεῖ πως ἐνδιατρήσας ἐπέθετο Καρδαριγᾶν τοῦ ὄρους τοῦ Ἰζυλᾶ ἐπιβήσασθαι μέλλειν διὰ τῶν ἐχρωμάτων τῶν Μυϊακαριρί. διὰ τοι τοῦτο ἀπῆρε τῶν ἐντευθεν ὁ στρατηγός, καὶ πεδίῳ προσωμίλησε γειννῶντι τῇ Νισίβει, 20 καὶ στρατοπεδεύσας ἐν τοῖς ὑψηλοῖς ἀθρόον κατῆρε τῆς Περσί-

Agebatur annus Mauricii secundus, cum hieme consul creatus, conscenso curru imperatorio, summe conspicuus erat; quem non equi, non muli, sed homines, res et nomen honoratissimum, trahebant. curru conscenso civibus amplissimum congiarium dedit, qua de causa illum laudibus extulerant, ut si dies festus aureus illuxisset eosque laetitia perfudisset.

Hoc anno ingrediente Ioannes ducis loco movetur, ut qui Persis, quanquam in maiore belligerandi commoditate, nesciret resistere. (13) in eius locum Philippicus Orientalium dux militum sublegitur, vir dexter imperatorique, cuius sororem Gordiam habebat in matrimonio, necessitudine proximus. qui post adeptam dignitatem Monocartum iuxta montem Aisumam profectus, castris locum describit et delectum agit. auctumno primo apud Tigrim stativa habet, multisque castris inde in locum Carcharomanum appellatum pervenit, ubi aliquamdiu subsistenti affertur Cardariganum Izalam montem propter Maiacariri arcem seu castellum velle conscendere. quare inde movens campos Nisibi vicinos tenet, locoque praecelso tendens crebrius in agrum Persicum descendit,

δος, και πλειστος λειας εκράτησεν. οὐ μετὰ πολὺ δὲ γηγόνος ἀνὴρ τὴν Ῥωμαϊκὴν ἔφοδον τῷ Καρδαριγῶν ἐπεδήλωσεν· ἃ δ' εἶπεν, ἐκεῖνά ἐστιν, αὐτὸν μὲν ἀλύσθαι τοῖς ὕρσειν κεναῖς ἐλπίσι φερόμενον, τὸ δὲ Ῥωμαϊκὸν τὴν Μηδικὴν διατέμνεσθαι χώραν. εἰς τοῦπίσω τοῖνον τοῦ Καρδαριγῶν γενομένου και πως 5 ἐνέδραν ἐγκαθίσαι τῷ Ῥωμαϊκῷ πειρωμένου, ὁ στρατηγὸς τὰς δυνάμεις συνέλεξε, και πρὸς τὸ ὄρος τὸ Ἰζαλὰ στρατοπεδεύεται,

P 26 ἔτε δὲ τῶν τόπων ἀσυλίαν παρεχομένων τοῖς ἐπιβαίνουσι τὴν τε-
V 152 λείαν. ἐπεφέρετο προμηθευστάτη φρουρῆ. μετὰ τοῦτο ἦλθεν ἐπὶ τὸν Νύμφιον ποταμὸν, οὐκ ἄδοξα τὰ προαύλια ἡγεμονίας 10 ἀπενεγκάμενος. πάλιν δ' αὖ Φιλιππικὸς προσβάλλει τῇ Μηδικῇ χώρᾳ ἐθάρασσε, και τὰ ὑπὸ Βεαρβαῆς διατέμνεται. τὸ δὲ Περσικὸν ἐπεὶ τούτων ἀκήκοεν, ἐπιτείνει ἵππον τουτωῖ, και διόλωλε τῆς ἵππου πλειστη ἀπόμοιρα. τοὺς δὲ Ῥωμαίους λόγος τῆς ἀφίξεως τῶν βαρβάρων τὴν συντονίαν θαναμάσαντας τῆς Μηδικῆς χώρας ὑπέξειλεν, δίχα τοῦ παντὸς διαιρεθέντος συντάγμα- 15 τος. και οἱ μὲν ἀμφὶ τὸν στρατηγὸν ἦγον ἐπὶ τὸ Σισαρβάνων,

B εἶτα ἐπὶ τὸ τοῦ Ῥαβδίου· ὁ δ' ἕτερος ἀποδασμὸς ἀποπλανηθεὶς τὴν ἐπὶ Θεοδοσίου πόλιν ὁδὸν ἄλλως ἐπονείτο. ἡ δὲ γῆ ἐκείνου, ἀκοῆ ἴσμεν, ἀνυθρὸς τε και κάτανχος, ἄχρι τοῦ Ἀβόρα ποτα- 20 μοῦ λεγομένου. συμπίπτει γοῦν τοῖς Ῥωμαίοις ἀπαρηγόρητος κίνδυνος· χηρεύουσι γὰρ ὑδάτων ἐς τὸ καρτερόν, ὃ τί ἂν γένοιτο στρατιᾷ χαλεπώτερον; και μέντοι ὠμοσύτην κατὰ τῶν αἰχμαλώτων ἀποσχεδιάζουσι ψῆφον, και πάντας ἀνέilon ὕρρενάς

ac praedam plurimam facit. non diu post colonus quidam infestam Romanorum adventum Cardarigano indicans, adiecit ipsum quidem per montes vagari vana spe confisum, Romanos interea Persidem hostiliter depopulari. Cardarigano retrocedente Romanisque insidias moliente, Philippicus collectis copiis ad Izalam montem castrametatur; et quod illa loca accedentes securissimos redderent, velut asylum quoddam perfectum, tutissimae custodiae sese credit. post haec ad Nymphium flumen cum non indecoris muneris sui proceemiis et quasi praeludiis accedit, rursumque in Persidem irruptionem facere et agrum Bearbaesium devastare audeat, quod ubi senserunt Persae, cum equitatu in illum contendunt, cuius pars maxima perit. Romanos festinatam barbarorum adventum admiratos Perside excessisse narrant, toto exercitu bifariam diviso. qui cum duce erant, Sisarbanum, inde in Rhabdios regionem veniunt. pars altera cum itinere aberrasset, versus Theodosiopolim ambulando frustra se fatigabat. ferunt tellurem illam usque ad Aboram flumen aestuosam esse et aquis defici; unde Romanis creatum periculum inconsolabile. quid enim exercitui aquarum extrema penaria contingere possit exitiosius? nihilominus crudelissimam statim in captivos sententiam ferunt, et omnes mares feminasque contrucidant: pueros teneram

τε καὶ θηλείας. τοὺς δὲ παῖδας διέσωζον, τὸ ἄσπερον τῆς ἡλικίας οἰκτείροντες. ὅμως μετ' οὐ πολὺ κάκιστους ἢ τῶν ὑδάτων διεκρήσατο σπάνις. Ῥωμαῖοι δὲ μεγάλοις περιπεπωκότες κακοῖς τῆς Θεοδοσίου πόλεως ἐπιβαίνουσιν.

5 14. Ὁ δὲ Φιλίππικὸς μεγαλοφρόνως εἰς τὸν ἐπίοντα ἐν-
 αὐτὸν τῇ Ἀρζανητῇ χώρα τὸ δόρυ ἐμπέπηχε, καὶ λαμπρὰν καὶ
 ἀξιολογωτάτην λείαν ἐξώρησε. φήμη δὲ τις διέρρει ὡς ὁ στρα-
 τηγὸς φιλομαθέστατος ὢν, καὶ πολεμικὰς ἐπιστήμας ἐκ τῶν πά-
 λαι σοφῶν ἀρυσάμενος, ἐκ τῆς Σκιπίωνος τοῦ ἡγεμονικωτάτου
 10 ἀγχινοίας τὴν ἐντρέχειαν ταύτην τῆς σοφῆς στρατηγίας περι-
 βάλετο. ὡς γὰρ οἱ τὰς ἱστορίας καθάπερ ἀγάλματα θεῖά τινα
 τῷ τεμένει τῆς μνήμης γραφῇ παριδρῦσαντες διελέχθησαν, Ἄν-
 νίβα τοῦ Καρχηδονίων στρατηγοῦ τῶν ἀπὸ τὴν Εὐρώπην Ῥω-
 μαίων διατέμνοντος τὴν γῆν, Σκιπίων ὁ πρεσβύτερος τὸν οἶκον
 15 πόλεμον τῇ ἀναβολῇ ἀναθεὶς τῇ Καρχηδονίων χώρα προσπλέκε-
 ται, καὶ ἐς μέγα κακοῦ ἐλήλακε τὸ πολέμιον. τὸν δ' Ἄννιβαν
 τὰς Καρχηδονίων τύχας ἀκηκοῦτα ἐς τὴν ἑαυτοῦ ἐπαναζεύξαι,
 τὰς μεταβολὰς τῶν πραγμάτων ἐκ τῶν εἰς αὐτὸν συμβεβηκότων
 δεινῶν παιδευόμενον. καὶ οὗτος ἐδόκει ὁ πρὸς Φιλίππικὸν εἶναι
 20 λόγος παράλληλος. οὐκ ἀπὸ δὲ σκοποῦ γέγονεν αὐτῷ ἡ βουλή. P 27
 ἔτυχε δὲ τὸν στρατηγὸν κάμνειν τὸ σῶμα μεγίστου νοσήματος
 αὐτῷ ἐνοσκήψαντος. διὸ ἐπὶ τὴν Μαρτυρόπολιν ἀφικνεῖται, ἐπι-
 τρέψας τὸ στράτευμα Στεφάνῳ τῷ ταγματάρχη· ἡγεσιπότης δ'
 οὗτος ἐγγόνει Τιβερίῳ τοῦ αὐτοκράτορος. τὸν τε Ἀψίχ τὸν

2. κάκιστος IP.

22. αὐτοῦ IP.

actatem miserati reservant, veruntamen non multo post illos quoque sitis magnitudine confecit. Romani insignibus exerciti calamitatibus Theodosiopolim deveniunt.

14. Philippicus excelso animo anno delinceps sequenti Arzanense regiōni arma intulit, opulentamque et ad memoriam insignem praedam abstulit. fama tenuit ducem hunc discendi cupidissimum artes bellicas ex veterum scriptorum monumentis hausisse, et ex solertia Publii Scipionis, belli ducis omnium praestantissimi, hanc sibi sapienter regendi exercitus industriam comparasse. nam ut tradiderunt qui historias scribende in mentibus nostris tanquam divina quaedam simulacra in sacris aedibus collocarunt, Scipio, is qui primus Africanus est appellatus, bello cum Poenis in Italia intermisso Carthaginensium fines invasit, nec qualibetnaque cladibus hostes mactavit. Annibalem ubi de afflictis patriae fortunis audisset, domum revertisse atque ita rerum mutabilitatem e suis casibus didicisse. haec de Philippico omnium iactata sermonibus iis respondere videbantur, quae de Scipione annalium monumentis commenda leguntur. sed enim non processit consilium: morbo quippe correptus difficillimo, Stephano tribuno, Tiberii Augusti quondam satelliti,

Οὐνον τῶν ὕλων ὑποστράτηγον χειροτόνησε τύξων. οὕτω μὲν οὖν ὁ στρατηγὸς ὑπὸ τῆς νύσου ἀπόμαχος ἦν, ὁ δὲ Καρδαργῶν τὴν ἄλλην ἀναλαβόμενος δύναμιν τῇ ἔναγχος Τιβερίου πόλει προσαγορευθεῖση προσέβαλλεν, ἥτις Μονόκαρτον πάλαι ὠνόμαστο. ταύτης ὁ στρατηγὸς τῷ παρωχηκότι ἐνιαυτῷ γεγρακότα 5

B τὰ τεῖχη ἀνέρωσε καὶ προμηθεῖα τοῦ μέλλοντος ὠχυρεύσατο. ἐπιστὰς δὲ τῷ πολισματι ὁ Περσῶν στρατηγὸς οὐχ οἷός τε ἦν παραστήσασθαι τοῦτο. τοιγάρτοι εἰσήρρησεν ἐπὶ τὰ προάστεια τῆς Μαρτυροπόλεως, καὶ τὸν Ἰωάννου τοῦ προφήτου κατενεπίμπρα νεών, ὡς ἀπὸ σημείων δυοκιδεκα ὄντα τῆς πόλεως κατὰ 10 τὸν ἐσπέριον κρόταφον. ἔνθα δὴ καὶ φροντιστήριον ἐτύχχανεν ὄν ἀνδρῶν φιλοσόφων τὸν βλον. μοναχοὶ δὲ ἄρα οὗτοι κατονομάζονται, οἷς ἔργον προεκδημησαι τοῦ σώματος καὶ ζῶντας τεθνήσκειν καὶ σώφρονι μακίᾳ τινὶ μεταφοιτῶν πρὸς τὰ κρείττονα.

V 153 ἀνέσεισε δὲ καὶ τοῦτο ἐκ βάρβρων ὁ βάρβαρος. τῇ δ' ἐπιούσῃ 15

C ἄρας ἐντεῦθεν ἐπὶ τὸν Ζόρβαδον χωρίον ἐφοίτησε, καὶ τοῖς ἄμφ' αὐτὸν διετάξατο μηδαμῶς τοῦ χάρακος ἀπολείπεσθαι. ἠγδὲ δ' ἡμέρα ἐς τὰ οἴκοι κατήρην. ἐδόκει δὲ πού καὶ αὐτὸν ληστρικότερον τῶν Ῥωμιαῖκῶν ἐπιβήσεσθαι καὶ τὴν αὐτὴν Ῥωμαίοις ἀπενέγκασθαι δόξαν. ὁ δὲ στρατηγὸς τῆς νύσου ἀπήλλακτο καὶ 20 χάρακα διελύσατο (χειμῶνος γὰρ ὥρα ἤδη πού παρεφαίνετο) καὶ τὸν βασιλεῦ ἀσπασόμενος ἐς Βυζάντιον ἦκεν.

A. C. 586. Ἦρος δὲ παρανίσχοντος καὶ ἄλλης ἐπιφοιτώσης τῇ γῆι, Φιλπιπικός τῆς βασιλίδος ἐξεδήμησε πόλεως. (15) ἐπεὶ δὲ τῆς

copias committit, Apsichum Hunnum totius exercitus hypostrategum seu minorem ducem legatumve instituit, et Martyropolim concedit. sic Philippicus adversa valetudine compulsus ab armis se removet. Cardariganus cum copiis, quantae erant, Tiberiopolim olim Monocartum appellatam aggreditur; cuius moenia vetustate ruinosa Philippicus anno praeterito instauraverat, futuriq̄ue providus eam communiverat. Persa quod urbem subigere nequiret, in vicina Martyropolis irruens, Ioannis prophetae ac praecursoris aedem ab oppido versus occasum duodecimo lapide distantem incendit, et quod ibi erat phrontisterium virorum in vita sancte agunda philosophantium (qui monachi dicuntur, quorum opus et labor est ante tempus secedere a corpore, et adhuc viventes emori, et sobria quadam insaniam ad meliora eniti), hoc, inquam, phrontisterium barbarus ab imo evertit. sequenti lumine inde proficiscens Zorbandum oppidulum attingit, suisque edixit ne ullo modo a castris abessent. octavo die domum advenit, apparebatque maloribus latrociniis Romanos invasurum eorumque gloriae parem relaturum. Philippicus e morbo recreatus militibus hieme iam appetente missionem dedit, imperatoremq̄ue salutaturus Byzantium venit, ac vere postea incipiente et tepore suo arvorum sinus laxante denuo ex urbe imperante discessit. (15) ubi Amidam in-

Ἀμιδῆς ἐπέβη, πρεσβεύουσι Πέρσαι ἐνδόξως πως κατευθεῖσθαι τὸν πόλεμον· προσέτατον γὰρ Ῥωμαίοις χρήμασι τὰς σπονδὰς σφειτερίζεσθαι, Μεβόδην τὸν σατράπην ὡς τὸν στρατηγὸν ἀποστελλαντες. καὶ οὖν ἦκε Μεβόδης ὁ Πέρσης παρὰ τοὺς Ῥωμαίους. καὶ ὁ στρατηγὸς ἐκκλησίαν ἐκάθισεν, ὡς ἑαυτὸν συγκαλεσόμενος τοὺς ταγματάρχας καὶ λοχυγοὺς καὶ ὑπασιπιστὰς καὶ τῆς μάχῃμου δυνάμειος τὸ ἐμφανέστερον. ὀπηρῖκα δὲ ὁ σύλλογος ἐπεπλήρωτο, ὁ Πέρσης τῶνδε τῶν λόγων ἀπήρξευτο.

“Ἄνδρες πολέμιοι, μὴ ταραττέτω δὲ τοὺς ἀκούοντας τοῦ 10 πρεσβευτοῦ τὸ προοίμιον· εἰ γὰρ τὰς γνώμας ἀμίειψητε, μεταλλάξω καὶ γὰρ τὴν προσφώνησιν. ὀπλίσατε τὴν εἰρήνην, ἀποχω- P 28 ροτονοῦντες τὸν πόλεμον. δόρυ καὶ ξίφος ὡς γεγηρακότα χωρέτωσαν. καὶ στρατεύσατε σύριγγα, πρᾶον ὁμοῦ καὶ ποιμενικὸν περιλαλοῦσαν τερέτισμα. ὁ Περσῶν βασιλεὺς τῆς εἰρήνης ἐστὶν 15 ἔραστῆς, καὶ σεμνύνεται ἀπεικνύμενος πρῶτος τὸν πόλεμον· βασιλικὸν γὰρ ἢ τῆς εἰρήνης ἀρέσκεια, ὡς καὶ τυράννων ἴδιον τὸ γιλόνεικον. ἄνδρες τῶν αὐτῶν παθημάτων ἡμῖν κοινανοί, μείντω τῶν πάντων ὁ πόλεμος μόνος ἀκόρεστος. αἵματι τὴν γῆν ἐπιάνομεν, πολλάκις τὸν θάνατον ἱστορήσαμεν· ζῳγράφος γὰρ 20 τοῦ θανάτου ὁ πόλεμος, ἐγὼ δὲ φημι, καὶ ἀρχέτυπος, καὶ τῶν ἀνθρωπίνων κακῶν ἀρχηγέτης καὶ διδάσκαλος αὐτοδίδακτος. χρημάτων ἐρεῖ τις; ἀλλὰ πλούτω καὶ πενία γεγόνομεν παλγιον, B ποτὲ κρατοῦντες ποτὲ δὲ κρατούμενοι, καὶ συμμεταβαλλόμενοι

8. τῶνδε τῶν Εxc. τῶν αὐτῶν IP. 11. τὴν Εxc. οὖν IP.
19. ἐμιάνομεν Εxc. 20. ἀρχέτυπον Εxc.

travit, Persae pro bello conspiciendo et foedere pecunia a se redimendo ornatisissimam ad Romanos legationem mittunt. mittunt autem Mebodum satrapam. dux Romanus coactis ordinum praefectis, centurionibus, satellitibus, et quicquid erat in exercitu illustris, consessum celebrat. pleno iam conventu Persa super iis rebus ita exorsus est.

“Viri hostes (ne vos, quaeso, conturbet hoc orationis meae initium: nam si vos sententiam, ego appellationem facile mutabo) pacem colite, bellum tollite. gladius et hasta velut senio confecta valeant. fistula in posterum, leve et pastoritium sonante iudicium, militate. Persarum rex pacis est amans, et se priorem bello nuntium remittere gloriae sibi ducit: regia enim res est pacis studium, contra res tyrannica certamen et discordia. viri iisdem quibus nos affectionibus obnoxii, tollatur bellum, quod solum natura sua est insatiabile. sanguine campos pinguefecimus, mortem saepe vidimus: pictura enim mortis bellum est. ego vero etiam archetypon dixerim, humanarumque miseriarum auctorem et magistrum sine magistro. pecuniam quis amat? atqui divitiis et paupertati bello ludibrium evadimus, alias victores, alias victi; et una cum eius mutabi-

ταῖς τοῦ πολέμου τροπαῖς ἀίδιον ὡσπερ τὴν μεταβολὴν ἐκαρπούμεθα. ἐκόμα τις τῶν ἀριστέων χρυσῷ; μετὰ τῆς ἡθονῆς τὴν ἀπιστίαν ἐλέκτο· τί γὰρ ἀπιστότερον ἐν πολέμῳ χρημάτων ἀμέσως μετατιθεμένων ἐς ἄλλον καὶ πάλιν ἐξ ἐκείνου εἰς ἕτερον, ὡς ἐρηγορότα βλέπειν ἐνύπνιον τὸν κτησάμενον, ἢ τῇ ὑστεραία 5 τῆς ἔναγχος μεμνησθαι κραιπάλης; ὑμεῖς, ὦ Ῥωμαῖοι, πάλαι τὴν παρρησίαν τῷ πολέμῳ δεδώκατε· ὑμεῖς καὶ τῆς εἰρήνης γί-
C νισθε μαθηταί. ἐπικηρυκισμένων Περσῶν τὸν φιλόδακρον ἀποσείσασθε πόλεμον· οἷς γὰρ τῆς ἁμαρτίας ἢ ἔναρξίς, τοῦτοις καὶ τῆς ἐπανορθώσεως ὁ μετὰ μὲλός ἐστιν ἀρμόδιος. μὴ γινέσθω 10 θράσος ὑμῖν ταῦτα τὰ φιλάνθρωπα ῥήματα. οὐ γὰρ περιδεὴς γεγὼς ὁ Περσῶν βασιλεὺς χθρὲς που καὶ τρίτην, ὅτε τῆς Μηδικῆς τὸ Ῥωμαϊκὸν κατετόλμησε γῆς, τὴν συμπλοκὴν ἀπανάηται. χρυσῷ γὰρ πολλῷ καὶ δώροις λαμπροῖς πρίασθαι Ῥωμαίοις τὰς σπονδὰς ἐγκελεύεται. οὐ γὰρ νηποινὴ καταθέσθαι τοὺς ἡμαρτη- 15 κότας θέμις τὸν πόλεμον· ἱκανὴ γὰρ ἡ ἔκτισις καὶ Περσικὸν κατευνάσαι θυμὸν καὶ θράσος περιστέλλαι Ῥωμαίων, πολεμικῆς ὀρεγόμενον σάλπιγγος.”

D Ἔτι τοίνυν παρατείνοντος τὸν λόγον τοῦ πρέσβευς Ῥωμαῖοι κατεχειροτόνουν συρίττοντες, καὶ ταραχὴν ταῖς βοαῖς ἐνεποιοῦν 20
V 154 ὡσπερ δεινοπαθοῦντες ἐπὶ τοῖς ῥήμασι τοῦ βαρβάρου τοῦ Πέρσου· ἐδόκουν γὰρ καὶ Ῥωμαῖοι μεγαλαυχεῖν ἐπὶ τοῖς ἔναγχος γε-

4. ἐς Εxc. ἐπ' IP.
 εθω Εxc.

9. ἀποσείσασθαι Εxc.

10. γενέ-
 σθω Εxc.

litate mutati perpetuam quodammodo mutationem perpetimur. potentiorum quispiam auri copia sibi plaudit? habet cum voluptate simul diffidentiae materiam. quid enim belli tempore magis infidum pecunia? citra discrimen ad altum, iterumque ab illo ad alium transfertur, ut possessor eius vigilans somniet aut tanquam hesternae crapulae recordetur. vos Romani pridem bello licentiam occasionemque dedistis: iidem nunc discipuli pacis estote, Persis eam docentibus ac promulgantibus. bellum lacrimarum seminarium aversamini: a quibus enim peccandi factum est initium, hos poenitere quoque convenit. ne verba isthaec humanitate condita confidentiam vobis pariant: nec enim Persarum rex heri et nudius tertius, cum Romani Persidem confidentius incursarent, perquam meticulous effectus praelia detrectat. tantum abest a timore, ut auro multo donisque insignibus ad foedus ab se emendum vos hortetur: non enim debent gratis bello solvi qui peccaverunt. potest autem ista auri persolutio placare etiam iracundiam Persicam, insolentiamque Romanorum cantus Martii cupidam comprimere.”

Cum legatus ultra proveheretur, Romani consensu abnuunt, sibilis perstreperunt, et quasi barbari vocibus gravi iniuria laesi, confuse clamorem tollunt: statuebant enim sibi quoque sua iactare licere, quae ab

γενημένοις, ὡς εἰσέδυσαν εἰς τὴν Περσῶν πολιτείαν, ὡς λείας ἐκράτησαν, ὡς τὸν Καρδαριγὰν ἐφενάκισαν. ὁ δὲ στρατηγὸς τὴν ἐκκλησίαν διέλυσε, καὶ ὁ Πέρσης οὐκ ἐπέθηκε τέλος τοῖς ῥήμασιν. ἄλλοιαι τοίνυν ἡμέραι διωχθήκασιν, καὶ ὁ τῆς Νισιβίδος τῆς ἱερατικῆς προλάμπων τιμῆς ὡς τὸν στρατηγὸν ἄφικνεῖται, τὰ αὐτὰ τῷ Μιβόδη ῥήματα εἰς μέσον τιθέμενος. τὸ τηλικαῦτα τοιγαροῦν ὁ στρατηγὸς τοὺς Περσῶν Φόγους δι' ἐπιστολῆς ἐς βασιλέα παρέπεμψε. βασιλεὺς δὲ τὰς τοῦ στρατηγοῦ ἱστορήσας P 29 κεραίας βασιλικαῖς παραντίκα ἀνείλε προσταγμάσιν, τὸν Φιλίππικὸν ἐγκλιευσάμενος τὰς αἰσχίστας ταύτας σπονδὰς ἀποπέμπεσθαι ὡς ἀπαδούσας Ῥωμαϊκῆς μεγαλῶπτης. καὶ μέντοι ὁ στρατηγὸς τὰς αὐτοκρατορικὰς δέλτους περιπτωξάμενος ἐπὶ τὸν Μαμβραθῶν στρατοπεδεύεται. οὕτω μὲν οὖν ἐσφρήγῃ ὁ πόλεμος. ὁ δὲ στρατάρχος συναγείρας τὸ ὄπλιτικὸν ἐπνυθάνετο εἰ τὰς ψυ-
 15 χὰς ἄρρενικῶ τινὶ ἔρωτι ἐπιφέρονται πρὸς παράταξιν. ἐπεὶ δὲ κατένευον αἱ δυνάμεις συνθήκαις τε δοκῶν τὰς ἐλλίδας ἐκύρουν, μεταστὰς ἐντεῦθεν ὁ στρατηγὸς ἐπὶ τὸ Βίβας παραγίνεται, ἔνθα ὁ ποταμὸς παραρρεῖ τοῦ Ἀρζάμων.

inltio patravissent, quod in Persarum fines irrupissent, quod eos de-
 praedati essent, quod Cardariganum ludos fecissent. Philippicus igitur
 conventum dimisit, Persa interim non tacente. pauci interfluxerunt dies,
 cum Nisibis episcopus ad ducem Romanum accedens eadem quae Mebo-
 dus disserit, tum Philippicus verba Persae litterae consignata ad impe-
 ratorem perferenda curat. quibus lectis imperator confestim respondet,
 iubetque uti huiusmodi foedus turpissimum, Romana maiestate alienum
 respuat. accepta hac epistola Philippicus Mambratheonem ducit, sic igitur
 bellum denuo tumescere. cum advocata militum concione quaereret,
 ecquid desiderio quodam masculino divinitus perciti ad pugnam anhelarent,
 illis annuentibus et iureiurando spem eius confirmantibus movens inde,
 Bibas, ubi Arzamon fluvius praeterlabitur, iter contulit.

Θ Ε Ο Φ Υ Λ Α Κ Τ Ο Υ

Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Ω Ν

Λ Ο Γ Ο Σ Β.

Τ Η Ε Ο Φ Υ Λ Α Κ Τ Ι

Η Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Α Ρ Ο Υ

Λ Ι Β Ε Ρ Ο Σ

PONTANI ARGUMENTUM.

(1) *Isolae montis descriptio; et cur dux Romanus eo se transtulerit.*
(2) *Cardarigani fastus. magos consulit: victoria promittitur: in Romanos itur. Romani hostes explorant.* (3) *acierum utrinque dispositio. Philippicus sacram salvatoris effigiem circumferens animorum incredibiles robur militibus addit, cohortationem adiungit. pro victoria deo cum lacrimis supplicatur. rogatur dux uti secedat. de incertis belli locus communis. locus pugnae, et illi vicina patria virorum illustrium.*
(4) *Romani victores spolia legunt invito duce. eius strategema. Persarum fuga. caedes utrinque plurima. vox divina ad Romanos. Persae fugientes in colle obsidentur.* (5) *Stephanus de Persis fugitivis non deletis se purgat. conflictus apud castra. Cardarigani infaustum strategema. a Darenis excluditur cum consociis. in castris Romanorum falsus rumor.* (6) *viles Romanus quadruplici vulnere saucius in castra portatur, fortisque animo emoritur. donativum datur militibus. vulnerati in urbes proximas et castella ad curationem dimittuntur. Romanus Persidem incursum.* (7) *Arzanenam Romani vastant. incolae sub terram se abdunt; a captivis produntur; resono pulsu explorantur et educuntur. Chlomarum castellum Romani obsident. duces Arzaneni duo ad eos transeunt; locum castello excitando ostendunt.* (8) *Cardariganus cum manu bellandi imperita in Romanos sese agit. Heraclius cum comitatu suo absque armis speculatum egressus periculum evadit. Philippicus militem dispersum ad resistendum hostibus recolligit. Zabertas Persa suis ad locum munitum praecit. de media valle seu fossa inter Romanos et Persas, et horum clandestino discessu. Chlomari obsidione*

Romani abstinent. (9) Philippicus inconsiderate fugit. timor, tumultus, angor in castris. militum fuga nocturna, et misera. Aphumos petunt: ibi ducem fugitivum dieteris lacessunt. Persae eos lento passu insequuntur; in extremos iaculantur. mula lecticaria ducis feritur. Theodorus neglectae custodias accusatur. dux redit, castella apud Izalam reficit, Heraclio exercitum tradit, moestus a bello vacat. (10) Tigris fluvius describitur. gesta Heraclii ducis in Perside ad meridiem. missio militum in hiberna. morbus Philippici, et exercitus ad Persas denuo vexandos divisio. res contra Abaros feliciter et cum gloria administrata. Chaganus fugae beneficio servatus. (11) Comentiolum fidei violatae timiditatisque reprehenditur. montis Aemi luculenta descriptio. hostium transitus investigatur. Castus fortuna prospera elatus Comentiolum deserit, in calamitatem incidit. (12) agmen Casti timore periculum dissipatur. capti de Romanis atrocissime pulsantur. Castus et cum eo multi in potestatem veniunt. Abares in Thraciam vastabundi sese infundunt. Ansimuthus peditatus Thracii praefectus capitur. consultatio Comentioli cum primoribus, et ad constanter dimicandum cohortatio. (13) chiliarchi oratio de hostibus non invadendis, a paucitate militum, ab accepta recens calamitate. huic suavori senex miles adverteatur constantissime, et lacrimans audientiam rogat. (14) oratio senis, qua sententia chiliarchi ut timida et ignava refellitur et Abares armis appetendos consulitur; ipsius hostis, Romanorumque veterum exempla assumuntur, et sententiosa cohortatio adiungitur. (15) persuadet senex: arma capiuntur, in hostem gradiuntur. ex falso terrore clamor totum exercitum disturbat. fugit etiam Chaganus. Abarum complures obruncantur. Chaganus Apperiam castellum adoritur. (16) Busa miles fortissimus venationi intentus capitur, et a suis nec precibus nec lacrimis lytrum impetrat: docet Abaros fabricare machinam expugnatoriam; cuius adactu prostratis moenibus oppido potiuntur. Beroen irrito conatu Chaganus oppugnat, incolis strenue resistentibus; qui tandem non grandi pecunia obsidionem redimunt. (17) Chaganus a Diocletianopoli, Philippopoli et Adrianopoli repellitur. imperatori a plebeis quibusdam propter Castum et Ansimuthum a barbaris captos maledicuntur. Ioannes Mysetaco Adrianopolim missus hostes per hypostrategum vincit. palabundi fugiunt. moderatio ducis in victoria. (18) Heraclius castrum Persicum oppugnat acerrime. incolarum in sese defendendis industria. ipsum et Mazarorum praeterea occupantur. Theodorus ab agricolis ad Heiudaeas oppidulum invitatur. infestissime oppugnatum Saperii militum singulari eximiaque virtute capitur.

1. *Τῆ δ' ἰστεραία τὸν χάρακα μετέβαλλεν εἰς τὰ παρῴψηλα τοῦ πεδίου, κατὰ τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους ἐν ἀριστερᾷ τοῦ Ἰσαλά πεποιηκώς. τὸ δὲ ὄρος ὁ Ἰσαλῦς πολυτοκώτατον· οἰνοφόρον γάρ, καὶ ἄλλα γένη μυρία καρπῶν ἐπιφέρειται. πολυυν-5 θρωπότατον τε τὸ ὄρος, καὶ οἰκήτορες αὐτῷ ἄνδρες ὄγαθοί.*

1. *Postridie ad editiora campi et radices Izalae montis, ad laevam castra constituit. est autem mons hic fertilissimus, siquidem praeter vinum fructuum genera effert innumera. eius accolae frequentissimi et boni viri, hostium non procul inde habitantium incursionibus et vexatio-*

ἐπιμαχόν τε τὸ ὄρος ἐς τὰ μάλιστα καὶ ἀμφίβολον· οὐ πόρρω γὰρ ἀπόκειται τὸ πολέμιον. τούτους τι μεδιστάναι τῆς φιλονεικου χώρας οὐκ ἂν πείσαις οὔτε ἀπειλῶν οὔτε θωπεύων, καίτοι πολλάκις τῶν ὁμόρων Περσῶν ὑποτετιμονόμενων τὴν αὐτῶν γῆν καὶ
D ληϊζομένων. τοῦτο δὴ τὸ ὄρος ὃ Ἰζαλῆς ἕτερον παραμειβεται 5 ὄρος, προσαγορευόμενον Ἄισουμῆς. τὸ δ' Ἄισουμῆς ὡσπερ ἀκρωριεὶά τις ἐστι, καὶ ἐς μέγιστον ἕψος ἐκτείνεται, καὶ ἐκ τοῦ μετεώρου δύο καθέρπουσι πρόποδες. ἐκ δὲ τούτων ὃ Ἰζαλῆς τὴν πρόοδον ἐπιφέρεται, καὶ αὐτὸς ἀπαρχόμενος κάτωθεν εἰς ἕψος, εἶτα κατὰ μικρὸν ἀνακύντων, ταῖς ἐπιδόσεισι ἐκτανύσας 10 τὸν ἀχένα, μέχρι τοῦ Τίγριδος γίνεται ποταμοῦ. καὶ ἂν τῷ Ἐζῶν ἢ Κανκάσῳ συνήπτετο, εἰ μὴ δημιουργικαὶ φροντίδες τινὲς τὴν διάκρισιν ἐποίησαντο. ἐνταῦθα τὸ μάχιμον ὃ στρατηγὸς ἐνωρμίσατο, διανοούμενος ὡς ἐκ τοῦ Περσικοῦ ποταμοῦ τοῦ Βουρῶν μέχρι τοῦ Ἀρζαμῶν ἕδωρ οὐκ ἔνιστι, καὶ δυοῖν θάτερον 15
P 33 ἀνάγκη τὸ πολέμιον ἐλθεῖν· ἢ γὰρ ἀτρεμήσει, τὴν οἴκοι φρουρὰν ἀσπασύμενος, ἢ ἔμπαλιν Λατίνοις ἐπικεῖσθαι πειρώμενον μαλακισθήσεται τῷ πόνῳ καὶ τῷ δίψει, ἢ τε ἵππος διολεῖται ὡς τάχιστα, τῆς Ῥωμαίων μὴ συγχωρούσης δυνάμεως ἐκ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ἀρζαμῶν ἕδωρ τοὺς βαρβάρους ἀρύσασθαι. τρίτη δ' 20 ἡμέρα, καὶ τὸ Περσικὸν ἐπέπυστο σύνταγμα ὡς οἱ Ῥωμαῖοι ἀπὸ
B τῶν Ἀρζαμῶν διατρίβουσιν. (2) Ὁ δὲ Καρδαριγῶν εἰς τοσοῦτον ἐληλάκει φρονάγματος ὡς γέλωτα τῶν ἀγγελλόντων καταχέειν πλάτην ὡς περὶ φληνάφου τοῦ πρύγματος. ὡς δὲ τὰ τοῦ λόγου τὸ

nibus etiam atque etiam obnoxii. quibus, quanquam Persae vicini eorum, ut dicebamus, saepenumero depopulationem vastitatemque important, tamen ut sedes hasce illis invidiosas mutant alloque commigrant, nunquam vel minando vel blandiendo persuaseris. porro mons hic alium montem Aisumas appellatum praecedit. Aisumas isto velut cacumen seu fugum quoddam est, et in coelum minatur. ex eo duo pedes procurrunnt, e quibus Izalas prodit, et ipse ab imo in altum assurgens, paulatimque maioribus incrementis sursum tendens dorsum ad Tigrim usque porrigit, atque ad Eoum sive Caucasum pertineret, nisi artificum excellentium cura laborque discrimen inuenisset. hoc igitur in loco dux castra posuit, ita secum ratiocinatus, a Persico flumine Assurgens usque ad Arzamonem nullas esse aquarum scaturigines, et ad alterum horum hostes necessario venturos: aut enim otium acturos, sat habentes tueri domestica; aut si rursus instare premereque Latinos sive Romanos conentur, siti et laboribus enervatum iri, equitatumque periturum celerrime, Romanis barbaros Arzamonem fluvii aquatione prohibentibus. tertio die Persae Romanos ad Arzamonem considerare compererunt. (2) Cardarigas autem eo insolentiae processit, ut ad huius rei nuntios tanquam nugas rideret effusissime. sed ubi aures militum iisdem nuntiis manifestius cir-

Περσικὸν περιεβόμβου τρανέστερον, παρεδριμύττετο τὸ πολέμιον. ὁ δὲ σατράπης τοὺς θεραπευτὰς τῶν μυγγανευμάτων διηρώτα, καὶ παρὰ τῶν μάγων ἤξιλον ἔχγη πυθίσθαι προρρήσεις, τὺς τε πνεύματι Πύθωνος ἐνθουσιώσας καὶ φαντασίαν κηήσεως παρε-
 5 χομήνας τῇ τοῦ δαιμονίου περιφορῇ ἤξιλον τὸ ἐσόμενον προαγο-
 ρεῦσαι. οἱ δὲ τῶν δαιμονίων κάτοχοι ἔφασκον τὴν νίκην Μή-
 δοις παρέπεσθαι, καὶ κατὰ τὴν ἔκταξιν Πέρσας ἀπολίσεσθαι ἕμια C
 τὴν Περσίδα, τὴν τύχην ἀμείψαντας. τὸ μὲν οὖν Περσικὸν
 διερωάννυτο ταῖς προρρήσεσιν ὡσπερ γαυρούμενον. ἀπάραντες
 10 τοίων ἐκ τοῦ Βουρῶν ποταμοῦ πρὸς τοὺς Ῥωμαίους ἐφέροντο.
 εἶτα πλήθη καμήλων ἐπέσαξαν ἄσκους ἐπιφορτίσαντες ὕδατος,
 ἵνα μὴ τῆς τῶν ὑδάτων ἀπορήσαντας φύσεως Ῥωμαῖοι ἐρῶδῶς
 αὐτοὺς κατεργάσωνται. τοσοῦτον δ' εὐπραγίας ἐλλίσιν ἐφή-
 15 πτοιο, ὡς καὶ πέδυσ, τοῦτο μὲν ἐκ ξύλων τοῦτο δ' ἐκ σιδήρου
 διευργασμένης, καὶ μάλα γε πολλὰς προσεφέροντο. ὁ δὲ στρα-
 τηγὸς τῷ Ῥωμαϊκῷ παρεγγύα τῶν γεωργικῶν ἰδρύτων ἀπέχε-
 σθαι, φειδοὶ τῆς ἀγροικίας ταῦτα ὑποτιθέμενος. τῇ οὖν ἐπιούσῃ D
 ἄνδρας λογάδας ἐπὶ κατασκοπῇ τοῦ πολεμίου ἐξήρτισεν, Σεργίω V 157
 τε τῷ λογαγῷ ἀνατέθεικεν, ᾧ ἡ τοῦ Μάρδιος φρουρὰ ἐγκειρεί-
 20 στο, τὸν τε Ὄγυρον καὶ Ζώγομον· φύλαρχοι δ' οὗτοι τῆς συμ-
 μάχου τῶν Ῥωμαίων δυνάμειος, οὓς Σαρακηνούς εἶθιστο Λατί-
 νοις ἀποκαλεῖν. οἱ μὲν οὖν ἀπὸ τοῦ στρατηγοῦ ἀποσταλέντες
 τινὰς τῆς βυρβαρικῆς πληθύνος ὑποθηράσαντες στρεβλώσαντες τε
 διέγνωσαν ὡς ὁ Καρδαργὺν στρατοπεδεύεται ἐνθα καὶ πρότερον.
 25 ἐβδόμη δ' αὕτη ἡμέρα ἐτύγγυε τοῦ κυκλικῷ τῆς ἐβδομάδος βα-

caesiverunt et eos indolescere apparuit, ariolos percunctatus ab illis
 futurorum vestigia progressumque discere cupit. Pythonissas item et
 circumferendo in utero daemone praegnantium similes vaticinari postulat.
 illi afflato Stygio Persis ex confictu victoriam de Romanis fortunamque
 ex adversa secundam pollicentur. quibus praedictionibus Persae erigebant
 animos et se beatos numerabant. ergo a Burone discentes in Roma-
 nos vadunt, magnamque camelorum multitudinem utribus aqua repletis
 onerant, ne ea destitutos Romani facile interimerent. adeo autem felicia
 spe successus gestiebant, ut etiam compedes partim ligneas partim fer-
 reas, et quidem multas admodum, captivis inducendas secum portarent.
 dux Romanus agrestium tenuitati consultum copiens cohortabatur suos uti
 eorum sudoribus diripiendis temperarent. die igitur proxime sequenti
 certos quosdam per Sergium ducem manipularem, cui Maridis custodia
 concedita erat, ad hostem speculandum, nempe Ogyrum et Zogomum,
 auxiliarine manus Saracenorum, ut Latinis vocantur, tribunos, deligit.
 hi a duce missi eis agmine barbarorum quosdam interceptiunt, e quibus
 in quaestionem datis Cardariganum castra priore loco habere cognoscunt.
 erat is dierum hebdomadis in orbem redeuntium septimus, qui a Mose

δίσματος· Σάββατον δὲ τοῦτο τῷ ἱεροφάντῃ Μωσεὶ κατωνόμα-
 σται. ἐπεὶ δὲ τῷ Ῥωμαϊκῷ ταῦτα ἀνηγγέλθη συντάγματι, εἰς
 τὸν στρατηγὸν ὑπόνοιά τις εἰσέρχεται ὡς τῇ ἐπιούσῃ ἀποπειρα-
 P 34 θήσεται τὸ πολέμιον ἐπιτίθεσθαι, οἷα τοῦ Ῥωμαϊκοῦ τὴν ἡμέ-
 ραν γεραίροντος πόνων ἀναπαύλη, αἰδοῖ τοῦ σεβάσματος. τῇ 5
 δ' εἰσαύριον ἦκον οἱ κατοπτεύοντες, καὶ τῷ στρατηγῷ διαγγέλ-
 B λουσι τὰ Περσικὰ πλησιάζειν στρατεύματα. (3) ὁ μὲν οὖν
 Φιλιππικὸς τὸ Ῥωμαϊκὸν διεκόσμησε, καὶ τριτταῖς κεραλαῖς τὸν
 μάχιμον διετάξατο. καὶ τὴν μὲν κεραλαὶν τὴν ἐνώνυμον τῷ Ἰλι-
 φρεδῶ ἐπέτερεπεν· ἄρχων δ' οὗτος ἦν τῆς Ἑμέσης. ναὶ μὴν καὶ 10
 Ἀψιχὸς ὁ Οὐννος τὴν αὐτὴν περιεβάλετο δύνυμιν. τὴν δὲ τοῦ δε-
 ξιοῦ Βιτάλιος ὁ ταξιάρχης. ὁ δὲ στρατηγὸς τὸ μεσαίτατον ἀνε-
 λάμβανε κέρας, ταῦτόν δ' εἶπεν Ἡράκλειος ὁ Ἡρακλείου πατὴρ
 τοῦ αὐτοκράτορος. διετάχθη δὲ καὶ τὸ Περσικὸν οὕτως. ἐπὶ
 μὲν τοῦ δεξιοῦ λόφον Μεβόδης ὁ Πέρσης, ἐπὶ δὲ τῇ ἀριστερῇ 15
 κίψῃ Ἀφραάτης, ἀδελφιδοῦς εἶναι λεγόμενος Καρδαριγὰν τοῦ
 C σατραπῶν. τὴν δὲ μέσην ἀπόμοιραν αὐτὸς ὁ Καρδαριγὰν ἐκε-
 κλήρωτο. ἐπεὶ δὲ τὸ πολέμιον παρφαίνεται καὶ ἦν κόνις πολλή,
 Φιλιππικὸς τὸ Θεανδρικὸν ἐπεφέρετο εἴκασμα, ὃ λόγος ἔκαθεν
 καὶ εἰς τὰ νῦν διηγεῖται θείαν ἐπιστήμην μορφῶσαι, οὐχ ὑφάντου 20
 χεῖρας τεκτῆνασθαι ἢ ζωγράφου μηλιάδου ποικίλαι. διὰ τοι τοῦτο
 καὶ ἀχειροποίητος παρὰ Ῥωμαίοις καθυμνεῖται, καὶ τῶν ἱερο-
 θέων πρεσβειῶν ἡξίωται· ἀρχέτυπον γὰρ ἐκείνο θρησκείουσι Ῥω-
 μαῖοί τι ἄρρητον. ταῦτό δὲ στρατηγὸς τῶν σεβασμίων περιπέ-

15. immo λόγον. cf. P. p. 44 D.

sacrorum doctore sabbatum nominatur. quod ubi Romani resciverunt,
 suspicio ducem incessit hostes die crastina ipsis invadendis fortunam ex-
 perturos, Romanis propter diei dominici venerationem et nimiris eo
 colendi reverentiam ferias acturis. altero die speculatores redeunt, de-
 que Persarum adventu duocem certiore faciant. (3) Philippicus igitur
 suos in aciem tripartitam digerit: sinistram Iliphredae Emesae praefecto
 committit. eadem in parte Apsichus Hunnus curat. dextrae Vitalis
 centurio praeficitur: mediam dux ipse, Heraclius Heraclii imperatoris
 parens, sibi deposcit. simili forma Persicae catervae componuntur. et
 dextras quidem Mebodus accipit, laevas Aphraates Cardarigani satrapae
 ex sorore nepos; medias Cardariganus ipse sortitur. ubi hostes appro-
 pinquare pulverea nubes indicio fuit, Philippicus dei hominisque (Iesu
 Christi) effigiem circumfert. iam olim fama emanavit et usque hodie
 durat, eam effigiem non terentis manu comparatam aut pictoris arte co-
 loribusque variatam, sed divinitus efformatam esse. quocirca apud Ro-
 manos ut ἀχειροποίητος, id est non hominis manu confecta celebratur,
 et sacris divinisque honoribus colitur. habent enim archetypum Romani,
 et ut sacrosanctum quiddam venerantur. hanc effigiem sacra veste nu-

πλων γυμνώσας, τὰς τάξεις ὑπέριχε, κρείττονος καὶ ἀναντα-
 γωνίστου θράσους ἐντεῦθεν μεταδιδούς τῷ στρατεύματι. εἶτα
 παρελθὼν τῆς πληθῆος εἰς μέσον, τῇ ἐπιφοίτῃ τῶν δακρύων ὑπὸ D
 τῆς χύσεως τῆς ἀγωνίας βλύζων ἀέθναον, τοῖς παρακλητικοῖς
 5 ῥήμασιν ἐκέρχρητο παρὰ τὸ στρατεύμα. καὶ ἦν ἰκανὴ τῶν λόγων
 ἢ φύσις τῶν μὲν σπουδαίων τὰς ὁρμὰς ἐπιτείνειν, τῶν δὲ ῥαθύ-
 μων καὶ νοθῶν διεγείρει τὸ πρόθυμον. καὶ δὴ τὸ πάρορμητι-
 κὸν μέλος αἱ σάλπιγγες ἤχησαν, ἑπεὶ δὲ περιεμάλησαν, παρέθη-
 γον τὰς δυνάμεις εἰς πόλεμον. ὁ δὲ στρατηγὸς τὸ κυριακὸν
 10 ἐκείνο ἐπὶ τὸ Μάρδης μετεπέμψατο ἴνδαλμα Συμεώνη τῷ τὸν ἰε-
 ρατικὸν Ἀμυδῆς θρόνον ἐπέχοντι· ἔτυχε γὰρ τὸν ἄνδρα ἐν τῷ
 ὀχυρώματι κατ' ἐκεῖνο ἐνδιατρίβειν καιροῦ. οἱ δ' ἐν τῷ φρου-
 ρίῳ ἐλπάζον ἐν ἐκείτῃ τῇ ἡμέρῃ τὸ θεῖον καὶ εὐμενίζοντο, καὶ
 μετὰ πληθῆος δακρύων τὰς ἐκείνας εἰργάζοντο, ὅπως τὴν νικῶ- P 35
 15 σαν Ῥωμαῖοι ἀνὰ τὴν ἀγωνίαν ἀπολωσνται. οἱ δὲ λοχαγοὶ οἱ τε
 πρωτοστάται τῶν δυνάμεων, μενοῦνγε καὶ οἱ χιλιάρχοι ἀθρο-
 σθέντες ἠντιβόλουν τὸν στρατηγὸν ἐπὶ τὸ οὐραῖον τῆς δυνάμειος
 μεταβῆσαι· ἰδεῖσαν γὰρ μὴ ποτε αὐτοῖς ἐπικινδυνότερος ὁ
 πόλεμος γένοιτο κοινῶν τῶν πόνων τὸν στρατηγὸν κληρωσάμε-
 20 ρος. “ὁ γὰρ πόλεμος” ἔφρασκον “οὐκ ἐπίδηλα τὰ κινήματα
 κέκτηται, ὅτε φιλοποικίλος ὢν καὶ πολύμορφος. φύσις γὰρ αὐτῷ V 158
 ταῖς μεταβολαῖς ἐμβατεύειν, μίαν πίστιν τὸ ἄπιστον ἔχοντι. τὸ
 δ' ἐκ τύχης ἐντεῦθεν ἀπαλοῖον τῆς ἐκ τῆς ἐπιτεύξεως εὐπραγίας

15. of τς | οἱ δὲ IP.

datam gestans exercitum obibat, indeque audendi generosam et inexpu-
 gnabilem militibus alacritatem iniiciebat. deinde in medium copiarum
 progressus, ubertim et continenter fluentibus per ora lacrimis propter
 stragis acervos mox futuros, eos ad fortiter pugnandum cohortatus est;
 potueruntque illius verba et impigris ac strenuis impetum intendere, et
 ignavis ac torpentibus strenuitatem inserere. protinus tubarum cantus
 acuit animos et ad praelium conserendum exarscit. porro dux illam
 domini imaginem Mardae ad Simeonem Amidae antistitem, forte per idem
 tempus in eo castello commorantem, mittit. in quo qui erant alii prae-
 terea, die illo impense numini obsecrando propitiandoque dabant operam,
 supplicabantque multis cum lacrimis uti Romanus victor abiret. centu-
 riones autem et praefecti militares, immo et chiliarchi coeuntes ducem
 obstabantur ut in extremum agminis se reciperet, quod timent ne, si
 ipsam dimicationis socium haberent, maiore cum discrimine dimicaret.
 “belli enim vices”, aiebant, “incertae sunt; et cum natura sit mutabile,
 multiforme ac multifarium, solum in inconstantia sua constans est; quod-
 que inde fortuito infaustum et calamitosum accidit, partam aliquando

B ἐς τὸ ἀπειροπλάσιον ὑπερβέβηκε.” καὶ πείθουσι τὸν στρατηγὸν βραχὺ τι μεταμῆψαι τὴν στάσιν. τὸ δὲ πῆδλον, ἔνθα χειρουργεῖτο ὁ πόλεμος, Σολάχων ὠνόμαστο, ἀπὸ χωρίου τινὸς γειτνιαζοτος τὴν ὁμωνυμίαν ἀράμενον. ἐντεῦθεν καὶ Θεόδωρος, δὴ Ζητηνούμιον ἀπεκάλουν Βυζάντιοι, ὃ καὶ τὴν παρὰ Ῥωμαίων μαγιστερίαν διανύσας ἀρχὴν, ἔκαθεν τὸ γένος ἐφέρετο. καὶ δῆτα καὶ Σολομῶν ἐκεῖνος, ὃ τοῦ βασιλέως ἰννοῦχος, ὃ τὸν Καρχηδόσιον πόλεμον ἐν Λιβύῃ παραταξάμενος, ὅτε τὸν αὐτοκρατορικὸν δίφρον Ἰουστινιανὸς διεκόσμησε. καὶ ταῦτα Προκοπίῳ τῷ συγγραφεῖ ἐν τῷ πικτίῳ τῆς ἱστορίας ἐγγέγραπται. 10

C 4. Ἐπὶ δ' αἱ τοῦ Περσικοῦ φάλαγγες τοῖς Ῥωμαῖοῖς λόφοις προσέμιξαν, Βιτάλιος δ' ταξίαρχος τὴν ἀντίθετον θᾶπτον διέλυσε δύναμιν, προκύψας τῶν ἄλλων θρασύτερον τάξιον. ἀτὰρ μέγιστον φόνον εἰργάσατο, τὴν τε Περσικὴν ἀποσκευὴν χειρώσατο, ἣν σύνηθες Ῥωμαῖοις τῇ ἐπιχωρίῳ φωνῇ τοῦλδον 15 ἀποκαλεῖν. οὕτω μέντοι τὸ νενικηκὸς περὶ τὴν λείαν ἡσχόλητο. ὃ δὲ στρατηγὸς διηπορεῖτό τε καὶ ἐχαλέπαινε ταῦτα δὴ τὰ τῆς ἀκοσμίας θιώμενος. καὶ οὖν ἔμφρονα βουλήν ἐσχέδιασε, καὶ

D τὸ κράνος (ἐπίσημον δ' ἄρα τοῦτο ἦν καὶ κατάδηλον) τῆς ἐαυτοῦ κορυφῆς ἀπεκὸς Θεωδώρῳ τῷ Ἰλιβινῷ περιτέθεικε· δορυ- 20 φόρος δ' οὗτος τοῦ στρατηγοῦ. εἶτα προσάττει τῷ ξίφει παῖσαι τοὺς ἐμπορευομένους τὰ λάφυρα. ὃ δὴ καὶ γεγονός ἐς τὰ μάλιστα ὤνησε τὴν παράταξιν. οἱ δὲ ὑπονόησαντες τὸν στρατηγὸν περινοστεῖν καὶ λωποδυτοῦντας αὐτοὺς ἐπανορθοῦσθαι τοῦ

12. λόχοις?

felicitatem multis modis superat et obscurat.” his duces permoverent ut paulisper stationem mutet. campus certaminis Solachon a quodam oppidulo propinquo dictus est. ea inde ab atavis patria fuit Theodori, quem Byzantii Zetonumium appellabant, qui et magisteriam (dignitatis apud Romanos nomen est) gessit. inde genus duxit etiam Salomon eunuchus et auriga Iustiniani Augusti, qui et Carthaginense bellum in Libya procuravit, de quibus Procopius in historia mentionem fecit.

4. Postquam phalanges Persicae cum Romanis pedem contulerunt, Vitalis centurio manum adversariam celeriter dissipavit, quod audacius in hostes incumberet. sed et stragem maximam edidit, illorumque spolia (taldum Romani vocare consueverunt) legit. victoribus praeda diripienda sic occupatis, dux ea confusione conspecta succensere, et quid ageret anxius cum animo suo trahere, cum prudens consilium reperit ex tempore. nam capiti suo detractam galeam, illustrem illam et conspicuam, Theodoro Ilibino satelliti suo imponit, mandatque spolia ferentibus gladio, qua latus est, ictus incutere, quod ad aciem restituendam plurimum profuit. suspicatus enim miles duces ipsam circumire et spo-

σφάλματος, παρὰ τὴν μάχην τὴν φροντίδα μετέθετο, καὶ τῶν
 πολεμικῶν μετελάμβανον πόρων. τὸ δ' ἀντίπαλον διασπασθὲν
 εἰς τὴν μέσην τῶν Περσῶν διεσώζετο χώραν, οὗ ἦν ὁ Καρδαρι-
 γὰν τὴν ἐπιστάσιαν ποιούμενος. βαθυτέρου γοῦν τοῦ μέσου κέ-
 5 ρατος τῶν Περσῶν γεγονότος διὰ τὴν ἐπιπρόσθησιν τοῦ ἀπο-
 δράντος εὐωνύμου κέρατος, χαλεπῶς ἂν εἶχε διανεγκεῖν ἢ Ῥω- P 36
 μαίων ἀντίπαλος δύναμις, εἰ μὴ τῶν ἵππων ἀποβάντες αὐτῶν
 κατασυστάδην τὰς συμπλοκάς ἐποίησαντο. αἱ μὲν οὖν μισαί-
 τатаὶ φάλαγγες ἐξήρκουν μαχόμεναι, καὶ ὁ πόλεμος αὐταῖς ἐμη-
 10 κύνητο, ὡς συμβαίνει ἐπὶ τῶν λιγνάνων εἰστάναι τὸ παραταττό-
 μενον, τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς περικαλυπτομένης διὰ τὴν ἐπιπο-
 λάζουσαν τῶν τεθνεώτων συνέχαιαν. ὡς δὲ τὸ κακὸν ἀτελεύτη-
 τον ἦν, θεῖα τις διάνοια κατεδιείτησε τοῦ ἄλλοφύλου, ἑτεραλκεία
 ποιουμένη τὴν μάχην. καὶ φωνὴ περιπίπταται Ῥωμαίοις μεγάλῃ
 15 τῷ ἀπηχῆματι ἐγκλειουμένη τὴν ἵππον κεντεῖν τὴν πολέμιον. πέ- B
 θονται τοιγμοῦν Ῥωμαῖοι τούτῳ δὴ τῷ προστάγματι, καὶ κρα-
 τοῦσι τῆς ἀντιμετώπου δυνάμεως. τὴν δὲ φωνὴν ἀπὸ Στεφά-
 νου τοῦ λογαγοῦ προέλθειν τὸ Ῥωμαϊκὸν ὑπένόησε· καὶ μετὰ τὸν
 πόλεμον ἐπυνθάνοντο Ῥωμαῖοι εἰ προβολεὺς αὐτὸς ἐκεῖνος ὁ Στέ-
 20 φανος ἐτύγγανεν ὡν τοῦ στρατηγήματος. ὁ δ' ἀπηνήνατο, καὶ
 ἐπὶ μέγαν ὄρκον δεμῆται, μηδέ ποτε τοιαύτης ἐπιβολῆς τὸ σόφι-
 σμα προενέγκασθαι· οὐ γὰρ ἐντεῦθεν ἤθελε θηροῦσθαι τὴν εὐ-
 κλειαν καὶ θεῖά τινα μελετήματα εἰς οἰκίαν παραμορφῶσαι ἀγγί-
 νοιαν. ὁ δὲ τρίτος λόφος ὁ Ῥωμαίων, ταῦτόν δ' εἰπεῖν ὁ εὐώ-

his detrahendis intentos tali ratione corrigere, ad pugnam persequendam
 curam transferebat et ad operam militarem sese dabat. porro hostes
 dissipati in interiora Persidis incolumes profugere, ubi Cardarigas prae-
 fectum agebat, medio iam Persarum agmine densiore propter accessio-
 nem a cornu dextro, quod sinistri fugam compensabat, difficile erat Ro-
 manis superiores partes ferre, nisi ab equis descendentes stataria pugna
 confingerent. phalanges itaque mediae concurrebant acriter, et praelium
 eo usque producebant dum ad paucos devenirent, propter caesorum cor-
 porum continuatam multitudinem cooperta terrae superficie. cum finis
 nullus se ostenderet, divina quaedam sententia pro arbitrio se interpo-
 nens alienis certamen adversum reddidit. clarissimo quippe cum sonita
 vox Romanos circumvolans hostium equos lanceis fodere iubet. qui man-
 dato obtemperantes, copias a fronte oppositas debellant; suspicatioque a
 Stephano manipulario vocem istam exitisse, secundum conflictum eum
 interrogant, ipsene huius strategematis auctor fuerit. negat, additque
 sacramento nunquam se huiusmodi impressionis commentum protulisse
 confirmat: non enim hinc aucupari gloriam, divinitusque meditata sol-
 lertiae suae, quasi forma eorum commutata, tribuere sustinebat. tertia
 vero sive sinistra Romanorum acies adversum sibi hostium cornu permi-

Ο θυμός, τὴν ἐναντίαν κεφαλὰν συνέχει, καὶ τὸ σωζόμενον ἐμβρι-
 θῶς ἐδιώκετο ἄχρι τοῦ Λύρας, δυοκαίδεκα σημεῖα τοῦ χώρου
 ἀπωκισμένου τῆς παρατάξεως. τοῖνυν οὕτω λαμπρῶν τῶν Ῥω-
 V 159 μαϊκῶν γινομένων τροπαίων, ἰγνωσιμίῳ τὸ βάρβαρον καὶ πρὸς
 φύγην μετετίθετο. τὸ δ' ἀποδρᾶν τῆς μέσης μοίρας τῆς Περ- 5
 σικῆς ἅμα τῷ σπῶν αὐτῶν στρατηγῷ ἔν τιμι βουνηῷ ἀποκλίνει τὸν
 κίνδυνον. ἐπεὶ δὲ τὸ Ῥωμαϊκὸν ἠπικῶει ἐν τῷ βουνηῷ τινὰς τῶν
 πολεμίων τεθηπέναι τε καὶ τὸ κεκρατηκὸς ὑποστέλλεσθαι, δια-
 στεφανοὶ εὐθὺς τὸ ἐχέρωμα, καὶ αὐτομολέμιον ἐγκλεύεται. οἱ
 D δ' ἐς θανάτου καὶ ἐς ἀπονομίας ὄφρὸν ἄπεσοβαρέοντο. οὐκοῦν 10
 οἱ Ῥωμαῖοι περιφρονοῦσιν αὐτούς· οὐ γὰρ ἰγνώκεισαν τὸν Καρ-
 δαριγᾶν ἐν τῷ βουνηῷ ἀνερπύσαντα ἰσχυρῶς τε παρευλαβεῖσθαι
 τὸν κίνδυνον. ὁ μὲν οὖν Καρδαριγᾶν ἀπόσιτος ὢν ὑπὸ τε τοῦ
 λιμοῦ πιεζόμενος ἐνεκαρτέρει ἐν τῷ βουνηῷ τρίτην καὶ τετάρτην
 ἡμέραν· ἐν τηλικούτῳ γὰρ δέει διέθετο τὸν τοῦ Περσικοῦ στρα- 15
 τάρχον ὁ ἀδόκιμος κίνδυνος. φοβερὰι γὰρ αἱ μεταβολαὶ παρὰ
 τὰς ἐλπίδας συρροῦσαι· μετὰ γὰρ τῶν πραγμάτων καὶ τὰς
 P 87 γνώμας ἀμείβουσιν. (5) ὡς δὲ παρὰ τὸν στρατηγὸν ἐπανέζε-
 ξαν, ὑπεύθυνος μεγίστου ἐγκλήματος ὁ Στέφανος ἦν, δεῖ μὴ
 παρεστήσατο τὸ λειπόμενον. ὁ δ' ἡγεμονικωτάτῃ ἀπολογία τὰς 20
 μίμψεις τοῦ στρατηγοῦ διεκρούσατο, φήσας “οἶδα καὶ μέτρα
 νίκης τιμῶν καὶ τὴν ἀκρώρειαν δεδιέναι τῆς τύχης· μισοπόνηρον
 γὰρ ἔχει τὴν πλάστιγγα, καὶ φέρειν οὐκ οἶδεν εὐπραγίαν βρεν-
 θυομένην πέρα τοῦ δέοντος.” οὕτω μὲν οὖν οἱ Πέρσαι σχολαίυν

sebat; et quod restabat militum, ei usque Daram, qui locus ab acie
 duodecim passuum millibus aberat, graviter instabat. tam magna
 Romanorum tropaea barbari cernentes imbecillitatem suam virtutemque
 hostium agnoscunt, et ad fugam etiam ipsi se intendunt, ad collemque
 in interiore Perside periculi declinandi cum duce suo confugiunt.
 Romani audientes hostium quosdam collem attonitos victoremque metuentes
 insidere, statim locum cingunt, hostes uti se dedant hortantur. illi cum
 contemptu mortis et vesana confidentia supercilium insolenter ac superbe
 tollunt. Romani eos despiciunt: nec enim Cardariganum seria periculi
 fuga collem ascendisse cognoverant; in quo cum inopia commeatu et
 dira fames tertium iam et quartum diem perseverabat: tantum in timo-
 rem Persarum ducem discrimen improvisum coniecerat. mutationes enim
 inopinatae terrent animum, quando cum rebus ipsas quoque cogitationes
 et consilia invertunt. (5) Stephanus ad ducem rediens in crimen maxi-
 mum ab eo vocatur, quod reliquias illas non delevisset; quam incusa-
 tionem defensione duce militari dignissima depellit: scire se modum in
 victoria revereri, in saugio fortunae formidinem praestare. eius lan-
 cem odiase improbos, felicitatemque plus aequo superbientem ferre non
 posse. ita Persae lente quieteque descendendi copiam nacti de colle

εἶρηκότες τὴν κίθροδον τῶν παρνηήλων καθείρπυσαν. ἔπει δὲ τοῦ λόφου κατέδυσαν, συμπαρομαρτοῦσι Ῥωμαίοις ἐπανιῆσι B καὶ συναθροιστομένοις ἀνὰ τὸν χάρακα. οὐκοῦν ἀναιροῦνται πολλοί, ἤλωσαν δὲ πλείους ἢ χίλιοι, οἳ καὶ ἐς Βυζάντιον παρα- 5 πέμπονται.

Ὁ δὲ Καρδαριγὸν πρὸ τῆς ἐπὶ τὸν πόλεμον ἐπιβολῆς τοὺς δερματίνους ἐκείνων ἀμφορεῖς διαρρήξασθαι τῷ Περσικῷ ἐγκε- λείεται, φιλοκινδυνότερον ἐς θράσος ἐντεῦθεν τὸ Μηδικὸν ἐργα- ζόμενος, τοῦτο δὴ τοῖς σφραῖσι παραδηλῶν, ὡς εἰ μὴ μεγάλων 10 κινδύνων ἐφάποιοντο, ἀπόλωλε τούτοις ἡ ὕδρευσις, τοῦ Ῥωμαϊ- κοῦ τὸν ποταμὸν τοῦ Ἀρζαμῶν περικαθημένου καὶ διαφρουροῦν- τος τὸ ρεῖθρον φιλοπονιώτερον. οὐκουν δ' αὐτῷ ἐς ἀγαθὸν πε- C ρισοτη τὸ θράσος. ἀμαθὲς γὰρ τῷ κύβω τῆς τύχης πιστεύσαντα ταῖς ἀκρωρείαις τῶν κινδύνων καταθαρρεῖν, καὶ τὰς ἀγαθὰς ἐκ- 15 βώσεις ἐκ τῶν προὔπαρξάντων σφαλμάτων ἀπερανῆσθαι. ἀγι- λασόφρον γὰρ ὑπόισης ἀρχῆς, οἰκείαν τοῖς προὔφρεστῶσι καὶ τὰ συμπεράσματα ἔξει τὴν πρόδοον. τοῦτό τοι καὶ πολλοὺς τοῦ Βηθδικοῦ μετὰ τὴν ἤτταν διέφθιρε· φρέασι γὰρ περιπεσόντες τινὲς τοῦ Περσικοῦ λαφύττουσιν ἀπληστότερον, καὶ ἐς μέγα κα- 20 κοῦ ἀποκλίνουσι, τῆς κοιλίας αὐτοῖς τῇ ἀθρόα τοῦ ὕδατος ἐμβο- D λῇ διενεγκεῖν οὐκ ἐχούσης τοῦ ἐπιφορισθέντος ὕδατος τὴν ἀντί- ληψιν.

Ὁ δὲ Καρδαριγὸν εἰς τὰ περὶ τὸ Δύρις ἀφικόμενος τὴν ἐς τὸ ἄστυ παρεκινδύνευεν εἴσοδον. οἱ γὰρ αὐτοί, ἤτοι οἱ περι- 25 φρουροῦντες Πέρσαι τὸ πύλισμα ἀναπετάσαι ἀπέλιγον τοῖς Μη-

2. ἐπανίαισι IP.

9. σφραῖσι IP.

degreduantur. degressi redeunt et Romanos ad castra sequuntur: multi interficiuntur, supra mille capti Byzantium mittuntur.

Cardarigas suos subeundo periculo animosiores facere cupiens, ante congressum utres illorum dirumpi iubet, innuens nimirum, nisi praesenti se discrimini obiectarent, ubi aquarentur, non habituros, cum Romani fluvium Arzamonem obsiderent cautiusque custodirent. sed ei audacia haec male vertit: est enim magnae imperitiae fortunae confisum aese adversus extrema pericula spiritus sumere, et secundos eventus erratis praecedentibus emendicare. nam quia insipienter incipitur, ultima principiorum similia efficiuntur. atque ista ratio multos de Persis etiam victos perdidit, etenim cum in quosdam fontes incidissent et insatiabiliter latices hausissent, malum non mediocre invenerunt, quod ventres tantam aquae ingurgitatae vim et onus ferre non poterant.

Cardariganus in agrum Darae deveniens audacius introitum in urbem tentare: ipsimet enim Persae videlicet, urbis praesidarii, populari- bus suis portas reserare abaeabant: nam lege Persica fugientes et igna-

δοις τὰς πύλας· μὴ γὰρ οὖν εἰσοικίσασθαι τοὺς ῥηψάσπιδας Περσικὸν νόμον ἀνέχεσθαι. ἐπεὶ δὲ τὸν Καρδαργιὰν ἐβλασφημῶν καὶ ταῖς ὕβρεσι τῇ συμφορῇ συνεπιτίθεντο, πειθουσι ἐς τὰ οἴκοι χωρεῖν, ἀσχιστοῖς αὐτὸν παραπέμψαντες λόγοις.

Ἡμέρας δὲ κλινοῦσης ἔξαπινυλως ἐπιδημία θορόβων τῷ 5
 Ῥωμαϊκῷ στρατοπέδῳ ἐγγίνεται, καὶ φήμη δειρρυνσε δύναμιν τὸ
 Περσικὸν περιβάλλεσθαι ἐπίθετον, καὶ ὅσον οὐπω ἐπιβήσεσθαι
 μίλλειν τοῦ χάρακος. οὐκοῦν ὁ Ἡράκλειος ὁ Ἡρακλείου πατὴρ
 V 160 τοῦ αὐτοκράτορος καὶ ἕτερος τῶν ἡγεμόνων ἠπάλλοντό τε, καὶ
 P 38 σιδήρῳ φραξάμενοι ὄρημ ἄκατασχέτως περιεπόλουν, τὸ βαρβα- 10
 ρικὸν ἀνιχνεύοντες. καὶ ἀνὰ τὸν βουνὸν ἀφικνοῦνται, ἐν ᾧ οἱ
 περὶ τὸν Καρδαργιὰν ἔναγχος ἀποδράντες ἐνηλλίζοντο. καὶ οὖν
 ἄττουσι πρὸς τὰ ὑψηλά, καὶ περισκοποῦσιν ἕκ τινος μεγίστης
 περιωπῆς, καὶ τὸ πολέμιον ἦν ἀφανές. ἐπεὶ τοίνυν εἰς τὸ τρα-
 νές τὴν εὐρεσίαν ἐποίησαντο καὶ φενάκη τις ἐν τῇ ἐπισκοπῇ οὐκ ἂν 15
 B ἦν, ἀνὰ τὸ Ῥωμαϊκὸν ἐπανάγονται. (6) ἐν δὲ τιμὴ μοῖρα τῆς
 ἀτραποῦ δυσθανατῶντα στρατιώτην Ῥωμαίων περιεβλέψαντο,
 τέτρασι βολαῖς τὸ σῶμα κοσμοῦμενον. εἰς μὲν γὰρ τὴν ὑπερώαν
 χελύνην Μηδικὸς οἰστός ἐς βῆθος εἰσδὸς ἀνὰ τὸ κρῆνος ἐρρῶζωτο,
 ἕτερος δ' αὖ ἐπὶ θάτερον χεῖλος ἐνερθεν εἰσφρήσας ἀντιθέτως 20
 πως ἀνετελετο, ὡς κατὰ τινὰς διαμέτρους κερυλαῖς κελῶσθαι
 τὴν γλῶτταν ταῖς ἀντιτύποις συμβολαῖς τῶν ἀκίδων, κἀντεῦθεν
 μὴ δύνασθαι τὸν ἀριστερά μύσσει τὰ χεῖλη. περιεφέρετο δὲ καὶ
 δόρατος εἰσομοπῆν ἐπὶ τοῦ ἐδωνύμιον βραχίονος, ἐπὶ τε τῇ λα-
 πάρῃ ἑτέραν βολὴν Μηδικοῦ ἀκοντίου. αὕτη τοι καὶ τῆς ἄρετῆς 25

ves non recipi. postquam illi convicia dixerunt etiamque calamitatem verborum contumeliis cumularunt, cum probrosis eum sermonibus dimittentes domum abire perpulerunt.

Vespere appetente tumultus repente in castris excitatur, manatque rumor Persis venisse auxilium, et iamiam castra invasurus. itaque Heraclius Heraclii pater et alius e ducibus, expediti in equis ferroque armati, incredibili ardore barbaros exploratum circumveunt, et ad collem usque perveniunt, in quo Cardarigas paulo ante cum fugientibus condescerat. celeriter in summum evadunt, e maxima quadam specula prospectum circumquaque petunt, hostes nusquam cernunt. cum rem ad liquidum candide indagassent, ad castra sua revertuntur, (6) iam vero alicubi in via militem Romanum cum morte luctantem offendunt, quadruplici plaga corpus saucium, immo ornatum potius. superius quippe labrum sagitta Persica per galeam penetrarat, fixaque haerebat. alia per inferius labrum inferne missa pene recta linea priori sursum respondebat, ut contrariis cuspidibus lingua ceu diametri punctis intercepta extaret et hinc vir fortissimus os claudere nequirit. hastam item in laevo brachio et iaculum in latere defixum habebat. atque hoc vulnus eius virtuti opi-

αὐτῷ τὸ ἐπιτάφιον ἦν. οἱ μὲν οἷν ἀμφὶ τὸν Ἡράκλειον τῷ γεν- C
 ναίῳ περιρριζόμενον τὸν ἀριστερά θιγόμενοι αἵματι, ἀγάμενοι τῆς
 εὐψυχίας, ἐποχοῦσι τῷ ἵππῳ καὶ ὡς τὸν χάρακα διεκόμισαν.
 εἰτά οἱ ἐφελκονται τὰ μὲν ἄλλα βέλη τὰ ἐμπεπηγότα τῷ σώματι
 5 καὶ παρεξάγουσι, τὸ δ' ἀνὰ τὴν πλευρὰν ἐξελεσθαι οὐκ εἶχον·
 διεψιδύριζον γὰρ ὡς ἑαυτοὺς οἱ ταῦτα δὴ τὰ Χείρωνος καὶ Μα-
 χάονος τεχνώμενοι μελετήματα, ὡς συνεκδημήσει αὐτῷ καὶ ἡ
 ψυχὴ τῇ τοῦ βέλους ἐξόδῳ. ὁ δὲ Μακεδὼν ἐκεῖνος ἢ Λεωνίδας
 τὸ φρόνημα ἢ Καλλιμαχος ἢ Κυνέγειρος, ἀρίσκει δὲ τὸ Ῥωμαῖον D
 10 ἀποκαλεῖν, ὡς τῶν λόγων τῶν ἱατρῶν ὑψηλότερο, ἤρητο εἰ τὸ
 Ῥωμαϊκὸν εἶη νενικηκός. ὡς δ' οἱ περιεστῶτες αὐτὸν κατέφα-
 σκον καὶ ἔρασαν Λατίνους τρόπαιον ἐλεξαν, ἐβασάνιζεν ὄρκους
 τὰ ῥήματα. ἐπεὶ δὲ Ῥωμαίους ὄντως ἐπέπυστο τὴν κούφην κατὰ
 τὸν πόλεμον ἀπενέγκασθαι πλάστιγγα, Πέρσας δὲ τὴν ἐναντίαν
 15 ῥοπήν, τῷ βάρει τῆς ἥτης καθιλοκόμενους πρὸς πτώματα, ἀνα-
 σκιρτήσας τῷ ἄσθματι, μέγα τι παραμύθιον καὶ τῆς ἀλγηδόρος
 θελκτήριον ὑπῆν αὐτῷ τὸ λεγόμενον, καὶ τὸ τεθνάναι λοιπὸν
 ἐκαρδόκει, καὶ τῷ νύματι τοὺς θυῶντας ὡσπερ ὑπέσαιεν ἐπέξ-
 20 ἀγειν ἀφειδῶς ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τὸν Μηδικὸν ἐκεῖνον καὶ διαβόη- P 39
 τον δόνακα· οὐ γὰρ εὐρήσειν τοιοῦτό τι ἄλλο ἐφόδιον ἀγαθὸν
 ἀποφέρεισθαι τὸν ὑπὸ σελήνην τοῦτον κόσμον ὑπέξερχόμενον. τὸν
 δὲ ἀριστεία φασὶ τοῦ καταλόγου γεγονέναι τῶν Κουαρτοπαράθων,
 οὕτω τὴν προσηγορίαν ἐκπεφομένων τῶν ἐν Βεροία τῇ πόλει Συ-

taphium fuit. igitur Heraclius et comites sanguine generoso undique
 manantem praeclarum illum bellatorem aspicientes, eius animi excellen-
 tiam admirati, in equum imponunt et ad castra pervehunt. deinde alii
 caetera quidem tela e corpore trahendo educunt: sed quod in latus con-
 tortum erat, educere formidabant, invicemque susurrabant qui Chironis
 et Machaonis inventa exercebant, cum sagitta simul animam exituram.
 at Macedo ille (immo Leonidas magnanimitate aut Callimachus aut Cy-
 naegirus: sed satis illi ad gloriam erit, si Romanum nominemus) ut
 verba illorum subanimadvertit, percunctatus est an penes Romanos vic-
 toria staret. quod ubi circumstantes affirmarunt et Latinos erexisse
 tropaeum dixerunt, rei confirmandae iuramentum petiit. ergo ut Ro-
 manos lancem levem re vera, Persas autem lancem divergentem (ex eo
 quod victi sint, quasi quodam pondere detractos ad cadavera) in prae-
 lio reportasse intellexit, ipsa respiratione ingentem animi exultationem
 declaravit, et quod dicebatur, dolorem eius lenivit; ac de caetero ho-
 ram sibi novissimam expectans, nutu praesentibus blandiebatur quodam-
 modo, ne illam Persicam et inclitam arundinem e latere sibi extrahere
 parcerent: non enim aliud aequè bonum viaticum sub sole se repertu-
 rum, quod excessurus ex hac vita secum auferre posset. hunc strenuum
 virum ex albo Quartoparthanorum fuisse narrant; quo nomine appellati

ρίας τὰς διατριβὰς ποιουμένων. ἐπεὶ δὲ τὸ βέλος τὸ ἐπιθανά-
τιον τῆς πλευρῆς ὑπέξῃγετο, συνεξορμῆ ἢ μεγάλη ἐκίνηται καὶ γεν-
νικωτάτη τοῦ ἀριστέως ψυχῆ, εἶπω ἀνὰ τὸ Ἑλλήσιον ποιητικῶς
ἐπιγεομένη ἀφικέσθαι χωρὶν; ἀλλ' αἰσχύνομαι μύθῳ προσηλα-
κίζειν τὸ τῶν θριάμβων ἀξίωμα. 5

- B** Ὁ δὲ στρατηγὸς τῇ ἐπιούσῃ ἐξέτασιν τοῦ ὀπλιτικοῦ ἐπε-
ποίητο, καὶ δώροισι τοὺς τραυματίας ἐφιλοφρονήσαστο, καὶ χροῦ-
σεος κόσμος ἀργυρέος τε ἄρα τῆς ψυχῆς ἀντίδοσις ἦν. καὶ τῷ
μέτρῳ τῶν κινδύνων τὴν ἀμοιβὴν ἐταλάντευεν· τοῖς μὲν γὰρ ἀξία
ἀθλον εὐτολμίας ἐγένετο, ἄλλῳ Πέρσης ἵππος καλὸς μὲν ἐς θῆαν 10
ἀγαθὸς δὲ πρὸς πόλεμον, ἄλλῳ κρήνος ἀργύρεον καὶ φαρέτρα,
ἑτέρῳ ἄσπις καὶ θώραξ καὶ δόρατα. καὶ τοσούτων ἐκληρονόμουν
Ῥωμαῖοι κτημάτων ὀπίσθων σωμάτων ὁ πόλεμος. μεσοῦσης δ'
V 161 ἡμέρας διέλυσεν ὁ στρατηγὸς τὴν ἔκταξιν, εἰς τε τὰς πόλεις καὶ
τὰ παρακείμενα φρούρια τὸ τετραμένον ἐξέπεμπέν, ὅπως ἀκέ- 15
C σοιτο καὶ ἡπλοῖσι τισὶ μαγγανεύμασιν, ἕργοις Ἀσκληπιοῦ, τὺς
τῶν τραυμάτων ἀκμὰς κατενύσοιτο. αὐτὸς δὲ τὸ λοιπὸν ἀνα-
λαβὼν τῆς δυνάμεως ἐσβύλλει ἐς τὰ τῶν Μήδων. καὶ ὅσα τῶν
Περσικῶν προμηθεῖας ἐχῆρευεν, ἔπασχε κακῶς. καὶ ἀνανταγω-
νιστος ἦν ἢ Ῥωμαίων ὄρη καὶ δυσάντητος τοῖς ἐντυγχάνουσιν. 20
7. Ὁ μὲν οὖν Ῥωμαίων στρατηγὸς ἐπὶ τῇ Ἀρζανητῇ χώρῃ
D οἷά τις λαίλαψ ἐπιθαλάττιος ἢ ῥαγδαῖος σκηπτὸς ἐνεφοίτησε,
καὶ τὴν Περσῶν πολιτείαν ἀργαλιώτερον διεχορήσατο. οἱ δὲ τῆς
Ἀρζανητῆς οὐκίητορες ὑπὸ τὰ τῆς γῆς διακενώματα κατεδύοντο·

sunt qui apud Beroeam Syriae morabantur. ubi telum mortiferum e la-
tere extractum est, anima illa magna et generosissima viri fortissimi si-
mul erupit, ad campos Elysios, ut poetae loquuntur, properans deve-
nire. sed elus triumphi claritatem pudor est fabulis elevare.

Dux postridie de militibus quaesivit, et vulneratos donativis huma-
niter est prosecutus, animique non imbellis aureus et argenteus ornatus
quoddam pretium erat, et periculorum modo praemia respondebant. huic
collata dignitas animositatis merces erat; illi equus Persicus aspectu ele-
gans et bello idoneus, alii galea argentea et pharetra, alteri scutum
cum thorace et hastis. ad summam nemo ex Romanis indonatus abibat.
ad meridiem dux solutis ordinibus saucios in oppida et castella circum-
lecta misit, ubi lenibus quibusdam medicamentis arte medica eorum vul-
nera confota sanarentur: ipse cum reliquo copiarum in Persidem irrum-
pens, quaecunque nullo erant munita praesidio, infesta habebat; et per-
rumpebat omnia Romanorum impetus, nec eorum vim obvii sustiner
poterant.

7. Ergo dux Romanus in regionem Arzanenam haud secus quam
turbo marinus aut violento impetu vibratum in terras fulmen sese inferre,
et Persidem atrocius incursare, indigenae terrae cava subire: nam ut

ἔχει γὰρ ἐκείνους ἐς βάρθους δίκην τινῶν ἀντροφῶν οἰκοδομημάτων κατασκευὰς λόγος ἐς ἡμᾶς ἐνεδήμησε. τοιγαροῦν ἀνὰ ταύτας δὴ τὰς ὑπογείους καταγωγὰς ἡ σωτηρία τέως σφίσιν αὐτοῖς ἀπεθρασυρίζετο. μὲν οὖν γε καὶ ἄρτους καὶ μάζας ἐν τοῖς κοιλώμασιν ἐταμιεύοντο, φυλακῆς ἐν καλῶ ἵνα ταῦτα διανοούμενοι. μετ' οὗ πολὺ δὲ κατάφωροι Ῥωμαῖοι ἐγίνοντο, πρὸς τε βραχὺ τὴν αἰσθησὶν παρακλέψαντες, τῶν ἐαλωκότων τὰ ὑπὸ γῆν ἐξειπόντων μυστήρια καὶ ἐπιδειξαμένων εἰς τὸ ἐναργές τὸ ἀπρόρητον. καὶ οὖν ἤχοις ἀπειριῶντο Ῥωμαῖοι τῶν ὑπὸ γῆν ἱμφω- P 40
 10 λιώντων, καὶ ἦν αὐτοῖς ἡ διὰ τῶν ἀπηχημάτων ἀπόπειρα ἄγγελος ἀψευδής, τὰ τῶν λαγόνων τῆς γῆς διηγουμένος ὄργια. καὶ μέντοι ἀνήγοντο οἱ τῆς Ἀρζανητῆς ὡσπερ ἐκ τῶν πυθμένων αὐτῶν τῆς συμμύστιδος γῆς ἐπὶ δούλιον ἡμᾶρ, ἵνα τὴν ἐκείνων τραγωδίαν τραγικώτερον ἀφηγήσωμαι.

15 Ἄλλ' ὅτι Ῥωμαῖοι ἀπεπόνουν ἐρεβοδιφῶντες τὰ ὑποχθόνια, καὶ τὴν ἐχθίστην τύχην οὐκ ἀπέδρα τὸ βάρβαρον, στρατοπεδεύουσι λοιπὸν ἀμφὶ τὸ φρούριον τὸ Χλομαρῶν. τῇ δ' ἐπιούσῃ ἄνδρες αὐτοματιζουσι δύο ἀδελφοὶ τὸ γένος, ἀδελφοὶ τὴν προαίρεσιν. καὶ τῷ μὲν ἐνὶ ὄνομα Μαρουθᾶς, τῷ δ' ἐτέρῳ Ἰώβιος· B
 20 ἄμφω δὲ ἦσθην ἡγεμόνε τῆς Ἀρζανητῆς. ἐπεὶ δ' ἠυτομολήσαν καὶ τῆς τοῦ στρατηγοῦ μεθ' ἰλαρίας θείας ἤξιωντο, τὰ τῆς ἐθνολας λοιπὸν ἦν αὐτοῖς περισπούδαστα. τοίνυν ἐπεὶ ἐν τοῖς πολλοῖς τῆς πράξεως ὁ λόγος ἐστὶ πρεσβύτερος, ἐγγνώμοσι πρῶτόν τισιν ὁμιλήμασι τὸν στρατηγὸν ὡσπερ ὑπέσαινον, καὶ ταῦτα δὴ

fama accepimus, domicilia in formam antrorum subter humum extracta habent. proinde tunc in huiuscemodi subterraneis diversoriis illorum aulus thesauri instar erat recondita. quinimmo panes quoque et placentas in cubilibus illis reponebant, arbitrantur ea custodia commode asservari. non diu post, ubi se paulum Romanis quasi suffurati fuerant, captivis quae clam sub terra fierent enuntiantibus et secreta in apertum profertibus deprehenduntur. latentes porro soni repercussu investigabants ea experientia, ut minime fallax nuntia, quae in visceribus terrae arcana patrantur, indicabat. verumenimvero Arzaneni inde velut ex imo terrae symmystidis suae ad servilem diem, ut illorum tragœdiam magis tragice declarem, educebantur.

Romani ubi subterraneas pervestigare tenebras desiderunt, fortunaeque barbarorum in summam miseriam transierunt, deinceps ad Chloमारum castellum oppugnandum discesserunt. die altero duo, fratres genere, fratres animo et voluntate, quorum uni Maruthae alteri Iobio parentes nomen dixerant, et ambo Arzanenae duces militares, sponte ad Romanos transitionem faciunt. hilari ducis aspectu dignati, omnem de caetero curam adhibuerunt ut ei benevolentiam suam nava-

ἐκείνα τὰ τῆς εὐνοίας ῥήματα ἦν “εἰ βούλοιο, στρατηγέ, Ῥωμαίοις τὴν Ἀρζανηνὴν ἐπικτήσασθαι, χώρους τινας ἡμεῖς ἐπιδειξομεν οὐκ ἥμισυ ἀσύλους. ἐκεῖ διὰ τὸ ἔρκος τοῦ ἐχυρώματος δεμιασθαι φρούρια ὃ τῆς εὐβουλίας ἐγκλειστέται τρόπος.” τοιαῦτα ἦν τὰ πρῶτα τῆς τῶν βαρβάρων πρὸς τὸν στρατηγὸν διαλέξεως. οὐκ ἄπο δὲ καὶ τῆς τοῦ ἡγεμόνος διατοίας τὰ ῥήματα ἐγλίχτο γὰρ ὃ τὸ Ῥωμαϊκὸν ἰθύνων στρατόπεδον τοιοῦτων δῆτων ἐπιτεύξασθαι χώρων· τέως δὲ διὰ τὴν ἀπορίαν τῇ τῆς γνώσεως ἀναβολῇ τὴν ἐπιβολὴν ἐβιάζετο. ὀπηγίκα γοῦν ὃ στρατηγὸς τῶν τοιοῦτων ἀκροαμάτων μετεληθὲν, ὥσπερ ἐρμῆς ἐνὶ 10 περιτυχῶν μετὰ τινος προθυμίας συντόνου τὸν ὑποστράτηγον ἀποπέμπει Ἡράκλειον, συναποστείλας αὐτῷ καὶ τοὺς ἐρμηγίας τοῦ ἐχυρώματος. (8) Ὁ δὲ Καρδαριγὰν τοῖς Ῥωμαίοις ἐπιστρατεύσας, πλήθῃ οὐ μαχίμων ἀλλ’ ἰδιώτας ἄνδρας ἐνυαλλοῦ ἡγήματος, ναὶ δῆτα καὶ ὑποζυγίων καὶ καμήλων πληθὺν συλλεξάμενος, ἐς τὸ πρόσω ἐχώρει. καὶ κόμπος τις ἦν ἀληθείας χηρεῦν, τῶν μὴ οὕτως ἐχόντων πραγμάτων σοσκίασμα, ὥσπερ ἐπὶ σκητῆς φεινάκη τινὶ συντεθὲν τερατούργημα. συντεγγάει τοιγαροῦν τοῖς ἀμφὶ τὸν Ἡράκλειον, ἐπὶ κατασκοπῇ τῶν χώρων P 41 ποιουμένοις τὴν πρόδον. εἴκοσι δ’ ἄνδρες Ἡρακλείῳ συνείποντο. 20 οὐκ ἐσιδηφόρουσιν δὲ τῇ ἀμαθείᾳ τοῦ μέλλοντος. οὐ κράνος τὴν κεφαλὴν διεφύλαττεν, οὐ θώραξ τὸ περιστέριον, σιδήρεω ἀντίμαχος σιδήρος, ἔρκος σωμάτων συμβαδιζόντων περιφρουρουμένων καὶ συνεπομένων. ἔξεδήλυσε γὰρ αὐτοὺς τὸ εὐδόκιμον· οὐ

rent. quia vero multis in rebus verba factis antegrediuntur, primum affatu ei subblandiuntur, aluntque, si Arzanenam sub se redigere velit, loca quaedam propter vallum quam tutissima monstraturos. ibi suadere se uti castellum exaedificet. his primum dictis ducem compellarunt; quae quidem ab eius mente et sententia haud abhorrebant. locum enim aliquem istiuscemodi nancisci concupiscebat: interim dum eo carebat, quia nondum cognoscebat, impressionem urgebat, hoc itaque audito velut quopiam insperato lucro impense gavisus, hypostrategon Heraclium, et cum eo muniti illius loci promissores illuc mittit. (8) Cardariganus in Romanos expeditione suscepta, hominum qui arma nunquam tractassent nec Martium buccinae sonitum auribus suis aliquando excepiissent, praeterea iumentorum camelorumque conquista multitudine, procedebat. sed erant rerum umbrae tantummodo, nihilque aliud quam vanitatis plena ostentatio, veluti cum in scenam ad ludendos spectatores aliquid prodigiosius inducitur. occurrit igitur Heraclio, eiusque viginti comitibus, qui omnes loca speculatum inermes, futurorum ignari, prodierant. non galea caput munebat, non thorax praecordia, ferrum ferro resistens, septum una gradientium, et corpora tanquam custodia atque praesidium cingens atque comitans. adepta enim celebritas eos emolliverat, victoria

γὰρ νίκη ἐπίσταται ἐπὶ τῆς αὐτῆς στερρότητος διαφυλάττειν τὸν
 ἄριστίσαντα. ὁ μὲν οὖν Ἡράκλειος ἐπόπτης γενόμενος τοῦ θεά-
 ματος τὸ τολμῶν ὑπεκρίνετο καὶ τὴν πρόσω φροῶν κατεσχημα-
 τίζετο φέρεσθαι· ὅτι δὲ παρεγμυνοῦτο τὸ σόφισμα, τῶν πολε-
 μίων παρεγγιζόντων καὶ μελλόντων σφίσι αὐτοῖς ἀναμίγνυσθαι, B
 πρόσσεισι σὺν τοῖς ἀμφ' ἐαυτῶν ἐν μετῴρῳ λόφῳ τινί. τοῦ δὲ
 δεσμενοῦς ὡς αὐτοῦς τὴν ὄρμην ἐπιβάλλοντος, πάλιν ἐπ' ἄλλον
 λόφον μετέβαινον, κἀπ' ἐκείνου αὐθις εἰς ἕτερον, καὶ ταῖς ὑπαλ-
 λαγαῖς τῶν μεταφοιτήσεων τὰς τῶν πολεμίων ἐπιβουλὰς διεκρού-
 10 σαντο. καὶ νύκτωρ ὡς τὸν Φιλιππικὸν πέπομφεν ἄγγελον τὴν
 βυρβυρικὴν ἐξαγορεύσαντα ἔφοδον. ὀπηγίκα δ' ὁ στρατηγὸς
 τουτοὶ τὸν ἀπόστολον εἰς τὴν ἐντοῦ σκηνῆν ἐσυράμενος τὸ βαρ-
 βυρικὸν ἠχηκοί ἐν τῇ ὑστεραίᾳ ἐπιτίθεσθαι μέλλειν, συναγείρει
 τὸ στράτευμα δεῦρο κἀκέισε περισχιζόμενον καὶ τὴν Ἀρξάνην
 15 λυμαινόμενον, πρὸς τῷξυ περιληψάσαι τὸ ἀνακλητικὸν μέλος τὴν C
 σάλπιγγα. ἡ μὲν οὖν κατεκλάδει, οἱ δὲ μετὰ συντόνου σπου-
 δῆς προσωμίλου τῷ χάρακι. Ζαβέρτας δὲ τις ἀνὴρ οὕτω τὴν
 προσηγορίαν περιωγόμενος (τῆς τοῦ Χλομαρῶν δ' ἄρα οὗτος
 διαφρουρῶς τὰς φροντίδας ἀμπείχετο) τοῦ φρουρίου λάθρα
 20 ὑπέξελθὼν ἀψοφητὶ οἱ ραγεὶ τῆς Ῥωμαίων δυνάμει, καὶ πρόσ-
 σεισι ἡρέμα τε καὶ βιάδην, καὶ τοῦ Ῥωμαίου ἐκ πλαγίου μαχίμου
 γενόμενος ἀπέδρα, καὶ τοῖς ἀμφὶ τὸν Καρδαργὸν ἀναμίγνυται.
 οὐκοῦν ὁ δραπετὴς ὁ Πέρσης ποδηγεὶ τὸ ὄμοφυλον, καὶ παράγει
 εἰς τὸ ἀντιμέτωπον τῆς Ῥωμαίων πληθύνος, χωρίον τι ἀδείξ ὑπο-

siquidem natura insolens ac superba est, et re fortiter gesta animos in
 praeterita firmitate constantiaque conservare nescit. Heraclius conspecto
 hostium globo audaciam simulare et ulteriorem progressum fingere. ve-
 rum ubi hostes propiores facti se prodiderunt et ad depugnandum para-
 tos demonstrarunt, cum sociis editum collem petit. eodem illi incitato
 sequuntur. Romani in alium collem transeunt, deinde rursus in alium,
 hisque transitionibus hostilem ab se vim arcent, et noctu ad Philippicum
 mittunt qui cum de infesto barbarorum adventu doceat. Philippicus ubi
 nuntium in praetorium introduxit et de barbaris narrantem audivit, cras-
 tino die impressionem facturum exercitum huc illuc divisum et Arzane-
 nam depraedantibus recolligit, mandans uti tuba signum receptum daretur.
 clangit tuba: milites ad castra certatim advolant. Zabertas autem qui-
 dam vocabulo, cui Chlomari concredita erat custodia, cum ex arce clan-
 destinus sineque ullo strepitu se eduxisset, extremum Romanorum agmen
 sequebatur; sensimque gressum promovebat, donec eos transversim re-
 spiciens fuga arrepta Cardarigani catervae se immiscuit. ita fugitor ille
 Persa popularibus viam pedibus praecit, eosque ex adverso Romanorum
 in locum propter pacificam munitionem ab hostili accessu securum addu-
 Theophylactus.

- D** δεξας, ἐφόδων κωλύμεν διὰ τὸ εἰρηναῖον τοῦ ἐχθροῦματος. οἷα γάρ τις μεσίτης αἰδέσιμος χάσμα τι μέγα ἐς μέσον ὑπῆν, ἐκατέρωθεν δὲ διέκρινε δύναμιν. συνηπλότατο γὰρ ὁ βάρβαρος ὡς οὐχ ἐπομενοῦσιν οἱ Πέρσαι ἀμέσως πως καὶ ἀθρόον τὸ νενικηκὸς ἐπιτιθέμενον, τῷ νεαροῦ τῶν ἀτυχημάτων πολεμίας ὕψην φέρειν οὐκ ἔχοντες. διὰ τοι τοῦτο ὁ Ζαβίεργας ἐς τὸ ἀντιπρόσωπον ἀνὰ τὸ χεῖλος τοῦ φάραγγος τὸ Περσικὸν ἐφηπλώσατο. καὶ ἦν ἡ φάραγξ μεταλίμιον ὡσπερὶ τάφρος αὐτόματος, φύλαξ τις ἀγαθός, ὀποτέρωθεν πιστευόμενος δύναμιν. ἔνθα δὴ οἱ Ῥωμαῖοι τε καὶ τὸ βάρβαρον οὐκ ἄλλογον διετέλεσαν χρόνον. τὸ δὲ Ῥωμαϊκὸν τῆς 10 τάφρου ἐξυλλάττεσθαι κατωρέγετο, συμπλοκῆς ἐπιέμενον. τοῦ δὲ Περσικοῦ τὴν ἐπιπορὰν ἀποκλίνοντος διὰ τὴν παραβραβεύου-
- P 42** σαν φάραγγα, τέως ἀνακωχῆν ὁ φόνος ἐλάμβανε. μετὰ τοῦτο γίνονται Πέρσαι ἐπὶ τὰ νῶτα τοῦ Ῥωμαϊκοῦ, τὴν θῆαν νυκτι παρακλέψαντες· περινοστοῦσι γὰρ λαθραῖως περικυκλώσαντες τὴν 15
- V 163** φάραγγα, καὶ περιφορῆ τῆς βαδίστως κατόπι Ῥωμαίων ἐγένοντο. κἀντεῦθεν ἄδειαν ἰσχυροὶ Πέρσαι ἀνὰ τὰς ὑπερωρείας τοῦ ὄρους στρατοπεδεύεσθαι, ἵνα ἴδρωται τὸ Χλομαρῶν. τοιγαροῦν Ῥωμαίοις συνέβαινε τῶν ἐκείσε ἀπάραντας ὑπὸ τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους διορύττειν τὴν τάφρον. ἐς τοσοῦτον ἀγχιθυροὶ τε καὶ γει-
- B** τονες ἀλλήλων αἰ δυνάμεις ἐγένοντο, ὡς καὶ τὴν ἀλλήλων συνέναι φωνὴν καὶ τοῦ χρεμετίσματος τῶν ἵππων ἐς τὸ τρανές ὑπαισθάνισθαι. διὰ τοι τοῦτο τῆς τοῦ Χλομαρῶν πολιορκίας Ῥο-

4. ὑπομένουσιν ἐτ' ἄρα ἐπιθίμενον IP.

11. ἐπίμενον IP.

cit. nam ut conciliator aliquis reverendus, in medio vastus hiatus seu profunda vallis suberat, quae utrasque copias dirimebat. noverat quippe barbarus Persas confertim irruentibus victoribus Romanis citra medium seu intervallum pares haud futuros, quorum ob acceptam recens cladem ne vultus quidem intueri auderent. quamobrem Zabertam loco opposito, in labro seu summo margine vallis manum Persicam explicat; eratque illa vallis inter ambas acies seu fossa naturalis et ut fidelis custos utriusque exercitus constituta. moras ibi Romani barbarique longas traxerant. cumque illi fossam superare et conserere praelium concupiscerent, hi hostis impressionem ea commoditate declinarent, interea caedium inductae agitabantur. posthaec Persae nocta furtim speculati post terga Romanorum evadunt, occulte siquidem vallem circumcundo illos post se relinquant, atque ita in iugum montis, ubi Chloमारum castellum erat edificatum, libere et illaesi perveniunt. preinde Romani ex eo loco moventes ad procurrentem in imo montem vallo castra communiunt. tam prope inter se propinqui ac vicini erant, ut et mutua verba perciperent

μαῖοι ἀπέχονται· οὐ γὰρ οἷόν τε ἦν τὸ φρούριον αὐτοὺς τὸ λα-
πὸν παραστήσεισθαι.

9. Τῇ δ' ἐπιούσῃ ἀμφὶ πρώτην τῆς νυκτὸς φυλακὴν, ὑπὸ C
τὸν βαρύτερον ὕπνον, δέος τι ἀνήκεστον τὸν στρατηγὸν διατά-
5 φαξε καὶ πρὸς ἀπόδρασιν παράλογον τοῦτον ἐξέμηκεν. οὐκοῦν ὡς
εἶχε δέους, ἐπεὶ τοῦ δείματος οὐκ οἷός τε ἦν φέρειν τὴν ἔφοδον,
ᾤχετο ἀπὸν, μηδενὶ τῆς ἀναχωρήσεως μεταδοῦς τῆς ἐπομένης
πληθῦος αὐτῷ· ἐς τοσοῦτον ἐληλάκει δυνάμεως ἢ κατὰπληξίς,
καίτοι τοῦ Μηδικοῦ οὐκ ἀντίρροπον ἔχοντας Ῥωμαίους τὸ δύνα-
10 σθαι, καὶ μέντοι καὶ τοῦ λιμοῦ εἰς τὸ ἰσχυρὸν τὸ βάρβαρον πα-
ραθλίβοντος. ἐπιβαίνει γοῦν τοῦ Ἀφούμων ὁ στρατηγὸς τὸ τη-
νικαῦτα καιροῦ ὑπὸ Ῥωμαίους ὑπάρχοντος. οὐκοῦν δειμάτα καὶ D
γῆβοι θόρυβοι τε καὶ ἀπορταί τῷ Ῥωμαϊκῷ περιπίπτουσι. καὶ
τὸ κακὸν ἀπαρηγόρητον· ἀσιλήν γὰρ νυκτὶ ἐμηκύνετο. οἱ μὲν
15 οὖν διέφρουγον, καὶ διήνουον τῶν ἀτραπῶν τὰ δυσέξεδα, καὶ μετὰ
κινδύνων τὰς ἀποφοιτήσεις ἐπεπονήντο, καὶ ὁ λόγος τῆς ἀποδρά-
σεως ἦν ἀνεξέταστος· οἱ δὲ βάρβαροι διεπήρουσαν τὴν παλαμῶν-
ται Ῥωμαῖοι, καὶ δυσέφικτος ἦν ἡ κατάληψις. συρρέουσι τοί-
νων τὰ πλήθη τῷ μεσίτῃ τῷ φύραγγι, καὶ ἔξαισις κακοῖς περι-
20 βύλλονται, ἐν σκοτομήνῃ τῶν ὑποζυγίων ἐν τῇ τάφρῳ ὡσπερ
διολλυμένων τοῖς ὀλοσθήμασι. τῶν δὲ Ῥωμαίων συστρεφομένων
τε καὶ ἀνελιττομένων, ὠθούντων τε καὶ ὠθουμένων ταῖς περι-
τροπαῖς, λέσιν οὐκ ἦν ἐκείνοις εὐρεῖν τοῦ συνέχοντος· τοιοῦτό
τε κακὸν ἀμαθία στρατηγοῦ ἀπεκύσει. καὶ ναὶ μὰ τόν, εἴη τοῦ

et equorum hinnitus clare exaudirent. quocirca obsidionem castelli velut
inexpugnabilis intermittunt.

9. Die sequenti circa primam vigiliam noctis, cum prima quies ar-
tus irrigat, immensus quidam pavor ducem ad fugam ratione carentem
furiavit. qui cum terriculamenti insultum ferre nequiret, se proripuit,
cum nemine de copiis suis re communicata: adeo adversarius exercitus
illum perculerat. et tamen Persae viribus infra Romanos, dira insuper
fame affligebantur. dux Aphumos, locum eo tempore Romanorum pro-
prium, pervenit. hinc terrores, timores, tumultus et inopia consilii mi-
lites incusserunt; nec inveniebatur ullum in tanto malo solatium, cum
per noctem illum ac tenebris horridam traheretur. per vias igitur dif-
ficiles et invias periculose fugiebant; nec sat rationis in fuga. barbari
dubitare quid illi molirentur, nec eorum assequi propositum. ad vallem
fossamve in medio confluant. ibi detrimentis mutantur ingentibus, cum
per tenebras noctis iumenta sarcinaria in profundum delapsa prope
interirent, milites condensati et explicati, impellentes et impulsus, dum
se huc illuc convertunt, ab urgente casu se expedire non valent.
tantam vim incommodi stultitia ducis innoxit. sane (ita me deus iu-

Περσικοῦ δέκα δῆτα παιδάρια, τούτων δῆτα τῶν περιεγομένων
 P 48 τὴν ἀποσκευὴν ἀπὸ τοῦ χάρακος καὶ διωπηρετουμένων τῷ βαρ-
 βάρῳ, κατεκλύδησαν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὡς αἶτε δὴ τῆς πλη-
 θύος τῶν Περσῶν συνεπομένης αὐτοῖς καὶ ὅσον οὐκ ἔμελλε μεταληθο-
 μένης τοῦ φόνου, τὸ Ῥωμαϊκὸν ἔπαν καταδιόλωλε σύνταγμα,
 ὡς κινδυνεύειν, οἶμαι, καὶ ἄγγελον τῆς συμφορᾶς ἀποσώζεσθαι.
 τοσοῦτον αὐτοῖς κακὸν αἰ τῆς ἀβουλίας λυγόνες ᾤδνησαν. καὶ
 οἷν ὑπὸ τὰ ἐωθινὰ κατανάσματα περισχιζομένου τοῦ σκότους,
 μάλιστα τὸ Ῥωμαϊκὸν διεξωδέετο στρατεύμα, καὶ ἐς τὸ Ἀφούμιον
 μεταβιβάζεται. ἐντεῦθεν βλασφημοῦσι τὸν στρατηγὸν αἰ θανά- 10
 μεις, καὶ ὡς ὑπήκοον ἐκωμῶδουν αὐτόν. τὸ δὲ Περσικὸν σχο-
 B λαιῶς καὶ ἥρμα παρείπετο. οὐκ ἐθάρρει γὰρ ἐς τὸ φανερὸν χε-
 ρας ἐμιξῆσαι· οὐ γὰρ κατάφωρον αὐτῷ ἐγγόνει ἐκδειματούμενον
 τὸ πολέμιον. οὐραγοῦσι τοίνυν, καὶ τὰ κατόπιον τῆς Ῥωμαίων
 δυνάμειος τόξοις ἐβύλλοντο. ἐπετοξάζοντό τε οἱ Μῆδοι ὡσεὶ 15
 ἐπὶ σκοπῷ· τηλικαύτη τις ἦν Λατίνων ἢ μετὰ τῆς ἀκουσίας
 ἀπόδρασις. τοιγαροῦν βύλλεται καὶ μία τῶν κλινοφόρων ἡμιό-
 νων τοῦ στρατηγοῦ βέλει βαρβαρικῷ, καὶ τάραχος ἐς τὸ παρενθῆ
 V 164 ἐπαρίσταται· παρεμορφοῦτο γὰρ ἡ φήμη ὡς οἶα καὶ τῆς ἀπο-
 σκευῆς τοῦ στρατηγοῦ ἀλούσης ὑπὸ τῆς πολεμίας χειρός. μετὰ 20
 τοῦτο τὰ βέλη τηράλλως ἀφίπταντο, καὶ μέγιστα Ῥωμαίοις διε-
 πύρθευον τραύματα. ὅμως οὐ συνέπέθετο ἄγαν τῇ ἀποδράσει
 C τὸ βάρβαρον, τοῦτο μὲν δεδιότες, τοῦτο δὲ καὶ διανοοῦμενοι
 μηχανᾶσθαι τι Ῥωμαίους καὶ προκαλύμματι ἀποδράσεως περι-

11. ὡς] nonne ἐς?

verit) si de Persis non amplius decem, servuli Morum qui supelle-
 ctile castrensi circumvehenda ministrant, tum clamores edidissent,
 manum Persicam a tergo eius insequi iam iamque ab ea caesum iri,
 agmen universam perisset, atque, ut opinor, ne nuntius quidem ca-
 lamitatis superfuisset: adeo magnum malum temeritas et amentia illis
 pepererat. ubi dies coepit, dispulsis undique tenebris vix progredien-
 tur, et Aphumii castello succedunt. illic probra in duces iaciunt, et ut
 privatam dictis aculeatis perstringunt. Persae sensim et taciti seque-
 bantur. quod enim terrore exagitatos nesciebant, aperto Marte cum eis
 ferro decernere non audebant. extremo igitur agmini inhaerentes postre-
 mos sagittis haud secus quam scopum appetebant. huiusmodi fuit Lati-
 norum illa confusa et perturbata fuga. vulnerata est etiam telo barba-
 rico una ducis mula foeticaria, unde derepente turbatio, fama vulgante
 etiam impedimenta sive supellectilem ducis ab hostibus captam esse.
 tela deinde haud incassum volitare, et Romanis luculenta portare vul-
 nera, quanquam fugientibus barbari non admodum instarent, simul quod
 timerent, simul quod vererentur nequid Romani machinarentur vaftram-

πέττειν, ὃ τι ἂν εἴη αὐτοῖς τὸ πανούργημα. ἐπεὶ δὲ μεσοῦντος ἡλίου ἅπαντες ὡς τὸν στρατηγὸν ἐνηθροίσθησαν, ὕβρεις καὶ ἀποσκώμματα ὡς τὸν Θεόδωρον ὑπὸ τῶν στρατευμάτων συνέρρει. τῷ ὄντι γὰρ οὗτοσι τῆς ἐπισκοπῆς τὰς φρουρὰς ἐγκειρί-
 5 στο· ὃ δὲ ἐκδοὺς ἑαυτὸν τῇ φαστῶνῃ κατεραθύμησε τοῦ πόνου, καὶ τὸ κακὸν ἐντεῦθεν χῶραν ἐλάμβανεν. ἦλω δ' ὑπὸ τοῦ Περσικοῦ καὶ τὰ τῆς ἀποσκευῆς τῶν Ῥωμαίων, καὶ περιτυγχάνουσι Πέρσαι μεγίστῃ τινὶ ἀγυθῷ· ὃ λιμὸς γὰρ ἐξέωστο, οἷά τις τύ-
 10 στρατηγὸς τὸν Νόμφιον ποταμὸν διενήξατο μετὰ μεγίστων κινδύνων διανύσας τὴν ἐπανάξιν, καὶ οὕτω λίαν ἀισχυρῶς τῆς Περσικῆς ἀπηλλάττετο. τῇ δ' ὕστερα τῇ Ἀμιδῇ προσομιλήσας πολλὴν ἀποβάλλεται δύναμιν, τοῦ Περσικοῦ τὰ ῥῶτα τῆς Ῥωμαίων δυνάμειος περικείμενος. ἀποκαταδοκῆσας δ' ὁ στρα-
 15 τηγὸς ὑπὸ τὸ ὄρος τὸ Ἰζαλᾶ φρούρια ἀνεστήσατο. καὶ μὴν καὶ τὰ γεγρακῆτα ἀνέφρωσε, περιμέλινα τε καὶ διεφρηκῆτα τῷ χρόνῳ καὶ τῷ πολέμῳ, ὧν τὸ μὲν προσαγορεύεται Θαθαχῶν, τὸ δ' ἕτερον Ἀλαλισός. περιβαλέ τε φρουρὰς ἐν αὐτοῖς, τὸ Ἰζαλᾶ ὄρος ἐντεῦθεν παρακατέχειν διεγχειρῶν. μετεδίδου δὲ τῷ Ἡρα-
 20 κλείῳ τὸ στράτευμα, αὐτὸς δ' ὑπὸ τῆς λύπης κατακλυζόμενος ἀπόμαχος ἦν.

10. Ὁ δ' Ἡράκλειος τὸ ὀπλιτικὸν διατάξας κατὰ τὰ πα- P 44
 ρύπτια τοῦ Ἰζαλᾶ στρατοπεδεύεται. μὲν οὖν γε καὶ τοῦ ποτα-

1. μεσουρανούτος malim.

que facinus fugae tegumento absconderent. ubi sole medium coeli tenente omnes ad ducem convenere, contumellis et scommatis Theodorum laecerant, cui speculatoris munus re vera impositum fuerat. sed is otio et inertia languidus laborem ignaviae posthabuit, unde hoc malum deinde propagatum est. Persae autem sarcinas et apparatus Romanorum suo maximo bono diripuerunt: famem enim, qui velut inexorabilis quidam tyrannus eos acerbè vexabat, depulerunt. dux ad reditum incumbens et Nymphium flumen periculosissime transans, insigni cum turpitudine sese a Persis servavit. postridie Amidam accedens multos de suis, Persia ultimum agmen carpentibus, amittit. moratus apud Izalam montem castellis prospectum ivit: nam et vetusta confirmavit, et longinquitate temporis obsidionumque iniuria luxata et soluta restituit, quorum unum Phatachon, alterum Alalies nominatur. praesidia item imposuit, montemque de caetero illis custodiendum tradidit. praeterea exercitus partem Heraclio tradidit: ipse moestitudine obrutus ab armis vacationem sibi indixit.

10. Heraclius agmine composito per plana iuxta Izalam secundum ripas Tigridis ducit, qui fluvius a septentrionali Persidis ora erumpens

μοῦ τὰς ὄχθας τοῦ Τηριδος, ὅς ἀπὸ τῶν ἀρκτῶν τῆς Περσικῆς τῆς βασιλείως ἀπαρχόμενος τὴν Ῥωμαίων γῆν διαχορεύει καὶ περιπτύσσεται ἀνακολπούται τε καὶ περιώγεται καὶ οἷα διπλόην τινὰ τῷ Ἰλλγγῷ τῆς περιτροπῆς ἀπεργάζεται. περιβάλλεται δὲ καὶ τι τοῦ ὄρους τοῦ Ἰζαλαῖ, καὶ τὸ ἐπιλεγόμενον Θομανῶν δια-
 B τοῦ Μελαβασῶν ὄρους, καὶ ἐς τὴν μεσημβρίαν διαφοριτῶν κα-
 τευνάζεται. τὸ δὲ Μελαβασῶν ὄρος ἔφω τῆς Μηδικῆς. μετὰ
 τοῦτο τὰ Καρδούχια ὄρη Ἰνδοῦς προκῆπτοντα, ὡς γεωγράφοι κη-
 ρύττουσιν, ἄξιοπιστῶν ἡμῖν προβαλλόμενοι τὴν κατάληψιν. 10
 τοιγαροῦν ἀπολιπὼν τὸ Θομανῶν Ἡρακλεῖος εἰς τὰ μεσημβρινὰ
 τῆς Μηδικῆς προεχώρησε, καὶ ἅπασαν ἐκείνην τὴν γῆν παρετέ-
 μητο. διαφορθεμένεται δὲ καὶ τὸν Τήρον, καὶ εἰς τὸ πρόσω
 παρελαύνει τὸ στρατεύμα, καὶ ἐνεπίμπρη τῆς Μηδικῆς ἐκείνης
 χώρας ὄσα ἐπίσημα. εἶτα ἐπανῆκεν ἀπὸ τῆν Ῥωμαϊκῆν πολι-
 C τειαν, καὶ τὴν Θεοδοσίου περιπτύσσεται πόλιν, καὶ ἀναμύγνεται
 αὐτῶν τοῖς ἀμφὶ τὸν Φιλιππικόν. τούτων δῆτα τελειοσυρρηθέν-
 των παρὰ τὴν δόκησιν, ὃ στρατηγὸς τὴν τύφρον διέλυσε· χει-
 μῶνος γὰρ ἤδη που ἐνεδήμει καιρὸς, καὶ ἡ ἐγκύκλιος τῶν χρη-
 μάτων ἐπίδοσις τῷ Ῥωμαϊκῷ ἔχειτο συντάγματι. ἐπεὶ δ' ἐαυρί- 20
 τιδες ὄραι τὴν περιχθόνιον πᾶσαν ἐξέγνωσαν, εἰδίδου ὁ στρατηγὸς
 τὰς μὲν δύο μοίρας τῆς Ῥωμαϊκῆς πύσης δυνάμειος Ἡρακλεῖν
 τῷ Ἡρακλεῖον πατρὶ τοῦ αὐτοκράτορος, τὸν δ' ἕτερον ἀποθα-
 σμὸν Θεοδώρῳ τῷ Ἀθηνῶ καὶ Ἀνδρέῃ· ἐρητηνὸς δ' ἄρα οὐτοσί
 D τοῦ Σαρακηνικοῦ φύλου, τοῦ ἐπικουροῦντος Ῥωμαίους. προσέ- 25

9. Ἰνδοῖς fortasse, aut ἐς Ἰνδοῦς.

terras Romanas perlabitur, amplectitur, et per eas se insinuat, illas ambit, suaeque ambage velut duplicitatem quandam efficit. partem etiam montis Isalae circumit, et castellum Thomanum, quod dicitur, reditu suo includit. deinde per Melabasum (mons est Persidis) meridionalem plagam minoribus undis influens absorbetur. post eum montes Carduchii in Indiam porrecti, ut geographi scribunt, haud absonam fidei cognitionem nobis tradentes. igitur Thomanum castellum relinquens Heraclius versus meridiem progreditur, totamque regionem devastat. transit etiam Tigrim, et ultra pergit, omniaque loca illa illustria ignibus corrumpit. post in ditionem Romanorum reversus Theodosiopolim se recipit, rursumque ad Philippicum sese aggregat. his ita praeter opinionem perfectis dux militi missionem dedit: hiems quippe ante fores iam erat, anniversariaque stipendia exercitui numerabantur. at simulac verna tempestas herbis circumquaque prata convestivit, dux tripartito divisus copiis duas partes Heraclio, tertiam Theodoro Abdeno et Andreae Saraceno-

ταττε δ' ἀπεκδρομῇ καὶ ἐρῶδοις προσχρήσασθαι, καὶ κατῦραι
αὐθις τῆς Περσῶν πολιτείας. ἐπειδοὺ γὰρ ὁ στρατηγός, καὶ
πολεμικῆς ἀγωνίας ἐφάττεσθαι οὐχ οἷός τε ἦν.

Τούτῳ δὴτα τῷ ἐνιαυτῷ Κομεντιόλος ἐπὶ τὴν Ἀγγλίαον
5 ἦκε, συνταγῆραι τε τὸ στρατεύμα, τοὺς τε ἀλκιμωτάτους τοῦ V 166
πλήθους διευκρινήσας τῆς ἀκρήστου θυνάμειως διεχώριζε. τρεῖς
δὲ τάξεις συντέταχε, καὶ τρέχα ἀνὰ τοὺς βαρβάρους διέσπειρε.
καὶ τοῦ μὲν δεξοῦ λόγος ταξιαρχεῖν Μαρτίνῳ παρεκελεύετο,
Κάστον δὲ λοχαγὸν τοῦ ἐτέρου κέρματος προσετήσατο· τὸ δὲ με-
10 σοαίτατον τῆς θυνάμειως ὁ στρατηγός ἀνιλάμβανεν. ἡ δὲ πληθὺς
τῆς μαχίμων θυνάμειως ἕξ χιλιάδες ὑπῆσαν· αἱ γὰρ τέτταρες διὰ
κακίαν ψυχῆς ἦσαν ἀνόμαχοι, ὡς καὶ προσέταττεν ὁ στρατηγός
μετὰ γε τῆς ἀποσκευῆς διὰ φυλακῆς ἔχειν τὸν λεγόμενον χάμακα.
ὁ μὲν οὖν Κάστος τὸ ἑαυτοῦ ἀράμενος σύνταγμα τὰ τῆς χώρας P 45
15 περιενόστει λαϊά, ἦκε δὲ ἐπὶ Ζαλδαπα ἐπὶ τε Ἄμιον τὸ ὄρος.
ἀτὰρ ἀδοκῆτως τοῖς βαρβάροις ἐωθινὸς κατεπέλασεν, ἀφράκτους
τε εὐρόμενος ἐνευδοκίμει τῷ ὄρωσι, περιδοξὸν δὲ ἀπεφέρετο τὸ
τρέψαισιν. τοῦ γὰρ πλήθους τῶν βαρβάρων ἀποδασμὸν διεφθειρε
μέγιστον, καὶ οὖν λαφτέροις πολλοῖς τὴν ἀριστείαν ἀνεκαλλώπι-
20 ζεν, ἀπολείπειν τε ὑπασπιστῇ ἰδίδου τινὶ, ὡς μὴ ᾤφελε· τοῦτον
γὰρ ἀφειροῦνται τὴν προνομήν ἐναθροισθέντες οἱ βάρβαροι.
Μαρτίνος δ' ἐς τὰ περὶ τὴν Νέαν πόλιν γενόμενος, ἐνθα δὴ τὸν
Χαγῶνον τὸ τε Ἀβυρικὸν ἀνιλάζομενον ἐπισκόπευεν. ἔλλογῳσι B
γεῶν οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ ἀθρόον καρτερεῶς ἐπιτίθενται. καὶ ὑφα-

rum, qui Romanis suppetias venerant, interpreti tradidit, cum mandatis
uti per loca Persidis hostiliter denuo grassarentur, ipse siquidem minus
belle valens armis interesse non poterat.

Hoc igitur anno Comentiolus Anichialum veniens exercitum contra-
hit, fortissimos quoque ab imbelli et ad pugnam inutili turba probe se-
ligit ac separat, triplicem adversus barbaros ordinem constituit. dextrum
agmen Martino committit, alteri Castum praeponit, medium sibi retinet.
millitum bellicosorum numerus sex, inutilem bello ineptorumque quatuor
millia conficiebat; quibus imperavit uti castra cum sarcinis et impedi-
mentis custodirent. Castus cum cohortibus suis in sinistrum pergens ad
Zaldapa oppidum et ad Aemum montem processit, exortoque die in bar-
baros incermes, nihil huiusmodi opinantes, incidens gloriam non vulga-
rem excellenti victoria est consecutus, quando eos partem maximam ferro
concidit, et multitudine spoliorum virtuti suae decus atque ornamentum
adunavit. spolia illa utinam ne armigero cuidam suo avehenda commi-
sisset! nam barbari facto cuneo praedam illi abstulerunt. Martinus ad
urbem Neam profectus, illis locis Chaganum cum Abaris se tenere per
speculatores cognoscit. parant itaque insidias Romani, repenteque vi

λός τις ἐτῆν τοῖς βαρβάροις ὁ θάνατος, ὡς ἄμπωτις ἔξαπνυίως
 καταρροφοῦσά πως τὸ πολέμιον. ὁ δὲ Χαγᾶνος παράδοξόν τι
 ἔρμαιον τὴν σωτηρίαν ἠδύτχησε, καὶ φυγῇ συνέριδος ἦν· ἑλάν-
 θανε γὰρ τῆσος ἐν τῇ λίμνῃ, τὸν βάρβαρον διασώζουσα. ἦ γὰρ
 ἂν ἦλω, καὶ περιδοξὸν ἐγεγόνει Ῥωμαίοις Ἰωάγγριον· μέγιστος ἔ-
 γὰρ οὐτοσί καὶ ὀνομαστότατος τοῖς βαρβάροις ἐλέσκηψε κίνδυνος.
 C ἦν δ' ἄρα τάληθές καὶ παρὰ τῶν ἀντομολησόντων Ἀβάριον πέμ-
 πτη ἡμέρα νοσφίσασθαι. καὶ δῆτα ἀνέλεξεν ἐξ ἑωθινοῦ ὁ Μαρ-
 τίνος, ἐνθα τῷ στρατηγῷ τῇ προτεριμῇ διώριστο. ὠμορρόθει
 δὲ καὶ Κάστος, ἐς ταῦτὸν Μαρτίνῳ γενόμενος. πλείστης τε δυ-
 νάμειως ἐδίδοσάν τε καὶ ἀντελύμβανον τῇ συντυχίᾳ παρ' ἑαυτῶν
 τὰ συντάγματα, ἀσυλλαν ἔχρωτάτην ελληχότις διὰ τὴν σύμμι-
 D ξιν. (11) Κομεντιόλος δὲ τὴν ὁμολογίαν ἀποπεμψόμενος τὰς
 τε πρὸ τῆς προτεριμῆς συνθήκας, οὐδέν τι διεπράξατο πρὸς ἐν-
 τρέχειαν βλέπον, οὔτε ὡς τὸν Κάστον καὶ Μαρτίνον ἀπώχετο 15
 διὰ τὸ πλῆθος βαρβάρων ἐς νῶτα διασύρεσθαι καὶ ἐν τροπαίῳ
 συμπλέκεσθαι. λόγος δὲ κατατιᾶται καὶ Ῥουστιβίον, συντάγμα-
 τός τινος ἡγεμονέοντα, τῷ στρατηγῷ ὑποτίθεσθαι ὀλεγῶρως
 ἔχειν περὶ τὴν ἄφιξιν καὶ παραμελεῖν τῆς ἐς Μαρτίνον καὶ Κά-
 στον ἀντανόδου διὰ τε τὸ τῆς τύχης ἀσαφές καὶ δυσέφικτον, τὴν 20
 τε βασιλέως γνώμην μὴ οὕτως ἔχειν, καὶ τηλικούτους μὴ ἔγχει-
 ρεῖν κινδύνους ἐπιέγουσαν. καὶ δῆτα ἐξεθίδου ὁ στρατηγὸς Ῥου-
 στιβίῳ τὰ ὕτα, καὶ τὸ σπουδαζόμενον τῇ ῥύθμυι ἐγένετο.

magna in eos incurrunt. salsam nonnihil barbari mortem sentiebant,
 quae ut aestus quidam marinus reciprocans subito eos secum abreptos
 absorbebat. Chaganus fugae beneficio salutem quasi quoddam inspera-
 tum et admirabile lucrum reperit; quem parva quaedam lacus insula forte
 fortuna servavit. sane ingenti pretio barbaris stetiasset illius liberatio,
 quibus neque ad memoriam insignis periculum in cervicibus fuit. et
 erat revera Abaris transitionem meditantibus quintum iam diem seungi.
 rediit ergo mane Martinus, quo redeundum dux pridie decreverat. eo-
 dem et Castus Martino respondens revenit, mirandumque in modum vir-
 tus militum ex congressu et colloquio mutuo crevit; atque ex hoc con-
 sortio coniunctioneque velut asylus tutissimum firmissimumque adepti
 sunt. (11) Comentiolus autem nudius tertius pacta et conventa abili-
 cians nihil sollers et industrium egit, neque ad Castum et Martinum
 abiit, ut barbaros ab his averteret et in fuga manum cum iisdem conse-
 reret. accusatur vulgo Rustibus quidam e centurionibus, qui consilio
 suo hanc duobus illis ab hostium tergo succurrendi negligentiam duci
 iniecerit, quia nimirum fortuna incerta esset, et ad eam perveniri aegre
 posset; nec imperatorem istuc velle, qui talibus se offerre discriminibus
 non cogat. commodavit igitur aures Rustibus dux, socordiaequae ut ne-

Μαρτίνος δὲ καὶ Κάστος ἐς Μαρκιανοῦ πόλιν τὸν στρατηγὸν P 46
 ἦκειν πυθόμενοι παρ' αὐτὸν ἐπαγγέσαν. ἥλιος δ' ὑπερχομένου
 τῆς κυκλικῆς τῆς φεωφόρου διήσεως, πανστρατιῆ Κομεντιόλος
 ἐπὶ τὸν ἴδιον ἐχώρησε χάρακα, ἔνθα καὶ τοὺς ἀπολεκτοὺς τοῦ
 5 Ῥωμαϊκοῦ καταλελοίπει στρατεύματος. μετ' ἐκεῖνο δῆτα ἐπὶ τοὺς
 στενωποὺς τοῦ Αἰμου στρατοπεδεύεται, ἐπὶ τε τοὺς γηλόφους
 καὶ τοὺς ἐφ' ὕψους ἀλλῶνας ἀνάγοντας. Σαβουλὲν δὲ Μανά-
 λιον ὁ τόπος ἀνόμασται ἐπιχωρίῳ προσηγορίᾳ τινί. ἀλλὰ φέρε V 166
 τοῦτον ὑπογράφωμεν τῷ λόγῳ καὶ φραστικῇ τινὶ δυνάμει διαμορ-
 10 φοῦν ἐγγιερῆσωμεν. χῶρος δ' οὗτος πᾶγκαλος καὶ μετέωρος,
 ἀπὸ τὸ τοῦ ἔρους μεσαίτατον ὕψις τὴν θέσιν, πεδίων καθευμέ- B
 τον, ἀνθοφόροις προσαυλαῖς ἄπαν κατάκομον. λιμῶνες δὲ τοῦ-
 τῳ χλωάζοντες, ὀφθαλμῶν ἴορτη καὶ ἰστίσις. διατριβαὶ δὲ
 αὐτῷ κατύσκιοι, τῷ λασίῳ τῆς ὕλης τὸν ἐπιβάτην ἐγκρόπτουσαι,
 15 καὶ πολλὴν ἄλλαν μισημβρίας ὥρα τοῖς ἐντογγάνουσιν ἀποτί-
 πτουσαι, ὅπῃ τε αἱς ἡλιακαῖς ἀκτίσι καὶ τὰ τῆς γῆς ἐνδόμυχα
 κατηθάλασται. καὶ ἔστιν ὄρα μὲν ἡδύ, εἰπεῖν δ' οὐ ῥῆδιον.
 περιρρεῖ δὲ τὸν τόπον ὑδάτων ἀφθονία, μήτε τὸν πίοντα παρα-
 λυκοῦσα αἱς ὑπερβολαῖς τῆς ψυχρότητος, μήτε τὸν ψυχάζοντα
 20 ἀποκναλῶσα, διὰ τὸ τῆς ὀμίλλας ὡς ἔπος εἰπεῖν μαλθακώτερον.
 ξηναγωγῶσι τε ὄρνιθες τοὺς θεατὰς τοῖς μέλεσι μουσικώτερον, C
 ἐν τοῖς νεοβλάστοις τῶν δένδρων ὀχοῦμενοι. ἄδουσι τε αὐτοῖς
 ἠπεινθῆς τ' ἄχολόν τε, κακῶν ἐκίληθον ἀπάντων, καὶ πολλὴν

7. ἀνάγονται IP.

gotio gravi ac serio studebatur. Martinus et Castus ubi ducem Martia-
 nepolim concessisse acceperunt, ad eum abiere. sole iam caput profe-
 rente, Comentiolus cum totis copiis ad castra, ubi relictus illos de
 Romano exercitu reliquerat, se recepit. deinde ad angustias Aemi pro-
 ficiscens colles et in sublimi valles petit. locus ab indigenis Sabulen
 Manallon appellatur, quem age describamus et orationis facultate infor-
 mare iastituamus. locus hic longe pulcherrimus et excelsus usque ad me-
 dium montis positione resupinus est. campus subiectus tanquam florife-
 ris vestibulis totus comans. in eo item prata virentia festum diem, con-
 vivium quoddam oculis praebent. visuntur illic umbrosa tabernacula ex
 densitate arborum; quibus qui ascendunt occultantur, multusque ibi me-
 ridiano tempore calor sentitur, quando radiis solaribus etiam abdita ter-
 rarum aestuant. et est res iucunda visu, difficilis explicatu. circum-
 fluit aquarum copia, quae neque bibentem nimio frigore molestia, neque
 frigus captantem propter mollius, ut ita dixerim, consortium taedio af-
 ficat. Praeterea aviculae, arborum ramis fronde nova pubescentibus su-
 stentatae, spectatores cantibus suis hospitio musico accipiunt. cantant
 porro illis abaque lucta et ira, malorum oblivionem omnium inducens,

τὴν ἀλυσίων τοῖς ὀδίταις ταῖς ψδαῖς παραπέμπουσιν. ὁ τε κί-
 τος καὶ ἡ μυρρίνη καὶ ἡ σμίλαξ μετὰ τῶν ἄλλων ἀπάντων ἀνδῶν
 καλλίστη τιμῇ συμφωνίᾳ τρυφῇ ἕϊλόν τινα ταῖς ὁσμαῖς τελεσοφο-
 ροῦσι κομιδῇ ἀφθονώτατα, καὶ καταπλουτοῦσι ταῖς ἐσθδαῖς τὸν
 ἐσθμησάντα, ὡσαύτῃ τιμῇ φιλοξενίας ἀρίστου θισμῶ παρασκευῆν 5
 θυμηδίας τινα ταῖς φοιτηταῖς προφερόμενοι. ἔνθα δὲ τῇ προτε-
 ραῖα, ἅμα τῇ ὕστεραῖα τὸ στρατόπεδον προσέταπτεν ὁ στρατη-
 γὰς ἐναυλίεσθαι. περὶ τὴν ξυλίην δὲ γέφυραν τοῦ γείτονος
 B ποταμοῦ ἀνιχνεύειν τὸ Ἀβαρικὸν ἐξ ἐσθνοῦ λογιῆγε ὅτι Μαρ-
 τίνῳ ὁ στρατηγὸς ἐγκλεύεται, ἐπισκοπεῖν τε εἶγε διεπεραιώσθῃ 10
 τὸν ῥοῦν τὸ πολέμιον, Κᾶστον δὲ κατὰ τὴν λωδίην διάβασιν
 ἀνερευνάσθαι τὰ τῶν πολεμίων κινήματα, πῶς τε ἔχουσι γνώμης,
 καὶ πρὸς τὸ ἀντιπέραι εἶγε στρατοπεδεύοντο. ἀλλ' ἐπεὶ Μαρ-
 τίνος ἐτεθέματο διαπεραιεῦσθαι τὸν ῥοῦν ὅσον οὕτω τὸ πολέμιον
 μέλλον, καλίνοστος οἶα ἐπανῆκε, καὶ συνείρη τοῖς ἀμφὶ τὸν 15
 Κομεντιόλον στρατεύμασιν. ὁ δὲ Κᾶστος ὑπεκβαίνων τὸν τε
 ποταμὸν διεπεραιώσατο, καὶ εἰς τὸ πέραν ἀφικόμενος συγγίνεται
 τοῖς προθέουσι τῶν ἀντιπάλων, καὶ ῥωμαλιώτερον ἄπαντας τῷ
 ἀκινάκῃ διώλεσε. δρᾶσας δὲ τὰ τοιαῦτα σὺχ οἶός τε ἦν τὴν παρ-
 οῦσαν ἐπραγμᾶν διαφυλάξασθαι σκαίου τιτὸς δαίμονος ὑποθή- 20
 P 47 καις. σὺχ ἀνέλεξε γὰρ ἐπὶ τὸν Κομεντιόλον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν ξυ-
 λίην ἀποκόμενος γέφυραν συμπαρομαρτεῖν ἐπειράτο Μαρτίνῳ.
 ἐπεὶ δὲ διητύχησε τοῦ βουλήματος, ἡλίου θυομένου ἐπαννύχιζε
 κατὰ τὸν χῶρον. τῇ δ' ἐπιούσῃ διενυκτέρευε τὸ πολέμιον, καὶ

viatoribusque cantibus illis moerorem magnopere minuunt et abstergunt.
 hederaeque, myrtus et smilax, cum omni florum genere, concordia qua-
 dam pulcherrima delicias quasdam incorporeas quam uberrime odorati
 perfecte praestant; et odorum suavitatibus praesentem ditant, advenas
 velut optima hospitalitatis lege apparatus quendam iucunditatis offeren-
 tes. hic igitur exercitum pridie postridieque dux habere stationem ius-
 sit, et Martino manipulario negotium dedit ut iuxta pontem ligneum vi-
 cini fluminis Abaros a mane usque indagaret, speculareturque ecquid flu-
 men transilissent. Casto praecipit ut terrestri via hostium vestigia mo-
 tuaque, et quid in animo haberent, et num ex adverso constitissent,
 scrutaretur. Martinus postquam hostes iamiam fluvium transituros anim-
 advertit, celeri pede retrogressus ad Comentiolum et exercitum rem
 desert. Castus vero deflectens flumen transmittit, et in ripa ulteriore
 inito cum praecurrentibus hostium certamine robustis viribus omnes mac-
 tat. ea re confecta felicitatem oblatam sustinere non poterat, alicuius
 mali daemionis instinctu: nec enim ad Comentiolum regressus est, verum
 ad pontem ligneum abiens cum Martino se coniungere conabatur. quo
 proposito lapsus, cum sol iam occidisset, noctem ee in loco totam trans-
 egit. hostes nocte exacta per pontem ligneum in adversam ripam trans-

διὰ τῆς ξυλλογῆς γαφύρας εἰς τὸ πέραν διαπορθευόμετο. οὐ γὰρ οἶόν τε ἦν ἄλλως διαπαιραυῶσθαι τὸ φεῖθρον· ἀγχιβαθῆς γὰρ ὁ ποταμὸς ἐπαφύκει, πελαγίζων τε τῷ φεῖθρῳ τοὺς ἐπιβαίνοντας τῆς πορείας ἀπεῖργε. συννεύοντος δὲ καὶ Κάστου ὡς τὰ οἴκοι, 5 καὶ ἀνταναγομένου ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, ἀντιμέτωπον τὸ δυσμενὲς συνεκέρησα πλήθος, καὶ δυσάντητον ἦν τὸ κακὸν καὶ σοφισματος ἄμοιρον. (12) ἀτὰρ ἰδρῶς περιέρρει τῷ Κάστῳ, ἀπε- B ρία δὲ τὴν ψυχὴν καταβάλλετο, ὠφραῖοι τε καὶ ἰδαῖοι, καὶ ἐς μέγα κακοῦ τὰ τῆς συμφορᾶς εἶχε τὴν πέροδον. περισσίζεται δὲ 10 παρατυκία τὸ σύνταγμα, καὶ ἄλλος ἄλλη, ὡς εἶχε δαίλις, ἐτράπετο. καὶ οἶα πτώκεις τινες ἢ νεβροὶ κυνηγέτου ἐπιβουλαῖς παρωθούμενοι πρὸς τὰ τέμνη παρεκρύπτοντο, ἐγκερκρυλημένοι τοῖς ἄλλοις. ἄλόντες δὲ τινες τοῦ Ῥωμαϊκοῦ ὑπὸ τῶν Ἀθάρων ἀνί- V 167 κεστά τε ἠμίζοντο καὶ ἄλλας ἄλλοτε στρεβλώσιον ἐπινοίας ὑπέ- C 15 μνον. ἠκυλιεῖτο δ' αὐτοῖς καὶ τρόπος θανάτου πικρώτατος, εἰ μὴ τὸν Κάστον ὄπη καὶ τύχοι τραπέντα παραδηλώσωσι. τοιγαροῦν καθομολογοῦνται, δακτυλοδεικτοῦσι τε τὸν Κάστον οἶα πως ἐπαφυλλίδα τινὰ ἐν μέσῳ τῆς ὕλης ἀποκρυπτόμενον. καὶ οὖν ἐζωγραῖτο ὁ ταξίαρχος, καὶ λιπαρόν τι κώρμα τοῖς πολεμίας 20 ἔγγιστο. ἀλλὰ καὶ πλείστη ἀπόμοιρα τοῦ στρατεύματος ἅμα τῷ Κάστῳ ὑπὸ τῶν δυνάμεων συνισφίγγετο.

Ὁ δὲ πόλεμος ἐπίθουσι μᾶλλον ἐλάμβανε καὶ πρὸς τὸ λαβρότερον ἐξαικίστο. ὁ γὰρ Χαγῶνος ὡσπερ ἀπὸ τινος ἀφετηρίας D κακῶν ἐπαφίησι στρατιῶν πολλήν, ὕπως τὴν Θρηάκην διατέμνηται

eunt: aliter quippe non dabatur, quod iam profundius flumen et tumidum fluctibus transitum negaret. domum autem Casto respiciente, et ad castra parante reditum, a fronte hostium numerus illi occurrit, nec iam praesenti discrimini obviam ire ingenio aliquo licebat. (12) caeterum Castus sudore difflebat, et quo se verteret nesciens anime concidebat, timebatque et pavebat: ad malum ingens spectabat calamitas. extemplo tota aedes dissipatur, et alius alio, ut quemque metus hortabatur, diffugiunt; nec secus quam lepores aut hinnuli, venatorum exerciti insidiis, per silvas se occultant et nemorum saltibus delitescunt. capti quidam indignissime verberantur, et alia aliis cruciatibus tum primam excogitatis subiiciuntur, cum minis acerbissimae mortis, ni ubi Castus fugitivus deliteat enuntiarint. enuntiant, Castumque, velut racemum sub folio vitis, in media silva absconditum digito intento produnt. ducitur captivus, fitque praeda hostibus non vulgaris. plurima insuper eius agminis pars cum eo comprehenditur.

Bellum porro increscere et ad maiorem aviditatem exardescere. et enim Chaganus quasi e carceribus malorum frequentem imittebat exercitum, qui Thraciam universam ad vastitudinem redigeret. prorumpunt

πῦσαν. ἐτάλλεται τοίνυν ἐπὶ προνομῆν τὸ πολέμιον διὰ τῶν τῆς
 μεσημβρίας ὁρίων, καὶ δῆτα τοὺς φύλακας (πεντακῶσιοι δ' ὄδ-
 τοι, περιφρουρεῦντες τὰ ἐχυρώματα) ἠρωϊκώτερον παραταξα-
 μένους ἀνείλον. Ἀνσιμουθὸς δὲ τις ταξίαρχος (πεζικοῦ δὲ οὗτος
 στρατεύματος ἠγεμόνευε περὶ τὴν Θράκην ἐνδοκιμβρόντος) ἡγή- 5
 νικα ἤσθετο τὸ Ἀβαρικὸν ἐπιφοιτήσαν, ἠθροίκε τὴν στρατιὰν
 καὶ πρὸς τὰ μακρὰ τεῖχη δίσταζεν. αὐτὸς δὲ ἐπὶ τὸ σφραῖον τῆς
 δυνάμεως ἐτόγγαυεν ὄν, συνώθει τε πρὸς τὸ εἶσω τὸ στράτευμα.

- P 48 τοῦτό τοι καὶ ζῶντα τοῖς βαρβάροις ἀπέδοτο. ἤλω γὰρ καὶ πρό-
 χειρον θήραμα τοῖς προθίοσι τῶν πολεμίων ἐγένετο· οὐ γὰρ τὰ 10
 νῦτα διὰ φυλακῆς εἶχεν ὁ θελαῖος. μετ' ἄλλων δ' ὁ Χαγῆτος
 καὶ τὴν λοιπὴν τοῦ πληθους ἀπόμοικρον τῇ Θράκῃ προσέχε, διὰ
 πλείστων τε τόπων τὴν εἰσβασιὰ ἐπεποιήτο. σκυϊόθεν δ' οἱ ἀμφὶ
 τὸν Κομεντιόλον ἐστρατοπεδεύοντο. διὰ τοι τοῦτο ἀποκρύπτον-
 ται οἱ Ῥωμαῖοι πρὸς ταῖς ἕλαις τοῦ Αἴμου, τό τε πολέμιον κα- 15
 ρέσαν εἰς πλείστας ἀνὰ τὸν Θράκην διασπείροσθαι μοίρας. τρί-
 τη δ' ἡμέρᾳ ὁ Κομεντιόλος τοὺς λοχαγοὺς καὶ χιλιάρχους τοὺς τε
 ἐπιεικιστάτους τοῦ συντάγματος ἐπὶ τὸ ξαυτοῦ συνήλιξε σκηροπή-
 B γιον, καὶ συνεκοινοῦντο ὃ τε καὶ μέλλοιεν δράσασθαι. τῇ δ' ὄστι-
 ραῖα τοὺς τε ἵππους καὶ τὸ πεζικὸν συναθροίσας, ἐκλήσας τε 20
 ἀγέρας παρεγγυῶ τῷ συλλόγῳ μὴ τὰ νῦτα τοῖς βαρβάροις παρέ-
 χεσθαι, δευτέρᾳ τε πάντα τῆς ἀρετῆς διατίθεσθαι. (13) τον-
 θορῶζων δὲ τις τῶν χιλιάρχων ἐς μέσον ἕστη, ἀπαικαλόπτως τε
 τοῦ στρατηγοῦ τὰς ὑποθήκας δέχεσθαι, εἰς τοῦπίσω δ' ἀναρρεῖν

15. τόγα πολέμιον παρέχεσαν IP.

igitur ad direptiones versus meridiem, quingentosque praesidiarios, a
 quibus munitiones defendebantur, animose viriliterque contra dimicantes
 vita expunt. Ansimuthus cohortario, peditatus in Thracia praefectus, ut
 Abarum irruptionem sensit, collectas in unum copias ad longos muros in-
 columes perduxit, cum in extremo ipse sequeretur suosque propelleret;
 quae res illum barbaris vivum tradidit. captus enim obvia praeda fuit
 hostibus ante ambulantes: neque enim tergo miser tutelam gerebat.
 non multo post Chaganus etiam quod sibi restabat militum, in Thraciam
 effudit, locaque plurima incuravit. quos Comentiolus ducebat, eorum
 erat infelix militia. quare per Aemi silvas sese condentes sinebant hos-
 tes per regiones Thraciae plurimas dispertiri. tertio die Comentiolus
 centuriones chiliarchas et optimates in tentorium suum convocavit, deque
 re publica ad eos refert. die sequenti equitatu peditataque congregatis,
 ne hostibus terga dare velint et ut omnia infra virtutem aestiment, con-
 cionem hortatur. (13) tum quidam de chiliarchis sive tribunis subaur-
 murans in medium surgit, et aperte ac sine dissimulatione ducis consi-

ἔφρασκε συνοίσαι αὐτῇ τε τῇ στρατιᾷ καὶ τῷ στρατηγῷ, τοιοῦτα τοῖς λόγοις χρησάμενος.

“Ἄνδρες τεχνῆται τὸν πόλεμον, τολμηταὶ τὰς ψυχάς, C
ἀλλ’ ὅτε καιρὸς συμμαχεῖ καὶ τύχη τίς ἐστι τοῖς ἡμετέροις ἐπιρ-
5 ροδος. ἄνδρες, παρ’ οἷς κοινὸς μὲν ὁ κίνδυνος, ἡ δὲ σωτηρία
ἀπάντων ἀμέριστος. ὄψσον ἢ δειλία κακίζεται, ἐπὶ τοσοῦτον
ἔχει ψόγον τὸ θράσος ἀντίθετον. ὄκνος δὲ φρονήσεως ὄρος ἀκρό-
τατος, ὅταν οὐκ αἰσχύνῃ τὴν εὐβουλίαν, ἀλλ’ εὐσχημοσύνην
τὴν σωφροσύνην ποιήσῃται. ἀλλὰ πρὶν τι τῶν ἐμῶν φημάτων
10 ἐκ τῆς ἐαυτῶν μητρὸς τῆς καρδίας προκύψαι καὶ τοῖς ὡσὶ τοῖς
ἡμετέροις μαιεύσῃθε, τοῦ στρατηγοῦ τὴν ἀξιοπιστίαν μικρὸν
ἀποπέμψασθε, μὴ πως τῶν βουλευτῶν τὴν ἀκοὴν διαβύσῃτε,
καὶ προφθασῇ ὡσπερ θύρα τινὶ κεκλεισμένη τῇ ἐγκοπῇ τὸν φθελ- D
γόμενον, καὶ τοὺς ἡμετέρους πρὶν εἰσοικίσῃθε ἀποβάλλῃθε λό-
15 γους. ἀξιοπιστία γὰρ αἰτοδυνατόν τι χρῆμα, καὶ τὴν ἰσχὺν οὐκ V 168
ἐπίκτητον ἔχει, ἀλλ’ οἷα πηδάλιον τὸ βούλημα κέκτηται, ὅποι
καὶ θέλει τοὺς ἀκούοντας οἰακίλῃσασα. ἀντιτίθειν, ἄνδρες, ὁ
στρατηγὸς τῷ πολέμῳ παρεγγυᾷ, καὶ ἀντιπρώρους πλεῖν τοὺς
ἄλλοιους τοῖς πλείοσιν ἐγκελεύεται, καὶ ταῦτα καὶ Κᾶστου διολω-
20 λότος. ἡμεῖς δὲ μοι καὶ μάρτυρες ὡς μὴ πάντες ἀγαθοὶ παρα-
τάττεσθαι, εἰ μὴ γε λυπῶ μικρὸν τι, διαγυμνώσας ὑμῖν τὴν P 29
ἀλήθειαν. παρ’ ἐμοὶ γὰρ ἐπίπλαστος ἔπαινος ἀληθοῦς ἀτιμώ-
τερος ψόγος, ἐπεὶ μηδὲ δουλεύει τοῖς ἐγκωμίοις τὰ πράγματα.

Non improbat, ac retro abire tum in exercitus tum in eius rem fore huiusmodi oratione demonstrare contendit.

“Viri militiae gnari et fidentes animi (sed cum tempus adiuvat et fortuna res nostras propius aspicit), viri, apud quos omnium commune periculum, omnium communis et indiscreta salus. quantum timiditas reprehenditur, tantum vicissim audacia eius adversaria vituperatur. cunctatio prudentiae fastigium est, quando non dedecus pro bono faustoque consilio, sed decus pro sana intelligentia amplexata fuerit. verumenimvero priusquam verborum meorum quippiam e corde, ipsorum fonte ac parente, se expromat, et illi aures vestrae obstetricentur, dignam fide decus auctoritatem paupersper seponite, ne forte vobis suadere cupientium voces praeteratis, hisque interceptis ianua praeccludatur, et orationem nostram prius elicentis quam domum vestram intromiseritis. hoc enim efficere potest, cui propter dignitatem plurimum et facillime creditur; cui non aliunde acquisita vis inest, sed voluntatem pro temone possidens audientes quae lubet dirigit. in hostem ire dux hortatur, et obversa proa paucis adversum multos navigandum censet, idque cum et Castus perierit. iam et vos mihi testes estis, non omnes nostrum (liceat bona cum venia veritatem nudam proloqui) praelio idoneos videri. apud me quidem ficta et commentitia laus vera et iusta vituperatione despiciabilior

ἢ οὐκ τὸν χάρακα ὁ στρατηγὸς ἔναγχος τοῖς ἀπομάχοις περι-
 φρουρεῖν διετάξατο; ἄνδρες δ' οὗτοι τετρακισχίλιοι, ὡς μικροῦ
 δεῖν τὸ λαῖπον τοῖς συμπλεκομένοις ἰσάζεσθαι καὶ τοῖς ἀγωνισταῖς
 τὸ ἀπόμαχον, τό τε ὑγιὲς ἐφόμιλλον εἶναι τῷ σκάζοντι. σιωπή-
 σομαι δὲ καὶ ὅσῃν τῆς ψυχῆς εὐρωστίαν διαώλεσε τὰ πρὸ μικροῦ 5
 B δυστυχήματα, ὅπως τε πλείστην ἐπίκουρον ῥοπήν ἀπέκρινε τὸ
 πολέμιον. καὶ εἰ μὴ σφάλλομαι, μεῖζονα τῆς πρὸ μικροῦ συμ-
 βύσης εὐκλείας τὰ τῆς ἐπογυῖον συμφορᾶς ἀποτεύγματα. ἀνεῖλε
 Κάστος τῶν βαρβάρων πολλούς, καὶ τὴν λείαν ὡς αὐτὸν ἀνε-
 λάμβανεν· ἀλλ' ἀνθεῖλε ταύτην τῇ ὕστερα αὖ ὁ βάρβαρος. τῶν 10
 δὲ δυσσημότατον ἐπιμόδιον λέξω· κακείνόν συνέλαβε, τοὺς τε
 στρατιώτας ἐζώργησε, καὶ θρίαμβον ἔνδοξον ἀνεδήσατο, καὶ
 λαθεῖν ἐν ἄλλοις κρηπτόμενον τὸν Κάστον οὐκ ἦν. καίτοι τὸν
 Χαγῦνον λιμναζομένη νῆσος ἐκάλυπτε, καὶ οὐκ ἔξεπε Μαρτίνω
 τὸν ἐμφωλεύοντα, ἀλλ' οἷα μυστήριόν τι ἀπόρητον τοὺς ἀμνί- 15
 C τοὺς ἀπέκρυπτε. ἤδη δὲ πως καὶ βασιλία τὰ μικρὰ ἐκείνα ψυ-
 χηγωγούσιν ἀνδραγαθήματα, κοῦκ ἂν ἐπίθετον ἡμῖν σύμμαχον
 προσχῆ βεθήθειαν, μήπω τῶν νεωτέρων ἀτυχημάτων αἰσθόμε-
 νος. οἶδα δ' ὅτι καὶ τὸ πολέμιον προμηθέστερον ἀπεργάζονται
 οἱ ἔναγχος αὐτὸ περιστροφῆσαντες θόρυβοι, καὶ πολλὴν λοιπὸν 20
 τὴν προφυλακτικὴν ἀσπίδα ἀσκήσειε διὰ τὸ μικρὸν ἐκεῖνο δυστύ-
 χημι. ἀποχρώντως ὑπὲρ τοῦ συνοίσοντος, ἄνδρες, διελιγμαι.

habetur, quandoquidem res ipsae encomiis non ancillantur. quid? an non paulo ante ad pugnam inutilibus castrorum custodiam dux mandavit? atque istorum numerantur quatuor millia, ut non multum absit quin quod relinquitur bellatoribus numero exaequetur, et imbellis turba pugilibus et claudicantes recte incedentibus. tacebo quantum nuper accepta clades de animorum robore firmitateque detraxerit, et quemodo hostes auxilii momentam maximum nobis praeciderint. ac nisi me fallit, non tantam paucos ante dies adepti sumus gloriam quantum nunc ex infelici successu calamitatem. leto dedit Castus barbarorum multitudinem, quamque ipse praedam tulit, postridie barbarus retulit. atque ut pessimi omnis epimythion tanquam fabulae adiciam, et illum insuper et milites vivos comprehendit, et triumpho glorioso decoratus est. Casto in salta delitescere non licuit, cum tamen Chagaam posita in stagno insula texerit nec absconditam Martino prodiderit, sed perinde atque mysterium quoddam non efferendum profanos celaverit. imperatorem nunc egregia illa nostra, sed parva tamen facinora delectant; qui cum recentiora infortunia nostra non dum cognoverit, auxilia nulla mittet. arbitror autem ipsos quoque hostes e tumultu proximo cautiore futuram, ac propter exiguum illud quod pertulere incommodum, daturos operam diligenter ut in posterum securitati suae melius prospiciant. de eo quod conduceret,

ἔμοι δὲ τύχη διασφαλῆναι δοῦναι τῆς δόξης, αὐτὴ εἶναι παρ' ἑαυ-
τῆς ἐπικουρίαν ὑμῖν ἀντιξάγουσα.”

“Ὅτε τοίνυν ὁ χιλιάρχος τοὺς ἀγενεῖς τούτους ἐξηρεῦζατο
λόγους τοῖς τε ῥήμασιν ἐξειδικιαίου τὸν σύλλογον, ἀτρεμοῦντός. B
5 τε τοῦ πληθους καὶ ταθηπότος τοῖς φοβεροῖς διηγήμασιν, ἀντή-
ρις πρεσβύτης ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἀνέθορε μετὰ βοῆς τῷ χιλιάρχῳ
μιμψόμενος, ἐζήτηε τε τὴν ἐκκλησίαν ἐς λόγους ἀστολογίας γενέ-
σθαι. ἐπεὶ δὲ τὸ πλῆθος ἐπένευε καὶ ταῖς χεροῖ προαγορευεῖν
ἐκέλευσε, φωνῇ γηραλέῳ ποτηνῶμενος πρεσβυτικῶ τέ δακρύων
10 τοῖς ῥήμασι τὴν αἰδῶ προτρεπόμενος ὡδὲ πως πῶν λόγων
ἀπήρξατο.

14. “Ἄνδρες Ῥωμαῖοι, ἀλλ' εἰ μὴ τοῖς ἔργοις ψείση- P 50
σθε τὰ δνόματα· ἄνδρες, ἀλλ' εἰ μετὰ τοῦ σώματος ἄρρενας
σχολήτε τὰς ψυχὰς. εἰ καὶ τοῖς λόγοις κόμπάζειν μεγάλα οἶδε
15 καὶ περικτυῶν ὁ χιλιάρχος, ὅμως ἐνδρανώτερον τῶν ῥημάτων τὰ
πράγματα, καὶ ψόφων οὐκ ἀνεχόμενα. οὐ γὰρ καθάπερ παῖδας
ἡμῶς μομφολύττεται τοῖς σοφίσμασιν. ἐγὼ δὲ πρῶτον ἡδέως
ἐροίμην ἐκεῖνον· πρὸς τῆς ἀληθείας, τίσι ταῦτα δημηγορεῖς, ὃ
χιλιάρχε; ἀγροίκους ἢ ἐβουκόλους ταῦτα φηγεγόμενος, παρ'
20 οἷς ἀντὶ μὲν ξίφους τὸ πτόν, διφθέρα δὲ θώραξι, ἀντὶ δὲ ἵππου
γαύρου τε καὶ ὑπαιχένος ἀροτῆρες βόες, ἰδιώται τοῖς ἔργοις καὶ B
θεράποντες γιωργῶν. τί τὴν ἐκκλησίαν γυναικωστὴν ὑπέληφας, V 169
καὶ μετὰ τοῦ γένους τὴν φύσιν ἐνύβρισας; ἀδικεῖς τοῖς λόγοις τὰ

satia a me dictum est. utinam fortuna hoc mihi largiatur, ut opinione
aberrom ipsaque per se opem nobis afferat.”

Postquam chiliarchus sermonem hunc nequaquam liberalem et inge-
nium effutivit, ac verbis suis conventum exterruit, et omnis concio ad
horribilem commemorationem immota et attonita constitit, senex quidam
e medio prodians clariora voce chiliarchum increpat, et refutationi suae
audiendae cogi conventum petit. ubi miles annuit sublatisque dextris
dissereere iussit, senili voce fidem omnium implorans senilibusque lacrimis
ab se dicendis reverentiam concilians sic demum fari coepit.

14. “Viri Romani, si non factis nomen istuc mentiamini; viri, si
cum corporibus etiam viriles geritis animos. tametsi chiliarchus verbis
crepare grandia et permiscere omnia didicit, nihilominus ipse res ver-
bis efficaciores tanto crepitu non admittunt. non enim nos sophisma-
tis suis tanquam pueros larvis territat. equidem primum libenter inter-
rogarem illum: per veritatem obsecro te, chiliarche, quibus haec con-
cionaris? agrestibus ista demulcendis et oblectandis diceres, apud quos
est pro gladio ventilabrum, pro thorace ferreo tunica pallicea, pro equo
feroci et sublimi cervicis boves aratores, dicati operi rustico agricola-
rumque famuli. cur tandem hunc coetum esse gynaeceum putavisti, et
cum genere naturam ipsam contumeliose laesisti? verbis tuis res dede-

πράγματα, καταναισχυομένων τῆς βουλῆς. οὐκ ἐν ἀρρέτιν ὄψε-
 σιν ἔχειν ἀσχήμονους λόγους ἐδόκησας; ἢ οὐκ ἐκκλησίαν ὄρεξ καὶ
 δῆμον Ῥωμαίων ἀκούοντα τῇ προθυμίᾳ καὶ σφριγῶντα τοῖς
 δπλοῖς, καὶ πείρα κινδύνων καὶ προμηθεῖα τοῦ συνλοισοντος ἐπι-
 στήμονα; τί σοι μικρὰ συμφορὰ μεγάλων ἀνδραγαθημάτων ἐπι- 5
 δοσιν περιέτιμε; καταισχυνέτω σε τὸ πολέμιον μὴ τεθηκὸς ἐπὶ
 C τοῖς ἀτυχήμασιν. ὁ πρὸ μικροῦ λιμναῖος ὡσπερ γενόμενος καὶ
 πρὸς τῇ γῆσφ φυγῶν καὶ τὴν τῶν ὑδάτων πλῆσιν σωτηρίαν ἄπι-
 στον ἀνιλόμενος τῶν ἀνδρικῶς παρατάττεται, καὶ παρμαθαρρῶ-
 νει τοὺς τρινηματίας, καὶ πείθει τοῖς ἔλκεσι μέλλοντας ὑπὸ τῶν 10
 ἐχθρῶν βολὰς ὑποδέχεσθαι ὡσπερ τινὰ φάρμακα μεγίστων ἀλγη-
 δόνων θελεκτήρια. τῶν γὰρ ἔμπροσθεν ἔστιν ἐπιλήσιμων κακῶν·
 ἀπορεῖν γὰρ εὐπραγίας ἀνάγκη τὸν μὴ μεταβάλλεσθαι τὰς δυσχε-
 ρείας ἔλπισαντα. πόθεν Ῥωμαῖοι ἐς μέγα προῆλθον δυνάμειος
 D καὶ μικρὰν πολιαρχίαν ἐς τοσοῦτον κράτος παρέτιναν; ἐγὼ μὲν 15
 οἶμαι τῷ μεγαλόφρονος εἶναι καὶ ζέοντος ἔχειν τοὺς ἔρωτας, καὶ
 τῷ τολμητῶς περνεύει καὶ φιλοκινδυνευτῶς; καὶ τῷ δοκοῦντος
 τεθνᾶναι τὸ μὴ τεθνᾶναι δι' εὐκλειαν. εἰ γὰρ παραπλήσιοι ἦσαν
 τῇ τοῦ χιλιάρχου ψυχῇ, οὐ τῆς Εὐρώπης ἐκράτησαν ἄν, οὐ τὴν
 Λιβύην εἶχον ὑπήκοον, οὐκ ἀργυρολόγους ἐπὶ τὴν Ἀσίαν ἐξέπειμ- 20
 P 51 πον, οὐ τὸν Νεῖλον ὑπηρέτην ἐκέκτηντο, τὸν Αἰγύπτιον πλοῦ-
 τον ὄρεα θέρους ταῖς Ῥωμαϊκαῖς πελυγίζοντα πόλεις, καὶ ταῖς

cooras, dum te adversus concillium tam impudenter geris. non tu vide-
 bas te coram viris ista tam foeda et indigna dictu profundere? an non
 aspicias conventam populumque Romanum, qui et alacritatem animi glo-
 riae sibi ducit, et armis viget ac floret, et discriminum variorum expe-
 rientia futuri que praevisio quid expediat non ignorat? quid est quod
 tibi calamitas non ita magna magnorum facinorum accessionem praeci-
 dit? vel hostes te pudefaciant, quos adversus casus minime fregit.
 qui paulo ante lacustris quodammodo factus est, dum ad insulam profu-
 git, aquarumque fidem ad salutem infidam elegit, nunc viriliter se ad-
 versum nos instruit et saucios impellit, persuadetque uti plagas his ma-
 iores tanquam medicamenta dolorum maximorum definitiva ab hostibus
 excipiant. praeteritorum quippe malorum oblivio illum cepit. et necesse
 est careat rebus secundis, qui asperas commutari posse desperat. cedo,
 unde Romani tantam sibi potentiam compararunt, paucarumque urbium
 principatum in tantam imperii amplitudinem propagarunt? ex eo, meo
 quidem iudicio, quod magnos et rerum magnarum studio incitato ac
 ferventes et ad audendum atque ad pericula subeunda paratos gererent
 animos; et non mori pro gloria mortem interpretarentur. qui si sensum
 chiliarchi similem habuissent, nunquam Europam occupassent, nunquam
 Africae iura dedissent, nunquam coactores in Asiam misissent, nunquam
 Nilum, Aegyptiorum divitias, pro ministro possessissent, qui aestivo
 tempore urbibus Romanis pro pelago est, et onerariam quas recipit

ὀκλάσιν ὡσπερ ἀποχερσοῦντα τὴν θάλασσαν. ὅλον δέ σου καὶ τὸ θαυμαστὸν τῶν λόγων ἐφόλιον; οὐκ ἔσται, φησὶν, ἡμῖν ἐπίθετος δύναμις. τίς σοι τοὺς τῆς μαντικῆς ταύτης ἐπίστευσε γνῶμονας; ἢ ὡσπερ ἐκ Πυθίας τινὸς τῆς ἀνανδρίας ἀνελίου τὸ 5 μάντευμα; ἔχει καὶ τοῦτο μετὰ τῶν ἄλλων ὁ ὄκνος ἐγκώμιον· μάντις ἔστιν αὐτοδίδακτος καὶ στοχαστῆς ἐτοιμώτατος, ἀεὶ τοῖς πράγμασι τὴν ἀναβολὴν ἀποσχεδιάζων αὐτόματον. ἐγὼ δὲ τε- θαύμακα εἰ πρὸς τοῖς μακροῖς οἱ βάρβαροι διαθέουσι τέλχεισι καὶ βασιλεὺς οὐκ ἐγγήγορε, τηλικούτων ἀνὰ τὸ ἕστν κυμαινόντων B 10 θορούβων. μία τις, ἄνδρες, ἀκαταγώνιστος σύμμαχος ἢ πάντων ὑψηλοτέρα μεγαλοψυχία καθίστηκε, τὰ μὲν τοῖς ἄλλοις ἀδύνατα δυνατὰ καθιστῶσα, τὰ δὲ τῷ πλήθει φοβερὰ θαρσαλεώτερον ὑπομένουσα. ἐνθους τοίνυν ἕπας ἐς μύχην χωροῖ τὸ τῆμερον, καὶ μέγαν τοῖς ἔργοις εὐδοξίαν χαρακτηῖρα προσβάλωμεν· 15 οὐ γὰρ τοῖς δνόμασιν ὑβρίσω τὰ πρῶγματα, καὶ τὴν ἀνδρείαν θάρσος ἀποκαλέσομαι ἢ τὴν ἀριστείαν προπέτιαν. ταῦτα μὲν ὁ πρσιβύτης ἐγὼ καὶ φιλοκίνδυνος. εἰ δὲ τῷ καὶ ἄλλῳ δοκεῖ, C ταῦτα κρινέτω. εἰ δὲ μή, ἀλλ' ἔμοιγε περιθύλπειν ἐάτω· οὐ γὰρ τὸ καλὸν τῆς ὁμοίας παρὰ πάντων εὐνοίας τετέχηκεν, οὔτε 20 τὰ δεξιὰ τοῖς πᾶσι σπουδύσαι δοκεῖ. ἢ γὰρ ἀρετῆ ὑψηλὸν τι χρῆμα καὶ δύσαντες καὶ τοῖς πολλοῖς οὐ μετῦν, ἢ διὰ κακίας ἰσχὺν ἢ ἀνορεξίαν τοῦ κρείττονος.”

multitudine ipsam mare quodammodo incultum ac desertum reddit. qualis autem quamque mirabilis est orationis tuae epilocus? non suppeditabit nobis auxillaria manus, inquit. cuius tandem in ludo vaticinandi artem didicisti? an vero ut aliqua Pythia de nostra segnitie oraculum edidisti? habet et hanc laudem praeter caeteras ignavia: vates est per se docta et coniectrix promptissima, semper negotiis moras ex tempore et ultro inficiens. miror autem si barbari ad longos muros concurrerunt, et imperator tantis turbis civitatem instar fluctuum inundantibus non vigilavit. unum, mihi credite, idque inexpugnabile subsidium est, excellentis animi magnitudo, quae sola facit ut effici possint quae alius fieri non posse videntur, et quae vulgus horret, ea fidenter subit. quocirca unusquisque ut divino numine concitatus ad praelium hodie procedamus, factisque nostris illustrem gloriae notam imprimamus. nolo enim ego nominibus res ipsas deturpare, et fortitudinem audaciam aut strenuitatem temeritatem appellare. haec ego senex periculorumque suscipiendorum cupidus. si cupiam praeterea placet, haec approbet: sin autem, mihi ea placere sinat. neque enim quod rectum et honestum est, id pari favore et gratia omnes amplectuntur; neque in dextris et laudabilibus elaborandum omnes arbitrantur, virtus siquidem arduum quiddam ac sublimae est, quo vulgus, sive quia in improbitate obduruisset sive quia praestantiorum rerum desiderio nullo commoveri solet, non aspirat.”

Theophylactus.

7

D
V 170

15. Ἐπεὶ δὲ ταῦτα ὁ γέρον τῇ ἐκκλησίᾳ ἐνήχει τὰ ῥήματα, ἔξωπύρει τὸ πλῆθος καὶ παρώτρυνε πρὸς παράταξιν, τῶν μὲν βελτίστων ἀκαθάρτους τὰς ἐφέσεις ποιούμενος, τῶν δὲ νεοθροπέτρων οἷα μάστιγι τῷ λόγῳ τιτὶ διανόπτων πως καὶ μεταπλάττων τὸ ἄνδρον. βοῆ δὲ πολλὴ ἐκ τῆς βουλῆς ἐκεκίνητο, 5 καὶ ταῖς εὐφημαῖς κατεκελάδουν τὸ θέατρον, ἀγάμενοι τῆς μεταγαλονομίας τὸν στρατιώτην τὸν γέροντα. παραχρῆμα δ' ἀδελφὰ τῆς ἑαυτῶν γνώμης συμφρονήσαντες ἅπαντες, τὴν βουλήν δια-
P 52 λύσαντες ἐς πανοπλίαν ἐτρέποντο. κατῆραν τοίνυν τοῦ Αἰμον ἐπὶ Καλβομοῦντιν καὶ Λιβιδουργὸν πολεμησεῖοντες, καὶ τὸν 10 Χαγῶνον εἰσορῶσιν οὐ πόρρω που διατρίβοντα, ἀλλ' ὡς ἀπὸ σημείων τετάρων ἀπεριμερίμωως τὰς σκηνὰς συμπηξάμενον, ἅτε δὴ τῆς ἐκείνου πληθύος ἀνὰ πᾶσαν ἐκχεθείσης τὴν Θράκην. διακοσμήσας γοῦν ὁ Κομεντιολὸς τὸ στράτευμα καὶ ἐς τάξιν μιαν συντάξας βαδίζειν εἶα· καὶ πρὸς τὴν Ἀστικὴν χωρεῖν δια-15 τάττεται, τὴν τε νύκτα διὰ φυλακῆς ἔχειν, προσπίπτειν τε τῇ ὕστεραίᾳ τῷ Χαγῶνι λαλιποῦς δίκην, καὶ μέγιστον φόνον διὰ τῆς ὀμιλίας παρέχασθαι. ἀλλ' ἔδοξε τύχῃ τινὶ παραχαράττειν
B τῆς στρατηγίας τοὺς γνώμονας· κηφῆνος γὰρ δίκην τοὺς τῆς εὐβουλίας σίμβλους ἠφάνισε, καὶ οἷα μελίττης τινὸς τοῦ στρα-20 τηγῶ τοὺς πόρους λήϊζεται. τοῦ γὰρ ἡλίου τὰ νῶτα τῇ σκυθροπῇ νυκτὶ παραδείξαντος, καὶ τῆς περικαλλοῦς καὶ φωσφόρου λαμπάδος τὸ φαιδρὸν περιστειλαμένης καὶ παραχωρούσης

15. Cum in concione senex ista dissereret, ardorem in pectoribus militum velut ignem sopitum suscitavit, et ad pugnam capessendam eos exacuit, et fortissimo cuique concurrendi cupiditatem omnis freni impatientem ingeneravit, ignavium vero effeminatam molliem ceu flagello quodam eruentavit et in virilitatem convertit; multaque in concilio sublatas est clamor, et militem annis gravem de animo tam excelso admirantium atque collaudantium vocibus totum theatrum perstrepebat, nec mora, universi in eandem voluntatem consentientes arma expediunt. itaque ex Aemo monte in Calbomuntim et Libidurgum (vicorum fortasse nomina sunt) praelio decertaturi descendunt, Chaganumque non procul inde, ad quartum circiter lapidem, tentoria absque metu habentem, ut pote per totam Thraciam eius exercitu dispersito, prospiciunt. Comentioli suos instruens et in unam aciem componens ita procedere sinit, et ad Asticam (regio est Thraciae) pergere iubet: noctu excubias agere, die sequenti turbibus instar in Chaganum irruere concursuque plurimum sanguinis facere. at enim fortunae culpam sinistrae visum est adulterare huius expeditionis guononem sive iudicem: nam instar fuci alveare boni consilii vastavit, laboresque ductis ut apis alicuius depasta est, etenim ut sol moestae nocti tergum ostendit, pulcerrimaeque et luciferae lampadis splendor contactus nocturnae potentiae concessit, iumentum nescio

κράτει νυκτερινῷ, ἔν τι τῶν ὑποζυγίων τὸν ἐπικείμενον παρα-
 πέριψε φόρον. συνέτυχε δὲ τὸν κεκτημένον εἰς τὸ πρόσω βα-
 δίζειν. οἱ δὲ παρεπόμενοι καὶ ὄρωντες τὸ νυκτοφόρον ζῶον τὰ
 ἐπικειμένά πως αὐτῷ ἐπισυρόμενον ἀκοσμότερον εἰς τοῦπίσω τρα-
 5 πείσθαι τὸν δεσπότην ἐκέλευον, τό τε σκευοφόρον ζῶον ἐπανορ-
 θῶσθαι τοῦ πλημμιλήματος. τοῦτό τοι τῆς ἀταξίας γέγονεν C
 αἴτιον καὶ τὴν εἰς τοῦπίσω παλίρροϊαν αὐτοματιζέται· παρηχεῖ-
 ται γὰρ τοῖς πολλοῖς ἡ φωνή, καὶ παρόσημον ἦν τὸ λεγόμενον,
 καὶ φυγὴν ἐδόκει δηλοῦν ὡς οἶα τῶν πολεμίων ἐπιφανέντων
 10 ἀθρόον αὐτοῖς καὶ παρακλεψάντων τὴν δόκησιν. μεγίστου δὲ
 συμπεσόντος τῷ στρατεύματι θρύλλου, θροῦς παρ' αὐτῶν πο-
 λὸς ἐπανίσταται, παλινοστεῖν τε ἐβόα πᾶς γγωνῶς διακρούσιον,
 ἐπιχωρῶν τε γλώττη εἰς τοῦπίσω τραπίσθαι ἄλλος ἄλλω προσέ-
 ταττε, “ῥετόρα” μετὰ μεγίστου ταράχου φθεγγόμενοι, οἷα
 15 νυκτομαχίας τινὸς ἐνδημούσης ἀδοκῆτως αὐτοῖς. διασπᾶται
 γοῦν ἕκαστος τὸ ἀνταγμα ὡς περ ἄρμιονίας τινὸς τῶν ἐν τῇ λύρα D
 πευρῶν. ἐντεῦθεν ὁ Χαγᾶτος τὸν δευτέρον τοῦτον καὶ μέγιστον
 διεδίδρασκε κίνδυνον, καὶ ἧ ποδῶν εἶχε, καταλειοῖται τὰς συνη-
 θεις διατριβὰς καὶ πρὸς ἕτερον μετωκίετο χῶρον, σπηρίαν
 20 τε τῆς προτέρας παραδοξότεραν ἠντύχησε. παραπλήσια δὲ καὶ
 τὸ Ῥωμαϊκὸν ἔδρυ, καὶ ἀμοιβαία τις ἦν ἡ φυγή, καὶ φόβος τις
 κίβδηλος τὸ Ῥωμαϊκὸν περιεστρόφει στρατόπεδον, καὶ νόθος
 αὐτοῦς ἐξετάραττε κίνδυνος. ὁμῶς ἀναιροῦνται τῶν Ἀβάρων οἱ
 πλείους συμπλοκῆς ἀδοκῆτου συνενεχθείσης ἀμφοῖν τοῖς στρα-

quod imposita impedimenta excessit. forte dominus bestiae praecedebat; quem qui sequebantur et animal onus indecore trahere videbant, ut reverteretur peccatumque corrigeret, acclamantes hortabantur. id quod confusionem ac tumultum creavit, et ut miles retro diffuseret per se effecit, voces siquidem multitudo percipiebat, et quod dicebatur signum aliquod erat fugamque indicere videbatur, ac si hostes repente et opinione citius iam adessent. inde tumultus ac strepitus non mediocri exercitum pervadere, et nemo non voce altissima, ut procul etiam audiretur, revocandum esse gradum clamitare; et alius alium patria voce ad reditum impellere, *retorna retorna* tumultuosissime vociferando, ac si de improvise nocturna pugna illis ingruisset. totum igitur agmen in diversa distrahitur ac dirimitur, non secus quam in lyra harmonia consentansque fidium. hinc Chaganus alterum hoc et gravissimum discrimen quam potuit celerrime fugiens, vias tritas relinquebat, et aliam in regionem se transferens salutem mirabilibus quam ante feliciter adeptus est, similiter et Romani se in pedes dabant, eratque videre fugam mutuant ac Romanos quidem falsus timor percellerat periculumque minime verum terribat; cumque de eorum agmine quidam sese converterent et in hostem

τεύμασιν· ἀντιστραφέντων γάρ τινων τῆς Ῥωμαϊκῆς συμμορίας, εὐσθενέστατα τοῖς πολέμοις προσέμιξαν.

Ἐπεὶ δὲ τῶν δισσῶν τούτων Θουρῶν ὁ Χαγᾶνος ἀνέπνευσε, τὴν ἐκ τῶν ἐφόδων σπιλάδα διακρουσάμενος, τὸ βαρ-
 P 53 βαρικὸν συναθροίσας, ταῖς Ῥωμαϊκαῖς προσέβαλλε πόλεις, τὸ 5
 V 171 τε φρουρίον τὴν Ἀππέρειαν ἐχειρώσατο. οὐ περιττὸν δὲ μοι δοκεῖ καὶ τὸ ὅπως διεξελθεῖν καὶ μικρὸν τινα λόγον ὡσπερ ἐμβόλι-
 B μων τῇ συνεχεῖα χαρίζεσθαι. (16) στρατιώτης τις ἦν, Βου-
 σῶς ὄνομα αὐτῷ, ἀγῆρ ἀγαθὸς ἐς παράταξιν καὶ τῶν ἐνηθληκό-
 των ἄλλων ἀριστέων διὰ ψυχῆς ἀρετὴν ἐνδοξότερος, τούτων τε 10
 προκινδυνεύων ἀεί, ὅποτε πού καὶ σάλπιγγος ἐνυάλιον φωνούσης ἤσθάνετο. οὗτος κατ' ἐκείνο καιροῦ παρῶκει τὸ φρουρίον. τοιγαροῦν ἔδοξε τῷ Βουσῶ ἰππάζεσθαι ἐς τοὺς πέλαις τοῦ φρου-
 ρίου λεμιῶνας, εἶτα καὶ πορρωτέρω πού παρεκτείνεσθαι ἅτε δὴ
 C κυνηγετήσων πως εὐδοκιμώτερον. οὐκοῦν τὸν Βουσῶν οἱ βάρ- 15
 βαροι συλλαμβάνουσι, καὶ γέγονεν ὁ κυνηγέτης εἰς θῆρατρον.
 ἐπεὶ δὲ κατέσχον, ἤπειλουν αὐτοῦ καθικέσθαι τῷ δόρατι. ὁ δ'
 ἐξήτει μὴ τοῦτο ποιεῖν, λύτροις δὲ μᾶλλον τὸ ζῆν ἐμπορεύεσθαι·
 μὴ γὰρ ὀνήσειν τοὺς βαρβάρους τὸ τεθνήαι τὸν Βουσῶν καὶ
 δῶρων ὑπερφρονῆσαι λαμπρῶν. εἰσεποιήσαντο τοίνυν οἱ βάρ- 20
 βαροι τὴν ὑπόσχεσιν, καὶ τὴν ἐμπορίαν οὐκ ἀπηνήναντο. καὶ
 οὖν ἄγουσι τὸν ἐαλωκότα ἐπὶ τὸ φρουρίον, ἐπεκρηκεύοντό τε
 τοὺς ἐν τῷ ὄχυρῳματι πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἀποσφάττειν τὸν Βου-
 σῶν, εἰ μὴ δῶροις αὐτὸν καὶ φιλοφροσύνη τιμήσαιτο. ἦντι-

validissime intulissent, inexpectato illo congressu complures Abarum op-
 petierunt.

Ubi ex duplici hoc tumultu Chaganus respiravit, quo maculam ex
 hostium in se protectione contractam deleret, collecta barbarorum copia
 urbes Romanas invasit castellumque Apperiam subegit. quo id modo
 factum sit, haud intempestivum erit exponere, et brevem quandam ser-
 monem historiae perpetuitati velut intercalarium inserere. (16) miles
 erat, cui nomen Busae, homo ad dimicandum aptus aliorumque val for-
 tissimorum bellatorum facile praestantissimus, quique primus semper ca-
 put periculo obiectaret, quoties Martium tubae clangorem audiret, is
 per id tempus in eo oppidulo habitabat. cui placuit campos vicinos
 obequitare, et aliquanto ultra insignioris venatus ergo provehi. hunc
 barbari excipiunt, et venator praeda fit, eumque se hasta confossuros
 minitantur. obtestatur eos Busa ne id faciant: quin potius accepto libe-
 rationis pretio, vitam sibi condonent: nec enim illis quaestui futurum,
 si splendida dona despicientes miserum morte affecerint. barbari pro-
 missum admittunt et negotiationem huiusmodi non recusant. captum
 ad oppidum deducunt, per caduceatorum incolis denuntiant, nisi Busam

βόλει δὲ καὶ ὁ Βουσαῦς μὴ περιορᾶν Ῥωμαίους αὐτὸν ὥσπερ ἐν
 μταιχιμῷ τινὶ τῇ πλύστιγγι σωτηρίας καὶ θανάτου ταλαντευό-
 μενον. καὶ ζυγοστατεῖν αὐτῷ ἀμοιβαίως ἰκέτευσ χάριτας, μετὰ **D**
 βοῆς τε καὶ θαυμάτων τὰς ἀριστείας ἀπεστόμιζεν, ὡς ἔπερ Ῥω-
 5 μαιῶν διὰ μεγίστων κινδύνων ἀπεκληρώσατο· τὸν τε τῶν ἄθλων
 κατάλογον ἀπεσχεδίαζε, καὶ τοὺς ἀγῶνας ταῖς τοῦ σώματος ὠτει-
 λαῖς ἀναγράφτους ἐδείκνυε, τὰς ἐμφάσεις ὥσπερ τῶν πόνων ἐπι-
 10 δεικνόμενος, καὶ τῶν πολεμίων βολῶν τραπέστερον ἀνεγύμνου
 τὰ σήμαντρα. καὶ συλλήβδην εἰπεῖν, ἔξ ὧν ἔπαθε, τὸ μὴ πα-
 10 θεῖν ἧξίον παρὰ τῶν ἐδεργετηθέντων ἀποίσεισθαι. οἱ δὲ δυσσα-
 νασχετοῦσιν, ὑπὸ τινος διαφθορέντες ἀνδρός, ὃν καὶ λόγος διε-
 κωμῶδει τῇ τοῦ Βουσαῦ γυναικὶ ἐπικλόποις τισὶν ἡδοναῖς ὀμιλήσῃαι.
 ἀτὰρ τοὶ τοὺς βαρβάρους ἡτιμωμένους ἀπεπέμποντο. ἐν μελῶνι **P 54**
 15 τοῖσιν κινδύνῳ ὁ Βουσαῦς γενόμενος ἐλιπάρει τὸ βάρβαρον ἀνα-
 ἄνακχῆς παραδίδουσι τοῖς βαρβάροις τὸ φροῦριον· δεῖν γὰρ
 ὤετο προπαθεῖν τοὺς ἐπιλήσμονας χάριτος καὶ μεταλήψεσθαι
 τῆς συμφορᾶς τὸ ἀπάνθρωπον, ἵνα πρῶτον καθ' ἑαυτοῦ τὸ κα-
 κὸν σχολῆ τὴν πρόδοον. ἐπεὶ δὲ μελῶνος ἐπαγγελίας τετύχηκε
 20 τὸ πολέμιον, ἰλαρώτερον πρὸς φιλανθρωπίαν ἐγένετο, ὡχύρου
 τε ὄρω τὸν Βουσαῦν περισσώζειν, μὴ μὴν ἀναιρεῖν, φυσικῶ δὲ
 θανάτῳ τὴν ἐξουσίαν χαρίζεσθαι, ὅπῃσιν ἐθέλοι τὸν ἐκείνου

22. ἐκείνου IP.

benevole pro eius capite persoluto pretio honoraveriat, se in illorum
 conspectu hominem iugulatos. suppliciter rogabat etiam Busas ne se,
 veluti qui modicus mortis iuxta atque salutis hanc examineretur, despi-
 cerent, et gratias vicissim sibi in trutina appenderent. magna item vo-
 ce et collacrimans commemorabat quae praeclara facinora pro Romano
 nomine per maxima vitae discrimina effecisset, certaminaque ordine re-
 censens dimicationes cicatricibus corporis inscriptas ostentabat, et tan-
 quam laborum suorum imagines exhibebat, impositarumque sibi ab ho-
 stibus plagarum signa aperte ante omnes nudabat. atque ut summam
 dicam, per ea quae pertulisset, eos de quibus bene meruisset obsecra-
 bat ut sibi gratiam non patiendi tam dira referrent. verum illi a quo-
 dam qui cum uxore Busae fortivas tractare voluptates omnium sermone
 notabatur, corrupti has preces indignantur, barbarosque cum contemptu
 dimittunt. tum Busas maiore in discrimine constitutus precatur uti a
 nece sua paulum adhuc temperent: se harum indatiarum praemium illis
 oppidulum traditurum. sic enim cogitabat, oportere priores malum per-
 peti, qui beneficii essent obliti, et inhumanitatem illorum calamitatis
 suae fieri participem, ut improbitas primum sibi ipsi officeret. hostes
 insigniora quam ante promissa accipientes hilarantur, et ad humanitatem
 misericordiamque ei tribuendam magis propendent; ac iureiurando inter-

B διαλέσθαι σύτδεσμον· οὐ γὰρ ἐπιφέρειν αὐτῷ τὸν τεγγητὸν τυβ-
τον καὶ ἐπίκτητον θάνατον, εἶγε πέρας αὐτῷ τὰ τῆς ὁμολογίας
προσδέξεται. καὶ θῆτα ὁ Βουσαῖς τοὺς Ἀβάρους ἐδίδασκει συμ-
πῆγνῶσθαι πόλιορητικὸν τι μηχανήμα, ἔτι τῶν τοιούτων ὀρ-
γάνων ἀμαρτυρίας ὑπάρχοντας, ἀκροβολίζων τε παρεσκευάζετο
τὴν ἐλέπολιν. καὶ μετ' οὐ πολὺ τὸ φρούριον κατεβέβλητο, καὶ
δικαὸς ὁ Βουσαῖς ἀπανθρωπίας εἰσέπραττε, δεινὸν τι διδάξας
τοὺς βαρβάρους πρὸς πολιορκίαν τεχνουργήμα. ἐντεῦθεν γὰρ
πλείστας λοιπὸν τῶν Ῥωμαϊκῶν πόλεων ἀμογητὶ τὸ πολέμιον

V 172 παρστήσεται, τῷ ἀρχεῦκῳ σοφισματι προχηρῶμενον. μενούν 10

C γε τῇ Βερόῃ προσπίπτει, καὶ πλείστον παρανάλωμα χρόνου ζη-
μιοῦσθαι καὶ μεγάλοις πάνοις προσομιλήσαν τὸ τέγμα τῶν ἀγώνων
ἀστεφάνωτον ἀπεφύγετο, τῶν τὴν πόλιν περιοικούντων ἀντιπαρα-
ταξαμένων γενικώτερον. ὅμως χρήμασι δὴλοῖς τισὶ τὴν ὁμαι-
χλίαν ἠλλάξαντο· τοῦτο γὰρ ἦν αὐτῷ πιθανὸν τῆς ἀστοχίας 15

D ἐγκάλυμμα. (17) περικάθηται δὲ καὶ τὴν Διοκλητιανοῦ πόλιν
κατὰ τὸ καρτερόν, ἀντετάξατο δὲ καὶ ἡ πόλις ἐς τὰ μάλιστα,
καὶ προσβάλλειν ἀπέσχετο ἐπ' ἀδείας· καταπέλται γὰρ ἐν τοῖς
τείχεσιν ἀνστήσαντο ἄλλα τε ἀμυντήρια, καὶ ἀπρόσιτον ἦν τοῖς
βαρβάρους ἐξ ὑπογυίου συμπλέεσθαι. ἀπῆκε τοῖσιν ἀσφάλων, 20
καὶ τὸ δὴ λεγόμενον, τὸ τοῦ λύκου παθῶν· κεναῖς γὰρ ἐκεχῆ-
νει ἐλπίσι. παρευθὺ δ' ἐπὶ τὴν Φιλίππου πόλιν μετέβαινε, καὶ
περιβάς τὸ πόλισμα ἐνήθλει λαβεῖν. ἀντεμάχοντό τε οἱ τοῦ

posito affirmant se ipsum conservaturos, naturalique morti potestatem gratificaturos eius coagmentationem dissolvendi cum voluerit, nec meditatam et adventitiam hanc mortem illaturos, si pactum re praestiterit. Busas igitur Abaros, hactenus istiusmodi instrumentorum fabricandorum imperitos, machinam expugnatariam componere docet, et ad tela ex helepoli (tormento, quibus urbes capiuntur) iaculanda instituit. pauloque post oppidum prostratis muris in hostium manus concessit, et Busas poenas inhumanitatis exegit, doctis a se barbaris expugnatarium artificium; quo deinde pro fama primigenia et typo quodam usi, plurimas Romanorum urbes nullo negotio subegerunt. at vero Beroen aggressi cum longissimi lactura temporis magnisque laboribus voto ac praemio frustrati recesserunt, indigenis viriliter sese tuentibus; quibus modica pecunia pacem et amicitiam Chaganus vendidit: hoc enim frustrationis suae probabile tegumentum invenit. (17) etiam Diocletianopolim arte circum- sedit: sed oppidani summa vi contra nitentes aditu eum fidenter prohibuerunt, locatis in muro catapultis aliisque machinis defensoriis, ut accedere barbari et cominus pugnare non auderent. quamobrem iadignabundus recessit, cum ei, quod proverbio de lupo dicitur, evenisset: vana enim spe hiaverat. hinc confestim Philippopolim transiens oppidumque circumiens id occupare nitentibus: sed cives acrius contra de-

ἄσπετος ἐντρεχέστερον, καὶ πολλοὺς τραυματίας ἐκ τε τῶν περι-
 βόλων καὶ τῶν ἐκάλξεων ἐποιήσαντο, ὥστε τὸν Χαγῶνον τὴν
 ἀσυλίαν διὰ τὴν ἀρετὴν ἐπαινέσαντα προῖκα καταθέσθαι τὸν πό- P 55
 λεμον. ἔξ ἑωθινοῦ δὲ διαπειραιωθεὶς τὰς ὕλας τῆς λεγομένης
 5 Ἀστικῆς τῇ Ἀδριανοῦ πόλει προστρέβεται. ἀγανιστικώτερον τε
 τῷ ἄσπετι προσέβαλλεν, ἀντικαθίσταντό τε καὶ οἱ τοῦ ἄσπετος ἀλ-
 κιωτέρου. τοῖς δὲ Βυζαντιοῖς περιεβομβεῖτο ὡς Κάστος ἦλω
 καὶ Ἀνσιμοσόθ, καὶ πολλὸς τῇ πέλει ἐπεκύνυινε θρούλλος. ἔλοι-
 δορεῖτο δ' ὁ αὐτοκράτωρ ἐς τὸ φανερώτατον ἀπὸ τινων τῶν τοῦ
 10 πλήθους ἀσυνέτων καὶ στωμύλων ἀνδρῶν, ὧν καὶ τὰ τῆς τύχης
 ἦν ἀνεπίφθονα καὶ τὰ τῆς γνώμης ἀζήλωτα· καὶ βλασφημίας
 ψῆδᾶς κατ' αὐτοῦ συντιθέντες διέσπουρον κωμωδοῦντες ἐμμελῶς τὸ
 ἀπαίσιον, οὐ τύχη ἀλλ' ἀνοία τὸ δυσπραγίς περιάπτοντες, ἀλλ' B
 οὐκ ἀπέεικεν ἡ λοιδορία θυμὸν τῷ αὐτοκράτορι· στείρα γὰρ ἦν
 15 πρὸς ὀργὴν ἡ τοῦ βασιλέως ψυχὴ καὶ παρὰ τὴν θυμικὴν φλόγα
 ἀσυνουσίαστος. τὸν δὲ Κύστιον ἀπέδοντο χρηματισθέντες λίαν
 δαψυλῶς οἱ πολέμιοι, ὡς ἐκ τῶν καθ' ἡμᾶς πρσιβυτέρων ἔστι
 λαβεῖν, καὶ τὸ πιστεύειν ἀζήμιον. βασιλεὺς δὲ τὰς ἑαυτοῦ
 φροντίδας τοῖς πολεμοῖς ἀντέταξε, καὶ μελζονι παρασκευῇ πρὸς
 20 τὸ πολέμιον ἐξαρτύετο. καὶ τὸν Ἰωάννην, ὃν δὴ Μυστάκωνα
 τοῖς πολλοῖς ἔθος ἀποκαλεῖν, στρατηγὸν προεστήσατο. ἐχειρο-
 τόμου δὲ καὶ τὸν Ἀρόατωνα ὥσπερ αὐτῷ ὑποστράτηγον, παρήγο-
 ρόν τινα δύναμιν ἐμπιστεύσους αὐτῷ· Λογγόβαρδος δ' οὗτος τὸ
 φῦλον, ἀνὴρ ἀλκιμώτατος καὶ πρὸς τὸν πόλεμον ἐμβριθέστατος.

certantes multos tum e moenibus tum e propugnaculis vulnerabant, ut
 eorum virtute, qua tegerentur, commendata gratuito obsidionem solve-
 ret. mane porro, silvis Asticae quae dicitur transitis, Adrianopolim se
 applicat; quam cum maioribus operibus oppugnaret, etiam ibi a civibus
 fortissime vis repulsa est. populi vero Byzantini aures fama de Casto
 et Ansimotho captis circumsonabat, multumque murmuris ac tumultus
 urbem inundabat, et apertissime imperatori a quibusdam e media plebe,
 stultis et protervae linguae hominibus, quorum neque fortunis quisquam
 invidit neque animi bona aemulatus est, contumeliae dicebantur. hi
 compositis in illum captibus modulate adversum casum et comica quadam
 maledicentia insectabantur, non fortunae sed amentiae duram illam sor-
 tem adscribentes. tamen probra huiusmodi imperatori stomachum non
 faciebant, cuius mens ad iram sterilis et a flamma furoris abhorrens
 erat. sed Castum hostes ingenti pecunia aestimatum reddiderunt, ut
 senes nostri memorant, et his fidem commodare nihil habet periculi.
 imperator curas suas adversum hostes intendere, maioremque in eos ap-
 paratum moliri, et Ioannem, vulgo dictum Mystaconem, ducem legere,
 Droctonem ei pro hypostratego, parte muneris in illum collata, adiun-
 gere. hic Longobardus natione, vir fortissimus et ad arma promptissi-

- C** ἐπει δὲ περὶ τὴν Ἀδριανοῦ πόλιν ἐγένετο, τοὺς βαρβάρους τῆς πολιορκίας ἀφιστά, δευτέρα τε ἡμέρα ὁ πόλεμος ἐτετέλειτο. ἐνίκων τοίνυν Ῥωμαῖοι τοῖς βαρβάροις συμμιζαντες, καὶ ἑτεραλκεία τὴν μάχην διέθεντο. κατεστρατήγει γὰρ τῶν πολεμίων ὁ ὑποστράτηγος Δρόκτων. ἐπιπλάστῳ γὰρ φυγῇ τὸ ἐκείνου κέρως 5 ἔδοξε τοῖς πολεμίοις τὰ νῦτα παρέχουσαι, ὡς οἷα δεδοικότες τοῦ Ῥωμαϊκοῦ τὸ ἀντίπαλον· εἶτα τοῦμπαλιν ἀντεδίωξε, καὶ μετόπισθεν τῶν βαρβάρων γενόμενον τοὺς συντηχόντας διώλεσεν. ἀπήϊσαν τοιγαροῦν μεσημβρίας ὥρα οἱ βάρβαροι, ἄλλος ἄλλη διεσπαρμένοι καὶ ὡς ἂν τύχοι φερόμενοι μετὰ συντόνον τινὸς ἀπο- 10
- D** δρώσεως. ὁ δὲ στρατηγὸς οὐ κατεδίωξε τὸ ἀντίπαλον· ἐφιλοσύφει γὰρ τῆς εὐδαιμονίας τὸ μέτρον, τὰς ἐπ' ἄκρον εὐξίας, ὥσπερ εἰκός, εὐλαβούμενος. φιλαπόστροφον γὰρ ἦ τύχη καὶ ἄπιστον, νίκη δ' ἐπαμειβεταὶ ἄνδρας, ἵνα καὶ τι τῆς Ὀμήρου δέλτου ἐπισπεύρω τοῖς ἀφηγήμασιν. 15

P 56
V 173

18. Ἡράκλειος μὲν οὖν κατὰ τοῦτον δῆτα τὸν χρόνον ἐπέβη αὖ πάλιν τῆς Περσῶν πολιτείας, καὶ τοῖς Μήδοις φιλεπίδημον ἦν τὸ κακόν. ὀπηνίκα δὲ παρεγένετο, προσβάλλει ἐχυρωτάτῳ φρουρίῳ τινί. τοῦτο δ' ὑψηλῆς ὑπερεκαθέζετο πέτρως, καὶ διεκόσμη ὁ ὑποστράτηγος τὰς ἐλεπόλεις τε καὶ τὰς μηχανάς. 20 ἀντιπαλαμῶνται δὲ καὶ Πέρσαι πρὸς τὰς ἐπιβουλὰς ἕτερα ἅττα σοφίσματα. ἰσουργοῦσι δὲ καὶ οἷα χιτῶνάς τινας· τρίχας συλλέξαντες καὶ τῷ στήμονι τὴν κρόκην συστρέφαντες, προμηχὴν τὰ χιτῶνια διετέλεισαν, καὶ τούτους ἀχύρου εἰς τὸ ἰσχυρόν ἐνε-

21. δὲ] τε IP.

mus erat. Adrianopolim ut venerunt, barbaros obsidione depellant, ac die altero secundo Marte cum hisdem congressi vincunt, belloque finem imponunt. strategemate nimirum Drocto illos circumvenit: quasi enim timeret hostem, fugam cum suo cornu simulabat, deinde conversus insequentibus vicissim terga dantibus inhaerebat, et quotquot assequi posset obtruncabat. discesserunt itaque meridie barbari, continenti fuga alius alio, quo sors tulit, dilapsi. quos dux non est secutus, quod in felicitate modestiam adhibendam sapienter statueret, et velut in optimo corporis habitu, aliquid morbi, ut decebat, metueret. est enim fortuna parum fida, et facile alio respicit. et laeta viros victoria mutat, ut etiam de libris Homeri quippiam narrationibus nostris aspergamus.

18. Heraclius per id tempus rursus in Persidem se inferebat, habebantque domi malum Persae. admovit autem oppugnationem castello cuidam munitissimo, in sublimi petra aedificato, helepoles aliasque machinas hypostratego expediente. Persae adversum impulsus cum alia ingeniose struebant, tum quasi tunicas quasdam longas e pillis stamini tramam seu subtemen inducentes conficiebant, quas paleis densissime in-

φόρησαν, βαστούς τε κατεργασάμενοι ἐξήρτων τοῦ τείχους, καὶ Β
τούτοις τὰς προσβολὰς ὑπέδελοντο, τῷ μαλθακῷ τῆς ἀντιτύπου
παρασκευῆς τῶν ἐκπομπῶν τὸ στερεὸν ἐκμαλακίζοντες. ὑπερί-
πταντο δ' αἱ πολλαὶ τῶν βολῶν καὶ τοῦ φρουρίου αὐτοῦ· ἔτεροι
5 δὲ καὶ κατ' αὐτὸ τοῦ ἐχυρώματος κατεφέροντο. ὁ δ' Ἡράκλειος
οὐδεμίαν ἀνακωχὴν παρενετίθει ταῖς προσβολαῖς, νύκτωρ καὶ
μεθ' ἡμέραν ἀμείβων τοὺς ἐφισταμένους τῷ ἔργῳ. οἱ μὲν γὰρ
ἐναγχος τῶν πόνων μετεληφότες ὑπὸ τῆς διαδόχου δυνάμεως ἀν-
τελάμβανον τὴν ἀνύπαυλαν, ἔτεροι δ' αὖ συμπονοῦντες ἐκείνοις C
10 ἐξανίσταντο, ἀκείνοις αὖθις τοῦ μόχθου συνελάμβανον ἔτεροι.
διὰ τοι τοῦτο ἐξασθενοῦσιν οἱ τιμωροῦντες τῷ ἐχυρώματι, καὶ
ἦν αὐτοῖς τὰ τῆς δυνάμεως ἐξίτηλα. ταύτῃ τοι καὶ καθαιρεῖται
τὸ φρούριον καὶ ὑπὸ Ῥωμαίους γίνετο. ἐπεὶ δ' ἦλω, φρουρὰν
ἐν αὐτῷ ὁ στρατηγὸς ἐνεκάδισεν.

15 Οἱ δ' ἀμφὶ τὸν Θεόδωρον καὶ τὸν Ἀνδρέαν τὸ Ματζῶρον
(φρούριον δὲ καὶ τοῦτο) τῷ χρόνῳ γεγηρακὸς διωρθώσαντο. οὐκ
ἔπο δὲ τοῦτο τοῦ Βεῖουδαῆς ἐτύγχανεν ὄν. ἐν ὧσιν δὲ περὶ τὴν
οἰκοδομίαν ὁ Θεόδωρος ἐνησχολεῖτο, ἦκον παρ' αὐτὸν γεωργοὶ D
παραθήγοντες τὸ Βεῖουδαῆς παραστήσασθαι, μὴ ἀποχωρῶσαν
20 ὑπέιναι φρουρὰν ἐν αὐτῷ παραδηλώσαντες. οἱ δὲ περὶ Θεόδω-
ρον καὶ Ἀνδρέαν παραχρῆμα ἐπιθέσθαι τὴν πρᾶξιν τοῖς λόγοις
διενσήθησαν, καὶ διανυκτερεύσαντες συντόνῳ τῇ ὁδοιπορίᾳ ἐλέ-
χοντο. ἐπιθέσθαι δὲ νυκτὸς τῷ Βεῖουδαῆς τούτοις ἐδέδοκτο.
καὶ μὴ ἐξισχύσαντες τῆς ἑαυτῶν ἐπιθέσθαι βουλήσεως, περὶ

4. ἐπέρας IP.

fartas de muro suspendebant, hisque tormentorum petitiones excipiebant; quarum vehementiam materiae oppositae debilitabat frangebaturque mollitudo. tela complura supra, alia in ipsum castellum volitabant. Heraclius impressionibus nullam quietem interponebat, diu noctuque permutans qui instarent operi. nam qui modo pugnant, aliis succedentibus respirabant; rursus alii illorum et novi ac recentes semper defatigatores labores excipiebant. inde propugnatores defecti viribus languerent. ea ratione castellum eversum in potestatem Romanorum venit, cui dux praesidium imponit.

Theodorus et Andreas Mazarorum oppidulum vetustate ruinosum instaurant, quod a Beiodaë non procul distabat. dum Theodorus aedificatione distinetur, agricolae adsunt, eumque ad Beiodaë, in quo non reperitur sufficiens praesidium, armis subigendum incendunt. Theodorus et Andreas communicata sententia mox ad rem incumbendum statuentes, transacta nocte magnis eo itineribus contenderunt. cum autem noctu invadere decrevisset, nec possent quod volebant effectum dare, sub matutinos gallorum cantus affuerunt. praesenserunt adventum Ro-

τοὺς ἐωθινοὺς τῶν ὀρέων κελάδους τῷ φρουρίῳ ἐπέστησαν. καὶ οἱ ἐπιχώριοι τὴν Ῥωμαϊκὴν προεγνώρισαν ἔφοδον, καὶ ἀδεῖς ἦσαν διὰ τὸ τῶν τόπων δυσάλωτον. εἶτα ἀναθαρρήσαντες τῇ πέτρᾳ προκύπτουσι καὶ τῶν ἀποπομπῶν βελῶν προκατήρχοντο. εἰσοδος δὲ τῷ φρουρίῳ μὴ οὕσα ἐτύγχανε, καὶ δυσπρόσιτος 5 ἦν πολεμικῇ χειρὶ· ἐνὶ γὰρ πύργῳ τὰ τῆς εἰσαγωγῆς ἐπεπίστευτο, P 57 προβεβλημένῳ τοῦ ἰχυρώματος, ὡπερ ἀδαμαντίνους περικείμενῳ λίθοις τισίν, ἢ εἴ τι τούτων τὴν φύσιν ἐστὶ στεγανώτερον. οἱ οὖν Ῥωμαῖοι ἀποβάντες τῶν ἵππων προσαράττουσι τῇ πέτρᾳ, καὶ ταῖς ἀπὸ τῶν φορεῖς ἐτελεῖτο τὰ τῆς ἀγωνίας προουλία. 10 τοῖς δ' ἐν τῷ φρουρίῳ ποτὲ μὲν λίθοι ἀμνητήρια ἦν, ἄλλοτε καταποῦλται, καὶ ὡπερ ἐξ ἀπόπτου τινὸς ἢ μεγίστης περιωπῆς τὰς καταβολὰς ἐπεποιήντο, οἷα ξηνηλαοῦντες διὰ τῶν ὑψηλῶν τὸ πολέμιον. ἀσχολούσης δὲ τῆς Ῥωμαίων δυνάμεως, τολμηταὶ τινὲς τοῦ Ῥωμαϊκοῦ συμφραζάμενοι ταῖς ἀσπίσι, κατ' 15 B ὀλίγον καὶ βιάδην ἰόντες, τὸ πᾶν τῆς ἀριστείας ἀναθέντες τῷ θράσει προηγοῦντο τῶν ἐπομένων, καὶ τῶν ἐκ τῆς πέτρας καταβολῶν οὐ φροντίζοντες εἰς τὸ πρόσω ἐχώρου, καὶ διωθοῦσι τῆς πέτρας τὸ βύρβαρον. οἱ δὲ πολιορκούμενοι τὴν σύμμοχον καταλείψαντες πέτραν, εἰσδήντες εἰς τὸ φρούριον παρέδουσιν τοῖς 20 πολέμοις τὴν εἰσοδον. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι τῶν τῆς πέτρας ἔχρω- V 174 μάτων κρατήσαντες λίαν ἰσχυρῶς τὸ φρούριον περικύθηται. οἱ δὲ ἐπὶ τῶν ἐπιπέδων ἐστῶτες ἀποσοβεῖν οὐχ οἶοι τε ἦσαν τὸ ἀντίπαλον, τὸ ἄπειρον τῶν βελῶν ὑπομένειν οὐκ ἔχοντες, ἀλλ'

6. εἰσοδον δὲ τῷ φρουρίῳ μὴ οὕσαν IP.

manorum indigenae, quibus capiendi loci difficultas timorem adimebat. tum petrae confisi despiciunt, telorumque iaciendorum initium faciunt. unus tantum erat ingressus, et is hostibus aditu difficilis, per turrim ante castellum stantem muroque cohaerentem, quae adamantinis quodammodo lapidibus, aut si quid adamante solidius est, constabat. Romani igitur ex equis descendentes petram invadunt, sagittarumque iactibus mutuis certaminis praeludebatur. propugnatores nunc saxis defendendis nunc catapultis se defendebant, atque ut ex editissimo loco speculave maxima deorsum iaculabantur, hostes propter altitudinem quasi peregrina lingua compellantes. indigne id ferentibus Romanis, animosi quidam testudine facta sensim ac pedetentim gradientes, omnemque fortitudinis laudem in audacia constitutam habentes, aliis praeceunt, telaque desuper accidentia nihili pendentes ulterius prodeunt, ac barbaros petra depellant. qui auxiliaria sua deserta castellum subeunt, Romanis ingressum reliquum faciunt. illi petrae munitionibus receptis castellum artissima obsidione premunt. in propugnaculis qui erant, hostem arcerere non valebant, siquidem infinita tela non sustinebant: sed cum confertim apparuissent, mox pro vultibus terga ostendebant. porro miles

ἀθρόον ἐπιφανόμενοι παραντίκα ἀντὶ τῶν προσώπων καὶ νῶτα
 ἰδεῖννον. Σάπειρ δὲ τις ἀνὴρ, τὸ μὲν σῶμα ὡς ὁ παρὰ τῷ C
 Ὅμηρῳ Τυδεὸς ἀνυμνούμενος, τὴν δὲ γνώμην καὶ περαιτέρω
 Τυδεὸς (Ἡρακλῆς γὰρ ἦν τὴν ψυχὴν, καὶ εἴ τις τούτου ἐγερόνει
 5 ποτὲ ἀλκιμώτερος· οὐ γὰρ ἀποκνέω τῷ μεγέθει τῆς ἀρετῆς τὸν
 Ἡρακλῆα ἐν δευτέροις τιθείς, εἰ καὶ τῷ παραλλήλῳ λειπόμεθαι),
 σκόλοπας ἄξεις ἐπιφερόμενος ἐνάλλεται τῷ ἐχυρώματι, καὶ με-
 τωροπορεῖ τὸν μὲν ἓνα σκόλοπα ἐνείρας τῷ πύργῳ ἀνὰ τὰς ἀρ-
 10 μογὰς τοῦ οἰκοδομήματος (ἦν γὰρ λίθῳ Ξηρῷ διεσκευασμένον τὸ
 φρούριον), καὶ ἐπιβαίνει ἐπὶ τοῦ σκόλοπος τῷ ποδί. εἶτα τὸν
 ξειρον αὐθις ὡσπερ ἐγκεντρίσας σκόλοπα, τὸν λειπόμενον τρεῖν
 ποδοῖν ἐπεριείδει, καὶ τῶν ἐξηρημένων λίθων ἐπιλημμένος
 ἀπριξ εἶχετο ταῖν χερσῖν, οὕτω τε τὴν ἄνοδον ἐσοφίστο. τῶν D
 δὲ πολιορκουμένων τὴν θείαν τῶν βελῶν μὴ ὑπομένειν οἶων τε ὄν-
 15 των, ἰσχυρῶς εἶχετο τῆς ἐπάλλεως ὁ Σάπειρ ἐκείνος ἀνὴρ. καὶ
 ἂν ἤλω κατὰ τὴν πρώτην ἐκλίνην ἐπιβολὴν τὸ ἐχύρωμα, εἰ μὴ
 τις τῶν τῆς Περσικῆς συμμορίας ἀθρόον ἐπιφαιεῖς ἐνὶ τῶν θυ-
 ρεῶν τῶν προβεβλημένων τοῦ ἐχυρώματος ἐκείνων αὐτὸν τὸν ἀρι-
 στέα ἔξώθησεν. ὁ δὲ κατολισθήσας ἐς τὸ κάτω ἐφέρετο μετὰ
 20 τοῦ θυρεοῦ, κύμβαχος ἐν κνήσῃν, ἐπὶ βρεγμίον τε καὶ ὤμους,
 Ὅμηρικῶ τῷ συμπτύματι. ὁμῶς οὐ διόλωλεν· ὑποδέχονται
 γὰρ αὐτὸν ταῖς ἄσπιδι οἱ συμπενοῦντες, καὶ τραυματίαν διεσώ-
 ζοντο· προσνύττουσι γὰρ αὐτὸν τὰ τῶν ἀκοντίων σιδήρι μικρὸν
 κομιδῆ. ὁ δὲ καρτερικῶς αὐθις ἐπ' ἐφείνο τὸ ἔργον ἐχώρει, καὶ

quidam Saperius vocabulo, corpore similis Tydeo quem Homerus cele-
 brat, animo autem supra Tydeum, Hercules ipse, inquam, et si quis
 Hercule aliquando animosior inventus est (uon enim verebor magnitudi-
 nis virtutis Herculem postponere, tametsi alioqui quem cum eo confe-
 ramus non habemus), hic, inquam, miles palos scutos inserens in
 munitionem insilit, et sublime scandit, et uno quidem in turri defixo, qua
 lapides iuncturas dabant (constructum enim erat castellum caeso lapide),
 pede in palum ascendit; rursus alterum palum ceu surculum in murum
 inserens, alterum pedem in eo firmat, eminentiaque saxa manibus firmi-
 ter comprehensa tenens, ascensum ita machinatur. et cum obsessi tot
 telorum spectaculum non ferrent, vir ille Saperius propugnaculum va-
 lida vi tenebat, captumque fuisset primo illo impetu castellum, nisi qui-
 dam de cohorte Peraiica repente coertus saxo de his quae illic iacebant
 bellatorem animosum deiocisset. qui eum saxo deorsum ferebatur, prac-
 ceptis in pulverem, super sinciput et humeros, casu scilicet Homericop.
 non tamen periit: nam eum vulneratum commilitones scutis impositam
 conservarunt: perparum enim missilium cuspides eum laeserant. ad idem
 opus constanter redit, iterumque ad propugnaculum assilens iniectis ma-
 nibus ita tenaciter pianam retinet. quemadmodum polyypus, cum quip-

αὐτὸν πάλιν ἀνέθορε, τῇ ἐπάλξει τὰς χεῖρας περιβαλὼν οἷα πολύ-
 P 58 πους ἀφύκτους πλεκτάνας τινάς, καὶ εἶχετο καρτερεῖ τινὶ λαβῆ
 τῆς ἐπάλξεως. ὁ δ' ἀντίπαλος Πέρσης ἀδελφὴν τῆς ἐτέρας ἐπι-
 βουλῆς ἐξεργάσατο, καὶ σαθρωθείσης ἔνωγος τῆς ἐπάλξεως
 ταῖς Ῥωμαϊκαῖς προβολαῖς, μετ' ἐκείνης τὸν ἀριστέα ἀνατρέψας 5
 παρεία ἐς τὸ κάτω χωρεῖν. καὶ τοῦτον κατήγετο ὁ στρατιώτης
 ὁ φιλοκίνδυνος μετὰ τῆς ἰρωμέντης ἐπάλξεως. τὸ δὲ σιμμάχι-
 κὸν τὴν προτέραν σωτηρίαν δρέγουσι μετὰ φοβεροῦ τοῦ θεάμα-
 τος τῷ πάντα τολμηρῷ. ἀτὰρ ἑξάντης τοῦ πτώματος ὁ τραυ-
 ματίας γενόμενος καὶ τρίτον ἄθλον ἀσπάζεται, ὥσπερ ἀμάχου 10
 τινὸς καὶ θείας δυνάμεως ἐς τὸν πόνον παροτρυνούσης αὐτόν.
 B Ἐπει δ' ἀνείρπυσε τῆς στεφάνης τοῦ ἔρκου, λοιπὸν ἐπιβάς, τὸν
 ἀκινάκην σπασάμενος, τὸν κηφῆνα τῆς ἑαυτοῦ ἀρετῆς ἐκείνον
 αὐτὸν τὸν Πέρσην ἀπέκτεινε, καὶ οἷν τὴν κεφαλὴν ἀπὸ τῆς δέ-
 ρης ἀφελόμενος τοῖς πολιορκουσιν ἀπέπεμπε. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι 15
 τὸ γεγονός θεασάμενοι ἀνεθάρρησαν καὶ τῶν κινδύνων ἠρέγοντο.
 ἀδελφὸς δὲ τις τοῦ Σάπειρος ἐκείνου (προσβύτης δ' οὗτος τὴν
 ἡλικίαν) ἐπεὶ γέγονε τῆς ἀρετῆς θεωτῆς, καὶ ζηλωτῆς πυραρχοῦμα
 τοῦ ἐγκυρημάτου γίνεται, καὶ ἄνεισι καυτός, ἀδελφὰ τῷ ἀδελ-
 C φῷ μηχανώμενος. εἶτα μετ' ἐκείνον καὶ ἕτερος, καὶ μετὰ τοῦ- 20
 τον πολλοί· κύλοις γὰρ λοιπὸν ἀνεδύοντο οἱ προκατειληφότες τὸ
 ἐγύρωμα, καὶ ταῖς πύλαις ἀράττουσι, καὶ εἰσαγώγιμον λοιπὸν
 ἦν τὸ Ῥωμαίων στρατόπεδον. καὶ οὕτω κρείττους τῶν πολεμίων
 γενόμενοι τὸ φρούριον παρεστήσαντο, καὶ οὓς μὲν ἀνείλον, οὓς
 δὲ διέσωζον καὶ εἰς αἰχμάλωτον μετεβίβαζον τύχην. τὰ δὲ κτή-

20. τοῦτο IP.

piam cirris sive acetabulis complexus est: inde enim avelli non potest.
 tum Persa adversarius simili impetu ut ante insurgit, et cum pinna Ro-
 manorum impulsibus paulo ante labefactata strenuum virum deturbat.
 cum amata igitur pinna miles nullius formidator periculi delabitur. so-
 cil cum terribili spectaculo omnia audenti priorem curationem ad salu-
 tem ministrant. at enim vulneratus cum denuo ex eo casu salvus eva-
 sisset, tertiam pugnam aggreditur, ac si invicta, quaedam et divina vir-
 tus ad facinus illum extimularet. ubi igitur intra coronam munitionis
 irrepsit, deinceps irruens educto gladio suae virtutis fucum et populato-
 rem illum ipsum Persam interfecit, caputque praecisum infra propugna-
 culum proicit. Romani factum intuentes resumunt animos et experiri
 fortunam concupiscunt. frater autem Saperii illius, magno natu, ubi
 facinus spectavit, extemplo id ipsum aemulans ipse quoque ascendit et
 cum germano germana molitur. mox post illum alius, et post hunc
 plures scalis stuppeis ascendunt, oppidoque capto ac portis perfractis
 militem Romanum introducant; atque ita hostibus superiores castellum

ματα λαφυραγωγήσαντες ἀπῆραν ἐντεῦθεν, σκοποὺς περιβα-
λόντες τῷ ἔχυρώματι. ὥρας δ' ἐπιούσης χειμῶνος ἄνευσιν ὁ
Φιλιππικὸς ἐπὶ τὸ Κωνσταντίνιον ἄστυ, στρατηγὸν ἐναφείδ τὸν
Ἡράκλειον. ὁ μὲν οὖν Ἡράκλειος λειποταξίῳ ποιῶς τοῦς πλα-
5 γήτας τῆς Ῥωμαϊκῆς δυνάμεως εἰσεπράττετο· καὶ ὅσοι τῷ πόνῳ
χαίρειν εἰπόντες τὴν ἄλλως δεῦρο κἀκείσε περιενόστουν, βασάνοις
ἐπὶ σωφροσύνην μετέηγοντο.

in ditionem accipiunt, et partim incolarum occidunt, partim pro capti-
vis servant, bona diripiunt secumque auferunt, et praesidium illie re-
linquunt. hieme iam ingrediente Philippicus ad Heraclium summa belli
delata Cypellm discedit. Heraclius deserti ordinis poenas ab erroribus
Romani exercitus exigit. et quotquot labore relicto huc illuc otiose va-
gabantur, suppliciiis sapere docebantur.

ἔ.

Θ Ε Ο Φ Υ Λ Α Κ Τ Ο Υ

Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Ω Ν

Λ Ο Γ Ο Σ Γ'.

T H E O P H Y L A C T I

H I S T O R I A R U M

L I B E R I I I .

PONTANI ARGUMENTUM.

(1) *Priscus in locum Philippici surrogatur. annona militum contracta. Germanus episcopus Damasci honorifice a Prisco habetur. cur ab eo Monacartum ductus. Prisci fastus in contemnendo more vetusto. tumultus in castris duas ob causas. imago Christi ad sedandas turbas circumlata. dux periculum fugit; detrahi militibus de consueta annona vetat; medicum quaerit a quo sanetur.* (2) *tabernaculum Prisci diripitur. legatus eius ad exercitum. Germanus quanquam multum repugnans dux cooptatur. episcopus legatus spernitur. statuæ et imagines imperatoris deiiciuntur abolenturque. Edesseni episcopi irrita legatio. clades Orientis.* (3) *legati ad Priscum. eorum in militibus placandis infelix conatus. Priscus Byzantium discedit. adversus Philippicum rebellio. Persæ occasione utuntur: Constantinam obsident. a Germano depelluntur. Aristobulus palatii praefectus milites ad officium revocat.* (4) *Martyropolis aditus Romani a Persis prohibentur. hostes insequentis dimicatione devincunt. in imperatorem benevolas mentes accipiunt; captivis et spoliis eum honorant. Philippici timor. stipendia persoluta. Roma Longobardis restitit. Mauri in Africa domantur.* (5) *carcer Gilygerdi castelli, in quem diversi mortales includebantur; unde se et alios per caedem Romani erimunt. Philippicum Gregorius Antiochiae antistes exercitui conciliat. Persæ Martyropolim occupant. Sitta dolum machinato, Persis Romani succumbunt. Philippico amoto Comentiolus in munere succedit.* (6) *Comentiolus cum Persis acie congressus fugit. Heraclii miranda virtus. Aphraates dux Persicus occidit; Persæ in fugam vertuntur. munera imperatori de praeda mittuntur. ludi ob vi-*

ctoriam Byzantii. Suaniam in Colchia Persae invadunt. Turcarum luxus in auro et argento. Persis vicissim tributa pensitant. praeda Suaniae Babylonem mittitur. dux, Romanus nomine, a Mauricio in Colchidem missus. (7) Romanus reditum molitur, milites placat, hostium consilia indagat. Romani exploratores dolo deluduntur ac torquentur. Varanus provinciam Romanorum depopulatur, abeuntes sequitur. phalanx eius in fuga caeditur. conflictu totis copiis inito, Persae superari fuga universi salutem petere contendunt. Romani insequuntur. (8) Hormisdas Varanum bifariam dedecorat, a quo contra ostentantur. Armenii praetore suo iugulato rebus novis abutuntur operam. Comentionis turbas componit. defectionis inventorem clementia imperatoris conservat. ad Persicas tragoedias παρασκευή. Sarames ad capiendum vincendumque Varanum missus ab eodem elephanto obicitur. (9) ad tempora Iustini iunioris et Tiberii propter originem belli Persici declarandam digressio. belli execratio. Iustinus foedera transgreditur. Romani in Persas, Persae in Romanos belli causam coniiciunt. mendacium Persarum. (10) Marcianus patrio in Orientem dux mittitur; tribus millibus Arzanenam deprædat. prope Sargathum Persas caeduntur. Thebothum castellum inaniter oppugnatur. Chosroae senioris in Romanos expeditio. Adormanes Romanorum loca populationibus miscet, suburbana Antiochiae aedificia demolitur, Apameam incendio sedat. (11) Marcianus gradu movetur. Dara a Persis capitur. Iulianus. Tiberius a Iustino collega asciscitur. eiusdem Iustini ad eandem de imperio legitime administrazione sapientis et pia paravenis. (12) gratulatio populi de Tiberio in collegam ascito. eius de pace legato et liberalitas. Iustiniani ducis laus. pecuniae bene collocatae fructus. inter Romanos et Persas foedus. Romanorum propter Chosroae praesentium impudatio. (13) ducis Romani excellentissima concio, qua suis acriter et cum mortis contemptu configendi ardorem conatur immittere. fiducia vincendi ex hostium et sacrorum Persicorum despicientia auget. dicit autem incise et membratim, quo dicat vehementius. (14) Romanus miles pugnam sinit. Persae in hostes cum fastu gradiuntur. ambarum acierum diversa dispositio. vincuntur Persae et fugiunt. Chosroae turpis reversio. eiusdem lex de Romanis in posterum bello non lacesendis. (15) Romani Persidem infestam habent. in mari Hyreano piraticam faciunt. domum redeunt. Persae in regem suum contumeliosi. militaris annonae apud eos ratio. de pace utrinque legationes. Romani in Armenia subactis pacem Persae repudiant. Mauricius in Armeniam mittitur, in Persidem irrupit: febrim habet. multa castella diruuntur. captivorum Persarum ingens numerus. (16) Romani multa loca ad vastitatem redigunt. Iustini decessus, et monarchia in Tiberium translata. eius encomium. Chosroae filius Hormisdas succedit; cuius immanitas describitur: causa subicitur, ariolorum falsa praedictio. nequitia daemonum. alia Hormisdas scelera. (17) Hormisdas superbia. pacem averians tributa postulat. Mauricius Persidem deformat. in Cappadociam abit; in Persidem per solitudinem Arabiae prope: eum Nomades barbari prosequuntur, quorum infidelitas reprehenditur. inanis Mauricii conatus. ad Callinicum oppidum Romanorum victoria. (18) ad Constantinam Romani Persas caedunt. Mauricius Byzantium redit, defuncto Tiberio principatum capessit. reditus ad ordinem historiae, sed prius de Varani patria, genere, fortuna, gestis honoribus, et quo pacto exercitum in regem exulcerarit.

D
A. C. 588. 1. Φιλιππικὸς μὲν ὄν ἀνὰ τὴν ὁδοιοποιίαν ἐπέπυστο Πρίσκοι
V 177 ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος στρατηγὸν ἰγχειρίζεσθαι, καὶ τῆς Ταρ-
 σοῦ ἐπιβὰς Ἡρακλείῳ δέλτους συνέταξε, δι' ὧν ἐνεσήμεναι κα-
 ταλιπόντα τὸ στράτευμα ἐς τὴν ἑαυτοῦ πόλιν ἐπανελθεῖν, ἐς
 τὴν Ἀρμενίαν γενόμενον, Ναρσῆ τε τῷ Κωνσταντίνῃς πόλεως 5
 ἡγεμόνι μεδιέναι τὸ στράτευμα. καὶ τὸν βασιλέως δὲ νόμον ἀφ-
P 62 τίως αὐτῷ ἐπιφοιτήσαντα παραγυμνώσας ἐκέλευσε καὶ ἐς τὸ ἐναρ-
 γές τοῖς στρατεύμασι παραδείξαι, Πρίσκῳ διαφθορούμενος. ἦν
 δ' ἄρα ὁ νόμος στρατιωτικῶν σιτήσεων ἕφεσις, ἣ δ' ἀπομειώσις
 τετάρτη ἐτύγγανεν οὕσα ἀπόμοιρα. καὶ γέγονε καθάπερ ὁ στρα- 10
 τηγὸς ἐνετέλλετο. ἦρος δ' ἐπιγενομένου ὁ μὲν ἀπεχειροτονεῖτο,
 ὁ δὲ τῆς ἡγεμονίας ἀπήρχετο. ὁ μὲν ὄν Πρίσκοις ἐπιβὰς τῆς
 Ἀντιοχείας προστάττει εἰς τὸ Μονόκαρτον τοὺς στρατιώτας συλ-
 λέγεσθαι, καὶ τῇ Ἐδέσῃ προσομιλήσας περιτυγγάνει Γερμανῶν,
 καὶ περιλαβῶν δεξιῶς κατησπάζετο ἐκ τῆς ἐπιδημίας γενόμενον 15
 (Δαμασκοῦ γὰρ οὗτος διεκόμει τὸν θρόνον), ἀνακλίνας τε εἰς
B δεῖπνον αὐτὸν τῇ ἐπιούσῃ ἐφιλοφρονήσατο. μετὰ τούτων ἡμέρας
 τέσσαρας ἀπεροῖτα τῆς Ἐδέσης ὁ στρατηγός, τότε τῆς ἱερατι-
 κῆς καθέδρας προλάμποντα μεθ' ἑαυτοῦ συνελάμβανε, καὶ ὡς
 τὸν χάρακα ᾤχετο (ἦν γὰρ ἡ ἡμέρα προσδόκιμος καθ' ἣν εἴθιστο 20
 ἐορτάζειν Ῥωμαίοις τὸ σωτήριον ἐκεῖνο πάθος, δι' οὗ τὸν κόσμον
 εἰσεποίησατο ὁ μονογενὴς παῖς τοῦ Θεοῦ, ὁ τὴν φύσιν ταυτὸς

1. Philippicus Priscum ab imperatore ducem renuntiatum esse in via
 intelligens, postquam Tarsum attigit, ad Heraclium litteras dat, man-
 dans ut exercitum Narsae praesidi Constantinae tradat, ipse in patriam
 suam in Armeniam revertatur. imperatoris praeterea decretum nuper
 sibi missum exponit, et de eo palam militibus significari vult, invidia
 adversus Priscum stimulatus. erat autem hoc decretum, ut de demenso
 sive annona militari quarta pars detraheretur. factum ut dux imperavit.
 iam igitur ipso vere Philippico abdicante Priscus inivit. is ut Antio-
 chiam est ingressus, militibus conventum ad Monocartum indixit, Edes-
 samque veniens illic Germanum reperit, quem eo peregre profectum
 (Damasci quippe sedem pontificiam tenebat) civiliter complexus et oscu-
 latus, vocatum ad coenam postridie humaniter amanterque tractavit.
 post diem quartum Edessa discedens virum illum episcopali dignitate
 illustrem secum ad castra ducit. imminabat enim dies, quo salutiferos
 cruciatus atque necem, per quam unigena dei filius patri natura aequa-

τῷ πατρὶ καὶ τὴν βασιλείαν ὁμότιμος· οὗτος δὲ ἐστὶν ὁ Χριστός), τοῦτο ὑποτοπάσας ὁ στρατηγός, ὡς οἱ δεῖ αὐτὸν μὲν ἐν πόλει τὴν ἐγκύκλιον τῆς ἀναστάσεως πανηγυρῶν ἡμέραν, τὸ δὲ Ῥωμαϊκὸν ἐν πεδίῳ κατηφέστερόν πως ἐορτάζειν δοκεῖν, πολιτικῆς θυμαθίας ὡσπερ στερισκόμενον. διὰ τοι τοῦτο τὸν ἱερέα παραλαβὼν ὡς τὸ Μονόκαρτον ἐβάδιζεν. ὁ δὲ Γερμανὸς προήγε, C τὴν τοῦ στρατηγοῦ πυρουσίαν ἐξάκουστον ποιούμενος τοῖς στρατεύμασι. μετὰ τοίνυν ἡμέρας δύο οἱ ταγματάρχαι ἀπήντων τῷ στρατηγῷ ὡς ἀπὸ τριῶν σημείων τοῦ χάρακος, ναὶ μὴν καὶ οἱ 10 τῆς ἐκτάξεως ἕπαντες. ἔθος δὲ γεγηρακὸς ἐνευδοκίμει τῷ στρατοπέδῳ, τὸν μέλλοντα τὰς στρατηγίδας περιβαλέσθαι ἡνίας, ὀπηνίκα αὐτῷ τὰ στρατεύματα ἕπαντήσωσιν, ἀποβαίνειν τοῦ ἵππου καὶ διὰ μέσου χωρεῖν τοῦ ὀπλιτικοῦ καὶ φιλοφρονεῖσθαι τοῖς ἄσπασμοῖς τὸ στρατόπεδον. ὃ δὴ μὴ πεποιηκός τοῦ 15 Πρίσκου, ἀλλὰ καὶ πάνυ μὲν οὖν τοῦτον δὴ τὸν πρεσβύτερον ἀποσκορακίσαντος νόμον, οὐ μετρίως ἔφερε τὴν ἔβριν τὸ στρατεύμα. τῇ τοίνυν πρώτῃ τῆς πανηγύρεως ἡμέρᾳ εἰρηναίως ὁ στρατηγὸς D διετέλεισε. τρίτης δὲ ἡμέρας πυρῶν ἡμέρας, καὶ τῆς τῶν στρατιωτικῶν σιτήσεων ἀπομειώσεως οὐκέτι ἐν παραβύστοις ἀλλ' ἐξ 20 τῷ φθνερόν γενομένης τῷ πλήθει παντὶ, ἀνυρχίας ἀκμὴ λαμβάνει τὴν πρόοδον, καὶ πρὸς τῇ σκηνῇ τοῦ στρατηγοῦ τὰ πλήθη συρρέουσιν, ἃ μὲν λίθους ἐπιφερόμενα, ἃ δὲ καὶ ξίφη, ὡς ἐκάστῳ καθυπούργησεν ὁ καιρός. τοῦ δὲ ταράχου ὁ στρατηγὸς

lis et imperii honore par, Christus, inquam, humanum genus sibi reconciliavit, solemnī caerimonia recolere Romani consueverunt. sic namque secum ratiocinabatur, non esse iustum se resurrectioni sacratum diem in urbe anniversarium agere, Romanos in campo foris, velut urbana laetitia exclusos, tristiores ducere ferias videri. quocirca episcopum assumens Monocartum ire perrexit. caeterum Germanus Priscum antecessens exercitui super eius adventu nuntium apportat. post biduum itaque cohortium praefecti, quin immo milites omnes, ad tertium fere lapidem ducti obviam e castris prodeunt. porro castrensis quaedam consuetudo vigeat, eaque vetus et laudabilis, ut qui ad exercitum regendum adveniret, occurrentibus sibi honoris causa militibus equo descendens armatorum medius graderetur totumque exercitum comiter saluaret. quod cum Priscus facere omitteret et morem hunc plane contemneret, ea contumelia apud milites graviter offendit. ac primo quidem festorum solemnium die in pace fuit. tertio elapso, cum iam de demensi seu victus diminutione constaret inter omnes, contumacia et licentia adversus ducem magis amplificata, ad tentorium eius turmatim ruunt, pars lapides iactantes, pars gladios dstringentes, ut edique telum occasio ministrabat. dux fremitum ac tumultum auribus accipit: quid sibi istuc velit percunctatur. illis ad interrogata nihil respondentibus, nisi hoc

Theophylactus.

αὐτήκοος γέγονε καὶ τὴν αἰτίαν διεπυνθάνετο. τῶν δὲ πρὸς τὴν
 πῦσιν μηδὲν ἀποκριομένων αὐτῷ· πλὴν ἡ “ἀνατέτριπται πύσης
 τάξεως ἄρμονία, τοῦ στρατοπέδου ἀνηγεμονεύτου τυγχάνοντος,”
 ἰδρῶτι περιεφρεῖτο ὁ πολέμαρχος Πρίσκος καὶ φόβῳ πολλῶ συν-
 στέλλετο, διαπορουμένης αὐτῷ τῆς ψυχῆς ὅ τι καὶ δράσειεν. 5
 P 63 τῷ μὲν οὖν Εἰλιφρέδα τὸ Θεανδρικὸν Ἰνδαλμα παραγυμνώσας
 V 178 ἐδίδου (ἀχειροποίητον δὲ τοῦτο Ῥωμαῖοι κατονομάζουσι), περι-
 νοστεῖν προστιύξας τὸ στράτευμα, ὅπως αἰδοῖ τοῦ σεβίσματος
 ταπεινωθεῖη μὲν ὁ θυμός, τὰ δὲ τῆς ἀκοσμίας πρὸς τὸ σῶφρον
 τὴν μεταβολὴν ἀπενέγκοιτο. τοῦ δὲ πλήθους μηδὲν ἐντεῦθεν 10
 σωφρονιζομένου, ἀλλὰ καὶ βάλλοντος τὸ ἀπόρρητον λίθοις, εἰ-
 κότως ὁ στρατηγός, ἵππῳ τινὸς τῶν σωματοφυλάκων τοῦ βασι-
 λέως περιτυχόν, πρὸς φυγὴν ἐκδοὺς ἑαυτὸν πυραδῶξιν σωτηρίᾳ
 τινὶ τὸν κίνδυνον πυρεκρούσατο. ἵπποφορβοῖς τοιγαροῦν προσο-
 B μιλεῖ τοῖς τὰς ἵππους τὰς στρατιωτικὰς περιβύσκουσι. κἀκέ- 15
 ρων μετὰ μεγίστων κινδύνων τὰς χεῖρας διαφυγῶν τῆς Κωνσταν-
 τίνης πόλεως ἐπιβιβάνει πύλων, ἄρτι τὰς διατριβὰς τοῦ Μονο-
 κάρτου ἀπολιπὼν. συνεκδημῖ τοιγαροῦν μετὰ τοῦ στρατηγοῦ
 τῇ πόλει καὶ θόρονος. οἱ μὲν οὖν τῆς Κωνσταντίνης οἰκήτορες
 ἐπὶ τοῖς γεγονόσιν ἐκπεληγμένοι τὰς ψυχὰς διετέλουν· ὁ δὲ 20
 στρατηγὸς τοῖς ἡγεμόσι τῶν πόλεων τοῖς τε τῶν φρουρῶν ἐφε-
 στήκοσι δι’ ἐπιστολῶν ἐνεχάρατε γράμματα, μηδὲν τῶν συνη-
 θῶν ἀποστερεῖν τὰ στρατεύματα, μήτε δὲ καταπλαγῆναι τὰς
 ψυχὰς τῇ ἀθρόᾳ τῶν γεγενημένων παρόδῳ. ἐζήτει δὲ καὶ ἱατροῦ

12. Ἴππον IP.

unum, omnis ordinis quasi concentum quendam nunc perisse, cum exer-
 citus imperatore careat, Prisco sudor ire per corpus et artus occupare
 tremor coepit, animo haesitanti quid ageret. ergo Iiphredae dei atque
 hominis effigiem, quam ἀχειροποίητον (hoc est, non mortali manu con-
 fectam) Romani appellabit, involucro nudatam per castra circumferen-
 dam committit; quo ad aspectum rei adorandae excitata reverentia furo-
 rem comprimeret, et in modestiam quietemque rerum perturbatio transi-
 ret. verum enimvero, cum multitudo nihilo hinc modestior saniorque
 evaderet, quin potius sacrosanctam imaginem lapidibus appeteret, dux
 equum cuiusdam e satellitibus imperatoris nactus haud immerito sese in
 fugam tradidit, periculumque capitis praeter opinionem depulit: nam et
 cum pastoribus equariis, militum equos circum sa loca pascentibus, con-
 gressus eorum manus non citra summum discrimen effugit. iamque Mo-
 necarto relicto Constantinam urbem petivit, in quam urbem fama ducem
 ipsum comitata est. ac cives quidem Constantinae stupere super his
 quae contigisse audiebant, dux vero urbium castellarumque praefectis
 per amanuenses scribere, praecipereque ne quid de consueto demensio

τέχνην ἐπιφανείσων ἀπὶ φάρμακα τοῖς περὶ τὴν γαστροκνήμην C
ἔλκεσιν ἐπιτίθεσθαι, ἔδεινοπάθει γὰρ ἐπὶ τοῖς μώλωσιν, οὓς
αὐτῷ ἢ τῶν λίθων φορὰ διενείματο.

2. Τὰ μὲν οὖν τῆς στάσεως τῷ στρατοπέδῳ διεμνήετο.
5 περισχίζεται γὰρ τὸ τοῦ στρατηγοῦ σκηνοπήγιον, λωποδυτεῖται D
δὲ παρὰ τοῦ πλήθους καὶ τὰ τῆς περιουσίας ὁ Πρίσκοσ, ἀποδι-
δράσκουσι δὲ καὶ οἱ τῶν συνταγμάτων ἡγεμονεύοντες, καὶ ἐς
μέγα κακοῦ τὰ τῆς ἀναρχίας ἠδύετο. μετ' οὐ πολὺ δὲ τὸν τῆς
Κωνσταντίνης πρόεδρον ὁ στρατηγὸς εἰς τὸ στρατόπεδον προ-
10 σβευτὴν διεπέμπετο, κατισχυριζόμενον τὰ τῆς στρατιωτικῆς λύ-
πης παρηγορεῖν, καὶ ὡς μετέθετο τὴν γνώμην ὁ αὐτοκράτωρ
Μαυρικίος, καὶ βασιλικὸν ἐπιφέρεται γράμμα ἐγκλεινόμενον ἀνα-
ζωγνῆσαι πρὸς τὸ σύνηθις τὰς στρατιωτικὰς ἐπιδόσεις. ἐπεμμέ-
15 διεθρέλλει γεγονέναι πατέρα ὡς εἰσηγητὴν τῆς μειώσεως τῶν
στρατιωτικῶν ἐπιδόσεων Μαυρικίῳ γενόμενον. ταῦτα δ' εἰκῆ
διεπραψάθει ὁ Πρίσκοσ. ὁ μὲν οὖν ἱερεὺς ὁ πρέσβυς ὠδοιπόρει
καθὼς προσετέτακτο· τὰ δὲ στρατεύματα συναθροίζεται, καὶ
στρατηγὸν χειροτονεῖν ἐδοκίμαζε. διὰ τοι τοῦτο μετάκλητον τὸν P 64
20 Γερμανὸν ποιησόμενοι, καὶ εἰσαγώγιμον εἰς τὸ βουλευτήριον ἐνεγ-
κάμενοι, ἤξιον ἐγχειρῆσαι αὐτῷ τὰς στρατηγίδας ἦνας. τοῦ
δ' ἀποκειμομένου τὴν τοῦ στρατοπέδου ἀξίωσιν, τῶν δὲ κατα-
ναγκαζόντων αὐτὸν ἴσασθαι περὶ τὴν χειροτονίαν κειθήνιον, καὶ
προσαπειλούντων καὶ θάνατον τῆς παρακοῆς εἶναι τὸ διαζήμιον,
25 νικῶσι τὰ τῶν στρατευμάτων βουλευμάτα, καὶ στρατηγὸς Γερ-

exercitui demerent, neve percellerentur, si crebrius quae facta essent
audirent. quaerebat etiam medicum, in quo cataplasmatibus tibiae dolo-
ret et vibices lividae lapidum iactu sibi impositae curarentur.

2. Seditio militaris augetur, tentorium ducis dilaceratur, supellex
in praedam concedit, duces quoque aufugiunt, et quod caput nullum
esset, id maiori semper malo erat. non multo post dux antistitem Con-
stantinae in castra legat, lenire studens militum aegritudinem, quod
scilicet sententiam mutasset imperator, a quo litteras afferret, a quibus
mandaretur uti annonaria erogatio in pristinum revocaretur. accusans
autem Philippicum Priscus auctorem cum tumultus fuisse iactabat, ut
qui Mauricio demensi contrahendi consilium dedisset. sed haec ille te-
mere fabulabatur. antistes igitur iuxta atque imperabatur inibat iter,
et exercitui in unum coeunti creandum esse ducem videbatur. quare
Germanum accersunt, in concilium introducunt, militaris imperii sum-
mam ei permittere aequum bonumque censent. Germanus exercitus peti-
tionem repudiat. illi obedientiam in oblata dignitate amplectenda ur-
gent, et nisi obediat, mortem pro poena intentant. quid multa? vincit
eorum deliberata sententia, et Germanus praecanis voce dux promulga-

μανὸς ἀνακηρύττεται, ὄρκῳ περιφράξας τὰ τοῦ συνοίσιοντος, ὡς
B ἀπέχονται Ῥωμαῖοι τοῦ λωποδυτεῖν τὸ ὑπήκοον τῆς ἀταξίας ἐκπο-
 δὼν γινομένης. διωμολόγητο δὲ καὶ καταπολεμῆν αὐτοὺς τὸ ἀν-
 τίπαλον. καὶ ταύταις ὁ στρατηγὸς ταῖς συνθήκαις περιφραξά-
 μενος οἷα θύραξιν ἀκαταγωνίστοις τισὶν ἡγεμονεύειν Ῥωμαίων
 ἡσμένισε. γίνεται γοῦν ὁ ἱερεὺς ὁ πρέσβυς πρὸς τὸν στρατηγὸν
 καὶ τὸ στρατόπεδον. ὁ μὲν οὖν παρεκάλει τὸ στράτευμα πρὸς
 σωφροσύνην ἰδεῖν· οἱ δ' ἀπηχθάνοντο τῷ ἱερεῖ, καὶ τοὺς λόγους
 τοῖς ὤσιν οὐ παρεδέχοντο, ἀλλ' οἷα βάρβαρον ὄψιν ἐξηγηλάτου
V 179 τὰ παρὰ τοῦ πρέσβειως αὐτοῦ εἰσηγούμενα. παρεγγύων δὲ καὶ 10
 τὸν Πρίσκον ἐξωθήσαι τῆς πόλεως. οἱ μὲν οὖν τοὺς βασιλικοὺς
 ἀνδριάντας καταρρίπτειν ἐνεχείρησαν· ὁ δὲ καὶ γέγονεν. ἀφα-
C νύσουσι δὲ καὶ τὰ διὰ τῆς γραφῆς ἀναθήματα; ἄπερ σανίσι καὶ
 πίναξιν εἰς βασιλείῳ τιμὴν χρωματοουργίᾳ συνετάττοντο τεχνικῇ·
 μηδὲ γὰρ ἀνέχεσθαι ἔφασκον ὑπὸ βασιλεῦ παλιγκύπηλον εἶναι. 15
 ὁ δὲ πρόεδρος τῆς Κωνσταντίνης κατάδηλα ταῦτα ἐποίησατο
 Πρίσκῳ. τοίνυν ὁ Πρίσκος καὶ τὸν τῆς Ἐδέσσης τοῦ ἱερατικοῦ
 ἐξηγούμενον πρεσβευτὴν ἀπέστειλε τοῖς στρατεύμασιν. ἀτὰρ ὁ
 ἱερεὺς γενόμενος πρὸς τὸ στράτευμα καὶ πολλοὺς λόγους καταβα-
 λόμενος ἀνεπιτεύκτως τὴν ἐπανάξιν ἐποίησατο. τὰ δ' ἐκ τῆς 20
D ἀταξίας δεῖνὰ τῇ ἀνατολῇ ἐπεκύμαινε, καὶ πάντῃ κακὸν κακῶ
 ἐπεστήριχτο, ἵνα καὶ ποιητικῆς συμφορῆς μνήμην ποιήσωμαι,
 τῶν μὲν τὰς περιουσίας ἀποβαλλομένων, ἄλλων περὶ τὰς ὁδοὺς

12. ἀνδριάντων IP.

tur, cum prius communem utilitatem iurciurando exacto confirmasset, ut Romani seditione ac turbis e medio sublatis, diripiendis ac spoliandis subditis vim minime facerent. pactus etiam cum illis est uti hostes oppugnarent. haec ubi pactis tanquam loriceis quibusdam inexpugnabilibus communicavit, ad gubernacula promptus accessit. venit itaque ad ducem et exercitum legatus episcopus; rogat milites, considerent quid modestia moderatique postulent. illi succensero, auribus dicta respicere, et quae consuleret, veluti nova et peregrina repellere. hortabantur insuper uti Priscum urbe Constantina exigeret. et ipsi quidem status imperatoris deturbare non sunt veriti. praeterea in honorem imperatoris coloribus et arte pictas tabellas sustulerunt, quod se imperatori cauponi servire nolle affirmarent. antistes Constantinae haec ad Priscum refert: Priscus Edessas praesidem ad exercitum rursus legat; qui multo sermone frustra consumpto rediit. iam vero ex huiusmodi confusione tamulunque exortae calamitates Orientem ceu fluctus quidam pervadebant, et ubique malum superveniente malo vires et robur acquirebat, ut et a poeta descrip-
 tae calamitatis mentionem faciam, cum alii rem familiarem amitterent,

ληστρικώτερον βυζυόμενων, ἑτέρων ἐν τοῖς ἀγροῖς ληΐζομένων,
 τῆς τυραννίδος κομώσης καὶ παρεχομένης τοῖς ἀδικήμασι τὸ ἀνέγκλητον. ὁ μὲν οὖν Πρίσκος γράμμασι ταῦτα κατὰδῆλα Μυρρικλή ἐποίησατο τῷ αὐτοκράτορι, (3) ὁ δὲ βασιλεὺς τὸν Φιλίππικὸν αὐθις ἐπιβαίνειν τῆς ἀνατολῆς ἐγκλεύεται. ἐπικηρυκεύονται τοιγαροῦν οἱ τῶν στρατευμάτων τὸν Πρίσκον τῆς Ἐδέσσης P 65
 ὑπέξειλθεῖν, πέντε καὶ τεσσαράκοντα τὸν ἀριθμὸν χειροτονήσαντες πρεσβευτῆς. γίνονται γοῦν οὗτοι ἐν Ἐδέσῃ τῇ πόλει παρὰ τὸν Πρίσκον, καὶ διαπορθόμενοι αὐτῷ τὴν τῶν στρατοπέδων
 10 προαίρεσιν. ὁ μὲν οὖν Πρίσκος πλεῖστα ἀπελελόγητο, καὶ πέθει τοὺς ἀπεσταλμένους ὡς οὐκ ἐν ἀδικῶ μοίρᾳ γέγονεν αὐτῷ τὰ ἐπίχειρα. οἱ μὲν οὖν ἐπηγγείλαντο τῷ Πρίσκῳ ὑπομαραίνειν τῶν στρατιωτῶν τὰς μισθολογίας τῆς δεξιᾶς φροκτωρίας· ὁ δὲ Πρίσκος κεκηνῶς ταῖς ἐλλείπει πρὸς τῇ Ἐδέσῃ τὰς διατριβὰς ἐπεποίητο.
 15 καὶ δῆτα ἀφίκοντο οἱ πρεσβευταὶ πρὸς τὸν χάρακα, καὶ τὰς ἀπολογίας διεξήσαν Πρίσκον, ἐνχείρουν δὲ καὶ τιθασσεύειν τὰ νεώτερα τῆς τυραννίδος σκιρτήματα. ὁ καὶ πρὸς κορυφαῖον αὐτοὺς ἀπηρώρησε κίνδυνον· μόλις γὰρ τὸν θάνατον ἀποκλίνουσι, τὸ ἰδιωτεύειν κατακρίθῆντες· τοῦτο γὰρ τὰ τῆς δεξιᾶς ἔδογματίζεν.
 20 ἐκ τοῦ χάρακος τοῖνον ἐκβάλλονται, καὶ τοιούτοις δεινοῖς τὰ περὶ τοὺς πρεσβευτὰς ἐπεπέραστο. καταστρατοπεδεύουσι τοιγαροῦν οἱ τῆς ἀταξίας ἡγεμονεύοντες κατὰ Πρίσκον, καὶ πέντε χιλιάδας συντεταχότις μαχίμοι δυνάμει ἐπὶ τὴν Ἐδεσσαν ἀποστέλλουσι. C
 κατ' ἐκείνον γοῦν τὸν καιρὸν γίνεται Θεόδωρος περὶ τὴν Ἐδεσσαν,
 25 τὴν Φιλίππικῷ ἀφίξειν ὑπισχνόμενος. διὰ τοι τοῦτο ἀπολιπῶν

alii in itineribus per vim et latrocinia spoliarentur, quorundam ab agris pecora et fruges raperentur, tyrannide eo usque luxuriante, ut qui iniuriarum agere auderet, inveniretur nemo; super quibus Mauricius imperatorem Priscus per litteras certiores fecit. (3) imperator Philippi cum rursus in Orientem proficisci iubet, exercitus igitur per quinque et quadraginta legatos Priscum monet uti se Edessa subducat, hi Edessam ingressi militum ei voluntatem denuntiant. Priscus sui defendendi affert plurima, legatisque persuadet secum iniuste agi. tum illi promittunt se ira et furore ardentem militum animos nonnihil sedaturos, qua spe nixus apud Edessanos moras trahit. legati in castra reversi responsum Prisci exponunt, ferocius illorum spiritus temperare conantur; quod eos summum in discrimen adduxit; nam cum vix interitum effugissent, capite dimissi sunt, ad vitam privatam condemnati. huius supplicii irrogandi magistra ipsis iracundia fuit. e castris igitur electi hunc calamitatis suae exitum tulerunt. principes seditiosorum Priscum bello appetendum ratii, quinque egregiorum militum millia instruant, quos Edessam mittant. que tempore Theodorus Edessam veniens de Philippi adventu

ὁ Πρίσκοσ τὴν Ἐδεσσαν γίνεται ἐς Βυζάντιον. οἱ δὲ περὶ τὸν
 χάρακα Ῥωμαῖοι ἔτι τῇ ἀταξίᾳ τε περιεπλέκοντο, τὸν Φιλιππικὸν
 ὄσον οὐπὼ ἐπιβαίνειν τοῦ Μονοκάρτου αἰσθόμενοι, ὄρκους τε
 διέθεντο μηδὲ τῆς ἐκείνου στρατιαρχίας ἀλέχεσθαι. τὸ δὲ Περ-
 D σικὸν ταῖς Ῥωμαϊκαῖς συμφοραῖς ἐντροπῶν, τῇ Ῥωμαίων πολι- 5
 τεῖα περιεκίχτο καὶ τῇ Κωνσταντίνῃ προσέβαλλε· καὶ διπλοῦς
 ταῖς πόλεσιν ὑπῆρχεν ὁ πόλεμος, ἔκ τε τῶν οικειοτάτων καὶ τῶν
 πολέμιων ἐκτρεφόμενός τε καὶ λιπαινόμενος. καὶ οὖν τὸ τῶν
 Ῥωμαίων συνάθροισμα ἀπόμαχον διετέλει, οὐδὲν μέλον αὐτῶ,
 ὡς περὶ ἄλλοτριῶν τοῦ πράγματος τῶν γινομένων τὴν φροντίδα 10
 τιθέμενον. Γερμανὸς δὲ χιλιάδα ἐκ τῆς μαχίμου καθοπλίτας
 δυνάμειωσ, τῇ Κωνσταντίνῃ ἀθρόωσ ἐπιφανείσ τῶν προσδοκίμων.
 αὐτῇ κακῶν ἤλεθθέρωσε. μόλις δὲ παρυθῆγγον ὁ στρατηγὸς τὰ
 Ῥωμαίων συντάγματα καὶ παροτρύνασ τοῖς ῥήμιασι χιλιάδασ τέ-
 ταρασ συναθροῖζει, καὶ τοῖς Περσικοῖσ ἐνδημεῖν ἐγκελεύεται. ὁ δ' 15
 Ἀριστόβουλοσ (ἦν δ' ἄρα οὗτοσ τῆσ βασιλικῆσ οἰκίασ προϊστώσ
 τοῦ βασιλέωσ τοῦ Ἀντιόχου προσαγορευομένησ) τοῖσ στρατεύμα-
 σιν ἐπὶ πληθὸσ ἦν ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτοροσ ἐκπεμφθείσ. οὗτοσ πῆ
 P 66 μὲν τοῖσ δάφορισ πῆ δὲ τοῖσ λόγοισ ὑπομυλάττει τὸ τῆσ τυραννι-
 V 180 δοσ ἀτίθασσον. (4) στρατοπεδεύεται γοῦν τὸ Ῥωμαϊκὸν ἐπὶ 20
 τὴν Μαρτυρόπολιν, πρὸσ τὸ εἰρηναῖον μεταβαλόμενον. ἀπό-
 μοιρα δὲ τισ τῶν στρατοπέδων τῇ Περσίδι πάλιν εἰσβάλλει. ὁ
 μὲν οὖν Μαρουζῶσ ὁ τοῦ Περσικοῦ στρατηγὸσ ἐπιφανείσ κωλύ-
 μιν τῆσ ἐπιστάσασ Ῥωμαίοισ παρεῖχετο. ἐπανέζευξεν τοιγαροῦν

nuntium perfert. quamobrem Priscus Edessa relicta Byzantium petit. qui in castris erant Romani et Philippicum Monocartem brevi venturum intelligebant, adhuc adversus eum tumultuari, et sacramento inter se fidem astringere eius imperium minime toleraturos. Persae ex Romanorum miseriis voluptatem capientes dittonem Romanam praedando divebant et Constantinam adoriantur; habebantque urbes bellum duplex, quod illud et maxime domestici et hostes externi alevant et (ut ita loquar) saginarent. caeterum Romanae cohortes solutae curis, et quae gerebantur, non secus atque aliena et ad se nihil pertinentia intuentes, ab armis feriabantur. Germanus mille assumptis, et apud Constantinam de improviso conspectus, malis, quorum erat in metu, eam liberat. qui cohortando et impellendo vix tandem quatuor millia collegit, et in Persidem tendere iussit. at Aristobulus, domus regiae quae Antiochi appellatur procurator, ab imperatore ad exercitum missus, qua muneribus qua verbis, duros et implacabiles animos aliquantulum emollivit. (4) Romanus itaque exercitus pacem complexus Martyropolim abit. pars in Persidem iterum irrupit. Maruzas Persicarum copiarum imperator se obliiciens urbis aditu eos excludit. hinc per Arzanenam regionem et

οἱ Ῥωμαῖοι διὰ τῆς Ἀρζανηῆς καὶ τοῦ Νυμφίου ποταμοῦ πρὸς τὰ οἴκοι· συνείπετο δὲ καὶ Μαρονζῆς τοῖς Ῥωμαίοις κατόπιν· συνέρρεισε τοιγαροῦν τὸ Ῥωμαϊκὸν ὄμοῦ καὶ τὸ ἀντίθετον βάρβαρον περὶ τὴν Μαρτύρων πόλιν, καὶ γίνεται Ῥωμαίοις καὶ Πέρ- B
5 σαις ἐπιφανέστατος πόλεμος. κληροδοτεῖται δὲ τῷ Ῥωμαϊκῷ νίκη μεγαλοπρεπὴς καὶ περίδοξος· ἀναιρεῖται γὰρ ὁ τῶν Περσῶν στρατηγός, ἤλωσαν δὲ τοῦ Περσικοῦ ζωγραθῆντες τρισχιλιοι, καὶ οἱ ἐν τέλει δορυφύλατοι γίνονται, καὶ μέχρι χιλίων τὸ τῶν βαρβάρων γενόμενον σύνταγμα πρὸς τὴν Νίσιβιν γίνεται. τοῦ τοίνυν 10 φρόνου γενομένου μεγάλου τε καὶ ἀξιαγύστου Ῥωμαίοις καὶ τῆς λαφύραγωγίας λαμπρῆς, συναθροισθέν τὸ στρατόπεδον διαλύον- C
ται τὴν ἔχθραν πρὸς τὸν Μαυρικιον, καὶ γεραιροισι λαφύροις πολλοῖς τὸν αὐτοκράτορα, πέμψαντες ὡς αὐτὸν καὶ τὰ σημεῖα τοῦ Περσικοῦ, ἃ τῇ πατρὶφ φωνῇ βάνδα Ῥωμαῖοι κατονομά- 15 ζουσιν. ὁ δὲ Φιλίππικὸς ἐν τῇ Τερῆ λεγομένῃ πόλει ἐνηλλίετο, τῷ φόβφ συσταλεῖς τῆς ἀταξίας, καραδοκῶν τὴν τῆς ἀναρχίας μεταβολήν.

Χειμῶνος τοιγαροῦν ὕρας διαδιξαμένης τὸν πόλεμον τῇ ἀεικνήτῃ καὶ ἀμοιβαίῃ τῶν τρόπων μεταβάσει ὁ χύραξ τοῦ Ῥω- 20 μαϊκοῦ διαλύεται. ἐπιγινομένου δ' ἤρος καὶ προσηῆ καὶ ἐλίχα- A. C. 584.
ριν ὄσιν παρεχομένου τῇ γῆ, ἣ κατὰ τὴν εἰωθὸς τοῦ χρυσοῦ δια- D
νομή τῷ μαχίμῳ ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος ἐξεπέμπετο. ὁ δὲ Ῥω-
μαίων τε καὶ Περσῶν πόλεμος ἔσφραγα τε καὶ ἔσφάδαζε. τὸ δὲ
Γετικόν, ταῦτόν δ' εἰπεῖν αἱ τῶν Σκλαβηνῶν ἀγέλαι, τὸ περὶ 25 τὴν Θράκην ἐς τὸ καρτερόν ἐλυμαίετο. οἱ δὲ Μῆδοι τοῖς Ῥω-

Nymphium flumen domum revertentes idem Marozas insequitur; nec procul Martyropoli eos assequitur, ubi praelio in primis memorabili concursus est, et Romani magnificam atque inclitam victoriam retulerunt. nam Persarum dux occubuit, capti ter mille cum optimatibus; mille circiter Nisibis secesserunt. Romani post tantam tamque admirandam hostium stragem et superba spolia conventu celebrato, odia in Mauricium deponenda decernunt, eumque cum aliis hisque multis de praeda bellica honorant, tum Persica signa (quae patria nostra voce banda dicuntur) ad eum transmittunt. Philippicus Hierapoli, timore turbarum et expectatione status domino carentis immutandi, interim se tenebat.

Hieme bellum excipiente, secundum morum mobilitatem vicissitudinemque castra dissolvuntur. vere autem placidum et iucundum terris vultum exhibente pro consuetudine aurum in militem pro stipendio distribuendum ab imperatore mittitur, bellumque inter Romanos et Persas recrudescit et agitur denuo. Getae seu (quod idem est) Sclavini Thraciae proxima valide devastant. Persae Romanis ducibus forte eo-

μαίων στρατηγούς συγκυρήσαντες παρανάλωμα φόνον ἐγένοντο. Ῥώμη δ' ἡ πριεβῦτις ταῖς τῶν Λογγοβάρδων ἀντειχεν ἐφόδοις. τῆ δὲ Λιβύῃ αἱ τῶν Μαυρουσιῶν δυνάμεις διετέλουν ἐξίτηλοι, καὶ τῷ πληθεὶ τῶν Ῥωμαϊκῶν ἀνδραγαθημάτων πρὸς τὸ ταπεινὸν καὶ κατητονημένον ἀπέκλινον. οὕτω μὲν οὖν ἐκίμαι μετὰ 5 τῶν ἀσπίδων καὶ τὰς ἡνίας κατέθεντο, τὸν ἀσχένα Ῥωμαίους ὑποχάλασαι, καὶ τὴν τε ἡρεμίαν ἐνηγαλλίζοντο. ὁ δὲ Φῶσις οὐκ ἐθολοῦτο τοῖς αἵμασιν· εἰρηναῖον γὰρ ῥεῖθρον τέως περιβάλλετο, τῷ διανεῖ τῆς ἡσυχίας καταρδεύων τοὺς Κόλχους, P 67 μηδαμοῦ κεκτημένος Μῆδον οἰκήτορα. καὶ ὧδέ πως τὰ Ῥωμαίων 10 διετίθετό τε καὶ συνετάττετο.

B 5. Ἐν τούτῳ τοιγαροῦν τῷ καιρῷ τελεσιουργοῦνται κατὰ τῆς Μηδικῆς οὐκ ἀναξιόλογα διηγήσειως πράγματα. ἀλλ' ἄγε δὴ ἐνεύρωμεν καὶ τάδε τοῖς τῆς ἱστορίας μέλεσιν εὐκοσμοτάτα, οἷα περ ὄρμον τινα λιθοκόλλητον, ὄφθαλμοῖς διανοίας ἐστίασιν, 15 ὧτων δὲ θυμηδῶν, ὡς ἔστιν εἰπεῖν, καὶ παρήγυριν. φρούριον, Γιλγιέρδων ὄνομα αὐτῷ, ἐνδοτέρω δὲ τοῦτο τῆς Μηδικῆς ὑπεδόμηται, ἐν χώρῃ ἐπιλεγομένῃ Βιζακοῦ, οὐ πόρρω Βενδοσαβερων τῆς πόλεως. πρόσεστι δὲ τούτῳ καὶ τις εἰρκτη· Ἀθήνη δὲ V 181 ὀνομάζουσι ταύτην οἱ βάρβαροι. ὁ δὲ χῶρος ὡσπερ γῆ θεῶ ὄρ- 20 γὰς βασιλικῷ θυμῷ ἀνυτίθεται, καὶ τέμενος δυσμενείας ἀποκα- C λῶν τις τὸ φρούριον οὐκ ἂν ἀμάρτοι τοῦ πρέποντος. ἐναποκλείονται τοίνυν ἐνθάδε ὅσοι τοῖς δικτύρις τῆς τοῦ βασιλέως λύπης ἄλσονται, τοῦτο μὲν ὑπήκοοι, τοῦτο δὲ καὶ δορυκτῆτοι.

currentes ab iis velut aliud agentibus morte multantur. Roma vetus Longobardorum impetus retundit. in Africa Maurorum copiae magis magis extenuari, quos Romanorum virtus paulatim multis egregiis facinoribus ad humilitatem redegit atque enervavit, ut cum armis etiam habenas seu imperium deposuerint, Romanisque cervices summittentes otium maluerint. Phasis caesorum sanguine non inquinabatur: pacificum enim flumen tum pellucida quiete Colchos irrigans circumfluebat, nullum os piam de Persis habens incolas. Romanarum rerum conditio atque ordo istiusmodi fuit.

5. Per hoc tempus res in Perside narratu haud indignae contigerunt, quas huic corpori historiae nostrae ornando ceu monile aliquod baccatum oculis animi, ceu epulas et oblectamentum, atque panegyricum auribus inseramus. arx erat in interiore Perside, Giligerdum vocabulo, in regione cui nomen Byzacus, haud procul ab urbe Bendosabiron. in eo visebatur carcer, quem barbari Lethem dixere. locus quodammodo occasionem irae regis animo subministrat; et si quis castellum malevolentiae fanum appellaret, recte appellaret. huc includuntur quotquot regis ira tanquam retribus capit, partim subditi, partim bello in pote-

Ἰουστίνου γε οὖν τοῦ νεωτέρου τῆς Ῥωμαϊκῆς πολιτείας ἡγμο-
 νέοντος, παρεστήσατο τὴν πόλιν τὴν λεγομένην Δάρας ὁ τῶν
 Περσῶν βασιλεὺς. ἔδοξε γοῦν τῷ βασιλεῖ, καὶ γίνονται Δαρη-
 νοὶ τῶν φρουρίων τούτου οἰκῆτορες. ὑπῆσαν δὲ καὶ Καδασηνοὶ
 5 ἐν αὐτῷ· βάρβαρον δὲ τὸ φύλον τῆς Μηδικῆς. οὐ μὴν ἀλλὰ
 καὶ ἕτεροι τὸ κακοπραγεῖν κληρωσάμενοι, καὶ κοινὸν ἕθροισμα
 ταιλαιπωρουμένων ἀνδρῶν τὸ φρούριον ἐνηγάλιστο. γίνεται γοῦν
 τοῖς ἕτερογενέσιν εἰς συμφωνίαν τὰ κοινὰ δυστυχήματα, καὶ οὐδὲ
 γένος καὶ νόμος καὶ γλῶττα διελλετο, συνῆψεν ἡ τῶν παθημάτων
 10 οἰκείωσις, τῷ ἀδελφῷ τῆς ἀνάγκης καταμελετήσασα τὴν ὁμό-
 νοιαν. ἑξάρχουσι δὴτα τῆς ἀνδρείας οἱ Δαρηνοὶ, καὶ αὐτοβοεῖ
 τοῖς ἐν ποσὶν ὄργανοις πολέμου χρησάμενοι· ἀναίρουσι τοὺς φύλα-
 κας. καὶ τοῦ φόνου ἐκκαίοντο πρὸς τὸ λαβρότερον (πλήθος
 γὰρ ὑπῆν στρατιῶς φρουρούσης τὸ φρούριον) νικῶσι Ῥωμαῖοι,
 15 καὶ συνέξουσιν τοῦ φρουρίου καὶ τοὺς τῶν ἀτυχημάτων αὐτοῦ
 κοινωνοὺς, καὶ πολλὰ παθόντες καὶ δρῶσαντες εἰς τὴν Ῥωμαίων
 ἐπανέβησαν.

Τῶν δὲ περιφανῶν ἐκείνων θριάμβων γεγονότων Ῥωμαῖοι, A. C. 590.

ἔτι πρὸς τῇ Μαρτυροπόλει ὁ πόλεμος ἐξηρτύετο, ὡς φθάσαντες
 20 εἶπομεν, ὀπηρῆκα καὶ Μαρουζῆς ὁ τῶν Περσῶν στρατηγὸς ἐν τῇ
 παρατάξει ἐτόγγανεν ὡν πεπτωκώς, ἤλωσαν δ' οἱ τῶν δύο κερά-
 των ταξιαρχοὶ, ἡ τε κεφαλὴ Μαρουζῆ τοῦ στρατηγοῦ ἐς Βυζάν-
 τιον ἦκεν. ὁ δὲ Φιλίππικὸς ἔτι ἀπεδοκιμάζετο ἐκ τῆς Ῥωμαίων
 δυνάμεως καὶ ἀποστράτηγος ἦν· οὐ προσέλετο γὰρ κηδεμόνα τὰ P 68

statem adducti. ergo Iustino iuniore Romanam procurante rem publicam
 rex Persarum urbem Daram subiugavit. Darenī tum captivi, quoniam
 ita regi placebat, arcem hanc pro captivis incolere incipiunt. teneban-
 tur ibidem Cadasesi (quaedam Persidis barbara gens est), quin etiam
 alii, quibuscum fortuna durius egerat, et communis quidam miserorum
 afflictiorumque hominum coetus illic servabatur. quid sit? mala commu-
 nia genere discordantibus concordiam pariunt; quosque genus leges lin-
 gua discreverant, miseriarum confunctio ex similitudine necessitatis con-
 spirationem meditata copulat. strenuum itaque facinus Darenī ordiuntur,
 bellicisque instrumentis, quae in promptu erant, primo insultu custodes
 occidunt. cumque in caede ferventius omnes versarentur, a plurimis si-
 quidem castellum undique custodiebatur, Romani superiores calamitatum
 socios e castello secum educunt, variisque casibus iactati ad exercitum
 suum revertantur.

Postquam triumphum illum praeclarum Romani retulerunt, adhuc
 bellum ad Martyropolim durabat, ut ante docuimus, quando captis duo-
 bus eorum praefectis, Marusas Persarum summus imperator in acie
 oppetit, et caput eius Cpolim transportatum est. Philippicum pro duce
 nondum admittebat exercitus; non, inquam, administrationem hanc enim

πλήθη τὸν πρὸ μικροῦ περὶ τὸν Ἀρζαμῶν ἀνδραγαθήσαντα. εὐ-
 μετάγωγον γὰρ τὸ πλῆθος καὶ δυσάρεστον πέφυκε, καὶ φθλὼν
 αὐτῷ τὸ τῆς μεταβολῆς ἀεικίνητον. γενομένου τοίνυν Φιλιππι-
 κοῦ περὶ τῶν Κιλικίων ἐπαύεις, αὐτοκρατορικοῖς γράμμασιν αὐ-
 θις εἰς τὴν Συρίαν παλινδρομεῖ, καὶ μόλις ὑπὸ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ 5
 προσεδέδεκτο, Γρηγορίου τοῦ Ἀντιοχείας τὸν ἀρχιερατικὸν θρό-
 νον τὸ τηρικαῦτα δέποντος, διαλλάξαντος τῷ στρατηγῷ τὰ
 στρατεύματα. ἡ δὲ Μαρτύρων πόλις τότε δὴ ἦλω ὑπὸ Περσῶν;
 οὐ τοῖς ἐκ πολέμων νόμοις, προδοσίας δὲ δόλοισι, οἷς εἶωθε κλέ-
 B πτεῖσθαι τὰ μὴ δυνάμενα παρὰ τῶν ἀντιπάλων κατεργάζεσθαι 10
 μάχαις. ὁ δὲ τοῦ δόλου πατὴρ Σίττας ἐτέγγανεν ἄν. οὗτος
 αὐτομολήσας πρὸς Πέρσας ὑποκρίθει σιδηροφορῆσαι τετρακο-
 σίους τοῦ βαρβαρικοῦ, ὑποκρίνεσθαι τε προσχωρήσειν Ῥωμαίοις,
 παραφανῆναι δὲ τῇ πόλει. οὗ γεγονότος τοὺς ἄστονους ἔπειθε Σίτ-
 τας ὡς προσεχωρηκότας Ῥωμαίοις τοὺς βαρβάρους εἰσδέξασθαι. 15
 ἔξαπιναιῶς τοίνυν τοῦ κακοῦ γενομένου οἱ βάρβαροι τὸ πόλισμα
 ἐγκολπίζονται. ὁ δὲ Φιλιππικὸς ταῦτα μεμαθηκῶς στρατοπε-
 δεύεται, καὶ χάρακα ἐπὶ τὴν πόλιν ἐνέβαλε. διὰ τοιοῦτο ἐπι-
 C στρατεύει καὶ ὁ τῶν Περσῶν βασιλεὺς, καὶ Μεβόδην Σουρίνα 20
 τὸν υἱὸν ἀντεξώπλιζεν. ἐπεὶ δ' οὐκ ἀποχρῶσα δύναμις τῷ Με-
 βόδῃ ἦν, ἀποστέλλεται παρὰ τοῦ Περσῶν βασιλέως καὶ
 Ἀφραάτης ὁ κατὰ τῆς Ἀρμενίας τὰς στρατηγίδας λαχὼν τοῦ πο-
 λέμου ἤντας. τοίνυν συγκεκροτημένου πολέμου, πταίουσιν οἱ
 Ῥωμαῖοι καὶ ἐλάττορες γίνονται τοῦ σκοποῦ, καὶ νικᾷ τὸ τῶν

suscipere patiebatur, qui apud Arzamonem insigne virtutis suae docu-
 mentum dederat. est enim multitudo natura inconstans, cui difficile
 placeas, perpetuaeque mutationis cupida. Philippicus litteris a Mauri-
 cio acceptis e Cilicia, ubi morabatur, in Syriam redit. ibi aegre ab
 exercitu est receptus, cum Gregorius, Antiochenus id temporis archiepi-
 scopus, eum in gratiam et amicitiam militum restituisset. Martyropolis
 vero tum non quidem more et lege bellica, sed dolo et insidiis (quibus
 latenter surripi consueverunt, quae manu et armis obtineri ab adversa-
 riis nequeunt) occupata est. fraudis architectus quidam Sittas fuit. hic
 ad Persas transfugiens, suadet uti de illis quadringenti armati defectione
 ad Romanos simulata ad urbem accedant. quo facto vicissim civibus
 auctor est idem Sittas, uti transfugas illos tanquam Romanorum socios
 intromittant. hoc impetrato barbari subito oppidum pro suo vindicant,
 quod ubi Philippicus rescivit, illuc infesto agmine progressus castris
 oppidum circumdat. mittit eo copias etiam rex Persarum, quibus Mebo-
 den Surinae filium praefecit. cui cum numerus quem habebat non suffi-
 ceret, ab rege Aphraates Armenicae militiae praefectus submittitur.
 conserta igitur pugna Romani spe frustrati barbaris palmam cedere com-

βαρβάρων στρατόπεδον. τοῖς μὲν οὖν ἐν Μαρτύρων πόλει δια-
 φρουροῦσι Πέρσαις ἐπίθεται δύναμις, καὶ εἰς τὸ καρτε-
 ρὸν ὑπὸ τῶν Περσῶν ἢ πόλις διεφυλάττετο· ὁ δὲ Φιλιππικὸς
 ἀπεχειροτονεῖτο παραντίκα, (6) Κομεντίολον δὲ στρατηγὸν ὁ
 5 αὐτοκράτωρ ἀνίστησιν. ἀφικνεῖται τοιγαροῦν ὁ στρατηγὸς ἐς
 τὰ προαύλια τῆς Περσίδος αὐτῆς, καὶ περὶ τὴν Νίσιβιν (Ἀντιό-
 χεια δ' αὕτη τῆς Μυθονίας ἐδὲ πάλαι προσηγορεύετο) συμπλέ-
 κεται Πέρσαις, περὶ τὸ Σισαρβάνων οὕτω λεγόμενον. καὶ τοῦ
 πολέμου λαβόντος τὴν πρόοδον, ὁ Κομεντίολος τὰ ῥῶτα τῆ πα-
 10 ρατύζει ὑπέδειξε. καὶ μεγάλης αὐτῷ τῆς φυχῆς γενομένης καὶ
 μέχρι τῆς Θεοδοσίου πόλεως τῆς ἀποδράσεως ἀκμαϊσούσης, Ἡρά-
 κλειος ὁ Ἡρακλείου πατὴρ τοῦ αὐτοκράτορος τὴν τῶν ἀνδραγα-
 θημάτων ὑπεροχὴν λίαν ἀνδρικῶς ἀπεφῆρετο, καὶ κατάδηλος ἦν
 15 ἐνευδοκίμων ἐν τῷ δόρυτι. ἀναιρεῖται γοῦν ὁ τῶν Περσῶν στρα- P 69
 τηγός, ὃν Ἀφραάτην ὁ λόγος ἀπέδειξεν, ἤδη που καὶ Μεβόδου
 ἐν τῇ πρὸς Φιλιππικὸν μάχῃ ὑπὸ Ῥωμαϊκῆς πεπονευμένου βολῆς.
 τῶν δὲ Ῥωμαίων διὰ τὴν φυγὴν τῶν Περσῶν ἀπενεγκαμένων τὴν
 εὐκλειαν, εἰκότως τὰ τῶν βαρβάρων ἐσκυλεύετο σώματα, καὶ
 γίνεται τοῦ νενικηκότος τὰ κτήματα. τῇ δ' ἐπιούσῃ καὶ τοῦ
 20 Περσικοῦ χιέρακος ἐπιβάντες Ῥωμαῖοι, καὶ τοῦτου κρατήσαντες,
 τῶν τροπαίων τὸν ἔλεγχον ἐς βασιλέα παρέπεμπον, ἕξθη χρύσεα
 τιμῆρας τε Περσικὰς καὶ τὰς λιθοκολλήτους ζώνας, ὡς οἱ μαρ-
 γαρῆται τοῖς βαρβάροις λαμπρύνουσι, εἰ τε σημεῖα τῆς παρατά- B
 ξεως, ἅπερ Ῥωμαίοις εἰδίσταται τῇ πατρὶφι φωνῇ βάνδα ἀποκα-
 25 λεῖν. ὁ δ' αὐτοκράτωρ τὰς νικηφόρους συλλαβὰς ὑπὸ τοῦ στρα-

pulsi sunt. augetur Persicum praesidium Martyropoli, custoditurque ab
 isodem firmissime. Philippicus illico abire praefectura cogitur, cuius lo-
 cum Comentiolus imperatoris auctoritate capeat. (6) venit ergo ad
 vestibula Persidis Comentiolus, et ad Nisibim usque, olim Antiochiam
 Mygdoniae appellatam, ubi ad Sisarbanum cum Persis praelio experitur.
 quo ingravescente terga dat. ille effuse usque Theodosiopollim fugiente,
 Heraclius Horacili Augusti pater longe maximum praestantissimam animi fac-
 tus viriliter edidit, et in omnium conspectu non sine nominis sui gloria
 decertavit. cedit Persarum dux Apraates, de quo diximus. fuerat
 prius et Mebodes a Romano in pugna adversus Philippicum interfectus,
 et quia Persis fugientibus Romani victoriae decus reportabant, merito
 etiam barbarorum cadavera, ut victores, spoliabant. luca sequenti cum
 castra quoque Persarum invasissent eaque obtinuisent, argumenta quae-
 dam tropaeorum suorum gladios inauratos, tiaras Persicas, cingula gem-
 mis insertis collucencia, quibus barbari superbiunt, signaque militaria,
 quae patrio sermone Romanis banda dicuntur, imperatori mittunt. qui
 donis triumphalibus a duce susceptis exhilaratus et laetitia perfusus.

τηγοῦ προσδεξάμενος ἰλαρύνετό τε καὶ κατησφραίνεται, καὶ ἰππικοὺς προσέταττεν ἀγῶνας τελείσθαι, καὶ κατορχεῖσθαι τοῖς δημοτικοῖς ἐγκλειύεται, ὡς εἴθισται Ῥωμαίοις πανηγυρίζουσιν.

Ἐπεὶ δὲ τὸν πρὸς Ἀφραάτην ἀπεπερατώσομεν λόγον τοῖς διηγήμασι, φέρε δὴ φέρε καὶ τὰ περὶ Σουανίας τοῖς Ῥωμαίοις 5
πραχθέντα τοῖς τῆς ἱστορίας λειμῶσιν ἐπιφυτεύσωμεν· καὶ ζωγράφοι γὰρ τὰ περιφανῆ καὶ μεγάλα τῶν μελῶν ἐγχαράξαντες οὐ
C πρότερον τοῦ φιλοτεχνήματος ἀποπαύονται, πρὶν ἂν καὶ τὰ μικρότατα μέλη τοῦ σύμπαντος τοῖς πίναξιν ἐγχαράξωσιν. ἔτος ὄγδοον τῆς Μυυρικίου τοῦ ἀντοκράτορος, καὶ Βαράμ ὁ τῶν 10
Περσῶν στρατηγὸς ἅμα ταῖς δυνάμεισι τοῦ βαρβαρικοῦ ὑπὸ Ὁρμισδα τοῦ τῶν Περσῶν βασιλέως κατὰ Σουανίας ἐκπέμπεται. καὶ ἀδοκῆτου τῆς ἐπιστασίας τῶν Περσῶν γεγονούσας, τὸ σπουδαζόμενον τῇ φάσθυμῃ ἐγένετο· ληΐζεται γὰρ ἡ Σουανία κάρτα κομιδῇ. καὶ ἄσχετον ἦν τὸ κακόν· ἐχίρειε γὰρ τοῦ στρατηγῆ- 15
σαντος, τῆς Κολχικῆς ἀνηγεμονεύτου ὑποῦσης κηδεμόνος τε ὄρ-
D φαντῆς καθεστῶσης, ὡς οἶα περὶ τὴν ξω τοῦ πολέμου σφριγιῶν-
τος. τῶν Οὐννων τογαροῦν τῶν πρὸς τῷ βορρᾷ τῆς ξω, οὗς Τούρκους ἔθος Πέρσαις ἀποκαλεῖν, καταπολεμηθέντων λίαν ὡς ἔπος εἰπεῖν ἐγκρατῶς ὑπὸ Ὁρμισδα τοῦ βασιλέως τῶν Πάρθων, 20
ἐπὶ τὴν Κολχίδα ὁ Βαράμ τὸν πόλεμον μετεβίβαζεν. ἐς τοσοῦτον γὰρ οἱ τῆς Περσικῆς ἤρθησαν βασιλείας ἀνέχνης ὡς φορολογεῖσθαι ὑπὸ τῶν Βαβυλωνίων τοῖς Οὐννοισι, τὸ πρὶν τεσσαράκοντα χιλιάδας χρυσῶν ἡμερίας προφάσει τοῖς Μήδους εἰσπρατ-

equestres ludos celebrare populumque saltationibus sese oblectare hortatus est, quemadmodum Romani ludos panegyricos committere consueverunt.

Nunc quoniam orationem ad Aphraatem deduximus, age, etiam quae ad Suaniam a Romanis gesta sunt, historiae campis velut plantam aut stirpem inseramus. nam et pictores, ubi conspicua et magna membrorum pinxerunt, non ante ab opere manum tollunt quam et minima membra seu partes totius in tabula pennisillo expresserint. octavus Mauricii annus volebatur, cum Varamus Persarum dux ab Hormisda rege cum copiis barbaricis contra Suaniam mittitur, repentinoque hostium adventu desidia ad sedulitatem excitatur. deprædationibus quippe maiorem in modum vexabatur, nec erat tolerabilis calamitas, quando et duce, a quo defenderetur, carebat (quia Colchis tum praetorem non habebat) et tanquam orphanus, tutore quoque destituebatur, armis in Oriente ferventibus. Humnis itaque in Oriente Boream versus incalentibus, quos Turcas vocare Persis mos est, summa vi ab Hormisda rege, ut uno verbo dicam, debellatis, Varamus bellum in Colchidem promovit. tantum enim Persarum opes excreverant, ut cum antea pacis nomine Hunnis quadraginta aureorum millia penderent, tum eadem tributū nomine

τάντων τῶν Οὐννων. πολυχρύσου τοίνυν τῆς τῶν Τούρκων ἀρ-
 χῆς ὑπὸ τῶν Περσῶν γεγονυίας, ἐς μεγάλην τοῦτο δὴ τὸ ἔθνος
 ἐτίτραπτο πολυτέλειαν· κλίνας τε γὰρ ἐσφρηηλυτοδοττο χρυσῶς
 καὶ τραπέζας καὶ κύλικας καὶ θρόνους καὶ βήματα ἵππικούς τε
 5 κόσμους καὶ πανοπλίας, καὶ ὅσα τῇ μέθῃ τοῦ πλοῦτου ἐπιπνεύθη-
 ται. χρόνῳ δ' ὕστερον παρασπονησάντων τῶν Τούρκων καὶ
 ἀξιούτων περαιτέρω τῶν εἰωθότων δίδοσθαι χρημάτων αὐτοῖς
 καὶ βουρυτάτην ἐπενθήκην γενέσθαι, τῶν τε Περσῶν τὸ τῆς ἐπι-
 βολῆς τῶν φόρων οὐ φερόντων φορτίον, χειροτονεῖται ὁ πόλε-
 10 μος. καὶ λαμπρῶς τοῖς Πέρσαις γενομένης τῆς νίκης, ἀντικα-
 ταρρεῖ μετὰ τῆς τύχης τὰ πράγματα καὶ ὑπὸ τῶν Περσῶν φορο-
 λογοῦνται οἱ Τούρκοι, προσαφαιρεθέντες καὶ ἂ πρῶτερον αὐτοῖς
 συνήθροστο χρήματα, καὶ πάλιν κομᾷ τὰ Περσῶν, καὶ περι-
 βλεπτα τῷ Ὀρμισδα καθεστῆκει τὰ τρέβαια· λαφυραγωγοῦνται
 15 γὰρ κλίνας καὶ τράπεζαι καὶ θρόνοι χρυσοὶ κόσμος τε ἵππικὸς ἀμ-
 φορεῖς τε καὶ πάντα τὰ ἐς τυράννων συντεταγμένα τιμῆν. ἐπεὶ B
 δὲ κατὰ νοῦν αὐτῶν γὰρ περὶ τοὺς Τούρκους ἐλήλαπεν, ἀνατείνει
 κατὰ Σουανίας τὴν μάχαιραν, τῆς Σκυθικῆς Πέρσαις ἀπομα-
 ρανθείσης ἐκτάξεως. περιδοξος τοίνυν ὁ Βαρᾶμ κατὰ τὸν Τουρ-
 20 κικὸν γινόμενος πόλεμον τῇ Σουανίᾳ προσομιλεῖ, καὶ λείας κρα-
 τήσας περιφανοῦς καὶ ἐπὶ τὴν Βαβυλωνίαν ἐκπέμψας ἐς τὸν Ἀρά-
 ξην στρατοπεδεύεται ποταμόν, ὃν Ἔρας ἀποκαλοῦσιν οἱ βάρβα-
 ροι. ὁ δ' αὐτοκράτωρ τῶσ' συμβεβηκότων ἀκηκῶς Ῥωμιανὸν
 τοῦ πολέμου κηδεμόνα καθίστησι. γινόμενος οὖν ἐν τῇ Κολχίδι

ab Hunnis exigent. Turcarum itaque gens auro ditata Persico in lu-
 xam magnopere prodiit. nam lectos, mensas, scyphos, sedes, sugge-
 stas, ornamenta equestria et totas armaturas, et quaecunque tandem di-
 vitiarum ebrietas excogitaret, ex auro solido conficiebant, procedente
 tempore cum Turcae foedus sanctum esse amplius non paterentur, pen-
 sionemque pecuniarum ingenti auctario grandiozem postularent, et Pers-
 aae summae tributariae adiectitium onus non ferrent, bellum utrinque
 paratur, Persiaeque illustri parta victoria res Turcarum simul cum for-
 tuna collabatur. florum stipendiarum fiunt, et insuper, quae prius con-
 servarant, pecuniam amittunt; de quoque res Persicae floreat, et Hor-
 misda insigniter triumphat, ablati is praedam lectis, mensis, sedilibus
 aureis, ornamentis equestribus, amphoris, et quaecunque demum ad prin-
 cipem honorem magnificentiamque instituta et comparata sunt. ubi ener-
 vatis Turcarum viribus res illi ex sententia processit, et Mars Scythicus
 Persarum virtute emarcuit, gladium contra Suaniam sustulit, itaque Va-
 rramus bello Turcico claritatem adeptus, Suaniae infestam manum admo-
 vet, factaque praeda non contemnenda, et Babyloniam missa, ad Ara-
 xem fluvium, quem barbari Eras nominant, exercitum adducit. Mauri-
 cius haec audiens Romanum militiae ducem constituit. is ut in Colchi-

ὁ στρατηγός, ἦν Λαζικήν ἢ συνήθως μετωνόμασε γλῶττα, καὶ τῷ ἐκείσε ἱεραρχοῦντι κοινολογησάμενος, ἀπάρως ἐντεῦθεν στρατοπαύεται ἐπὶ τὴν Ἀλβανίαν αὐτήν. (7) ὁ δὲ Βαρὰμ πυθόμενος τὴν Ῥωμαϊκὴν παρουσίαν ἐγεγῆθει· ἦρα γὰρ Ῥωμαϊκῆς παρατάξεως, αἰὲν πως αὐτῷ γελᾶν τὴν τύχην οἰόμενος. διὰ τοῦτο διαπεραιωσάμενος τὸν γείτονα ποταμὸν ἐπὶ τὸ Κανζάκων τὴν ὑποχώρησιν ἐπεποίητο, ἐφιλόκομος ὡσπερ ἐπὶ τὰ ἐνδότερα τῆς Περσίδος Ῥωμαίους. τούτων γοῦν ὁ Ῥωμανὸς ὑπαισθανόμενος φιλυπόστροφος γίνεται, τὸ συνοῖσιν τῇ προθυμίᾳ πραγματευόμενος. ὑποθοροβοῦντος δὲ τοῦ πλήθους καὶ διαγαγκοῦντος καὶ τῆς πρὸς τὸ πρόσω ἐφιεμένου φορᾶς, λόγοις ἐχέφροσι κατηύαζεν ὁ στρατηγός τὰ τοῦ στρατιωτικοῦ θράσους οἰδήματα. ἐπεκόμψει δὲ καὶ ὀπλίτας πενήκοντα ἀνερτυῶσθαι τὰ τῶν πολέμων κινήματα. οὗτοι ἐντυγχάνουσι δύο κατασκόποις τοῦ Περσικοῦ, Ῥωμαϊκῆν περιβαλλομένοις ἐσθῆτα, οἱ δὲ τοὺς 15 ἐλόντας ἀποβουκόλλουσιν, ἀποσκευάζονται τε τὸν κίνδυνον, εἰ-
P 71 ναι Ῥωμαῖοι βεβαιωσάμενοι. καὶ πίστιν ταῦ λόγον προσιτίθεσαν διὰ ξένης τιτὸς ἀτραποῦ νυκτὸς παραδεικνύειν ἀφύλακτον σιταδεδόμενον τὸ πολέμιον. οἱ μὲν οὖν τὸν ἕλεθρον ἀσμενίσαντες, καὶ παρακρουσθέντες ὑπὸ τῆς ὑποσχέσεως, ἤλωσαν ὑπὸ τοῦ 20 Περσικοῦ, ζῶγηθέντες τε καὶ μετὰ στρεβλώσεων τὰς ἀποκρίσεις πρὸς τὰς πύσεις ποιοῦμενοι κατὰδῆλα πάντα τῷ Βαρὰμ ἱποσῆσαντο, ὅπως ὁ Ῥωμανὸς τῆς Περσικῆς ἐπιβαλεῖν οὐ τεθύρηται

11. ἐφιέμενος IP.

16. αἰόντας IP.

dem pervenit (Lazicem vulgaris lingua mutata voce appellat) et cum antistite regionis consilia communicavit, inde discedens in Albaniam perrexit. (7) Varanus de adventu Romanorum edoctus laetabatur, quod cum hisdem praefata miscere aiebat, semper sibi fortunam arrisuram arbitrat. quapropter vicino transmissa fluvio Canzacum recedit, Romanos in interiora Persidis quasi post se trahens, quae Romanus animadvertens redire concupiscit; quodque sibi conducibile putabat, ei studioso providet. multitudine autem subtumultuante indignanteque et progressu supiente, militaris confidentiae tumorem prudenti oratione reprimit. quinquaginta praeterea armatos mittit, qui hostium machinationem pervestigant. hi duobus Persicis exploratoribus Romana veste indutis occurrunt, captos bonis verbis affantur. illi Romanos se asseverantes periculum amoliantur, dictisque fidem astruunt, ignota quadam via nocturno hostes nullo custode per herbam isoentes ostensuros pollicentes. Romani vitam libenter condonantes; eorum promissis circumventi a Persis capiuntur. inde post cruciamenta ad interrogata respondent, quo pacto Romanus in Persidem ingredi non sit ausus, et quam exigua numero

γῆς, τό τε ὀλιγοστών τῆς περι αὐτὸν μαχίμου δυνάμεως. τούτων γοῦν ἑλωκότων, τρεῖς τὸν ἀριθμὸν περιωθέντες ἀνυγγέλουσι τῷ Ῥωμαῶν τὸ δυστύχημα. ὁ μὲν οὖν Βαρᾶμ τὸν ποταμὸν διενήξατο, καὶ αὐθις τὴν Ῥωμαίων κεραιζέται γῆν· ὁ δὲ Β 5 τοῦ Ῥωμαϊκοῦ προεστὼς εἰς τούτῳ παλινουσιῖ. τοῦτο διεγνωκότες οἱ βάρβυροι ἐπετίθεντο τοῖς Ῥωμαίων συντάγμασιν. ὁ δὲ στρατηγὸς τῆς Κολχίδος στρατιὰν ἀθροίσας ἐσύκαζεν ὅπως ἔχει γνώμης τὰ τῶν Ῥωμαίων συντάγματα, καὶ εἰ ἀρρηνικῶς ἔχουσι τὰς ψυχὰς πρὸς παρῑτάξιν. τῆς Ῥωμαϊκῆς τοίνυν πληθῦος 10 ροτρουομένης πρὸς πόλεμον, ὁ Ῥωμαῖκὸν στρατηγὸς τοὺς ἀκκοματύτους ἀπὸ τῶν ἀθροιστέρων δέκρινε, καὶ τὸ μὲν μάχικον ὡς ἑαυτὸν ἀνελύμβανε, τὸ δὲ ἀπόλεκτον περιφρουρεῖν τὸν χάρρακα διεκόσμησεν. εἰς δέκα τοίνυν χιλιάδας τῆς μαχίμου ὀρώσης, δύο προθῆεν τοῦ ὀπλιτικοῦ ὁ στρατηγὸς διετύξατο· αἱ τῆ προτρε- 15 χούση τῆς Περσικῆς στρατιᾶς συναντήσασαι φάλαγγι γενναίως C πᾶσαν διώλεσαν, κρημοῦ συγκυρήσαντος καὶ τετευχότος τοῖς βαρβύροις τὰ τῆς διαφυγῆς ἀνεπίτακτα. τῆς δὲ κατὰδιώξεως V 184 ἐμφανῶς γενομένης καὶ μέχρι τοῦ βαρβαρικοῦ χάρρακος λαβοῦσης τὴν πρῶδον, ὡς καὶ τὸν Βαρᾶμ καταπλαγῆναι ἐπὶ τῆ συντάξει 20 τοῦ δράματος, ἐπυνηκεν ἡ προτρέχουσα δύναμις τῆς Ῥωμαίων πληθῦος. καὶ τούτων καταφανῶν τῷ Ῥωμαίων στρατηγῷ γενομένων, καὶ τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐκτάξεως ὀργώσης συμπλακῆναι τοῖς Μῆδῶσι, ὁ Ῥωμανὸς τὴν ἀπόμαχον ἡρεμίαν ἡσπάζετο δέει τῆς ἀπειροπλασίον τῶν βαρβύρων ἀθροσίως. ἐπεὶ δὲ οὐχ οἶός τε 25 ἦν χαλιναγωγεῖν τὸ ὑπήκοον τοῖς ἔναγχος ἀνδραγαθήμασι ζωπυ- D

milites circum se habeat. ex hisce captis tres salvi evadentes Romano duci ipfortunium nuntiant. Varamus tralecto fluvio iterum Romanam provinciam latrociqis infestam reddit. Barbari persequuntur: tum dux Colchidis, Romanus, coacto in unum exercitu, quid animi habeant, et num ad pedem virili animo confendum parati sint, exquirit. militibus pugnam desiderio ardentibus, dux strenuissimos ab imbelli turba secretos assumit, relictis et imbelles castris custodiendis distribuit. cumque bellatorum illorum summa ad decem millia ascenderet, duo millia praefere iubet; qui cum in phalangem Persicas copias antecedentem incidissent, forti animo totam disperdiderunt, quod praecipitium occurrens barbaris effugium pracludebat. palam autem Romani fugientes persecuti etiam usque ad ipsum castrorum vallum pervenerunt, adeo ut et Varamus factum obstupesceret, et ita demum ad suos se receperunt. quos cum dux vidisset, Romanique cum Persis configere vehementer anhelarent, dux, quod innumeram barbarorum multitudinem pertimesceret, quietem pugna vacentem maluit. sed cum eos cohibere nequiret recenti facinore animis redaccensus, certamen

ρούμενον, πρὸς παράταξιν τὰς δυνάμεις καθώπλιζε. συνήντα δὲ καὶ τὸ βάρβαρον. στρατοπεδεύονται γοῶν ἑκάτεραι δυνάμεις ἐν πεδίῳ τῆς Ἀλβανίας, ὡς διεῖργε τῆς παρατάξεως ἀπορρώξ τις ἀγγιβυθῆς ἐκ τοῦ Ἀράξου ποταμοῦ προερχόμενος. τὰ μὲν οὖν πλήθη ἐπὶ ταῖς ὄχθαις ἐναυλιζόμενα τοῦ μεσιτεύοντος ὕδατος ἔδιδουσάν τε καὶ ἀντελύμβανον λόγους. τρίτη δ' ἡμέρα, καὶ ἄγγελος ἀπὸ τοῦ Περσικοῦ πρὸς τὸν Ῥωμανὸν παραγίνεται τὸν πόλεμον ἐξαιτούμενος, χώραν τε τῇ διαβάσει ἢ Ῥωμαίους Πέρσαις παρέχεσθαι ἢ τὸ βάρβαρον τοῖς Ῥωμαίων στρατεύμασι. καὶ οὖν ὁ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ τὴν ἐπιστάσιαν περιβαλλόμενος, παν-10 στρατιᾷ συναθροισάμενος ξύλλογον, ὑπὸ τῆς πληθύτος ἤξιον διδάσκεισθαι τὸ συνοῖσον αὐτοῖς πρὸς τὸν πόλεμον. τῶν δὲ συγχαρεῖν διανήξασθαι εἰσηγησαμένων τῷ στρατηγῷ τὸ πόλεμον, τῇ ὑστεραίᾳ ὁ λόγος πρὸς πρῶξιν ἐχώρησεν. οὐ μετὰ πολὺ δὲ πρὸς ἔκταξιν ἑκατέρα παρεσκευάστο δύναιμις. τοῦ δὲ Βαράμ 15 ἀποπειραθέντος κλέψαι τὸν πόλεμον, ἀντιστράτευεν ὁ Ῥωμανὸς

P 72 τοῖς σοφίσμασι τὴν ἄγχινοιαν. ἡμέρα δὲ πέμπτη, καὶ Ῥωμαῖοι καὶ Μῆδοι πρὸς παράταξιν καθωπλίζοντο, καὶ τρισσοῖς συντάγμασι διεκόσμουον τὸν πόλεμον. τὸ μὲν οὖν μεσαίτατον κέρασ τῆς βαρβάρου δυνάμειος ἐταπεινοῦτο ὑπὸ τῆς ἀντιθέτου παρα-20 σκευῆς. δεδιὼς τοιγαροῦν ὁ Βαράμ τὴν ἐπιφορὰν τῆς ὀκτῆς τῶν Ῥωμαίων ἐκ τοῦ ἐθωνύμου κέρατος περιεβάλλετο δύναιμις ἐν-

B τεῦθεν ἀσθενεστέρου τοῦ λαιοῦ γεγονότος συντάγματος ἐκ τῆς ἀντιστρατηγούσης δυνάμειος, καὶ φόνου πολλοῦ τοῖς Πέρσαις περικυμαίνοντος, καὶ ἐς μέγα κακοῦ τῶν πραγμάτων τῷ Βαράμ κηχωρηκότων, πανστρατιᾷ τε τῆς φυγῆς γενομένης τοῖς Πάρθοις,

parat. procedunt contra hostes. utriusque exercitus in campo Albaniae tendunt; quos profundum Araxis fluminis brachium dirimit, manentesque super ripas verba commutant. tertio die a Persis ad Romanum fontius adest, confictus copiam petens, ita ut aut Romani Persis aut Persae Romanis transitum concederent. dux Romanus vocato in concionem exercitu quaerit quid eis e re publica videatur. milites hosti fluminis transmittendi potestatem concedendam suadent. postridie verba ad rem conferuntur, nec diu post ordines parte ab utraque instruuntur. sed cum Varamus belli furta tentaret, Romanus callide eius astuti obviam ivit. die quinta ambo se praelio accingunt, ac in tres ordines acieave digeruntur. mediam hostium Romana opposita premebat. inde Varamus metuens ne Romani quantum possent ad eam delendam incuberent, a sinistro cornu supplementum assumit. ex quo laevo cornu infirmiore propter eos qui contra dimicabant, cum et ignoti strage Persae conciderentur, et Varami res loco pessimo essent, totusque exercitus fugam ca-

τῆς δὲ διώξεως μεγάλης καὶ ἐπισημοῦστος ὑπὸ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ προελθούσης, συναπέσθη μετὰ τοῦ τόφου τῷ Βαράμ καὶ ἡ τύχη. τοῖς μὲν οὖν τὰ τῆς ἀποδράσεως ἐκρατύνετο, τούτων δὲ τὰ τοῦ θράσους ὡς ἔπος εἰπεῖν ἐμηκύνετο. οἱ δὲ τῶν Περσῶν τεθνεῶσσις λωποδυτούμενοι καὶ ταφῆς ἀμοιροῦντες τοῖς ἐντυγχάνουσι θηροῖς ἐστίασις ἦν αὐτοσχέδιος.

8. Ταῦτα διαγνοὺς ὁ Ὀρμισδας, καὶ τὸ τῶν ἀτυχημάτων οὐ φέρων κομψόν, αἰσχίσταις ἕβρῃσι τὸν Βαράμ ἐξουδέτησε, γυναικείας ἐσθήτας ἔπαθλα τῆς ἀδοξίας κληροδοτήσας 10 αὐτῷ· ναὶ μὴν καὶ τῆς στρατηγίας ἀπεχειροτόνησε, τοῦτο γράμμασι βασιλικοῖς ψηφισάμενος. ἄρχεται δ' ἐντεῦθεν Μήδοις καὶ ὁ πόλεμος. ἀντετελλίζεται γὰρ ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ καὶ Ὀρμισδας, ὃν βασιλεία Περσῶν ἐγνώκει τὰ πράγματα. τὰ δὲ τῆς ἕβρῆος ἀντετυπεῖτο τοῖς γράμμασι, καὶ οὐ παῖς ἀλλὰ θυγάτηρ Χοσρόου 15 ἐκεῖνος Ὀρμισδας αὐτὸς ἐπὶ ταῖς ἀντιγραφαῖς προπηλακίζομενος ἐνεγέγραπτο. πρό τιος δὲ τούτων βραχέος καιροῦ οἱ γεγενηντες πρὸς τῇ Περσίδι Ἀρμένιοι, ὑποπεισθέντες ὑπὸ τινῶν Ῥωμαίων ἀνδρῶν, ἀποστασίῳ ξυνωμοσίαν διέθεντο καὶ πρὸς τὸ Μηδικὸν αὐτομολεῖν ἐνεχείρησαν, δολοφονήσαντες τὸν ὑπὸ τοῦ 20 αὐτοκράτορος ἡγεμόνα τῆς Ἀρμενίας γενόμενον, Ἰωάννης ὄνομα αὐτῷ. καὶ ἐν σάλῳ τῶν πραγμάτων τῆς Ἀρμενίας ἀποκλινάντων, ὃ αὐτοκράτωρ Μαυρίκιος Δομεντζόλον ἄνδρα περιφανῆ, φιλότατον τε καὶ εἰς συγκλήτου βουλῆν ἐν τοῖς κορυφαιοτέροις V 185 προλάμποντα, εἰς τὴν Ἀρμενίαν ἐκπέμπει. ὁ μὲν οὖν ἐρχοπὴν

passeret, et Romani magna atque eximia persecutione fugientibus instarent, Varami felicitas cum eius fastu et insolentia extincta est. et illorum quidem fuga inualescebat, horum autem audacia, ut ita dicam, producebatur. corpora Persarum interemptorum spoliata bestiis occurrentibus epulo extemporaneo fuerunt.

8. Haec ubi didicit Hormisdas, ignominiae ex infortunio labem non sustinens Varamum probro turpissimo deformat, vestes matiebres in pretium contracti dedecoris ad eum mittens. quin etiam praefecturam regis litteris comprehenso decreto eidem abrogat; unde inter ipsos Persas civile bellum emerit. etenim dux regem, par referens, despicit ac vilipendit. sed despiciatum illum scripta epistola remittitur, in cuius superscriptione Chosroae non filium sed filiam infami irrisione nominat. porro paulo aute quam haec acciderent, Armenii Persarum finitimi quorundam Romanorum sermonibus inducti defectionis coniurationem fecerunt, iamque Ioanne, quem Armeniae praetorem imperator dederat, per dolum trucidato, cum Persis sese coniungere instituebant. cumque illius provinciae status in mediis tempestatum fluctibus versaretur, Mauricius imperator Domenziolum, virum spectatissimum sibi que perquam carum atque inter primos consiliarios conspicuum, in Armeniam expedit; qui

Theophylactus.

9

τῇ ἐπιβολῇ τῆς ἀποστάσεως παρέχεται, τὸν δὲ τῆς τυραννίδος πατέρα (Συμβάτιος ὄνομα αὐτῷ) δέσμιον βασιλεῖ παρεστήσατο. τοῦ δὲ βασιλέως τεμένει διαιτητῶν τὴν βύσανον τῆς κατηγορίας
 P 73 εὐσεβέστερον ἔχαρτήσαντος, ἵνα μὴ τῷ ἀνεξετάστῳ τῶν ἔγκλημάτων ἀδίκῃ παρρησίᾳ τὰ τῆς ποινῆς πολιτεύσῃται, καθομολογεῖται παρὰ τοῦ αἰτίου τὰ πλημμελήματα. καὶ δῆτα τῶν δεδικακότεων προσεγγκαμένων ἀπόφασιν, τιμωρία τε θηριοβλήτῳ φησάντων τοὺς τὰ τοιαῦτα δρῶσαντας ἐκποδῶν τῶν ἀνθρωπίνων γενέσθαι πραγμάτων, τοῦ τε θεάτρου πληθύντος, καὶ μελλόντων εἶναι θηρίων βορὰ τῶν πεπραχότων τὰ πλημμελήματα, ταῖς 10 εὐφημίαις τῶν δήμων τὸ τοῦ βασιλέως προῆλθε φιλάνθρωπον. καὶ ὁ μὲν τῶν θηρίων διεκρίνετο καὶ τὴν παράδοξον σωτηρίαν
 B καρπίζειται, οἱ δὲ θεαταὶ μεγαλαυχούσι τῶν ἀδοκίτων τοῦ βασιλέως οἰκτιρμῶν τὸ φιλάνθρωπον.

Τοῦ πάντα δὲ χρόνον καινίζοντός τε καὶ παραχαράττοντος 15 καὶ διαμορφοῦντος καὶ ἄλλοτε ἄλλως πλάττοντος, καὶ μετατρέποντος τῇ περιστροφῇ τῆς αἰκινήτου δινήσεως, καὶ τῷ ἄξονι τῆς περιφορᾶς τῶν πραγμάτων τυρανοῦντος τὸ πάγιον, καὶ αἰεὶ πρὸς τὸ βέβαιον δυσαραιστοῦντός τε καὶ νοσηλειομένου, καὶ ὅποι στήναι τῆς πλάνης οὐκ ἔχοντος, καὶ τῇ τῆς παλιρροίας ἀνωμάλῳ 20 κινήσει τὸ ἀνίδρυτον κεκτημένου, συμβαίνει τὸ τηρικαῦτα καιροῦ τῇ τῶν Περσῶν βασιλείᾳ παράλογά πως παθήματα, ἔκθεσιν τε ἀφηγημάτων κεκτημένα οὐκ ἄχομψον. τοῦ γὰρ Βαράμ μὴ δια-

13. οἱ δὲ] οἱ τε IP.

inchoatam defectionem intercidit, auctoremque et innocentem turbarum, Symbatium vocabulo, vinctum imperatori transmittit. ille accusationem arbitris sacrae curiae examinandam pie commendat, ne de criminibus non interrogatus contra ius fasque poenas exsolveret. delicta reus confitetur. indices sententiam ferunt, bestiarum laniata huiusmodi scelerum oompertos ex hominum vita tollendos esse. theatrum spectatoribus completur, facinorosus a belluis devorandus expectatur, cum imperatoris clementia populi acclamations antevertit. et ille quidem a bestiis liberatur, salutemque praeter suam aliorumque opinionem consequitur: spectatores imperatorem de improvisa misericordia et humanitate laudibus in coelum efferunt.

Caeterum dum tempus omnia novat et adulterat et transformat et alias aliter fingit perennique conversionis gyro circumagit, et quod fixum ac firmum est, mobilitate et fluxu rerum humanarum ceu rotā crudeliter versat ac circumvolvitur, semperque constantiam et stabilitatem odit, et eius causa male se habet, et ubi errorem sistat, non invenit, et refluxus motu inaequali instabilitatem suam ostendit, dum haec, inquam, tempus facit, quidam casus tum inopinati regno evenerunt, quorum non erit inelegans narratio. nam cum Varamus odium adversus Hormisdam, quod

λυσαμένον πρὸς τὸν Ὀρμισδαν τὴν ἄρτι που ἔξαπινάλως ἔχθραν C
 πηγύσασαν, ἐγκλειύεται ὁ τῆς Μηδικῆς μοναρχῶν, ὃν Ὀρμι-
 σδαν ἢ ἱστορία διέγραψεν, ἄρχοντι τινι τοῦ Μηδικοῦ παρὰ τὸν
 Βαρὰμ παραγενέσθαι, καὶ τῆς μὲν ἀρχῆς θῦττον αὐτὸν παραλύ-
 5 σασθαι, χειροπέδαις δὲ τοῦτον ἐνειραὶ καὶ ἠτιμωμένως τοῖς ἀνα-
 κτόροις θῦττον αὐτὸν παραστήσασθαι. ὁ μὲν οὖν Βαράμης
 (τοῦτο γὰρ ὄνομα τῷ ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἀπεσταλμένῳ) χειρω-
 θείς ὑπὸ τῶν Βαρὰμ καὶ τινι τῶν μεγίστων ἐλεφάντων παραδο-
 θείς παρανόλωμα κατεστρέψατο τὸν βλον πικροτάτῳ θανάτῳ.
 10 Ὀρμισδου δὲ καταπολεμηθέντος ὑπὸ Βαρὰμ τῆς τε βασιλείας
 καθαιρεθέντος, Χοσρόου τε τοῦ νεωτέρου τοῦ Ὀρμισδα παιδὸς
 καταστασιασθέντος κατὰ τὸν καιρὸν τῆς ἀναρρήσεως κἀντεῦθεν
 προσεχωρηκότος Ῥωμαίοις, ὁ γέρων ἐκείνος καὶ Περσικὸς δια-
 λύεται πόλεμος, εἰς δύο δεκάδας διατεινας ἐνιαυτῶν.

15 9. Ἀλλὰ πρὶν τὰ τε τῷ Βαρὰμ διαπραχθέντα τὰ τε συμ- D
 βεβηκότα κατὰ τὴν Χοσρόου τοῦ νεωτέρου προσχώρησιν διεξέλ-
 θωμεν διεξοδικώτερον, ἐπαναζεύξωμεν τὴν ἀφήγησιν ἐπὶ τὴν
 Ἰουστινου τοῦ νεωτέρου βασιλείαν, τὸν λόγον που πρὸς τοῦπίσω P 74
 μικρὸν ἀνακλιάντες· τὰς αἰτίας γὰρ ἐντεῦθεν λέξομεν τῆς Περ-
 20 σικῆς ταύτης καὶ πρῆσβύτιδος μάχης· οὕτω γὰρ τῷ ἀπαραλείπτῳ
 τῶν ἀφηγημάτων οἱ τῆς ἱστορίας ὠραιῶσθήσονται πίνακες.

Ἰουστινιανοῦ τοῦ αὐτοκράτορος πρὸς τὴν ἀκήρατον λῆξιν
 μεταχωρήσαντος, ἐν ἑκατὰ καὶ τριάκοντα ἔτεσι τὰ Ῥωμαίων διου-
 ναντος σκῆπτρα, γίνεται τῆς τῶν πραγμάτων ἡγεμονίας διάδο-

se nuper repente ut ex fonte profuderat, non deponeret, rex cuidam
 viro principi de Persis negotium dat uti ad Varamum profectus magi-
 stratu illum statim depellat, iniectisque manibus cum ignominia quampri-
 mum in palatium adducat. Sarames igitur (hoc illi ab rege misso nomen
 erat) a Varamo captus, vastissimoque cuidam elephanto conculcandus
 pro ludo obiectus, tristissimo exitu vitam finivit. ex quo autem Hormi-
 das a Varamo est oppugnatus, et regnum subversum, Chosroesque iunior
 Hormidae filius tempore creationis suae seditione afflictus, indeque cum
 Romanis foedere hospitioque coniunctus, vetus illud bellum Persicum
 annis 20 gestum, tandem aliquando conquievit.

9. Sed priusquam Varami res, et quae Chosroe iunior ad Roma-
 nos se applicante acciderunt, fusius exponamus, orationem ad memoriam
 paulo hac nostra antiquiorem reflectamus, causasque huius Persici belli
 in quo tot anni consumpti sunt, disseramus. sic enim historiae tabulae
 ornabuntur, cum de narratione nihil praetermiserimus.

Postquam Iustinianus Augustus anno imperii nono supra tricesimum
 ad sortem et conditionem immortalitatis imigravit, Iustinus ignior, Iusti-
 niani ex sorore nepos, rerum habenas excipit. is dum septimum impe-

χος Ἰουστινός ὁ νέος· ἀδελφιδούς δ' οὗτος ἐτόγγανεν ὡν Ἰουστι-
 νιανοῦ τοῦ αὐτοκράτορος. ἐβδόμῳ τοιγαροῦν ἔνιαυτῷ τῆς βα-
 σιλείας Ἰουστίνου τοῦ νέου πυρασπονησάντων Ῥωμαίων τῇ τοῦ
 βασιλέως κούφότητι τὰ τῆς εἰρηναίας εὐδαιμονίας διασπᾶται τε
 καὶ περιρρήγνυται, ἐπεισάγεται δὲ Ῥωμαίοις καὶ Μήδοις ὁ πόλε- 5
 V 186 μος, ἡ δεξαμενὴ τῶν κακῶν, τὸ πάντων τῶν δυστυχημάτων ὡς
 ἔστιν εἰπεῖν καταγώνιον, τὸ ἀρχέτυπον τοῦ βλου ληϊτήριον, ὃν
 σηπεδῶνα τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων ἀποκαλῶν οὐκ ἂν ἀμύρ-
 τοι τοῦ πρέποντος. αἱ δὲ συνθῆκαι πεντηκοντούτιδες Ῥωμαίοις
 καὶ Πέρσαις διωμολόγητο, αὐταὶ τῇ μεγάλῃ τοῦ βασιλέως ἀνομίᾳ 10
 διαφθείρονται τε καὶ παρατέμνονται. κἀντεῦθεν ἡ ἀρχέκακος
 πρόοδος τῶν Ῥωμαϊκῶν ἀτυχημάτων ἐγένετο. καταιτιῶνται δὲ
 Ῥωμαῖοι τοὺς Πάρθους καὶ τοῦ πολέμου δημιουργοὺς ἀνεκέρου-
 τον, φύσκοντες τοὺς Ὀμηρίτας (Ἰνδικὸν δὲ τὸ γένος καὶ Ῥω-
 μαίοις ὑπήκουον) πρὸς ἀπόστασιν ὑπ' αὐτῶν ὑποπέθεισθαι, εἶτα 15
 μὴ νενικημένους ἐκείνους ταῖς εἰσηγήσεσι πάσχειν ὑπὸ Περσῶν δι'
 C ἐφάδων ἀνῆκεστα, τῆς εἰρήνης διακεχυμένης Πέρσαις τε καὶ τῷ
 Ῥωμαϊκῷ πολιτεύματι. προσέτι γε χαλπαίωντες ἔφασκον ὅτι γε
 πρὸς Ῥωμαίους Τούρκων πρεσβευσαμένων τότε πῦν πρῶτον ὑπο-
 φθίρειν τοὺς Ἄλανοὺς χρήμασιν ἐπειράθησαν Πέρσαι, ἐφ' ᾧ 20
 δι' αὐτῶν ἰόντας ἀναιρεθῆναι τοὺς πρέσβεις καὶ κωλύμην ἀπο-
 κληρώσασθαι τὴν διάβασιν. φιλαίτιως Ῥωμαῖοι τὸ πολεμεῖν
 ἀσμενίζοντες, καὶ μυκραῖς καὶ ἑξιτήλοις τισὶν ἀφορμαῖς μεγάλων

4. εἰρηναία IP.

23. μεγάλους IP.

rat annum, Romani eius imitati levitatem foedus minime sanatum et in-
 temeratum habent; unde pacifica illa felicitate distracta et dirupta bel-
 lum inter Romanos atque Persas introductum est, bellum omnium malo-
 rum receptaculum, omnium incommodorum (ut ita dicam) diversorium,
 vitae praedatoriae archetypon; quod qui rerum humanarum ulcus putri-
 dum vocaverit, me iudice non erraverit. foedus autem esse palam dicta-
 bant, quod Homeritas (gens Indica est, Romanis parens) ad defectio-
 nem sollicitassent. quos cum, quo volebant, consiliis suis pellicere ne-
 quivissent, pace disturbata incredibilia damna infestis incursionibus illis-
 dem intulisse. ad haec irati obiciebant, quod cum Turcae legationem
 ad Romanos misissent, illi primum Alanos pecunia ab officio detorquere
 studuerint, ut per eorum regionem legatos iter habentes interimerent
 atque ita transitum impedirent. ita Romani queruli nimium, bellum li-
 benter amplexi, parvis et futilibus occasionibus magnos sibi met malorum

προόδους κακῶν σφίσιν αὐτοῖς σφοιστεύονται· οὐ γὰρ ὄησιν αὐτοῖς τὸ φιλοπόλιμον προσεπείρισε. Μῆδοι δὲ πατέρας τοῦ πολέμου Ῥωμαίους κηρύττοντες αἰτίας ταύτας προσιθίσαν, τὸ ὑποδέχασθαι τοὺς Ἀρμενίους Ῥωμαίους, ἐν ὑπηκόων μοίρᾳ Πέρσαις τυγχάνοντας καὶ ἐς τυραννίδας ἑλληκαότας, ἀνελότους τε Δ Σουρήτην κλιματάρχην ὑπὸ τοῦ Περσῶν βασιλέως τῆς Ἀρμενίων πολιτείας γινόμενον· πρὸς ἐπὶ τούτοις τὸ μὴ ἐθέλειν Ῥωμαίους ἀν' ἔτος ἕκαστον πεντακοσίας λίτρας χρυσοῦ κατα τὸ εἰωθὸς κατατίθεσθαι, ὡς Ἰουστινιανὸς ὁ βασιλεὺς ταῖς συνθήκαις διω- 10 μολόγησεν, οἷά περ ἀπαξιούντας φορολογεῖσθαι ὑπὸ Περσῶν βασιλέως. ὁ δ' ἦν οὐ τοῦτο, ἀλλ' ἐπὶ φρουρᾷ τῶν ὀχυρωμάτων ἐδίδοτο τῶν εἰς κοινὴν σύστασιν φρουρουμένων, ὅπως μὴ σχολὴ τῆν εἰσορῆν τῶν ἀπίρων ἐθνῶν καὶ ὁμόρων ἢ ἀκατάσχετος δύναμις, καὶ βασιλείας ἐκατέρας ἐπιγίνηται λύσις.

15 10. Διαχειρίσεως οὖν τῆς εἰρήνης καὶ τῶν σπονδῶν ἀνα- P 75 τετραμμένων Ῥωμαίοις τε καὶ Πέρσαις, Ἰουστίνος ὁ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ βασιλεὺς εἰς τὴν ἔω ἐκπέμπει Μαρκιανὸν στρατηγόν, ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν πατρικίων ὄντα, περίβλεπτον ἄνδρα, οὐκ ἔπο τοῦ γένους τοῦ βασιλείου τυγχάνοντα. ὁ τοίνυν Μαρκιανὸς τὸν 20 Εὐφράτην διαπεραιωθείς καὶ κατὰ τὴν Ὀροσητὴν γεγονὼς ἤδη τοῦ θέρους παρηγηκότος καὶ παρακμάσαντος, καὶ τῶν βαρβάρων οὐδὲν διασπορευμένων πρὸς πόλεμον, τρισχιλίους ἐκ τοῦ ὀπλιτικοῦ συμφοραζάμενος κατὰ τὴν Ἀρζατηνὴν καλουμένην χώραν ἐξέπεμπεν. εἰσβαλοῦσα τοίνυν ἡ δύναμις, καὶ ἀδοκίτου τῆς

cumulos machiaati sunt: nam belli gereadi cupiditas nihil ipsis utilitatis peperit. contra Persae Romanos belli auctores proclamantes, causas huiuscemodi edebant, quod Romani Armenios Persarum proprios in fidem auctoritatemque suam recepissent, tyrannidemque Surena Climatarcho, quem in Armeniam rex misisset, interfecto exercuissent; praeterea quod Romani noluisent in annos singulos quinquaginta libras auri consuetas persolvere, quas Iustinianus imperator in foedere faciendo sponderat, quia videlicet tributa Persarum regi pendere alienum a dignitate sua ducerent. quod non ita erat, verum ad alenda praesidia castellorum in commune custodiendorum aurum illud erogabatur, ut plurimorum finitimorumque populorum effrenata licentia collectis copiis ne irrumperet et utrumvis imperium everteret.

10. Violata igitur pace ac foedere utrinque conculcato, Iustinus Marcianum patricium genere ac propemodum de familia imperatoria, virum excellenti fama, ad exercitum gubernandum in Orientem destinat. Marcianus transito Euphrate cum in regionem Osrhoenam marcente ac senescente iam aestate venisset, barbarique de bello nihil cogitarent, tria millia de exercitu separata in Arzanenam, quae dicitur, regionem immittit. quorum improvisa irruptione insanisque depraedationibus, de-

- ἐπιστασίως γενομένης τοῖς Μήδοις, πάσχει τέως τὰ τῆς Περσίδος δεινὰ· προνομεύεται γὰρ καὶ ληΐζεται καὶ λαφυραγωγείται οὐκ ἀναξιόλογον λεῖαν. τοῦ δ' ἐπιόντος ἐνιαυτοῦ τῆς βασιλείας Ἰουστίνου τοῦ αὐτοκράτορος, Μαρκιανοῦ τὰς δυνάμεις ἀγείραντος καὶ ἐκ τοῦ Λάρας ποιησαμένου τὴν πρῶτον, καὶ τῶν βαρ- 5
 βάρων στρατοπεδευσαμένων περὶ τὴν Νίσιβιν, γίνεται συμπλοκὴ Ῥωμαίων τε καὶ Περσῶν πλησίον τοῦ Σαργαθόν, οὕτω καλουμένου χωρίου Περσῶν, καὶ πταλόνσι Μῆδοι καὶ κρατοῦσι τῆς μάχης Ῥωμαῖοι. διὰ τοῦτο περικαθήμενον τὸ Θεβοθὸν ἐνεχέρουν ἐλεῖν· Περσικὸν δὲ τουτὶ τὸ φρούριον. ἡμέρας τοίνυν τὸ 10
 φρούριον πεπολεμηκότις πολλὰς, καὶ οὐ κατὰ σκοπὸν συμβεβηκότων τῶν πραγμάτων αὐτοῖς, ἐπὶ τὸ Λάρας ἐπανέβησαν.
- C εἶτα εἰσβάλλουσιν εἰς τὴν πολέμιαν αὔθις, καὶ τὴν Νίσιβιν τῆς Μυγδονίας διεγνώκασι παραστήσασθαι· τοῦτο γὰρ αὐτοῖς ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος προσετίττετο. ὁ δὲ τῶν Περσῶν βασιλεὺς 15
 Χοσρόης ὁ πρεσβύτερος, ἕρας ἐκ Βαβυλῶνος ἕμα Μηδικῷ
- V 187 στρατοπέδῳ, Τίγρι διανηξάμενος, εἰσβαλὼν τε περὶ τὴν ἔρημον καὶ δι' ἐκείνης στρατοπεδευόμενος, ἵνα μὴ Ῥωμαῖοι κατάδηλος ἐπιστρατευσάμενος γένηται, ἤκε πλησίον Ἀβάρων, χωρίου τινὸς Περσικοῦ· ἀπώκιστο δὲ τοῦτο Κιρκησιόλου τοῦ Ῥω- 20
 μαίων πολιέματος πέντε ὁδὸν ἡμερῶν. καὶ τὸν μὲν Ἀδορμαάνην οὕτω καλούμενον στρατηγόν, τὸν Εὐφράτην διαπερραιωσάμενον ποταμὸν ἐκπέμπει τὴν Ῥωμαίων ληϊσόμενον, ἔξ δ' αὐτῷ χιλιάδας ὀπλιτικοῦ συνεξέπεμπε· αὐτὸς δ' ὁ τῶν Περσῶν βασιλεὺς παραμείβων τὸν Ἀββορὰν ποταμὸν ἐξαπιναιῶς ἐπιστήναι 25
 τοῖς τὴν Νίσιβιν πολιορκοῦσι Ῥωμαῖοις ἐπαλαμήσατο. ὁ μὲν

populationibus et expilationibus male tunc Persidi factum est. Iustini imperatoris anno sequenti, Marciano delectus habente et ex oppido Dara prodeunte, barbarisque iuxta Nisibim tendentibus, praelium prope Sargathum (locum a Persis ita nominatum) committitur: Persae Romanis dant manus, qui deinde Thebothum castellum Persicum cingentes, cum per dies multos continuata oppugnatione nihil proficerent, Daram se retulerunt. post rursus in hostium terras invadentes Nisibi Mygdoniae urbe potiri constituunt, quemadmodum in mandatis ab imperatore acceperant. Chosroes autem senior, Persarum rex, cum copiis Babylone discedens, trajecto Tigri solitudinem ingressus, ac ne in Romanos ducere conspiceretur, per eam progrediens, ad oppidum quoddam Persicum, Abarum nomine, quiaque iterum itinere a Circesio Romanorum urbe distans devenit. inde Adormaanem ducem superate Euphrate ad Romanorum provinciam cum sex millibus proficisci iubet: ipse Aberram flumen praeteriens Romanos Nisibim obsidentes repentino adventu op-

οὖν Ἀδορμαίανης πλησίον τοῦ Κιρκησιῶν γεγόμενος καὶ τὸν Εὐφράτην διαβὰς ποταμὸν τὴν Ῥωμαίων γῆν προενομεύσατο· οὐδενὸς δὲ τῇ Περσικῇ ἐνδημίᾳ ἀντίπερισταμένου σοφίσματος, ὅπως ἐγκοπὴν προκοπῆς τὰ τῶν βαρβάρων σχολή κινήματα, ὃ 5 Ἀδορμαίανης ἀφικνεῖται εἰς τὰ περὶ τὴν Ἀντιόχειαν πόλιον ἐκτός, τὰ τε τῶν οἰκοδομημάτων πρὸ τῆς πόλεως κάλλη διαφθείρας, P 76 ὡς ὁ καιρὸς ἐχαρίζετο, ἐπὶ τὴν κολίην ἀφικνεῖται Συρίαν. πλησίον δ' Ἀπαιμίας περιβαλλόμενος χάρακα, καὶ τῶν τῆς πόλεως προεβουλεύσεων μετὰ δώρων λαμπρῶν λύτρα τε διωμολογηκό- 10 των, ὃ μὲν βάρβαρος τῆς ὑποσχέσεως μόντης ἐπεκάμπτετο μέχρι, οἱ δὲ φευκίζονται ἔξαπατηθέντες δόλοισ βαρβαρικοῖς. τρίτῃ δὲ ἡμέρᾳ, καὶ τὴν πόλιν ἀνδραποδίζετα. ἐς ὕστερον δὲ καὶ τῷ πύρρι παραδούς εἰς τὴν ἑαυτοῦ ἐπανήκεν.

11. Ἐπεὶ δὲ Ῥωμαίοις ἀπαισία τοῦ πολέμου ἐγγόνει B 15 προαύλια, διηγορεῖτο ὁ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ μοναρχῶν, καὶ διαταράττετό τε ἐπὶ τοῖς βαρβαρικοῖς ἐπιτεύγμασιν, ἀσχάλλων τε ἐπὶ τοῖς ἐξ ἀβουλλίας περιστοιχίσασιν αὐτὸν ἀντηγήμασιν Ἀκάκιον τὸν Ἀρχιλάου ἐς τὴν Νίσιβιν ἔστειλεν ἀποχειροτονήσοντα τῆς στρατηγίας Μαρκιανόν. ὃ μὲν οὖν Μαρκιανὸς χώρον τῷ βασιλικῷ 20 παριχόμενος δόγματι ἀπολιμπάνει τὴν Νίσιβιν· τοῦ δὲ Ῥωμαϊκοῦ ἐπὶ τὸ Μάρδες γεγονότος, ὃ τοῦ Περσικοῦ βασιλεὺς λαλαπος δίκην ἐς τὸ Δύρας γεγονώς καὶ μῆνας ἕξ καταπολεμήσας τὸ πόλισμα, λόφους τε καὶ χάρακα τῇ πόλει περιγραφάμενος, τὸ τε ὕδωρ μετοχετεύσας τοῦ ἕστιος, πύργους τε ἀντιθέτους ἀν- C

primere meditatur. Adormaanes cum Circesium pervenisset Euphratemque traieciasset, Romanae ditioni populando incommo-
 dabat. sed cum Persis irruentibus nullo ingenio occurreretur, quo minus ultra ultraque prodirent, Adormaanes citra laborem Antiochiam usque fertur, pulcherrimaque aedificia suburbana pro tempore diruens, in Coelesyriam vadit, et iuxta Apameam castris munitis, cum cives legatione missa splendidisque muneribus redemptionis pretium se duros paciscerentur, barbarus promissis tenuis flexus barbarica eos fraude ludificatus est: nam die tertio urbem occupavit, et postridie flammis traditam relinquens in Persidem revertit.

11. Quoniam vero belli primordia et quasi praeludia Romanis infelicia contingebant, varias in partes rapere animum et barbaricis successibus conturbari coepit imperator; moerensque ob adversam fortunam, qua propter temeritatem ducis circumdaretur, Acacium Archelai filium Nisibim legat, per quem dignitate exuatur. Marcianus decreto imperatorio cedens Nisibim deserit. Romanis apud Mardes agentibus, Persarum rex haud secus quam procellosus turbe Daram urbem munitissimam invadens, ubi eam mensibus sex oppugnavit aggeribusque et vallo cinxit,

τοικοδομήσας καὶ ἐλεπόλεις περιστῆσάμενος χειροῦται τὴν πόλιν
καὶ λίαν κομιδῇ ἔχυρὰν καθιστῶσαν. τούτων ὁ αὐτοκράτωρ
Ἰουστίνος ἀκηκοὺς, καταπλαγείς ἐπὶ τῇ ῥύμῃ τῆς συμφορᾶς,
οὐ μετὰ πολὺ δὲ καὶ νόσῳ παραφορᾶς βεβλημένος καὶ τὴν ἐς
ὔστερον τῶν κακῶν δεδιῶς ἐπικύησιν, ἀνακωχῆν μὲν τοῦ ἐνε- 5
στῶτος ἔτους ἐποιεῖτο πρὸς Πέρσας, τῆς νόσου δ' αὐτῷ ἐπιτι-
θεμένης λίαν ὡς ἔπος εἰπεῖν γεννικῶς, Τιβέριον νόσοθεν κοσμή-
σας καὶ τῆς βασιλείας κοινωνὸν ποιησάμενος ἀηγόρευσε Καίσα-
D ρα· ἡγεμῶν δ' οὗτος ἐτύγχανεν ὢν τῶν τοῦ βασιλέως σωματο-
φυλάκων καὶ ὑπασιπιστῶν, ὃν κόμητα ἐξκουβιτῶρων τῇ συνήθει 10
φωτῇ ἔθος Ῥωμαίοις καλεῖν. παραθήσομαι δὲ καὶ τὰς ὑποθή-
κας τοῦ αὐτοκράτορος, ὡς Τιβερῖον τῷ Καίσαρι κατὰ τὸν καιρὸν
τῆς ἀναρρήσεως δημηγορῶν παραδέδωκεν, οὐ καλλύνων τὸ τῆς
λέξεως ἀκαλλές, οὐδὲ τι μεταμορφῶν τὸ μὴ κεκαλλιπημένον τῆς
φράσεως, ἀλλὰ που γυμνῆν τὴν τῶν ῥημάτων ἔκθεσιν ὑποστο- 15
P 77 τῆς λέξεως, ὡς ἔχει φύσεως, τὸ τῶν παρηκολουθηκόντων προέλ-
θαι ἀνόδιον. τῆς τοίνυν συγκλήτου βουλῆς ἐς ἑαυτὸν γενο-
μένης, τοῦ τε ἱερατικοῦ καταλόγου συναθροισθέντος ἅμα τῷ
ἐπιστατοῦντι καὶ τὰ τῆς ἐκκλησίας πηδύλῃα ἠμύθοντι, ὁ αὐτο- 20
κράτωρ ὡσπερ ἔστως ἐπὶ βήματος Τιβερῖον τάδε παρέθετο. “ὐδέ,
ὁ θεὸς ὁ ἀγαθύνων σε. τοῦτο τὸ σχῆμα ὁ θεὸς σοι δίδωσιν,

1. παραστησάμενος IP.

et aquam allo derivavit, turresque turribus oppositas construxit, et ex-
pugnatorias machinas (quae helepoles dicuntur) adhibuit, tandem sub
potestatem subiecit. his nuntiatis, Iustinus imperator calamitatis vi et
impetu percussus, nec multe post mente alienatus, formidansque ne alia
insuper mala existerent, praesentis anni indutias cum Persis facit. vitio
mentis audacius, ut ita dicam, progrediente, Tiberium honoribus or-
nandum suscipit, et filium sibi adoptans imperique consortem allegens
Caesarem renuntiat. hic custodum corporis satellitumve imperatoris
praefectus erat, quem usitata voce excubitorum comitem Romani appel-
lant. hoc loco praeceptiones, quas Iustinus Tiberio, sermone ad eum,
quo tempore Caesar salutabatur, habito, tradidit, inseremus. dictionis
simplicitatem non expollemus; nec quod minus eleganter prolatum est,
in formam aliam commutabimus: sed nuda eius verba his narrationibus
intexemus, ut quod inquirendo assecuti sumus et intelleximus, id non
elocutione festivore veluti convestitum aut signo falso adulteratum, sed
ut per se et natura sua est, ad posteros sincerum germanumque proda-
mus. accito igitur sonata et clero una cum principe suo, qui ecclesiae
clavum tenebat, imperator ceu pro concione stans Tiberium hisce verbis
admonuit. “en, deus beneficium in te confert. haec insignia deus tibi do-

οὐκ ἐγώ. κμησον αὐτό, ἵνα καὶ τιμηθῆς ὑπ' αὐτοῦ. τίμα
 τὴν μητέρα σου τὴν ποτε γενομένην σου δέσποιναν· οἶδας ὅτι V 188
 πρῶτον δοῦλος αὐτῆς ἦς, νῦν δὲ υἱός. μὴ ἐπιχαρῆς αἵμασι, B
 μὴ κοινωθήσῃς φθόνων, μὴ κακὸν ἀντὶ κακοῦ ὑποδῶς, μὴ εἰς
 5 ἔχθραν ὁμοιωθῆς ἔμοι. ἐγὼ γὰρ ὡς ἄνθρωπος εἰσωδιάσθην
 (καὶ γὰρ πταιστός ἐγενόμην) καὶ ἀπέλαβον κατὰ τὰς ἁμαρτίας
 μου. ἀλλὰ δικύσομαι τοῖς ποιήσασί μοι τοῦτο ἐπὶ τοῦ βήματος
 τοῦ Χριστοῦ. μὴ ἔξηκαιρέτω σε τοῦτο τὸ σχῆμα ὡς ἐμέ. οὕτως
 πρόσχες πᾶσιν ὡς σεαντῶ. γινῶθι τί ἦς καὶ τί εἶ πῦν. μὴ
 10 ὑπερηφανήσῃς, καὶ οὐκ ἁμαρτάνεις. οἶδας τί ἦμην καὶ τί ἐγε-
 νόμην καὶ τί εἰμι. ὅλοι οὗτοι τέκνα σου εἰσι καὶ δοῦλοι. οἶδας
 ὅτι τῶν σπλάγγνων μου προετίμησά σε. τούτους βλέπων ὄλους
 τοὺς τῆς πολιτείας βλέπεις. πρόσσεχε τῷ στρατιώτῃ σου. μὴ
 συκοφάντας προσδέξῃ. μὴ εἰπωσί σοι τινες ὅτι ὁ πρὸ σου οὕτως C
 15 διεγένητο· ταῦτα γὰρ λέγω ἀφ' οὗ ἔπαθον. οἱ ἔχοντες ἀπολαύ-
 τωσαν αὐτῶν· τοῖς δὲ μὴ ἔχουσι δώρησαι.” καὶ μετὰ τὸ γενέ-
 σθαι τὴν εὐχὴν παρὰ τοῦ πατριάρχου, καὶ λεχθῆναι παρὰ πάν-
 των τὸ ἀμῆν, καὶ πεσεῖν τὸν Καίσαρα εἰς τοὺς πόδας τοῦ βασι-
 λέως, λέγει αὐτῶ ὁ βασιλεὺς “ἐὰν θέλῃς, εἰμί· ἐὰν μὴ θέλῃς,
 20 οὐκ εἰμί. ὁ Θεὸς ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, πάντα
 ὅσα ἐπελαθόμην εἰπεῖν σοι, αὐτὸς ἐμβύλη εἰς τὴν καρδίαν σου.”
 ταῦτα ἐλέγχθησαν μηνὶ Δεκεμβρίῳ, ἑβδόμῃς ἡμέρᾳ ἕκτῃ, ἰν-

4. φόνος IP.

nat; quae honora, ut illa vicissim te honorent. matrem tuam (Sophiam Augustam) aliquando dominam tuam venerare. scis te tunc eius esse filium, cuius antea servus fuisti. noli gaudere sanguine, nec caedibus communica. ne malum malo compensa. ne te imitatione mei odiosum reddes. ego enim ut homo ingressus sum ad peccandum proclivis, et secundum peccata mea recepi. veruntamen apud tribunal Christi iudicio eum his contentam, qui hoc mihi fecerunt. ne te habitus iste, ut me, extollat. omnibus perinde ut tibi metipsi attende. noxae qui nuper fueris, et qui in praesentiarum sis. ne superbus esto, et non peccabis. quid fuerim et quid factus sim; vides. universi isti et servi et filii tui sunt. nosti quomodo te plus visceribus meis dilexerim. hos cum vides, rem publicam totam vides. studioso prospice militi tuo. obtretractores aversare. ne eo tibi quidam persuadeant, quia decessor tuus his moribus fuerit: haec enim edoctus malo meo te hortor. quibus suppeditant facultates, iis fruuntur: quibus desunt, tute largitor.” deinde cum patriarcha precatonis carmen finisset, omnesque subiecissent amen, Tiberiusque ad pedes imperatoris sese prostravisset, ait ei imperator “si volueris, sum, si nolueris, non sum. deus qui creavit coelum et terram, quaecunque tibi oblitus sum dicere, cordi tuo infundat.” atque haec mense Decembri, sexta die hebdomadis, indictione nona prolocutus

- D δικτιῶνος ἐνάτης. (12) λέει δὲ τὰ τῆς διαλαλιᾶς ἀπεπειρα-
τοῦτο τῷ αὐτοκράτορι, ὃ μὲν κρότος παρὰ τῶν ὑπηκόων ἐπή-
γαγε, καὶ τὰ τῆς εὐφημίας ὡσπερ ἐπομβρίας τινὸς λαβροτέρας
χρῆσαν ἐλάμβανε· τῷ ὄντι γὰρ οὐκ ἀναξιόλογος ἢ χειροτονία τῷ
Καίσαρι ἐξηρτύετο. ὃ μὲν οὖν Καῖσαρ αὐτοκρατορικῆς νόμον 5
πληρῶν ἀναγορεύσεως ἐνεχάραττε γράμματα, καὶ ταῦτα τῷ
Περσῶν βασιλεῖ παρεπέμπετο. ἦρος δ' ἀρχομένου πρέσβεις
ἀπέστειλεν, ἀπεκηρυκένετό τε τὸν πόλεμον, παγκάλου τινὸς ὀρε-
γόμενος πράγματος· ἐκχειρία γὰρ ἦ ἀξίωσις ἦν· οὐδὲν γὰρ τῆς
- P 78 εἰρήνης καθέστηκε τιμαλφέστερον τοῖς γε νοῦν ἔχουσι καὶ με- 10
μνημένοις τῆς Θνητῆς τε λήξεως τῆς τε πρὸς τὸν βίον βραχυτά-
της παρόδου. ἑστρατολόγει δὲ καὶ πλήθῃ μαχίμων, καὶ τῇ
ῥύσει τῆς χρυσῆς διαδόσεως φιλοκινδύνους τὰς τῶν στρατολογου-
μένων ψυχὰς ἐτεκταίνοτο, αἰδοῖ τοῦ μισθώματος τὸ θανάτων
παρ' αὐτῶν ἔξωνόμενος. ἔσβεσε τοίνυν τῶν βαρβάρων τὴν λό- 15
μην τὸ τῆς τοῦ Καίσαρος μεγαλονοίας φιλότιμον, καὶ χαλινοῦν-
ται μὲν οἱ κίνδυνοι, ἀποφλεγμαίνουσι δὲ τὰ δυσχερῆ, ἀνακό-
πτονται δὲ αἱ κατὰ τὸν πόλεμον συρρεῦσαι συμφοραί, καὶ τὸ
κακὸν ἀθρόα προμηθεῖα τινὶ ἀπόδημον ἐγνωρίζετο. κατὰ τοῦ-
- B τον δῆτα τὸν ἐνιαυτὸν στρατηγὸς προχειρίζεται Ἰουστινιανὸς ὁ 20
τοῦ Γερμανοῦ υἱός, τοῖς κορυφαιοτάτοις τῶν ἐν τέλει συναρι-
θμούμενος. ὃ μὲν οὖν στρατηγὸς τὴν πάλαι τῶν στρατευμάτων
ἀνάσκητον ἔκταξιν δι' ἐπιμελείας ἡγόρευεν, διατηρῶν τὸ ἀτύπω-
τον καὶ μεταπλάττων πρὸς εὐσχημοσύνην τὸ ἄτακτον. ὃ δ' αὖ-

est. (12) ubi imperator conticuit, subditi plausum dederunt, faustae-
que acclamationes tanquam irriguus de coelo imber valide diffusae sunt.
vere enim honorem illum Caesar Tiberius merebatur; qui creationis au-
gustalis morem tenens, litteras ad regem Persarum mittit. sed veris
initio missis legatis petitisque induitiis bellum deprecatur. id erat desi-
derare rem honestissimam: nihil est enim pace honorabilius apud homi-
nes quidem prudentes et conditionis humanae, brevissimorumque spatio-
rum huius vitae non immemores. delectus interim agebat strenuorum
militum, auroque liberaliter distribuendo in eorum animis qui nomina
dedissent periculorum despicientiam excitabat, mercedisque reverentia
alacritatem moriendi ab ipsis redimebat. Caesaris itaque gloriae studio
incensa magnanimitas barbaros iniuriis tam foede inferendis prohibebat,
pericula coercebat, odiosa quaeque et gravia imminuebat, calamitates
belli tempore confluere solitas retundebat; et omne demum genus in-
commodorum solida illius providentia exulare cernebatur. eo anno Iusti-
nianus Germani filius, unus de optimatum primoribus, dux deligitur,
qui diligentia sua inveteratam exercitus inertiam correxit; quod informe
erat, de integro conformavit, quod perturbatum, et confusum, ad de-

τοκράτωρ ἔτι δυνάμεις συνήθροϊζε καὶ τὸ συμμαχικὸν ἀπὸ τῶν
 ἔθνων ἤρηνλζετο, μεγάλαις χρημάτων ἀποβολαῖς τὰς ἐπιβολὰς
 τῆς παρατάξεως ἀνανταγωνίστους ἐμπορευόμενος· οἷδε γὰρ χρη-
 μάτων ὀκλή οἰκονομουμένη μετὰ φρονήσεως καὶ τοῖς προσφαλεῖσι
 5 τὴν πρὸς τὸ κριττικὸν ἀνάλεξετο πραγμασκεύεσθαι. ἐπεὶ δ' ὁ και-
 ρὸς τῆς ἐκεχειρίας ἀνάλωτο καὶ ὁ τῆς ἀνακωχῆς ὄρος Ῥωμαίοις C
 τε καὶ Πέρσαις διέσβεστο, ἀφικνεῖται τὸ Περσικὸν πρὸς ἐχόμενα
 τοῦ Δάρας, εἰς τοῦτω ἰδόντος τοῦ τὰς στρατηγίδας ἠγίας ἰθύ-
 νοντος Ταμχοσρῶ, ἀνδρὸς παρὰ Πέρσαις μεγατιμῶν. στρα-
 10 τοπεδεύονται δὲ κατ' αὐτὸν καὶ Ῥωμαῖοι πλῆσιον. τῆς δὲ συμ- V 189
 πλοκῆς οὐδέτερά δύναμις γέγονεν ἕξαρχος. ἐπὶ πολὺ δὲ βλεπού-
 σης τε καὶ ἀντιβλεπομένης ἐκατέρας ἰσχύος, εἰς λόγους συμβά-
 σιως ὄρωσι τὰ μάχισμα. γίνονται τοίνυν σπονδαὶ ἐφ' ᾧ πρὸς
 τὸ ἔω ἐπὶ χρόνους τρεῖς γαλήνην ἄγειν τὸν πόλεμον καὶ φιλοσο-
 15 φεῖν τὸ ἀπομαχεῖν, ἐπὶ δὲ τῆς Ἀρμενίας τὴν ἀγωνίαν ἐνθαμιλεύ-
 σθαι. οὐκοῦν ὁ Ῥωμαίων στρατηγὸς Ἀμιδὰν παραμείψας τὴν D
 πόλιν ἐν τοῖς τῆς Ἀρμενίας στρατοπεδεύεται κλίμασι. συνει-
 πετο δὲ καὶ ὁ Περσῶν βασιλεὺς, καὶ σὺν πλήθει πολλῶ τὸν Εὐ-
 φράτην διαπορθμύεται. ὀπηνίκα δ' ἕξάκουστος γέγονε τῷ Ῥω-
 20 μαϊκῶ ὁ τῶν Περσῶν βασιλεὺς αὐτοσυργῆσων τὸν πόλεμον, ἔκλυ-
 τοι γίνονται τὰς ψυχὰς οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ οὐκ ἄπο τοῦ δέοντος·
 ἢ γὰρ βασιλικὴ ἐνδημία τὴν τῶν προὔπαρξάντων κληρωσαμένη
 Πέρσαις ἐπίτευξεν πολλὴν τὴν τῆς ἀδρανικῆς ῥοπὴν τοῖς Ῥω-
 μαίοις παρείχτο. διὰ τοι τοῦτο ἐπὶ τινος λόφου ὁ τοῦ Ῥωμαῖ-

centem speciem composuit. imperator porro Tiberius adhuc militem et a populis auxilia conquirebat, magnisque pecuniarum impensis efficere conabatur ut suis in hostem incumbentibus nulla vi resisti posset. novit enim grandis pecunia prudenter posita, in quo prius peccatum est, id ad statum meliorem corrigere. postquam ab armis pacta vacatio cessavit et indutiarum tempus exivit, Persae finitima Daras oppidi infestant, ducente eo Tamchosro, viro inter Persas honoratissimo, penes quem exercitus moderamen erat. eodem versus illum Romani castra movent, cumque neutri pugnam ordirentur alterque alteros diu intuerentur, ad extremum ad verba de foedere incedendo ventum est. initer foedus, ita ut Oriens triennium a bello quiete et otio perfruator, in Armeniam arma effuse transferantur. ergo dux Romanus Amidam urbem praetergressus Armeniae campos ingreditur, quem Persarum rex cum frequentibus copiis secutus, Euphratem eas transducit. ubi Romani regem per se bello praefuturum compererunt, animis ceciderunt, non sane aliter quam decuit. nam cum praesentia illius ad ea quae vellent facile obtinenda Persis multum prodesset, Romanis facultatem quae ipsi optarent efficiendi auferabat. quocirca dux Romanus tumulto conscenso ad circum-

κοῦ στρατηγὸς ἐπιβάς, τό τε ὀπλιτικὸν ἐξ ἐπιπέδου περιστῆσά-
μενος, τῶνδε τῶν λόγων ἀπήρξατο.

- P 79 13. “Ἡ παρούσα νῦν ἡμέρα, Ῥωμαῖοι, μεγάλων ἡμῖν
ἀγαθῶν ἄρξει, τοῖς ἑμοῖς εἰ πεισθίητε ῥήμασιν. ὀπλίσατέ μοι
τὰς ψυχὰς πρὸ τοῦ σώματος· αἱ καρδίαι πρὸ τῶν χειρῶν πολε- 5
μείτωσαν. ἕτερος ἐτίρου προκινδυνεύτω, καὶ σώσεσθε. ἄν-
δρες φιλόσοφοι (φιλοσόφους γὰρ ὑμᾶς ἢ στρατιώτας ἀποκαλῶ·
μόνοις γὰρ ὑμῖν ὁ θάνατος ἄσκησις), ἀθάνατον τοῖς βαρβάροις
τὴν προθυμίαν ἐνδείξασθε. ἀκατάπληκτοι γίνεσθε τὰς ψυχὰς.
δοκεῖτε βάλλιν ἢ βάλλυσθαι, ὡς ἐν ἀλλοτρίῳ τῷ σώματι τὰς 10
B τῶν ἀντιπάλων βολὰς προσιέμενοι. ἔστρωσαν μάρτυρες τῆς
ἡμῶν ἀρετῆς οἱ πολέμιοι πίπτοντες· διηγείσθωσαν καὶ τεθνηκό-
τες τὰ τροπία. ἄνδρες κοινῶν, καὶ πόνων ἡμῖν κοινῶν
καὶ κρότων διὰ τὸν πόλεμον, ἀρετῆς καὶ κακίας ἢ συμπλοκῆ κα-
θέστηκε βάσανος, καὶ διαιτητῆς ἐστὶ ψυχῶν· ἢ γὰρ τὸ θηλυ- 15
πρεπὲς τῆς δειλίας ἐξελέγξει, ἢ τῆς εὐτολμίας τὸ ἀρρενωπὸν μετὰ
στεφάνων καὶ θριάμβων λαμπρῶν ἀναγορεύσει τὸ τήμερον. μὴ
πάθητέ τι φιλοσομᾶτου ψυχῆς, τὰ νῶτα τοῖς βαρβάροις παρ-
C χοντες. ἕπνος τίς ἐστιν ὁ γλυκὺς ὄστος καὶ μεμελετημένος ὑμῖν
ὁσημέραι θάνατος· ἕπνος τοῦ μὲν συνήθους τούτου μακρότερος, 20
πρὸς δὲ τὴν μέλλουσαν ἡμέραν βραχύτατος. ἀδοξίαν μετὰ σω-
τηρίας, ἄνδρες, υἰσχύνεσθε. τοῦτο θάνατός ἐστιν ἀθάνατος,
καὶ τάφος κακίας μηδέποτε περικαλύπτων τῆς ἀσχημοσύνης τὸν

fusam in plano suorum multitudinem huiusmodi verbis concionari ag-
gressus est.

13. “Hodierna lux, Romani, eximiorum bonorum principium nobis
futura est, si dictis meis obtemperare volueritis. armatote mihi pectora
prius quam corpora; animi ante quam manus in hostem pugnent. alter
pro altero discrimen ne metuat. quodsi faxitis, vitam incolomitatemque
retinebitis. viri philosophi (tales enim vos libentius quam milites ap-
pellabo: soli quippe vos mortem meditamini), alacritatem barbaris im-
mortalem ostendite. animos imperterritos gerite. existimate vos dare
vulnera, non accipere, velut in corporibus alienis plagas bestium exci-
pientes. illorum strages virtutis vestrae testimonium esto. etiam mor-
tui vestros triumphos praedicent. O socii, laborum, inquam, bellicorum
et plausuum socii, virtutis et ignaviae explorator animorumque censor
conflictus est. aut enim timiditatem femineam hodiernus dies coarguet,
aut viris decoram audaciam cum praemiis ac triumphis illustribus palam
demonstrabit. ne de corpore servando laborantes hostibus terga vertite.
sommus quidam dulcis haec vobis assidue meditata mors est. somnus
hoc quidem consueo, et quotidiano diuturnior: si ad diem quam ex-
pectamus comparetur, brevissimus. cum incolumi corpore ignominiam
erubescite. haec enim mors immortalis est, et sepulcrum quoddam igna-
viae, nunquam cooperieas eum qui se dedecore contaminavit. cavete

κλῆρωσάμενον. μὴ ταραττέτω τοὺς ἀριστέας ἡμῶς ὁ Περσῶν βασιλεὺς ἀναλκίστατα πλήθῃ περιποιούμενος, καὶ μεγαλαυχῶν καὶ τὰς ὀφρῶς ἀνασπῶν ὑψαυχενιζόμενός τε, καὶ μέχρι τῶν λόγων κεκτημένος τὸ φύσημα, ὅλον γαυρον τὸ ἔθνος καὶ σοβαρὸν D 5 καὶ τῷ κόμπῳ τῆς μεγαληγορίας τὸ κράτος ἐμπορευόμενον. ἀμνημονεῖτε τῶν πρόσθεν ἀτυχημάτων, τῆς ἐπιβολῆς τῶν συμμαχικῶν δυνάμεων λαβόντες ἀνάμνησιν. ἀμνημονεῖτε τῆς πρὶν ἀποτέθξεως, ἣν ᾧδινεν ἄνοια στρατηγοῦ, καὶ τῶν ἰθυνομένων ἀταξία κακῶς ἐμαυεύσατο. οὐδὲν ἀριστεύσει λέφυκε φοβερόν. τού- 10 τοις ὅλα μὲν χρότος ἐστὶν ὁ σίθηρος, αἱ δὲ τῶν βελῶν ἀλγηδόνες ὄρεξις ὑπεκκαίουσα μειζόνων κινδύνων ἐφάπτεσθαι. οὐκοῦν ἀνιστόρητα τὰ γῶτα τοῖς πολεμοῖσι φρουρήσατε· ἀμνήτους αὐτοὺς τῶν μεταφρένων ἐνδείξασθε. πηγῶς θριάμβων οἶδε τὰ P 80 τραύματα. δουλαγωγοῦσιν αἱ διαφυγαί, καὶ οὐ σώζουσιν· οὐκ 15 οἶδε γὰρ κακίας ὑπόθεσις σωτηρίας σώζειν ὑπόσχεσιν. ἀποδύ- V 190 σασθε πρὸ τῶν θωράκων τὰ σώματα, πρὸ τῶν ἀσπίδων τὸ ζῆν. τοῖς ὅλοις μάχεσθε μέλει· μὴδὲν ἔστω μέλος τῶν κινδύνων ἀμέτοχον. τῇ συννεύσει τῶν ὀπλων τειχίσατε τὴν παράταξιν, τῇ συμμῆξει τῶν ἵππων τὰς φάλαγγας χαρακώσατε, τῷ συμφῶνῳ 20 τῆς στάσεως στεγανῶν λίθων δίκην οἰκοδομίας ἑαυτοὺς περιφράξατε. μὴ ἔξαλλοσθω τῆς παλάμης τὰ δόρατα· βάλλετε τῶν βελῶν μὴ στερούμενοι. οὐκ ἔστι Πέρσαις φύσις ἀθάνατος· οὐκ ἔστι τόχη Μῆδοις ἀκίνητος. οὐκ εἰσὶ βαρβάρους χεῖρες ἀκάμα- B 1 τοι. οὐ πλεονεκτοῦσι Πάρθοι τοῖς μέλεσιν· οὐ δίδύμους ἔχουσι

strennitatem vestram rex Persarum labefactet, qui quas conscripsit copiis imbellissimis sese iactat, supercilium tollit, cervicem erigit, ac verbis tenuis insolescit, ut gentis superbia fastuque turgentis inanique magnificentorum verborum crepitu potentiam suam venditantis mōs est. praeteritos casus obliviscimini; impressiones auxiliorum recordamini., pristinae infelicitatis memoriam deponite, quam ducis temeritas parturivit, tumultuatio militum quasi quaedam obstetrix eduxit. nihil viris fortibus perhorrescendum accidit, quibus ferrum pro cibo est, et a telis inflicti dolores maiorum discriminum subeundorum desideria incendunt. quapropter curate uti terga vestra hostes ne aspiciant: dorsa vestra iadem ut mysteria profanis occultate. vulnera sanguine manantia, mihi credite, triumphorum fontes sunt. fuga servitutum, non salutem parit: nescit enim timiditatis argumentum salutis praestare promissum. pro lorice corpora, pro scutis vitam exuite. universis artibus dimiccate; membrorum nullum periculo vacet. densatis armis aciem ceu muro communitate. equorum constipatione phalangas tanquam vallo cingite. concordi statione ut aedificio e duro lapide vos circumsepit. ne haeta manum fugiat. ne tela non incidentia proiicitote. non est Persarum natura indissolubilis, non fortuna immutabilis, non manus indefessae. non illis

τὰς ψυχὰς. οὐκ ἀδαμάντινα τούτοις τὰ σώματα. μνοῦνται
καὶ Πέρσαι θανάτου μυστήρια. ἐν τούτῳ δίκαιός ἐστιν ὁ πό-
λεμος· οὐ γὰρ ἀθανάτους κατὰ θνητῶν ἐπιστράτευσεν. οἱ
Ῥωμαῖοι τὴν δίκην ἐμισθώσαντο σύμμαχον, τὴν εἰρήνην καὶ αὐ-
θις ἐπιζητήσαντες. τὸ Μηδικὸν ἀντίθετον ἑαυτῶ τὸ δίκαιον 5
ἐπεστράτευσεν· αἰεὶ γὰρ πού τὸ εἰρηναῖον βδελύσσεται, καὶ οἷα
θεὸν ἐπιδέξιοι γεραίρει τὸ φιλοπόλεμον. οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἐψευ-
σμένη θρησκεία· οὐ νόθους θεοὺς ἡγεμόνας προεστησάμεθα.
οὐκ ἔστιν ἡμῖν θεὸς μαστιζόμενος· οὐ γὰρ ἵππον χειροτονοῦμεν
C εἰς λάτρευμα. οὐ προσκυνοῦμεν θεὸν πρὸς τέφραν μετατιθέ- 10
μενον, σήμερον φλεγόμενον καὶ μετ' ὀλίγον μὴδὲ φαινόμενον.
οὐ καπνὸς καὶ ἄλλη τὴν θεολογίαν συνίστησιν, ὃ δὲ μαρσαμὸς
τὴν ψευδωνυμίαν διήλεγξεν. κομῆ ταῖς εὐθυμίαις ὁ βῆρυβρος·
ἀλλ' οὐκ οἶδεν εὐπραγία μένειν ἔφ' ἑαυτῆς, ἀδίκων βρωμῶν ἐπι-
βαίνουσα. καὶ τὸ μὴ δίκαιον πολλάκις κρατύνεται, ἀλλὰ καὶ 15
πρὸς φθορὰν μετατίθεται. χωρεῖτε τοιγαροῦν ἄεθλος τῆς ὑμετέ-
ρας προσηγορίας πρὸς πόλεμον, ἵνα μὴ μετὰ τῶν πραγμάτων
ζημιωθῶμεν καὶ τὰ ὀνόματα. μὴ προδῶμεν τὰς συμμάχους
D ἀσπίδας, ἀλλ' ὥσπερ ἐρωμένας τινὰς ὠρκαῖς ταύτας περιπτυξώ- 20
μεθα, καὶ οἷα πατρίδων συνεκδήμων τινῶν τούτων ὑπερμαχή-
σωμεν. λακωνίσατε συμπλεκόμενοι· ἅπας ἔστω Κυνέγειρος,
εἰ καὶ μὴ νηὸς ἐπιβέβηκεν. οὐδὲν τοῦ διαδραῖναι καθέστηκε θε-

plura membra quam nobis, non duae animae, non corpora adamantina, et ipsi mortis initiati sunt sacris. in hoc certe iustitiam servat bellum, quod non immortales adversum mortales pugnatum mittit. Romani his fasque pro praesidio asciverunt, rursus pacem desiderantes: Persae ius fasque ipsis contrarium armis oppugnandum susceperunt. semper enim pacificationem exosi, belli studium velut numen sibi propitium venerantur. non commentitiis sacris imbuti sumus, non deos adulterinos praesides vobis delegimus. non adoramus deum qui scutica caeditur: nec enim equum divinis honoribus colendum suffragiis constituimus. non concipimus preces deo· qui in cineres redigitur, et modo ardet, paulo post nusquam apparet. haud sane fumo et lignis theologia nostra continetur. ipsa huiusmodi rerum tabefactio atque corruptio, quam falso divinitatis nomine honorentur, declarat. securissimus animi est barbarus: atqui aras impias scandens felicitas consistere nequit. iniustitia robur saepe validum nanciscitur, sed ad extremum languescit atque interit. quamobrem ita ut vestrae appellationi consentaneum est, ad certamen aggredimini, ne et res et nomen ipsum a fortitudine deductum perdamus. ne adiutrices peltas aliquando prodamus, sed ut amicas, aetate et forma floreates amplexemur, ac pro iis non secus quam pro peregrinationis nostrae a solo patrio comitibus dimicemus. Lacedaemoniorum exemplum vobis in acie proponite. unusquisque vestrum Cynegirus fiat,

λυκώτερον, οὐδὲ τοῦ ἀλῶναι πέφυκεν ἀπευκτότερον. οὐκοῦν ἡ τεθνήσκει προσήκει ἢ νικηφόρους τὰς ἑλπίδας τεκταίνεσθαι. ἐνοπτρίσασθε τὰς νεοφύτους ἐπιστρατείας τοῦ Καίσαρος. οὐδὲν ἀπόλεκτον τοῖς ἀθροίσμασιν ἐγκατέσπαρται, ἀκηλιδωτός ἐστιν 5 ἢ ἔκταξις· οὕτω γὰρ ἠδόκησε τὸ τοῦ βασιλέως φιλότιμον. χειρουργήσω τοῖνυν ὁ δημηγόρος ἐγὼ πρῶτος τὸν πόλεμον. τὰς πάντων χεῖρας τῇ προθυμίᾳ μισθώσομαι, παθεῖν τὸ μὴ παθεῖν P 81 ἀσχυρόμενος. προκόπτει δέ μοι τῶν ῥημάτων ἡ ἔφεσις, καὶ ἡ πρᾶξις τῆς θεωρίας γίνεται πρόδρομος· οἶδε γὰρ ζέσις ψυχῆς 10 καὶ τοῖς τῆς φύσεως θισμοῖς ἀντιτάττεσθαι. σήμερον ὑμᾶς στρατολογοῦσιν ἄγγελοι, καὶ τὰς τῶν τεθνεώτων ψυχὰς ἀναγράφονται, οὐ μισθὸν ἰσοστάσιον αὐταῖς παρεχόμενοι, ἀλλ' εἰς τὸ ἀπυροπλάσιον ὑπεραίροντες τῇ ὀλκῇ τοῦ δωρήματος. μηδεὶς φιλήδονος τρυφῆς ὀργῶν μετεχέτω πόλεμον· μηδεὶς μέγα φρο- 15 νῶν ἐπὶ κτήμασι κοινωνεῖτω τοῦ ἐγχειρήματος. ἐραστὰς κινδύων ζητεῖ τὸ μεταίχιμον. ἄγε δὴ, πέρασ τοῖς λόγοις ἐπιθήσωμεν ἔργοις, καὶ πρὸς παράταξιν τὴν θεωρίαν μετοχετεύσωμεν."

14. Τῶν τοιούτων τοῖνυν κατηχηθέντων ταῖς δυνάμεσι B λόγων, ὀργῶσιν αἱ φάλαγγες πρὸς παράταξιν, καὶ πάντα πα- V 191 θεῖν ἀσμενίζουσι, καὶ προκινδυνεύειν τῆς ἀρετῆς παροτρύνονται· συνδιετίθεντο γὰρ τὰς ψυχὰς ταῖς τοῦ στρατηγοῦ παραινέ-

quamvis, ut ille, navim non invadat. fuga nihil est effeminatius, neque servitute quidquam aversandum magis. ergo restat ut aut morti occumbere aut spem victoria solari oporteat. novas hasce Caesaris Tiberii expeditiones ut in speculo contemplamini: nihil in iis non selectum reperitur; sine labe est exercitus. sic etenim complacitum est novo imperatori, qui id sibi decori futurum existimavit. Itaque ego orator vester, princeps praelium ciens, alacritate mea omnium manus quasi mercede pacta ad pugnandum obligabo; et hoc ipsum pudori mihi ducam, si patiar me non pati. plura dicendi desiderio provehor: sed me plura cogitantem dicere actio ipsa antevertens vetat. fervor quippe animi etiam ipsis naturae legibus imperare consuevit. hodie nos angeli in suam militiam conscribunt, appetentiumque animas in tabulas referunt, non quidem ita praemium par ipsis repedentes, sed magnitudine doni ad innumeros labores perferendos eas exsuscitantes. nemo cui voluptas foeda cordi est, hastam quatit; nemo deliciarum appetens belli sacris intersit; nemo opibus superbus simul cum caeteris Martem capeasat. periculorum contemptores pugna quaerit. verum age, finem orationi factis imponamus, et theoriam ad congressum dimicationemque transferamus."

14. Oratione hac in aures militum illapsa omnium animi ad certamen exardescunt, seseque ad quaevis exhaurienda cupidos atque ad ostentandam in discrimine virtutem excitatos demonstrant, eo scilicet, quo ducis cohortatio vocat, cogitationes et consilia sua accommodantes.

σεσι. τοῦ δὲ Μηδικοῦ ἀκηκότος τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀλακῆς τὴν προαίρεσιν, εὐθελίζεται πρὸς τὸν πόλεμον. καὶ κοσμεῖται μὲν ἵππος καπφαλάρους τε καὶ τοῖς θώραξι, σιδηροφορεῖται δὲ καὶ τὸ μάχιμον. ἐπιβάντες τε τῶν ἵππων συμπεφρονημένη τάξει τινὶ

C ἐπήϊσαν ἡρέμα Ῥωμαίοις μετὰ σοβαροῦ τοῦ βυδίσματος. τοῖνον 5 καὶ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ φραξαμένου ἤρθη τὰ σημεῖα. ἀτὰρ περιλαλοῦσιν αἱ σάλπιγγες, ἐς ὕψος ἢ κόνις ἐχόρευεν. ὁ δὲ θρούλλος διεχεῖτο πελαγίζων τὸν χῶρον, καὶ τῷ ψόφῳ κυμαίνων τοῦ χρομετίσματος τῇ τε δονήσει τῶν ὄπλων περιοριζόμενος ἄπασαν εἰκότως φωνὴν μετέβαλλε πρὸς τὸ ἄναρθρον. τὸ μὲν οὖν βάρβαρον 10 ἐπὶ μήκους διατείνει τὴν τάξιν, φαντασίαν ἀπείρου πλήθους ἐν

D τεῦθεν οἰόμενον ταῖς ἀντιπαλαμιωμέναις ποιεῖσθαι δυνάμεσιν· τὸ δὲ Ῥωμαϊκὸν βαθεῖαν τὴν σύνταξιν ποιησόμενον, πυκνότητι βριθοῦσαν, ὡς μόνον οὐχὶ δοκεῖν στερεμνίαν καὶ ἀντίτυπον σιδήρῳ παταλευθεῖσαν καὶ ἀντικεχαλκευμένην ἐστάναι παράταξιν, 15 δίκην ἀνδριάντων ἀκινήτως ἐχόντων καὶ μόνον τοῖς σχήμασι δοκούντων πολέμων ὀρέγεσθαι, κατέπληττέ τε τῇ θῆα τὸ βάρβαρον, ὡς ὑποσαίνεσθαι διὰ τὴν ὄψιν ἐντεῦθεν τὰς τῶν Μήδων ψυχὰς πρὸς τὰ μαλθακώτερα τῆς ἀναδρῆας κινήματα. οἱ μὲν

P 82 οὖν Βαβυλώνιοι κατὰ τῶν Ῥωμαϊκῶν ἀθροισμάτων ἐπετοξάζοντο, 20 ὡς τὰς ἡλιακὰς ἀπυκρῦπτειν ἀκτῖνας τῇ ἐκπομπῇ τῶν βελῶν, καὶ τῇ ῥαγδαίᾳ τῶν δονάκων ἐκχύσει τέγος ὑπόπτερον ἐν τῷ ὑπὲρ κεφαλῆς ἀέρι κατεστορέσθαι δοκεῖν, τῇ πτήσει τῶν ἀκοντίων σχεδιαζόμενον. Ῥωμαῖοι δὲ πρὸς τὴν κατασυστάδην συμπλοκὴν ἐνεχείρησαν, δόρασι τε καὶ ξίφεσι τὸ βάρβαρον ἀμνύμενοι, τῆς 25

Persae Romanorum fortiter concurrendi ardorem intelligentes certaminis se aptant. et equites quidem galeis ac thoracibus, pedites ferro instruntur. equestris acies undique communita sensim in Romanos insolentius graditur. Romani contra obarmati signa sustollunt. clangunt tubae, stat pulvere coelum; ingeminat tota regione diffusus clamor immensus, strepituque hinnientium equorum et armorum concussorum sonitu tanquam fluctibus intermixtus atque confusus merito auribus articulate percipi nil sinit. barbari suos in longum disponunt, rati hoc modo adversariis multitudinem infinitam visum iri. Romani aciem latam ipsaque densitate firmam struunt, ut tantum non solida ad vim omnem constanter repellendam ferreis fixa clavis et aenea plane acies ex adverso stare crederetur, instar statuarum immobilium soloque habita et figura Martem spirantium. stupere spectaculo barbari, sic ut hinc motus parum viriles eorum corda sentiscerent. crebras igitur sagittas in Romanos iaciunt, adeo ut coelum umbra obtegeretur, et arundinum effusarum volatu rapidissimo, cristae de galeis subito excussae per aërem ferri cernerentur. Romani cominus pugnare instituentes, hastasque et gladiis

ἐπιφόρῳ τῶν βελῶν τὴν ἐπιβολὴν διατέμνοντες. ἔντεῦθεν τε ἐκλύτους τῶν σοφισμάτων τοὺς ἀντικαθιστώτας διατιθέμενοι προτερεύουσιν εἰς τὸν πόλεμον. τοιγαροῦν ἀξιολογωτάτης Ῥωμαίοις τε καὶ Πάρθοις γενομένης τῆς μάχης, τῆς τε Περσικῆς B 5 παραλαυθείσης ἐκτάξεως διὰ τὸ μὴ πρὸς βάθος συνιστάναι τὸ στίφος, οὐραγούσης τε δυνάμειος διηπορημένης τῆς Βαβυλωνίας παρασκευῆς, τοῦ ἀντεφείδοντος μὴ ὑπόντος, εἴτα ἐπιβριδούσης τῆς ἀντιθέτου δυνάμειος, πρὸς ὄλεθρον εἶδε τὸ βάρβαρον, ἀποκλίνει τε πρὸς φυγὴν. καὶ μειοῦνται μὲν Πέρσαι τὰ τῶν ἐναν- 10 τίων ἐλλείδων, παιδεύονται δὲ τῷ παραδείγματι μὴ μέγα φρονεῖν ἐπὶ τοῖς ἀδικήμασιν. οἱ μὲν οὖν Βαβυλώνιοι ἤ ποδῶν εἶχον ἀπεδίδρασκον ἤτηθέντες, Ῥωμαῖοι δ' ἐχόμενοι τῆς ἐπιθέσεως C τῶν κακῶν τοῖς Πάρθοις πείραν ἰδίδοσαν. οὐ μὴν ἀλλὰ πρὸς ἐπὶ τούτοις καὶ τὸν Περσικὸν λήζονται χάρακα, τὰ τε σκηνοπή- 15 για τοῦ βασιλέως προενομεύσαντο, καὶ πῦσαν τὴν ἀποσκευὴν λαφύραγωγούνται λαμπρῶς. τῶν τε ἐλιγάντων κρατήσαντες ἕμα τοῖς σκύλοις τοῖς Περσικοῖς παραπέμπουσι πρὸς τὸν Καίσαρα. ἐπεὶ δ' ἤτηθη ὁ τῶν Περσῶν βασιλεὺς καὶ τὴν ἀνύξου- 20 ῖν οἴκαδε ἐπονείδιστον ἐπεποίητο, ἐπὶ τὴν Μελιτηνὴν γεγωνῶς ἐνεπέμπρα τὴν ὥραν τοῦ ἕστεος, ἄφρακτον οὖσαν εὐρῶν ἡρεμίαις τε πάσης κατάκομον. Εὐφράτην τε διαβὰς διὰ τῆς Ἀρζακητῆς τὴν ἀναχώρησιν ἐποίησατο, νόμφ τὴν αἰσχύνην στηλιτεύσας τοῦ ἀτυχήματος· θεσμοθετεῖ γὰρ μὴ τὰς ἐπὶ πόλεμον ἐξόδους προσήκειν εἰς τὸ λοιπὸν βασιλεὺ Περσῶν ἐμπορεύεσθαι.

rem gerentes, violentos telorum iactus ab se prohibent: itaque hostium vafrilitē dissipata priores in pugna partes obtinent. praelio igitur inprimis memorabili inter hasce duas gentes edito, Persicoque agmine, quia quadratum ac densum non erat, disiecto, et extremis non instructis, nec habentibus quo resisterentur atque obsisterent, cum et hostia a fronte vehementius urgeret, videntes iam actum esse, ad fugam efferuntur; ac spe melioris eventus delusa, praesenti exemplo de maleficis et iniuriis ante illatis non sibi placere discunt. Persae victi superatique, quantum pedibus valent, in fugam se conferunt; quos per vestigia inhaerentes Romani malo mactant. quin etiam castra eorum exsaniunt, et tentorium regis diripientes, omniaque impedimenta libere ac palam auferentes, elephantum ibi repertum cum ornamento Persicis ad Caesarem mittunt. victus Persarum rex et cum turpitudine abscedens, Melitenen urbem pulcherrimam, custodibus vacantem et quiete securissimam, in itinere incendit, traiectione Euphrate per Arzanenam regionem reversus, lege lata velut in columna inscriptam cladis suae ignominiam omnibus prodit. tulit autem ut ne quis de caetero Persarum rex Romanis arma inferre vellet.

Theophylactus.

D 15. Οὕτω μὲν οὖν τῷ νόμῳ θριαμβεύσας ὁ τῶν Περσῶν
V 192 βασιλεὺς τὸ ἀπαίσιον, διηγορεῖτο ὅ τι καὶ πράξειεν. τὸ δὲ Ῥω-
 μαϊκὸν ταῖς Περσικαῖς συνεπειθήτο συμφοραῖς, καὶ πρὸς τὰ
 ἐνδόμυχα τῆς Βαβυλωνίας ἐχώρησε, κεραιζεται τε καὶ περιτέμνε-
 ται πάντα τὰ ἐν ποσὶ, καὶ τὰ ἐντυγχάνοντα τῆς διαφθορᾶς ἐγί-
 νητο παρανάλωμα. τῆς τοίνυν Ἑρκανικῆς θαλάττης ἐπιβύται
 γινόμενοι, κλειστά τε δρύσαντες καὶ χειρουργήσαντες τοῖς Πάρ-
P 83 θοῖς ἀπαίσια, εἰς τὴν ἑαυτῶν οὐκ ἀνέλεξσαν· χειμῶνος γὰρ ὥρα
 τοῖς πράγμασι συνεκύρηνσε, καὶ τὰ τῶν ἀτυχημάτων τῇ Περσίδι
 καταλειπαίνετο. ἤρως δ' ἐνδημήσαντος ἐπανηκὸν Ῥωμαῖοι, ἐπι-
 φερόμενοι καὶ τὴν ἀνδραγαθίαν συνέκδημον. οἱ μὲν οὖν Μῆδοι
 τὰ συμβεβηκότα φέρειν οὐκ ἔχοντες εἰς τὸν βασιλέα τὸν σφῶν αὐ-
 τῶν γυμνῇ τῇ κεφαλῇ ἐβλασφήμουν ἀσχάλλοντες· παρελύπει
 γὰρ αὐτοὺς ἐς τὰ μάλιστα ἢ τοῦ πολέμου τριβῇ καὶ τὰ εἰς ὕστε-
 ρον ἐλπίζόμενα δυσχερῇ. οὐ γὰρ ἔχουσι Πέρσαι ἐκ πρυτανείου 15
 σιτήσεις, καθάπερ Ῥωμαῖοι ἰόντες εἰς πόλεμον· ἀλλ' οὐδὲ κατὰ
 κώμας τε καὶ ἀγροὺς συναγείρονται· ἀλλ' ἐστὶ νόμος αὐταρκείας
 αὐτοῖς τὰ παρὰ τοῦ βασιλέως κατὰ τὸ εἰωθὸς διανεμόμενα, καὶ
 εἰς ὅσα ἀποζῆν οἰκονομοῦσι τὰ παρεχόμενα, καὶ διατρέφεσθαι
B ἐντεῦθεν καταναγκάζονται ἅμα τοῖς κτήνεσι, μέχρις ἂν ὅτου ἐς 20
 τὴν ἄλλοτριαν ἐμβάλωσι. καὶ οὖν ὁ τοῦ Περσικοῦ βασιλεὺς
 τὰς στάσεις τοῦ ὀπλιτικοῦ δεδιὼς διενόηθη ἐς λόγους περὶ τῆς
 εἰρήνης κοινολογήσασθαι Τεβερῖω τῷ Καίσαρι. ὁ δὲ Καῖσαρ
 ταῦτα πυθόμενος ἐς διαλλαγὰς προίεναι διέγνω. ἐκπέμπει γοῦν
 τοῖς περὶ συμβύσεως λόγους δυνατοὺς καθιδρῦσασθαι χειροτο- 25

15. Hac lege infeliciter triumphans Persarum rex, quid consilii
 caperet nesciebat, cum Romani Persarum calamitates adaugentes ad in-
 teriora penetrant, et proxima quaeque devastant ac disperdunt, occur-
 rentiaque disperditionis additamentum faciunt. conscenso porro Hyrcano
 mari, ubi damna Persis quam plurima dederunt, hieme oppressi
 in sua non redierunt. Persidis ergo clades cumulabantur. vere ipso
 Romani comite fortitudine in dittonem suam se recipiunt. Persae even-
 torum impatientes aperto capite regi suo indignabundi convitiuntur, mi-
 rifice siquidem eos cruciabat tantum tempus in armis consumptum, et
 quas adhuc metuebant miseriae cruciabant. nec enim Persae Romanorum
 instituto e prytaneo annonam capiunt, quoties militatum eunt; neque ex
 agris et vicis conscribuntur: verum quadam frugalitatis lege apud eos
 rex illam distribuere solitus est, qua ad vitam quomodocunque susten-
 tandam utuntur. hinc ipsi et iumenta vivere coguntur, donec aliena
 forte populabundi invaserint. quapropter seditionem a militibus timens
 Persarum rex cum Tiberio de pace agere decrevit. quo audito Tibe-
 rius et ipse ad rerum compositionem descendens legat paci faciendas

νηκῶς πρεσβευτὰς Ἰωάννην καὶ Πέτρον, ἐν τῇ κορυφαίᾳ τῆς συγκλήτου βουλῆς τελουῦντας ἄξια (πατρίκιοι δ' ἄρα ὄντες ἐτύχωνον), Θεόδωρον τε τῇ μαγιστερίᾳ ἀρχῇ παρὰ Ῥωμαίοις τιμώμενον τε καὶ γεραιρόμενον. καὶ μὴν καὶ Χοσρόης Σαρναχοργάνην, C
 5 ἄνδρα τῇ Περσικῇ πολιτείᾳ διὰ τὴν ἄξιαν ἀπόβλεπτον, πρὸς ἐτέροις ἀξιολογωτάτοις ἀνδράσι, τῷ πολέμῳ δι' αὐτῶν παραδοῦς τὴν ἀνάπαυλαν. συστάσης τοίνυν περὶ τὴν Ἀρμενίαν κατ' ἐκεῖνο καιροῦ καρτερᾶς μάχης Ῥωμαίοις τε καὶ Πύρθοις Ταμχοσρῶ ἐφεστηκότος τῆς Βαβυλωνίας δυνάμεως Ἰουστινιανοῦ τε τῆς Ῥω-
 10 μαϊκῆς ἐξηγουμένου πληθύνος, γίνεται κατόπιν τὸ Ῥωμαϊκὸν τῆς προτέρας ἐκκλησίας. διὰ τοι τοῦτο ἀπειμῆκασι Μῆδοι τῶν εἰρηναίων σπονδῶν, καὶ πάλιν αὐτοῖς ἀναζωπυροῦνται τὸ φιλοπόλεμον, μετριοπαθεῖν ἐπὶ τοῖς ἔναγχος οὐ χωρήσαντες ἐπιτεύγμασιν. οἱ μὲν οὖν πρέσβεις μέχρι λόγων τὰ τοῦ σκοποῦ διανύσαντες χω- D
 15 ροῦσι πρὸς τὰ οἴκιοι, ὄφρα τὸς πρεσβείας τῆς εἰρήνης καταλείψαντες· Τιβέριος δ' ὁ Καῖσαρ τῶν οὕτω συντετυχηκότων αὐτῷ Μιυρτίκιον στρατηγὸν προστησάμενος, τότε δὴ τῶν σωματοφυλάκων τοῦ βασιλέως ἡγούμενον, ἐν τοῖς κλίμασι τῆς Ἀρμενίας ἐξέπεμπεν. ὁ δὲ τοῦ βαρβαρικοῦ Σαρναχοργάνης στρατάρχ-
 20 χος, ἔτι τοῦ χρόνου τῶν σπονδῶν ἐνδαμιλενομένου τῶν περὶ τὴν Ἴω προελθουσῶν Ῥωμαίοις τε καὶ Μῆδοις, παρασπονδήσας κατὰ Κωνσταντίνης καὶ τῆς Θεοδοσίου πόλιος τὸ τάχος ἀπέστειλεν. ὁ μὲν οὖν στρατηγὸς τῶν Χαλδαίων τὴν δύναμιν ἀνυλαβόμενος τὰ περὶ τὴν Κωνσταντίναν καὶ τὴν Θεοδοσίου πόλιν ἐλυμαίνετο.
 25 Ταμχοσρῶ τῶν μὲν ἐν Ἀρμενίᾳ Περσικῶν στρατευμάτων τὴν ἡγεμονίαν ἠφίετο, ὅτε που νῦν τὴς συνελθούσας δυνάμεις Ῥω-

idoneos, viros patricios et senatus principes, Iohannem et Petrum, praeteros Theodorum, qui ob dignitatem magistrī, quam gerebat, apud Romanos in honore ac veneratione erat. Chosroes item praeter alios amplissimos viros Sarnachorganen inter Persas clarissimum, qui bello pausam darent. per id tempus atroci praelio inter Persas Romanosque, illic Tamchosro, hic Iustiniano duce, in Armenia perpetrato, Romano- rumque gloria priore obscurata, Persae recenti fortuna ebris resuscitata bellandi aviditate foedus recusant. quare legati verborum tenuis voti compotes, unde venerant redierunt, legationemque a pace desertam et orbem reliquerunt. Tiberius Caesar in hisce eventibus Mauricium, tum praetorianorum praefectum, praetorem ab se creatum in Armeniam transmittit. Sarnachorganes autem barbarorum ductor foedus super Oriente inter Persas et Romanos in triennium percussum perfidiose rumpit, festinatoque ad Constantinam et Theodosiopolim copias mittit, quae effusa in circūta populatione omnia miscent. Tamchosro ubi se Romanis multitudine longe inferiorem cognovit, praefectura Persici in

μαίων πολλῶ πλείους τῶν οικειῶν οὐσας διέγνωνε· καὶ τὴν Ἀρ-
 μένιαν ἀπολιπὼν τό τε Κιθαρῶζων τὸ Ῥωμαίων φρούριον παρα-
 μέψας, ἐπιπέμπει χωρίοις τε καὶ κόμαις πλησίον Ἀμιδῆς γενό-
 V 193
 P 84
 μένος. εἶτα διὰ τῆς Ἀρζανητῆς εἰσβαλὼν ἐχώρει εἰς τὰ οἴκοι.
 ὁ δὲ Μαυρίκιος ὁ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατηγὸς τοὺς βαρβάρους κα- 5
 ταλιπόντας τὴν Ἀρμενίαν θεώμενος τὰ τε εἰς τὴν ἑψάν κείρειν
 διαχειρήσοντας, ἄρας πανστρατιᾷ τῇ Περσῶν ἐνεδήμησε χώρα,
 θέρμης τε τῷ σώματι ἐπιγενομένης αὐτῷ καρτερῶς εἶχετο τῶν
 πόνων νοσηλευόμενος. ἐμβالόντες οὖν τῇ Ἀρζανητῇ οἱ Ῥω-
 μαῖοι, καὶ οὐκ ὄντος τοῦ ἀπαμύνοντος, τὸ Ἀρούμιον, οὕτω 10
 καλούμενον φρούριον, ἔρμυνότατον ὃν παρεστήσαντο, φρούριά
 τε ἕτερα κατεσκάψαντο ἅττα, φόνον τε πολὺν τῇ Περσῶν πολι-
 τεία ἐνεπορεύσαντο. ζωγήσαντες τε τοῦ Περσικοῦ ἐνεθήκοντα
 πρὸς ταῖς δέκα χιλιάσι, τούτων τὴν τρίτην ἀπόμοιραν Μαυρι-
 κίῳ τῷ Ῥωμαίων στρατηγῷ οἱ τοῦ ὀπλιτικοῦ δωρησάμενοι, οὐκ 15
 ἀνήκιστα τοῦ πολέμου τὰ ἐπίχειρα ἐπεποίητο. ὁ μὲν οὖν στρα-
 τηγὸς τῶν ζωγήθεντων τὴν ἐνθημίαν παρεδήλου τῷ Καίσαρι,
 ὁ δὲ Καῖσαρ ἀνὰ τὴν Κύηρον τὴν λίαν διείχεν.

B 16. Οὕτω τοιγαροῦν τῆς Ἀρζανητῆς ὑπὸ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ
 δόρατος παθούσης κακῶς μεταβαίνει ὁ στρατηγός, καὶ τοῖς τῆς 20
 Ἀραβίας χωρίοις ἐνέβαλεν οὐ πόρρω τῆς Νισίβι ἰδρυμένοις ἐπι-
 τομώτατα. εἶτα μέχρι τοῦ Τίγριδος καταστρεψάμενος ποταμοῦ,
 ἐς τὸ ἀντιπέρασ τὸν Κούρς καὶ τὸν Ῥωμανὸν ἐξεπέμπετο τὴν πο-
 λεμίαν λήζοντας ἅπασαν· αὐτὸς δὲ τὸ Σιγγαρόν φρούριον κα-

6. θεῖται IP.

Armenia exercitus dimissa ipsaque Armenia relicta, Citharizum Roma-
 norum arcem praetergressus, locis et vicis iuxta Amidam direptionem in-
 fert. deinde per Arzanonam praedabundus domum discedit. Mauricius
 dux barbaros Armenia egressos et Orientem pervasare aggressos cogno-
 scens, totis copiis in Persidem ruit, et ex calore immo dico morbum ac
 dolorem saetus est. irruptione igitur in Arzanenam facta, Romani,
 quia deerat qui vim arceret ac propulsaret, Aphumos castellum natura
 et operibus firmissimum occupant, aliaque insuper castella evertunt,
 multaque strage in Persas debacchantur, et captis decem millibus ac
 nonaginta, tertiam partem Mauricio, honesta belli praemia offerunt. de
 captivis imperatorem Mauricius certiozem facit, a quo per Cyprum dis-
 tribuuntur.

16. Sic itaque Arzanena Romanorum armis male mulcata, dux inde
 excedens Arabiae loca, non procul a Nisibi, summo velut compendio
 incurSAT. deinde usque ad Tigrim vastitate illata, Curslum et Roma-
 num trans flumen mittit, qui hostium regionem depraedentur, ipse Sin-
 garo castello subacto, quoniam hiems appetebat, cum copiis in hiberna

ταστρεψάμενος, ἐπεὶ χειμῶνος ὥρα παρέκυπτε, τὰς δυνάμεις
 ἀνυλαβόμενος τοῖς Ῥωμαϊκοῖς ἐνεδήμησε. κατὰ τοῦτον δῆτα C
 τὸν χρόνον ἀπέσκηλ ὑπὸ τῆς νέσου Ἰουστίνου ὁ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ
 στρατηγός, μεγάλας τῶν βεβιωμένων αὐτῷ ἐντετευχηκῶς ἀντι-
 5 δόσειςιν. ἀπόφοιτος γοῦν τῶν ἐντεῦθεν ὄσον οὐπω γενόμενος,
 κέρριον τῆς μοναρχίας συνίστησι Τιβέριον τὸν αὐτοκράτορα, ἄν-
 δρα πρῶτον ὁμοῦ καὶ φιλόανθρωπον, κρεῖττονὰ τε λήμματος καὶ
 χρημάτων ἀφρόντιδα, τοῦτο μένον ἐνδαιμονίαν ἠγούμενον, τὸ
 τεθληῆναι τε καὶ ἐς μέγα πλούτου κομῶν τὸ ὑπήκοον, τὴν κοινήν
 10 τῶν ἀνθρώπων μακαριότητα πύγκαλον καὶ ἀσυλότατον θησαυ- D
 ρὸν λογιζόμενον· ὃς τὸν ἄγκον τῆς τυραννίδος μισήσας, εἴλετο
 συμβασιλεύειν αὐτῷ τὸ ὑπήκοον ἢ τοὺς ἰθυνομένους τυραννικῶ-
 τερον ἀνδραποδίσσασθαι, πατήρ ἐθελῶν ἢ δεσπότης ὑπὸ τῶν
 ὑπήκων ἀναγορεύεσθαι. ἐπεὶ δ' ἀκαπηλεύτως αὐτῷ τὸ τῆς ἔξου-
 15 σίας οὐκ ἔλαττο σκάφος, εἰκότως καὶ ὁ πόλεμος μετὰ τῶν πραγμά-
 των τὴν πρὸς τὸ κρεῖττον μεταβολὴν ἐκληρώσατο.

Ἦρος δ' ἀρχομένου νόσῳ σαγηνευθεὶς Χοσρόης ὁ τῶν
 Περσῶν βασιλεὺς τὸν τῆδε κατεστρέψατο βίον, διὰδοχον προση-
 σάμενος Ὁρμισδαν τὸν υἱόν, ἄνδρα τῆ χαλεπότητι τὴν πατρῴαν
 20 ὑπερηκοντικότε τῶν τρόπων ἀνοσιότητα· ἦν γὰρ βλαϊός τε καὶ P 85
 τοῦ πλείονος ἐρασιπῆς ἀκόρεστος, ὃς ἐν οὐδεμιᾷ τὸ δίκαιον μοῖρα
 τιθέμενος, ἀπάτη τε ἠδόμενος καὶ τῷ ψεύδει περιρροόμενος,
 τῶν πολέμων, οὐ τῆς εἰρήνης ἐγλίχετο. ἀσμενίστατός τε
 πρὸς τὸ ὑπήκοον γεγονώς, οὓς μὲν τῶν δυνατωτάτων ποδοκίχη
 25 καὶ δεσμοῖς ἐς τὸ αἰεὶ καθυπέβαλλεν, οὓς δὲ ἕλπει διέτιμνεν,

21. ἀκορίεστατος ἐν IP.

concedit. hoc tempore Iustinus Romanorum imperator tabe confectus,
 moriens, magnam rerum in vita gestarum mercedem est adeptus. iam
 iam igitur hinc demigraturus, Tiberium Augustum et monarcham de-
 claravit, virum mitem et humanum, a muneribus accipiendis alienum, et
 vacuitatem a pecuniaria sollicitudine solam felicitatem interpretantem,
 florereque et crescere opibus subditos, communem hominum beatitudi-
 nem honestissimumque et indepraedabilem thesaurum reputantem. qui
 regni fastum exosum, maluit secum regnare subiectos, quam quibus ipse
 praesent, per tyrannicam importunitatem servitute multari, et pater ma-
 gis a suis civibus quam dominus audire. et quoniam navigium rei pu-
 blicae animo sincero gubernabat, non iniuria belli melior evasit conditio.

Veris autem principio Chosroes Persarum rex morbo irretitus vitae
 modum imposuit, Hormisda filio successore appellato, qui morum sae-
 vitia paternam impietatem superavit, homo violentus ac furens et inex-
 plebilis avaritiae. qui nullam iusti rationem ducens gaudebat fallacis
 et scatebat mendaciis, nec ex pace sed bello voluptatem capiebat. ac

ἐνίους παρέπιμπε ταῖς λαγόσι τοῦ Τίγριδος, καὶ τάφος ἦν ὁ ποταμὸς ἀναμφίσπαστος· οὐ γὰρ ἀδημοσιευτος ἐτῆρχανεν ὢν τῶν παρὰ τοῦ βασιλέως παραπιμπομένων ἐς θάνατον. χρηματισθῆναι γὰρ τὸν Ὁρμισδαν διὰ τῶν μάγων φασιν ἐπὶ τῶν ἐπηκόων

B καταστιασθέντα ἀποβολὴν τοῦ κράτους ποιήσασθαι, ἐπονεί-
 δίστως τε καταθέσθαι τῆς ἐξουσίας ἑμοῦ καὶ τῆς βασιλείας τοῦς οἴκας. δειλαιοὶ τῆς ἀσεβείας οἱ τούτοις πειθῆνιοι· ἃ γὰρ οὐκ ἤμελλε συμβιβῆναι ἴσως τοῖς πράγμασι, πολλάκις τερματολογουσι δαιμόνια, ἵνα δέει τῆς τούτων προαγορεύσεως σχολῆ που πάντως συμπέρασμα τῶν χρησμολογουσῶν ἀνοσιῶν δυνάμεων τὰ βουλή-
V 194 ματα τῷ τῆς πονηρίας πανουργικωτάτῳ σοφίσματι. ἐνεῦθεν γὰρ ἐπιτίθησι καὶ πρὸς τὸ πλῆθος αὐτὸ Ὁρμισδας τὴν μάχαιραν, καὶ διαφθείρας δέει τοῦ μέλλοντος ἐκ τοῦ πλῆθους χιλιάδας πολλὰς ἀπεθασύριζεν ἑαυτῷ παρὰ τῶν ἐπηκόων δυσμένειαν ἀδιάλ-
 λακτον. ἀπεδεκάτου δὲ καὶ τὰς στρατιωτικὰς ἐπιδόσεις, καὶ **15** πρὸς κινδύνους μεγάλους χωρεῖν τὸ ὄπλιτικὸν κατηγάκαζεν, ὅπως τῇ διαφθορᾷ τῆς Βαβυλωνίας δυνάμειως ἀστασίαστον αὐτῷ ὁ
C βασιλεὺς θρόνος σχολῆ τὴν ἴδρυσιν. (17) περιβαλόμενος γούνη δ' Ὁρμισδας τὸ τῶν τυράννων διάδημα περιαντίξεται τε καὶ ἀ-
 θάδδεται, καὶ περικεῖρει τὸ ἐιωθός, τὰ τῆς ἀναρρήσεως σή-
20 μαντρα ἀποστέλλειν ὡσπερ οὐκ ἀξιῶν Τιβερίῳ τῷ αὐτοκράτορι. ὁ μὲν οὖν αὐτοκράτωρ ἀποκηρυκεύεται πρὸς Ὁρμισδαν τὸν πόλε-
 μον, τὴν εἰρήνην ἐν ἴσῃ μοίρᾳ ἐκατέροις γενέσθαι ἐξαιτούμενος·

malevolentissimus in subditos, potentissimorum quosdam aeternis vinculis ac cippo mandabat, quosdam gladio trucidabat; nonnullos in Tigrim demergebat, eratque sepulcrum fluvius quod non indueretur aut cooperiret: neque enim ab rege inlectos non publicabat. fertur autem Hormisdas responsum ab ariolis, ipsum seditione subiectorum adversus se excitata oppressum imperium amissurum, et cum probro potestatem atque gubernacula regni positurum. miser! et impil mortales, qui his auscultant. quae namque re ipsa forsitan non evenient, saepe ut monstra daemones praedicunt, ut propter huiuscemodi vaticinium formidinem consilia improbissimorum spirituum vaferrima calliditate meditata effectum sortiantur. hinc adeo factum ut in vulgus ferro saeviret Hormisdas, et futurorum metu percussus multisque millibus de populo iugulatis inexpiabile omnium in se odium accenderet. praeterea commectum restringens, militem ingentia adire pericula compellebat, ut militia Parthica attrita et imminuta, thronus sibi regius nulla seditione concussam stabilitatem retineret. (17) suscepto igitur diademate regio Hormisdas superbia et contumacia elatus consuetudinem significandae inaugurationis negligit, ut qui Tiberium honore hoc non dignaretur. Tiberius illi bellum renuntiat, orans uti pax aequae ab utraque parte celeretur. Hormisdas legationem insolenti fastigio aspernatus, aperte Ro-

ὁ δ' ἐπὶ τῇ πρεσβείᾳ καταγανρούμενος ἤξιον φορολογεῖσθαι ἐς τὸ φανερὸν τοὺς Ῥωμαίους, Ἀρμενίους τε καὶ Ἰβήρας ἐν ὑπηκόοις τελεῖν, Ῥωμαίων τοῦτο παρεχομένων αὐτῷ, τὸ τε Δάρας μὴ ἐπιζητεῖσθαι λοιπὸν ὑπὸ τοῦ Καίσαρος, καίτοι Χοσροῦ τοῦ 5 πατρὸς ἐπὶ τοῖς ἴσοις βουληθέντος τὰς διαλλαγὰς ἀντιδοῦναι τῷ Καίσαρι, τὸ τε Δάρας οὐκ ἀπαξιώσαντος ἀποκαταστῆσαι τῇ τῶν Ῥωμαίων ἀρχῇ. ἐπεὶ δὲ τὰ τῆς ἀλαζονείας Ὀρμισδοῦ καταφανῆ Τιβεριῷ τῷ αὐτοκράτορι γέγονε, Θέρους ἐπιγενομένου πάλιν Μανρίκιος τὰς δυνάμεις ἀθροίσας ἐνδημῆ τῇ Περσίδι, ἐς P 86 τὸ ἀντιπέρασ τοῦ Τίγριδος Ῥωμαῖόν τε καὶ Θεοδοῦρικον, καὶ μὴν καὶ Μαρτίνον πεπομφώς, τὰ ἐνδόμυχα τῆς Μηδικῆς κατασκάψοντας. οἱ μὲν οὖν εἰσβαλόντες ἕμα τῇ τοῦ στρατοπέδου πληθύει, καὶ τῶν Περσῶν ληϊσάμενοι τὸ γόνιμόν τε καὶ εὐθαλλότατον, καὶ πῦσαν τὴν τοῦ Θέρους ὥραν τοῖς Περσικοῖς ἐνδιατρίψαντες φόνοις, τὰ τῶν Μήδων ἔκειρόν τε καὶ διωλόθρευον λίαν 15 ἐγκρατῶς. ὁ δὲ Ῥωμαίων ἡγούμενος χειμῶνος ἐπελθόντος εἰς τὴν Καππαδοκῶν Καισάρειαν γίνεται. Θέρους δὲ περιόντος αὐθις κατὰ τὴν ἑβίαν ἀφίκετο εἰς τε Κιρκήσιον πόλιμα Ῥωμαίων πανστρατιῶ. εἶτα διὰ τῆς ἐρήμου τὸ λοιπὸν τῆς Ἀραβίας εἰς 20 τὴν Βαβυλωνίαν ἠπειγέτο γῆν ἀφικέσθαι, εἶτα τὸν πόλεμον παρακλέψαι τῇ ἀγχινοίᾳ τοῦ ἐγχειρήματος. συνέπετο δὲ τούτῳ ὁ τῶν νομάδων βαρβύρων ἡγούμενος, Ἀλαμουνδαρος ὄνομα αὐτῷ· ὃν φασὶ κατὰδῆλον τῷ Περσῶν βασιλεῖ τὴν τῶν Ῥωμαίων ἐπιστάσιαν ποιήσασθαι· ἀπιστότατον γὰρ καὶ ἀλλοπερὶσάλλον τὸ 25 Σαρακηνικὸν φύλον καθέστηκε, πάγιόν τε τὸν νοῦν καὶ τὴν γνώμην πρὸς τὸ σῶφρον ἰδρυμένην οὐκ ἔχον. καὶ οὖν ἐκ τούτου ὁ C

manos tributa poscit, Armenios et Iberas Romanis ammentibus sibi subiectos cupit; Daram a Tiberio non repeti amplius, tametsi Chosroes fateri aequis conditionibus cum Caesare in gratiam redire et Daram imperio Romano restituere non detrectaverit. ubi de arrogantia regis Tiberius comperit, aestate proxima Mauricius contractis iterum copiis Persidem ingressus ex adverso Tigridis castra locat, Romanumque Theodoricum et Martinum ad interiora regni divexanda dimittit. illi florentissimam agrorum copiam et universam aetatis amoenitatem depopulantes, ac caedibus grassantes, Persarum rebus vastitudinem pestiferamque cladem invexerunt. Mauricius sub adventum hiemis Caesarem Cappadociae discedit: aestate sequenti in Orientem rursus et ad Circesium Romanorum oppidum toto cum exercitu advenit. inde per Arabiae solitudinem in Persidem proficisci maturavit, ut sollerti ausu hostes falleret. eum Alamuondarus Nomadum barbarorum dux comitatur, quem regi Persarum de Romanorum adventu indicasse perhibent: Saracena quippe natione infidelissima iam huc iam illi solet adhaerescere, animumque stabilem

τῶν Περσῶν βασιλεὺς ἐπὶ Καλλίνικον πόλιν τὸν πόλεμον μετεφύτευεν, Ἀδορμαάνην χειροτονήσας τῆς ἐκτάξεως κηδεμόνα οὐκ ἀφύεστατον. ἐπεὶ τοίνυν ὁ Ἀλαμούνδαρος κηφῆνος δίκην τῆς μελίττης τοὺς σίμβλους ἠφάνισεν, ἐλπῖν δὲ ταυτὸν τὰ Μαυρικίου ἐπὶ χειρᾶ ἀνετρέψατο, ἀνόνητα γίνεται Ῥωμαίοις τὰ τῆς 5 κατὰ Μήδων ἐπιστρατείας κινήματα· παλινοδρομοῦσι γὰρ τὰς οἴκοι συμφορὰς ἀποσβέσοντες. καὶ δῆτα ὁ στρατηγὸς τὰς μὲν σιταγωγὰς ὀλκάδας, αἱ κατὰ τὸν Εὐφράτην συνείποντο αὐτῷ ποταμόν, φλοξὶ πυρὸς ἀνατέθεικεν· αὐτὸς δὲ σὺν τοῖς ἐκκρίτοις τοῦ στρατοπέδου ὡς τάχιστα γίνεται πρὸς τὴν πόλιν Καλλίνικον. εἰς χεῖράς τε τῶν συνταγματῶν γεγονότων τῶν Πάρθων, ὑπεροχὴν τὸ Ῥωμαϊκὸν ἀπεφέρετο δόρυ· φυγῆς τοίνυν τῶν Περσῶν γενομένης ἀνακωχὴν τὰ τῆς ἐπηρείας ἐλάμβανεν.

D
V 195

18. Τῷ δ' ἐπιόντι ἐνιαυτῷ Ταμχοσῶν ὁ τοῦ Μηδικοῦ στρατηγὸς μεγάλως τοῦ Περσικοῦ δυνάμεις περιηγόμενος πρὸς 15 τῇ Κωνσταντινῇ χωρεῖ. καττύεται δῆτα ἐν τούτῳ τῷ ἐνιαυτῷ μέγας καὶ ἑξακοστούτατος πόλεμος Ῥωμαίοις τε καὶ Πάρθοις. ὁ μὲν οὖν τοῦ Μηδικοῦ στρατηγὸς ἐν τοῖς πρώτοις τῆς ἀγωνίας γενόμενος τὸν βίον κατέστρεψε δόρυτι, πλημμυλεῖ δὲ τὸ βάρβαρον καὶ νικῶσι Ῥωμαῖοι. οἱ δὲ βάρβαροι πείθονται ἐς τὴν ἑαν-20 τῶν ἀποκλίνειν, ἅμα τῷ παθεῖν καὶ τὰ τῆς αἰσχρῆς οἰκειωσάμενοι. καὶ οὖν ὁ στρατηγὸς τὰ κάπια τῶν ὀχυρωμάτων περιφραξάμενος ἐς Βυζάντιον ἔνεισι. τοῦ κοινοῦ δὲ τέλους συντετυχηκότος Τιβερίῳ τῷ αὐτοκράτορι τῆς Ῥωμαϊκῆς ἀρχῆς, ὡσπερ

P 87

12. ὑπερφέρετο IP.

et voluntatem probitate firmam constantemque minime gerit. tum rex ad urbem Callinicum molem belli transtulerat, et Adormaanem, natura ad id munus aptissimum, ducem creaverat. posteaquam igitur Alamundarus perinde ut fucus aliquis apum cellas depastus est et hoc ipsum nuntiando Mauricii consilia evertit, in nihilum recidit adversus Persas Romanorum expeditio, domesticas siquidem calamitates depulsuri recurrerunt. itaque naves frumentarias se per Euphratem sequentes exussit: ipse cum delectis cohortibus ad oppidum Callinicum properavit, ubi colatis signis res Romana longe superior fuit. quocirca Persis fugientibus hostium impetus conquievit.

18. Anno sequenti Tamchosro Persarum dux ingentes copias Constantinam admovit, quo maximo et fama admodum celebri praelio concursum est. ipse dux in prima acie pugnans occubuit, infeliciterque praeliati barbari Romanis victoriam concesserunt ac domos refugerunt sic ad acceptam cladem etiam dedecus adianxerunt. Mauricius, castella quae munitione egebant communis, Byzantium revertitur. cumque Tiberio Romanorum imperatori communis omnium huius lucis terminus

ἄθλον ἀριστείας εὐγενῆ καὶ περίδοξον τὸ βασιλεῖον κράτος ὁ στρατηγὸς ἐννομὸν τε περιβάλλεται, καὶ τὴν δευτέραν ἀπημφιάστο τύχην. τὰ μὲν οὖν μετὰ τοῦτο προαχθέντα Ῥωμαίοις τε καὶ Πέρσαις ἀναγέγραφα ἐν τοῖς ἔμπροσθεν. οὐκοῦν ἴτεον ἐπὶ 5 τὰ συνεχῆ τῆς διηγήσεως, τὴν ἱστορίαν ἔξω πον μικρὸν διαθένσαν εἰσυκλήσαντες ἐπὶ τὴν ἀκόλουθον καὶ εὐσύνοπτον νύσαν, ὄθεν καὶ πρὸς βραχὺ ἀπεκλίναμεν, τὰ περὶ τὸν Βαράμ κατ' ἐκεῖνο παρηκολουθηκότα καιροῦ προτιθέντες ἐν μέσῳ. ἀλλ' εἰρήσῳ μὲν πρότερον ἢ τε πατρίς καὶ τὸ γένος Βαράμ οἱ τε τῆς Β 10 τύχης βαθμοὶ αἱ τε κατ' ἄλλῳ πρᾶξεις διὰ βραχέων, ἵνα πάντοθεν ἑναρμόνιον εἴη καὶ ἐντελὲς τὸ περὶ τὴν ἱστορίαν ἀκρόαμα.

Ἦκουσά του λέγοντος ἀνδρὸς Βαβυλωνίου ἱερομνήμονος, μεγίστην ἐμπειρίαν ἀπειληφότος τῆς περὶ τὰς βασιλικὰς διφθέραις ἀναγραφῆς, ἀπὸ μὲν τῆς Ἀρζανηνῆς οὕτω καλουμένης ὁρμᾶ- 15 σθαι μοίρας τὸν Βαράμ, οἰκαρχίας δὲ τῆς τοῦ Μιρράμου γένει τὸν Πέρσην ἐκείνον τὸν τύραννον, ὃς ἀφορμῆ τῆς καταλύσεως Ὁρμισδα τῷ τυράννῳ γεγένηται. δῆμοις γὰρ παρὰ τοῖς C Μήδοις ἐπὶ τῶν πρᾶξεων τὰ ἀγχίνοά τε καὶ τιμιώτατα διανομένοις, νόμῳ προεσβύτη κληροδοτουμένοις, μὴ ἄλλους ἔχειν τὰ 20 πρᾶγματα ἔφασκε, καὶ τὸν μὲν Ἀρταβίδην ἐπιλεγόμενον δῆμον τὴν βασιλείαν κατέχειν, καὶ τοῦτον ἐπιτιθεσθαι τῷ βασιλεῖ τὸ δῶιδῆμα, ἕτερον τῆς πολεμικῆς προεστάναι συντάξεως, ἄλλον δὲ τὰς πολιτικὰς περιμεῖσθαι φροντίδας, τὸν δὲ ἕτερον τὰς διαφο-

6. nonne εἰσυκλήσαντας?

23. ἕτερον] immo τέταρτον.

adesset, Mauricius dux nobile inclitum et legitimum virtutis suae praemium, Romanum imperium, adipiscens inferiorem conditionem exiit. iam vero quae post haec inter Romanos Persasque acciderunt, supra a nobis litterarum memoriae commendata sunt. quamobrem ad ea quae a superiore narratione apta videntur regrediendum est, et historia ex mediocri digressione ad consequentem perspectuque facilem scopum reducenda; quaeque illo tempore circa Varamum amplius contigerunt, in medium proferenda. sed ante de patria illius, de genere, de felicitatis gradibus, de his quae paulatim patravit, quo historia undique connexa et absoluta sit, paucis explicemus.

Persam ego quandam a sacrarum memoriarum commentariis et in libris acta regia continentibus exercitatisimum memorantem audivi, Varamum tyrannum illum Persicum, cuius opera Hormisdas tyrannus interit, in regione Arzanena principe dome Mirrhami oriundum fuisse. rerum enim graviorum et illustrissimarum administrationem apud Persas antiqua lege septem tribubus seu familiis sortito distributam esse, caeteras nihil negotii habere alebat. familiam Artabidae cognominatam habere ius regni et regi imponere diadema, aliam praeesse conficiendis exercitiis, aliam rebus urbanis, aliam seditiones et controversias diu-

ρὺς διαλύειν τῶν περὶ τι καταστασιαζόντων καὶ διαιτητοῦ δεομέ-
 νων, τὸν δὲ πέμπτον ἡγεῖσθαι τῆς ἵππου, τὸν δὲ μετὰ τοῦτον
 φορολογεῖν τὸ ὑπήκοον καὶ τῶν βασιλικῶν ταμεῖων ἔφορον πεφυ-
 κέναι, τὸν δ' ἑβδομον κηδεμόνα τῶν ὄπλων καὶ τῆς πολεμικῆς
 ἐσθῆτος ἐπιστατεῖν, Δαρείου τοῦ Ὑστάσπου τουτοῖ τὸν νόμον 5
 ἐν τοῖς βασιλείοις ἐκτεμενίσαντος. τὸν δὲ Βαρὰμ τῆς τοῦ Μιρ-
 ράμου οἰκονομίας γενόμενον, δῆμον δ' Ἀρσακίδου, καταλεγῆναι
 φασιν ἐς τὸ πρότερον τοῖς τοῦ βασιλέως σωματοφύλαξι, μικροῦ
 δ' ὕστερον στρατιωτικῆς ἱλῆς ἡγησάμενον συστρατεῦσαι Χοσρόῃ
 τῷ Καβύδου παιδί, ὅποτε οἱ Βαβυλώνιοι τὸ Λάρας παρεστή- 10
 σαντο, Ἰουστίνου τοῦ νεωτέρου τὴν Ῥωμαίων σκηπτουχίαν ἐπέ-
 χοντος. ὁ μὲν οὖν Βαρὰμ ἐσβαλὼν ἅμα Χοσρόῃ τῷ Περσῶν
 βασιλεῖ τῷ πρῆσβύτῃ, καὶ εἰς τὰς ἄρμονίας αὐτὰς καὶ κατὰ τοὺς
 πολέμους ἐπιφανέστατος γεγονώς, στρατηγὸς μετ' οὐ πολὺ καὶ
 τοῦ Περσικοῦ χειροτονεῖται ἀθροίσματος. οὕτω δὲ κατ' ἄλλων 15
 ἔξαιρούσης τῆς τύχης αὐτὸν ὡς καὶ δαριγεμοδὸμ τῆς βασιλικῆς
 ἀναθεῖξαι (ἔστι δὲ ἐν δὴ κουροπαλάτῃ Ῥωμαῖοι κατονομάζουσιν),
 ἐς μέγα ἀπονοίας ἐλήλακε, καὶ ἐπὶ ταῖς κατὰ Τούρκων νίκαις
 P 88
 V 196 μεγάλα καὶ ἀκάθικτα πνέων τὰ τῆς τυραννίδος ὠδίνει κήματα.
 ὁ μὲν οὖν ὥσπερ σπινθῆρα ἐν σποδιᾷ τὴν τοῦ βασιλέως Ὀρμί- 20
 σδου ἀποκρύπτει τῆς λύπης ὑπόθεισιν, τὸ δὲ πλῆθος ἐξέμηνε φε-
 νάκη συσσκευασάμενος ὡς οἷα δὴ κατὰ τοῦ ὀπλιτικοῦ τοῦ Περσῶν
 χαλεπαίνοντος βασιλέως, καὶ προσαιπειλοῦντος καὶ φόνον τοῖς
 Βαβυλώνιοις στρατεύμασι διὰ τὰ περὶ τὴν Σουανίας τῆς συμ-
 πλοκῆς ἀντὶ τῆς. προσεφέρετο δὲ καὶ ἐπίπλαστα τοῦ Ὀρμίσδα 25

dicare atque componere, quintam praesidere equitatu, sextam tributa
 colligere et aerarium regium curare, septimam arma et vestitum milita-
 rem providere; et hanc legem inter alias leges regias Darium Hystaspis
 filium sacrosanctam condidisse. Varamum vero in principe domo Mir-
 rhami, familia autem Arsacidarum procreatum, principio e custodibus
 sive satellitibus regis unum fuisse praedicant. paulo post cohortis de-
 cem lectum Chosroae Cabadis filio militasse, cum Persae Daram Iustino
 iuniore Romani imperii sceptrum tenente subigerent. is igitur cum Chos-
 roe seniore in militia versatus, eiusque familiaritate intima et bello cla-
 rissimus, non multo post Persici exercitus imperator summus renuntiatur.
 cumque fortunae favor gradatim ita hominem evexisset ut etiam Darigme-
 dum regiae faceret (quem Romani Curopalatum, hoc est palatii curato-
 rem et praefectum appellant), in magnam prolapsus est vecordiam, ac
 propter reportatas de Turcis victorias incredibilem in modum sese amans
 dominatum invasit. velut scintillam igitur sub cinere Hormisdas exagi-
 tandi voluntatem occultans, milites veteratorie circumducit atque efferat,
 quasi rex illis succenseat et mortem minuetur, quia in Suania fusi fu-

προστάγματα, ἀποκολοβοῦντα τὰ κατὰ τὸ εἰωθὸς τοῖς συντά-
γμασι [τῶν] ὑπὸ τῶν βασιλικῶν πρυτανείων διανεμόμενα. κἀν-
τεῦθεν παραδριμύττεται ἢ πᾶσα πληθὺς, καὶ ἐς ἀνάστατον
ἀπροσεξίαν ἐχώρησεν.

gatique sint. profert item commentitia Hormisdæ mandata, quibus
de annona e regio prytaneo præberi consueta demi iuebatur. hinc
totus exercitus exacerbatos omnia sursum ac deorsum miscuit atque
confudit.

Θ Ε Ο Φ Υ Λ Α Κ Τ Ο Υ

Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Ω Ν

, Λ Ο Γ Ο Σ Δ'.

T H E O P H Y L A C T I

H I S T O R I A R U M

LIBER IV.

PONTANI ARGUMENTUM.

(1) *V*aramus contra Hormisdam exercitum colligit. eius promissa illecebrosa. in Chubriadanem inspectorem regium Persarum immanitas. Nisibis diripitur. ibidem de Hormisda regno exuendo coniuratur. legati militum ad Varamum. Zada suavius. Varami in legatos benignitas. Hormisdae ex aduerso casus ira et insania. (2) *V*aramus per hiemem castella oppugnat. Zadespras peculator carcere solutus ad hostes transfugit. Pheroachanes regis dux Varamo cum precibus dona incassum offert. Varami inventum, quo copias aduersarias ad se traducit, dum Hormisdam in summum apud eas odium inducit. (3) *P*heroachanes a suis occiditur; eius tentorium diripitur. e militum reliquiis Hormisdas custodes sibi facit. civium per urbes regias super gestis admiratio. Bindoem, virum illustrem, frater e carcere eripit. Hormisdas in regia invaditur. eius ornamenta sumptuosissima. Bindois in illum maledicta. de throno abstractus in vincula datur. Choeroes filius periculi metu fugit: accepta fide in regnum redit. Hormisdas ad principes Persarum de republica dicendi facultatem exorat. (4) concio Hormisdae. de iniuria sibi facta expostulat. conditionem pristinam cum praesenti, illius delicias cum huius miseriis et squalore comparat. ingratos et impios in se illorum animos increpat. a tyrannide cavendum monet. Choeroem propter mores sceleratissimos regno excludendum, fratrem creandum statuit. acta sua commendat. (5) *B*indoem orationem Hormisdas irridet, et in eum ut multimodis sceleratum dirius invehitur. refutat etiam ex quibus sese commendaverat. tandem capite pensendum praesentiat. (6) *C*onventus ira percitus in Hormisdam, ante oculos eius filium necat,

reginam uxorem in frustra dissecat, ipsum pupillis adustus caecitatem nullat, per digressionem res Cabadae interseruntur, quemadmodum scilicet erepto sibi regno in carcerem missus, inde uxoris beneficio evaserit regnumque recuperaverit. (7) Chosroes in solio cum acclamationibus locatur, eius in patre captivo alendo liberalitas; qui tamen omnia, addita verborum asperitate, reiicit. iussu filii usque ad necem fustibus contunditur. Hypocrisis Chosroae. Varamum donis et pollicitationibus frustra tentat, a quo per epistolam cum fastu scriptam de seditionis in carcerem revocandis monetur. (8) res ad procerum concessum de litteris Varami refert. ad iram ab iisdem estimulatur. eiusdem cautio. litterae Chosroae ad Varamum, quibus factum eius excusat, culpam in scribam facete transfert, negat se facturum quae postulet, spiritus regios ostendit. (9) Chosroes contra Varamum delictos agit, duces praeposit. copiae fluvio separantur. frustra collocti ad velitationes veniunt. Chosroae timiditas, Varami fidentia. Chosroes suspectos interficit. noctu inoaditur. multa caedes editur. multi ad Varamum deficiunt. etiam ipse Chosroes fugam init. (10) consultat Chosroes quo se vertat. christianorum deum invocat. freno dimisso equi gressum sequitur. Circesii a Probo humaniter accipitur. Comentiolo duci eius adventus, et quid ab imperatore petat, significatur. mittitur cum epistola nuntius ad Mauricium, quem ingens inde laetitia occupat. (11) litterae Chosroae ad Mauricium. duo esse imperia omnium maxima, Romanum et Persicum. accusatio Varami, contra quem concitatur imperator et auxilium rogatur. (12) Persia proceribus blanditur Varamus: Chosroen quaeri ac vincitum sisti iubet. Bindoes vinculis adducitur. Varami in regno occupando astus. semet regem instituit. ad praesidiarios Martyropoli eius mandatum. a Mauricio per duces Comentiolum Chosroes honoratur. eiusdem impostura. (13) Chosroes ut vaser et malae fidei reprehenditur: cum ad se venire Mauricius non vult. legati Chosroae ad imperatorem. principis legati oratio, qua interesse Romanorum, Persicum stare imperium, praecleara disputatione probat. multa de Alexandri Magni ambitione disserit, et imperatorem ad succurrendum regi vehementer incitat. (14) diota placent, auxilium discernitur. Mauricii ingenuitas. captivos Chosroae remittit, eumque per Melitenensem et Antiochenum episcopos donis et solatio prosequitur. Chosroae ad Nisibenas de officio legati. Varami legati ad imperatorem cum promissis reiecti. Satrapae Varamo, eius moribus importunissimis irritati, necem struunt, et in palatium irruentes cepto frustrantur, misereque occiduntur. (15) Bindoes evadit; copias Andrabigano educit; Mytaconem de statu Chosroae docet, quem armis iuvandum imperator Mytaconi commendat. Varami casus cum laetitia narrantur et audiuntur. Bindoes regiam pecuniam in militem erogat. Nisibim obsidentes ad Chosroae partes accedunt. Arabia et urbes usque ad Tigrim Chosroae traduntur. Martyropolis Romanis opera Domitiani episcopi deditur. Chosroes ut ingratus castigatur. Sittas proditor ignibus crematur. perfidi Romani puniuntur. Domitianus festum diem indicit, concionem gratulatoriam habet. (16) festivissima Domitiani concio ob receptam Martyropolim, qua populus ad laetitiam invitatur, clementia imperatoris exisim commendatur, exemplum humanitatis Iesu Christi servatoris nostri inducitur, Persisque hostibus insultatur. applausus populi, et praes gaudio lacrimae erumpentes.

D 1. Ἐπεὶ δ' ὄρκους τὰ τῆς τυραννίδος ἀπειχίλζετο καὶ σπον-
V 198 δαῖς ἢ στάσις ἐπυροδόμητο, ἐπαθροῖζει συμμαχικὸν ὁ Βαράμ,
καὶ ὁ ἐπιχώριος Πέρσαις ἐκρατύνετο πόλεμος. ἐπεστρατολόγει
δὲ καὶ ἡ περὶ τὸν Ὀρμισδαὺν δυσμένεια τῷ Βαράμ πρόσθετον καὶ
ἐπίκουρον δύναμιν· Πέρσαι γὰρ οἱ πρὸς τῇ Νίσιβι στρατοπε- 5
δεύοντες ἄρτι πον ὑπὸ Ῥωμαίων καταπολεμηθέντες δημοσίᾳ ἐκτά-
ξει, τὰ περὶ τὸν Βαράμην ἀκηκόετες παράδοξα, ἀποκλίνουσι
πρὸς ἀπόστασιν, ἀδελφὰ τῶν ἐκείνῳ διεγχειρηθέντων ὑποζηλώ-
P 91 σαντες. τούτων δὴ ἀγγελθέντων τῷ Βαράμ, πρέσβεις ἀπὸ τῆς
περὶ αὐτὸν πληθῆος ἐκπέμπεται πρὸς τὴν Νίσιβιν, καὶ τῷ ἐπα- 10
γωγῷ τῶν ὑποσχέσεων κρητερώτερος Μήδοις ὁ ἐμφύλιος κατατυ-
φύεται πόλεμος. οἱ μὲν οὖν τοὺς πρέσβεις δεξάμενοι πρὸς τὴν
πόλιν χωροῦσι τὴν Νίσιβιν. περὶ τὴν πύλην δὲ γεγονότες τοῦ
ἄστειος συνεκέρησαν Χουβριαδάνη, ὃς τῶν ἐν ἄξιας τελούντων
παρὰ Πέρσαις ἐδόκει, ἐπόπτης τε τῶν δρωμένων κατὰ τὸν πόλε- 15
μον ὑπὸ Ὀρμισδα προεχειριστο. τοῦτον καταβαλόντες τοῦ ἴπ-
B που ἀκροτομήσαντες τε τὸν δελταῖον, τὴν κεφαλὴν τῶν ἐν τῷ
τραχήλῳ σφονδύλων ἀποκοψάμενοι σύμβολα ταῦτα Ὀρμισδα
ἀδιαλλάκτου τινὸς παρέπεμπον στάσεως. κατεργασάμενοι δὲ τὸν
ἄνδρα δεινῶς, καὶ κατὰ τὴν πόλιν εἰσφρήσαντες, πρὸς διαρκα- 20
γὴν τῶν ἐκείνου χρημάτων ἐτρέποντο. γίνεται τοίνυν κατὰ τὴν
Νίσιβιν διωμοσία καρτερὰ ἐφ' ᾧ τὸν Ὀρμισδαὺν ἀποχειροτόνητον

1. Tyrannide sacramentis constabilita defectioneque foederis interpo-
siti religione confirmata, Varamus auxilia conquirat, civileque bellum
inter Persas ingravescit, cum ipsa quoque communis omnium adversus
Hormisdam invidia ad eas copias accessionem subsidiumque afferret.
etenim Persae prope Nisibim castra metantes et nuper aperto Marte a
Romanis devicti, inopinatis super Varamo nuntii exiit, deserta fide
eius ausus imitandi studio concitabantur. id postquam ille rescivit, de
exercitu suo legatos cum promissionum illecebris Nisibim mittit, quibus
deliniti cives contra cives atrocius miscere et agitare arma coeperunt.
admissis itaque legatis Nisibin procedunt. ad portam urbis ut venerunt,
in Chubriadanem, unum de Persicis magistratibus, ut apparebat, inci-
dunt, qui ab rege ad rem castrensem inspiciendam veniebat. huic ab
oquo deturbato summas corporis partes miserabiliter detruncant, caput
resecant, et haec implacabilis odii sui argumenta Hormisdas transmittunt.
cum hominem tam crudelem in modum conficiasset oppidoque re-
cepti essent, facultatibus eius diripiendis involant, coniurantque acer-

εἶναι καὶ ἰδιώτην ἀντὶ βασιλέως τεκταίνεσθαι. καὶ γοῦν τούτων
 οὕτως προκεχωρηκότων τοῖς πρῶγμασι, πρεσβεύονται Πέρσαι
 πρὸς Πέρσας καὶ ἡγεμόνας πρὸς τὸν Βαρῶμ ἀποστέλλουσι κατὰ
 τὴν τοῦ Ζαβῦ διάβασιν διατρέβοντα. ποταμὸς δ' οὗτος, ὃς ἐκ
 5 τῶν ὑπερανιστηκότων ὄρων ἐκχεόμενος καὶ ἀπὸ τῶν βορείων ἀρ-
 χόμενος οὐ πολὺς ἐστὶ τὴν πρῶδον, εἶτα πρὸς νότον φερόμενος
 καὶ ὑπὸ πολλῶν χειμάρρων καταρδευόμενος ναυσίπορος γίνεται
 καὶ κοινωνοῦται τῷ Τίγριδι. ὁ δὲ Βαρῶμ τοὺς ἀγγέλους εἰσφ-
 κίετο, καὶ λαμπρῶ τῇ φιλοφροσύνῃ τούτους περιαντίετο. προσ-
 10 τάττει δὲ καὶ δεξιολάβοις δυνάμεισιν ἰχνηλατεῖν καὶ τὰς ἀτρα-
 ποὰς πάσας κατασφάλλασθαι, ὅπως μὴδ' ἄγγελος Ὅρμισδα τῶν
 ἀτυχημάτων γενήσεται. ὁ δὲ βασιλεὺς χαλεπαίνων τε καὶ τετρι-
 γῶς τοὺς ὀδόντας, καὶ οὐκ ἔχων ὄπη αὐτοῦ τὰ τοῦ σκοποῦ σχολή
 διέξοδον, ὑπὸ τῆς ἀπορίας παράφορος ἦν καὶ τοῖς δαιμονῶσιν
 15 εἰκάετο. (2) Κομεντιύλου δὲ τοῦ Ῥωμαίων στρατηγοῦ ἐν ταύ- D
 ταις δὴ ταῖς ἡμέραις τὸ Ἄκβας φρούριον ἤρηκτος καὶ ὥρα χει- A. C. 592.
 μῶνος διαλελυκὸς τὸν χάρακα, ὁ Βαράμης τὸ κατὰ μικρὸν τοῖς
 τῆς Μηδίας χωριοῖς προσέβαλλεν. ὁ δὲ Ὅρμισδας ἐκ τῶν πε-
 ριοίκων δυνάμεις συναθροισάμενος αὐτοκράτορα τοῦ πολέμου
 20 προεστῆσατο Φεροχάνην τὸν Πέρσην· τὸ δ' ὄνομα τὴν τοῦ μα-
 γίστρου ἀξίαν τῇ Ῥωμαϊκῇ ἐσημαίνεται γλώττῃ. ὁ μὲν οὖν Φε-
 ροχάνης ἤξιον τὸν βασιλέα Ζαδέσπραν, ὃν ἐν εἰρκτῇ δεδεμένον
 Ὅρμισδας ἀπέθετο, τῶν δεσμῶν ἀφαιρεθῆναι καὶ συστρατεῦειν
 αὐτῷ. τούτου δὲ καταδιαιτήσας ἐτύγχανεν ὡς ὁ Περσῶν βασι-

rime, Hormisdas regis dignitate spoliatum in ordinem redacturus. se-
 cundum haec Persae ad Persas, et quidem duces ipsos ad Varamum le-
 gant, qui tum ad Zabae fluminis transitum forte consederat. hic in se-
 pentatione ab excelsis montibus erumpens alveo labitur exiguo; deinde
 verens austrum procurrans multisque torrentibus auctus fit navigabilis,
 et Tigridi undas suas intermiscet. Varamus legatos in tabernaculum in-
 troducos omni benevolentia et humanitate complectitur, iubetque post-
 modum eos a stipatoribus suis deduci, et obsideri vias omnes, ut ne
 quem calamitatis suae nuntium Hormisdas possit accipere. qui furore
 et stomacho exardescens et dentibus stridens, nec reperiens qua tandem
 ratione consilia sua perficeret, prae angore animi de potestate mentis
 decedit, eorumque qui a daemonibus exagitantur similis evadit. (2) cum
 per illos dies Comentiolus dux Romanus arce[m] Achas cepisset militem-
 que in hiberna dimisisset, Varamus castella Persidis paulatim adiorit.
 Hormisdas e locis circumiectis manum conflat, cui Persam nomine Phe-
 rochane[m] (quo magistri apud Romanos dignitas exprimitur) praeposit.
 orat regem Pherochanes uti Zadespram, qui Martyropoli publicam pecu-
 niam eamque grandem averterat, et ea de causa in custodiam et catenas

- P 92 λέει τὴν φρουρὰν· κατάφωρος γὰρ οὗτος ἐγγόνει χρήματα ἱκανὰ
ἐκ τῆς Μαρτύρων ἐγκολπωσάμενος πόλεως. Ὁρμισδοῦ δὲ δυσσα-
νασχετοῦντος ἐπὶ τοῖς ῥήμασι, καὶ τοῦ Φεροχάνου καταλιπα-
νοντος τὴν ἀξίωσιν, νικᾶται ὁ τοῦ βασιλέως σκοπὸς καὶ διαζεύ-
γνυται τῶν χειροπεδῶν ὁ Ζαδέσπρας. συνεκστρατεύσας οὖν τῷ 5
Φεροχάνῃ, καὶ τοῦ τυραννικοῦ πλησίον γενόμενος οὐ πόρρω τοῦ
Ζυβῆ ποταμοῦ, αὐτομολῶν παραυτίκα ὡς τὸν Βαράμην ἐχώ-
V 199 ρησεν, τὴν ἀντίδοσιν τῆς ἐν εἰρκτῇ κακώσεως ἀντιταλαντεύσας
Ὁρμισδα. τούτου τοίνυν συντετυχηκότος ἤρθη ἐπὶ μέγα ὁ Βα-
ράμ, παραδοκῶν καὶ ἕπασαν αὐτῷ τὴν ἀντίθετον προσχωρῆσαι 10
στρατείαν. ὁ μὲν Φεροχάνης πρέσβεις πρὸς τὸν Βαράμην ἀπέ-
B στέλλει, καὶ ζήτηει τὴν γνώμην μεταβαλλόμενον ἀνάπυυλαν τῇ
τυραννίδι παρέχεσθαι, κατελιπάρει δὲ τοῦτον καὶ δώροις βασι-
λικοῖς· οὕτω γὰρ προσετέτακτο ὑπὸ τοῦ Περσῶν βασιλέως. ὁ
μὲν οὖν οὐκ ἐπρίετο τὴν ἐχθρὰν, ὁ δὲ μᾶλλον ἐντεῦθεν ἔξωνεῖτο 15
τὸν τύραννον. τὴν τοίνυν διάβασιν προκατειληφότος Φεροχάνου
τοῦ Πέρσου, καὶ τοῦ τυραννικοῦ ἐπὶ πολὺ τοῖς τόποις ἐνδιατρέ-
βοντος, τὰ σιτία ἔξλιπεν. ὁ μὲν οὖν Βαράμ παλαμῶμενος τὰ
τῆς ἐπηρείας κρατύνεσθαι οὐκ ἀναξιολόγῳ σοφίσματι τοὺς ἀντι-
τεταγμένους ὑπέκλεπτεν. ἐξέπεμπε γὰρ τῇ ἀντιθέτῳ δυνάμει 20
ἀγγέλωσ διαγορεύοντας ὡς οὐ κατὰ σκοπὸν δροῦ τὸ ἀντίθετον,
C ὅπλα κατὰ τῶν ἡδικημένων περιβαλλόμενον, ὑπομιμησικῶν τὸ
Περσικὸν τῆς Ὁρμισδοῦ τραχύτητος, τὸ τε τῶν ἐγχειρημάτων
αὐτοῦ χαλεπώτατον, τὰ τε τῆς δυσσεβείας ἀθέμιτα, παρεδήλου

ab rege datus erat, absolutum expeditionis socium et collegam sibi per-
mittat. Hormisdas quanquam petitionem inique ferens, Pherochane magis
magis magis urgente expugnatur, et Zadespras vinculis levatus cumque illo
in expeditionem profectus Varami exercitu haud procul a Zaba flumine
conspicito, ad eum, Hormisdas pretium par pro vexatione carceris re-
pendens, fuga transit. ea transitione Varamus elatus animo vehementer
etiam totum adversariorum exercitum ad se transitarum confidebat. Phe-
rochanes rogatum obtestatumque mittit ut istam mentem exuens tyranni-
di finem imponat, et regia dona, quemadmodum a rege mandatum
fuerat, insper proponit. verum ille inimicum atque hostem placatum
efficere nequibat; et hic ista occasione in tyrannide magis obdurabat.
quoniam igitur Pherochanes fluminis transitum interceperat et hostes diu
in locis illis sedentes annona deficiebat, Varamus maiora semper detri-
asata bellica meditans, non incallida et memoratu digna ratione hos-
tium animos subit. misit quippe monitum, non recte eos facere qui
arma contra se iniuria laesum capesserent, et Hormisdas morum saevi-
tiam ipsis in memoriam revocabat. de facinoribus item eius immanissim-
is, de impietate nefaria, de summa perfidia admonebat, et omnia soc-

τε τρίτου τὸ ἀπειτότατον, καὶ ἀπλῶς πῶν ἡμαρτημένων Ὁρ-
 μοσθῆ μέγαν τινὰ καὶ πιθανώτατον κατάλογον συνετάττετο· Ἰσααί
 γὰρ τὸ δυσμενές ἔστι φιλιππίων, καὶ μικραῖς τισὶν ἀφορμαῖς με-
 γάλας οἶδε κορυφὰς ἐγκλημάτων τεκταίνεσθαι. ἐπεὶ δὲ τούτων
 574 περὶ τὸν Φεροχάνην ἠκηκόει στρατεύματα, τὴν γνώμην με-
 τέθετο καὶ γεωτερίζειν ἐγλίγετο. καὶ ἀδραπέει τὸ τιμώμενον, καὶ
 γεραίρει τὸ κακῶδες. καὶ ἦν ἀδραπέει οὐκέτι λοιπὸν τὰ πῶς
 τυροσικίδος ἐγκλημάτων, ἀλλ' ὡσπερ ἔνομός τις ἢ ἐγγελησῖς,
 ἀφορμὴν τῶν δραμένων ἀπολαβοῦσα τὸ δίκαιον. (3) καὶ γούνη D
 106 Ζοανὰβ (εἰς δ' οὗτος τοῦ Διλλιμνιτικοῦ ἔθρονος ἡγούμενος), οὐ
 μὴν ἀλλὰ καὶ Σαράμης ὁ γένος, τὸ τηνικαῦτα μὲν καιροῦ τοῖς δο-
 κηφόροις τοῦ στρατηγοῦ καταλεγόμενος, ὑπερον δὲ τῶν τοῦ
 βασιλέως Κοσρόου σωματοφυλάκων ἐπιστατῶν, ἑτέρας ἀργόμε- P 93
 νοὶ λήξεως πῶς τε μεταβολῆς τῶν πραγμάτων λίαν ἐκτόπως γλι-
 15 χόμενοι συνωμοσίαν διέθετο. ἐξαπινάλως τε ἐπελθόντες ἀναι-
 ροῦσι τὸν Φεροχάνην παρκεῖς, ἀμύμοντος παντελῶς οὐδενός. οὐ
 δὴ γεγονότος ἐς ἀρπαγὴν τῶν τοῦ στρατηγοῦ χρημάτων πάντες
 ἐτρέπαντο. Ἡκέ γοῦν πέμπτῃ ἡμέρᾳ ἀγγελία τῷ Περσῶν βασιλεῖ
 τούτων δὴ τῶν ἔργων συμβεβηκότων τῷ στρατηγῷ. καταπλα-
 20 γοίεις τοιγαροῦν ἐπὶ τῇ τῶν κακῶν ἐπιδόσει Ὁρμόσθας ἀπέχεο τῆς
 Μηδίας, ἐν ἣ τὰς διατριβὰς ἐπεποιήτο, καὶ τῇ Κτησιφῶντι
 προσομιλεῖ. τὰς τε περιβολίπους δυνάμεις ἀναλεξάμενος τῆς ἐς
 οὐκὸν περιφρουρὰς διετίθετο, ὡς ἐνῆν, τὴν φροντίδα. οἱ δὲ B
 τῶν βασιλείων ὀλιγότεροι ἀστῆων τούτων δὴ τῶν πεπραγμένων ἐν

3. τὸ δεστ IP.

lerum ipsius longam veroque maxime consentaneum catalogum contexe-
 bat. malevolentia enim semper querula est, et ex occasionibus parvis
 magna accusationum moles construere consuevit. haec ubi Pherochanis
 exercitus audivit, mutato consilio res novas incipit; quodque honorem
 meretur, id relinquit et villipendit, quod vituperationem, id amplectitur et
 veneratur; nec iam tyrannidem in crimen vocat, sed pro molimine legiti-
 mo ducit, quae iustitiam pro rerum agendarum occasione arripiat.
 (3) Igitur Zoanab e ducibus Dillimitarum, itemque Sarames iunior, qui
 tum in satellitibus Pherochanis numerabatur et postea Chosroae satellitum
 praefecturam obtinuit, alius sortis appetentes novique rerum status
 percupidus, conspirationem ineunt, ac de nocte Pherochanem omni defen-
 sione nudatum repente adorti obruncant; moxque ad eius suppellectilem
 agendam ferendamque omnes convertuntur. caedis huius nuntius die
 quinto ad regem perfertur, qui hoc malo ad caetera nuper addito con-
 sternatus e Perside, ubi habitabat, Ctesiphontem petit, collectoque
 quidquid militum supererat, custodiam sui, ut dabatur, instituit. Indi-
 Theophylactus.

γνώσει γενόμενοι τὰς ψυχὰς ἔξεληττοντο, καὶ τῷ νεωτερισμῷ τῶν πραγμάτων εἰς τὰ μάλιστα τεθηπότες οὐκ εἶχον ὅ τι καὶ δράσωσιν· οἶδε γὰρ παράδοξον ἄκουσμα θολὸν ταῖς ψυχαῖς ἔξεργάζεσθαι, καὶ τῇ ἀθρόᾳ ἔνδημία πῶς ἀκοαῖς ἐνήμενον ἅπασαν ἀνατροπὴν λογισμῶν ἐμπορεύεσθαι. ἡμέρα δὲ τρίτη, καὶ Βινδόη τὸν δέσμιον, τὸν Ἀσπαβέδου μὲν υἱόν, πρὸς γέφυρας δὲ συνημμένον Χοσρόη τῷ Περσῶν βασιλεῖ, ἐκ χειροπέδαις τὴν εἰρηκτὴν ἐνοικοῦντα καὶ ὑπὸ Ὁρμισδοῦ εἰκῆ ποινηλατούμενον ὁ Βεστάμι, ὃς ἀδελφὸς τούτου ἐτύγχανεν ὦν, τῆς φρουρᾶς ὑπέστηγεν, C ὑπέστος οὐδενὸς οὐδ' κωλύοντος. ἐπεὶ δὲ γαλήνῃ τῶν ἀτυχημάτων γέγονε τῷ Βινδόη, πλήθος ἐκ τῶν περὶ τῶν Φεροχάνην εἰσβάλλει πρὸς τὰ βασίλεια τρίτη ὥρα τῆς ἡμέρας, καὶ ἐντυγχάνει V 200 Ὁρμισδοῦ. οὗτος δὲ τὸν βασιλικὸν θρόνον περιεκάθητο, ἐκ τῆς δ' αὐτῆς τύραννος ὁμοῦ καὶ βαρυτίμος; ἢ τε τῶν κρησῶν τε καὶ λιθοκόλλητος, ἐνέρωσε ἀνθράκων ἀπολάμπουσα τῇ λαμπρότητι. 15 περιεφρέετο δ' αὐτῇ καὶ ὁ μαχαρτίης εἰς τὰ δαψυλῆς πό τε κράνος καταναζόμενος, τὴν τε σμαραγδόχλοον ὄραν ἐκύμαιεν, ὡς μικροῦ δεῖν συναπολιθουῖσθαι τὸν θευτῆν ὀφθαλμὸν τῷ ἀκο- D ρέστω τῆς καταπλήξεως. ἀναξυρίδες δ' αὐτῷ χρυσοποκίλοι, ἔργον ὑπάντου χειρὸς μέγα τιμίας. καὶ τοσαύτην εἶχεν ἡ στολὴ 20 τὴν τρυφὴν ὀπόσην ἐβούλετο ἢ τῆς σοβαρότητος ἔφρασε. ἤρετο οὖν ὁ βασιλεὺς Βινδόην ὅπως τε αὐτῷ ἢ τῆς φρουρᾶς ἀπήντησεν ἀναχώρησις, τὰ τε τῆς τόλμης κινήματα, τῆς τε περιπόλου.

20. μεγάλης IP.

genae porro urbium regiarum his intellectis percelli, et novitate rerum attonitis animis quid sperent non habere. solet enim inexpectata auditis commovere mentem, et tota simul auribus infusa cogitationes omnes disturbare atque evertere. tertia luce Bindoom Aspabedi filium, Cheroae Persarum regi propinquitate iunctum, quem Hormisdas inconsulto poenae subdiderat et in carcerem compacto brachia vinculis astrinxerat, Bestamius frater eius nemine prohibente subducit. ubi ex rebus turbidis Bindoom serena tempestas est reddita, Pherochanis agmen hora diei tertia in regiam impetu facto in Hormisdam irruit. sedebat is in solio regali, veste regia et pretiosa coopertus. caput velabat tiara ex auro, gemmis distincta et insertorum splendore carbunculorum rubinis et punicis florens largiter, qui et ipsam illustrabant et smaragdini vitoris pulchritudinem candore suo perfundebant, ut propemodum ipsi quoque spectantium oculi prae insaturabili pretiosissimorum lapidum stupore collapidescerent. femoralia sumptuosa auri subtemine picturata cernebantur. tunica tam luxuriose delicata erat quam fastui ac superbiae collibuerat. percunctabatur itaque Bindoom rex, quinam e carcere evasisset; unde illi tanta audacia tamque subiti stipatorum greges. ille probris et maledictis regem coram liberrime et uberrime conscindere, quod

νέμειωσ πὶ ἄν εἴη τὸ αὐτοσχέδιον. ὁ δ' εἰς ἐθήκων τοῦ βασιλέωσ
 ἔλοιδορεῖ τε καὶ ἐβλασφήμει ἐς τὸν Ὁρμισδαν, οὐκ ἐχούσης τὸ
 λοιπὸν πύλην τῆσ γλώττης διὰ τὴν ἐκ τῆσ ἀκοσμίασ παρρησίαν
 ἀκίνδυνον. μηδενὸσ τοῖνυν κρατασφρίττοντοσ Βινδόου, ἢ ὑπὸν-
 5 τασ τοῦ ἐπιπλήττοντοσ φριδοῖ τῆσ βασιλικῆσ τιμιότητοσ, ἤρετο
 τοὺσ ἐν ἄξιᾳ τελουῖντασ Ὁρμισδασ εἰ τούτοισ ἤδεται τὸ παριστη-
 κόσ. πάντων δὲ καταβουώντων Ὁρμισδου, ὁ Βινδόησ ἐλόμειοσ
 τῆσ χειρὸσ τὸν Ὁρμισδαν ἐξανιστᾶ τοῦ θρόνον, ἀπεγύμνου τε
 τὴν κεφαλὴν τοῦ δισδήματοσ, καὶ τοῖσ σωματοφύλαξι ἐσ φρου-
 10 ρὰν παρεδίδου. καὶ οὕτωσ τῆσ τύχησ τῆσ περὶ τὸν Βινδόην ἀν-
 τιμεταβαινούσησ ὁ Ὁρμισδοσ ἐξ ὧν ἔδρασειν ἔπασχε, μαθὼν ὡσ P 94
 οὐ δεῖ λυμάλνεσθαι τοὺσ οὐδὲν ἀδικήσαντασ. ὁ δὲ τούτου παῖσ
 ὁ Χοσρόησ καθαιρεθέντα τῆσ βασιλείασ τὸν Ὁρμισδαν ἀκηκούσ,
 τοὺσ ἡθάδασ χώροσ ἀπολιπὼν ἐπὶ τὸ Ἀδραβηγμόνον τὴν ἀπόδρα-
 15 σιν ἐπεπόητο δέει τῶν συμβεβηκότων Ὁρμισδασ κινδύνων, ὑποτο-
 πάσασ μὴ πού γε καὶ ἐσ αὐτὸν τὰ τῆσ συμφορᾶσ σχολῆ διαβάσαι.
 ὁ μὲν οὖν Βινδόησ ἰχνηλατεῖ τὰ τοῦ Χοσρόου κινήματα· ἐπεὶ δ'
 ἀνερευνωμένω κατὰ νοῦν ἐχώρει τούτω τὰ πρᾶγματα τοῦ τε Χοσ-
 ῥόου γέγονε ἀκόχοσ, ἤξιου ἐπαναεῦξαι τὸν βασιλειον θρόνον B
 20 ληψόμενον. ὁ μὲν οὖν Χοσρόησ ἐνέχυρον δοκου λαβὼν τῆσ πι-
 στᾶστωσ ἐπανῆκιν ἐσ τὰ βασιλεια. τῇ δ' ὕστεραῖα Ὁρμισδασ ἄγ-
 γελου ἐκ τῆσ φρουρᾶσ ἀποστειλόμενοσ παρὰ ἡλιου ὡσ ἐθλοῖ τὰ
 σπουδαιότα λέξειν τῇ Περσῶν πολιτείᾳ, τοὺσ τε σατραπάσ ἤξιου
 ὡσ αὐτὸν παραγενέσθαι καὶ τοὺσ ἐν ἄξιαισ τελουῖντασ καὶ ὑπερο-
 25 χαισ, τοὺσ τε τοῦ βασιλέωσ σωματοφύλακασ ἅπαντασ· μηδὲ γὰρ

20. an ὄρκουσ?

perturbatus rerum status tutam ei licentiam largiebatur. quem quia nemo
 interpellabat aut verbis castigabat pro tuenda regali excellentia, Hor-
 misdas magister interrogat num qui astant haec libenter audirent.
 illico omnium clamore coorto Bindoes eum a throno abstrahit, et ablata
 a capite tiara satellitibus in custodiam abducendum committit. sic affli-
 cta Bindois fortuna vicissim ad alium migrante, Hormisdas facta sua
 loit, discessit non esse lacessendos, qui iniuriarum ipsi nihil fecerint.
 Chosroes filius, parentem regno motum accipiens, cum timeret, ne se
 quoque paterna calamitas involveret, e locis ubi habitare consueverat,
 Adrabiganum fugit: fugientem Bindoes sequitur. sed ubi secum de re-
 publica diligentius cogitavit, eumque est adeptus, ut in paterno solio
 collocando revertendum illi censuit. qui fide, cum sacramento data pi-
 gnori accepta, in regnum se recepit. postridie Hormisdas e carcere
 mittit, cupere se Persarum communi suadere salutaria, oratque uti sa-
 trapae, et qui fungantur honoribus, quique in altiore gradu sint, cu-

περὶ μικρὰν τῶν λόγων ὑπεῖναι αὐτῷ τὴν ὑπόθεσιν. τούτων τοι-
 γαρ οὖν διαγγελθέντων τοῖς ἔξέχουσι τῶν βαρβάρων, ἐκκλησία
 πρὸς τὰ βασίλεια γίνεται. ὑπεξάγεται δὲ τῆς φρουρᾶς καὶ ὁ Ὀρ-
 μισδας, ὅπως τοῖς ἐπηγγελμένοις αὐτῷ πέρας προθήσοιτο. τοῦ
 τοῖνον ξυλλόγου συγκακροτημένου πρὸς τὰ ἀνάκτορα, Ὀρμισδας 5
 ἐς μέσον ἐστῶς τῶνδε τῶν λόγων ἀπήρξατο.

- C 4. "Ἄνδρες θεαταί, ἀλλ' εἶθε μὴ βασιλικῶν ἀτυχημά-
 των δημιουργοὶ μοι γεγῶνατε· οὕτω γὰρ οὐκ ἂν ἐκκληρώσασθε
 βασίλεια δημηγόρον ἅμα καὶ δέξιμον. ἄνδρες νυνὶ μὲν γαυροὶ
 πολέμιοι, τὸ δὲ πρότερον ὑπήκοοι καὶ μετὰ θέους πειθήνιοι, ἄν- 10
 δρες θεαταί, ἀλλ' εἶθε μὴ τηλικούτων κακῶν προήλθετε σήμερον
 ὑπηρέται καὶ μάρτυρες. εἰ συγχωρήσοι τὸ δάκρυον, φωνὴν
 ἀφήσω προξενούσαν αὐθις τὸ δάκρυον· ὁρῶ γὰρ ὑμᾶς ἐπεκρυ-
 φῶντας τοῖς ἀδικήμασι καὶ κροτοῦντας τῷ χεῖρι, τοῖς ὄφθοσι δὲ
 D τετριγύτας, τοῖς δὲ προσώποις μακταριζομένους ὁμοῦ καὶ φενα- 15
 κλίνοντας, ἐκχύτους τῷ γέλωτι, ἀσχέτους τοῖς ὀνειδίμασι, καὶ
 εἰ μὴ σφάλλομαι, παιγνίων ὑπόθεσιν ἔχοντας βασιλείας νόμον
 αἰδέσιμον. πάρεστιν γὰρ ὑμῖν ἐν μέσῳ προκείμενος ὁ πρὸ μι-
 κροῦ καθάπερ θεὸς προσκυνούμενος αἰχμάλωτος ὑπὸ τῶν πολλῶν
 ραπιζόμενος, ὁ ταῖς ἀλουργίαι περιρροεόμενος νῦν σεσηπότα ῥάκη 20
 V 201 περιβαλλόμενος, ὁ θρόνῳ χρυσοῦ καὶ μαργαρίτου κατακοσμίου-
 μενος νῦν σχολίῳ αἰδηροτεύκτῳ τάλαιπωροῦμένός τε καὶ κακου-
 P 95 γούμενος, ὁ τὰς τρίχας εὐδαιτιζόμενος καὶ τοῖς μύροις καταπνεύ-

stodes etiam regii universi ad se conveniant: non enim de re parvi mo-
 menti verba facturum. haec ubi barbarorum principibus nuntiata sunt,
 conventus fit in regiam, educitur e custodia Hormisdas, promissa praes-
 titurus. coetu igitur in palatium coacto, stans in medio, sic est pro-
 fatus.

4. "Viri spectatores (utinam vero mihi regi vestro harum calamita-
 tum non etiam architecti fuissetis, sic enim regem conditionatorem, et
 eundem vinctum non habuissetis.) viri, nunc superbi hostes, paulo ante
 subditi, et non sine timore obedientes. viri spectatores (utinam vero
 tantorum malorum etiam auctores mihi, atque testes hodie non essetis)
 nisi vocem lacrimae intercludant, vocem mittam, quae rursus provocet
 lacrimas. video enim vobis nihil esse iucundius, quam iniuste laedere,
 et plaudere manibus, et frendere dentibus, et subsannare simul ac iudi-
 ficari, et effuse irridere, et impotenter maledicere: ac, nisi fallor, pro
 lusu puerilli veneranda regni legitima ducere. adest enim nunc in medio
 vestrum captivus, et ab infimis fuste mactatus, qui paulo ante tanquam
 deus adorabatur. qui purpura induebatur, nunc pannibus putrescentibus
 tegitur. qui auro et margaritis in deliciis colucebat, modo in catena
 ferrea aerumnam exigit. qui capillum scite eleganterque componebat, et

μενος νῦν ἀσχίστως σκληραγωγούμενος καὶ τῷ ἔσπῳ καὶ τῇ κόνει
 τῇ τε λήμῃ τῶν ὀμμάτων καὶ τῇ συμπλοκῇ τῶν βοστρύχων κατη-
 γριώμενος τὴν πρόσοψιν, ὃ τοῖς μυρλοῖς γένεσι τῶν ἰδεσμάτων
 κολακευόμενος νῦν ἀπόσιτος καὶ μικροῦ δεῖν καὶ τῶν τυχόντων
 5 σπανιζόμενος ἄρτων, ὃ τοῖς χρυσοφόροις θαλάμοις ἐνδιατιώμε-
 νος κλίνας τε χρυσαῖς ἐμβλακευόμενος καὶ σισύραις λαμπραῖς ἐν-
 τρυφῶν καὶ ἐφιστρῖσι μεγαλοπρεπέσιν ἐγκυκλινοῦμενος νῦν ἐν
 εἰρατῇ στενοχωρούμενος καὶ πρὸς τοῦδαφος κατερριμμένος, μήτε
 λείψατα εὐτελῶν ἀμφιασμάτων περιφερόμενος. ὁρῶ δὲ καὶ τῶν
 10 προπατόρων τὸ κλέος προπηλακίζόμενον σήμερον ἐξ ὧν εἰς ἡμᾶς B
 ἀνοσιουργοῦντες ἰδρούσατε, οὓς ἐχρῆν ἀθανάτων τιμαῖς θερα-
 πεύεσθαι ἐκ τῆς περὶ τοὺς ἀπογόνους ἰσοθίου δορυφορίας προσα-
 γομένης ὁσμῆραι. ἐπεὶ δὲ καὶ φύσις παρ' ὑμῖν θεομῶς ἀνα-
 τέτραπται καὶ νόμοι κράτους ἠθέτηνται καὶ τύξιν μοναρχίας κα-
 15 ταπεπύτηται καὶ δίκης ἠφάνισται πρυτανεύματα καὶ ἀντίδοσις
 τῶν βεβιωμένων φροῦδος καθέστηκεν, οὐκ ἐπιλήσομαι τῆς βα-
 σιλικῆς ἀρετῆς, ἀλλ' εὐνοία τῆς τοῦ γένους συστάσεως τί συνό-
 σοντα τῇ Περσῶν πολιτείᾳ διέξειμι. ἄνδρες σατράπαι, καὶ ὅσοι
 20 περὶ τὸν βασιλεῖον τουτοῖσι συνηθροίσθητε χῶρον, κοινὰ κατὰ C
 τῆς τυραννίδος στρατολογήσατε δόγματα, μὴ περιορῶντες ἐς τὸ
 λριπὸν ἐπηρεάζεσθαι βασιλεῖαν ὑπερφυῖ τε καὶ δυνατωτάτην,
 πρεσβυτιὰ τε καὶ φοβερωτάτην τοῖς τὴν οἰκουμένην οἰκοῦσιν ἄν-

unguenta spirabat, nunc tractatur foedissime et durissime, sordibusque ac pulvere, et oculis lacrimarum ac pituitae profuentia pens concretis, et implicatione crinium horridus et efferatus redditur. qui mille seculorum generibus fovebatur, nunc victu caret et tantum non cibario pane eget. qui in thalamis versabatur insuratis et in lectis iacebat aureis molliter, gaudebatque stragulis fulgentibus, et enervabatur in sumptuosis amictulis, nunc in carcere coartatur, humi cubat, nec illi saltem vilium vestimentorum frusta ad velandum corpus suppeditant. quin etiam maiorum meorum decus et gloriam hodie per ea, quae in nos impie designastis, contumeliose despici video, quos honoribus colere sempiternis oportebat, ut eorum nepotibus quotidiana et augusta satellitum atque custodum praesidia constitueretis. sed quanquam apud vos et naturae ius eversum est, et potestas legum nihil valet, et status monarchiae sub pedes subiectus et iustitiae profligata administratio et rerum in vita bene gestarum relegata remuneratio, non obliviscar tamen virtutis regiae, sed benevolentia et amore erga Persici generis universitatem impulsus, quae communiter in rem fore intelligo, iam nunc explicabo. viri principes, et quotquot in hanc domum regiam pedem attulistis, communia adversus tyrannidem decreta sancite, nec regnum longe nobilissimum, potentissimum, vetustissimum, totique terrarum orbi in primis formidabile ullis de caetero damnis et incommodis vexari sustinete. alioqui principatum eximium destruetis, multorum triumphorum monumenta con-

θρώποις. εἰ δὲ μή, μεγάλην ἀρχὴν καταλύσῃτε, καὶ πολλῶν
 τροπαίων ὑπόθεσιν ἀνατρέψῃτε, καὶ μεγίστης δόξης ἀκρόωρειαν
 καταβάλλῃτε, μοναρχίαν τε δυσκαταγώνιστον διαρρηξῆτε, ἀν-
 τεῦθεν τῆς ἐδδαιμονίας στερηθήσεσθε Πέρσαι, τῆς ἑξουσίας
 ἀναιρεθείσης ὑμῖν, τῶν περὶ τῆς βασιλείας νόμων ἀθετηθέντων 5
 διὰ τὸ τύραννον. ἀταξίας γὰρ στάσις πέφυκε πρόοδος, τὸ δ'
 D ἄτακτον ἄναρχον, ἀναρχία δὲ λύσειως ἀφορμή, ἐκ τυραννίδος
 λαχούσα τὴν γένεσιν. αὕτη τὴν πολυαρχίαν ὠδίνουσα τὰ προῦ-
 πηργμένα καλῶς κακῶς διατίθησι, καὶ τῷ ἀνωμάλῳ τοῦ κρέτους
 τῷ τε ἀσυμφῶνῳ τῆς στάσεως τὸ ἐνιαῖον καὶ σύντονον τῆς ἀρχῆς 10
 διαλύσασα πάντα πάσχειν ἢ δρῶν τοὺς φιλοτυράννους ἠνάγκασε.
 βασιλείας γὰρ ὀκάφος πολλοῖς τοῖς πηδαλίοις οὐκ ἐπιβήμενον μικρά
 τις σπιλάδος ἐπιδρομὴ κατεβύπτισε, περισχιζομένης τῆς κυβερ-
 νήσεως πρὸς τὰς τῶν πολλῶν ἀντιθέτους ἐπιβολάς, ἄλλοτε ἄλλον
 P 96 πρὸς τὸν οἰκείον σκοπὸν ἐπειγομένον κυβερνᾶν τὸ ἀκάτιον. οὐκ- 15
 οὖν εἰ μὴ τοὺς τυράννους ἀπολικμήσετε, τὴν βασιλείαν δουλα-
 γωγήσετε καὶ παύριον τοῖς ἔθνεσιν ἔσεσθε, τῷ ἀσυμφῶνῳ τῆς
 τοῦ βίου διαγωγῆς κατακληρωσάμενοι τὸ εὐέλωτον. ἔτι Βαραμ
 ἐν ποσίν, ἔτι τοῖς ὄπλοις ἀκκίεται, ἔτι τῆς ἔβρωτος ἔχεται,
 στρατεύσας κατὰ τῆς Περσίδος τὴν μάχαιραν. τεθνάτω παρα- 20
 νάλωμα θηρίων γενόμενος. μὴ τιμάσθω ὁ τούτου νεκρὸς τῇ
 ταρῇ, ἵνα μὴ ταῖς λαοσί τῆς γῆς σηπεδόνα ψυχῆς βδελυρᾶς

9. τῷ δεστ IP.

velletis, et amplissimae gloriae altissimum fastigium delicietis, monar-
 chiamque pene invictam dissipabitis. hinc adeo felicitatem vestram amit-
 tetis, cum per tyrannum legibus de regno abrogata potestatem in po-
 sterum nullam obtinebitis. seditio enim est ad confusionem et tumultum
 via. ubi confusio, ibi contumacia et imperii detrectatio. detrectare au-
 tem imperium, et nolle agnoscere dominum, rerum labefactionem pro-
 ducit, a tyrannide sumpto principio, quae ipsa multorum dominationem
 pariens bene habentia corrumpit, et imperii inaequalitate seditioisque
 discordia unitatem et continuum perpetuumque tenorem principatus dis-
 solvens tyrannidem arripientes omnia facere aut pati compellit. navim
 quippe regni multis gubernaculis gubernatam saxum aliquod non magnum
 e mari prominens occursu suo fractam demergit, divisa gubernatione ac
 propter multorum oppositos inter se flexus alio aliter, pro suo scopo,
 in eius reactionem animum intendente. quocirca nisi tyrannos contriveri-
 tis, servitute regnum mutabitis et gentibus ludibrio eritis, cum vos pro-
 pter dissimilia vitae instituta subactu faciles praebebitis. adhuc Varanus
 ante pedes est; adhuc armis lascivit; adhuc districto in Persidem
 gladio male facere perseverat. moriatur ac belluis devorandus obiciat-
 ur. ne sepulcro honestetur, ne in viscera terrae detestabilis animae

κατασπείρηται. ἀπογυμνούσθω τὴν κεφαλὴν καὶ Χοσρόης τοῦ
 διαδήματος. οὐκ ἔστι βασιλικὸς τὴν ψυχὴν, οὐκ ἀρχικὴ διανοία Β
 κεικόσμηται, οὐκ ἔξουσιαστικὸν τούτου τὸ φρόνημα. ἀκάθεκτός
 ἔστι ταῖς ἡρμαῖς, λυσσωδῆς πέφυκε τὸν θυμὸν, ἀφιλότιμον
 εὐκτιπῶ περιεχέχεται βλέμμα, οὐκ οἶδε νόμοις προνομίαις σεμνύνεσθαι,
 τὸν τρόπον ὅστιν ἀγέρωχος, τὴν ὄρεξιν φιλήδονος πέφυκε, πάντα
 δεύτερα τίθεται τοῦ βουλήματος, οὐ καταδοκεῖ τὸ συνοῖσον,
 τὴν εὐβουλίαν οὐκ ἐναγκαλλίζεται, τὸ φιλότιμον ἀποπέμπεται, τῇ
 φιλοχρηματίᾳ προσπλέκεται, φλιεῖς ὢν καὶ φιλοπόλεμος καὶ τῆς
 10 εἰρήνης ἀνόρεκτος. χειροτονήσω δὲ τῷ λόγῳ βασιλεία σήμερον
 ὑμῖν τὸ μειράκιον, ὅς παῖς ἐμὸς πέφυκεν ἀγυθός, ἀδελφὸς Χοσ- C
 ρόου τὴν φύσιν, ἀλλ' οὐκ ἀδελφὸς τὴν προαιετασιν. ἢ οὐκ εἰς V 202
 μέγα τὰ Περσῶν περιήγαγον τάξεως, τῷ τῆς μεγαλοφροσύνης
 οἴκει τὸ Βαβυλώνιον διιδύνων πολίτευμα; βάσανος δὲ τῶν λό-
 15 γων Τούρκοι φορολογούμενοι, οἱ Διλιμνῖται καταθέντες κατὰ
 τῶν ὄπλων τοὺς ἀστέρας ἡμῖν, Ῥωμαῖοι πόλεις ἐπιφανεῖς ἀποβαλ-
 λόμενοι καὶ τὰς δευτέρας τύχας τῇ ἐκπτώσει τῶν πρώτων δα-
 κρύοντες. ταῦτα μὲν ἐγὼ ὁ πάντα δράσας καὶ πεπονθὼς διὰ τὸ
 τῆς τύχης εὐμετάβολόν τε καὶ ἄστατον. ὑμῖν δὲ ἐν ἔξουσίᾳ τὸ
 20 ἔχισθαι τὴν τοῦ συνοῖσοντος ἔφεσιν, ἢ καταμελήσαντας τοῦ κα-
 λοῦ τὰς δευτέρας φροντίδας ἀποδοκιμάζειν, καὶ τῷ μεταμῆλῳ D

15. μετὰ interprea.

20. καταμελησαντας IP.

putidum cadaver condatur, et Chosroae caput ne cingatur diademate.
 non est in eo regius animus, non ingenium principe dignum, non impe-
 ratorii spiritus. cupiditatum est incontinens, ira et rabie furit; trucu-
 lento est aspectu, ad providentiae praescriptum graviter se gerere ne-
 scit, moribus superbus, in voluptates praeceps, voluntatem suam rebus
 omnibus anteponeit; quod profuturum videatur, non expectat; consilia
 bona non amplectitur, laudis et honoris studium aversatur. avaritiae
 est implicitus, litigiosus, belli cupidus, pacis inimicus. decernam autem
 verbo vobis regem hodie adolescentem, eundem filium meum, praesta-
 bili probitate praeditum, qui cum sit natura Chosroae frater, non est
 frater etiam studiis ac voluntate. an vero ego cum magnitudine animi
 regnum Persicum administrans bello magna non gessi? vera me loqui
 testes sunt Turcae, qui nunc tributa nobis pendunt. testes Dilimaitae,
 qui cum armis cervices quoque nobis submitserunt. testes Romani, qui
 praeclaris urbibus amissis felicem sortem in adversam sibi conversam la-
 mentantur. haec ego sentio, qui propter fortunae mutabilitatem incon-
 stantiamque feci et passus sum omnia. in vestro situm est arbitrio id
 expetere quod cum rei publicae emolumento coniunctum existimabitur,
 aut neglecta utilitate secundas curas meas resciscere, et peccati poeniten-

τῶν ἡμαρτημένων πρὸς τὰ ἐν ποσὶν ὃ τι καὶ πράξετε διηπορηκό-
τας ὀδύρεσθαι.”

5. Ὅτε τοίνυν ἀπέρρει Ὁρμισδα τὰ τῆς διαλέξεως νοθε-
τήματα, Βινδόης ὁ Πέρσης βρασματώδη συστησάμενος γέλωτα
ἀπεισορκίειεν Ὁρμισδου τοῦ διαλόγου τὴν ἔκθεσιν, ἐς μέσον δὲ
ἀνιστάμενος τάδε πρὸς τῷ ξυλλόγῳ παρέθετο.

P 97 “Ἄνδρες ὁμόφυλοι καὶ σύμμαχοι καὶ μισοτύραννοι, ἀλλ’
εἰ μὴ νομοθετούντων ἔτι τυράννων ἀνέχεσθε. ἀδικεῖ καὶ νῦν
ἰδωτέων ὁ τύραννος. ἔτι τῶν λόγων τὸ κράτος ἀμπύχεται, καὶ
προστάττειν διεχειρεῖ, καὶ βασιλεύει δημηγορῶν, καὶ θεσπίζει 10
τεῖ ἐπὶ βήματος, καὶ κατηγορεῖ στρατηγῶν, ἀποδοκιμάζει τε βα-
σιλείαν, καὶ χειροτονεῖ τὸν μοναρχήσοντα, καὶ πάντα πάρεστιν
αὐτῷ ἐν ποσὶν ὅποσα οὐδὲ τὸ τῶν ἐνυπνίων φιλότιμον δωρεῖσθαι
τοῖς ἀπατωμένοις δεδύνηται, μήτε τοσοῦτον ἐννοηθῆναι δυνά-
μενος, ὡς οὐ πέφυκεν ἐν συμβούλων μοίρᾳ γνωρίζεσθαι τοὺς μὴ 15
τὰ περὶ ἑαυτῶν διαθεμένους ἐπιδειξίως τοῖς πράγμασι. πόθεν
B οὖν ἡμῶν ἐλέγχρον τῆς εἰσηγήσεως καταθήσει λίαν ἐδραῖον καὶ
ἀξιόχρεων; ἢ τὴν ἑαυτοῦ τύχην κατεγγυᾷν ἡμῖν ἰσοφίστευσεν,
ἐθέλων ἡμᾶς συνδεδεμένους θεάσασθαι καὶ τῶν αὐτῶν παθημάτων
κοινωνοὺς ἀνευθύνους; οὐ γὰρ τῶν ἐκείνῳ πεπλημμελημένων με- 20
τέσχομεν τυραννοῦμενοι. πῶς δὲ κατὰ τυραννίδος γλώτταν κε-
κίνηκεν ὁ μηδένα νόμον Περσῶν καταλιπὼν ἀτυράννητον, ὃ λη-

12. μοναρχήσαντα IP.

ha ductos, quia quid faciendum esset in rebus manifestissimis dubitave-
ritis, in lectum vos dare.”

5. Ubi Hormisdæ admonitio finem habuit, Bindoes immodico risu
diffluens Hormisdam cum sua concione in malam crucem abire iussit.
ipse in medium surgens concillum sic est affatus.

“Viri cives atque socii et tyrannidis osores (si tamen tyrannos
etiam nunc vobis leges imponere conantes non toleratis), etiam privatus
nobiscum iniuste agit tyrannus iste. adhuc imperiose loquitur, et iubere
audet, et concionando regnat, et quasi e tribunali leges præscribit,
duces accusat, statum regni improbat, monarcham creat, et omnia ei
prompta ac parata sunt quæ nec somniator ullus unquam per quietem
sibi falso donata videre potuit. nec istuc saltem apud se cogitare pot-
est, non solere pro consiliariis agnosci qui res suas ipsi male procura-
verunt. quod igitur suasionis suæ pignus adeo firmum et idoneum da-
turus est? fortunamne suam sponsione obstringere nobis veteratorie me-
ditatus est, volens nos una secum vinculis oneratos eorundemque casuum
socios quanquam innocentes aspicere? nec enim cum eius tyrannidi sub-
essemus, paria cum illo delicta conscivimus. quomodo autem adversus
tyrannos linguam movere non dubitat, qui nullam Persarum legem tyran-

στρικώτερον ἄρξας, καὶ τὴν ἔξουσίαν κιβδηλεύσας τῇ βίᾳ, ἐπομ-
 βρήσας δὲ τοῖς φόνοις παρὰ πάντα τὸν τῆς ἡγεμονίας καιρὸν, καὶ
 μικροῦ δεῖν τὸν Τίγριν ἀποχερσώσας τοῖς σώμασιν, ὁ τοῖς τά-
 φοις εὐθνήσαν προσηματευσάμενος, καὶ τοῖς αἵμασι καταπαλιώνων
 5 τὴν μάχαιραν, καὶ σπάνιν ἀνθρώπων ἐκπορευόμενος, ἵνα τὴν C
 κακίαν ἐξ ὀλιγανδρίας ὠχυρωμένος ἀθάνατα τὰ τῆς τυραννίδος
 ἀποκλήρώσῃται. παίδων γνώμησιν ἐκδικαιτητῆς ὁ μὴ ταῖς ἑαυτοῦ
 πράξεσι δειδικακῶς τὰ συμφέροντα. ἄπαγε τῆς ἀτοπίας, Ὀρ-
 μίσδα. οὐ σοφιστεύουσι μετὰ καθάρσειν τύραννοι· οὐ νομο-
 10 θετοῦσι γεγονότες ὑπήκοοι· οὐ συμβουλεύουσι κατακριθέντες τὸν
 θάνατον. ἐπεὶ τοίνυν τῶν ὑπηκόων οὐ πρόσφτι σοι τὸ λοιπὸν
 τυραννεῖν, ἐπήρειαν κατὰ τῶν παίδων ὁ δειλαμὸς ἐμμελετήσας
 ἀδικεῖν τῷ νεωτέρῳ τὸν πρεσβύτερον εἶλον, ἵνα μὴ σχολῆ ποτέ D
 τὰ τῆς σῆς ἀδικίας ἀνάπαυλαν. τὸ Τουρκικὸν ὑποφόρους τιλε
 15 ἄλλ' οὐ τῆς σῆς ἀγχινοίας ταῦτα πέφυκε μελετήματα· ταῦτα
 προνοίας ἔργα καὶ θανατῶντις Πέρσαι ἄρεται τε στρατηγῶν κα-
 λῶς ἐτεκτήναντο. πόλεις καὶ ἄστυα τὸ Ῥωμαϊκὸν ἀπεδύσατο.
 ἄλλ' οὐ πεισθήσονται Πέρσαι· οὐ γὰρ τὰ πράγματα τοῖς λόγοις
 συνδιατίθενται. ἢ οὐχὶ θυραυλοῦσιν ἡμῶν τὸν πόλεμον παίζον-
 20 τες, καὶ φιλεπλήθμον φόνον κατασπιλάζοντες περὶ τὴν Περσικὴν
 ἀναχθόνται φάραγγα, καὶ τὸ κωλύσον οὐκ ἔστι διὰ τὸ σὸν φιλο- V 203
 πόλεμον; πλήρεις οἱ σοὶ θησαυροὶ τοῦ χρυσοῦ. ἀλλὰ καὶ τῶν

nidii suae expertem reliquit? qui regnavit ut latro, potestatemque vio-
 lentia corrupit ac depravit. qui per omne regni sui spatium caedibus
 multo creberrimis debacchatus, Tigrin iniectis a se iugulatorum corpori-
 bus propemodum innavigabilem effecit. qui sepulcris omnia replere con-
 tendit, gladium sanguine pinguefaciens et raritatem hominum importans,
 ut ex paucitate vivorum quaesito improbitati suae tutamento tyrannidem
 exercere immortaliter posset. filiorum indolem mentesque diiudicat, qui
 quid ipse utiliter agere deberet iudicare omisit. apage, Hormisda, cum
 ista tam insolenti novitate. non philosophantur post abdicacionem ty-
 ranni; non dant leges ipsi redacti sub leges; non dant consilium damnati
 capitis. et quia posthac cives iniquo imperio discruciare non potes, ad-
 versum filios tuos, miser, contumelias comminisceris. In senioem per
 juniorem iniurius esse voluisti, ne unquam a scelere vacares. Turcas
 tributa pensitare fateor, verum non hic industriae solertiaeque tuae la-
 bor est. haec providentiae opera et Persae ferro corpora sternentes et
 duces virtute sua moliti sunt. urbes et oppida Romani perdidierunt. at-
 qui ut istud credant Persae, sero adducentur: nec enim cum verbis res
 ipsa consentit. an non foris in stativis permanent, arma nostra irriden-
 tes, atque a stragibus hostium in qua provincia edendis refugientes ca-
 stra Persica circumfundunt, quique eos propter divinum tuum bellandi
 studium prohibeat, nemo est? thesauri auro pleni sunt tibi: sed et ple-

ὄδυσσῶν αἱ πόλεις τε καὶ οἱ θάλαμοι ἀγροὶ τε καὶ αὐλῶνες καὶ
 P 98 γῆδια. καὶ μιῆς θυμοφορᾶς πῦσα κεκοινώθηκε τόχη, ἵνα δυστυ-
 χιστάτης αὐτὸς εὐδαιμονίας ἐμπορηθῆις, ὑπὸ τῶν χρημάτων
 καταρδευόμενος. ἄπιθι λοιπὸν ἐκποδῶν, τῶν σῶν ἀδικημάτων
 παρασχόμενος δίκη. ἐνὸς ἀνθρώπου φθορὰ σωφροσύνης ἔστω 5
 διδάσκαλος, καὶ τοῦτο νόμος ἔστω λίαν ἐπιεικῆς τοῖς μετὰ ταῦτα
 καὶ σωτήριος· οὐ γὰρ ἀλαζφείας τρυφήν, ἀλλ' ἀνεπονείδιστον
 οἰκονομίας ὑπεροχὴν ἢ τῆς βασιλείας ἀναγόμεναις ἐπαγγέλλεται.”

B 6. Ὁ μὲν οὖν ἑξέλλογος κατεκελάδει Ὁρμισδου, ὑβρίζον-
 τες ἐς αὐτόν, καὶ τῶν λόγων τὴν παρησιαίαν ἀπεφαιλάζοντο, 10
 ἐτράποντο δ' ἐς τὰ μάλιστα ἐς θυμόν, κυνοφθαλμιζόμενοι τε
 παρεδριμύττοντο, τοῦ θράσους ἀγόμενοι τὰ φροσήματα. καὶ
 παλλῆ τῇ ἐκχύσει τοῦ ἐρεθίσματος ἄγουσιν εἰς μέσον τὸν παῖδα
 Ὁρμισδου, τὸ μειράκιον ἐκεῖνο τὸ δύστηνον, εἶτα ἀποσφάττουσι
 τε ὀρῶντος Ὁρμισδου, πάντα τῇ ὀργῇ χαρίζομενοι. ἀτὰρ μὴ 15
 μέχρι τούτου τοῖς κακοῖς ὑπόθεσιν παρεχόμενοι, καὶ τοῦ Ὁρμι-
 σδου τὸ γύναιον ἐς μέσον παραστησάμενοι ἀπὸ τῆς κύστεως τεμα-
 χίζουσι, κακῶς δικαζούσης τῆς μαχαίρας τοῖς μέλεσι. τὸ μὲν
 C οὖν γύναιον ἅμα τῷ κατηθλιωμένῳ παιδί οὕτω τὸν βλον ἐν ἐπι-
 σήμῳ θεάτρῳ καταστρεψάμενον τραγωδίας ὑπῆρχεν ὑπόθεσις· 20
 ἐπεὶ δὲ τῆς δυστυχοῦς ἱστορίας γέγονεν Ὁρμισδαεὶς ἀπαράγραφος·
 μάρτυς, κληροδοτεῖται τὴν τύφλωσιν, καὶ τοῦτό πως ἦν αὐτῷ
 τῶν συμφορῶν ἐπιμύθιον. περόνας γὰρ σιδηρᾶς ἀνδρακεύσαν-

nae lamentorum urbes, thalami, rura, convalles, agalli. et ut tu pecu-
 niis coacervatis infelicissima felicitate ingurgitarere, fortuna et status
 omnis vitam et communem calamitatem accipere debuit, quamobrem te
 hinc aufer, tuorumque scelerum poenas persolve. unius hominis interit-
 us caeteros sapere doceat; et hoc in legem posteria aequam valde et
 salutarem esto, siquidem non delicatam arrogantiam et ostentationem,
 sed administrationis omni probro vacantis excellentiam regum declaratio
 pollicetur.”

6. Concilium igitur contra Hormisdam tumultuari, voces ignominio-
 sas iacere, eius sermonis libertatem flocci pendere ac pro nihilo ducere.
 succendantur ira incredibili, et irreverenter plane virum intueatas exa-
 cerbantur, tam inflatos confidentiae spiritus admirantes. deinde filium
 ipsius adolescentulum illum miserum, certatim capto illudentes, in me-
 dium adducunt, et omnimode furori suo gratificantes in conspectu patris
 morte afficiunt, ultraque saevitia progressi coniugem producant et ab
 imo ventre in partes haud aequas dissecant. ita mulier cum miserando
 filio in celebri theatro vita cum sanguine finita tragoediae argumentum
 praebuit. Hormisdas postquam calamitosi spectaculi testis omni excep-
 tione maior factus est, utroque lumine orbatus hoc suorum casuum au-
 ctarium habuit. nam acus ferreas in mediam pronam coniectas et igni-

τες καὶ μάλα καστερῶς ταύτας συνουσιάζαντες τῷ πυρὶ ἐπὶ τὰς
 κόρας τῶν ὀμμάτων ἐπέβαλλον, οὕτω τε τῷ μύδρῳ τὸν Ὅρμι-
 σδαν μετὰ Περσῶν τιβλζοντες, νύκτα κατ' αὐτοῦ τὸ λοιπὸν διὰ
 παντὸς ἐψηφίζοντο, ὑποτοπάζαντες μὴ πως διαδράμῃε καὶ πρῶ-
 5 γματα παράσχοιτο τῇ Περσῶν πολιτείᾳ, ἔναυλον τὴν μνήμη κα-
 τέγοντες τῶν ὑπὸ Καβάδου τελεσιουργηθέντων, ὀπηνίκα τὰ Περ-
 σικὰ σῆπτρα κατέθετο. ὁ Καβάδης γὰρ οὗτος πατὴρ μὲν ἐγε-
 γότει Χοσρούου τοῦ πάλαι Περσῶν βασιλεύσαντος, ἐπεὶ δὲ παλα-
 10 μναίους τις ἦν τὴν τε ἐξουσίαν πρὸς βίαν περιεβάλετο καὶ ἐς τυ-
 ραννίδα τὰ τῆς βασιλείας μετέβαλε, τῆς ἀρχῆς αὐτὸν παραλόουσι
 Πέρσαι, ἐν εἰρκτῇ τε ἐναποθέμεναι τοῖς τῆς τυλαιπωρίας τιθη-
 νεῖσθαι κόλποις παρέδωσαν. τούτου τὸ γύναιον τὰς εἰσόδους
 παρ' αὐτὸν θαμὰ τε καὶ συχνῶς ἐπεποιήτο ὄσμημέραι, θειράπενέ
 15 τε διακονούμενον, καὶ ταῖς εἰσηγήσειν ἐψυχαγωγέει ἐμφρόνως
 τῆς ἀπαισίτου τύχης τὰ δράματα. ὁ μὲν οὖν ἐφεσττικῶς P 99
 τοῦ φρουρίου, ὃς ταγματάρχης τε ἦν καὶ στίφους στρατιωτικῶ
 ἐπιστασίαν ἐκέκτητο, τοῦ γυναιου καταπίπτει ἐς ἔρωτα. ὁ οὖν
 Καβάδης τοῦτο ἀκηκῶς παρενεγγύα τῇ γυναικὶ ἐς ταῦτόν ἐνῆς
 τῷ φρουρᾷ γενέσθαι καὶ φέρειν τῆς τύχης ἅπασαν σπιλάδα
 20 προσπίπτουσαν. οὗ δὲ γεγονότος ἔκλυτος ἦν ἡ φουρού, τό τε
 σύντονον τῆς διαφυλακῆς ἐκεχάνωτο, καὶ δουλαγωγέται τῇ
 ῥαθυμίᾳ τὸ ἄγρυπνον. ἐντεῦθεν ὁ Καβάδης μεταβολὴν τῶν
 ἐνοχλούντων ἐμπορευσάμενος, καὶ τὴν ἐσθῆκα τοῦ γυναιου ἀμ-
 φιασάμενος, τῆς εἰρκτῆς ἐξεχώρησε, καταλείψας τὸ γύναιον τὴν
 25 στολὴν αὐτοῦ ἀμπεχόμενον. Σείωσιν τοίνυν δοκιμώτατον φίλον B

tas pupillis cum cruciamento intraserunt, nocteque perpetua illum damna-
 verunt. timebant enī ne forte aufugiens Persarum rei publicae ne-
 gotium facesseret, cum adhuc alta mente repostum maneret, quid Caba-
 des sceptrum Persicum deponere coactus perpetrasset. Cabades namque
 hic Chosroae olim Persarum regis pater fuit. quoniam autem homo san-
 guinarius erat et potestatem vi occuparat tyrannicisque moribus regnum
 deformabat, principatu delectum Persae custodia claudunt et aerumnas
 alumnū donant. ad quem uxor saepius quotidie ventitans officiose mē-
 rito inserviebat, et ad tristis fortunae ludum sapienter perferendum ad-
 monitionibus suis permovebat. hinc castelli idemque turmae militaris
 praefectus mulieris amore captus, eam ut sibi obsequeretur rogavit,
 quod ubi Cabades ex ea cognovit, hortatur uti quamcumque a fortuna
 labem ne recuset et hominis complexum admittat. re perfecta et custo-
 dia fit solutior, languescunt excubiae, et insomniae vigiliarum socordia
 dominatur. itaque Cabades incommotis suis mutationem inveniens, ve-
 stem uxoris indutus, illamque sua vicissim veste indutam relinquens, e
 custodia egreditur, et ascito seose amico probatissimo ad Hunnos acce-

παραλαβὸν τοῖς ἔθνεσι τῶν Οὐθῶνων προσομιθεῖ; οὗς Τούρκους
 πολλαχοῦ που ἡ ἱστορία ἐγνώρισεν. εἴτα ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν
 Ἐφθαλιτῶν φιλοφρονώτατα ξενισθεῖς, δυνάμεις τε ἀξιολογωτά-
 V 204 τους περιβλεπόμενος, μάχη τῶν ἀντιπάλων κεκρατηκῶς ἀπολαμ-
 βάνει τὸ κράτος, ἀναλεύξας πρὸς τὰ βασίλεια. ὁ μὲν οὖν Κα-
 βύδης ἀντιταλαντεύων Σιώνη τῷ τῆς φιλίας Θεομῶ τὴν ἀντίδο-
 σιν ταῖς ὑπεροχαῖς τῶν ἀρχῶν τοῦτον ἐλάμπρυνε, δίκας ὑπὸ τῶν
 ἡδικοκῶτων ὠμότατα εἰσπραξάμενος. ταῦτα γοῦν, ταῦτα οἱ
 τῶν Περσῶν σατράπαι διανοοῦμενοι ἐκκορακίζουσι τὸν Ὅρμι-
 C σδαν. (7) ὅτε γοῦν τῷ ξυλλόγῳ ἅπαντα τὰ πρὸς ὀργὴν ἐπεπύ-
 ραστο, ἀνάγεται Χοσρόης ἐπὶ τὸν βασιλεῖον θρόνον, τῇ τε ἀψίδι
 τῇ χρυσοῦ παρρησιῶς, ὡς ἔθος Πέρσαις ἀναγορεύεσθαι, προσε-
 κυνεῖτο βασιλικώτατα καὶ ταῖς εὐφημίαις τὰ ὧτα περιεκλύζετο.
 ὁ μὲν οὖν ἄχρι τινὸς τὸν πατέρα περὶ τὴν φρουρὰν ἐφιλοφρονεῖτο
 παρηγορούμενος, τῆς τε βασιλικῆς ἐστιάσεως μέτοχον ἐπεποιήτο, 15
 πέμπων ὡς αὐτὸν ἐν λεκανίσιν χρυσαῖς μυττωτῶς καὶ κῶλα θή-
 D ρας βασιλικῆς, βουβαλίδων τε καὶ δορκάδων καὶ ὄνων ἀργύρων
 τῶν μελῶν τὰ ἐπίσμημα, ἀνδοσμίας τε οἶνους καὶ ποικίλων προ-
 πομάτων κατασκευάς, ἄρτους τε εὖ πεπεμμένους καὶ γάλα καὶ
 λάχανα, καὶ ὅποσα ἄλλα γαστριζόμενοις τυράννοις δορυφορεῖται 20
 ἐς τραπέζης πανήγυριν. ὁ δ' Ὅρμισδας ἀπεδοκίμασε τὸ τοῦ βα-
 σιλέως φιλότιμον, καὶ λίαν κενταυρικῶς ἐλοιδορεῖτο τοῖς διακο-
 νουμένοις αὐτῷ· ὠβελίζε γὰρ εἰκότως οἰκτειρομὸν ἐπονειδίστον,

8. εφθαλιτῶν IP.

dit, quos esse Turcas multis locis monuimus. ab Ephthalitarum regē
 benevolentissime acceptus copiisque instructissimis adiutus victis certa-
 mine inimicis regnum postliminio recepit, et in regiam reversus ex ami-
 citiae legibus pares gratias retulit, cum eum summis honoribus illustra-
 vit: de persecutoribus poenas crudelissime sumpsit. hoc igitur, hoc,
 inquam, Persarum satrapae formidantes Hormisdam oculis privadum
 censuerunt. (7) postquam conventus per omnia iram suam explevit,
 Chosroes in thronum regium extollitur, stansque sub fornice aureo, ut
 apud Persas more receptum est cum reges proclamantur, adoratur rega-
 lissime, et omnium aures fausta acclamantium vocibus circumsonant. hic
 aliquandiu patrem in carcere solatiis mulcet amanter et regio victu
 sustentat, mittens ad eum intrita in patinis aureis, ac de venatione regia
 bubulorumque caprearum et agrestium asinorum partes praecipuas, vina
 หอม odorata et propinamenta variorum generum, panes praeterea exqui-
 site coctos, lac, olera, et quaecunque alia regibus ventri et abdomini
 deditis ad mensam panegyricam subserviunt, caeterum Hormisdas stu-
 dium regis erga se contemnens, ut Centaurus aliquis (id est, ferum et
 agrestem in modum), quae sibi ministrabantur vituperabat. non imme-

ἀποποιούμενος ὕβριν ὑποκριναμένην εὐσέβειαν. τοῦτό τοι καὶ
 ἀποτειματίζῃ τῷ Ὀρμισδα τὸν θάνατον· τυμπάνοις γὰρ κατὰ P 100
 τῶν λαγόνων παιόμενος καὶ φοπάλοις τοὺς ἐν ᾧ τραχήλῳ σπον-
 δύλους συνδράμωμενος καταλύει τὸν βίον πικρότατα. ὁ δὲ Χοσ-
 5 ρόης τηλοκούτῳ μίσει τὰ τῆς βασιλείας βεβηλώσας προαύλια ἐπι-
 βατήρια τοῦ κράτους ἐπανηύρισε, χρυσῶ τε πολλῶ ἐφιλοτιμείτο
 τοὺς ἐπιφανεστάτους τῆς Περσῶν βασιλείας, τῆς τε φρουρᾶς
 ὑπεξῆγε τὰ πλήθῃ, κατειρωνεύμενος ἐντεῦθεν οὐκ ἔσσεσθαι τῆς
 πατρῴας ἀπαθροπίας διάδοχος. ἕκτη δ' ἡμέρα, καὶ δι' ἐπι-
 10 στολέως μετεπέμπετο Βαράμ γενέσθαι ὡς αὐτὸν· καὶ δώροισ βα- B
 σιλικοῖς μεγατιμίαις ἐπιθάσσειε τοῦτον καταθέσθαι τὸ τυράννον.
 ὑπισχνείτο δὲ καὶ τὴν δευτέραν τοῦ κράτους ἀπονεῖμαι ἀξίαν ἀδ-
 τῷ, τοῖς τε προημαρτημένοις διαλύσασθαι, ἐνέχυρόν τε τῆς ὁμο-
 λογίας ὄρκον μεσίτην παρέχεσθαι. ὁ δὲ Βαράμ ταῖς βασιλικαῖς
 15 ἐντετυχηκῶς συλλαβαῖς χοῖσθε τὸν Χοσρόην ἡμίμαχο γράμμα-
 σιν. ἦδη γὰρ παραδήσομαι καὶ αὐτὸν τὴν τοῦ Βαράμου ἐπὶ
 λέξεως σύμφρασιν.

“Βαράμ φίλος τοῖς θεοῖς, νικητῆς, ἐπιφανῆς, τυράννων C
 ἐχθρός, σατραπῆς μεγιστάνων, τῆς Περσικῆς ἄρχων δυνάμειος,
 20 ἄμφρων, ἡγεμονικός, δεισιδαίμων, ἀνεπονεύσιτος, ἐν γῆς, εὐ-
 τυχῆς, εὐεπήβολος, αἰδέσιμος, οἰκονομικός, προνοητικός, πρᾶος,
 φιλόανθρωπος Χοσρόην τῷ παιδί Ὀρμισδοῦ. τὰ γραφέντα παρὰ
 τῆς ἑλλεμποῦς ὑμῶν καὶ μικροτάτης συνθέσεως ἐδεξάμην, καὶ τὰ
 σταλέντα παρὰ τῆς σῆς τολμηρᾶς ἐγχειρήσεως οὐκ ἀπεδεξάμην·

rito autem misericordiam illaudabilem aversabatur; et simulatam piete-
 tem ut apertam iniuriam excluderet; id quod exitium ei peperit: fustibus
 enim in ilia impactis et collo ictibus clavaram contractis, acerbissime vi-
 tam exiit. Chosroes cum tam inexplabili scelere primordia regni sui
 contaminasset, per adepto imperio laetitiam publicam instituebat, et in
 Persarum nobilissimos quosque largitiones auri prodige faciebat: ceteras
 vas e carcere dimittebat, quo a paternâ crudelitate longius abfuturus
 crederetur. die sexto per epistolam accitur Varanus, donisque pro ma-
 gnificèntia regia ad tyrannidem ablicciendam invitatur. proximi item ab
 rege honores in regno, admissorum condonatio, pactique huius pignus
 iussumandum intercessurum, promittuntur. Varanus lecta regis epistola
 hunc in modum describit ad verbum.

“Varanus deorum amicus, victor insignis, tyrannorum inimicus,
 satrapâ megistanum sive procerum, Persicarum copiarum imperator, sa-
 piens princeps, religiosus, inculpabilis, nobilis, beatus, voti compos,
 venerandus, oeconomicus, providus, mitis, humanus, Chosroae Hormis-
 dae filio. quae ab imperfectione paucissimaque prudentia tua mihi scri-
 pta sunt, recepi, munera confidenter abs te missa repudiavi: nam ne-

ἴδει γὰρ μήτε γράμμασι μήτε δωρήμασι βασιλικοῖς χρῆσασθαι
 ἡμῶς πρὸς ἡμᾶς, καὶ μάλιστα οὕτως ἀτάκτου τῆς σῆς χειροτο-
 D νίας προελθούσης κατὰ τὴν Περσικὴν πολιτείαν, καὶ μήτε τῶν
 εὐγενῶν καὶ ἄξιολόγων συμψήφων γενομένων τοῖς ἀτακτοτέροις
 καὶ δυσγενεστέροις ἀνθρώποις. ἵνα μὴ οὖν τοῖς πατράσι ἐπι- 5
 V 205 πέσης κινδύνοις, τὸ μὲν διάδημα ἐν ἱεροῖς ἀποθέμενος τόποις
 τῶν βασιλικῶν τόπων ἐπέξειλθε, τοὺς δ' ἐπὶ πτακισμῶν ἐλα-
 κότας ἐν εἰρκτῇ αὐθις ἀποθέσθαι τοὺς τὰ δικαῖά σοι τετολημέ-
 νους ἀναγκαῖον· οὐδὲ γὰρ μετὰ τῆς σῆς δυνάμεως ἴδιον ἀνεξετά-
 στως τοὺς κακοεργούς ἀνθρώπους παραλῦσαι τῆς προποιήσεως αὐ- 10
 τοῖς παρὰ τῶν νόμων ἐπεξελεύσεως. ταῦτα δὲ ποιήσας ἔλθε
 πρὸς ἡμᾶς, καὶ κλιματάρχης τῆς Περσικῆς πολιτείας παραντίκα
 γενήσῃ. ἔρρωσο, φρονῶν τὰ συμφέροντα. εἰ δὲ μή, προγο-
 νικῶς διαφύρηθι.”

P 101 8. Τοῦ δὲ γραμματοφόρου συντόνω κινήσει τινὶ θάπτον 15
 παραγεγονότος εἰς τὰ βασίλεια καὶ τὸ πύκτιον τῶν ὑπὸ Βαράμου
 συγγεγραμμένων τῷ βασιλεῖ παρακομισαμένου, τῇ ἐπαύριον
 ἄπαντας εἰσκαλεσάμενος ὁ τοῦ Περσικοῦ βασιλεὺς εἰς ἐπήκεον
 τῶν συνειληλυθότων παρεγύμνον τὰ ὑπὸ Βαρὰμ σοβαρῶς γεγραμ-
 μένα. οἱ δὲ πατράπαι καὶ οἱ ἄλλοι ταῖς τῶν ἄξιωματῶν τύχαις 20
 καταλαμπόμενοι, ἰδεινοπάθουν ἐπὶ τοῖς ἐκτόπως τετολημένοις
 τῷ Βαρᾷ, τῶν δὲ βασιλέα πρὸς ὀργὴν ἐξεβύκχενον, κοινὸν τῆς
 Περσίδος τύραννον ἐκ τοῦ φανεροῦ ἐκείνον αὐτὸν τὸν Βαρᾷ γρά-
 B φοντες. ὁ δὲ βασιλεὺς ὁ Βαβυλώνιος δεδιώς μὴ ταῖς ἀπειλαῖς
 τῶν λόγων ἐτραχηλῆ τὸν τύραννον πρὸς τὸ ἀπειθέστερον, κρύ- 25

que litteras neque dona regalia ad nos mittere conveniebat, cum prae-
 sertim te rege orando tanta sit in rem publicam Persarum invecta per-
 turbatio, et neque nobiles aequae alicuius pretii homines cum turbulentis
 illis ac plebeis societatem colverint. ne igitur paterna te calamitas ex-
 cipiat, depositum in sacris locis diademate regia excede, qui porro deli-
 quisse convicti sunt, qui, inquam, paria tuis sceleribus ausi sunt, eos
 integre in carcerem tradi oportet. non enim potentatis tuae est ho-
 mines maleficos citra discrimen legum poenis eximere. haec ubi feceris,
 te ad nos confer, et statim climataρχα Persidis (hoc est, tractus ali-
 cuius terrarum seu regionis praefectus) creabere. vale, et conducibili-
 lia fac cogites, sin minus, cum patre tuo male peri.

8. Cum tabellarius magnis itineribus celeriter in regia affuisset ta-
 bellasque a Varamo conscriptas regi tradidisset, die postero convocatis
 ad unum optimatibus magistratuumque honore illustribus ad se Varamo
 superba scripta commemorat. illi inusitatam viri audaciam graviter et
 iniquo animo ferunt, regique faces irarum subiiciunt, Varamum commu-
 nem Persidis tyrannum esse palam decernunt. rex metuens ne verborum

πτε μὲν παρ' ἐαυτῷ τὸ δοκοῦν, καὶ ὡσερ ὑπὸ παραπετώματι τῷ ἐπιπλάσῳ τῆς χολακίας τὴν τοῦ Βαρᾶμ ὑποκλέπτων δευτέραις ἀξίωσιν καθυφείναι τοῦ ὄγκου τὸν ἀντιπράκτονα, τάδε πρῶτον ἐν βιβλίῳ ἔγχαράξας αὐτῷ. οἴμην δ' οὐκ ἀναξιόλογον καὶ βαστῆν τὴν συνθήκην προθεῖναι τῆς λέξεως, ἵνα τῷ ἀμεταμόρφῳ τῆς τῶν πραγμάτων ἐκδόσεως ἀθόλωτὰ τὰ τῆς ἀληθείας ἀρῶμετο οἱ θεῶν καὶ ἀκορέστων ἀφηγημάτων κατορεστέμοι.

“Χοσρόης βασιλεὺς βασιλέων, δυναστευόντων δεσπότης, κύριος ἐθνῶν, εἰρηνάρχης, τοῖς ἀνθρώποις σωτήριος, ἐν θεοῖς C 10 μὲν ἄνθρωπος ἄριστος καὶ αἰώνιος, ἐν δὲ τοῖς ἀνθρώποις θεὸς ἐπιφανέστατος, ὑπερένδοξος, νικητὴς, ἡλῶ συνανατέλλων καὶ τῇ νυκτὶ χαριζόμενος ὕμματα, ἐκ προγόνων ἐπίσημος, βασιλεὺς μισσοπόλεμος, χαριστικός, ὁ τοῦ Ἰσωνας μισθοῦμενος καὶ τὴν βασιλείᾳ Πέρσαις διαφυλάττων, Βαρᾶμ στρατηγῷ Περσῶν, 15 ἡμετέρῳ δὲ φίλῳ. ὑπομνηστικὸν τῆς πολυθρυσλήτου ἐμῶν ἀνδρείας ἐδειξάμεθα, καὶ γνόντες ὅτι ὑγιαίνετε, ἐχαροποιήθημεν. τινὰ δ' ἐν τῇ ἐπιστολῇ ῥήματα παρετέθηκας, ἃ ἐκ τῆς σῆς οὐκ D ἐγεννήθησαν καρδίας. Ἄλλ' ἴσως ὁ τοῦ γράμματός ὑποουργὸς οἶνω πολλῷ μεθυσθεὶς καὶ ὑπνω ἀμέτρῳ περιβληθεὶς μάταια καὶ 20 ἀλλέκαστα ἐνόηνα συνεγράψατο. ἄλλ' ἐπειδὴ τὰ δένδρα ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις τὰ ἱμάτια ἀπεδύσαντο καὶ οὐκ ἰσχύουσι τὰ ἐνόηνα, διὰ τοῦτο οὐκ ἐταράχθημεν. ἡμεῖς δὲ καὶ τὸν βασιλεῖον θρόνον καλῶς ἀπελάβομεν, καὶ τὰ τόμματα Πέρσαις οὐκ ἀνετρέ-

17. an κατετέθηκας? :

minis tyrannum exasperatum ad officium praefractiosem redderet, sententiam suam occultam habet, et ficto velutque mandamento eum captam, ut ad secundam saltem petitionem de arrogantia remitteret, hunc ei libere scribit; quae ad verbum apponere, non alienum fore opinor; quo expositionum rerum nihil variata veritate puram ac liquidam hauriant, qui novarum narrationum delectatione satiri non possunt.

“Chosroes rex regum, dominantium dominus, gentium dominus, princeps pacis, hominum salus; inter deos quidem homo bonus et aeternus, inter homines autem deus illustrissimus; victor longe gloriosissimus, cum sole exorians, nocti oculos (stellas) largiens, a maioribus nobilibus, rex belli osor, bene merens de omnibus, Asonas mercede conducens et regnum Persis custodiens, Varamo Persarum duci, amico nostro. scilicet multorum sermonibus praedicatae fortitudinis vestrae susceptimus, intellectoque vos bene valere gavisi sumus. reperiebantur autem verba quaedam intexta epistolae, quae ab animo tuo haud profloerunt: sed fortasse amanuensis probe appotus altoque somno demersus vana et monstrosa somnia sua litteris exaravit, quoniam verò diebus iatis arboras suas vestes (frondes) deposuerunt et somnia non valent, ideo res nihil nos perturbavit, qui in sedem regiam honeste successimus, et Persarum

ψαμεν, τοὺς δ' ἐκ φυλακῆς διασωθέντας πάλιν φυλακῇ οὐκ ἐπι-
 θώμεν· οὐ γὰρ πρέπει βασιλείῳ δωρεὰν χηρεῖν δυνάμεως. τὸ
 μὲν οὖν διάδημα ἐπὶ τοσοῦτον τετρασθηκαμεν μη' ἀποτίθεσθαι,
 P 102 ὡς ἐπέκειν ἡμῖς, καὶ εἶπω ἄλλοι εἰσι κόσμοι, κακίων βίβη-
 λεύειν. ἐρχόμεθα δὲ πρὸς σὲ βασιλικώτερον, ἢ λόγος πείσσει- 5
 τες ἢ τοῖς ὄπλοις καθυποτάξαντες. εὖν θέλης εὖ ἔχειν, φρόνει
 τὰ δέοντα. ἔγλαινε, ἐσθμενος ἡμῶν ἄριστος σύμμαχος."

B
 V 206 9. Ὅτι γοῦν ταῦτα ἐπεπόμφε ὁ βασιλεὺς τῶν Μήδων
 τῷ τυράνῳ Βαράμ, αἱ δυνάμεις πάντοθεν ἤρασαντο. συλλέ-
 γει τε τὸ ὀπλιτικὸν τοῦς τε περὶ τὸ Ἀδραβιγανῶν, τοῦς τε ἐπι- 10
 καθμέρους τοῖς μέρεσι τοῦ Ζαβῦ ποταμοῦ. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ
 τοὺς ἀπὸ τῆν Νισιβιν στρατοπεδευομένους ἀνέλετο ὡς τάχος.
 καὶ δῆτα ὀπηγικά τὰς ἐπισωρευθείσας αὐτῶ δυνάμεις εἰς ἓνα ἐπε-
 στοίχισε χῶρον, χρήμασι φιλοφρονησάμενος, ταῦτ' ἀρ' ἠγγεμό-
 νας προῖσθησι, τὸν μὲν Σαράνην τοῦ δεξιῦ ἐπιστατῶν παρα- 15
 κελυσάμενος στίφους, Ζαμμένδην δὲ τοῦ ἐωνύμου κλίτους προσ-
 ἔστρεψε ἠγγήσασθαι, τὸν δὲ Βινδόην τὴν μέσσην περιβάλλεσθαι
 C φύλαγγα τῶν τε ὀπισθοφυλάκων ἀντέχεσθαι παρακλιεῦστο. ἀπά-
 ρας τοῖνυν ἐκ τῶν βασιλείων ὁ Περσῶν βασιλεὺς προσομιλεῖ πε-
 δλω τινί, ἐν ᾧ ποταμὸς περιεκέχτο ἑκατέρας δυνάμεως διαρρέων 20
 μεσαίτατος. ἐπὶ τῶν ἔχθρων τοῖνυν τοῦ ποταμοῦ ἑκατέρας στρα-
 τίας ποιησαμένης τὴν σύστασιν, καὶ πολλῶν λόγων ἀπὸ τῶ
 Χυρόου καὶ Βαράμ διαπύρρμευσμένων ἀπὸ πρώτης ἕω μέχρις

lura non evertimus, et custodia liberatos iterum non includemus: debent enim regis dona et robar obtinere. diadema denique nos adeo non deposituros confidimus, ut potius, si alii mundi extant, eorum nos fore reges speremus, veniemus autem ad te regaliter, et aut verbis tibi persuadeamus aut armis te subigamus. si bene vis habere, recta sapere vale; futurus socius noster optimus."

9. Hac epistola ad tyrannum delata copiae undique corrogantur, et miles ex Adrabiganis et ex accolis Zabae fluminis conscribitur. ad Nisibim quoque castrametati sine mora aggregantur. ergo postquam contractas a se copias unum in locum conduxit, distributo benigne congario duces praeficit. Saranem cornu dextrum, Zamendem sinistram curare iubet: Bindoi medios et triarios committit. profectusque e regia in planitiem quandam venit, quam fluvius interlabens utrumque exercitum dividebat. super ripas igitur utrisque constitutis, ac multis sermonibus ultro citroque a principio diei usque in vespere habitis, mandatisque et colloquiis in ventum effusis, et nulla ex parte ullo modo pace composita, praelium capessitur et pugna ingentia mala parturit. excursionones fiebant, et missilibus res praetentabatur; quae solent esse certaminum militarium praeludia. Varamus vallum circumdat, et alia ad suos

ἐσπέρας ἐπιστολῆς, καὶ τῆς διαλέξεως εἰς ἄλλα χειρείου καὶ μη-
 δαμῆ μηδαμῶς εἰρηναίων λήξεως κληρωσαμένης ἀποπεράτωσιν,
 ὁ πόλεμος ἐκαττύετο ἢ τε μάχη ἐκποφόρει μεγάλων κακῶν ἐπι-
 φοίτησιν. τοίνυν ἐκδρομαὶ τε ἤδη ἐγίνοντο ἄκροβολισμοὶ τε,
 5 καὶ ταῦτα δὴ ταῦτα τὰ τῆς παρατάξεως προπύλαια φιλοπόλεμα. D
 ὁ μὲν οὖν Βαράμης τύφρον περιεβάλετο, τὰ τε ἄλλα τὰ εἰς
 ἀσφάλειαν τῆς μάχμου δυνημῶς ἐτεκταίνετο· ὁ δὲ Χοσρόης σὺ
 θαρρῶν χάρακα ἐν πεδίῳ περιστοιχώσασθαι, ἡμέρας μὲν διατε-
 λούσης πολεμησείων ὥσπερ πως ὑπεφαίνετο, νυκτὸς δ' ἐπιούσης
 10 εἴσω τῆς πόλεως τὰς δυνάμεις περιεφρούρει συγκαλείσας. ἐντεῦ-
 θεν οὐκ εἰς ὀλίγην καταπεπτώκει ἀθυμίαν τὰ περὶ τὸν Χοσρόην
 στρατεύματα. ὁ δὲ Βαράμ, ὅτε κατάδηλος ἦ τῆς ἀντιθέτου
 δυνάμειος γέγονέ που δειλία, ἐθάρρησε λοιπὸν μὴ κλέψαι τὸν
 πόλεμον· οὐς γὰρ ἐνῆν βιάσασθαι ἐς τὸ φανερόν, τούτους οὐκ
 15 ἐδοκίμαζε τὴν ἀπάτην κατατιάσασθαι καὶ θολὸν τοῖς θριάμβοις
 διὰ τὸν δόλον παρέχεσθαι. ὁ δὲ Χοσρόης ὑπολαβὼν τινὰς συν-
 διατίθεσθαι τοῖς ὑπὸ τοῦ τυράννου διεγχειρουμένους φόνῳ διε-
 χρήσατο τούτους. δευτέρῃ δ' ἡμέρῃ τὰς περὶ αὐτὸν δυνάμεις
 καταβεβλημένους τὰς ψυχὰς ἔωράκει. διὰ τοι τοῦτο πρὸς ἀπό-
 20 δρασιν εἶδε, τὴν τε ἀποφυγὴν τοῖς ἀμφ' αὐτὸν γυναίοις προκα-
 τειργάζετο. οὕτω δὲ τῶν πραγμάτων διακειμένων, ἑβδόμῃ ἡ- P 103
 μέρῃ ὁ Βαράμ οὐκ ἐθέλοντος Χοσρόου πρὸς παράταξιν ἀπαντή-
 σαι νυκτομαχίαν ἐν σκοτομήνῃ συνίστησιν, ἐπιπίπτει τε τοῖς περὶ
 τὸν Χοσρόην στρατεύμασι φοβερῶς τοιγυροῦν οὔσης τῆς κα-
 25 ταπλήξεως, μεγάλου τε θορύβου ἑξαπιναιῶς φοιτήσαντος, τῆς
 τε θραύσεως πρῶτα τοῖς πωτοφόροις ζώοις ἐπιφερομένης ὑπὸ
 τῶν πολεμίων, εἶτα καὶ πρὸς τοὺς συμμάχους Χοσρόου μετα-

1. an ἐπιστολαῖς?

tutandos molitur. Chosroes exercitum vallo cingere in campo non au-
 dens die quidem toto bellaturus videbatur, adventante autem nocte co-
 pias in urbe securitatis ergo clauderat; ex quo milites ponebant animos.
 Varamus ex hostium timiditate factus animosior de caetero tectius agen-
 dum non putavit: quos enim vi aperta liceret devincere, ab iis fraudem
 sibi obiectari ac triumphis suis propter dolum adhibitam maculam asper-
 gi, probare non poterat. Chosroes ratus quosdam e suis tyranno favere,
 eos vita privat. die sequenti copias suas desperatas animadvertens
 praemissis uxoris ad fugam spectat. rebus sic affectis, luce septima
 Varamus, Chosroes conflictum detrectante, nocturnis tenebris impressio-
 nem facere instituit. stupore igitur horribili ac trepidatione desubito
 ingruente, primumque lumentis onerariis occisis, deinde ad milites ipsos

Theophylactus.

βεβηκότος τοῦ φόβου, πολλῶν τε ἀναιρεθέντων, μετατίθεται τὴν γνώμην τὸ μάχιμον, αὐτομολεῖ τε πρὸς τὸν Βαρᾶμ καὶ ταῖς ἄμφ' αὐτὸν δυνάμεσιν ἀναμίγνεται. ὁ μὲν οὖν Χοσρόης τὴν ἀκρώρειαν τῶν δυστυχημάτων φέρειν οὐκ ἔχων, ἧ ποδῶν εἶχε δυνάμειος, διαδιδράσκει τὸν μέγαν τοῦτον καὶ παραδοξότατον 6

B
V 207

κίνδυνον μετὰ τινων εὐαριθμῆτων ὑπασπιστῶν. (10) καὶ οὕτω τῆς βασιλείας ἐκπεπτωκώς, τὴν Κτησιφῶντά τε καταλαπὼν καὶ τὸν Τίγριν διανηξάμενος ποταμὸν, διηπορεῖτο ὅ τι καὶ δράσειε, τῶν μὲν πρὸς τὸ Σκυθικὸν τὸ εἶπον, οὓς Τούρκους λέγειν εἰώθαμεν, γενέσθαι εἰσηγουμένων αὐτῷ, τῶν δ' ἐν τοῖς Καυκα- 10 σίοις ἢ Ἀτραποϊκοῖς διασωζέσθαι ὄρεσιν. οὕτω μὲν οὖν ἡμηχάνει ἐκεῖνος ἐπὶ τῇ βασάνῳ τῶν παραινήσεων. τοιγαροῦν κομιδῇ ἐπιεικῶς ἀνατίθῃσι τῷ ἐπὶ πάντων Θεῷ τὰς ἡνίας τῆς ἀποδράσεως· εἰς τε τὸν οὐρανὸν ἀποβλέψας καὶ τοῦ δημιουργοῦ εἰς ἐν-

C νοιαν γεγονώς, ἀγνωμονῶν τε τοὺς ἐπιπλάστους Θεούς, τῷ τε 15 Μίθρα μηδὲν τι τῆς ἐλπίδος προσενεγκάμενος, ἐκότως ἡμαύρωσε τὸ τῶν κινδύνων ὀξύρροπον, καὶ τὴν πίστιν μεταβαλλόμενος μεταβάλλει καὶ τὴν τύχην πρὸς δεξιότητα. τῷ μὲν οὖν χαλινῷ χαίρειν εἰπὼν, τὰς τε εὐθελιζόμενας ἡνίας παρακρουσάμενος, ἤξιον ὑπὸ τῆς ἵππου ἰθύνεσθαι τὸν τε ἐπιβάτην ὑπὸ τοῦ 20 ἐποχοῦντος κυβερνᾶσθαι πρὸς τὰ συμφέροντα, Θεῷ καὶ ἵππῳ τὰς κρίσεις πεπιστευκῶς τῶν ἐκβάσεων· οὕτω γὰρ εὐδόκησεν ὁ καιρὸς, μεγάλην ἀποσχεδιάσαι τῷ κόσμῳ πραγμάτων ὑπόθεσιν.

D ἡ μὲν οὖν ἵππος ἐκίνη ἢ βασιλεὺς ἤγε τὸν ἐπιβάτην φουγάδα ἀπὸ τῆν ἔρημον. ταύτην δὲ διανύσας, καὶ τὸν Εὐφράτην ποτα- 25

progressa caede, nec paucis interfectis, reliqui mutata mente cum Varano sese coniungunt. Chosroes huic gravissimae eladi perferendae impar, summa usus celeritate cum paucis quibusdam satellitibus magnum et inexpectatissimum discrimen effugit. (10) cum sic regno excidisset, Ctesiphontem reliquisset Tigrimque traiecisset, pendeat animi quo se verteret, consulentibus aliis uti ad Scythas Orientales, quos Tarcas nominare solemus, proficisceretur, aliis, ut Caucaseis aut iaviis montibus salutem suam mandaret. sic ille rationum momenta examinans perplexus haerebat. itaque supremo omnium deo aequissimo arbitrium fugae suae permittit, sublatisque in coelum oculis et opificis universorum recordatus, deosque commentitios abominatus ac de Mithra (sole) omni spe ablecta, merito impendens capiti suo periculum amolitus est, et cum religione fortunam quoque feliciter mutavit. itaque dimissis habenis scite compositis, equi gressum ultroneum sequi, atque ab eo ipse rector, deo et animanti commisso eventus iudicio, ad utilitatem suam dirigi voluit. sic enim visum est tempori, magnum ex tempore mundo praebere admirationis argumentum. equus igitur ille regius secessorem suum fugitivum

μὸν παραμειψας, τῶν Ἀβορέων καὶ Ἀνόθων πλησιάζει φρου-
 ροίσι· ταῦτα δ' ὑπὸ τὸ Περσικὸν ἐφορολογεῖτο πολίτευμα. ἀπά-
 ρας δ' ἐντεῦθεν Χοσρόης ἀφικνεῖται ἐπὶ τὰ Κιρκησίον ἐχόμενα
 πόλει. δέκα δὲ σημείοις ἀγρυνλιζόμενος ἀπεκπέμπει ἀγγέλους
 5 εἰς τὸ Κιρκησίον, παραδηλῶν τὴν ἄφιξιν καὶ τὰς νεωτέρας τύ-
 χας καὶ τὴν ἐς τὸν Καίσαρα καταφυγὴν, τὴν τε ἐς τὰ οἴκοι κά-
 θοδον ἐξαιτούμενος ἤξιον συμμαχικὸν ἀπὸ Ῥωμαίων ἀποίσεσθαι. P 104
 τρίτη γοῦν φυλακὴ τῆς νυκτός, καὶ οἱ ἄγγελοι πρὸς ταῖς πύλαις
 ἐχώρησαν. ἐπεὶ δὲ ταῖς πυλωροῦσι τὰ τοῦ τευχίου διεξοδωόμενα
 10 ὑπὸ τῶν πρέσβειων διεγνωρίζετο, ὑπὸ τὸν ἡγεμόνα Θῦττον τῆς
 πόλει οἱ τὴν φρουρὰν τῶν πυλῶν ἐγγειμισθέντες προήεσαν, τῷ
 τε ἡγεμόνι μετὰ συντόνου σπουδῆς τὴν περιπέτειαν ἀντίθεσαν.
 τῷ δὲ φρουράρχῃ ἦν ἄρα Πρόβος ὄνομα. ὁ μὲν οὖν Πρόβος ἐξ
 ἑωδινοῦ τὸν Χοσρόην πρὸς τὸ ἄστυ εἰσάγει, δεξιότῃ δὲ καὶ
 15 φιλοφροσύνῃ τοῦτον ἐξένιζε. τὰ δὲ τούτου γύναια, παῖδας
 ὑπομαζίλους περιηγόμενα, λαν εἰς τὰ μάλιστα φιλανθρωπίας
 ἤξιον. τούς τε ὑπασπιστὰς καὶ περιπόλους (τριάκοντα δ' ἄρα
 τῷ Χοσρόῃ ὑπῆρχον) εὖ ἐποίει κάρτα ἐπιεικῶς. δευτέρα δ' ἦ- B
 μέρα, καὶ Χοσρόης ὁ τῶν Πέρσων βασιλεὺς ἐξίτηι τὸν Πρόβον
 20 διὰ γράμματος πρεσβεῦειν παρὰ τὸν Καίσαρα, καὶ ἐγκαράξας
 βασιλείους κεραλας διὰ Πρόβου τῷ αὐτοκράτορι ἔστειλε. τῇ δ'
 ἑσπεραία Κομεντιόλῳ τῷ στρατηγῷ κατὰ τὴν Ἱερὰν πόλιν ἐνδια-
 τρέβοντι κατάδηλον τὴν Χοσρόου ἐνδημίαν ὁ Πρόβος πεποίηται,
 πέμψας ὡς αὐτὸν καὶ τὰ παρὰ Χοσρόου ἐν ἀξιώσει γεγραμμένα
 25 τῷ Καίσαρι. ὁ δὲ Κομεντιόλος τῶν ὑπὸ τοῦ Πρόβου διαγνω-

25. an διαγνωσθέντων?

per solitudinem et iuxta Euphratem ad Aboretorum et Anathorum castella
 Persis tributaria perducit. inde discedens in fines Circesiorum deser-
 tur, et adhuc ad decimum lapidem distans, nuntium in urbem super ad-
 ventu suo recentique calamitate ac deliberato ad Caesarem per fugio
 mittit, cuius adiutus auxiliis redire domum desideret. tertia noctis vi-
 gilia nuntii ad portas affuerunt; qui ut custodibus de ingressu signifi-
 carunt, illi continuo ad urbis ac praesidii praefectum accedunt, de con-
 versione rerum certiores faciunt. Probus (hoc praefecto nomen erat)
 Chosroen mane in urbem introductum urbane et humaniter tractat, eius-
 que mulieres, quae lactentes adhuc infantes gestabant, satellites quoque
 et custodes, qui triginta numerabantur, habet benignissime. die sequenti
 Probum Chosroes orat ut per eum litteras ad Caesarem mittere sibi li-
 ceat. annuit epistolamque regis transmittendam suscipit. postero die
 Comentiolo duci Hierapoli degenti Chosroen ad se venisse scribit, et
 epistolam quam ille imperatori supplicem conscripserat adiungit. his
 sibi a Probe significatis, Comentiolus uni de cursoribus Hierapolitanis

σθέντων αὐτῶ κατὰ τὴν Ἱερὰν πόλιν τοῖς ταχυδρομοῦσιν ἄγγελον παρεδίδου ἤξοντα ἐς βασιλέα. ὁ δ' αὐτοκράτωρ Μαυρίκιος τούτων ἀκηκῶς περιγύρνεται, καὶ ταῖς κρείττοσιν ἐλπίσι κατάκομος ἦν. τὰ τε σήμαντρα τὰ Περσικὰ περιελόμενος, ὃ τι ἂν καὶ ταῖς δέλτοις ἐνεκχυράκτο, διηρηνῶτο ἀνελέσθαι τε καὶ ἀναγνῶναι. ἡ δὲ τῆς ἀξιώσεως τοῦ τῶν Περσῶν βασιλέως ἐν τούτοις. που συνετέτακτο· ἐπὶ λέξεως γὰρ προδήσω τὴν πρέσβευση, ἀκαλλώπιστον φράσεως, ὅπως τῇ ἀμαθίᾳ τῆς λέξεως τὸν νοῦν τῆς ἀξιώσεως ἀνεπίπλαστον ἐνοπτρισώμεθα.

V 208

11. “Χοσρόης Περσῶν βασιλεὺς τῷ ἐμφρονεστάτῳ βα-10

D σιλεῖ τῶν Ῥωμαίων, ἀγαθοποιῶ, εἰρηνηκῶ, δυνάστη, φιλεγγεῖ, καὶ τοῖς ἀδικουμένοις σωτήρι, εὐεργετικῶ, ἀμνησικακῶ χαίρειν. δύο τισὶν ὀφθαλμοῖς τὸν κόσμον καταλάμπεισθαι πάντα ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς τὸ θεῖον ἐπραγματεύσατο, τουτέστι τῇ δυνατωτάτῃ τῶν Ῥωμαίων βασιλείᾳ καὶ τοῖς ἐμφρονεστάτοις σκῆ-15 πτροῖς τῆς Περσῶν πολιτείας· ταύταις γὰρ ταῖς μεγίσταις ἀρχαῖς τὰ ἀπειθῆ καὶ φιλοπόλεμα ἔθνη λικμύζονται καὶ ἡ τῶν ἀνθρώπων διαγωγή κατακοσμεῖται καὶ κυβερνᾶται διὰ παντός. καὶ ἔστι λαβεῖν τὴν τῶν πραγμάτων ἀκολουθίαν τοῖς ἡμετέροις ῥήμασι συμφωνοῦσαν. ἐπὶ τούτων σκαιοὶ τινες καὶ πονηροὶ ἐν τῷ 20 κόσμῳ ἐπιπολάζοντες δαίμονες πάντα τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ καλῶς P 105 συντεταγμένα συγχεῖν μὲν ἐπιέχονται, εἰ καὶ μὴ ἔκβασιν ἢ τούτων λαμβάνει ἐγχείρησις, πρέπει τοὺς θεοφιλεῖς καὶ εὐσεβεστά-

11. post φιλεγγεῖ Ecce. καὶ μισοτυράνῳ, ἐπικακῇ, δικαιοπραγεῖ.

nuntium ad imperatorem perferendum inlungit, qui ex auditione mirifica voluptate perfusus, melius de caetero res ituras vehementer confidebat, detractoque signo Persico, quid tabulae continerent, legendo scrutabatur. continebant autem petitionem regis, quam ego, ut est, inornatam et simplicem hic subiiciam, quo in imperitia dictionis sinceritatem petitionis ceu in speculo contemplerur.

11. “Chosroes Persarum rex imperatori Romanorum sapientissimo, benefico, pacifico, potenti, nobilitatis amanti, inique afflictorum liberatori, ad bene de omnibus merendum propenso, infuriarum immemori salutem. duobus quibusdam oculis universum mundum illustrari, iam olim et ab initio deus optimus maximus curavit, hoc est, Romanorum imperio potentissimo et prudentissime temperata Persarum re publica. his namque principibus amplissimis rebelles et Mavortiae gentes compeoscuntur, humanaeque instituta vitae ornantur et reguntur semper. quarum rerum consequentiam verbis nostris suffragantem videre licet. quoniam ergo infausti quidam perversique daemones, inter homines vagantes, omnia a deo recte constituta confundere ac perturbare conantur, tametsi eorum conatus nihil proficiant, deo caros pietatique deditissimos

τους ἀνθρώπους τούτοις ἀντιστρατεύεσθαι, ἔχοντας ἀπὸ τοῦ
 θεοῦ σοφίας θησαυρὸν καὶ δικαιοσύνης βραχίονα καὶ ὄπλα.
 κατὰ τοίνυν ταύτας τὰς ἡμέρας οἱ βλαπτικώτατοι δαίμονες κατὰ
 τῆς Περσῶν ἐπιφοιτήσαντες πολιτείας δεινὰ κατειργάσαντο, καὶ
 5 δούλους κατὰ δεσποτῶν ἐπιστράτευσαν, κατὰ βασιλέως οἰκέτας,
 κατὰ τῆς τάξεως τὴν ἀταξίαν, κατὰ τοῦ καθήκοντος τὸ μὴ πρέ-
 πον, καὶ πᾶσι τοῖς ἐναντίοις τῶν ἀγαθῶν ἐχορήγησαν ὄπλα.
 Βαρὰμ γὰρ ὁ καταπτυστος δοῦλος ἐπὶ τῶν ἡμετέρων προγόνων
 αὐξήθεις καὶ διαλάμπσας καὶ μὴ χωρήσας τῆς δόξης τὸ μέγεθος B
 10 πρὸς ὄλεθρον ἀπεσκιρτήσῃ, καὶ βασιλείαν ἐαυτῷ μνηστευόμενος
 πᾶσαν διετάραξε τὴν Περσῶν πολιτείαν, καὶ πάντα καὶ πράττει
 καὶ διεχειρεῖ, ἵνα μέγαν ὀφθαλμὸν ἀποσβέσῃ δυνάμει, καὶ
 λάβωσιν ἐντεῦθεν ἔθνη ἀνήμερα καὶ κακοπραγέστατα παρρησίαν
 καὶ δύναμιν κατὰ τῆς ἡμερωτάτης τῶν Περσῶν βασιλείας, εἶτα
 15 λοιπὸν ἐντεῦθεν τῷ χρόνῳ καὶ κατὰ τῶν παρ' ἡμῶν φορολογου-
 μένων ἐθνῶν κράτος ἄσχετον καὶ πολλῆς λύμης οὐκ ἄμοιρον.
 πρέπει τοίνυν τῷ εἰρηρικῷ τῆς προνοίας ἡμῶν στηλιτευομένη β-
 ασιλείᾳ καὶ ἐπὶ τυράννων βιαζομένη παρασχεῖν χεῖρα σωτήριον,
 συστήσασθαι τε μέλλουσαν ἀρχὴν καταλύεσθαι, καὶ τῆς σωτη- C
 20 ρίας τὰς αἰτίας ὥσπερ τρόπαια οἰκουμενικὰ ἐν τῇ Ῥωμαίων πολι-
 τείᾳ ἰδρῦσασθαι, ἀναγορευθῆναι τε ἡμᾶς κτιστὰς καὶ σωτήρας
 καὶ ἱυτροὺς τῆς Περσῶν πολιτείας. πάντα γὰρ τὰ τῷ δικαίῳ

5. βασιλέας IP, βασιλείας Exc.

15. ἡμῖν Exc.

17. ἡ-

στουομένη Exc.

mortales, a deo sapientiae thesaurum iustitiaeque brachium et arma ha-
 bentes, illis obviam ire et contra pugnare decet. his itaque diebus per-
 niciosissimi daemones in regnum Persicum sese inferentes atrocia desi-
 gnarunt, et servos adversum dominos, famulos adversum reges, confu-
 sionem adversum ordinem, indecorum contra decorum, et omnia demum
 bonitati contraria et inimica suppeditatis armis instruxerunt. Varamus
 etenim, servus ille detestandus, a maioribus nostris evectus et honoribus
 illustratus, cum magnitudinem gloriae non caperet, ad pestem et pernici-
 em nobis machinandam prosiluit; et regni habenas sibi despondens, uni-
 versam Persarum rem publicam conturbavit; agitque et tentat omnia, ut
 magnum potentiae oculum extinguat, indeque nationes agrestes et ad
 malefaciendum promptissimae imperium Persarum mansuetissimum lace-
 randi licentiam potestatemque, ac tempore procedente contra vestras
 quoque gentes stipendiarias robur inexpugnabile et in primis exitiosum
 nanciscantur. erit igitur honestum pacificae vestrae providentiae, regno
 omnibus mortalibus notissimo et a tyrannis oppresso, sanum salutarem
 porrigere, ac principatum interitui proximum confirmare denuo atque
 constabillire, salutisque nostrae causas ut tropaea universalialia in re pu-
 blica Romana figi, vosque rei publicae Persicae conditores servatores

συμβαίνοντα πρέπει τοῖς δυνατωτάτοις βασιλεῦσι διὰ παντὸς ἀπεργάζεσθαι, καὶ ἐντεῦθεν τῆς μεγαλοπόας τὰ ἐγκώμια καὶ τοῦ τῆρε κόσμου μεταναστεύουσιν ἔχειν διὰ παντὸς ἀδιάφθαρτα, παράδειγμά τε συστήσασθαι ὡς οὐ δεῖ κατὰ δεσποτῶν δραπετάς ὀπλιζεσθαι. τὸ τοίνυν ἀνώμαλον νῦν τῶν πραγμάτων τῆς Περ- 6

D σικῆς πολιτείας προσήκει παρ' ὑμῶν κυβερνεῖσθαι· λαμπροτέραν γὰρ ἐντεῦθεν οἱ Ῥωμαῖοι τὴν εὐκλειαν δι' ὑμῶν ἀπολήψονται. ταῦτα Χοσρόης ἐγώ, ὡς παρῶν, γράφων προσφθέρωμαι, Χοσρόης ὁ σὸς υἱὸς καὶ ἐκέτης· οὐ γὰρ διὰ τὴν τύχην τῶν συμβεβηκότων ἀθετήσεις τῆς ἀξίας ἢ τῆς προσσηγορίας τὸ πρόσφορον. οἱ 10
δοτῆρες τῶν ἀγαθῶν ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ ἀνεπνευδίστον καὶ ἀτυράνητον ὑμῖν τὴν βασιλείαν διαφυλάξουσιν."

P 106
V 209

12. Ἐν ὄσῳ δὲ τὰ τῆς πρεσβείας κατεξητάζετο παρὰ τὸν Καίσαρα, ὁ Βαράμης τοὺς τε σατράπας καὶ τοὺς περιβλέπτους τῆς Βαβυλωνίας ἐφιλοφρονεῖτο θεραπείας τε ἡξίου, ἀναλαβὼν 15
τε τὴν βασιλικὴν πῆσαν ἀποσκευήν, ὄσῳ Χοσρόης ὁ τῶν Περσῶν ἐπισύρετο βασιλεύς, ἀφικνεῖται πρὸς τὰ ἀνάκτορα· διακρίνας τε ἐκ τοῦ ὀπλιτικοῦ ἀνδρα εἰς ἔκταξιν λογάδας ἀνερωνῦσθαι Χοσρόην προσέτατε δέσμιον τε ὡς αὐτὸν παραστήσασθαι. οἱ μὲν οὖν διητυχηκότες τῶν ὑπὸ τοῦ Βαράμ προσηταγμένων αὐ- 20
τοῖς Βινδόῃ περιτυγχάνουσιν, ὃς ἔχαιρεν ἐς τὰ μάλιστα Χοσρόῃ τῷ Περσῶν βασιλεῖ. τοῦτον δεσμοῖς καθυβρίσαντες ἄγουσι
B παρὰ τὸν Βαράμ ἐβδομαῖον. ὁ δὲ Βαράμ τὴν Περσῶν βασι-

et medicos proclamari. omnia quippe iustitiae consentanea perpetuo praestare iustissimos imperatores convenit, atque hic quidem excelsi animi praeconia, hinc autem emigrantes immortalia bona in omne aevum adipisci, exemplumque statuere, ne posthac fugitivi in dominos arma expediant. nunc igitur porturbatum Persidis statum a vobis regi et corrigi par est, ex quo per vos Romanorum gloria splendescet magis. haec ego Chosroes, tanquam praesens praesentem alloquens, Chosroes filius et supplex tuus. non enim quia me miserum fortuna finxit, tu quoque hanc mihi conducibilem seu dignitatem seu appellationem denegabis. angeli dei, bonorum largitores, imperium vestrum propro et tyrannis liberum custodiant."

12. Interea dum super petitione regis consultatur, Varamus satrapas et alios de Persis eminentiores comitate et beneficentia ad suas partes allectat, susceptoque comitatu et apparatu omni, quem post se Chosroes trahebat, ad palatium regale concedit; delectisque de exercitu bellatoribus egressis, Chosroem indagari et sibi vinetum sibi imperat. qui mandatis frustra parentes, in Bindoen regis Persarum praecipue studiosum incidunt, eumque contumeliose vexatum cum vinculis die septimo ante Varamum statuunt. Varamus regnum Persicum sibi vendi-

λείαν σφετεριζόμενος, καὶ τῷ ταύτης καθάπερ πολούμενος ἔρω-
 τι, ἐς τὸ φανερὸν τὰς τῆς ψυχῆς ἐπιβουλάς οὐ παρεδείκνυε, δε-
 διῶς μὴ τοῦτε ἔνεκα φωραθείη τέως τὴν ὄλην τῶν πεπραγμένων
 αὐτῷ ὑπόθεσιν συστησάμενος. ἤρα δὲ δόγματι συγκλήτου τὴν
 5 ἀρχὴν ἐμπορήσασθαι, καὶ τὴν ἀνάρρησιν τοῦ κράτους περιβα-
 λῆσθαι σὺν νόμῳ, οὐ βία τινί, ἐντεῆθεν τὴν μὲν βασιλείαν ἀνε-
 ποινεῖδιστον, τὴν δ' αὖ πάλιν ἐγγείρησιν ἀνεπιβούλευτον ἑαυτῷ
 σοφίζόμενος. ἐπεὶ δὲ πάντα ῥαδιουργῶν καὶ παλαμώμενος ἀπί- C
 θανος ἦν σοφιστῆς τοῦ βουλήματος, ἐχάλεπαινέ τε τοῖς μάγους
 10 τάναντία φρονοῦσι. τῆς τοίνυν ὀρέξεως αὐτῷ μηδαμῶς ἀπολα-
 βούσης τοῦ σκοποῦ τὴν βαλβίδα, χωρεῖ ἐς τὸ φανερόν. τῆς
 μεγάλης τοιγαροῦν καὶ ἐπιφανοῦς ἐνδημούσης αὐτοῖς ἐορτῆς, ἦν
 εἰορτάζειν οὐρανῷ παλαιὸς καὶ πρεσβύτης νόμος Πέρσαις ἐθέσι-
 ζε, τὸ βασιλικὸν διάδημα ἀνελόμενος ἀνηγόρευεν ἑαυτὸν βασιλέα,
 15 τῇ τε χρυσῇ κατηγάζετο κλίνῃ, τοῖς τε κατὰ τὴν Μαρτύρων
 ἀναστρεφομένοις βαρβάρους ἔχουσιν ἐγκρατῶς τῆς φρουρᾶς ἐγκε-
 λεύεται καὶ ἤκιστα τὸν νοῦν Χοσρόῃ παρέχεσθαι. τοῖς τοίνυν D
 τὸ ἄστυ πολιορκουσίαι Ῥωμαίοις ἢ τοῦ Βαρὰμ διαγόμενοις δῆλος
 γίνεται ἤλω γὰρ ὁ τὰ προστάγματα τοῦ τυράννου περιφρομέ-
 20 νος. μινούν γε Χοσρόης ἐπὶ τὴν λεγομένην Ἰερὰν πόλιν ἀφίκατο, A. C. 593.
 εὐδὲ μὴ Κομεντιόλος ὁ στρατηγὸς ἀγέραςτον καταλλέλοιπε τὸν
 τέως τῆς βασιλείας χηρέυστα ὄντω γὰρ ἔδοξε Μανρικίῳ τῷ
 αὐτοκράτορι, καὶ τὸ δόγμα μετεχώρει πρὸς πρῶτον. οὐκοῦν ἐπὶ
 τὸ Βεδάμιαι, οὕτω χωρίον λεγόμενον, ἐς συνάντησιν γίνεται

oare nitens, et eius cupiditate nimia quasi expugnatus, quas animo co-
 quebat insidias, haudquaquam prodebat, metuens ne quae egisset hacten-
 tes, omnia huius rei gratia egisse deprehenderetur. verum consilii de-
 creto sibi imponi et illigari quodammodo principatum, et legitima re-
 nuntiatione, non vi aliqua successionem in regno capessere desiderabat.
 Ita et regnum sibi non probrosum et molitionem tutam fore homo versip-
 ellis ratiocinabatur. sed ubi nihil non nefarie moliens, quod volebat,
 artificio suo persuadere non potuit, dominandique libido qua fervebat
 propositum minime tenuit, et magis quoque diversum sentientibus suc-
 cessit, in apertam audaciam prorupit, quamobrem magno et illustri
 die festo, cuius celebritatem Persia vetus et veneranda lex de caelo
 sanxerat, sumpto diademate somet ultro regem declarat, lectoque aureo
 insignis praesidiarlis apud Martyropolim barbaris mandatum mittit, uti
 urbem constantem teneant et Chosroem nequiquam audiant. Romanis op-
 pidum obsidentibus intercepto interuntio res patet. perro Chosroes
 Hierapolim venit; nec Comentiolus tunc regno videatur non honoravit,
 quando id Mauricius fieri iusserat, iussa quoque opere ipso praestabantur.
 quare ad oppidulum usque Bedamas appellatum venienti prodit obviam,

Κορμεντιόλος Χοσρόης, τὴν τε παρασκευὴν βασιλείου αὐτῶ συ-
 στησάμενος ἔδορυφόρει μεγαλονργῶς. ἐνάτη δ' ἡμέρα, καὶ
 τοῖς ἐν Μαρτυροπόλει φρουροῦσι Πέρσαις ἄγγελον ὁ Χοσρόης
 B 107 ἐξέπεμπεν ἄνδρα σατραπήν Μυραγδοῦν, οὕτω λεγόμενον, τὰς
 τε νεωτέρας τύχας καταδηλῶν, καὶ ὡς οὐ μετὸν αὐτοῖς τῆς πό- 5
 λεως ἔχεισθαι, τῆς τοῦ αυτοκράτορος μεγαλονοίας ἀπομάχους καὶ
 φίλους Πέρσας μεταπλαττούσης. Βεστάμι δὲ τῶν παρὰ Πέρ-
 σαις διαφανῶν κατὰ τὴν Ἀρμενίαν ἀπέστελλεν ἐς τὸ Ἀνδραβιγα-
 νὸν ἐγκειλεύμενος γενέσθαι καὶ τοὺς αὐτόθι ἐνδιατρίβοντας Πέρ-
 σας ὑπήκους αὐτῶ καταστήσασθαι. καὶ ταῦτα μὲν οὕτω ἐς τὸ 10
 B φανερὸν διεπράττετο· (13) οἷα δὲ κέρκωψ πεφυκῶς τὴν διά-
 V 210 νοιαν καὶ πάντα τοῦ δόλου τιθέμενος δεύτερα, τὸν τῆς φιλοξε-
 νίας ἀφειθήσας θεσμόν καὶ τοὺς ἄλλας τῆς φιλοφροσύνης ὑπὸ τὰς
 πτέρνας καταβαλόμενος, πεμπταῖον ἐξέπεμπεν ἄγγελον τοῖς τὴν
 Μαρτύρων πόλιν περικαθημένους Χαλδαίους, ἐγκειλεύμενος ἔχε- 15
 σθαι τῆς φρουρᾶς κάρτα κομιδῇ καὶ τοῖς ἐς τὸ φανερὸν προσ-
 ταττομένοις αὐτῶ μὴ προσέχειν τὸν νοῦν· φαῦλον γὰρ τὸ Περ-
 σικόν, καὶ βίος αὐτῶ δόλος καὶ κόμπος ἀνέκαθεν. ἀναβολῆς
 τοίνυν τῆς περὶ τὴν βασιλείαν καθόδου τέως ἔγγιμομένης αὐτῶ,
 ἐνεχείρει ἐς βασιλεῖα γενέσθαι Ῥωμαίων. ὁ μὲν οὖν Μαυρίκιος 20
 C τὴν Χοσρόου ἐφείσιν διαγνοὺς γράμμασι βασιλεῖσι τὴν ἐς αὐτὸν
 ἐνδημίαν ἐνέκοπτε, δόξης ὑπερορῶν, τὴν τε τοῦ συνόλιστος
 ἐπίδοσιν Χοσρόη προηγματεῖόμενος· διενοεῖτο γὰρ ὡς οὐ δεῖ

11. πεφυκῶς Εἰς. κερκῶς IP.

omnia regia illi constituit, magnificamque comitantium catervam attri-
 buit. die nona etiam Chosroes satrapam Myragdum vocabulo ad prae-
 sidium Martyropolim mittit, per quem fractas et abscessas res suas in-
 dicat, et monet uti urbem dedant, quando imperator magnanimus Persas
 bellicis viribus destitutos in amicitiam receperit. Bestamium vero, inter
 Persas virum honoratum, Andrabiganum in Armeniam ire morantesque
 illic Persas sibi subicere iubet. et haec quidem palam acta sunt.
 (13) caeterum ut ceterops, hoc est, homo fraudulentus ac veterator, et
 ingenio pravo, fallacis agere palmarium ducens, et hospitalitatis legi-
 bus multam salutem dicens, benevolentiaeque salem pedibus conculcans,
 quinto die per certum hominem praesidiariis Martyropolim edictum mit-
 tit, uti urbem summo studio et quam diligentissime custodiant, quaeque
 palam ipsis mandaverit, ea non curent, nequam est genus Persicum,
 cui vita dolus et factantia inde usque a prima origine. interea dum re-
 ditus in regnum differtur, ad Romanorum imperatorem proficisci aggre-
 ditur. cuius voluntate cognita, Mauricius litteris imperatoriis eum ve-
 nire prohibet, honorem suum in eo negligens et commodis Chosroae
 adaugendis prospiciens, sic enim statuebat, non oportere illum longius

πέρω τῆς Περσῶν πολιτείας μεταχωρῆσαι Χοσρόην, ἵνα μὴ τῷ Βαράμῳ πάγιον ἐντεῦθεν τὸ τῆς τυραννίδος κιδιδουσθεῖη ἐγχείρημα. ἦρος δ' ἀρχομένου ὁ Χοσρόης πρέσβεις ἐς βουσίλευ ἐξέπεμπεν. ὁ μὲν οὖν αὐτοκράτωρ βασιλικῶς ἐκκλησίαν τρίτην 5 συγκροτήσας ἡμέρᾳ ἐπιφανῶς προσκυνεῖται ὑπὸ τῶν πρέσβων. σιωπῆς τοίνυν δαψιλενομένης τῷ συνεδρίῳ, καὶ τοῦ βασιλέως ἄδειαν λόγων ἐκθέσεως ἀποδεδωκότος τοῖς Πέρσαις, ὁ τῶν D πρέσβων ἐπιφανέστερος προπαίτων τῷ δακρύῳ τὸν λόγον, κἀντεῦθεν τοὺς βασιλικοὺς οἰκτειροὺς ἀποδηρῶμενος, τῶνδε τῶν 10 λόγων ἀπήρξατο.

“Εἰ μὲν παρὰ τῶν προσφιλεστάτων ἦν ἡ ἀξίωσις, τρισμέγιστε βασιλεῦ, εἶχεν ἂν τὸ μὲν πρόσφορον ὁ καιρός, ὁ δὲ τρόπος τὸ εὐλογον, ὁ δὲ λόγος τὸ πείθειν, τὸ πάθος τὸν ἔλεον, τὴν πρόφουσιον ἢ ὑπόθεσις, ἢ ἀνάγκη τὸ τῆς ἐπικουρίας δῆξυρο- 15 πον, τὸ δ' αἰδέσιμον ἢ πρεσβεία, καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν, τοσούτους εἶχον τοὺς οἰκτειροὺς τὰ παθήματα ὀπόσας καὶ τὰς συμφορὰς ὤκειώσατο. ἐπεὶ δὲ καὶ τούτων πάντων μετὰ τῶν ἄλλων ἡ Περ- P 108 σὶς διητύχησε, λείπεται ἡ φιλανθρωπίαν ἐκ τῆς σῆς ἀρετῆς περιχεῖσθαι Χοσρόῃ, ἢ Μήδους ὑπὸ τυράννων μεγάλῃ ἀρχῇ κα- 20 ταστρέψασθαι. φαίη δ' ἂν τις, εἴ οἶδα, τῶν μὴ συνθέσεως μεμνημένων μυστήρια, λυσστελεῖν τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ τὸ Βαβυλώνιον καὶ ἡμέτερον φῶλον μακρὰν οἰμῶζιν ἐς κόρακας, βασιλείαν καὶ κράτος καὶ ῥώμην μεγάλην ἀποβαλλόμενον, καὶ ἀνταγωνίστῳ ἡσυχίᾳ τιλὶ τὸ Ῥωμαϊκὸν κράτος καταλιπαίνεσθαι, κα-

a Perside discedere, ne hinc tyrannici conatus Varami robustiores evaderent. vere ineunte, Chosroae oratores ad imperatorem adveniunt; qui more imperatorio tertio die conventu coacto, a legatis publice adoratur. silente igitur consessu dataque fandi copia princeps legationis, lacrimis orationem praecondiens indeque imperatoris misericordiam captans, sic disserere occoepit.

“Siquidem, ter maxime imperator, homines tibi gratissimi et carissimi petitum advenirent, haberet commoditatem tempus, rationem mos, misericordiae commovendae vim oratio, occasionem argumentum, auxilium celerimum necessitas, reverentiam legatio; atque ut summatim dicam, tot haberet fortuna nostra miserationes quot habet calamitates. quoniam vero cum aliis etiam his omnibus Persia fraudata est, restat ut vel tua virtus et humanitas Chosroem complectatur, vel adeo latum et magnum Persarum imperium a tyrannis evertatur. dixerit quispiam, sat scio, ex imprudentibus, expedire Romanorum imperio Persicam adeoque nostram nationem diu plorare et ad corvos ire, amisso regno cum potentia et viribus ingentibus, illos autem quiete, nullo obturbante, quodammodo pinguescere ac saginari, nesciens utique quid Romanae poten-

- κῶς εἰδὼς τὸ μὴ συνοῖσον τῇ Ῥωμαίων δυνάμει. οὐ γὰρ τῆς ἀπείρους φροντίδας τῆς περὶ τὸν κόσμον συντάξεως μίαν που
- B** μοναρχίαν δυνατὸν ἐγκολπώσασθαι, καὶ ἐνὶ πηδάλῳ καρδίας, ὅσην ἡλιος ἐφορᾷ, διυθνεσθαι κτίσιν. οὐ γὰρ καθύπερ τὸ ἐνιαῖον τῆς θείας καὶ πρώτης ἡγεμονίας ἔνεστι κώποτε καὶ τὴν 5 γῆν ἀπενέγκασθαι, ἀντιθέτως ἔχουσαν τῆς ἄνω ταξιαρχίας κατὰστασιν, ὑπ' ἀνθρώπων τὴν μὲν φύσιν φευστῶν, τὴν δὲ γνώμην ἀδοκιμασιῶν διὰ τὴν πρὸς τὰ χείρονα σύννευσιν, ἄλλοτε ἄλλως κυβερνωμένην πρὸς τὸ ἐπίσαλον. οὐκοῦν εἰ καὶ Πέρσαι τοῦ κράτους καθαιρεθείησαν, μεταβήσεται παραντίκα πρὸς ἐπὶ 10 ρους τὸ κράτος· οὐ γὰρ ἀνέξεται χηρεῦναι ἡγεμόνος τὰ πρᾶγματα, ἢ ἡ τηλικαύτη τίχη τοῦ ἐπιβαίνοντος. ὥς γὰρ λογισμῶν οὐκ
- C** ἔσονται φροντίδες ἀπόκοιτοι, οὕτως εὐδ' αἰ μέγισταί τῶν περὶ τὸν κόσμον ἡγεμονίαι ὀφραναί που ἔσονται τοῦ κυβερνήσαντος. ἢ οὐκ ἐκ Βαβυλωνίων Μῆδοι, ἐκ δὲ Μήδων οἱ Πέρσαι, μετὰ 15 δὲ τοῦτους οἱ Πάρθοι ὡσπερ τινὲ ἀκολουθίᾳ διαδοχῆς τὴν Χαλ-
- V** 211 δαίων ἐδδαιμονίαν ἐκτήσαντο; ὅτι γε οὐ μῖθ' ἐνὶ σύρρηγι νόμιον μέλος πνευδση οὐχ ἄπαν ποιῆ τὸ πολίμιον, ποιμῆν ὁμοῦ καὶ αἰπόλους προδῆπτον τοῦτο καθέστηκε. τοιοῦτό τι καὶ τοῖς ἀνθρώποινοις πρᾶγμασι συμβαίνειν φιλεῖ. ἱκανῆ δὲ τεκμηριώσαι 20 Μακεδονικοῦ παιδαρίου τινὸς ἢ μαινολις καὶ παράλογος ἔφεισι.
- D** τύχης γὰρ Ἀλέξανδρος ἄωρον γενόμενος παύγιον, καὶ μικρὸς παρ' αὐτῆς κατ' εἰρωνεῖαν ἱλαρνόμενος, Ἐδρώπης κρατεῖν

tiae conducere videatur. haud enim fieri potest ut una monarchia innumerabiles orbis terrarum rite atque ordine administrandi curas in se recipiat, unoque velut temone mentis, quantum hominum sol aspicit, gubernetur. non enim licebit unquam terrae quoque supernis ordinum principatibus similitudine quadam respondentem statum et unitatem divini primique principatus, qualem in caelo est, consequi, cum ab hominibus natura fluxis et ob propensionem ad deteriora sequenda mente corruptissimis aliter alias, propter rerum mobilitatem inconstantiamque procureretur. quocirca etiamsi Persae imperio depulsi fuerint, ad alios mox devolvetur: duce enim ac rectore tanta rerum fortunarumque moles carere nequit. nam sicut cogitationes nunquam selungi a ratiocinatione poterunt, ita nec amplissima mundi imperia, a quo administrantur, unquam desiderabunt. an non e Babylonis seu Assyriis Medi, ex Medis Persae, ex his Parthi quasi quadam consequenti successione Chaldaeorum opes acquisierunt? et pastoritium melos una cantatum fistula gregem totum non facere, opiliones et caprarios haud latet. tale quiddam et in rebus humanis solere contingere, Macedonici cuiusdam adolescentis furiosa et insipiens cupiditas satis superque probaverit, fortunae siquidem immaturum factus indubium Alexander, paulumque ab ea simulate exhilaratus, de Europae ditione superbiebat, maris imperium ad se tra-

ἔβρονθύνετο, θαλαττοκρατεῖν ἑγχειρῶν, καὶ Βαβυλωνίων ἤρα σκῆπτρων ἀντέχεσθαι, τοῦ τε Ἰνδικοῦ κράτους ἐλλίγετο, Λιβύην δ' ὑπακούειν ἠπειλεῖ, καὶ ἐς τοσοῦτον αὔξειν τὰ τῆς ἀρχῆς ἐβιάζετο, ἐς ὅσον μὲν χεῖται ἀήρ, ἡλίου δ' ὄψεις ταῖς βουλαῖς τῆς μαρμαρυγῆς καταυγάζουσιν. εἰς ἐνιαῖον τὸ κράτος καὶ μοναδικὸν τὸν ὑπὸ σελήνην κόσμον δουλαγωγεῖν καταφρέγετο. ἀλλὰ τούτου θῦπτον ἀπέσβη μετὰ τῆς ἔξουσίας ἢ ὕρεξις, καὶ πρὸς τὴν πολυτύραννον ὡς ἔπος εἰπεῖν ἡγμονίαν διαιρούμενα πάλιν προσεχώρει τὰ πράγματα· οὐδέ πέρυκε γὰρ συμφέεσθαι
 10 τοῖς ἄσυμφώνοις ποτὲ τὸ ὁμόλογον. εἰς τί τοιγαροῦν εὐδαιμονίας Ῥωμαίων περιστάη τὰ πράγματα, Περσῶν μὲν καθαιρου- P 109
 μένων δυνάμειος, ἐτέρῳ δὲ παραπειπόντων φύλα τῷ τυράνῳ; εὐδοξίας δὲ τίνα χαρακτηρὰ τὸ Ῥωμαϊκὸν περιβάλλοιτο γένος, ἱκίτην ἀπαινούμενον βασιλέα τῶν ὑπάντιον γῆς ἐπιφανέστατον
 15 τε καὶ ἀλκιμώτατον; ἢ ποίαν εὐσεβείας ἀρόπολιον ἔξετε, τοδς ἡτυχηκότας ἔξουθενήσαντες; πότε δέ, βασιλεῦ, τοδς ὑπὲρ δικαιοσύνης ἀγῶνας ἀράμενος ἔπλα κινήσεις πρὸς πόλεμον, τυύτης που χηρεῶν τῆς ὑποθέσειος; πότε δέ σοι τὸ τῆς θρησκείας κάλλος ὠραισθήσεται, εἰ μὴ γε ἐν τῷ παρόντι καιρῷ; νῦν ἢ
 20 τοῖς πράγμασι τὴν προσηγορίαν κυρώσατε, ἢ τοῖς ἀδικήμιοσι τῆς κλήσειος τὴν ψευδωνυμίαν κληρώσησθε. τί δὲ δεῖξις τούτου βασιλικώτερον παρὰ πάντα τὸν τῆς σῆς ἡγεμονίας καιρόν; τοιούδε B
 τίς ἄλλη τοῖς Ῥωμαίοις μεγαλαυχημύτων ὑφορμὴ καυσταλή; τί

habebat, sceptris Persica sibi asserebat, Indiae regna appetebat, Africae regi sui minas intentabat, et imperium eo usque proferre nitabatur, quousque spirabilis haec natura diffunditur et solis oculi coruscant radiorum lucem proiciunt. ad unicum et singularem dominum totum infra lunam imperium redigere concupiscebat. verum cito evanuit eius cum potestate desideratio, et in multos dominatus, ut uno verbo dicam, res divisae rursus concesserunt: nam quod consentaneum est, cum dissentaneis coalescere et coagmentari nunquam solet. Persis igitur potentia sua spoliatis et alteri tyranno nationes suas permittentibus, quam, quacumque, felicitatem consequetur Romana res publica? quam autem gloriae celebritatem Romanum genus inveniet, si regem omnium orbis regum et clarissimum et fortissimum sibi supplicantem reiecerit? aut ad quam arceam pietatis confugietis, si infortunatos ac miseros despexeritis? quando tandem, imperator, susceptis pro iustitia certaminibus arma ad pugnam movebis, si occasione modo non uteris? quando religionis decus novo decore cumulabis, si hoc tempus praetermiseris? nunc aut inclitum nomen vestrum re ipsa ratum facietis et confirmabitis, aut iniuste factis falsum vos nomen praeferre ostendetis, iam vero quod hoc tempore magis imperatorium tempus per omne imperii tui spatium habere poteris? quatenam huic par gloriandi materia Romanis unquam dabitur? tibi au-

δέ σοι, βασιλεῦ, τῆς σῆς ἐπιεικείας ἐνέχρον ἔσται τοῖς ἔθνεσι
 τούτου σεμνότερον; νῦν ἀρύση διὰ μικρῆς συμμαχίας τὴν εἰρή-
 νην ἀθάνατον, καὶ ἂ τοῖς μυρίοις ἀγῶσι τῷ τε τῶν φρονετῶν
 ἀπέρω καὶ τῷ ἐκχύτῳ τῆς τῶν χρημάτων καταβολῆς Ῥωμαίους
 μήπου κατείρωσται, νῦν διὰ ψυχῆς ἀρετῆν, ὑπὸ μὲν τοῦ και- 5
 ροῦ ζητυμένην, οἰκονομουμένην δὲ βασιλικῶς, ἀπραγματεύτως
 ἀποίησιν, καὶ καρπώσῃ τὴν ἀλύπην ἡρεμίαν πόνων ἐκτός· οὗ τί
 ἄκ γένοιτο Ῥωμαίους λυσιτελέστερον; μηδὲν τι τῆς Ὀρμισδοῦ
 κακίας τὴν σὴν κατοικεῖτω καρδίαν. ἔμαθεν, ἔξ ὧν ἔπαθε,
C μὴ τὴν εἰρήνην βδελύττεσθαι. οὐκ ἔστι Χοσρόης τῶν πατρῶν 10
 ἀδικημάτων διάδοχος· οὐ κληρονομοῦσι μετὰ τῆς οὐσίας οἱ παῖ-
 δες καὶ τῆς πατρῶς πάντως που προαιρέσειως. ἐκεῖνος δυσμε-
 νῆς, οὗτος νῦν εὐμενῆς, οὐσιωμένην αὐτῷ τὴν σὴν εὐεργεσίαν
 περιωρόμενος, ἧς ἀμνημονεῖν ἀσχυρῶθήσεται, πολλοὺς τῆς εὐ-
 σεβείας κεκτημένος τοὺς μάρτυρας. μὴ κρατεῖτωσαν τύραννοι, 15
 ἵνα μὴ καθέξῃς τὸ παρῴδειγμα. ἢ οὐχὶ τὸ κακὸν τοῖς πολλοῖς
 ἐστὶ περιζήλον, καὶ πρὸς τὰς τῶν χειρόνων ἐπιβίους ἢ τῶν ἀνθρώ-
 πων καθίσταται φύσις, δυσανάγωγον πρὸς τὸ κρείττον τὴν ὁμηλῆν
D κεκτημένη; ἀνηκόαμεν καὶ τὸν τύραννον πρέσβεις ὡς ὑμᾶς δια- 20
 πέμψασθαι, ἔξιν κοινωνῶν ἀξιώντα τὸν οὐδὲν ἡδικηκότα τοῦ
 πλημμελήματος, νεωτερίσαι τε δεσπότην μετὰ δραπέτου μονο-
 νουχι σοφιζόμενον. οὗ τί ἂν γένοιτο Ῥωμαίους ἀδοξότερόν τε καὶ
 ἀπεικτότερον; ποῖαν δὲ σοι πίστειως κρηπίδα ὑποστηρίσει ταῖς

tem quodnam pignus aequitatis ac bonitatis tuae apud omnes gentes hoc uno esse queat augustius? nunc si opem modicam tuleris, aeternam pacem redimes; quaeque mille praestis, curis infinitis, profusa innumerabili pecunia nondum a Romanis effecta sunt, ea nunc per animi tui virtutem ab alienis temporibus requisitam et abs te pro dignitate imperatoria impensam ac dispensatam nullo negotio assequere, quietaque omni moerore soluta citra laborem perfruere. quo quid Romanis vitium accidere possit? ne quid mens tua Hormisdæ improbitatem in filio reformidet? docuerunt eum mala sua pacem non aversari. non est scelerum patris sui successor Choroës: nequiquam enim cum facultatibus etiam institutorum paternorum hereditas ad filios pervenit. ille malevolus, hic benevolus, tuam beneficentiam pro divitiis ac fortunis suis circumferens; cuius memoriam deponere, cum pietatis erga se tuae testes adeo multos habeat, erubescet. ne dominantur tyranni; ne quo modo exemplum proponas, multi siquidem malum facile aemulantur, et propter deteriorum appetitiones natura humana ad meliora difficile impellitur. audivimus et tyrannum legatos ad vos misisse, et innocentem delicti sui socium facere voluisse, dominumque cum fugitivo pariter res novas molitum nequiter docere conatum quodammodo; qua auditione nihil Romanis indignius aut fugiendum magis. quale porro fidei suae apud te funda-

ὑποσχέσεσιν ὁ μεγίστης ἀγνωμοσύνης ἔχων ὑπόθεσιν καὶ κατὰ τῶν εὐεργετησάντων συστησάμενος φάλαγγα, ὁ πᾶσαν ἰδέαν κακίας περιβαλόμενος, ἵνα δεσπότην μηδὲν ἡδίκηκότα βασιλείας καθέλη; οὐ πέφυκε κακίας ὑπόθεσις φιλάς διασώζειν ὑπόσχεσιν. 5 ἀφιλόσοφος ἔναρξις καὶ τὸ πέρας ἔξει πάντως ἀσύμφορον· τοῖς P 110 σπέρμασι γὰρ ἢ βλάστησις οὐκ ἐναντίαν ἔχει τὴν πρόδοον. δώροισι ἀγκιστρῶν τὸ μὴ δίκαιον ἴσως ὁ Βαράμ ἐγχειρήσειεν· ἀλλὰ κακῶν ἕδωρα δῶρα κοῦκ ὀνήσιμα ἤκουσά του λέγοντος τῶν παρ' V 212 ὑμῖν ἐπὶ κομπῆσι σοφῶν. οὐκ οἶδε παροινίας μισθὸς καρπίλλεσθαι τὴν ἀπόλασιν, οὐκ οἶδε κέρδος ἀδικίας φυόμενον αὐλαξιν ἀμεταμέλητον ἔχειν γέωργημα. πρὶν γὰρ ἡδύναι, λυπεῖ, καὶ πρὶν περιθάλξαι, πρὸς ἀνίαν ἐκκλίνει· ἐξεχώρησε γὰρ τῶν ἐραστῶν προσαφαιρούμενα καὶ ἃ μὴ κακῶς τις ἐκτήσατο. ἡμεῖς δὲ B 3 τὴν Μαρτύρων πόλιν ἀνταποδώσομεν, τὸ τε Δάρας προέκα 15 παρῆξομεν, τὸν τε πόλεμον ταφῇ καθιδρῶσομεν, ἀπόμισθοι τὴν εἰρήνην οἰκοδομήσαντες, τῇ τε Ἀρμενία χαίρειν εἰπόντες, δεῖ ἦν ὁ πόλεμος τὴν παρησιαίαν δυστυχῶς τοῖς ἀνθρώποις ἠτύχησε. καὶ εἰ μὴ τῆς ἀνάγκης ἐπάξια τὰ δωρήματα πέφυκεν, ἀλλ' οὖν τοῦτο κάλλιστόν ἐστιν ἡμῖν, τὸ μέτρω φιλοσοφεῖν τὴν ὑπόσχε- 20 σιν, ἢ μεγάλας ἐπαγγελίας τὴν ἀκοὴν ἐκλιπάνοντας τῷ ἀτελεσιουργῆτι τοῦ συμπεράσματος ἀθάνατον τὴν διαβολὴν ἐπιφέρεισθαι, μεγάλας κακῶν ἀφορμὰς τῇ τῆς εἰρήνης ἐσούστερον ἐδε- C 3 ξία κακῶς θησαυρίσαντας. ἱκανῶς ὑπέρ τοῦ συνόλοντος Ῥω-

mentum promissis substruxerit, qui extremae iniquitatis convincitur et adversus bene meritos comparavit exercitum, qui omne malum facinus est ausus, ut immerentem dominum regno spoliaret? non consueverunt improbi, ut amici, servare promissa. principium fatuum finem quoque penitus inutilem sortietur: quale enim semen, tale germen. donis fortasse Varamus iniusta impetrare contendit. atqui improborum dona non esse dona nec utilia, audivi quendam dixisse de vestris scriptoribus, quos elegantia et festivitas orationis commendat. non sentit fructum voluptatis amentiae merces, nec lucrum sulco iniquitatis enascens absque poenitentia colonem dimittit. nam priusquam delectet, contristat, et priusquam demulceat, moerore afficit. abeunt enim a cupidis, simul ablata, etiam quae non malis rationibus quaesiverant. nos autem Martyropolim restituemus, et Daram gratuito reddemus, bellum nulla mercede composita pace sepeliemus, Armeniaque cedemus, cuius causa bellum tanta licentia grassatum est. quodsi maior est necessitas nostra quam ut ei haec dona respondeant, tamen hoc vobis summae laudi erit, moderatas potius promissiones sapienter amplecti, quam magnis pollicitis delinito fini imperfecto laborem perennem aspergere, et non leves incommodorum perferendorum occasiones bona in posterum pacis habitudine

μυλοῖς τε καὶ Πέρσαις ἀπολελόγημαι. εἰ δέ τι τῶν ἐντελεστέρων παρῆται, σῆνες, ὦ βασιλεῦ, τὸ λειπόμενον. πολλὰ γὰρ ἀπὸ τῆς ἀγωνίας τὸν λογισμὸν ἀποδιδράσκειν φιλεῖ· οὐκ οἶδε γὰρ ἀνάγκη μελέτης ἀνέχεσθαι ἢ φροντίδος ἐπιβολαῖς πειθαρχεῖν αἰεὶ, διαπορθμενούσης τὸν νοῦν τῷ ταράχῳ τῆς συγκυρήσεως.” 6

D 14. Τούτων οὕτω διαλαληθέντων ὑπὸ τῶν πρέσβειων, καὶ τῆς ἀξιώσεως τὸ πιθανὸν καὶ ἐπιχαρὶ κληρωσαμένης τῇ εὐροίᾳ τοῦ λόγου, ὑπὸ τε τῆς βουλῆς καὶ τοῦ αὐτοκράτορος δογματίζεται ἐπικουρήσειν τῷ Χοσρόῃ Ῥωμαίους, τῷ δὲ Βαρὰμ κάρτα κομιδῇ παρασκευάζεσθαι πόλεμον, ἀνάξιον Λατινίδος ἀρχῆς 10 τοῦ αὐτοκράτορος κριναντος ὅπλα τοῖς ἀδικοῦσι παρέχεσθαι καὶ προκινδυνεύειν τοῦ μὴ καλοῦ διὰ τὸν ὄγκον τῆς ὑποσχέσεως, καὶ Ῥωμαίους αἰσχίστην ἀναδεξαμένους ὑπόθεσιν ἀθανάτοις ὀνειδεσι διὰ παντὸς στηλιτεύεσθαι. τὰ μὲν οὖν τοῦ ὀβριμότητος ἐπ’ ἐκείνη P 111 τῇ ἡμέρᾳ περὶ τὸ βασιλεῖον ἕστῃ ἐξηχεῖτό τε καὶ ἐπεπόλαξε· πεμ- 15 πταῖοι δ’ οἱ πρέσβεις εἰσφρήσαντες πρὸς τὸν Καίσαρα καὶ δούροις διακοσμηθέντες βασιλικοῖς ἐν γράμμασι τὸ παρὰ τοῦ βασιλέως ἀποφέρονται ψήφισμα. ἐπὶ τούτοις δὲ τὸν τε Σαμὲν καὶ Χοσροπερόζην, τοὺς τε ἄλλους οὓς ᾗδη πρότερον κατὰ τὸν τοῦ πολέμου καιρὸν ἤρῃκει τὸ Ῥωμαϊκόν, ὁ αὐτοκράτωρ ἐς Χοσρόην ἤμα 20 τοῖς πρέσβειν ἐξαπέστειλεν. ὁ μὲν οὖν Χοσρόης τὰ ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ Καίσαρος διαναγνούς, τὴν τε τῶν Ῥωμαίων ἀγασθεῖς

7. εὐροία Bxc. εὐροία IP.
δὲ IP.

8. καὶ add. Bxc.

19. τοῦς

“quasi in thesaurum collectas habere. quid Romanis iuxta atque Persis profuturum arbitraret, satis a me demonstratum est. si quid alicuius momenti praetermisi, tu id per te, imperator, intelliges. multa enim anxii cogitationes fugiunt, cum necessitudo meditationis impatiens sit, neque incursanti curae semper obtemperet, ubi accidens quippiam mentem perturbatam alio avocavit.”

14. His ita dictis a legato, cum orationis gravitas fidem et gratiam petitioni conciliasset, benevole a senatu imperatoris Chosroae auxilium et in Varamum maximum gravissimumque bellum decreto sancitur, quod Latino imperio foedum iudicaret imperator arma sceleratis suministrare, et propter magnitudinem promissorum pro turpitudine propugnare, Romanosque ignominiosissimo suscepto negotio sempiterna apud omnes infamia flagrare. decretum igitur illius ~~domi~~ per urbem imperatoriam omnium ora pervagabatur, ad Caesarem die quinto introducti et muneribus ornati diploma auferunt. posthaec Sames, Chosroperoen, alios item a Romanis belli tempore captos ad Chosroen cum legatis remittit. Chosroes libello perlecto virtutem Romanorum suspiciens, Hie-

ἀρετὴν, τὴν μὲν Ἱερὸν πόλιν καταλειπὼν ἕνα Κομεντιόλω ἐς
 Κωνσταντῖναν τὸ ἄστυ ἀφίκετο. μακροῦ τε ὕστερον καὶ ὁ τῆς
 Μελιτηνῆς προεστὼς (Δομετιανὸς δ' ἄρα οὗτος) βυσιλικαῖς ὑπο- B
 θήκαις γίνεται πρὸς Χοσρόην, ὃς πρὸς γένος συνῆπται τῷ βασι-
 5 λεῖ Μαυρικίῳ, τὴν τιμὴν ἱερέως, τὴν δὲ περὶ τὸν βίον κατα-
 σκευὴν ἱερώτερος, τὸν λόγον ἡδύς, τὴν πρᾶξιν ταχύς, τὴν
 συμβουλήν ἐμφρονέστατος. συνείπετο δ' αὐτῷ ὅ τε Γρηγόριος
 ὁ τῆς Ἀντιοχείων τοῦ ἱερατικοῦ ἐξηγούμενος· ἔδοξε γὰρ καὶ τοῦτο
 τῷ βασιλεῖ, καὶ κατεφοίτα πρὸς τὴν πρᾶξιν ὁ λόγος. παραγε-
 10 νθηθέντες γοῦν οἱ ἱερεῖς ἐς Κωνσταντῖναν αὐτὴν λόγοις καὶ δώ-
 ροις παρηγόρουσαν Χοσρόην, ἐπιτεύξεις ἐλπίδων ἀδνυομένην δια-
 τιθέμενοι. ὁ μὲν οὖν Χοσρόης ἀνὰ τὴν Νισιβίην πρέσβεις ἀπέ-
 στελλεν, ἀναμιμνήσκων Πέρσας τῆς εὐνοίας τῆς ἐς τὸ βασίλειον C
 γένος, παρακαλῶν τῷ ἡλίῳ τῆς παλαιότητος ὡς οὐ δεῖ τυράν-
 15 νων ἔξουσίας ἀνέχεσθαι καὶ καθυβρίζειν νόμον ἀρχαῖον καὶ πά-
 τριον, καλῶς γεγηρακότα τῇ Περσῶν βασιλείᾳ καὶ μηδέ ποτε Γ 213
 τῷ νεωτέρῳ τῆς καθαιρέσεως ἀπενεγκάμενον τὸ ἀδόκιμον. τῷ
 δὲ Βαράμῃ ἐπεὶ κατάδηλον γέγονεν ὡς διεσώθη μὲν ὁ Χοσρόης,
 ὅπως τε Ῥωμαῖοι φιλοφρόνως αὐτὸν ἀνεδέξαντο, τὸ δ' αὐτὸ καὶ
 20 παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος διὰ τῶν πρέσβειν ὠμολόγητο, πρέσβεις
 ἐξέπεμψεν, ἀξίων τὸν αὐτοκράτορα μηδαμῶς ταῖς Χοσρόου τύ-
 χαις ἐπικουρεῖν, δυσχυριζόμενος Νισιβίην τε πόλιν παραδιδόναι
 Ῥωμαίοις καὶ τὰ ἄχρι Τήγριδος ποταμοῦ. ὁ μὲν οὖν Βαράμ
 25 ἐπὶ πάλιν ἐπλανᾶτο· οὐ γὰρ οἶός τ' ἦν διαφθεῖρειν τὴν τοῦ βα- D
 σιλείως ὁσιότητα. οὐ πολλαῖς δὲ ἡμέραις καὶ τὸ σοβαρὸν ἔξογ-

rapoli relicta una cum Comentiolo Constantinam petit. paulo post et Melitenes praesul Domitianus, genere Mauricium attingens, et cum honore sanctus (sacerdos) tum vitae instituto sanctior, sermone suaviter, actione solers, consilio prudentissimus, auctoritate imperatoria ad Chosroem contendit; quem Gregorius Antiochenus antistes comitatur: nam et hoc imperatori placuerat, et voluntati eius re satisfiebat. hi Constantinam ingressi alloquio et donis Chosroem consolantur, afflictumque ad bene sperandum exarscitant. is legatos Nisibim mittens, Persis memoriam veteris benevolentiae in genus regum redintegrat, leniter eos admonens ne tyrannicam potestatem patiantur, neve antiquam et patriam legem, quae probe in regno Persico senuerit et nunquam iuniori regem veterem loco movendi ius permiserit, cum insolentia abrogent. Varamus ut Chosroem servatum et a Romanis benigne exceptum didicit, idque ipsum ei imperator missis legatis confessus est, missis et ipse legatis rogat ne inclinatum atque iacentem Chosroae fortunam ullo modo respiciat, paciscens se Nisibim, et quantum esset inde locorum ad Tigrim, Romanis daturum. sed fallebatur multum: nec enim poterat imperatoris

κωσάμενος, τοὺς μὲν συμμάχους ἀθετούμενος κατάφωρος ἦν, τῷ δὲ Περσικῷ φορτικός ~~π~~ ἔπην καὶ ταῖς ἐπιβολαῖς ἀκατάσχετος, πρὸς τὸ χαλεπώτερόν ἐξαγκλίτων τὸ τύραννον. καὶ οὖν οἱ ἀξιολογώτατοι σατράπαι τῆς τούτου δυνάμειος ἐποσυρρέουσι συσκευήν, ὅπως δολοφονηθῆι Βαράμ. οἱ μὲν οὖν ἐξαρχοὶ τῆς 5 περὶ τὸν Βαράμ συσκευῆς ὃ τε Ζαμένδης καὶ Ζοάμβρης ὁ Πέρσης· προσεταιρισάμενοι γούν οἳτοι καὶ ἑτέρους τῆς Βαβυλωνίας πληθύος λογάδας, ὡς ἐνῆν, τὰ τῆς ἐπιβουλῆς ἐξελλπαινον. ὑποτοπύσαντες δὲ καὶ Βινδόην πρὸς κοινοπραξίαν αὐτοῖς εἶναι λυσιτελέστερον (οὗτος δὲ ὑπὸ τοῦ Βαράμ κατόκει εἰρκτήν) ἀνα- 10 πληροῦσιν ἔργῳ τὸ βούλημα, καὶ ἀθρόον εἰς τὴν φρουρὰν εἰσηγήσαντες, τῶν δεσμῶν τὸν Βινδόην διαλυσάμενοι ταγματάρχην P 112 τε λόχου χειροτονήσαντες, οὔσης νυκτὸς εἰς τὰ βασίλεια τῷ Βαράμ ἐπιτίθενται. ὃ μὲν οὖν Βαράμ δευτέρᾳ φυλακῇ τῆς νυκτὸς τῆς συσκευῆς ἐν γνώσει γενόμενος, ἐξοπλίσας τοὺς φύ- 15 λακας σιδηροφορεῖν ἐγκλεύεται, τοὺς τε ἔναγχος ἐκ τῶν ἐθνῶν προσκεχωρηκότας αὐτῷ παρασκευασάμενος τοῖς ἐμπεισοῦσιν ἐς τὸ κριτερόν ἀντετίθετο. καὶ τῆς νυκτομαχίας ἰσχυρῶς γενομένης ὑπέρεσχε Βαράμ, καὶ ζωγρήσας τοὺς πατέρας τοῦ ἐγγυρημάτος ἡμέρας ἤδη λαμψάσης ἀρθροτομῆ τῶν μελῶν τούτων τὰ πρακτι- 20 κώτερα, εἶτα ὑποστορέσας τὰ λοιπὰ σώματα τοῖς ἑλέφασιν εἶα πατεῖσθαι καὶ τὸν πανώλεθρον τοῦτον ἐκείνοις ἀποφέρεσθαι θάνατον.

22. ἐκείνους praestat.

sanctimoniam corrumpere. non multi effluerunt dies, cum superbia turgidus socios manifeste aspernari coepit, molestusque et odiosus esse Persis, nec impetus cohibere, et ad tyrannidem crudeliorem efferari. quare principes satrapae de eius exercitu occulte coeunt, et insidias ei occidendo instruunt. harum antesignani Zamendes et Zoambres, ascitis insuper ad communionem facinoris quibusdam aliis de Persarum numero, eas ut poterant confirmabant; rati que Bindoem, quem Varamus in carcerem dederat, coepto communi fore idoneum, deliberata opere compleant, confertimque in custodiam irrumpentes solutam vinculis cohortis suae ducem creant, eademque nocte Varamum in regia occupant adoriri. qui secunda iam vigilia insidiis sibi apertis, custodibus arma imperat. praeterea qui nuper ex gentibus ad eum accesserant, eos quoque obarmat, et ita irrudentibus summa ope resistit. totis viribus de nocte configitur: Varamus vincit, captisque coepti huius auctoribus lucente iam sole membra actuosiora frustatim praecidit, reliquum corpus elephantis ad mortem crudelissimam inferendam substernit.

15. Ὁ μὲν οὖν Βινδόης ἅμα τοῖς σὺν αὐτῷ διαδιδράσκει Β
 τῆς συμφορᾶς παραδόξως τὸν κίνδυνον, καὶ ἐπὶ τὸ Ἀδραβίγανον
 ὡς τάχιστα γίνεται. ἐκεῖσε γοῦν στρατοπεδευσάμενος πλείστους
 τοῦ Περσικοῦ ἐπηγάγετο, καὶ τὰ Χοσρόου φρονεῖν τοὺς ἀφιστη-
 6 κότας πῶς ἐτιθάσσειε. δεκάτῃ δὲ ἡμέρᾳ, καὶ ὡς τὸν Ἰωάννην,
 ὃν Μυστάκωνα Ῥωμαίους ἔθρος ἦν κατονομάζειν, ἀπέστειλεν ἄγ-
 γελον, τὰ νεώτερα δράματα γνωρίζων αὐτῷ, ἄξιων τε μαθεῖν
 ὅπως τῷ Χοσρόῳ ἀπήνηται τῆς ὡς Ῥωμαίους προσχωρήσεως ἢ
 ἐγγαθροῖς. ὁ μὲν οὖν Ἰωάννης γράμμασι τὸ ἄκουσμα παραπέμ- C
 10 ψας τῷ αὐτοκράτορι τοὺς ὑπὸ Βινδόου πρόσβεις παρακατεῖχε,
 καταδοκῶν τί ἂν παρασταῖη παρὰ τῶν ἐγνωρισμένων τῷ αὐτο-
 κράτορι. ὁ δὲ βασιλεὺς Μαυρίκιος τῷ Ἰωάννῃ προσέτατε τοῖς
 ταῦτά τῷ Χοσρόῳ φρονοῦσι συμμαχεῖν τε ἐκθύμως καὶ πῶσαν
 αὐτοῖς καλοκαχυδίας πλῆστιν παρέχεσθαι, ὅπως πρὸς τὸ ἀσθενέ-
 15 στερον ἴδοι τοῦ Βαράμου τὸ τύραννον. τῇ δὲ πρότερα ὁ Βε-
 στάμ ὁ παρὰ τοῦ Χοσρόου ἐς τὰς Ἀρμενίας σταλεῖς ἀφικνεῖται
 παρὰ τὸν Ἰωάννην. ὁ μὲν οὖν Ἰωάννης τὴν τε Βινδόου παρουν- D
 σίαν τῷ Βεστάμ παρεδῆλου, τὰ τε τῷ Βαρὰμ συντετυχηκότα ὡς V 214
 ἄξιασφίγητα λίαν περιχαρῶς παρετίθετο. καὶ οὖν ὁ Βεστάμ πε-
 20 ριγάννυται τοῖς ἀκροῦμασι, καὶ ἐς Χοσρόον ἐξέπεμπεν ἄγγελον
 ταῦτα δὴ γνωρισόμενον. ὁ δὲ Βινδόης πάλιν ἐγγελῶντα τὰ πρά-
 γματα τῷ Χοσρόῳ θεώμενος μέγα περιβάλλεται θάρσος, καὶ χρή-
 μασι βασιλικῶς ἐντυχὼν τοῖς ἄμφ' αὐτὸν διανέμει, ὡς εἶχεν ἐκά-
 στῳ εὐνοίας ἀλκῇ. ἐπεὶ δ' αἱ τὴν Νισιβιν περικαθήμενοι σὺν
 25 τὸν αὐτοκράτορα Χοσρόῳ διεγνωσαν, συμμάχους τε αὐτῷ δυνά-

15. Bindoes cum suis discrimine calamitatis praeter opinionem liberatus Andragiganum properato venit; unde magnam Persarum manum in expeditionem educens, desertores Chosroae ad officium praestandum bonis verbis redacit. die decimo ad Ioannem cognomento Mystaconem mittit, qui nuper acta eidem exponat, et vicissim discat quo pacto Chosroae conatus sese cum Romanis coniungendi processerit. Ioannes per litteras imperatori audita perscribit, legatum apud se retinet, imperatoris de iis rescriptum expectat. Mauricius Ioanni praecipit uti Chosroae stantes prompte alacriterque iuvet, et ad enervandam ac debilitandam Varami tyrannidem integerrimam eis fidem praestet. pridie porro Bestamius, quem Chosroes in Armeniam legarunt, ad Ioannem venit; cui Ioannes tum adventum ad se Bindois, tum quae Varamo evenerint, ut dignissima narrata, mira cum voluptate explanat. Bestamius et ipse maiorem in modum recreatus ad Chosroem super his litteras facit. cernens Bindoes fortunam Chosroem iterum fulcire, ingenti impletur fiducia; pecuniamque regiam suis pro benevolentia in unumquemque dilargitur. ad Nisibim sedentes, ut imperatorem Chosroae amicum esse eique magnus
Theophylactus.

- P 113 μεις μεγάλας κατεπομβρίσαντα, γίνονται εἰς Κωνσταντίναν τὴν γνώμην μετακοσμήσαντες. ὁ δὲ πολιοῦχος ὑπὸ Χοσρόου λιπανθεὶς ταῖς ὑποσχέσεσι, καὶ ταῖς ἐλλείπει χαρίζομενος πάντα, ἄπασαν Ἀραβίαν τὰς τε μέχρι Τίγριδος ποταμοῦ πρὸς τὸν Χοσρόην, ὡς ἔστιν εἰπεῖν, μετατίθησεν. οἱ δὲ τῆς Μαρτύρων ἐχόμενοι 5 πόλειως, καίτοι τῆς πολιορκίας ὑπὸ Ῥωμαίων ἐπιστατούσης, τοῖς ἐν παραβύστῳ τοῦ Χοσρόου προστάγμασι πειθῆμοι πως γινόμενοι οὐκ ἐδίδοσαν τὴν πόλιν Ῥωμαίοις, ἀλλὰ καὶ μάλα καρτερῶς ἀντειτάττοντο. τοιγαροῦν ὅτε κατάφωρος πανουργῶν γέγονεν ὁ Χοσρόης, Δομετιανὸς λογισμοῦ ἀγγινοῖα δυσκαταμάχτην ἀντι- 10
- B στρατεύσας βουλὴν τοῦ Περσικοῦ δόλου δίκην πομφολύγων ἐκφέσεως διαλύει τὸ ἔπουλον. μεταπεμπόμενος γὰρ ὡς ἑαυτὸν τοῦς ἀξιολογωτάτους τῶν περσφρουρόντων τὸ πόλισμα, οὐς μὲν ἐπήγετο λόγοις, οὐς δ' ἐξωνεῖτο τοῖς δώροις, ἀναμμνήσκων τὴν τε τῶν Ῥωμαίων ἐπιστασίαν ἐσκειμένην τῇ πόλει, τὸν τε Χοσρόην 15 τῆς τοῦ βασιλέως ἐπικουρίας δεόμενον, τὸν τε Βιράμ ὑμφύβουλον περιεκείμενον τύχην. καὶ τοσαύτην εἶχεν ὁ λόγος τὴν δύναμιν ὡς διαιρεθῆναι ταῖς γνώμαις τοῦς τῆν Μαρτύρων πόλιν κατέχοντας ἐκὼν ἀέκοντα θυμῷ· ἔστω γὰρ μοι νῦν τῆς ἐκείνου γνώμης ζωγράφος ὁμηροῖσασα γλῶττα. καὶ δῆτα εὐνοῦχόν τῶν εἰς 20
- C τὴν βασιλικὴν δορυφορίαν συντεταγμένων αὐτῷ τὸν κορυφαῖδωτον, ὃν πραιπόσιτον εἴθισται Ῥωμαίοις ἀποκαλεῖν, ἀνὰ τὴν Μαρτύρων πόλιν ἐπέπεμψε, παρακελεύόμενος Πέρσαις τὸ ἔστω

20. τῶν δεest IP.

submissae copias intellexerunt, immutati animis Constantinam procedunt. praefectus autem Nisibenus pollicitationibus Chosroae inescatus, et spei per omnia gratificans, universam Arabiam omnesque urbes ad Tigrim usque (prope dixerim) Chosroae transcribit. caeterum qui Martyropolim adversus Romanos tuebantur, clandestinis Chosroae mandatis morem gerentes ac conditionem minime facientes, viriliter admodum vim propulsa-
bant. proinde ubi astute agere Chosroes deprehensus est, Domitianus solertes excogitatum et labefactatu difficile consilium nequitiae Persicae opponens, tectam fraudem bullae instar exsufflando dissolvit. accersitis enim ad se praecipuis de praesidio, quosdam verbis inducit, quosdam donis pellicit, eos et Romanorum urbi captendae insistentium et Chosroae imperatoris subsidio indigentis et ambiguae incertaeque fortunae Varami commonefaciens. ac tantum valuit Domitiani oratio, ut sententias discordarent praesidiarii volentes nolentesque: liceat enim mihi eorum sensum Homericis verbis depingere. quocirca eunuchum satellitum regionum principem, quem Romanis praepositum vocare mos est, Martyropolim mittit Chosroes, hortaturque Persas uti urbem tradant et

καταλιπὴν καὶ περὶ τὴν Νισίβιν ἀγραυλλῆσθαι. οἱ μὲν οὖν Πέρσαι τοῦ βασιλέως Χοσρόου μεταβαλόντος τὴν γῶμην σπονδάς μετὰ τῶν πολιορκούντων συνθέμενοι τῆς πόλεως ἔξεχώρησαν. τῶν τοίνυν ἡγεμόνων ἐς Κωνσταντινα ἤκόντων, ὤφθη καὶ Σίττας ἐκείτος ἀναμειγμένος αὐτοῖς ὁ τὴν Μαρτῶρον πόλιν Ὀρμισδά τῷ Περσῶν βασιλεῖ παρασχόμενος δόλω. ὁ μὲν οὖν Δομετιανὸς διεστείλατο Χοσρόην ὡς οὐχ ὄσια εἰς εὐεργέτας καὶ Ῥωμαίους διεγχειρεῖ ἀνεχόμενος ἀνδρὸς προδότου πολλὰ εἰς Ῥωμαίους κακὰ διανύσαντος, ἀναμνηστικῶν ὡς καὶ τῷ Βαρῦμ φίλῳ 10 λῶς Σίττας γιγνέσθαι, καὶ ἥμιστα συνοίσειν αὐτῷ περὶ πολλοῦ Δ ποιουμένῳ ἄνδρα παλαμναῖον καὶ ἀπιστότατον, μὴ ποῦ γε τὰ Ῥωμαίων πλήθῃ συστραφέντα αὐτὸν Χοσρόην καὶ τὸν Σίτταν διαχρήσονται, καὶ τὰ τῆς ἀγωνίας τῷ Βαρῦμ λάβοι ἀνάπανταν. ἐπὶ τούτοις συνιδῶν ὁ Χοσρόης, καὶ τὸν παρόντα καιρὸν κολα- 15 κείαις ἀποπριάμενος, ἔκδοτον Κομεντιόλῳ Σίτταν καθίστησι. δευτέρῃ δ' ἡμέρῃ ὁ στρατηγὸς ἐκ' ὕψει τοῦ ὀπλιτικοῦ αἰκισάμενος τοῦτον τῷ πυρὶ παριδίδου, κατανθρακεύσας τε ταῖς φλοξὶ δίκην τῶν ἡμαρτημένων τὸν Σίτταν εἰσέπραττεν. ὁ μὲν οὖν Δομετιανὸς ἱεροπρεπῶς ἐς τὰ περὶ τὴν ἀνάληψιν τοῦ ἄστεος διεπο- 20 νεῖτο, ὡς ἐπὶ ἐς τὰ μάλιστα, τοὺς τε συνομωσαμένους τοῖς βαρβάρους Ῥωμαίους ἐς τὴν τοῦ ἄστεος ἄλωσιν Κομεντιόλῳ παριδίδου τῷ στρατηγῷ. τούτων τοίνυν ἀξίας ὑποσχομένων δίκας P 114 τῶν κατὰ τῆς πατρίδος διαπεπραγμένων αὐτοῖς, ὁ ἱερεὺς τῆς σωτηρίας τὴν ἑορτὴν ἐγκαινίζων τῆς πόλεως πανήγυριν τε τοῖς 25 καλλινίκους συστήσάμενος μάρτυσιν, ἐπὶ τῶν βημάτων τῶν ὑψη-

Nisibin concedant. Persae Chosroae immutato, pacta conventa cum obsidentibus ineuntis oppido excedunt. ducibus ipsis Constantinam intrantibus, inter eos etiam Sittas, qui Hormisdas Martyropolim dolo prodiderat, apparuit. Domitianus Chosroae denuntiat illum adversus Romanos de se bene meritis iniustum videri, cum proditorem, deque Romanis ita meritum ut qui pessime, toleret, admonens eum Varamo quoque amicum fuisse, et hominem pestilentissimum perfidissimumque benefactis suis male gratiam relaturum, ne forte coeuntes Romani ipsum et una Sittam e medio tollant, bellumque cum Varamo terminetur. ob hanc causam prudens Chosroes, et opportunitatem temporis praesentem obsequio emendam censa, Comentiolo Sittam addicit; quem ille postera luce in omnium conspectu flagris caesum rogo tradit, et flammis delictorum poenas ab eo reposeit. Domitianus igitur, ut sacerdotem decebat, et quantum maxime poterat, pro urbe recipienda laborabat. at Romanos, qui ad urbem occupandam cum barbaris male conspiraverant, duci tradidit; quibus pro scelerate contra patriam perpetratis commerito supplicio multatis, episcopus festum diem partae salutis civitati instaurans, martyri-

λῶν τῆς ἐκκλησίας γενόμενος, παιωνίζων ἕσµα καινὸν τῷ Χριστῷ ἐπινίκιον, τοῖς ὡσὶ τοῦ κατεκκλησιασθέντος λαοῦ τάδε ποῦ διηγόρευεν.

B

V 215

16. "Ὁὐκ ἐν πολέμοις μόνον καὶ ἀντιπλοκαῖς καὶ ἐκτά-
 ξεισι ταῖς σάλπιγγιν ὁ Δαβὶδ ἀλαλάζει, ἀλλὰ καὶ ἐν εὐσήμεν ἡμέρᾳ 5
 ἑορτῆς τῷ ἐπὶ πάντων σαλπίζει θεῷ. πρέπει γὰρ καὶ πολεμικοῖς
 ὄργανοις ὑμνεῖσθαι θεόν· ἀρχιστράτηγος γὰρ οὗτος ἐκτάξιος
 κραταῖός τε καὶ δυνατός ἐν πολέμοις πρεσβεύεται. καὶ ἐξ ὧν ἡ
 εὐδόκησις πέφυκεν, ἴδει που πάντως προελθεῖν καὶ τὴν αἴνεσιν.
 δεῦτε, καὶ ἡμεῖς ταῖς νοηταῖς ἀλαλάζωμεν σάλπιγγι, ταῖς δια- 10
 νοίαις φημί, οὐ κερατίναις, ὡς Ἰουδαίους νενομοθέτηται· οὐ
 γὰρ ἀλόγων μέλεισι διὰ τὸ καχὺ τῆς διανοίας γεραίρειν ἡμεῖς θεόν
 προσεταῖσθμεν. συστησώμεθα γοῦν ἑορτῇν μὴ ἕως τῶν κερά-
 των τοῦ θυσιαστηρίου καὶ μόνον δέχουσαν, ἀλλὰ μέχρι τῆς ἄνω
 ἱεραρχίας αὐτοῦ τοῦ θεοῦ, ἧς ἀρχιερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν 15
 τᾶξιν Μελχισεδέκ ὁ ἐκ δεξιῶν πῆς μεγαλωσύνης καθήμενος καὶ
 ἔστι καὶ ὀνομάζεται. τῷ ὄντι γὰρ ἐν βραχίονι κράτος ἐποίησεν,
 ὄρη ταπεινώσας φρονήματος, καθελὼν ἀπὸ θρόνων δυνάστας,
 καὶ πάλιν στηλιτεύων ἐπὶ τῆς Βαβυλωνίας τὰ μεγαλεῖα τοῦ πνεύ-
 ματος. ἡ δουλαγωγοῦνται γὰρ λέοντες, καὶ δράκοντες ἀποπνίγον- 20
 ται, καὶ Βῆλ καὶ Μίθρας ἀνδραποδίζονται, καὶ μαλακνεύεται
 D πῦρ, μήτε μαρτύρων ἐσθῆτος τυραννησαὶ δυνάμενον, ὑπὸ νέ-
 φθας καὶ πείτης ἀφθόνωσ καταρθευόμενον. πάλιν δεξιὰ κυρίου

busque praeclaris victoribus pamegyrin sive celebritatem instituens, e
 sublimi ecclesiae suggestu, ad gratulandam Christo victoriam canticum
 novum cantans, ad populum congregatum ita disseruit.

16. "Non in bellis tantummodo atque in praeliis et congressibus,
 sed etiam in insigni die solennitatis David deo altissimo tuba canit: de-
 cet enim bellicis quoque instrumentis collaudare deum, qui primarius in
 pugna dux fortisque et potens in praelio colitur; et unde natum est de-
 cus, inde laudem quoque procedere plane oportet. agitedum, nos quo-
 que tubis, quae intelligentia percipiuntur, clangamus, animis, inquam,
 non corneis tubis, quemadmodum lex Iudaeis praescripta requirebat: nec
 enim nos, ut illi, propter mentium hebetudinem animantium brutorum
 membris venerari deum iussi sumus. constituamus itaque diem solemnem,
 non usque ad cornua altaris duntaxat, sed usque ad coelestem hierar-
 chiam pertinentem, cuius pontifex in aeternum, secundum ordinem Mel-
 chisedech, sedens ad dextram maiestatis dei et est et nominatur. pro-
 fecto potentiam fecit in brachio suo, montium fastum humillavit, et de-
 positus de sede potentibus rursus magna spiritali super Babylonis omni-
 bus prodidit. subiguntur enim leones, et dracones suffocantur, et Bel
 atque Mithras captivi abducuntur. accesscit ignis, et quanquam naphtha
 ac pice largiter imbutus, ne vestem quidem martyrum adurere potest.

ἐποίησε δύναμιν, ἐπάρσεως καταδαιτώσα Χαλδαϊκῆς, οὐκ ἐν
 λόγῳ ἀλλ' ἐν οὐρανῷ τὴν προαγόρευσιν γράφουσα. καὶ διαιρι-
 ται Βαβυλώνια σπήττρα, καὶ ἔθριστις καταβάλλεται θρόνος,
 καὶ πάροις βασιλεία συστέλλεται, καὶ τιμᾶται πάλιν τὸ ταπει-
 νούμενον καὶ κρατύνεται τὸ νικώμενον. πάλιν τὴν στεῖραν πόλιν
 διὰ τὸν πόλεμον ὡς μητέρα δι' εὐτεκνίαν εὐφραινομένην ἔσται
 θεώσασθαι. μηδεὶς ἀμπεχέσθω τῆς βασιλικῆς ταύτης πανηγύ-
 ρεως ἀναξίαν ἐσθῆτα. πάντες τῇ καθαρότητι τοῦ βίου λευχει- P 115
 μονήσωμεν, ἵνα μὴ ἀνάξιον τῆς εὐωχίας τῇ ψυχῇ περιβαλόντες
 10 στόλωμα ἀνάξιοι φανώμεν τῆς μεταλήψεως καὶ τὰ ἀκόλουθα
 κατακριθῶμεν τῆς ἀποτεύξεως. ἔγκαινίζου, πόλις ἀγαλλιάσεως·
 ἦκαι γὰρ σου τὸ φῶς, καὶ ἡ δόξα κυρίου ἐπὶ σε ἀνατέταλκε. τάδε
 μοι λέγει πρὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ τὴν ἐπαγγελίαν ἀσπάζομαι,
 καὶ ἡ νῦν ὑπὲρ τὴν προτέραν φαιδρότητα δόξα καθέστηκεν. οὐ
 15 γὰρ δῆμονος μαρτύρων ἐν τοῖς ἔμπροσθεν καὶ πρῆσβυτέροις χρό-
 νοῖς ἐκέκτησο, πᾶσαν ἀτραπὸν καὶ λεωφόρον τῶν σῶν λαγόνων
 ἐπικυμαίνοντας. ἐπιφανεστέρᾳ σοι τῆς ἀλώσεως ἢ ἀνάξευξίς· B
 ἦν γὰρ ἔκλεψε δόλος, νῦν φόβος ἀπέδοτο, καὶ ἦν βασιλέως βαρ-
 βάρου πανουργία κακῶς ἀπεσύλησα, νῦν ἐπιφανεστάτῃ δουλα-
 20 γωγία καλῶς ἀντιδίδωσι. ταύτην οἰκέτης ἰσταλμένος ὑμῖν, ὃ
 μάρτυρες, προσηγάγετο, συμμάχους ἐλέσθαι θηρώμενος, οὗς
 ἀντίθεος τὸ πρότερον οὐκ ἐπρόσβενεν, ἐξ ἀποτεύξεως διδαχθεὶς
 τὴν εὐσέβειαν, ἐπεὶ καὶ Βασιῶν ὁ πάλαι μαστιζόμενος ἦ νοουθε-

Iterum dextra domini fecit virtutem, compressitque spiritus Chaldaeos, non in pariete, sed in caelo praedictionem scribens; et dividuntur scripturae Babylonica, et thronus insolens deficitur, et regnum temulentum contrahitur; et quod humiliatum erat, denuo honoratur, et quod victum erat, corroboratur. rursus sterilem urbem propter bellum, ut matrem ob filiorum multitudinem laetantem aspicimus. nemo vestem hoc panegyrico festo indecoram induat: omnes vitae morumque candore ac puritate candidum gestemus habitum, ne si animam secus quam regale convivium deceat convestiverimus, qui ad id admittamur indigni iudicemur, et his damnamur quae ab eodem electos consequuntur. renovare, urbs exultationis: venit enim lumen tuum, et gloria domini super te orta est. haec enim dicit spiritus sanctus, et promissa amplector, et quae nunc est gloria, priorem claritatem superat. haud enim populos martyrum superiore memoria possidebas, omnem semitam et compita tuorum viscerum inundantes. plus tibi ad gloriam proficit ita liberatam quam ita captam esse. quam enim dolus subigavit, nunc motus restituit; et quam regis barbari calliditas improbe pro spolio abstulit, nunc illusterrima receptio probe rependit. hanc famulus vester missus vobis reconciliavit, o martyres, socios sibi conatus adiungere, quos dei adversarius antea non rogabat, ex infelici successu pietatem doctus, quoniam et

τούμενος θεὸν σέβειν ἠνείχετο. ταύτην ἡμῶν ἀνατίθῃσι, μάρ-
 τυρες, Βαβυλώνιος τύραννός τε καὶ ἐπῆλυς, ὁ τῆς ἑαυτοῦ βα-
 σιλείας δραπέτης, ὁ νῦν Ῥωμαίοις ἀντὶ πολεμίου πειθήνιος·
 τοσαῦτα γὰρ ἡμεῖς τοῖς ἀνθιστηκόσιν ἐπαλαμῆσασθε. **Ἐξέστη ὁ**
C **τύραννος ἐπὶ τούτοις, ἕμφοβος καὶ ἔντρομος ἐγενήθη ἡ γῆ. ἐπε-**
τίμησε γὰρ τοῖς ἔθνεσιν ὁ ὢν ἀπ' ἀρχῆς, καὶ τῆς δεξιᾶς αὐτοῦ
ἢ ἀλλοίωσις αὐτή. ἀπ' ἄκρου τοῦ οὐρανοῦ ἡ ἔξοδος αὐτῆς, καὶ
τὸ κατάντημα μέχρι τῶν περάτων τῆς γῆς, καὶ ἔθεισάμεθα τὴν
V 216 **δόξαν αὐτῆς πλήρη χάριτος καὶ δυνάμεως. οἱ γέγονες ποταμοὶ**
προφητικῶς χεῖρας κροτέωσαν. φερωνύμως νῦν ὁ Εὐφράτης 10
ἐπὶ τοῖς μεγαλείοις εὐφραϊνέσθω τοῦ κτίσαντος. ὁ Τίγρις μετα-
βαλέτω τὸ θηριῶδες πρὸς τὸ φιλόανθρωπον· ἡ κραυγὴ γὰρ τῶν
φόνων αὐτῷ καταλέλῃται. ἕσωμεν ὠδὴν τῷ κυρίῳ σατήριον,
ἕσωμεν αὐτῷ μετὰ τῶν μυρτῦρων ἐπινίκιον ὕμνον. ἀναγγελλω-
μεν ἐπὶ τῶν ποταμῶν Βαβυλῶνος τὴν δόξαν αὐτοῦ, σκιρτῶντες 15
D **τῷ πνεύματι· οὐ γὰρ θρήνον Ἰουδαϊκὸν κατεκρίθημεν, ἢ αἰ-**
σχύνην αἰχμαλωσίας ὑπὸ τῶν λαφυραγωγῶσαντων δνειδιζόμεθα.
προτάξομεν ἡγεμόνα τῆς εὐφροσύνης τὸν κύριον, ἵνα μὴ τῆς ἄνω
Ἱερουσαλὴμ ἐπιλαθώμεθα καὶ ἡ γλῶσσα ἡμῶν κολληθῇ τῷ λά-
ρυγγι ὡς κακῶς μὴ μεγαληγοροῦσα τοῦ Θεοῦ τὰ παράδοξα. νῦν 20
ἡ θυγάτηρ Βαβυλῶνος κατὰ τὸ γεγραμμένον ὄντως ταλαίπωρος,
ἡ τῶν ἀγερώχων ἐπιβαίνουσα σκήπτρων, καὶ μακαρίζεται βασι-
λέως εὐσέβεια οὐκ ἐπάγουσα ταύτη τὸν ἰσοστέμον ὕλεθρον, ἡ

Pharao quondam flagellatus demum, non admodum deum coli passus est. hanc vobis consecrat Babylonius tyrannus et advena, e suo ipsius regno profugus, qui pro hoste nunc Romanis est subditus. talia quippe vos contra inimicos effecistis. tyrannus super his obstupuit, terra timuit et contremuit. increpavit enim gentes, qui est ab initio; et dextra eius mutatio haec est. a summo coelo egressio eius, et occursum eius usque ad fines terrae. et vidimus gloriam eius plenam gratiae et potentiae. vicina flumina secundum prophetam plaudant manibus. nunc Euphrates nomini suo congruenter laetetur super magalibus conditoris. Tigris feritatem in humanitatem mutet: iam enim caesorum cadaveribus se amplius non ingurgitabit. cantemus domino canticum salutis, cantemus ei cum martyribus bymnum de parta victoria. annuntiemus super flumina Babylonis gloriam eius, in spiritu exilientes: non enim Iudaeis fletibus damnati sumus; nec a praedatoribus captivitatis dedecus nobis exprobratur. duces laetitiae nostrae dominum praeponamus, ne supernae Hierusalem obliviscamur, et lingua nostra adhaereat faucibus, utpote quae male dei admirabilia non magnificet. nunc filia Babylonis, sicut scriptum legitur, vere misera est, superborum sceptrum ascendens, laudaturque imperatoris pietas, perniciem illi non remetiens, nec retribuens

ἀντιπιφύρουσα τὴ ἀνωπόδομα ὃ ἀνταπέδωκεν ἡμῖν. τελειοῦται γὰρ αὕτη διαθήκη δευτέρα τῷ νοστῷ Ἰσραὴλ, καὶ βασιλεὺς οὐκ ἀποδοκιμάζεται σήμερον οἰκτεῖρων πολέμιον, οὔτε Σαμουὴλ ἐπὶ P 116 τούτῳ διαπληκτίζεται, παντοκράτορι κυρῷ ζηλῶν. ὁ γὰρ Ἰησοῦς ὁ Χριστός, ὁ παλαιὸς ἡμερῶν καὶ πρεσβύτερος, εὐσεβέστερον θυσίας οἶδε πῶν ἔλεον, καὶ τὴν πατρῴαν βασιλείαν κατακληροδοτεῖ τοῖς οἰκτεῖροισι, καὶ φιλοσθρωπῆς ἔχων ὑπόθεσιν καὶ δούλον λαμβάνει μορφήν, καὶ τοῖς ἀνθρώποις συνναστρέφεται, καὶ τὴν φάτην γνωρίζει, καὶ προσίεται σπάργανα, καὶ 10 φεύγει τυραννοῦσαν τὴν μάχαιραν, καὶ τῇ Αἰγύπτῳ προσομιλεῖ, εἴτα τὴν Ναζαρέτ κατοικεῖ, καὶ Γαλιλαῖος κηρύττεται, καὶ σοφία προκόπτει, καὶ φθόνῳ κακίζεται, καὶ ὑπὸ Σαδδουκαίων περιράζεται, καὶ μετὰ τῶν ἀμαρτωλῶν συναυλλίζεται, καὶ πρὸς πά- B θος ἐκδίωται, καὶ σταυρὸν καταδέχεται, καὶ μετὰ τῶν ἀνόμων 15 λογιζεται, καὶ τάφον ἀσπάζεται, καὶ μεταφοιτῆ πρὸς ἀνάστασιν, καὶ πάντα παθῶν κατησμένισεν, ἐν μόνον ἡμῶν ἀπολαύων, ὃ καὶ σωζόμεθα. ἤσωμεν τῷ κυρίῳ, οὐκ ἐξόδιον ἤσμα· ἐπιβατήριος γὰρ ἢ πανήγυρις, καὶ πόλις καὶ πρὸς ἐγκαινίζεται, καὶ τόμος ἀνακαινίζεται πάτριος, καὶ ῥώννυται πίστις ἀκίβδηλος, 20 καὶ τὸν ἐγκαινίζοντα βλέπω Χριστὸν ἐν μέσῳ τῆς ἐκκλησίας τῶν τροπαίων τὰ σύμβολα ἐπὶ τῶν ὤμων περιφερόμενον. ὁ δὲ Θραμβος ὁ σταυρός, δι' οὗ ξηνηλατεῖται τὸ βάρβαρον, τὸ δὲ Ῥωμαῖ- C κὸν εἰσοικίζεται. ἤσωμεν τῷ κυρίῳ καὶ ὕμνον ἐξόδιον· ἔξαι-

retributionem quam retribuit nobis, alterum siquidem testamentum observatur, Israelii intellectuali praecipiens ne malum pro malo reddat. et hodie rex hostem miserans non reprobatur; nec Samuel omnipotenti domino zelans propter hoc altercabitur. dominus enim Iesus Christus antiquus dierum, et omni aetate antiquior, misericordiam sacrificio religiosiorem ducit, et paternum regnum misericordibus impertit, et humanitate victis etiam servi formam accipit, et cum hominibus conversatur, et praesepe noscit, et fasciis involvitur, et tyrannicum gladium fugit, et in Aegyptum emigrat, deinde Nazareth habitat, et Galilaeus proclamatur, et sapientia proficit, et ex invidia vituperatur, et a Sadducaeis tentatur, et cum peccatoribus commoratur, et tormentis deditur, et crucem suscipit, et cum iniquis reputatur, et sepulcrum non refugit, et ad resurrectionem transit, et omnia libens patitur, unum hunc fructum ex nobis percipiens, quod salvamur. cantemus domino, non egressus canticum: est enim scansoria panegyris, et urbs et templum renovantur, et lex patria instauratur, et fides sincera confirmatur, carnoque Christum in media ecclesia tropaeorum symbola humeris suetinentem. triumphus autem crux, per quam barbari et peregrini et exteri abiguntur, Romani ut domestici introducuntur. cantemus domino etiam hymnum ἐξόδιον, id est, egressionis: nam perinde ut sus e silva glandifera, ex

ζεται γὰρ τοῦ ἄσπερος ὡσπερ ὅς ἐκ δορυμοῦ τὸ Βαβυλωνίον φύλον, τὸ καταπατεῖν τὰ ἅγια τοῖς προῖν ἔγχειροῦν, καὶ τοὺς μαργαρίτας τῆς πίστεως τοῖς ὄνυξιν ἠποθραύειν καταμαινόμενον. μιμησώμεθα τοὺς ἐπὶ τῆς Βαβυλωνίας δοξολογήσαντας, καὶ τῆς ἐκείνων χοροστασίας θιασῶται γενώμεθα· ἀνερέγγητον γὰρ καὶ νῦν 5 τῶν Χαλδαίων τὸ πῦρ καταφλέξει τῶν μαριτύρων τὸ πόλισμα. εὐφραίνεσθωσαν οὐ οὐρανοὶ καὶ ἀγαλλιᾶσθω ἡ γῆ, καὶ τὰ πεδία χαίρειωσαν· κατεβλήθη γὰρ ἔθνη τὰ φιλοπόλεμα. διέγνωσαν D προφητικῶς ὅτι ἄνθρωποι καθεστήκασι, καὶ τῆς ἐαυτῶν συντάξεως νῦν τὴν φύσιν οὐκ ἠγνοήκασι, καὶ ἃ μαθεῖν οὐκ ἐνῆν εὐ-10 πραγῆσαντας, τεταλαιπωρημένους διδαχθέντας ἔστι θεῖασσασθαι. ταῦτα ὑπὸ τῆς χαρᾶς ὑμῖν σχεδιάσαντες ὑμνον ὑμῖν ἄπαρρασκεύαστον προσεθείκαμεν, τράπεζαν ἀγγέλων, συμπόσιον ἄποικῶν καὶ ἀποικίων· φιλεῖ γὰρ τὸ θεῖον καὶ τοῖς ἄσυντάκτοις χεραίρεισθαι, καὶ τὰ μὴ μεγαλοπρεπῆ τῆς δορυφορίας προσεῖσθαι ἐν 15 καινίσει καρδίας, οὐκ ἐν ὄγκῳ δωρήματος ἐξετάζον τῆς εὐχαριστίας τὴν πρόδον. τὸν πατέρα νῦν δοξολογεῖν οὐ παυσώμεθα, τὸν υἱὸν προσκυνεῖν ὡς φύσει θεὸν οὐ καταλήξωμεν, τὸ πνεῦμα χεραίροντες ὡς ἐν πεφυκὸς τῶν τριῶν ὑποστάσεων οὐκ ἀποσχώμεθα· θεὸς γὰρ τὰ τρία, ᾧ ἡ δόξα καὶ πρό γε τῶν ἀείρων 20 αἰῶνων καὶ μετὰ τοὺς αἰῶνας ἀπέραντος."

P 117 Ἐπεὶ δὲ οὕτω που τὰ τῆς διαλυλλίας τῷ ἱερεὶ ἐπεφίλοσθ-
V 217 φητο, λίαν ἐπαινετῶς ἐκρότε το ἄθροισμα τὸ μεγαλόνου τῆς

21. ἀπεράντους IP.

urbe natio Persica expellitur, quae sancta pedibus conculcare audebat et margaritas fidei unguis furiose conterebat. imitemur eos qui Babylone glorificarunt deum, illorumque shores sodales fiamus: nam et hodie Chaldaeorum ignis martyrum urbem exurendi vim nullam habet. laetentur coeli, et exultet terra, et campi gaudeant. prostratae sunt gentes belli cupidae. cognoverant, iuxta prophetam, quoniam homines sunt, et naturam cogmentationis suae nunc senserunt; quaeque rebus secundis utentes discere nequiverunt, adversis eruditi iam possunt intueri. haec prae gaudio ad vos ex tempore prolocuti sumus, et hymnum vobis imparati proposuimus, mensam angelorum, convivium simplex et varietatis expers: amat enim divinitas etiam non compositis donari, et admittere cultus quamvis non magnificos, ex renovatione cordis, non ex pondere et amplitudine doni gratiarum actionem aestimans. nunc patrem glorificare ne cessemus, filium adorare ut natura deum ne desinamus, spiritum ut unam de tribus hypostasibus venerari ne desistamus; deus enim haec tria sunt, cui et ante omnia saecula et post omnia saecula gloria infinita."

Postquam episcopus haec sapienter disseruit, audientium multitudine orationem magnificam miris plausibus prosecuta est, magnamque lacri-

διαλέξεως, καὶ πολλὰ τὸ δάκρυον τῇ χαρᾷ πεκραμένον ὑπὸ τῆς
κατανύξεως τοῦ λόγου τῇ ἐκκλησίᾳ περιεκέχυτο, καὶ φιλόδακρυς
ἦν ἡ πανήγυρις, οὐκ ἔχουσα πάθος ὑπόθεσιν· οὕτω γὰρ ὁ και-
ρὸς παρεκάλει τὰ δάκρυα, χηρέων ἀληθῶνων καὶ τοῦ λυπήσον-
τος. ὁ μὲν οὖν ἱερεὺς σφαγιάσας τὸν ἄρτον τὸν τε οἶνον ἱερουρ-
γήσας τοῖς θεανδρικοῖς μυστηρίοις τὸ συνειληλυθὸς τῇ μεταλήψει
ἡγίαζε. καὶ οὕτω πού ἡ πόλις ἡμέραις ἑπτὰ ταῖς θυμηδίαῖς κα-
θηροῦζέτο.

marum viâ gaudio permistam prae compunctione ex eius verbis enata
effudit, eratque panegyris omnino lacrimosa, cum dolendi causa nulla
subesset. sic enim tempus ad collacrimandum hortabatur, quamvis quod
ob molestiam doloremve ad id eos commoveret, nihil esset. antistes igitur
pane et vino solenni ritu consecratis, mysteriis dei hominisque con-
ventum per communionem sanctificabat. et hunc in modum civitas dies
septem cum oblectamento in feriis consumpsit.

Θ Ε Θ Φ Υ Λ Α Κ Τ Ο Υ

Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Ω Ν

Λ Ο Γ Ο Σ Ε'.

Τ Η Ε Ο Ρ Η Υ Λ Α Κ Τ Ι

Η Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Α Ρ Ο Υ Μ

Λ Ι Β Ε Ρ Ο Υ .

PONTANI ARGUMENTUM.

(1) *V*aramus re cum suis deliberata copias adversus Chosroem in diversa loca destinat. Nisibi conviciis incessitur. Zadespratae nuntii pessime ibidem accepti ad Chosroem transmittuntur, qui in adversa fortuna Sergii martyris opem, cum promissione crucis aureae, lapillis distinctas, implorat. Zadespraten Rosas a Salchone impulsus strategemate quodam interfecit. (2) Zadespratae caput et spolia ad Chosroem portantur. Anathonum missi duces occidunt, caput eiusdem Chosroae transmittunt; qui religionem Christianam praedicans, Mauricioque de secundis rebus suis significans, auxilium et pecuniam mutuam petit. Comentiolus rogatu Chosroae abdicatur, cui Narses ipsius stipator substituitur. (3) Narses cum Romano milite et Chosroes Persidem ingreditur. Chosroes rex acclamatur, a Darenis honorifice excipitur. Domitiani astititibus ob ingressum illius in templum minae. veniam petit rex. templo eiicitur. muneribus regis a Mauricio ornatur. Persae Varamo deserto ad eum desciscunt. Daram oppidum imperatori donat. legatum eius muneratur imperator, ipsumque filii appellatione cohonestat. (4) per Singaram Chosroae adversus Varamum delecta manus. re conspecta Varamus ad pugnam exit. procedit ultra cum auxiliis Chosroes. Domitianus milites ad fortiter praeliandum atque ad mortem contemnendam egregia concione inflammat. (5) militum pugnandi ardor. Chosroae custodia Romana attribuitur. ex Armenia copiae expectantur. Chosroes manipulos vires hostium exploratum dimittit. Bryzaciuz dux Persa a Romanis captus auribus et naso mutilatur. Chosroes prosperitate sua laetus duces Romanorum acuit, duces Romanos atque Persas

convivio excipit. adductus inter epulas Bryzaciis illuditur et interficitur. hilaritas epulantium. (6) Mebodis nuntius ad praefectum prytaneum de comaeatu et pecuniis sufficiens. Thesaurorum custodis fuga. Seleucia conditor. Euphratis descriptio. Mebodes Seleuciam noctu irumpens caedibus promiscue grassatur. Ctesiphontei fama conterriti de ditionem decernunt. Antiochiam Persarum condidit Chosroes. Iustinianus eidem regiam extruxit. Mebodia Antiochiam litterae. (7) Epistola nomine Romanorum ad cives Antiochiae Persidis. fugitivos et Varami factionem poscunt. in ducem et dedititios animadvertunt. Iudaeos quoque tyranni administros trucidant. qua occasione in Persidem commigrarint Iudaei, eorumque aculeatior vituperatio. Alexandria locus unde dictus. (8) transitum fluminis Romani praecoccupant. unde audacia Varamo. eius speculatores capti rem produunt. in Amiseno irruptio. ad lacum Varamus Romanis occurrit. sine pugna abitur. Narses Ioannem monet ne separatim cum Persis in aciem descendat. (9) Chosroes nuntiis laetissimis afficitur. exercitus tres in unum coniunguntur. Chosroes et Varamus quantum exercitibus valuerint. Varami insidiae patent. barbarorum clamores et tumultus, Romanorum quies. ad praelium acies dispositae. barbari in montem confugiunt. Persarum temeritas. (10) Varami fuga ad loca varia, quem Romani persequuntur. certamen in campo paratur. Tessera Romanorum AVA MARIA. pugna describitur. sex millia Persarum fugientium. in captos Chosroae saevitia. Turrae donatur Mauricio. in frontibus eorum unde crucis signum. (11) tabernaculum Varami diripitur. barbari ex elephantis tela spargentes Romanis succumbunt. bestiae Chosroae donantur. spolia leguntur. disceditur. Chosroae ob partem victoriam laetitia. Romanos parum gratus domum remittit; ab eis de officio admonetur. mille custodes corporis Mauricium rogat. (12) de sancta femina Golinducha apud Hierapolim. genus, convubium, ecstasis. quid a marito propter Christianismum perpeasa sit. altera eiusdem divinitus illustratio, et de morte mariti vaticinium. Nisibim migrat. a sacerdotibus Christianis mysteriis imbuitur. a magis quaeritur; in carcerem diuturnum traditur; inde per angelum liberatur. Hierosolymis sancta adorat. Chosroae futura praedicit. Hierapoli vita innocentissime exacta, in coelum abit. (13) Chosroes Sergio martyri crucem auream et gemmatam dono fert. epistola eiusdem de voto suo. posthabita lege Persica, Siram feminam Christianam ducit reginamque renuntiat. (14) Chosroes prolem a Sergio martyre contendit. cum donis epistolam mittit, qua se voti compotem evasisse narrat, cum singulari erga sanctum reverentia, et Christiane prorsus. (15) Varami Varamo concii morte plectuntur; Bindoes in Tigridem proicitur. foedus et pax inter Persas et Romanos ex aequo servatur. Vaticanis Chosroae de Romanorum Persarumque imperiis. quae item Probo episcopo Chalcedensium praenuntiavit. ad re Europaeas regressio. (16) Mauricius ex Oriente copias in Occidentem reducit. contra Abares se instruit. rogatur a proceribus et patriarcha et ipsa Augusta atque liberis, ne ipse ductet exercitum. nihil impetratur. solis defectio. ventorum rabies. ad legatum audiendum in urbem redit. ad expeditionem revertitur. pie sacra obit. pauperibus benigne facit. iter eius a Rompho. a spectro forma suis incuratur.

P 120 1. **Ο** δὲ Βαράμ τῆς Ῥωμαϊκῆς διητυχηκῶς εὐμενείας, ἐκ-
 V 219 κλησίας ἀγέρας καὶ περὶ τῶν ἐν ποσὶ κοινολογησάμενος ἐκ τῶν
 ἐπιφανιστέρων τοὺς ἐς ἀνδρείαν τὴν ὑπεροχὴν κεκτημένους χει-
 ροτονεῖ στρατηγούς, ὅπως τῇ ἀντιθέτῳ προνοίᾳ τοῖς Χοσρόου
 πράγμασιν ἀντιταλαντεύσῃ πως τὸ ἀπρόσκοπον. καὶ οὖν τὸν 5
 Μιραδουρὶν ἐς τὸ Ἀνάθων φρούριον τὸ πρὸς τῷ Κιρκησίῳ παρὰ
 τὸν Εὐφράτην ὑποδομημένον ἐξέταπτεν μετὰ πλήθους δυνάμεως.
 ἔξεπέμπετο δὲ καὶ ἐς τὴν Νισιβὶν τὴν τε σύγχωρον Ἀραβίαν τὸν
 Ζαδισπράτην τὸν ἄριτον σουστρατεύσαντα τῷ Φεροχάνῃ. ὁ
 B μὲν οὖν Ζαδισπράτης τὴν Βαβυλωνίαν ἀπολιπὼν ἀγγέλους ἐς τὸν 10
 Σολχάνην ἐξέπεμπε, προαγορεύοντας αὐτοῦ τὴν ἐς Νισιβὶν ἄφι-
 ξιν. μενοῦν γὰρ ὁ Σολχάνης, ὅτι πρὸς ὑπὸ τῶν ἀγγέλων τὸ τῶν
 μεγαλαυχημάτων ὑπέρογκον τοῦ Ζαδισπράτου διέγνωκε, τῇ ὑστε-
 ραίᾳ καθίσας συνέδριον ἐς ὑπήκοον τῶν συνελθούστων προσέ-
 ταπτε τοὺς ἀγγέλους, ὅτι εἴη ἐπιτοῖς ἢ ἀξίωσις, μηδὲν τι 15
 τῷ δέει συσταλέντας ἐκτίθεσθαι. οἱ μὲν οὖν, ἐξνηρητούμενοι
 τῷ προστάγματι διεξήρισαν ἅπερ ὁ πεπομφὸς αὐτοὺς διηγόρουσα.
 θολοῦ τοίνυν γεγονότος τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ πάντῳ τῷ Βαράμ λοι-
 C δορουμένῳ, ὁ Σολχάνης αἰκίας τοὺς ἀγγέλους ἠτίμωσε, καὶ
 δεσμοῖς ἀφύκτοις τισὶ καταταλαιπωρήσας ἐς Χοσρόην ἐξέπεμπε. 20
 ὁ δὲ Χοσρόης τὸν μὲν Σολχάνην ἐξελιπάρου ταῖς ὑποσχέσεισι πα-
 ροτρύων εὐ διατίθεσθαι τὰς τῶν ἐντυγχανόντων φρενῆσιν, αὐ-
 τὸς δὲ Χοσρόης ἀπορίᾳ τὴν ψυχὴν κατεβάλλετο, τὰς ἐπιστρα-

1. **V**aramus Romanorum gratiae benevolentiaeque repulsam passus,
 coactis primoribus communicatoque de praesenti rerum statu consilio,
 duces e nobilibus animi fortitudinae excellentes legit, ut cura et pro-
 videntia rebus suis integris Chosroae occurreret. ad castellum igitur
 Anathan prope Circesium iuxta Euphratem situm Miradurinum cum agmine
 expedito, Zadespraten, qui nuper adeo Pherochanis signa secutus fue-
 rat, Nisibim et in Arabiam finitimam mittit. Zadesprates itaque Baby-
 lonia digressus Solchani super adventu suo Nisibim significat. Solchanes
 ubi Zadespratis insolentiam et iactantiam cognovit, postridie concilio
 convocato, ut in consessu, quid petitum advenissent, omni timore depo-
 sito eloquerentur, nuntiis imperat. illi dicto audientes mandata expo-
 nunt. turbatur conventus, universisque Varamum maledictis laceranti-
 bus, Solchanes nuntios foede pulsatos et opprobriis affectos, insuper ar-
 tiosissimis vinculis misere constrictos, ad Chosroem mittit; a quo etiam at-
 que etiam rogatur, promissisque allicitur, uti de internuntiis bene pro-

τελὸς τοῦ τυράννου μορμολυττόμενος. εἰσῆλθὼν τοίνυν αὐτὸν δε-
 σιδαμονία ὀσίας θρησκείας τινός, καὶ πάλιν πρὸς τὸν ἐπὶ πάν-
 των θεὸν τὸν νοῦν μετεκόμισε, καὶ ἠντιβόλοι τὸν ἑοίδιμον ἐν
 μάρτυσι Σέργιον, ὃν καὶ τὰ νομαδικὰ πρεσβεῖεν ἔθνη εἰώθασθαι
 5 συλλαμβάνειν τῶν πόνων αὐτῷ. ἀπαρχὰς τε τροπαίων καθυπι- D
 σχνεῖτο προσφέρεσθαι, τοῦ κυριακοῦ πάθους τὸ ἐπίσημον σή-
 μαντρον (σταυρὸς δὲ τοῦτο ἀναγορεύεται), τεκτονεύεσθαι τε
 τοῦτο χρυσοῦν, μαργαρίτην τε περιβαλεῖν αὐτῷ καὶ τῶν Ἰν-
 δικῶν λίθων τοὺς διαυγεῖς· εἰσεβέστερον γὰρ ποτνιαώμενον ὑπὸ
 10 τῆς ἀνάγκης ὁ καιρὸς αὐτὸν ἐχειργάζετο. ἀτὰρ ὁ Σολχάνης ἀξια-
 φηγητικώτατος καὶ παράδοξον ἔδρασεν ἐγχείρημα, βουλῆς τε
 ἄλλῃ τὸν ἀντιστρατήγον διεχρήσατο. Ῥοσᾶν γὰρ τὸν καὶ Ὀρμί-
 σθαν παρὰ τῷ Περσικῷ οὕτω καλεώμενον ἵππικῇ περιφράξας ἰσχύϊ P 121
 κατὰ τῆς ἀντιστρατευσαμένης πληθύος ἐξέκρινε. μάλιστα δὲ
 15 τῷ Ῥοσᾶ ὑπέτιθετο ὄλλω τὰς ἐκβάσεις ἐπιτρέψαι τῆς ἐγχειρή-
 σεως. ὁ μὲν οὖν Ῥοσᾶς ταῖς ὑποθήκαις τοῦ Σολχάνου μετ' ἐπι-
 μελείας ἐπόμενος ἐχώρει πρὸς τὸ πολέμιον. δευτέρᾳ δ' ἡμέρᾳ ὁ
 Ζαδισπράτης ἐν τοῖς μέρεσι τοῦ Χαρχὰς παραγίνεται (κώμη δ'
 αὕτη παμφορωτάτη ὁμοῦ καὶ πολυάνδρος), καὶ νυκτὸς ἐπιγενο-
 20 μένης ἐχόμενα ταύτης ἠγγραύλιζεν. ὑποτοπᾶσας δ' οὗτος πολε-
 μίαν ὄψιν, μή που ἔξαπινάλως αὐτῷ συγκυρήσει, τῆς περὶ τῷ
 σῶμα φρουρᾶς προμηθίαν ἐτίθετο. οὐκοῦν ἐν τῷ πόρῳ τῷ ἀνὰ
 τὸν χώρον ἰδρυμένῳ καὶ ἐκ λογάδων λίθων κεκτημένῳ τὴν σύνθε-
 σιν τῆ δοκῆσει κατεπαννυχίζετο τῆς δευλλας ἀπόκοιτος. ὁ τοίνυν B

videat. ipse angore et tyranni metu plenus, animum delicitur, tandem-
 que religiose in cuiusdam pietatis cogitationem ingreditur, iterumque ad
 deum principem rerum omnium sese convertit, ac venerandum Sergium
 martyrem, quem colere etiam barbarae nationes consueverant, suppliciter
 rogat uti laboribus ac miseriis suis ne desista se illi dominicae pas-
 sionis illustre monumentum, crucem, inquam, ex auro puro confectam
 et margaritis pellucidisque ex India lapillis variatam, victoriae suae pri-
 mitias oblatum. ita illum necessitas pie orare obtestarique docuerat.
 ceterum Solchanis admiratione, et memoria dignissimum facinus effecit,
 valentique consilio ducem adversarium e medio sustulit. Rosam quippe,
 alio nomine Hormisdam Persis, cum equestri robore contra infestam ad-
 ventantium manum emittens, auctor Rosae fuit ut dolo et insidiis rem
 transigeret. Rosas Solchanis auctoritati studiose parens in hostem ten-
 dit. die sequenti Zadesprates Charchas, vicum omne genus fructuum
 efferentem et incolis frequentissimum, venit, et nocte proxima in eius
 agro manet, constitutis circum se diligenter custodiis, ne forte impro-
 viso, quod formidabat, ab hostibus appeteretur. erat ibidem munitio
 electo constructa lapide, in qua citra timorem totam noctem cubare se

Ῥοσῦς οὐ πόρρω στρατηγοῦ ἀφικόμενος, ἐπὶ διεγνώσκει τὸν χώ-
 ρον οὗου δὴ οὗτος πύρνηχος κατηνάζετο, ποδηγὸν δεξιόμενος ἐς
 τὸ πρόσω ἑαδίξεν. ἐπεὶ δὲ τῷ ἐχυρώματι προσεπέλασε, προ-
 φέειν προσέταττε τινα τῆς δυνάμεως, λέγοντα τῷ στρατηγῷ ὑπὸ
 Βαράμῃ ἔσεσθαι ἄγγελον, καὶ ἐπιθέτον αὐτῷ ἐπιφέρεισθαι δύνα- 5
 μιν. ὁ μὲν οὖν ἐπὶ τὸ ὡσανεὶ φρούριον γεγονῶς μεσοῦσης νο-
 κτός, τῇ πατρὶφ φωνῇ τοδς περιφρουροῦντας φενικισάμενος,
 ἤξιου τῷ στρατηγῷ δι' αὐτῶν περιχηθῆναι τὸ ἄκουσμα. ἐπι-
 V 220 C χαρι τοῖνν οἱ δειλαιοὶ τὴν ἐπαγγελίαν δεξιόμενοι μεταπορθμείου-
 σιν ἐπὶ τὸν Ζαδεσπράτην τὸν λόγον, ὡς οἶα δὴ περὶ δεξιου τινὸς 10
 καὶ συντονίας ἄξιου κατεπιγόμενοι. ὁ μὲν οὖν Ζαδεσπράτης
 ἔτι ἔξοινοσ ὢν καὶ ἡμικραίπαλοσ, ὑπὸ τοῦ ἕννου διακοπτόμενοσ
 φαρρεῖν ἔλεξε Πέρσαισ, ἀταλαιπωρήτωσ τὸν λόγον εἰσοικισάμε-
 νοσ, καὶ τὴν πυλῖδα τοῦ φρουρίου διανοίξαι προστάττει. τοῦτό
 τοι καὶ γέγονεν αὐτῷ αὐτοσχιδίόσ τε καὶ αὐθαίρετοσ θάνατοσ, 15
 ἀφορμὴν τοῦ κινδύνου τὴν ἀφροσύνην κρατησάμενοσ. οἱ μὲν
 οὖν περὶ τὸν Ῥοσῦν εἰσρεύσαντεσ περὶ τὸ φρούριον τῇ μαχαίρᾳ
 τὴν παρρησίαν ἐδίδοσαν· ὁ δὲ στρατηγὸσ τὸ ἀδόκητον θεασάμε-
 νοσ βάραθρον, ἐπὶ τέγουσ οἰκισκου γενόμενοσ ἤξιου παρὰ τῶν
 ἡρηκότων σωτηρίαν ἀρύσασθαι. ἐπεὶ δὲ διηπειλεῖτο πυρὶ τὸ 20
 δωμάτιον ἀφανίξασθαι, ἀφηνεῖται πρὸσ τὸ πολέμιον. τοῖνν
 τοῦτον κατατομήσαντεσ οἱ ἀντίπαλοὶ, καὶ πάντα τὰ ἐν τῷ φρου-
 ρίφ λαφωραγωγησάμενοι, ἤκον παρὰ τὸν Σολχάνην τὴν τε κεφα-

14. διαγοῖσ IP.

posse arbitrabatur. Rosas haud procul a Zadesprate distans, ut de
 loco, ubi ille per noctem consopitus iaceret, cognovit, duce accepto
 procedit. propior munitioni factus militem quendam praecurrere ac Za-
 despratam monere iubet, a Varamo supplementum affuturum et huius rei
 nuntium se advolare. miles media circiter nocte castellum attingens, pa-
 triaque lingua (Persica) custodes ludificans, rogat duci, quod a se au-
 diasent, indicari. infelices illi promissa cum voluptate accipientes, ad
 Zadespratam festinato, ut faustum aliquid et contentione dignum, audita
 perferunt. quin etiam tum madidus, et crapula nondum exhalata, som-
 no exotissus bonum habere animum Persas iubet, nuntiata laetus com-
 plectitur, castelleque portulam reserari mandat. quod illi extemporalem
 et voluntariam quodammodo mortem, eius stultitia occasionem suppedit-
 tante, attulit. Rosae milites certatim irruentes gladiatorum licentia sae-
 viunt. Zadesprates inopinatum ante oculos cernens exitum, sub tectum
 demunculae confugiens, incolumitatem victores orabat, quibus aediculam
 incendio se consumpturos minantibus, descendit, capite truncatur: dfr-

λὴν τοῦ Ζαδίσπρατος ἐπιφερόμενοι καὶ ὅσα ἡ τύχη τῷ δούλῳ δέδωκεν ἐγκολπώσασθαι.

2. Ὁ μὲν οὖν Σολχάνης τοῖς προαυλοῖς τῶν φροντίδων P 122 καταγαυρούμενος εἰς τὴν Κωνσταντίναν Χοσρόῃ ἐξέπεμπε τὴν τε 5 κεφαλὴν τοῦ ἀντιμάχου στρατηγοῦ τὸν τε πλοῦτον ὃν ἀπράγμα- τεύτως τὰ τῆς εὐβουλίας ἐσκόλευσεν. ὁ μὲν οὖν Χοσρόης τῶν ἀπαισιῶν ἐλπίδων μετανάστης γενόμενος τῇ ἀθυμίᾳ διαζύγιον δί- δωσι, καὶ πρὸς τὸ δεξιώτερον τὰς ἐκβάσεις τῶν ἐσομένων ἀντιμε- τέβαλλεν. ἐν ταῦταις δὲ ταῖς ἡμέραις καὶ οἱ κατὰ τὸ Ἄναθων 10 ἔπὸ τοῦ Βαρὰμ ἐκπεμφθέντες ἐπανίστανται καὶ ἀναίρουσι τὸν Β ἡγεμόνα, τὴν τε τούτου κεφαλὴν παρὰ τὸν Χοσρόην ἐξέπεμπον. ὅτε γοῦν ὁ Χοσρόης τούτων δῆτα τῶν ἀνδραγαθημάτων τὴν συμ- φωνίαν στέφουσαν αὐτὸν ἐθεάσατο, ἐκ τῶν ἤδη φθασάντων ἐνέ- χυρον τῶν ἐσομένων λοβῶν, ὡμολόγει μέγιστον εἶναι ἀπάντων 15 θεὸν τὸν παρὰ Ῥωμαίοις Χριστὸν θρησκευόμενον καὶ τιμώμενον, καὶ ἀπυλῶτῳ τῷ στόματι τὴν πάλαι θρησκείαν ὠβέλιξε. δεκάτῃ C δὲ ἡμέρᾳ, καὶ ἐς βασιλέα Μαυρίκιον τῶν ἐπομένων ἀρχόντων τι- νὰς μετεπέμπετο, καὶ τὴν τῶν παρηκολουθηκῶτων περιπέτειαν ἐνσημαίνεται, ἧξίον τε μελλήσεως ἐγχοπὴν ταῖς συμμαχικαῖς αὐ- 20 τὸν ἐπιθεῖναι δυνάμεσι καὶ ὡς τάχιστα βοηθεῖν, τὴν τε τῶν χρη- μάτων αὐτῷ παρὰ τοῦ βασιλέως γενέσθαι περιβολήν, ἰσχυριζόμε- νος τὴν οἰκείαν ἀπολαβόντα ἀρχὴν ἀντικαταβάλλειν Ῥωμαίοις τὸ δάνειον. ὁ δὲ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ βασιλεὺς μετὰ τῆς συμμαχίας τῶν D ἄλλων καὶ τὴν τῶν χρημάτων αὐτοῦ μέγιστην ῥοπὴν ἐχαρῆζτο. 25 ὁ δὲ τῶν Χοσρόης χειρογράφου τὸ δάνεισμα καὶ ἐς Μαυρίκιον

piuntur omnia, et ad Solchanem reditit, simulque Zadespratae caput, et quaecunq; fortuna seruo in sinum dederat, apportantur.

2. Hiscе curarum suarum proocemiis Solchanes se circumspiciens, et caput adversarii ducis et praedam nullò negotio, felici consilio acqui- sitam, Chosroae Constantinam mittit; qui a male ominato timore tristitia- que recedens, ad secundiora in posterum speranda inambit. per eos- dem dies Anathonum a Varamo missi similiter insurgunt, interfectoque duce caput eius Chosroae mittunt. qui ut horum facinorum consensione et convenientia sibi honorem parari animadvertit, ex praeteritis futuro- rum pignus capiens, deum qui a Romanis coleretur honorareturque, omnium esse potentissimum confitetur, atque ore libero veterem super- stitionem condemnat. die decimo quosdam qui secum erant de proceribus ad Mauricium legat, fortunae suae mutatam faciem indicat, primo quoque tempore sibi opem ferri et pecuniam dari mutuam rogat, recu- perato regno se id nomen Romanis soluturum confirmat. imperator Ro- manus praeterquam quod armis ei succurrit, etiam pecuniae numerum maximum largitur. ita Chosroes se argentum accepisse mutuum chiro-

ἀποστειλάμενος, τὸν πολυτάλαντον τῶν χρημάτων ἐκομίζετο πλοῦτον, καὶ τοῦτον κατακερματίσας ταῖς περὶ αὐτὸν Περσικαῖς κατέσπειρεν δυνάμειν. ὁ μὲν οὖν Γρηγόριος ὁ τῆς ἐφίας ἱεροσύνης προιστηκώς, τὴν Κωνσταντῖναν ἀπολιπών, πρὸς τὴν Ἀντιόχειαν μετεχώρησε. μετ' οὐ πολὺ δὲ τῷ Σαράμῃ ἐς βασιλέα 5 γενέσθαι Χοσρόης προσέτατε, καδικετεύων τὸν Καίσαρα Κομεντιόλον τῆς στρατηγικῆς ἐπιστασίας ἀποβαλεῖν, ὡς οἶμ' ἤδη ὑπὸ τοῦ Κομεντιόλου προφηλακίζομένου, καὶ ταῖς ἀναβολαῖς τὰς ἐπικουρίας ὑποφθειρόντος. ὁ τοίνυν Σαράμης κατὰ τὸ προστεταγμένον αὐτῷ ἐς Βυζάντιον ἀφικνεῖται, τὴν τε πρεσβειαν διεξήλαθε 10 τῷ αὐτοκράτορι. καὶ οὖν ὁ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ βυσιλεὺς ἀποστράτηγον τῆς ἐπὶ τὴν Περσίδα καθόδου Κομεντιόλον ποιησάμενος, Ναρσῆ, ὃς τοῦ στρατηγοῦ ὑπασπιστῆς ἐτύγγανεν ὦν, τὴν ἡγεμονίαν ἐντίθησιν.

P 123
V 221

3. Ἦρος τοίνυν ἀρχομένου ὁ νεώτερος στρατηγὸς Χοσρόην 15 παραλαβὼν (συνείπετο δ' αὐτῷ ὁ ἐν Μελιτηνῇ ἱερατεύων κατ' ἐκεῖνο καιροῦ, ὃν Δομετιανὸν ὁ λόγος ἐδήλωσεν) ἐπὶ τὸ Μάρδεις μετεφοίτησε· πόλεως δὲ Δάρας ἀφωστήκει τὸ φρούριον παρασάγγας τρεῖς. οἱ μὲν οὖν περὶ τὴν Νισιβιν τῆς Ἀραβίας, οἳ τε ἄλλοι δυνατώτατοι πάντες καὶ οἱ τῶν ταγμάτων ἡγούμενοι, ἀνα- 20 γορεύουσι Χοσρόην βασιλέα, καὶ τῆς δημοσίας ἐνέχυρα συγγενεὶς παρασχόμενοι προκαθήριζον τὴν ἐς τῆ βασιλεία τῷ Χοσρόῃ ἐπάνοδον. ὁ μὲν οὖν τῶν Περσῶν βασιλεὺς τούτους ὑπὸ Ῥωμαίων περιφρουρεῖσθαι συνέταξε. ἀπάρας τοίνυν ἐντεῦθεν ὁ στρατηγὸς ἐπὶ τὸ Δάρας ἰστρατοπέδενεν. ὁ δὲ Χοσρόης τὰς 25

grapho testificatus, scripturam ad Mauricium misit, talentorumque multorum reportatas ab se divitias, minoribus permutatas numismatibus, inter milites suos dispersivit. Gregorius patriarcha Antiochenus Constantiam Antiochiam discessit. non diu post Chosroes Saramen ad imperatorem legavit oratum ut Comentiolo ducis munus abrogaret: quippe se illi esse ludibrio, ab eoque cunctando et differendo auxilii opportunitates corrumpi. Sarames iussa facessens Byzantium ivit, munus suum fungitur. Imperator Comentiolum amplius in Persidem copias ducere vetat, Narsi eius satelliti eas partes imponit.

3. Prima itaque vere novus dux cum Chosroe, sequente Domitiano per id tempus Melitenes episcopo, ut ante diximus, Marden accedit, quod castellum ab urbe Dara tribus parasangis abest. qui igitur cum in Arabia prope Nisibim, tam alibi opibus plurimum pollebant, ad unum omnes, simulque ordium ductores, Chosroem regem consalutant, ac pro re publica consanguineos obsidum loco opposcentes ei ad regnum recipiendum viam muniunt. obsides rex custodiri a Romanis iussit. inde Narses ad oppidum Daram exercitum adducit. Chosroes Romanas copias

συμμαχικὰς δυνάμεις τῶν Ῥωμαίων θιγόμενος κομώσας ἀλκῆ τοῖς τε ὀπλοῖς κατακοσμουμένης, ἐκθάμβων παρασκευῆ, πρὸς τὰς νεωτέρας μετεχώρει ἐπιδίτας, μηδὲν τι τοῦ πρεσβυτέρου πάθους τῷ λογισμῷ νοσφιζόμενος. εἰσήρρησε τοιγαροῦν πρὸς τὸ ἄστυ C
5 ὁ βασιλεὺς ὁ βάρβαρος, καὶ ἐντεμενίζεται ἅμα τοῖς τειχοῖς παρὰ τῷ περιφανεῖ τεμένει τῆς πόλεως, ἐν ᾧ Ῥωμαῖοι τὰ τῆς θρησκείας ἐτέλουν μυστήρια, λίαν κενταυρικῶς τε, καὶ ἐν ἐπισάλφῃ τύχῃ τῶν πραγμάτων διακειμένων ἀπὸ τῷ. οἱ μὲν οὖν Ἀραρηοὶ διηγανάκτου ἐπὶ τῷ ἐγχειρήματι, Χοσρόου τοῦ πρεσβυτέρου 10 ἠρηκότος τὴν πόλιν καὶ μηδὲν τι πρὸς ὕβριν τοῦ σεβάσματος ἐγχειρήσαντος. οὐκοῦν ὁ Δομετιανὸς τὴν βάρβαρον ὕβριν φέρειν D
οὐκ ἔχων, τὰς δυνάμεις ἀναλαβὼν παλινδρομεῖν ἐπὶ Κωνσταντιναν ἠπέλει. ἠτιμωμένος τοίνυν Χοσρόης ἐντεῦθεν, καὶ τῇ προπετίᾳ μὴ χάριν ὁμολογῶν, ὡς τὸν Δομετιανὸν ἐκ τῶν παρ' αὐ-
15 τοῦ ἐπιφανεστάτων ἐξέπεμπε, ἔλειον αὐτὸν ἐξαιτούμενος τῷ μεταμέλῳ παρέχισθαι. ὁ μὲν οὖν ἱερεὺς ὁπόσον ἔδει προπηλακίσας τὸν βάρβαρον, ἐπανῆκεν εἰς τὸ Δάρας ἐξοικίσας τοῦ τεμένους Χοσρόην. ἕκτη δὲ ἡμέρα, καὶ ὁ ἀντοκράτωρ λιθοκόλλητον ζώνην καὶ τιάραν βασιλικὴν κίτας τε καὶ τραπέζας χρυσοῦς 20 ἐς τὸ Δάρας τῷ Χοσρόῃ ἀπέστειλεν, πομπὴν τε βασιλειον ἀπὸ τῶν συγκροτῶν ἐκ τῶν παρ' αὐτῷ δορυφόρων μεγαλοπρεπῶς μετεβίδου, ὅπως μὴ βασιλικῆς χηρεῶν συντάξεως εὐκαταφρόνητος εἶη Ῥωμαῖοις τε καὶ Πέρσαις. περιστοιχίχθετο γοῦν πάντοθεν βασιλικῆ δορυφορίᾳ Χοσρόης, ὁπόση νόμος Ῥωμαῖοις ἀντοκρα-

2. an ἐκθάμβω?

viribus florentes et armis conspicuas cum apparatu stupendo cernens, in spes novas ingreditur, nec tamen prioris infortunii memoriam deponit. urbem itaque rex barbarus intens, in templum magnificentum, in quo Romani religionis mysteria obibant, admodum ferociter et contumeliose, adhuc necessitati subiectus, et rebus eius a fluctibus fortunae lactatis, armatus, se infert. Darenī factum indignari, praesertim cum Chosroes senior capto oppido nihil ad iniuriam divini cultus molitus esset. quamobrem Domitianus barbaram insolentiam non sustinens, acceptis copiis Constantinam sese rediturum comminatur. Chosroes despectum se videns, mutationemque istam parum gratam habens, ad Domitianum quosdam de nobilissimis suis mittit, qui nominal suo imperatori satisfacerent. episcopus barbaro quantum sicut ignominia multato, Daram revertitur ipsumque e templo eiicit. die sexto imperator balteum insertis gemmis, tiamam regiam, lectulos et mensas aureas Daram illi transmittit, comitatumque regium ei conficit, et de his deryphoris nonnullis honoris causa adiungit, ne regio destituta satellitio Romanis iuxta Persis quoque videretur. stipabant igitur eum undique regii satellites, quo pacto Romano impera-

Theophylactus.

τορικὰ σκῆπτρα γεραίρεισθαι. ὁρῶντες γοῦν οἱ Μῆδοι ὀπόση
 P 124 τῷ Χοσρόῃ ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος ῥώμη περιεκέχτο, τὴν γνώ-
 μῃν μεταναστευσάμενοι, χαίρειν φράσαντες τῇ τυραννίδι προσε-
 χώρουσιν Χοσρόῃ. καὶ τοῦ μὲν Βαράμ ὁσημέραι τὸ συμμαχικὸν
 κατησθένει, τῷ δὲ Χοσρόῃ κατὰ νοῦν ἐχώρει τὰ πράγματα, κα-5
 ταλιπαινομένης αὐτῷ τῆς δυνάμεως. . διανοεῖται γοῦν παρα-
 τίκα Χοσρόης βασιλεὶ Μαυρικίῳ εὐνουστάτην πρᾶξιν ἐνδείξα-
 σθᾶι. διὸ ἐν βασιλικῇ διαφθέρα τὴν πῶλιν Δάρας ὑπῆκουσιν ἐγ-
 γράφεται προῖκα Μαυρικίῳ τῷ αὐτοκράτορι, τὸν τε Δολαβζάν
 τὸν σατράπην, ἄνδρα ἀπόβλεπτον, ἐς Βυζάντιον στέλλει τὰς 10
 κλεῖς οἰσόμενον τοῦ πόλισματος τὴν τε ἐν γράμμασι δωρεάν. ὁ
 μὲν σὺν πρέσβυς ἐπὶ τὸ βασιλεῖον ἄστῃ γενόμενος παρεδίδου
 Ῥωμαίοις τὸ πόλιμα, καὶ ἐς λόγους πρὸς τὸν αὐτοκράτορα
 ἦκεν· ὁ δὲ βασιλεὺς τοῦ Ῥωμαϊκοῦ δώροις βασιλικοῖς μεγαλύνας
 τὸν Δολαβζάν, τὴν τῶν προαπαγγελθέντων ἐχώρουσιν καὶ αὐθις 15
 ὑπόσχουσιν, παῖδα Χοσρόην ἀποκαλῶν.

B
 V 222 4. Ὁ δὲ Χοσρόης εἰς τὸ Σιγγάρων (Μηδικὸν δὲ τὸ ἄστῃ)
 τὰ τε γυναῖκα καὶ τοὺς παῖδας κατησφαλλετο· ἐχυρώτατον γὰρ
 τὸ ἄστῃ καὶ ὑπὸ τῆς ξιρίδος περιφρουρούμενον καὶ ἤμιστὰ τοῖς
 πολεμίοις ἀλωτόν, τῷ καταύχμῳ τῆς ὑδρεύσεως πεφυκὸς πρὸς 20
 πηλιορκίαν ἀπόσιτον. μετὰ τοῦτο Μεβόδη προστάττει, καὶ
 διαχάλους ἐκ τοῦ ὀπλιτικοῦ περιφράζας αὐτὸν διὰ τοῦ Σιγγάρων
 νομοθετεῖ ἐς τὰ βασιλεῖα εἰσβαλεῖν, τὸν τε ὑπὸ τοῦ Βαράμ γε-
 C νόμενον φύλακα τῶν ἀνακτόρων διαχρήσασθαι. ὁ δὲ τύραννος
 σὺν τοῖς Ῥωμαίων τάγμασιν ἐπιόντα Μεβόδην μεμαθηκώς, συν-25

torem suum honorare mos est. intuentes Persae quam potentem impe-
 rator Chosroen reddidisset, a tyranno ad eius partes commutatis volun-
 tatis accedunt, et Varami exercitu quotidianis defectionibus imminente,
 Chosroae adhaerentis copiis res ex sententia procedebat. mox quantum
 posset adversus Mauricium benevolentiam sibi declarandam statuens, in
 membrana regia Darsm ei gratis transcribit, et Dolabzanum satrapam,
 virum illustrem, Byzantium cum clavibus oppidi instrumentoque denatio-
 nis mittit. legatus in urbem imperantem profectus Romanis oppidum
 addidit; cum imperatore collocutus, ab eo pro imperatoria magnificentia
 muneribus cohonestatur. pactorum praeterea fidem imperator denuo con-
 firmat, et Chosroen filium appellat.

4. Chosroes Singarum (Mediae seu Persidis urbs est) mulieres ac
 liberos suos securitatis causa transfert. est enim munissima, et quia
 simul controversa, custodia nunquam vacat, minime hostibus expugna-
 bilis, ac propter paludes informes obsessoribus inaccessa. post haec
 Mebodi dat negotium ut sumptis duobus armatorum millibus, per Singa-
 rum in regiam facto impetu, custodes Varami traderet. tyrannus ut Me-
 bodem cum Romanis cohortibus adventare comperit, coactis milite sui

αθροίσας τὸ μάχιμον ἔξειδίδου πρὸς πόλεμον. ὁ μὲν οὖν Με-
βόδης δέει τῷ τοῦ βασιλέως προστάγματος πρὸς τὸ ἔργον ἐχώρει.
Θέρους δὲ ἀρχομένου καὶ τῆς πύας παχνομένης ἀκμῆ, τὸ Δά-
ρας καταλειοπῶς ἅμα τῷ συμμαχικῷ ὁ Χοσρόης ἐς τὸ πρόσω
5 ἐχώρει. ἐπεὶ δὲ πρὸς τῷ Ἀμμοδίῳ ἐγένοντο, τέταρσι καὶ δέκα
διωτηκότι Δάρας, Δομετιανὸς ἅμα τοῖς ἡγεμόσι τὸ Ῥωμαϊκὸν D
συναθροίσας καὶ πρὸς τε βουνίον ἀνεῖς, τοῖςδε τοῖς λόγοις τὰς
δυνάμεις κατήχει.

“Ὁ μὲν καιρὸς ὑμῖν μεγαλοργῶν ἀφορμῆν, ἄνδρες, τε-
10 κταίνεται, ὁ δὲ τρόπος δικαίαν ὑπόθεσιν. ὁ δὲ τόπος τὸ φιλο-
κίνδυνον ἐκζητεῖ· ἢ αἰτία τὴν εἰσέβειαν ἀπαγγέλλεται καὶ λύμην
φιλοτύραννον ἀπαινεῖται. γίνεσθε γούν ἀξιόμαχοι· ἐς πολε-
μίαν γὰρ γῆν ἀναστρέφεσθε, ἐν ἧ τὸ νικῶν ὑπερένδοξον καὶ τὸ
τῆς δευτέρας τύχης βαρὺ καὶ λεγόμενον. τοῖνυν ἡ παράταξις
15 εὐδοξίας ἔχει τὴν πρόφασιν μεγάλης καὶ ἐπιφανοῦς ἀπάρευσθαι
πράξεως. ἅπαντα γὰρ τὰ τῆς οἰκουμένης ἔθνη τὴν ὑμετέραν P 125
ἱστορίαν ταῖς διανοίαις ἐγγράφεται. ἑξάκουστον πέφυκε τὸ ἐγ-
χείρημα. ὁ πόλεμος ἀξιόλογος, οἱ ἀγῶνες ἀθάνατοι. τὰ τρέ-
παια ταφῆς οὐ παραπέμπονται λήθης. οὐκοῦν πάντα παθεῖν
20 λυσίτελές ἀγωνίσασθαι, ἢ προέσθαι μετὰ τῆς εὐκλείας τὰ σώμα-
τα. τοῦτο πέρας τῶν πόνων ἀριστεύοντες ἔχετε, αὐτῆ τῆς εἰρή-
νης ἡ πρόοδος. μὴ στερηθῆτε τοῦ βάλ्लεσθαι, ἵνα μὴ ζημιω-
θῆτε τοῦ σώζεσθαι. ἐνστερνίσασθε τὰς βολὰς, ἵνα καὶ τοῦς

9. μεγαλοργῶν malim.

19. an ταφῆ?

defendendi prodit. Mebodes mandati quod ab rege acceperat respectu,
rem aggreditur. aestate autem ineunte et pratis etiamtum herbescenti-
bus; relicta Dara Chosroes cum auxiliis ultra progreditur. postquam
Ammodium stadiis quatuordecim Dara dissitum advenent, Domitianus
consensu colle, ad duces et milites huiuscemodi verba habuit.

“Tempus, milites, mirificam vobis occasionem conciliat. mores vestri
idoneam pugnandi materiam, locus periculi despicientiam requirit; causa
prietatem denuntiat exitiosamque tyrannidem respuit. dignos igitur cer-
tamine vos praebetote: nam in hostili regione versamini, in qua vincere
sane quam gloriosum, vinci autem etiam dictu grave et odiosum est.
habet ergo hic conflictus exitium quiddam et illustre incipiendo decus
propositum, universae siquidem per orbem terrarum gentes, quae vos
agitis, mentibus inscribunt. exauditum est quod facitis, bellum est
magnum, certamina immortalia, tropaea nulla oblivione sepelientur.
quare non cedere malis, sed contra audentiorum ire, aut cum nominis
sui gloria proicere corpus expedit. hunc strenue dimicantes finem la-
borum nanciscemini. hac via pax procedit. nolite plagas subterfugere,
ne simul salutem fugiatis. adverso pectore iaculorum ictus excipite, ut

θρᾶμβους ἐναγκαλισθε. μηδεὶς προσδέξεται νότιον μῶλω-
 πα· οὐκ οἶδε τὰ μετάφρενα νίκην θεάσασθαι. ἐνοῦσθε ταῖς
 ψυχαῖς ἢ τοῖς σώμασι συμπλεκόμενοι, κοινωνοὶ τῶν πόνων ἀλλ'
 Β οὐ τῆς δειλίας γινόμενοι. ἀποκέρυκτος ἔστω ὁ μὴ τὰ πρεσβεί-
 ας τῶν κινδύνων ἀράμενος. τῆς νίκης θανατῶντες ὀρέγεσθε. τραύ- 5
 μασι καὶ βολαῖς ἐξωνοῦνται τὰ τρόπαια. οὐδὲν ἐκίδοξον ἢ φα-
 θυμία πορίζεται. οὐκ ἔστιν οὐδὲν ἐνωαλοῦ θανάτου γλυκύ-
 τερον. εἰ γὰρ γηράσκειν ἀσύμφορον καὶ νόσων μαρασμοῖς κα-
 ταβάλλεσθαι, πάντως που μετὰ τῆς ἔβης τεθνάναι κυρατατιό-
 μενον, ἐπιτάφιον δόξαν καρπούμενον, ὑμῖν τοῖς ἀριστεῦσι κα- 10
 ταλληλότερον. οὐ γὰρ ἀπαθανατίζεν οἷδεν ἢ φύσις τοὺς ἀπο-
 δράσαντας. ἀναμορμολύττεται τὸ τῆς ψυχῆς γυμνοῦσθαι τὰ
 σώματα. οὐχ εὔρεν ὁ βίος τόπον ἀνώλεθρον. οὐδὲν τῶν τῆδε
 C τῆς ἀνίας ἀλλότριον. ἅπαντα τῇ λύπῃ συμμείκται. ἀνάγκη
 τις πολυτέραννος τὸν βίον οἰκονομεῖ τὸν ἀνθρώπινον. μὴ θαν- 15
 μάσης προθεσμίαν μικρὰν ὄρον ζωῆς ἐκλειπίνουσαν, καὶ μεγά-
 λην ἀπ' αὐτῆς παρεχομένην ὑπόθεσιν, ἔξουσίαν μὲν τῇ ῥαθυ-
 μίᾳ παρασκευάζουσαν, ἐπὶ δὲ τὰς ἡδονὰς τὰς πλανωμένας. ἀν-
 δρεῖοι γίνεσθε τὰς ψυχὰς, τὴν μεταβολὴν πραγμάτων ἀγόμενοι.
 ἦκει γὰρ παρ' ἡμῖν βασιλεὺς Βαβυλωνίως μετὰ τῆς Περσικῆς τύ- 20
 χης δουλαγωγούμενος, καὶ μονονουχὶ μετὰ τοῦ σώματος ἡμῖν
 καὶ τὸ κράτος ἀπέδοτο, εὐσέβειαν θρησκείας τὰ κορυφαῖα τῶν
 V 223 ἐλπίδων τιθέμενος. οὐκ ἀσμενίζουσα Πέρσαι τὸ τύραννον. ἀπὲ-

triumphos quoque amplectamini. nullus vestrum sibi tergum concidi pa-
 tiatur: ignota enim dorso est victoria. consociamini animis magis quam
 corporibus coniungimini, et laborum, non timiditatis tenete consortium.
 qui non summo sese discrimini obiectaverit, exauctoratus esto. victoriam
 moriendo concupiscite. ictibus et vulneribus tropaea comparantur. haud
 quidquam laude dignum desidia parit. nihil dulcius quam in acie mor-
 tem oppetere. si enim senectute premi et morborum tunc consumi est
 inestile, viris fortibus vobis adhuc aetate vivida in certamine occumbere
 et post saevura celebrari omnino magis est consentaneum. nec enim fu-
 gitoribus immortalitatem dare natura potest, quae animis nudari corpora
 metuit. non est in hac vita locus quem mors aequo pede non pulset.
 nihil rerum humanarum moestitia et dolore vacat, quibus permista sunt
 omnia. vita nostra magna et crudeli necessitate regitur. ne diem ulti-
 mum aliquantum proferri et amplas inde rerum gerendarum occasiones
 offerri magnopere desiderate, cum et otio inertiaeque et vagis volupta-
 tibus perfrueudis inde facultas pateat. viriles praestate animos, et an-
 tationem istam rerum adfremini. confugit enim ad vos rex Babylosius,
 cum potentia sua Persia in servitatem redactus, et cum corpore suo
 tantum non etiam regnum suum arbitrio potestatisque vestrae commisit,
 in pietate sacrorum quae profitemur spe maxima sibi constituta. aver-

στων ἐπιβαίνει βιωμῶν ὁ Βαράμ· οὐ γὰρ βασιλεῖον ἐπιφέρειται γένος. νόμοις τοιγαροῦν ὕβρειωσ τὴν κρηπίδα τοῦ κράτους περι- D. βολόμενος καταστασιασθήσεται θῦττον· οὐ γὰρ οἶδε τὸ βίαιον ἀφιλόνηκον ἔχειν τὴν ὑπαρξίν. ταῦτα τοῖς τῆς καρδίας ταμείοις 5 ἐναποτίθεισθε, γραφαῖς ἀτυπώτοις ἀπογραφώμενοι, καὶ μὴ διηχέισθε τοῦ λόγου τὸ καιρίον εἰς ἄερα διαλύμενον, ἵνα μὴ τὴν αἰσχύνην τῆς ἀποτεύξεως λυπηροτέρην κληρώσησθε. ἔστω προπομπὸς ὑμῖν τῆς ἐκτάξεως ἀρχιστράτηγος κυρίου δυνάμεως, ὁ μονογενὴς παῖς τοῦ Θεοῦ, ὁ πρὸ τῶν αἰώνων Θεός, τὰς ἀποπε- 10 ρατώσεις αἰσιωτέρας τῶν ἐλπίδων ὑμῖν παρεχόμενος.”

5. Ὀπηνῖα οὖν ταῦτα τοῖς ὡσὶ τῶν δυνάμεων ἐνεβάλ- P 126 λετο, θείας ἐπιπνοίας τινὸς τὸ Ῥωμαϊκὸν ἐπιπλήρωτο ἄθροισμα, τὴν τε προθυμίαν ἀναταγωνίστω σθένει φραξάμενοι ἐπ’ αὐτὴν 15 φρονι μινία τιλ ἐς συμπλοκὴν ἔξοιστρούμενοι· οἶδε γὰρ καὶ λόγων ἀλλή θανάτου καταφρονεῖν. τοίνυν ἀπάραντες ἐντεῦθεν εἰς τὸ πρόσω ἐχώρουν. ἡ δὲ φρουρὰ τῷ Χοσρόῃ ὑπὸ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ συνετέτακτο· οὐ γὰρ ἡ ἐπιχώριος τούτῳ ἀσφάλεια τὸ πιστὸν ἀνελάμβανεν. ὁ μὲν οὖν Δομετιανὸς ἐς τὴν Ῥωμαίων 20 πολιτείαν ἐπάνεισι, κυρώσας Ναρσῆν στρατηγὸν τοῦ πολεμικοῦ· B τὸ δὲ στρατόπεδον πλησίον Μύγδονος ποταμοῦ χάρακα διεγράψατο. ὁ δὲ Σαράμης προηγίτο τῆς στρατείας, τοὺς τε ἐπισιτισμοὺς ἐραμιζόμενος εἰς ὅσον ἀποχερῆν τράπεζαν τῷ συμμαχικῷ παρεσκεύαζεν. τρίτῃ δὲ ἡμέρᾳ ἐς τὸν Τίγριν αὐτὸν τὸ Ῥωμαϊ-

santur tyrannidem Persee. infido Varamus praesidio nititur, stirpe regia minime procreatus. quapropter ab insolentiae et iniuriæ legibus imperium auspicatus, brevī seditionibus exagitatibatur: nam ubi violentia, ibi res in tranquillo possideri non solet. hæc in mentium vestrarum penetralibus litteris inaspectabilibus inscripta recondite; et quæ opportune a me dicta sunt, ea in ventos diffundi ac dissipari ne permittite, ne dedecus et ignominiam ipsa frustratione tristiolem reportetis. unigenitus dei filius, ante saecula deus, princeps copiarum domini imperator, vos ad praelium deducat, exitumque spe ipsâ faustiolem vobis largiatur.”

5. Posteaquam hæc milites Romani auribus hausuerunt, divino pleni afflatu, alacritateque et animi robore invicto communiti, de caetero ad opus ipsam peragendum furebant, et sobria quadam insaniam quasi cæstro perciti ad arma fervebant. potest enim contemptam huius lucis ingenere etiam virilis et robusta oratio. ergo discedentes ultra pergunt. Chosroæ indigenarum fidem suspectam habenti custodes de corpore Romanorum constituuntur. Domitianus Narse duce confirmato in Romanam ditionem regreditur. exercitus prope Mygdonum fluvium castrametatur. præcedit Sarames, conquisitoque commestu mensam militi pro necessitudine parat. tertio die Romani Tigrim attingunt, expectationeque Ro-

κόν παραγίγνεται, καὶ τέως ἐς τὸ πρόσω φορᾶς ἀνεκόπτετο, τὰς
 ἐκ τῆς Ἀρμενίας Ῥωμαϊκὰς δυνάμεις ἀπεκδεχόμενον. ὁ δὲ
 Χοσρόης χιλοὺς ἐκ τῆς περὶ αὐτὸν φρουρᾶς κοσμίως ἐκτάξας
 διαπεραιουῶσθαι αὐτοῖς τὸν ποταμὸν ἐγκελεύεται, καὶ ὅπως ἔχει
 C δυνάμειωσ ἢ ἀντικαθεστῶσα ἀνιγενέσθαι δύναμις. οἱ μὲν οὖν 5
 τὸν ποταμὸν διανηξάμενοι πρὸς τῷ Ζαβᾶ γίνονται ποταμῷ ἄκη-
 κόβητες τε Βρυζάκιον οὐ πόρρω στρατοπεδεύεσθαι, ὃν ἐπὶ δια-
 σκοπῇ ὁ Βαράμ ἀπεστῆλλετο τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐπιφοιτήσεως σὺν
 δυνάμει πολλῇ, χωροῦσιν ἐς αὐτόν, καὶ ἀθρόως περὶ πρώτην
 φυλακὴν τῆς τυκτὸς ἐπιστάντες, τοῦ πολέμου κρατήσαντες ἐξώ- 10
 γρησαν τὸν Βρυζάκιον, ὧτά τε καὶ ῥίνα τῇ κοιλίᾳ κατατεμόμε-
 D νοι ἐς βασιλεία Χοσρόην ἐξέπεμπον. ὁ δὲ Χοσρόης ἐπιδεδίω
 τῆς ἐπιβολῆς αὐτῷ γενομένης εἰς μέγα ἤρθη χαρᾶς· διεγνώκως
 τε τὴν τῶν ἐναντιῶν διάνοιαν, παραθήγει τὸν τῆς Ῥωμαϊκῆς
 δυνάμειωσ ἔξαρχον μὴ διαχεῖν τὸν καιρὸν παρεχόμενον αὐτοῖς 15
 δυσμαχωτάτην ἐπίτευξιν. διὰ τοι τοῦτο διαπορθμύονται τὸν
 ῥοῦν αἱ δυνάμεις, καὶ τῷ Διναβαδῶν, οὕτω καλουμένῳ χώρῳ,
 τάφρῳ περιστοιχιζονται. ἔνθα δὲ Χοσρόης Ῥωμαίων τε καὶ
 Μήδων τοὺς ἡγεμόνας εἰστία. ἤδη δὲ τοῦ δείπνου μεσοῦντος
 ὁ Βρυζάκιος δέσμιος ἐς μέσον παράγεται, ῥίνα καὶ ὧτά ἀνάπη- 20
 ρος. ὅτε δὲ παιγνίων τοῖς δαιτυμόσι παρανάλωμα γέγονε, ἐπι-
 δείπνιον ὁ βασιλεὺς θέαν τοῖς δαιταλεῦσιν ὡσπερ ἀξιόλογον χαρι-
 ζόμενος, τοῖς ὑπασπισταῖς τοῖς περὶ αὐτὸν ἀσήμεν προστάξας
 Θεσπίσματι, τῷ στήματι τῆς χειρὸς, θανάτῳ τοῦτον ἐκδίδωσιν·
 P 127 οὐ γὰρ εὐωχουμένοις θέμις τοῖς Πέρσαις διαλαλεῖν. οἱ μὲν οὖν 25

23. παράξας IP.

manarum ex Armenia copiarum itinere tantisper desistant. Chosroes de
 suis mille ad fluvium trahendum hostiumque consilia indaganda deligit.
 transmittunt, ad Zabam flumen veniunt, Bryzacium, quem Varamus ad
 Romanorum adventum speculatum miserat, non procul tendere compe-
 riunt. valida vi in eum vadunt, confertimque circa primam noctis vigi-
 liam adorti certamine vincunt, vivum capiunt, auribus et naso amputatis
 ad Chosroea regem mittunt. qui de impressionis successu gaudio ingenti
 effertur; perspectaque quid hostes cogitarent, ducem Romanum hortatur
 ne difficillimam victoriam, quam in manibus habeant, elabi sinat. itaque
 fluvium transeunt, loco Dinobodum dicto castra vallo fossaque commu-
 niunt. illic Chosroes Romanorum Persarumque tribunos epulo excipit.
 quo procedente Bryzacium vincus auribusque et naribus abscissis intro-
 ducitur, in quem ut convivae satis illuserunt, rex iis quasi quoddam
 postcoenium et insigne spectaculum exhibens, obscuriore mandato (gestu
 manus) stipatoribus interficiendum praecipit: Persis enim convivantibus

ἐκκεντήσαντες τὸν Βρυζάκιον ἀπέιλον, ὡς προσετέθησαν. ἀνα-
 μεμιγμένον τοίνυν τοῦ δαίπνου καὶ αἵμασιν, ἀκροτελεύτιον ἡδο-
 τήν τοῖς ἐγκλίτοις ὁ Χοσρόης παρέχετο· μύροις γὰρ αὐτοὺς κα-
 τομβρίας, ἀναδήσας τε στεφάνους τοῖς ἄνδοις, ἐπιπικίον πί-
 5 νειν ἐκέλευεν. οἱ μὲν οὖν τότε ἱλαρυνθέντες ἐπὶ τῇ πανδωσίᾳ V 221
 εἰς τὰς ἑαυτῶν σκηνὰς ἀπήρσαν, ταῦτα δὲ διηγούμενοι ὄσα περ
 αὐτοῖς ἐστιωμένοις ἀπήντησε, καὶ ἦν Βρυζάκιος τῶν τοῦ λόγου
 μελιῶν τὸ ἐπίσημον.

6. Τῇ δὲ ἑσπέρῳ βασιλεὺς Χοσρόης τὸ τε συμμαχικὸν B
 10 τὸν Ζαβᾶν ποταμὸν διεπεραιώσωτο. Μεβόδης δὲ ὁ Πέρσης ὁ
 ἐς τὸ Συγγάρον σταλεὶς τῇ Βαβυλωνίᾳ προσέβουλευεν, καὶ ὄγ-
 χιστα τῶν βασιλείων γενόμενος τῷ ἐφεστρατότῳ βασιλικῷ
 πρυτανεῖου ἐξέπεμπεν ἄγγελον, μεγάλην ἐπισιτισμοῦ παρασκευὴν
 αὐτὸν ἀπεργάσασθαι, χρημάτων τε ἐπιδόσεις ἰκανὰς καταθεῖναι,
 15 πλήθη παλλὰ συμμαχικῶν αὐτῷ συρρευσάντων δυνάμεων, εἶναι
 τε θάνατον τῆς βαθυμίας ζήμιαν. ὁ μὲν οὖν τοῦ πρυτανεῖου C
 τὴν φροντίδα περιβυλλόμενος ἐπιδεικνύει τοῦ Μεβόδου τὰ γράμ-
 ματα τῷ ἐπιστατεῖ τῶν βασιλικῶν θησαυρῶν ἐς τὰ βασίλεια
 ὑπὸ τοῦ Βαράμ καταλειφθέντι. ὁ δὲ καταπλαγεὶς τὴν ψυχὴν,
 20 μεσοῦσας νυκτὸς τὸ περὶ αὐτὸν στρατιωτικὸν συναγείρας, εἰς
 τὴν Κτισσιφῶντα χωρεῖ, καταλιπὼν τὴν Σελεύκειαν. λέγεται δὲ
 τὴν Σελεύκειαν τὸν ἐπὶ κλην Νικάνορα Σέλευκον μέσον τοῖν δυοῖν
 ποταμοῖν οἰκοδομήσασθαι, ὧν ὁ μὲν Τίγρις ἐπὶ τὴν Περσικὴν D
 θάλατταν ἔγχυτός ἐστιν ὄλη τῷ ῥεύματι, ὁ δὲ Εὐφράτης περὶ
 25 τουτοῖ τὸν χῶρον γινόμενος διατέμνεται τρίχῃ, τὸ τε οἰκίον

loqui nefas est. illi, ut inasi, Bryzacium confodendo perimunt. ita
 caena etiam sanguine commista, summam accumbentibus iucunditatem
 Chosroes praebuit. unguentis namque perfusos et floribus coronatos,
 victoriam gratulantes iubebat bibere. qui tam lautis epulis hilarati in
 tabernacula sua digrediuntur, quae inter epulandum accidissent memo-
 rantes; eratque Bryzaciis narrationis caput.

6. Lucē altera Chosroes auxilia Zabam fluvium transducit. Mebo-
 des Persa Singarum missus Babyloniam invadit, iuxtaque regiam consi-
 stens praefecto regalis prytanei per certum hominem mandat, uti sibi
 commentum largiter ministret nec modicam iasuper pecuniam numeret,
 cum magna ad se auxilia confluerint: tarditatem morte luiturum. cura-
 tor prytanei litteras Mebodis ei demonstrat, quem Varamus thesauris
 custodiendis in regia reliquerat. is percussus animo nocte intempesta,
 coactis quos habebat militibus, dimissa Seleucia (quae et Babylonia)
 Ctesiphontem transfugit. fertur Seleuciam Seleucum cognomento Nica-
 norem aedificasse, inter duo flumina, quorum alterum Tigris in mare
 Persicum pleno alveo exoneratur, alterum Euphrates, qui in eam regio-

ὄνομα ἀποβάλλει καὶ διαφόροις προσηγορίαις ὀνομάζεται. τοῦ-
του ἡ μὲν μία ἀπόρροια διώρνευε μεγάλας καὶ τάφρους κατακερ-
ματιζομένη πως ἀφανίζεται· τοῦτό τοι καὶ πάμπορον αὐτὴν
ἐκείνην τὴν γῆν ἀπεργάζεται. ὁ δὲ ἕτερος ἀπορροῶς εἰς τὴν Βα-
βυλωνίαν προχέεται, καὶ τὰ τῆς Ἀσσυρίας ἔλη περιλιμνάζει δια- 5
πειρόμενος. ἡ δὲ τρίτη διαρρεῖ τῆς Σελευκίας ἐχόμενα, καὶ
εἰς τὸν Τύριν εἰσβάλλει, καὶ δίδωσι τῷ πολισμάτι δυσμαχωτά-
την ἀσφάλειαν, ταῖς λαγόσι τῶν ὑδάτων ὡσπερ στεφάνη ἔρκου-
τινὸς τὸ ὕστου κατοχυρώσασα. ἡμέρα δὲ δευτέρα, καὶ ὁ Μεβό-
δης ἄφρακτον ἀκηκῶς τὴν Σελεύκειαν προσβάλλει ταύτῃ νυκτός, 10
προστάξας τοῖς Ῥωμαίοις τῇ πατρῷ φωνῇ ἀλαλάζειν τε καὶ δια-
λέγασθαι, παῖεν τε τῷ ξίφει εἰκῆ καὶ ὡς ἔτυχε τὸν ἐντυγχίνοντα.
οἱ μὲν οὖν περὶ τὴν Σελεύκειαν καταπεπρωκότες τῷ φόβῳ ἀναν-
ταγωνίστη εὐνοία τῷ Μεβόδῃ τὴν πόλιν παρέδωσαν. ἐντεῦθεν
Θορόβου ἑξαίσιον ἐπιδημήσαντος ὡς καὶ τῇ Κτησιφῶντι μετα- 15
δοῦναι τῆς καταπλήξεως, λόγος εἰσῆρρησε τοῖς τὴν γείτονα πό-
λιν οἰκοῦσι βαρβάροις ὡς Σελεύκεια ἦλω ὑπὸ πληθῶς Ῥωμαϊκῆς.
πάντων τοίνυν ὑπὸ δέους εἰς ἔν ἐκκλησιασθέντων, ἰδοματιζέτο
B αὐτοβοεῖ παραδῶσειν Ῥωμαίοις. ὁ μὲν οὖν καὶ τὴν αὐτόθι ἀπο-
λιπὼν καταφυγὴν εἰς τὴν πέλας Ἀντιόχειαν ἀφικνεῖται, ἣν Χοσ- 20
ρόης ὁ Καβάδου ὀκηνίκα τὴν Ἀντιόχειαν τὴν πρὸς τῇ Συρίᾳ ἦρει
ψυχοδομήσατο, καὶ τὸν ἐκείσε λαὸν ἐν ταύτῃ που μετεφύτευσεν.
ὁ δὲ Μεβόδης τὴν Κτησιφῶντα καταλαβὼν τῶν βασιλείων θη-
σαυρῶν ἐτίθειτο πρόνοιαν, τὸν τε Χοσρόην, ὡς ἐγὼν, βασιλεῖα

sem delatus trifariam dividitur, amissaque proprio nomine diversis ap-
pellatur. huius brachium unum magnis fossis et scrobibus intercisum
quodammodo evanescit; atque idem regionem illam omni genere fructuum
fecundat, brachium alterum Babyloniam currit, et Assyriae paludes
stagnis dispartitam alluit. tertium continentes Seleuciae campos influat,
et Tigridi commiscetur, facitque urbem expugnatum difficillimam, aquarum
suarum altitudine ceu septo quodam coronatam munera. postridie
Mebodes Seleuciam non custodiri animadvertens noctu irruit, iussis Ro-
manis patria lingua clamores et voces laetabundas edere, et obvios quos-
que indiscriminatim gladio ferire. Seleucienses pavore consternati summa
benevolentia urbem Mebodi dedunt, inde trepidatione ac tumultu im-
mense pervagante, quo et Ctesiphon urbs vicina barbarorum concussa
est, sermo ibidem percubuit Seleuciam a Romanis cohortibus occupa-
tam esse. omnibus itaque prae timore in unum coeuntibus, urbem Ro-
manis illico tradendam placuit. Mebodes eo discedere supersedens in
fines Antiochiae venit, quam urbem Chosroes Cabadae filius capta An-
tiochia in Syria aedificavit, et ex illa in hanc coloniam deduxit. ac
Ctesiphonte recepta thesaurorum regionum curam gerebat, Choeroenque,

ἀντιγόρευέ τε καὶ διεκέρυττεν. ἡ δὲ Κτησιφῶν μέγιστα βασι-
 λεια τῇ Περσίδι καθέστηκε. λέγεται δὲ Ἰουστινιανὸν τὸν αὐτο- C
 κράτορα λίθον Ἑλληνικὴν Χοσρόῃ τῷ Καβάδου παράχουσαι,
 τοὺς τε περὶ τὴν οἰκοδομίαν δεινὸς τέκτονας τε ὀρόφων ἀγλίλους,
 5 καὶ βασιλεια δειμασθαι τῷ Χοσρόῃ τέχῃ Ῥωμαϊκῇ, οὐ πόρρω
 τῆς Κτησιφῶντος τὴν ἴδρυσιν ἔχοντα. οἱ μὲν οὖν τὴν Βαβυλω-
 νίαν κατοικοῦντες βύρβαροι τῆς μεταβολῆς ὀρεγόμενοι τὰ Χοσ-
 ρόου φρονεῖν προειμήσαν· ὁ δὲ Μεβόδης ἐς Ἀντιόχειαν τὴν
 Περσῶν πυκτὸν ἐξέπεμπε γραμμάτων Ῥωμαϊκῶν. ἡ δὲ δέλτος
 10 εἶχεν ἐπὶ λέξιως τάδε· καλὸν γὰρ οἶμαι καὶ αὐτῆς τῆς συνθή-
 κης τῶν ῥημάτων τὴν ἔκθεσιν, ὡς ἔχει φύσεως, προσενέγκασθαι.
 (7) “Ῥωμαῖοι πιστοὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν τοῖς
 τὴν Ἀντιόχειαν τῆς Περσίδος χαίρειν. οὔτε βασιλέως κελεύσεις
 15 πειθόμενοι τὸν τοιοῦτον κίματον κατεδεξάμεθα· ἀλλ’ ἵνα ἐν
 15 ταλαιπωρίᾳ γηράσαντας ὑμᾶς καὶ τῆς κοιλίας τῆς Περσίδος δια-
 σώσωμεν, ἤλθομεν εἰς ταύτην τὴν γῆν. ἵνα οὖν καὶ ὁ σκοπὸς
 ὁ ἡμέτερος πέρας ἀπολύβῃ καὶ ἡ ὑμέτερα ἀδελφῆ ἐπιθυμία εἰς
 χαρὰν καταστήσῃ, τοὺς προσφυγόντας εἰς Ἀντιόχειαν τὴν πόλιν
 τὴν αὐτόθι ἔκδοτε ἡμῖν, καὶ τοὺς φρουροῦντας τὰ Βαράμ. Θέ-
 20 λομεν γὰρ ὑμᾶς ἐπιστάσθαι ὅτι ἐὰν τούτων τοῦ κεφαλαίου παρα-
 μελήσητε, οὐκ ἔχετε πῶς ἀποτελέσματι εὐχαριστήσαι.” ταύτης
 γοῦν τῆς ἐπιστολῆς τοῖς τὴν Ἀντιόχειαν οἰκοῦσιν ἀποδοθείσης
 καὶ ἐς κοινὸν γενομένης γνωρίμου, εἰς ἔν ἧλθε τὸ πλῆθος τοῦ
 ἄστυος, καὶ τὸν ἄνδρα ξυλλαβόντες τοῖς παρὰ τοῦ Μεβόδου στα-

D
V 225

ut licet, regem publice appellabat ac promulgabat. Ctesiphon porro
 sedes regum Persicorum maxima est. aiunt Iustinianum Augustum Chos-
 roae Cabadae filio lapidem Graecum et peritos architectos ac fabros ca-
 merarum industrios sollertesque curavisse, et Romanorum in morem re-
 giam illi non procul Ctesiphonte construxisse. ergo Babylonii, novarum
 rerum cupidi, a Chosroes stare maluerunt. Mebodes Antiochiam Persa-
 rum tabellam litteris Romanis conscriptam mittit, in qua ad verbum haec
 ierant. recte enim facturum opinor, si eum ipsum verborum contextum,
 ut per se habet, inseruero. (7) “Romani fideles in Christo Iesu do-
 mino nostro, civibus Antiochiae Persidis salutem. non ut imperatori
 praecipienti obediremus, hunc laborem suscepimus, sed ut vos in ae-
 rumna consenscentes a Persidis sentina liberaremus, in hanc regionem
 venimus. quare ut proposito nostro eventus respondeat et vos eadem
 cupientes gaudere possitis, in urbem vestram perfugas et fautores Va-
 rami nobis dedita. hoc si neglexeritis, scitote vos non habituros cur
 propter eventum gratias agatis.” hac epistola Antiochensibus reddita
 publiceque recitata, populus concursu facto duces et Varami studiosos
 comprehendit et a Mebode missis tradit. Mebodes ad unguem consilii

λείσι παραδεδώκασιν, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τοὺς ἡδονῇ τὰ Βαράμ
 ἀσμενίζοντας. ὁ δὲ Μεβόδης ἕξ ἐπιλέπτου τὰ τῶν ἀντιπάλων
 P 129 ὑπὸ τῶν δημίων μεμαθηκώς, αἰκισάμενος τούτων τὸν ἑξαρχον
 τήν τε εἶνα καὶ τὰ ὄντα ἀποτομῇ λωβησάμενος ἐς τὸν Χοσρόην
 παρέειπε, τοὺς δὲ λοιποὺς ἑομφαλας παρέδωκε στόματι. ἔκτη 5
 δὲ ἡμέρα, καὶ πολλοὺς τοῦ Ἰουδαϊκοῦ ἱκανῶς μετεσχηκότητας τῶν
 ὑπὸ τοῦ Βαράμ νεωτερισθέντων τῷ ἀκινάκῃ διέωλεσε, θάνατον
 ἐπιθεὶς ζημίαν αὐτοῖς. οὐκ ἀναξιόλογος γὰρ ἡ ὑπὸ τῶν Ἰου-
 δαίων τῷ Βαράμ γεγρονυία πρὸς τὴν τυραννίδα ῥοπή. πληθος
 γὰρ τοῦ τοιοῦτου ἔθνος πλούτῳ κατάκομον τὸ τηρικαῦτα καιροῦ 10
 τὴν Περσίδα κατώκμ. τῶν γὰρ Ἱεροσολύμων ὑπὸ Οὐεσπασια-
 B νοῦ τοῦ αὐτοκράτορος ἄλόντων τοῦ τε ναοῦ ἐμπεπραμένον, ὀρ-
 ρωδοῦντες πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων τὴν Ῥωμαίων ἀλκὴν ἐκ τῆς Πα-
 λαιστίνης ὡς τοὺς Μήδους καὶ πρὸς τὴν ἀρχέγονον τιθήνην με-
 ταστατεύουσιν, ἕξ ἧς ὁ προπάτωρ ἐτύγγανεν ὢν Ἀβραάμ. τὰ 15
 τιμιώτατα τοῖνυν οὗτοι ἐμπορευσάμενοι, καὶ τὴν ἐρυθρὰν δια-
 περιουόμενοι θάλατταν, περιουσίας χρηματισθέντες μεγάλας
 περιεβάλλοντο. ἐντεῦθεν καὶ πρὸς τὰς στάσεις καὶ τὰς Βαβυ-
 λωνίας τῶν δῆμων ἐκαύσεις ἐτοιμδτατα διωλισθαινον· ἔστι γὰρ
 πονηρὸν τὸ ἔθνος καὶ ἀπιστότατον, φιλοθύρῳβόν τε καὶ τύραν- 20
 C νον, καὶ φίλιος ἦμιστα μνημονικόν, ζηλδτυπὸν τε καὶ ὑποβά-
 σκανον, καὶ ἐς ἔχθραν ἀμετάδοτόν τε καὶ ἀδιάλλακτον. τού-
 τους οὖν ὁ Μεβόδης καταπολεμήσας ποικίλοις ὀλέθροις ἀπέδοτο.
 ὅτε οὖν τῶν βασιλείων ἐκράτησαν, ἐκ τῶν τιμιωτέρων κόσμων

3. τὸν δεσπ. IP.

adversariorum ex ipso eorum duce per carnifices, quibus eum sagellan-
 dum subiecerat, exquisitis, naso et auribus praecisus deformatum ad
 Chosroem mittit, reliquos gladiis mactandos obiectat. die sexto multos
 item Iudaeos, novarum Varami molitionum magnopere participes, morte
 poenas reposcens ferro necat. nam quod Iudaei Varamo ad tyrannidem
 invadendam adiumentum praestabant, non erat contemnendum, cum ea
 gens per id tempus Persidem incolens divitiis afflueret, occupatis siqui-
 dem a Vespasiano imperatore Hierosolymis et templo concremato, plu-
 rimi de Iudaeis Romanorum potentiam metuentes, e Palaestina ad Medos
 Persasve transmigrantes ad primaevam nutricem suam solo mutato redi-
 erunt, ex qua antiquissimus eorum parens Abrahamus originem duxit.
 pretiosissima igitur quaeque secum auferentes, enavigato mari Erythraeo
 et magnis opibus acquisitis, inde etiam ad seditiones faciendas et Per-
 sicos populos novitatis amore incendendos facillime dilapsi sunt. est
 enim natio perversa, fidem minime colens, tumultus cupida, et tyran-
 nica, amicitiae prorsus immemor, zelotypa et invida, et ob odium nihil
 condonans, et irreconciliabilis. hos igitur subactos Mebodes varis sup-

ἀναλεξόμενος τὰ κυριώτατα ἐξ Χοσρόην ἐξέπεμπε. οἱ μὲν οὖν ἀμφὶ τὸν Χοσρόην Ῥωμαῖοι τε καὶ Πέρσαι ἐν Ἀλεξανδριανοῖς, οὕτω καλουμένῳ χωρίῳ, τέσσαρσιν ἡμέραις ἀφίκοντο. τὴν δὲ προσηγορίαν ὁ χῶρος ἀπὸ τῶν πράξεων τοῦ Μακεδόνης Ἀλεξάνδρου κατεκληρώσατο· ὁ τοῦ Φιλίππου γὰρ ἐκεῖσε γενόμενος ἕμα τῇ Μακεδονικῇ δυνάμει τῇ τε Ἑλληνικῇ ξυμμαχίᾳ ἐφρονότατον κατεσκάψατο φρούριον, τοὺς τε ἐν αὐτῷ βαρβάρους διώλεσιν.

(8) ἐκεῖθεν τοίνυν μεταφοιτήσαντες δευτέρᾳ ἡμέρᾳ Ῥωμαῖοι τε καὶ Πέρσαι προσβάλλουσι κλιματι Χναῖθας λεγομένῳ. τῇ δὲ 10 ὑστεραίᾳ ἐπὶ πρώτην ἔω Ἰωάννης ὁ τῶν ἐφῶν ταγματῶν ἡγευόμενος Κομεντιόλον ταγματάρχην τοῦ δεξιῷ κέρατος τοῦ μαχίμου σὺν ἱππεῦσι χιλοῖς προκαταληψόμενον ἐξέπεμπε τὴν διάβασιν τοῦ Ζαβῦ ποταμοῦ. τοῦτου δὲ γεγονότος καὶ οἱ ἐπὶ κατασκοπῇ ὑπὸ τοῦ Βαράμ ἀποσταλέντες τὸ πραχθὲν διαγόντες ἐπανή- 15 κον εἰς τὸν Βαράμ, ταῦτα δῆπου αὐτῷ διαγγέλλοντες. ἀτὰρ ὁ Βαράμ τὴν μετ' ἐκείνην γέφυραν προκατασχῆν ἐνεχείρει. ὑπέ- P 130 τριφε δὲ τὰς ἐπιβάδας τῷ θάμσει ὡς δὴ τῆς περὶ τὴν Ἀρμενίαν Ῥωμαϊκῆς στρατοπεδείσεως διὰ τὴν δυσχωρίαν τῶν τόπων οὐχ οἷος τε οὔσης συνάπτεσθαι ταῖς ἐφῶις τῶν Ῥωμαίων δυνάμεισι.

20 τετάρτῃ δὲ ἡμέρᾳ, καὶ ὁ Ναρσῆς ἄνδρας ἐλὼν ἐπὶ κατασκοπῇ ἐπὸ τοῦ Βαράμ ἐκπεμφθέντας, καὶ μύσειεν ὡς ἐντὴν ἀνετάσας, διεγνῶν ὅπως ἔχει τὸ πολέμιον γνώμης. καὶ δῆτα ἀποχωρῶσαν παρέχεται δυνάμειν Ῥουφίνῳ τῷ συστρατήγῳ, εἴτα προστάττει τὰς ἐτέρας οἰκειώσασθαι διαβάσεις. τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὸς ἐπι- 25 γενομένης πρώτη παραφυλακῇ ἀπύρας ὁ στρατηγὸς γίνεται τῶν

placis consumpsit, potitusque regia ex ornamentis sumptuosioribus praecipua delegit, quae Chosroae transmisit. itaque Chosroen sequentes Romani atque Persae Alexandriana (loci nomen est) quadriduo pervenerunt, quod ei nominis Alexandri Macedonis Philippi filii factum indidit, qui illic cum Macedonicis copiis et auxiliis Graecis castellum firmissimum evertit et incolas barbaros peremit. (8) inde transgressi die altero in regionem Chnaethas nuncupatam feruntur. postridie sub primam lucem Ioannes Orientalium legionum dux Comentiolum dextri cornu praefectum cum mille equitibus ad antecapiendum Zabae fluminis transitum mittit. quod ubi speculatores a Varamo missi conspexerunt, istunc nuntium ad eum perferunt. qui die sequenti pontem infra praecoecpare contendit. spem illi audacia ex eo suggerebat, quod Romanorum exercitus in Armenia propter viarum difficultatem cum fluminibus eorundem copiis sese coniungere nondum poterat. luce quarta Narses Varami speculatoribus captis, et flagris qua licuit examinatis, quid hostes meditarentur cognovit. itaque sufficienti manu Rufino collegae commissa transitus reliquos servare iubet. postridie prima vigilia noctis movens

B διαβύσιον κάτοχος, και εισβάλλει εις την τῶν Ἀνισηνῶν χώραν Ἐξαπινάλως. ἤλιον δὲ μεσοῦντος οἱ τοῦ Βαράμ ταῦτα δὴ θεασάμενοι τῷ τυράνῳ ἔξείπον. ὁ δὲ διαμαρτῶν τοῦ σκοποῦ, πρὸς βορρᾶν τε και ἔω τὰς δυνάμεις διέσχιζεν, ὅπως ὑποτιμῆ την σύμμιξιν τῆς προσδοκῆς τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀπὸ τῆς Ἀρμενίας 5 δυνάμεως. ἤδη δὲ τοῦ Βαράμ συντονία τινη τὴν ὁδὸν διατύπος και εἰς τινα παρακειμένην λίμνην ἀφικομένου, συνέβη τοὺς ἀπὸ τῆς Ἀρμενίας ἄγχιστα παραγενέσθαι. ἐπει δὲ προεῖδον οἱ τῶν Ῥωμαίων σκοποὶ τὸν Βαράμον στρατὸν, Ἰωάννη τῷ στρατηγῷ ἀπήγγελλον ἐπιπέων Περσικῶ στίφῃ ἵνα πως κατ' αὐτῶν. 10

C ὁ μὲν οὖν Ἰωάννης πρὸς ἔκταξιν τὰς δυνάμεις ἐκόσμησεν, ὁ δὲ Βινδόης την Περσικὴν ἀνελάμβανε φάλαγγα· τῆς δὲ Ῥωμαϊκῆς συντάξεως ὁ στρατηγὸς Ἰωάννης ἤγειτο. ποταμοῦ δὲ διελόμενου τὸν τε Βαράμ και τὰς περὶ τὸν Ἰωάννην δυνάμεις Ῥωμαίων τε και Περσῶν, τὰ τῆς συμπλοκῆς αὐτοῖς ἀνεκόπτετο. δευτέρα 15 δὲ ἡμέρα, και πρὸς νότον ἐκκλίνει ἅμα τῷ Βινδόῃ τὰ Ῥωμαίων στρατεύματα. ὁ μὲν οὖν Ναρσῆς και Χοσρόης ἐκ τῆς Ἀνισηνῶν χώρας ἀπάρωντες εις τὸ πρόσω ἐχώρουν, και γίνονται πλησίον κώμης τινὸς ἦν Σαραγανῶν οἱ ἐγχώριοι κατονομάζουσι. πέμπτη δὲ ἡμέρα, και ὁ Ναρσῆς τὰς ἐπιπέτους δυνάμεις τὰς 20 ἀπὸ τῆς Ἀρμενίας Ῥωμαϊκὰς πλησιάζειν ἐβίβασκε. διὰ τοι τοῦτο ἐπιστολεῖς πρὸς Ἰωάννην ἔξέπεμπε, και παρεγγυῶ τῷ στρατηγῷ ὡς οὐ δεῖ Πέρσαις συμπλέεσθαι, πρὶν ἂν ἐς κοινὸν ἐκάτεραι δυνάμεις συναπτόμεναι την ἀλκὴν ἀνανταγώνιστον σχοίησαν.

2. nonne mesopotamites?

dux Narses, transituumque potens, in Anisenorum agrum nec opinato impressionem facit. ad meridiem Varamaei visa tyranno exponunt. qui frustra copias versus septentrionem et orientem disperterat, quo expectati Romanorum ex Armenia exercitus coniunctionem impediret. cumque itineri continenter instaret et ad lacum quendam deveniret, factum est ut qui ex Armenia veniebant, quam proxime accederent. Romanorum exploratores ut Varami copias praeviderunt, Ioannem ducem monent Persicorum equitum turmam ex adverso tendere. Ioannes ad conflictam militem instruit. Bindoes phalangem Persicam accipit: Romanos ordines Ioannes ducit. sed cum lacus in medio utrumque agmen divideret, ad manus conserendas venire non potuit. luce proxime sequenti, duce Bindoe Romani ad meridiem declinant, Narses et Chosroes a regione Anisenorum ulterius progressi vicum quendam incolis Saraganum nominatum attingunt. die quinta etiam Narses addititias ex Armenia copias appropinquare cognoscit. quocirca ad Ioannem missis tabellaris hortatur ne certamen cum Persis ante miscat, quam utraeque copiae

(9) κατὰ τοῦτον δῆτα τὸν χρόνον ἀνελκόμενον Χοσρόη οἱ παρὰ D
V 227
 τοῦ Μεβόδου σταλέντες ἦγον παρὰ τὸν βασιλέα, αἰσίων ἀφηγη-
 μάτων ἔχοντες διαγόρευσιν. ὁ μὲν οὖν τὰ ἐπὶ τῆς Βαβυλωνίας
 πραχθέντα διαγνοὺς τῷ Μεβόδῃ, τὴν τε σκευὴν τὴν βασιλειον P 131
 5 τὴν ὑπὸ τῆς Κτησιφῶντος δεδεγμένον σταλεῖσαν αὐτῷ, ἐπὶ τοῖς
 κατορθωμένοις ἀναβρονόμενος μεθ' ἰλαρίας Ναρσῆ τε καὶ ταῖς
 Ῥωμαίων δυνάμεσιν ἰστηλάντευε τὴν ἐπιτευξιν. ἡμέρα δὲ πέμπτη,
 καὶ τρισὶ τὸ Ῥωμαϊκὸν χρῆσάμενον χάραξιν τοῖς περὶ τὸν Ἰωάν-
 νην κοινοῦται συντάγμασιν. αἱ μὲν οὖν δυνάμεις ἕς κοινὸν συν-
 10 ἐλθούσαι μεγίστην τινὰ εὐρωστίαν ἀμοιβαίως σφλοῖν αὐταῖς ἐδί-
 δοσάν τε καὶ ἀντελάμβανον. λέγεται δὲ τὸν μὲν Χοσρόην ἕμα
 τῷ συμμαχικῷ τῶν ἐξήκοντα περικύριω ἐπιφέρεισθαι χιλιάδας
 μαχίμων, τὸν δὲ Βαρᾶμ τεσσαράκοντα χιλιάσιν ὀπλιτικοῦ κατ-
 15 μόν, ἐνάλλεσθαι τε νυκτὸς κατὰ τῆς τῶν Ῥωμαίων δυνάμεως.
 τῆς τοίνυν δυσφορίας τῶν τόπων κωλύμην τῇ ἐπιβολεῖ παρασχο-
 μένης, ἥλιον ἀνίσχοντος κατάδηλος Ῥωμαίοις ἐγγίνετο ὃ τε δό-
 λος ἕς τὸ φανερὸν ὑπέξήγετο. τρίτη δὲ ἔω, καὶ οἱ μὲν ἀμφὶ τὸν
 Βαρᾶμ πολεμησείοντες μετὰ βοῆς τε καὶ θυροῦ βου ἐπήρσαν, πρὸ δὲ
 20 Ῥωμαϊκὸν ἤσυχας εὐκοσμίαι καὶ τοῦ Θυρόλλου ἀμέτοχον διδύνεται
 πρὸς παύταξιν. τῷ δὲ Βινδόῃ καὶ Σαρδμη τοῖς στρατηγοῖς ὃ
 Ναρσῆς ἐγαλέπαινεν οὐχ οἷως τε οὐδοὶ τὰς περὶ αὐτοὺς δυνάμεις
 τῶν βαρβάρων κατευνάξιν πρὸς τὸ τῆς ἡρεμίας ἀθρόωτον. τοῖ-
 νυν μετιδίδουσαν καὶ τῆς ἑαυτῶν εὐκοσμίας ταῖς συμμαχοῦσας O
 25 τῶν βαρβάρων οἱ Ῥωμαῖοι δυνάμει, καὶ κείθουσι διακοσμήσαι

16. immo despectas.

18. τρίτη δὲ ἕως usitatae.

consociatas robor inexpugnabile adipiscantur. (9) hoc in loco regi commoranti faustarum rerum nuntii a Mebode afferuntur. qui cognitis Babyloniae transactis, susceproque apparatu regio a Ctesiphonte transmissa, bene gestis gloriam, Narsi et Romanis militibus, quemadmodum sibi vota feliciter processerint, edisserit. quinta porro die Romani tribus dispersitum castris Ioannis agmini aggregantur, et iam in unum redacti exercitum animos dant et accipiunt invicem maximos. fama est Chosroem cum auxiliariis amplius sexaginta millia duxisse, Varamum quadraginta millia. caeterum Varamus dolo bellico per noctem Romanos cogitabat opprimere: sed locorum difficultate impeditum sol ortus cum insidiis prodidit, et fraus in aperto fuit. tertio die Varamaei praeliibundi cum clamore ac strepitu procedunt: Romani qua par erat quiete, et absque strepitu, ad praelium accinguntur. succensebat autem Bindoi et Saramae ducebus Narses, quod barbarorum, quas regebant, copias compestere et ad placidam quietem adigere non possent. quare de sua modestia cum sociis barbaris Romani communicant, et ut ordine in aciem

τάξει τὴν ἔκταξιν τῆς τε ἀλόγου ἀποσχέσθαι κλαγγῆς. τριτοῖς τοιγαροῦν τὸ Ῥωμαϊκὸν στίφεισι συνετέτακτο, καὶ τὸ μὲν μέσον ὁ Χοσρόης ὁ τε Ναρσῆς περιεβάλλοντο κέρας, τὸ δεξιὸν δὲ Μεβόδης καὶ Σαράμης οἱ Πέρσαι, τῆς Μηδικῆς ἔξηγοῦμενοι φάλαγγος, τὸ δὲ ἕτερον Ἰωάννης ὁ στρατηγός, τῆς τῶν Ἀρμενιῶν 5 πληθύνος ἐπιστατῶν. οὕτω δῆπου καὶ τὸ ἀντίπαλον ἀντετέτακτο, καὶ τρισὶ συντάγμασι ταύτῃ διεκόσμησε. τὸ μὲν οὖν Ῥωμαϊκὸν σφαδῶρον τῇ γνώμῃ ἀκατάσχετον ἦν ταῖς ὁρμαῖς, τὸ δὲ ἀντίπα-
D λον τῷ σθένει καὶ τῷ πλήθει καὶ τῇ τάξει τῶν Ῥωμαίων καταπληττόμενον ἐπ' ὄρους ἀνάβασιν ἀντιέτραπτο. διὰ τοι τοῦτο 10 πεντακόσιοι τῆς περὶ τὸν Βαρᾶμ συμμορίας τὰ ὄπλα καταθέντες προσχωροῦσι Ῥωμαίοις. ὁ μὲν οὖν Χοσρόης ἄκων πεφυκὸς τῷ ἐγχειρήματι πρὸς τὸ ἄναντες παροτρύνει Ῥωμαίους χωρεῖν. Ῥωμαῖοι δὲ τοῦτο τοῖς τῆς ἀβουλίας κόλποις ἐναποθέμενοι, ὡς εἶχον συνέσεως, τῆς τακτικῆς ἁρμονίας ἔξω που μὴ διαθέντες, 15 δι' ἑτέρων ἀπεβάλλοντο πρὸς τὰ ὑψηλὰ τοῦ ὄρους χωρεῖν. οἱ δὲ βάρβαροι καταναγκασθέντες ὑπὸ τοῦ σφῶν αὐτῶν βασιλέως τῶν ἀλόγων κινδύνων ἐφήπτοντο, καὶ τοῦ ὄρους ἐπιβαλεῖν θαρρήσαντες ὑπὸ τῶν ἀντιπάλων καρτερῶς ἔξωθοῦντο. καὶ ἦν ἂν θάνατος μεγίστη ζημία τῷ ἐγχειρήματι, εἰ μὴ Ῥωμαῖοι τῆς διώ-
 20 ξεως τοὺς βαρβάρους ἀπέπασαν, ἀντιμέτωπον αὐτοῖς ἔκταξίμενοι. ἡλίου δὲ δὴ πρὸς δυσμᾶς κεκλικότος ὁ μὲν Βαρούμης ἅμα τῇ συμμάχῳ δυνάμει ὡς τὸν χάρακα ἐπανέρχεται, ἐπὶ τοῖς οὕτω πραχθεῖσι ψυχαγωγούμενος, τὸ δὲ Ῥωμαϊκὸν ἐπὶ τὴν τύφρον γε-
 νόμενον τῆς ἀβουλίας κατηγορεῖ Χοσρόου. 25

digerantur absurdisque clamoribus temperent, persuadent. Romani itaque tripartito disponuntur. ac medium quidem Chosroes et Narses obtinent, dextrum Mebodes et Sarames Persae, qui Persicae phalangis praecerant, sinistrum Ioannes, Armeniae multitudinai praepositus. ad eundem modum hostium agmea, triplici videlicet acie compositum est. Romani ira frementes cohibere impetum non poterant: at vero hostes viribus numero et ordine Romanorum obstupefacti in montem confugiunt. qua de causa quingenti de Varamacis arma deponentes ad Romanorum partes transeunt. Chosroes facto stomachatus Romanos in arduum contendere hortatur. qui ut erant intelligentes, inconsultum id esse rati militari ordine conservato differebant, dum alii sublimia montis ascenderent. tum barbari (Persae) a suo ipsorum rege compulsi periculum rationis expers aggrediuntur, montemque ascendere ausi ab adversariis valide repelluntur; fuissetque ausui pretium maximum interitus, ni Romani a fronte oppositi barbaros insecutione prohibuissent. sub occasum solis Varamus re ita gesta delectatus cum suis in castra redit. Romani item intra vallum reversi Chosroem temeritatis accusant.

10. Ἐπεὶ δὲ ὁ Βαράμ διεγνώκει τὸ Ῥωμαϊκὸν ἔχον λίαν P 182
V 228
 ὄξυπαθῶς ἐπὶ τοῖς ἔναγχος ὑπὸ Χοσρόου παραστρατηγημένοις
 αὐτοῖς, τῆς τε συμπλοκῆς ἐφίμενον ἀκρότατα, ὄρθριος γενό-
 μενος λύει τὸν χάρακα, καὶ ἐκκλίνει πρὸς τὰ δύσχωρά τε καὶ
 5 ἀνάτη καὶ ἄρσππα. γίνονται γοῦν μετὰ τοῦτο ἐς τὸ πλησίον
 πεδίον καθήμενον, ἔνθα καὶ τὸ Κάνζακον καθίσθονται πόλισμα.
 μεταστρατοπεδευσάμενος δὲ καὶ ὁ Βαράμ ἐντεῦθεν ἐφ' ἕτερα τὰς
 δυνάμεις μετέβαλλεν, ἐκλύτους ἐντεῦθεν τῶν Ῥωμαίων τὰς ὀρ-
 μάς-τεκταινόμενος. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι τὴν μεταχώρησιν τοῦ Βαράμ B
 10 ἰγνωκότες συντόνω πορείᾳ ἄγχιστά που τῶν πολεμίων στρατοπε-
 δεύονται. εἶτα προσβάλλουσι ποταμῷ τῷ Βαλαράθῳ, ἔνθα
 τὴν νόκτα ἐναυλισάμενοι ἡμέρας ἀφικομένης πεδίῳ εὐρεῖ προσω-
 μίλησαν. οἱ μὲν εὖν στρατηγὸι τῶν Ῥωμαίων διακεκοσμηκότες
 τὰ μάχισμα, πολλῶν καὶ ἀγαθῶν εἰσηγήσεων τὸ ὀπλικὸν ἐμφο-
 15 ρήσαντες, τῇ τριπλῇ φύλαγγι τὸν πόλεμον διεσκευάσαν. σύμβο- O
 λον δὲ οἱ Ῥωμαῖοι καὶ τοῖς συμμαχοῦσι βαρβάρους παριέχοντο
 τὴν τῆς θεομήτορος καὶ παρθένου προσηγορίαν διδάξαντες, ἵνα
 μὴ τῷ διακεκοσμένῳ τοῦ γένους ὡς ἀντίπαλον τὸ συμμαχικὸν
 διαφθαρώσι, τοῦ συγκεχυμένου τῆς συμπλοκῆς ἀδιάρθρωτον
 20 αὐτοῖς τῶν οἰκειστάτων παριχομένου τὴν δῆλωσιν. καὶ παράδο-
 ξόν τι χρῆμα συνέβαιεν· ἐγένετο γὰρ καὶ Χαλδαίοις τὸ τῆς
 Μαρίας σωτήριον ὄνομα. κατεκόσμη μὲν καὶ ὁ Βαράμ τρισὶ
 λόγοις τὴν οἰκίαν ἀλκῆν, καὶ τὸ μὲν μεσαίτατον τῆς ἐκτύξεως
 ἐπεῖχεν ὁ τύραννος, οἱ δὲ ἡγεμόνες τοῦ συμμαχικοῦ τὴν ἐφ' ἐκά-

6. αα καθιμένον?

19. διαφθείρωσι artius.

23. λόγοις IP.

10. Varamus ubi rescivit Romanis nimio opere dolere, quae paulo ante Chosroes ut collega summi ducis egisset, et pugnam eos ardentem expetere, primo diluculo solutis castris ad invia et acclivia et ad equitandum haud idonea loca declinat. posthaec in campum prope iacentem, ubi Canzacum oppidum situm est, procedunt. castris motis Varamus etiam alio exercitum, ea ratione Romanorum impetus languescens, traducit. qui eius secessionem cognita, continenti itinere insecuti, quam proxime hostes castra ponunt. deinde ad fluvium Balarathum movent, ubi exacta nocte luce altera patentem campum ingrediuntur. illic duces Romani acie trifariam ad praelium conserendum instructa, multis et praeclearis hortatibus militum animos exsuscitant. pro symbolo autem Romani socios etiam barbaros salutationem dei matris ac virginis docent (ave Maria), ne propter generis discretionem socios pro hostibus caederent, quandoquidem pugna confusa maxime proprios distincte internoscere nequirent. contigitque admirabile quippiam: nam et Persis Mariae nomen salutare fuit. Varamus perinde suos digerit. medium ipse regit, a dextris et sinistris reliqui duces curant, elephantos insuper,

D τερα δύναμιν. ναί μὴν καὶ ἔλθασιν τοῖς Ἰνδοῖσι θηρίοις καθάπερ προβόλους τινὰς τῶν ἰππέων ἡγεῖσθαι κατέταττεν, τοὺς τε ἀνδρειοτέρους τῆς συμμάχου δυνάμεως ἐπὶ τῶν θηρίων ἀναβιβάσας παρεσκέυαζε μάχεσθαι. οὐκ ἠμοίρει δὲ καὶ τὸ ἐκάτερον τοῖτων δὴ τῶν συμμάχων θηρίων. ὁ μὲν οὖν Χοσρόης πεντα-5 κοσίοις ἐς φρουρὰν ἀνδράσι περιφραζάμενος περιεπέλει τὰς τάξεις. ἀλλ' ὅποτε ἔβλεψάν τε καὶ ἀντεβλέφθησαν ἐκάτεραι δυνάμεις ἑλλάδας, τὰ τε σημεῖα μετεωρίζετο ἡρέμα τε ὑπὸ τοῦ πνεύματος ἐκραυόνετο, αἶ τε σάλπιγγες περιεδόνουν καὶ τὴν συμπλοκὴν ἐξεβάκχεον, ταῦτα δὴ περιβομβοῦσαι τὰ τοῦ πολέμου μυ-10 στήρια, ἐκαινοτομεῖτο λοιπὸν τὸ μεταίχμιον καὶ τῶν οἰκείων ὄρων ἐχίρειεν. ἀγχιμάχου τοίνυν συμπλοκῆς γενομένης, ὁ Βαράμ τὸ μεσαίτατον τῆς περὶ αὐτὸν καταλιμπάνει δυνάμει, καὶ πρὸς τὸ εὐώνυμον μετεχώρησεν. πλείστῃς τότεν μεταδοῦς τῆς ἀλκῆς τοῖς ἀναδεδειγμένοις αὐτὸν εἰκότως τὴν ἀντιμέτωπον κερατίζε-15 ται φύλαγγα, τῇ συντάξει τοῦ πλήθους ἔξαπναιῶε ἐγκείμενος. οἱ μὲν οὖν Ῥωμαῖοι κατὰ τοῦτο τὸ κλίτος διαιρεθέντες ἐτράποντο πρὸς φυγὴν, φέρειν οὐκ ἔχοντες τὴν ἀντιβριθοῦσαν δύναμιν. καὶ οὖν ὁ Ναρσῆς τοῦτο δὴ θεασάμενος, ἡρέμα πλήθος συρρεῖν τοῖς ἄδυνατοῦσιν ἐγκεινυόμενος, ἔστησε τῆς γυγῆς τὴν κα-20 τασθενοῦσαν δύναμιν. ὁ μὲν οὖν Βαράμ κατὰ τῆς μέσης τῶν Ῥωμαίων χωρήσας ἀλκῆς ἐπειροῦτο τρέψαι τὸν Ναρσῆν εἰς ἀπόδρασιν. ὁ τοίνυν Ναρσῆς οὐδὲν μέλον αὐτῷ περὶ τῶν ἐλεφάντων καρτερῶς τῷ Βαράμ ἀντετίθετο, καὶ ἐπιπίπτει τῇ μέσῃ καὶ ἀντιθέτῃ δυνάμει, καὶ συντεταγμένους τοὺς Μήδους παραλύει 25

belluas Indicas, veluti praesidiarios quosdam ac propugnatores, ante equitatum constituit, et in his omnium de exercitu fortissimos ad dimicandum collocat. nec vero pars adversaria huiusmodi bestiarum auxilio carebat. Chosroes quingentis cinctas custodibus ordines circuibat. ut vero ambae acies mutuum conspexerunt et conspectae sunt, sensim spiritus roborantur, signa extolluntur, tubae circumsonant cantuque furoris Martium indant et undique belli sacra circumstrepunt; spatium inter acies confunditur, suosque termines amittit. cominus igitur conficta perpetrato, Varamus relicto medio ad laevum cornu transit, quo maximam accessione virium restituto, merito oppositam phalangem hostium ordinata multitudine subita impressione disturbat ac disfacit. Romani cornu dextro dissipato cum vim instantem prementemque sustinere non valerent, fuga salutem petunt. quo animadverso, Narses pluribus paulatim summissis infirmam ac debilitatam partem exercitus a fuga retinuit. Varamus in medium Romanorum robur sese inferens, Narsen vi fugare nitabatur. Narses elephantes parvipendens acriter obnititur, et in medios vicissim ruens nimium quantum Persarum eodem simul inclinantium

γέ πως αὐτοὺς λῆαν κομιδῇ τῆς συννεύσεως. τούτου δὴ γενομένου B
 τος αἱ λοιπαὶ τοῦ Βαράμ δυνάμεις ἐσφάλησαν, καὶ ῥώμῃ κε-
 κρατηκῶς ὁ Ναρσῆς τοὺς μὲν ἰππέας τῶν ἰπποχόντων ἀπέβαλ-
 λεν, τοὺς δὲ πεζοὺς τῷ δόρατι κατεβύλλετο. τῆς τοίνυν διώ-
 5 ζῆως κραταιᾶς γενομένης καὶ τοῦ φόνου τεθηλότος ἀνὰ τὸν χῶ-
 ρον, ἕξ Βαβυλωνίων ἀποδράσασαι χιλιάδες, ἐπὶ τινα λόφον γε-
 νόμεναι, τῆς σωτηρίας ὠρέγοντο. τὸ δὲ Ῥωμαϊκὸν περιστοιχί- V 220
 σαν τὸν λόφον τῆς δραπετίδος κρατοῦσι δυνάμεις. πολλοὺς τοί-
 νυν ζωγρήσαντες ἤγον ἐς Χοσρόην δεσμίους. ὁ μὲν οὖν τῶν C
 10 Περσῶν βασιλεὺς τοὺς μὲν μαχαίρας ἀπέδοτο στόματι, ἐνόους δὲ
 τοῖς ποσὶ τῶν θηρίων παρείχετο παλίνιον. ἐπεὶ δὲ διεγνώκει εἶ-
 ναι τινὰς τῶν ἐυλακώτων ἐκ τοῦ ἔθνους τῶν Τούρκων, ἐς βα-
 σιλέα ἐκπέμπει Μαυρίκιον, τὴν Ῥωμαϊκὴν στηλιτεύων ἀλκτήρ,
 ἀπαρχὰς τε τῆς νίκης προσφέρων τῷ αὐτοκράτῳ. λυχεάρακτο
 15 δὲ τοῖς μετώποις ἐκείνων τὸ τοῦ κυριακοῦ ἐπίσημον· σταυρὸς δὲ
 τοῦτο τοῖς προσιβύουσι τὴν τῶν Χριστιανῶν θρησκείαν κατονομά-
 ζεται. ἐπύθετο γοῦν ὁ αὐτοκράτωρ τί ἂν εἴη τοῦτο τοῖς βαρβά-
 ροῖς τὸ σήμαντρον. οἱ μὲν οὖν ἐκ τῶν μητέρων τοῦτο ἀποκλη-
 ρώσασθαι ἔφασκον· λοιμοῦ γὰρ τοῖς πρὸς τῇ ἔψ Σκύθαις καρ-
 20 τεροῦ ἐνδημήσαντός τινος τῶν Χριστιανῶν εἰσηγήσασθαι τούτῳ
 δῆτα τῷ τύπῳ τῶν μειρακίων ἐγκεντῆσαι τὰ μέτωπα. τῶν δὲ
 βαρβάρων μηδαμῶς τὴν εἰσηγήσιν παρωσαμένων, σωτηρίαν ἐκ
 τῆς συμβουλίας ἀντελάμβανον. (11) τὸ δὲ Ῥωμαϊκὸν (πρὸς D
 γὰρ τὴν νύσσαν τὸν λόγον ἀντεπενέχοιμι) λαφρευαγωγῆ τοῦ τυ-

10. δὲ deest IP.

ordinem coniunctionemque dirimit. quo facto reliquum copiarum Varami labefactatum est, et Narses manu superior ab equis deliciebat equites, et hastis pedites prosternebat. Romanis itaque vehementer incumbentibus, et ingenti per campum strage edita, sex millia Babyloniorum in collem quendam fuga elabentes saluti consulunt. Romani colle circumdato fugitivis potiuntur, et complures ad Chosroem victos adducunt, qui eorum partim ensibus mactandos, partim elephantorum pedibus per ludibrium conculcandos exponit. at ubi quosdam de captis Turcas esse cognovit, eos ad Mauricium missos tanquam victoriae primitias offert, Romanamque virtutem commendat. horum frontibus dominicum signum, quod Christianae religionis cultores crucem appellant, impressum ostentabatur. itaque imperator barbaros percunctari quid hac nota sibi vellet. illi se a matribus eam sortitos referre: nam cum Scythas Orientales dira ac pestifera lues corripuisset, quosdam Christianos suscipisse uti in pserorum frontes huiuscemodi figuram imprimerent. quae monita quia barbari nequaquam sprevisent, ex eo sospitatos esse. (11) Romani porro (ad carcasses enim orationem revocabo) tabernaculum tyranai di-
 Theophylactus.

ράννου τὰ σκηνοπέγνια, γυναῖκά τε καὶ παῖδας τὸν τε κόσμον τὸν
 χρύσειον τὴν τε βασιλειον παρασκευήν. τὰ μὲν οὖν τιμιώτερα
 τῷ Χοσρόῳ παρείχοντο, ὃ δὲ ἐπὶ τοῖς σκύλοις μεγαλοφρονῶν
 P 134 πρὸς τὸ σοβαρώτατον προσεχώρησε. ἡλίου δὲ κλίναντος ὄρωσι
 Ῥωμαῖοι τοὺς ἐπὶ τῶν ἐλεφάντων ἰδρυμένους βαρβάρους ἀκροβου-5
 λίζομένους καὶ τῷ τόξῳ χρωμένους. καὶ διὰ τοῦτο τούτους περι-
 στοιχίσαντες δευτέρας μάχης κρατοῦσι, τὰ τε θηρία ζωγρήσαν-
 τες τῷ Χοσρόῳ παρείχοντο. τοῦ πολέμου τοίνυν τοιοῦτό τι πέ-
 ρας ἐπενεγκαμένον, ἐς τὸν ἑωτῶν χάρακα Ῥωμαῖοι ἐπανέβλεψαν,
 ἥδη που τῆς νυκτὸς ἀνισχούσης αὐτοῖς. τῇ δὲ ἕστερα αἶα ἔξ ἑω-10
 θινοῦ ἢ Ῥωμαϊκῇ πληθὺς συναθροίζεται, καὶ τῶν τεθνηκότων
 B σκυλεύει τὰ σώματα. μεγάλων τοίνυν αὐτοῖς γεγονότων κτη-
 μάτων, εἰς τὴν βασιλειον τοῦ Χοσρόου χωροῦσι σκηπὴν. ὃ δὲ
 τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατοῦ κατ' ἔχρους τοῦ Βαράμου χιλιάδας ἐπε-
 στράτευσαν δέκα, κεχειροτονηκότες ταξιάρχας αὐτοῖς τὸν τῶν 15
 Χαλκιδίων ταγμάτων ἡγούμενον· Βεσταμῖω δὲ τὴν βύρβαρον
 ζυμμαχίαν ἐδίδουσαν. τριταῖοι τοίνυν ἐναυλισθέντες Χοσρόης τε
 καὶ Ῥωμαῖοι ἀνὰ τὸν πολέμιον χῶρον, ἀπαλλάσσονται τῇ τετάρ-
 τη ὁδωδότην τῶν τεθνεώτων αὐτοῖς, καὶ τὸ πνῆγος τῆς κακο-
 σμίας φέρειν οὐκ ἔχοντες. παραγίνονται γοῦν ἄγχιστα πόλεως 20
 τοῦ Κανζάκου. βασιλεὺς δὲ Χοσρόης ἐπὶ τοῖς συννεχθεῖσιν
 C αὐτῷ καταγαυριώμενος ἐπινίκια εἰστία Ῥωμαίους. αὐτὸς δὲ διέ-
 τριβεν ἀνὰ τὴν στιβύδα, καταπαλλόμενός τε καὶ καταυλούμε-
 νος, ὡς ἔθος Πέρσαις καθέστηκε παιανίζουσι. δεκάτην δὲ τῷ
 χώρῳ ἐνδιατρίψας ἡμέραν, ἐπέπερ συνεῖδε Μαρινόν τε καὶ Βε- 25

13. ὁ — στρατοῦ] an oi — στρατηγοί?

ripiunt, uxores, inquam, et filios et ornamenta aurea et apparatus reg-
 gium; potioraque Chosroae donant. qui e spoliis tantis superbia et fasto
 praecipit auit. sub vesperam Romani barbaros elephantis insident-
 tes ex arcibus iaculari conspiciuntur. quamobrem eos circumfundentes
 secunda pugna viuunt, bestiasque vivas Chosroae transdunt. praelio
 hunc in modum finito, Romani in castra nocte iam ingruente se resti-
 tuunt. mane postridie congregantur et ad spolia cadaveribus detrahenda
 discurrunt, atque in regium Chosroae tentorium optimam praedam im-
 portant. Romanus exercitus Varami decem millia, Chalcidensium legio-
 num praefecto sibi pro duce electo, et Bestamio sociorum barbarorum
 ducatu commisso, per vestigia insequitur. Romani et Chosroes cum in
 hostili solo triduum contrivissent, die quarto cadaverum graveolentiam
 non ferentes alio viam invadunt et ad urbem Canzacum adveniunt.
 Chosroes rex eventis adeo felicibus tumidus Romanos triumphali convi-
 vio excipit: ipse in throno recumbens fidibus et tibiis victoriam canen-
 tiū, ut Persis mos est, oblectatur. decimum autem diem in loco illo

στάμιον ὡς αὐτὸν παλινδρομήσαντας ἐκ τῆς τοῦ Βαράμ διώξεως, τὴν τε τῶν ἐχθρῶν ἀποφοίτησιν ἐπισημοτάτην ἐγνώρισε, τοὺς μὲν Ῥωμαίους ἐσέλκει πρὸς τὰ οἴκοι, αὐτὸς δὲ τὴν Περσικὴν φάλαγγα συναθροίσας τῇ Βαβυλωνί προσομιλεῖ, ἄξιον οὐδὲν περὶ 5 τοὺς συμμαχηκότας Ῥωμαίους ἐπιδειξόμενος. οἱ μὲν οὖν τῶν Ῥωμαίων στρατηγοὶ ἐπιμύθιον τοῖς λόγοις τῷ βαυβύρω ἐξήεσαν, μὴ ἀμνημονεῖν τῆς γενομένης αὐτῷ ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων φιλοφροσύνης τε καὶ σωτηρίας. τοίνυν τούτους πον αὐτῷ τοὺς λόγους ἐναποθέμενοι ἐπαρήεσαν οἴκαδε οἱ Ῥωμαῖοι. ὁ δὲ Χοσρόης δε- 10 δοικῶς μὴ πον δολοφονία τις ὑποσταίη αὐτῷ ἐπὶ τῶν ἐγχωρίων, ἐδεῖτο Μαυρικίον τοῦ αὐτοκράτορος ἐς τὴν τοῦ σώματος φρουρὰν χιλλοὺς ἐκ τοῦ ὀπλιτικοῦ παραπέμπεισθαι.

12. Λόγος δὲ ὡς ἡμᾶς ἐξεφοίτησε πρὸς τῇ Ἱερᾷ πόλει τὸ D
V 230 τρηκαῦτα καιροῦ Γολινδοῦχ γενομένην, κατὰ τὴν Χοσρόου πρὸς 15 τὰ βασίλεια κάθοδον. ἀλλὰ τίς καὶ πόθεν, κατὰ τὴν ποίησιν, λελέχθω τὸ γύναιον· μὴ γὰρ οὖν ἀφελώμεθα τὴν περὶ ταύτης δῆγησιν, μεγίστοις σεμνολογήμασιν οὖσαν κατάκοσμον. τίκτε- P 135 ται μὲν οὖν αὕτη ἐπὶ τῆς Βαβυλωνίας, μύγοι δὲ τὸ γένος αὐτῆς· πατὴρ δὲ τῶν ἐπιφανῶν σιτραπευόντων ἐφορολογεῖτο τὸ Περσι- 20 κόν. ἐπεὶ δὲ ἀκμὴ ἐπέστη αὐτῇ, ὥρα λάμπουσα ἐς γάμιον, ἀνδρὶ τῶν ἐπισήμων ἐκδίδωσι. συνεσιωμένη δὲ ποτε τῷ ἀνδρὶ ἔδοξεν ἔξαπιναιῶς γεγονέναι πύρετος, εἴτα ἀκίνητος διαμένειν τῷ σώματι, καὶ τὰς αἰσθήσεις πολλῷ ὕστερον ἐπαυθῆκεν πως ἐς αὐτήν. ἐπεὶ δὲ οἱ θεαταὶ τοῦ πάθους, εἶγε καὶ πάθος δεῖ τήνδε

moratus, ut Marinum et Bestamium ab insectatione Varami ad se reversionos conspexit, discessumque hostium apertissime intellexit, Romanos uti domum redeant blande monet. ipse coacta phalange Persica Babylonem abit, nihil dignum pro auxilio iis remensus. caeterum duces Romani, tanquam ἐπιμύθιον sermonum suorum illi relinquentes, monuerunt ne unquam Romanorum benevolentiae, per quam salutem esset adeptus, oblivione caperetur. his verbis apud eum repositis domum remigrarunt. metuens tamen Chosroes ne ab indigenis per fraudem occideretur, a Mauricio petiit uti ad custodiam corporis mille sibi gravis armaturae mitteret.

12. Refert autem fama, quo tempore Chosroes in regiam redierit, feminam vixisse apud Hierapolim Golinducham nomine. sed quae et undenam fuerit, secundum postam, dicitur sane, ut magnificentissima narratione perfraumur. nata est Babyloniae e magorum familia. pater eius de illustribus praefectis vectigalibus Persicis exigendis praeerat. postquam vero aetate florescens viro tempestiva esse coepit, homini nobili responsa est. forte epulis cum marito accambebatur, cum visa est repente viribus defici manereque immoto corpore et longo intervallo sensibus convalescere. qui casum intuebantur, si modo divinam hanc ecsta-

τὴν θείαν ἀποφαινεσθαι ἔκτασιν, διεπνυθάνοντο τί ἂν εἴη τὸ συμβεβηκὸς τῇ νεύνιδι, ἔλεξε τάδε. “μεγάλας που ἐν οὐδαί τε-
 θάμμαι ἐναπακειμένας ποινάς, μεγάλων τε ἀγαθῶν πρεσβενομέ-
 B νην τρυφήν τοῖς τὸν μέγιστον προσκυνούσι θεόν, ὃν δὴ Χριστιαν-
 οὶ θρησκέοντες καθεστήκασιν Πέρσαις ὑπόδεισις γέλωτος.” ὁ 5
 μὲν οὖν ἐκείνης γαμέτης ἐξεμωκτῆριζε τοῦ γυναιου τὰ ῥήματα,
 ὅτε δέ που ἐδρασαν αὐτῆς τὴν διάνοιαν πρὸς τὴν τῆς θρησκείας
 μετάδεισιν κατενόησε, σωφρονίζαν ἐδόκει ῥαπίλων· ἠπέλει δὲ
 καὶ θάνατον εἶναι ζημίαν αὐτῇ, ὡς θέμις Πέρσαις ποιεῖν τοῖς
 τὰ μάγων ἀθετήσασιν δόγματα. ἡ μὲν οὖν τῷ θεῷ ἔρωτι πτερω-
 10 θείσα τὸν νοῦν, τὰ ὡτά που καταβύουσα, ταῖς αὔραις διαχει-
 σθαι τοὺς λόγους παρείχετο. γίνεται τοίνυν τῷ γυναιῷ καὶ ἐτέ-
 ρας θείας κρείττονος ἐπιφοιτήσεως ἔλλαμψις· ἄγγελος γὰρ ἐφε-
 C στήκει αὐτῇ, τὴν τε μορφήν καὶ τὴν ἐσθῆτα λαμπρότους φασ-
 δρότερος, καὶ πάλιν αὐτῇ τὴν τῶν φθασάντων θείαν ἰδέκνυε, 15
 προηγόρευέ τε καὶ τὸν ὅσον οὐπω τοῦ συνευνέτου θάνατον. ὁ
 μὲν οὖν τοῦ γυναιου γαμέτης καταλύει τὸν βίον κατὰ τὴν τοῦ ἀγ-
 γέλου προαναγόρευσιν, τὸ δὲ γύναιον τὴν Βαβυλωνίαν καταλιπὼν
 πρὸς τὴν Νίσιβιν γίνεται, τοῖς τε τῶν Χριστιανῶν ἱερεῦσι περι-
 τυχὸν ἀνθομολογεῖται τὰ μεγαλεῖα τοῦ πνεύματος. μυεῖται γοῦν 20
 παρ’ αὐτῶν ταῦτα δὴ τὰ τῶν Χριστιανῶν θεία ὄντως καὶ ἀπόρ-
 ρητα δόγματα. ἐπεὶ δὲ τοῖς μάγοις τοῦτο κατάδηλον γέγονεν,
 ἐς ἀναζήτησιν γίνονται τοῦ γυναιου. ἤκον γοῦν εἰς τὴν Νίσιβιν,
 καὶ τὰ μὲν πρεσβύτερα τῆς ἀξιώσεως ἐν κολακείαις αὐτοῖς παρε-
 σκεύαστο, ἐντεῦθεν ἀποβουκολῆσαι πειρωμένους τὴν ἄνθρωπον· 25

ain casum nominare licet, adolescentulam interrogant quid ei acciderit. respondet acerbas se alicubi sub terra poenas constitutas, magnorum contra bonorum delicias deum maximum eolentibus decretas vidisse, quem Christiani religiose venerantes a Persis irrideantur. tum vir eius verba subsannare, perspectoque constanti illius Christianismi complectendi proposito, fustibus impingendis ad sanitatem reductarum arbitrari; necem insuper minitari, quam Persae more maiorum illis inferunt qui magorum dogmata aspernantur. sed illa divino amore mentem erecta aures claudere, dicta in vento et aqua scribere. eidem alia quaedam divina praestantiorque illustratio contigit. attitit enim angelus, forma et veste fulgentissimus, iterum priora ei specula exhibens, et mox futurum mariti obitum praenuntians. praedicta eveniunt, maritus diem suum obit. mulier relicta Babylonia Nisibin proficiscitur, ibique Christianorum sacerdotes nacta vicissim constat magna spiritus, atque ab his sacerdotibus vere coelesti et arcana Christianorum disciplina innotatur. hoc ut magi compererunt, eam requisitum se in viam dant, Nisibi adsunt, et blanditiis potissimum agunt, indeque abducere secum

ἐπει δὲ νικῶνται καὶ ὁ λόγος αὐτοῖς ἀδρανής, ἐν εἰρκῇ σκληροῦ D
 τὸ γύναιον χρόνῳ πολλῷ κατακλείουσι. τοῦ τοίνυν πάντα θεοῦ
 περισκοποῦντος καὶ ἀμάρτυρον ἑαυτὸν ἐν οὐδενὶ χρόνῳ καταλιμ-
 πάνοτος ἐπικουρία τοῦ ἐπιστατοῦντος ἀγγέλου αὐτῆ τῆς φυλα-
 5 κῆς ἐξεχώρησε καὶ ἐς τὴν Ῥωμαίων ἀφίκετο γῆν. ἡ μὲν οὖν ἄκρι-
 τῶν Ἱεροσολύμων ἐπιειθεῦσα διεκέρυττε τὴν ἐπιφανῆ τοῦ θεοῦ
 καὶ ἀδιήγητον μεγαλειότητα, εὐχάς τε ἀποδομένη ἐν τῷ παναγεῖ
 μνημείῳ τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,
 τὸν τε σταυρὸν τῶν παθημάτων κατασειβασθεῖσα τῷ προσοκνή-
 10 ματι ἐς τὴν Ἱερὰν ἐπανέδραμε πόλιν. πολλά τε περὶ τῶν ἰσομέ-
 νων τῷ Χοσρόῃ προαναγορεύσασα, τὴν τε προσχώρησιν αὐτοῦ
 Ῥωμαίοις πρὸ τῆς τῶν πραγμάτων ἄρξεως καταμητίσασα, βίον
 τε ἰσάγγελον πολιτευσάμενη, καὶ ὡς πρέπει τοῖς ἁγίοις τὰ εἰς P 136
 ψυχὴν καὶ σῶμα ὄρωντα, ἀπέστη τῶν τῆδε, τὸν τῆς καρτερίας
 15 στέφανον ἀκηράτοις ἀναθησαμένη τροπαίοις.

13. Ὁ δὲ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ βασιλεὺς σωματοφύλακας ἐς B
 Χοσρόῃν ἐξέπεμπε. ἐς νοῦν τοίνυν βαλόμενος ὁ τῶν Περσῶν V 231
 βασιλεὺς τὴν ἄνωθεν αὐτῷ τῆς ἐπικουρίας γεγονυῖαν ῥοπήν, τῷ
 ἐν μάρτυσιν ἐπιφανεστάτῳ Σεργίῳ σταυρὸν ἐκ χρυσοῦ πεποιημέ-
 20 νον, λιθοκόλλητον, δῶρον ἐξέπεμπε, ὃν δῆτα Χοσρόης ὁ Κα-
 βάδου τὸ ἕστν παραστησάμενος, λαφύραγωγίσης, ἐν τοῖς τῶν
 Περσῶν ἀνακτόροις ἀπέθιτο, ἔτι τὸ Ῥωμαϊκὸν σκῆπτρον Ἰουστι-
 νιανοῦ τοῦ αὐτοκράτορος ἐπιβαίνοντος. ἐν τούτῳ γοῦν τῷ σταυ-
 ρῷ ἕτερον Χοσρόης ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἐξ ἀπέρθου χρυσοῦ σταυρὸν

feminam conantur. cum verbis actum agerent, tetro carceri eam longo tempore includunt. sed auxilio dei omnia circumspicientis, eamque nullo tempore absque testimonio sibi relinquentis, angelo apparente e custodia exit, atque Romanorum provinciae succedens apud Hierosolymam insignem et inenarrabilem dei magnificentiam divulgat, sacrisque precationibus ad sepulcrum magni dei et salvatoris nostri Iesu Christi effusis, et crucem passi monumentum similiter venerata, Hieropolim regressa est, multaque aventura Chosroae vaticinata, cum etiam Romanis de eius ad ipsos perfugio ac transiitione, antequam fieret, praedixisset, et vita exemplo angelico, atque ut decet sanctos, tum animo tum corpore traducta ab his rebus mortalibus discessit, tolerantiaequa corona cum triumpho sempiterno redimita est.

18. Romanorum imperator custodes corporis ad Chosroem mittit, qui animum ad memoriam opis de caelo sibi praestitae revocans, Sergio martyri clarissimo crucem ex auro fabrefactam lapillisque insertis variatam pro munere offert; quam crucem Chosroes Cabadae filius urbe recepta in praeda reportam in Persarum regia reposerat, Iustiniano adhuc rerum Romanarum potente. In apice crucis huius Chosroes ex auro

ἐτεκτήματο, τὴν αἰτίαν ἐντυπώσας ἐν αὐτῷ τοῦ ἀναθήματος.
C ἐπιστολὴν δὲ δὴ Ἑλληνικοῖς γράμμασιν ἕμα τῷ κειμηλίῳ ἐς τὸ
 λεγόμενον βουβαρικὸν παρεπέμπετο. ὑπεγέγραπτο δὲ τῇ ἐπιστο-
 λῇ καὶ βασιλικὴ ὑποτέπωσις. τὰ δὲ τῆς ἐπιστολῆς ἐν τούτοις
 δῆτα ἐτίγγανεν ὄντα· οὐκ ἀμείψω γὰρ τῆς λέξεως τὸ ἀρχέτυπον. 5

“Τοῦτον τὸν σταυρὸν ἐγὼ Χοσρόης βασιλεὺς βασιλέων,
 υἱὸς Ὁρμίσδου, ὅτε ἐκ διαβολικῆς ἐνεργείας καὶ κακουργίας τοῦ
 δυνότυχσταίου Βαρὰμ υἱοῦ Βαργουσινᾶς καὶ τῶν σὺν αὐτῷ κα-
 βαλλαρίων εἰς Ῥωμανίαν ἀπήλθομεν, καὶ διὰ τὸ ἔρχεσθαι τὸν
D δυστυχεῖ Ζαδεσπράτην ἐκ τοῦ στρατοῦ εἰς τὸ Νισίβιος ἐπὶ τῷ 10
 ὑποπῆραι τοὺς καβαλλάριους τοῦ μέρους τοῦ Νισίβιος εἰς τὸ ἀν-
 τῆραι καὶ συνταραῖσαι, ἐλέμψαμεν καὶ ἡμεῖς καβαλλάριους μετ’
 ἄρχοντος εἰς τὸ Χαρχάς, καὶ διὰ τῆς τύχης τοῦ ἁγίου Σεργίου
 τοῦ πανσέπτου καὶ ὀνομαστοῦ, ἐπειδὴ ἠκούσαμεν δοτῆρα εἶναι
 αὐτὸν τῶν αἰτήσεων, ἐν τῷ πρώτῳ ἔτει τῆς βασιλείας ἡμῶν, 15
 μηνὶ Ἰανουαρίῳ, ἐβδόμῃ, ἡτησάμεθα, ὡς ἐὰν οἱ καβαλλάριοι
 ἡμῶν σφάξωσι τὸν Ζαδεσπράτην ἢ χειρώσωνται, σταυρὸν χρυ-
 σοῦν διάλιθον εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ νέμπομεν διὰ τὸ πάνσεπτον
 αὐτοῦ ὄνομα. καὶ τῇ ἐννάτῃ τοῦ Φεβρουαρίου μηνὸς τὴν μεγα-
 λὴν τοῦ Ζαδεσπράτου ἤνεγκαν ἐπὶ ἡμῶν. ἐπιτυχόντες οὖν τῆς 20
 αἰτήσεως ἡμῶν, διὰ τὸ ἐκάστῳ ἀναμφίβολον εἶναι, εἰς τὸ πάν-
 σεπτον αὐτοῦ ὄνομα τὸν σταυρὸν τὸν παρ’ ἡμῶν γενόμενον, μετὰ

2. δὴ] δι’ IP.

obryzo crucem aham conficiendam, in eaque caussam dedicationis huius incidendam curaverat. epistolam porro Graece conscriptam cum subscriptione sua, simul cum pretioso illo donario, in barbaricum, quod dicitur, mittit. epistola ad verbum haec continebat: nihil enim de primis eius vocibus immutabo.

“Hanc crucem ego Chosroes, rex regum, filius Hormisdæ, quando ob instinctum diabolicum sceleratamque molitionem perditissimi Varami, filii Bargusnae, et quos secum habuit caballariorum, in Romaniam profugere coacti sumus. et quia veniebat nefandus Zadesprates ab exercitu Nisibim, ut partis Nisibenae caballarios abduceret, qui nos oppugnarent et conturbarent, nos quoque caballarios cum duce Charchas missimus. et confisi ope auxillioque sancti maximeque venerandi et celeberrimi Sergii, quem petitionibus ac votis annuere solere audiveramus, anno primo regni nostri, mensis Ianuarii die septimo, novimus, si caballarii nostri Zadespraten occidissent aut vivum cepissent, crucem auream gemmis ornata in eius templum, propter nomen ipsius imprimis venerabile, missuros. ac die nono mensis Februarii caput Zadespratae ad nos allatum est. quapropter voto nostro damnati, ut id cuilibet certo constet, in venerando eius nomine crucem a nobis factam, cum ea quam Iustinia-

τοῦ πεμφθέντος σταυροῦ παρὰ Ἰουστινιανοῦ βασιλέως Ῥωμαίων εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ τῷ καιρῷ τῆς ἀμιξίας τῶν δύο πολι- P 137
 τιῶν ἐνεχθέντος ἐνταῦθα παρὰ Χοσρόου βασιλέως, υἱοῦ Κα-
 βάδου, τοῦ ἡμετέρου πατρὸς, καὶ εὐρεθέντος ἐν τοῖς ἡμετέροις
 5 θησαυροῖς, ἐπέμψαμεν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πανστίτου Σεργίου.”

Ὁ μὲν οὖν σατράπης κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτῷ ἀπέδοτο
 τὸν σταυρὸν τὰ τε γράμματα τοῦ βασιλέως. τῷ δὲ ἐπιόντι ἐνιαυ-
 τῷ ὃ τοῦ Περσικοῦ βασιλεὺς ἀναγορεύει βασιλειαν Σιρῆν, γένους
 Ῥωμαϊκοῦ (ἦν δὲ θρησκείας Χριστιανῶν), εἰς ὧραν ἀνθοῦσαν
 10 γάμψ ταύτῃ κατευνασθεῖς, κἀντεῦθεν παραχαράττων τῶν Βα-
 βυλωνίων τὸ νόμιμα. (14) τρίτῳ δὲ ἔτι καὶ ἠντιβόλει τὸν B
 V 232
 δραστηκώτατον ἐν Περσίδι Σέργιον παῖδα ἐκ τῆς Σιρῆς δοθῆναι
 αὐτῷ. μετ' οὗ πολὺ δὲ τούτου γεγονότος αὐτῷ, δώροισι καὶ
 αὐδῆς γεραίρει τὸν εὐεργέτην εἰκότως. ἐπιστολὴν δὲ ἐξέπεμψεν
 15 Ἑλληνικῆ συμφράσει χρησόμενος. εἶχε δὲ ἡ ἐπιστολὴ ἐπὶ λέξεωσ
 οὕτως.

“Τῷ μεγαλομάρτυρι Σεργίῳ Χοσρόης βασιλεὺς βασιλέων.
 ἐγὼ Χοσρόης βασιλεὺς βασιλέων, υἱὸς Ὁρμισδοῦ, τὰ δῶρα τὰ
 μετὰ τοῦ δίσκου ἐξέπεμψα σὲ εἰς θεῖαν ἀνθρώπων, οὐδὲ ἴνα ἐκ C
 20 τῶν λόγων μου τὸ μέγεθος τοῦ πανσέμνου σου ὀνόματος γνωσθῆ,
 ἀλλὰ διὰ τὸ γνωσθῆναι τὴν ἀλήθειαν τῶν γενομένων καὶ τὰς
 πολλὰς χάριτας καὶ εὐεργεσίας ὡς ἔσχον παρὰ σοῦ· εὐτυχία γάρ
 μοί ἐστιν, ἴνα τὸ ἐμὸν ὄνομα ἐμφέρεται τοῖς ἱεροῖς σου σκεύεσιν.
 ἐν τῷ εἶναι με ἐν τῷ Βεραμαῖς ἡτησάμην παρὰ σοῦ, ὄγιε, ἐλ-

nos Romanorum imperator in aedem eius miserat, discordiis belloque
 quod inter se duo regna gesserant, a Chosroae, regum rege, Cabadae
 filio, avo nostro, huc asportata atque in thesauris nostris inventa, in
 templum Sergii summe venerandi misimus.”

Satrapa iussibus obsecutus, crucem cum litteris regis reddit. anno
 dehinc proximo Persarum rex Siram, genere Romanam, et religione
 Christianam, quam aetate florentem connubio sibi copularat, reginam
 publicitus appellat, et in eo Persarum leges atque instituta negligit.
 (14) tertio autem anno Sergio Persidis martyri efficientissimo pro filio
 ex Sira suscipiendo supplicat. nec ita diu post rursus benemerentem
 suum donis, et quidem iure honorat, adiuncta epistola Graece compo-
 sita, quae ad verbum sic sonat.

“Magno martyri Sergio Chosroes rex regum. ego Chosroes, rex re-
 gum, filius Hormisdæ, haec dona cum disco misi, non sane ut ab ho-
 minibus spectentur, neque ut ex verbis meis perquam venerandi nominis
 tui amplitudo cognoscatur, sed ad prodendam gestorum veritatem mul-
 tasque gratias et beneficia, quae in me contulisti. etenim felicitatem
 meam interpretor, nomen meum in sacris vasis tuis conspici. cum ver-
 sarer Berramis, oravi te, vir sancte, ut me auxilio tuo adiuveres et

Θεῖν εἰς τὴν βοήθειάν μου καὶ ἐν γαστρὶ συλλαβεῖν Σιρῆν. καὶ ἐπειδὴ ἡ Σιρῆ Χριστιανὴ ἴστιν κἀγὼ Ἕλληνα, ὁ ἡμέτερος νόμος ἄδειαν ἡμῖν οὐ παρέχει Χριστιανὴν ἔχειν γαμετήν. διὰ οὖν τὴν
D ἐμὴν πρὸς σέ ἐγνωμοσύνην εἰς ταύτην τὸν τόμον παρῖδον, καὶ ταύτην ἐν γυναιξὶν ἡμέραν ἕξ ἡμέρας ἐν γνησιότητι ἔσχον καὶ 5 ἔχω, καὶ οὕτως συνείδον τῶν δεηθῆναι τῆς σῆς ἀγαθότητος ἐν γαστρὶ συλλαβεῖν αὐτήν. καὶ ἤτησάμην, καὶ συνεταξάμην ἵνα, ἐὰν ἐν γαστρὶ συλλάβῃ Σιρῆν, τὸν σταυρὸν τὸν φορούμενον παρ' αὐτῆς πέμψω τῷ πανδέπτῳ σου οἴκῳ. καὶ τούτου ἔνεκεν κἀγὼ καὶ ἡ Σιρῆ τὸν σκοπὸν τοῦτον ἔχομεν, ἵνα εἰς μνημόσυνον τοῦ 10 ὀνόματός σου, ἔγῃ, τοῦτον τὸν σταυρὸν κρατῶμεν. καὶ συνείδομεν ἀντ' αὐτοῦ τὴν τιμὴν, μὴ συντείνουσαν περαιτέρω τῶν
P 138 τετρακισχιλίων τριακοσίων στατήρων μιλιαρησίων, πεντακισχιλίους στατήρας πέμψαι. καὶ ἕξ οὗ τὴν τοιαύτην ἐν ἐμαυτῷ ἔσχον αἰτήσιν καὶ ταῦτα διελογισάμην, ὥς οὗ ἐφθάσαμεν εἰς τὸ 15 ῥωσωχορῶν, δέκα ἡμερῶν πλέον οὐ διῆλθον, καὶ σύ, ἔγῃ, οὐ διὰ τὸ εἶναι με ἄξιον ἀλλὰ διὰ τὴν σὴν ἀγαθότητα, ἐφάνης μοι ἐν ὄραματι τῆς νυκτός, καὶ τρίτον εἶπές μοι ὅτι ἡ Σιρῆ ἐν γαστρὶ ἔχει. κἀγὼ ἐν αὐτῷ τῷ ὄραματι τρίτον ἀνταπεκρίθην σοι λέγων, καλῶς, καλῶς, καλῶς. καὶ διὰ τὴν σὴν ἀγισσύνην καὶ 20 ἔλεημοσύνην, καὶ διὰ τὸ πάνσεπτόν σου ὄνομα, καὶ διὰ τὸ εἶναι
B σε δοτῆρα τῶν αἰτήσεων, ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἡ Σιρῆ τὸ εἰδίμμενον ταῖς γυναιξὶν οὐκ εἶδεν. ἐγὼ δὲ οὐκ ἰδίστασα εἰς τοῦτο, ἀλλὰ τοῖς λόγοις σου ἐπίστευσα, καὶ ὅτι ἕγιος εἶ καὶ ἀληθινὸς

Sira conciperet. et quanquam illa Christiana esset, ego vero Graecorum sacra colerem, ut per leges nostras habere illam in matrimonio non possem, tamen propter meam erga te pietatem legum securus hanc duxi, eamque prae caeteris uxoribus in dies sincero affectu et amo et amavi. atque ita constitui, bonitatem tuam rogare uti Sira foetu gravida fieret. et rogavi, et decrevi plane, si concepisset, crucem quam in collo gestaret, ad venerabilem aedem tuam mittere. et huius rei causa ego et Sira istuc consilii cepimus, uti ad monumentum nominis tui, vir sancte, hanc crucem apud nos retineamus, placuitque nobis pro ea pretium quatuor millium trecentorum staterum miliariorum non excedente, quinque mille stateres mittere. ex quo autem huiusmodi postulationem apud animum concepi et haec mecum cogitavi, donec Rhosochorum pervenimus, non plus decem dies abierunt, cum tu, sancte, non quod ego sic meritis essem, sed quia bonus es, mihi te per quietem obtulisti, tertiumque dixisti Siram esse gravidam. in aedem viso tibi respondi, bene est, bene est, bene est. ac propter sanctitatem et misericordiam, propterque summe colendum nomen tuum, et quia preces ac vota exaudis, ex illo die Sira, quod feminis solet, accidere desiit. ego porro de hoc non dubitavi, sed verbis tuis fidem habui, ac te sanctum vere-

δοτήρ τῶν αἰτήσεων. μετὰ τὸ ταύτην τὰ γυναικεῖα μὴ ὑπομεί-
 ναι, ἐκ τούτου ἔγνων τὴν δύναμιν τοῦ δράματος καὶ τὴν τῶν
 παρὰ σοῦ ῥηθέντων ἀλήθειαν. παρ' αὐτὰ οὖν ἔπεμψα τὸν αὐ-
 τὸν σταυρὸν καὶ τὴν τούτου τιμὴν ἐν τῷ πανσέπτῳ σου οἴκῳ,
 5 κελεύσας ἐκ τῆς τούτου τιμῆς δίσκον ἓνα καὶ ποτήριον ἐν γενέ-
 σθαι εἰς λόγον τῶν θείων μυστηρίων, ἀλλὰ μὴ καὶ σταυρὸν
 γενέσθαι καταπηχθῆναι ὀφειλοντα ἐπὶ τῆς τιμίας τραπέζης, καὶ C
 θυμιατήριον, τὰ πάντα χρυσᾶ, καὶ ἀμφίδυρον Οὐννικὸν κεκο-
 σμημένον χρυσίῳ. τὰ δὲ λοιπὰ μιλιαρῆσια εἶναι τοῦ ἁγίου οἴκου,
 10 ἵνα διὰ τῆς τύχης σου, ἄγιε, εἰς πάντα, ἔξαιρέτως δὲ εἰς τὴν
 αἵτησιν ταύτην ἐισέλθῃς εἰς βοήθειάν μου καὶ Σιρῆς. καὶ ὁ διὰ
 τῆς πρεσβείας γέγονεν ἡμῖν τῷ ἔλλει τῆς σῆς ἀγαθότητος, καὶ
 τῷ θιλήματι μου καὶ Σιρῆς εἰς τέλειον προέλθοι, ἵνα κἀγὼ καὶ
 ἡ Σιρῆ καὶ πάντες οἱ ἐν τῷ κόσμῳ εἰς τὴν σὴν δύναμιν ἐλπίζωμεν
 15 καὶ εἰς σέ ἔτι πιστεύωμεν."

15. Εἰς τάχος τοιγαροῦν ὡς τὸ τέμενος ὃ ἀποσταλεῖς ^D
 ἀφικνεῖται, τὰ δὲ δῶρα τὰ τοῦ βασιλέως ἅμα τοῖς γράμμασιν ^V 233
 ἐν τῇ ἱερᾷ περιέθετο τραπέζῃ.

Ὁ δὲ Βαράμ μὴ χειρωθεὶς ὑπὸ Χοσροῦ ἐξαισιον ὑπεκρού-
 20 σατο κίνδυνον. τοιγάροί τῶν Περσῶν βασιλεὺς πάντας τοὺς
 κεκοινωνηκότας τῇ τυραννίδι ὀλέθρῳ παρέδοτο, αὐτὸν τε Βιν-
 δόην τοῖς τοῦ Τίγριδος ἐγμάτων κατέθετο ὡς οἶα δὴ κατὰ βασι-
 λέως χεῖρας ἐκτείναντα. αἱ δὲ σπονδαὶ Ῥωμαίων τε καὶ Περσῶν P 139

7. γενέσθαι καὶ πηχθῆναι IP.

que petitorum datorem credidi. et cum illa menses suos non pateretur,
 vim ac potestatem visi illius dictorumque abs te veritatem perspexi. ob
 id igitur ipsam crucem et pretium eius in venerandam aedem tuam misi,
 iussique et ex eo discum unum poculumque unum ad usum divinatorum
 mysteriorum fieri; quin etiam crucem in sacrosancta mensa figendam et
 tabibulum, omnia aurea, et Hunnicum quod utrinque aperiretur, auro
 ornatum fieri mandavi. reliqua miliaria sancto templo tuo relinqui, ut
 praesidio tuo, sancte, in rebus omnibus, potissimum vero in hac peti-
 tione me Siramque respicias, quodque tuis precibus misericordiaeque bo-
 nitatis tuae nobis concessum est, pro utriusque nostrum desiderio opere
 ipso perficiatur, ut ego et Sira adeoque mortales universi in potentia
 tua spem collochemus, atque in te credamus."

15. Qui missus erat, celeriter ad templum perveniens dona regis
 cum epistola in sacra mensa exponit.

Varamas a Chosroo non captus periculum magnum effugit. proinde
 rex, quotquot cum eo in tyrannide communicaverant, spiritu privavit,
 ipsumque Bindoem, ut qui manus contra regem extendisset, in medium
 Tigridem demersit. foedera inter Romanos et Persas pari acuitate coli

ἐν ἰσῆ μοίρα προέρχονται. καὶ οὕτω δῆτα ἐνδόξως ὁ μέγας τε καὶ Περσικός ἐκείνος Ῥωμαίους κατεπέκαυτο πόλεμος.

Οὐκ ἂν δὲ περιόψομαι καὶ ὅσα λέγεται Χοσρόην τὴν περὶ τοὺς ἀστέρας τῶν Χαλδαίων ἐξησηκμένον πολυάσχολον ματαιότητα προαναγορεύσαι κατὰ τὴν τοῦ πολέμου ἀκμήν. τοῦ γὰρ στρατηγῶ Ἰωάννου τῆς τῶν Ἀρμενίων δυνάμεως εὐδοκίμου αὐτῷ ἐπιτιμοῦντος ἀκοσμίας ἕνεκα, καὶ ὡς οὐ δεῖ βασιλέα σκαιὸν πεφυκέναι τοὺς τρόπους τὰς τε τῆς ψυχῆς ὁρμὰς ὑπείκειν ἀλλόκοτον, φασὶ πρὸς τὸν στρατηγὸν λέξαι τὸν βάρβαρον “εἰμή περ
B ὑπὸ τοῦ καιροῦ ἐτυραννοῦμεθα, οὐκ ἂν ἐθάρρησας, στρατηγέ, τὸν μέγαν ἐν ἀνθρώποις βασιλέα βάλλειν τοῖς σκώμμασιν. ἐπεὶ δὲ τοῖς παροῦσι μέγα φρονεῖς, ἄκουσον δὴ ἃ τοῖς θεοῖς ἐς ὕστερον μεμελέτῃται. ἀντικαταρρέουσι, εὖ ἴσθι, ἐς τοὺς Ῥωμαίους ὑμᾶς δεινά. ἔσται δὲ τὸ Βαβυλώνιον φῶλον τῆς Ῥωμαϊκῆς πολιτείας κρατοῦν τρίτην κυκλοφορικὴν ἑβδομάδα ἐτῶν. μετὰ δὲ
 τοῦτο πεμπταίαν ἑβδομάδα ἐνιαυτῶν Ῥωμαῖοι Πέρσας δουλαγωγήσετε. τούτων δὴ διηνησμένων, τὴν ἀνέσπερον ἡμέραν ἐνδημεῖν τοῖς ἀνθρώποις καὶ τὴν προσδοκωμένην λῆξιν ἐπιβαίνειν τοῦ κράτους, ὅτε τὰ τῆς φθορᾶς παραδίδοται λύσει καὶ τὰ τῆς κρείττονος διαγωγῆς πολιτεύεται.” οὐ μετὰ πολὺ δὲ καὶ ὁ Ἰπρόβος
C τῆς Χαλκηδονέων πόλεως τὴν ἀρχιερατικὴν φροντίδα περιεβάλετο, καὶ ἤκουσέ που παρὰ Χοσρόου παράδοξα. τοῦ γὰρ αὐτοκράτορος Μαυρικίου τοῦτον ἐς Κτησιφῶντα πρὸς Χοσρόην ἐπαποστελλαντος, ἐν σταθρῷ μεσημβρία τιμὴ μετάκλητον εἰς τὰ

3. τὴν δεστ IP.

coepta. hoc tandem modo acre illud et Persicum bellum a Romanis non sine gloria finitum atque compositum est.

Non praeteribo autem quae Chosroes, in operosa inanitate astronomiae Chaldaeorum exercitatus, flagrante adhuc bello praedixisse fertur. etenim cum Ioannes Armeniarum copiarum dux clarissimus de soluta disciplina, de moribus regiae personae indecoris et absurdis cupiditatibus eum obiurgaret, aiunt ita respondisse. “nunquam tu auderes, mi dux, in magnum inter homines regem scommata iacere, nisi iniqua nobis tempora dominarentur. quia vero praesentia tibi spiritus faciunt, audias licet quid dii immortales in futurum constituerint. scias velim calamitates in vos Romanos redundaturas. gens Babylonica, tribus in orbem actis annorum hebdomadibus, Romanorum tenebit imperium. post per quinque annorum hebdomadas Romani Persas servitio prement, secundum quae dies sine vespera hominibus illucescet, expectatusque imperii finis aderit, et abolita corruptione melior vivendi ratio inducetur.” non multo post etiam Probus, Chalcedensium creatus episcopus et a Mauricio Ctesiphontem legatus, ab eodem admiranda audivit. meridie enim qua-

ἀνάκτορα τοῦτον εἰσποιησάμενος, ἰδρῶτι περιρρεόμενος τῆς θεομήτορος εἰκόνα ἤξιον παρὰ τοῦ ἱερέως θεάσασθαι. ἐπιφερόμενος οὖν ὁ ἱερεὺς τὸ ταύτης ἴνδαλμα ἐν πυκτῆν ἐδίδου ἐς θεῖαν ἔλθειν τῷ Περσῶν βασιλεῖ. ὁ δὲ προσκυνήσας τὸν πίνακα, ἔφασκε παριεστάναι αὐτῷ τὸ τούτου ἀρχέτυπον, φῆσαι τε πρὸς αὐτὸν τὰς Ἀλεξάνδρου νίκας αὐτῷ τοῦ Μακεδόνοσ χαρίσασθαι. καὶ τὰ ἤδη που γεγονέναι, ἀπολαβόντος Χοσροῦσ τὴν ἐς τὰ βασιλεια κάθοδον τῶν τε τυράννων ἐπικεκρατηχότος ῥώμῃ τε καὶ δυνάμει τοῦ αὐτοκράτοροσ, διεξῆμι ὁ Πρόβωσ. καὶ περὶ τὴν 10 Νινεὺλ ἦκε πολυλείψανα τῆσ ἐπὶ τῆσ Βαβυλῶνοσ ἔγγυρηθεισῃσ τοῖσ ἀνθρώποισ πυργοποιάσ ὑπεῖναι, τὴν τε πλίνθουσιν, καθὰ τῷ ἱεροφάντῃ Μωσῆ διηγήρεται, εἶναι λίαν ἐπιμελῶσ ἔξοπτῆθεισῃσ πυρῆ.

Ἄλλ' ἐπεὶ τοῦ Περσικοῦ πολέμου τῆ συνθήκη τῆσ ἀφηγήσειωσ ὡσ οἶόν τε ἦν ἀπετερματίσασμεν τὴν ὑπόθεσιν, πρὸσ τὰ τῆ Εὐρώπησ πραχθέντα χωρεῖτω αὐθις ὁ κάλαμοσ, τὰσ βίβλουσ ναυτιλλόμενοσ μέλανι, ὅπωσ ἐπὶ τὸν λιμένα τοῦ σκοποῦ καθορμιζόμενοσ, καὶ τὰσ ἐπιφανείσ τῶν πράξεωσ φόρτοσ φερόμενοσ, τὰ τῶν ἀξιαφηγήτων ἀκουσμάτων πληρώσειεν.

20 16. Ἄρτι γε ἄρα που τοῦ περὶ τὴν ἔω γελώσῃσ ἡμέρασ P 140
V 234
τοῖσ πράγμασι, καὶ τὴν πρόδοσιν οὐκ ἐκ κλίησ βαρβαρικῆσ μυθικῶσ ποιουμένησ Ὀμηρικώτερον, ῥοδοδάκτυλόσ τε ἀπανηραμένησ ἀκούειν, ἐπαὶ τὸ ξίφος τοῖσ αἵμασιν αὐτοῖσ οὐ φοινίσσεται, τὰσ δυνάμεισ ὁ αὐτοκράτωρ ἐς τὴν Εὐρώπησ ὡσ τάχιστα μετεβή

dam ferventissima, cum in regiam illum accivisset sudoreque manaret, dei matris imaginem sibi ab eo ostendi postulavit. quam ille in tabella depictam secum ferens regi spectandam obtulit. rex tabellam veneratas noctu ipsam virginem sibi apparuisse retulit, dixisseque se ipsi Alexandri Macedonis victorias largitam esse. quod dudum esse factum Probus confirmavit, cum iam in regnum rediisset, tyrannosque viribus et virtute imperatoris aditus perdomiisset. allatae sunt item a Ninive reliquiae turris Babel, quam fictis lateribus, ut sacrorum doctor Moses explicavit, et igni diligenter excoctis homines exaedificare tentaverunt.

Sed quoniam quae de bello Persico scribenda fuerunt, cum eius belli sine absolvimus, ad res in Europa gestas stilus redeat, et in atramento libros pernaviget, ut ad portum propositi appulsus et insignibus rebus gestis onustus, quod superest auditionum memorata dignarum representet.

16. Cum igitur iam in Oriente rediret rebus dies, nec fabulose secundum Homerum e lecto barbarico Aurora prodiret, nolletque audire ῥοδοδάκτυλοσ (i. e. roseos habens digitos seu purpurea), quandoquidem gladiatorum sanguine purpurandorum materia non restabat, copias imperator quamprimum in Europam transfert, et Anchialum advenire

βαζεν, ἐπί τε τὴν Ἀγγλίαον τὴν ἐκδημίαν παρασκευάζεται· διε-
 γνῶκει γὰρ τὸ Ἀβαρικὸν αὐθις ἐθέλειν φοιτᾶν. προσδοκίμου τοι-
B γαροῦν τοῦ βαρβαρικοῦ τυγχάνοντος ἐς παρασκευὴν συνετέτακτο.
 οἱ μὲν οὖν ἐντιμότεροι τῶν ἐς συγκλήτου βουλήν κατελιπάρουν
 τὸν Καίσαρα χειροτονεῖσαι στρατηγὸν τῷ πολέμῳ καὶ ἀναβολὴν 5
 τὰ τῆς βασιλικῆς ἐπιβολῆς ἀποφέρεσθαι. ἐπεὶ δὲ οὐκ ἔπειθον,
 ὁ τῶν ἱερατικῶν ταγμάτων ἡγούμενος ἐδεῖτο τὸν βασιλεῖα ἀπο-
 στρατήγηον εἶναι, ἑτέρῳ δὲ τὰ τῆς ἀγωνίας περιβαλεῖν. ἐπεὶ δὲ
 οὗτος οὐκ αἰδέσιμος ἦν ἔξαιτούμενος, ἡ βασιλεῖα ἅμα τοῖς παισὶ
 ποτνωμένη ἠντιβόλει τὸν γαμέτην τὸν Καίσαρα δευτέρας γενέ- 10
 σθαι φροντίδας. ὡς δὲ καὶ ταύτης ἡ ἀξίωσις πρόσωπον οὐκ
C ἔσχεν αἰσχυντηλὸν ἢ μέλος πειθήνιον, ἔξεχώρει τῶν βασιλείων ὁ
 αὐτοκράτωρ Μαυρικίος παρασάγγην ἕνα καὶ ἡμιόλιον· Ἐβδομον
 δὲ ἄρα τοῦτο τοῖς Βυζαντίοις ὠνόμασται. κατ' ἐκείνην γοῦν
 τὴν ἡμέραν ἡλίου μεγίστη γέγονεν ἔκλειψις. ἔννατον δὲ ἄρα τοῦτο 15
 ἔτος ἐτύχχανεν ὃν Μαυρικίου τοῦ αὐτοκράτορος. ἐπεγένοντο δὲ
 καὶ ἔξαισιων πνευμάτων φυσήματα, νότος τε βίαιος, ὡς μονο-
 νοῦχι καὶ τὴν ἐπιβύθιον ψηφίδα ἀναρρίπτειν τῷ θόλῳ τοῦ σά-
 λου. ὁ μὲν οὖν αὐτοκράτωρ ἀκηκῶς Ζαλαβζὰν τὸν Πέρσην
D ἤκοντα ὡς αὐτόν, καλιπδρομεῖ πρὸς τὸ βασιλεῖον ἕστυ. διαθείς 20
 τε ὡς ἐνῆν ἐπιδελίως τὴν τῆς πρεσβείας ἀξίωσιν, τοῦ σκοποῦ
 αὐθις τῆς ἐκδημίας ἀπήρχετο. τυχεῖν δὲ γλιχόμενος καὶ θείας
 τινὸς ἐποπτίας συστρατευσαμένης αὐτῷ, ἐπὶ τὸ μέγα τῆς θρη-
 σκειᾶς κατεπαννυχίζετο τέμενος, τὸ ὑπὸ Ἰουστινιανοῦ ἑκδομη-
 μένῳ τοῦ αὐτοκράτορος· ἐς προσηγορίαν δὲ τῆς τοῦ θεοῦ σο- 25

parat, quo Abares irruptionem denuo cogitare acceperat. dum ergo
 barbari exspectantur, apparatus bellicum adornat. caeterum honoratio-
 res de consilio magnopere orant uti expeditionem duci committat, ipse
 per se in hostem ne eat. cum non flecterent, sacrorum ordinum prin-
 ceptis (patriarcha) eundem obsecrat ne ducis officio fungi sed eas partes
 alteri mandare velit. sed cum nec huius preces velut cantu quodam iis
 delinitus revereretur, Augusta una cum liberis suppliciter instat uti sen-
 tentiam mutet. verum nec horum obtestatione quidquam commotus e
 regia egreditur, et parasangam unam et semis usque in Septimum, ut
 a Byzantiis nominatur, procedit. eo die sol paene totus est obscuratus.
 annus imperii eius nonus tum agebatur. coorti sunt item venti validis-
 simi, ut tantum non mare ab imis sedibus evertent. porro Zalabza-
 num Persam legatum ad se venire audiens in urbem imperatoriam re-
 meat. cuius postulatis quam dextre potuit expeditis, ductandi agminis
 voluntatem denuo est persecutus. quia vero visum aliquod divinum ex-
 petebat, quod tanquam socium haberet militiae, in amplo religionis no-
 strae templo, a Iustiniano imperatore aedificato et sapientiae dei nomine

φίας τὸ ἱερὸν ἀνατίθεται. μηδεμιᾶς τογαροῦν ὄψεως ἐνυπνίων ἐπιφανείσης αὐτῷ, λιταζόμενος ἅμα τῷ λαῷ, εἰς τὴν πρὸ τοῦ ἄστειος τῆς Θεομήτορος οἰκίαν διημέρευε μυσταγωγούμενος, καὶ τῆς Θεανδρικῆς μετελάγγχανε πανδαισίας· ὃ δὲ νεῶς πρὸς τῇ πηγῇ **5** καταλύεται. τῇ δ' ὕστερα αἰα βσιλιεὺς ἀπάρας ἐντεῦθεν ἐπὶ τὸ λεγόμενον Ἑβδομον γίνεται. ἕκταϊος δὲ τῷ Ῥηγίῳ προσέβαλλε. ἐνταῦθα πληθὸς ἄπειρον τῶν μεταιτούντων συνήθροιστο, καὶ **P 141** ἤξιον τι παρὰ τοῦ βασιλέως ἐλέσθαι. ὃ μὲν οὖν αὐτοκράτωρ τὰ συρρέυσαντα πλήθῃ τοῖς ἐκείσε βασιλείοις ἐναποκλείσας φιλιαν-
10 θρωπίας ἤξιον, ἱκανά τε κατακιρματίσας ἀργύρια ἐψυχαγώγει τῆς ἀθροισθείσης πληθύνος τὸ τῆς πενίας κατώδυνον. ὄρθροῖος τε γενόμενος, ἐκκελεύσας τε τὰς σάλπιγγας, τῆς πορείας ἀπήρ-
 χετο. ἐπὶ τε τοῖνυν Ῥόμφος γενόμενος ὑπὸ τῶν σωματοφυλάκων προεπομπεύετο. ἡ δὲ ἕκταξις εἰς μῆκος διέτεινεν. ὃ δὲ αὐτο-
15 κράτωρ περιεγάννυτο τῷ σχήματι τῆς ἐκτάξεως τῆς προπομπούσης δυνάμεως. τὸ δὲ μάχιμον κατόπιν ἐβάδιζε, τὸ τε ζύλον τοῦ **B** σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ ἐς ὕψος ἐπὶ δόρατος χρυσοῦ ἀπηρώρητο καὶ προηγείτο τοῦ τε βασιλέως καὶ τῆς περιπόλου δυνάμεως. ὑπὸ δὲ δευτέραν ὥραν θηρίον παμμέγεθες (ὅς δὲ τοῦτο ἐτόγγχανεν ὄν)
20 ἐχώρει κατὰ τοῦ Καίσαρος. τοῦ τοῖνυν βασιλείου ἵππου ὑποτα- **V 235**
 ραχθέντος τῇ ἀθρόα τοῦ θηρίου ἀφίξει, τῆς καθέδρας ἀποβα-
 λειν τὸν βασιλέα τὸν ἐπιβάτην κατεστασιαζε. τοῦ δὲ βασιλέως
 λαν ἐπόχως ἐγομένου τοῦ χαλινοῦ γίνεται ἄκων ὁ ἵππος πειθῆ-
 νιος, τὰ τε τῆς ὄψεως ἀποβαλόμενος δειμάτα καὶ τὴν γνώμη
25 μετέβαλλεν, αὐθις ταῖς ἡνίας οἰκονομούμενος. τὸ μὲν οὖν θη-

4. πανδαισίαν IP.

consecrato, noctem agit. nulla ei per quietem specie divinitus oblata, cum populo preces fundens, in aede dei matris ante urbem diem totum rebus sacris consumit, epuloque coelesti pascitur. aedes illa ad Pegen, i. e. ad fontem vocatur. postridie inde abiens ad Septimum venit. die sexto Rhegium attingit. ubi innumera mendicorum multitudo congregata stipem ab eo flagitat. quos in regiam quae illic est inductos humaniter tractat, argenteosque nummos affatim distribuendo dolorem egestatis illorum consolatur. appetente luce iubens classicum cani iter prosequitur. Romphos ubi accessit, stipatores antecedunt, acies in longum explicatur. imperator velut in pompa praecedentis agminis aspectu mirifice oblectatur. robur militum posterius incedit. lignum crucis Christi super hastili aureo sublime portatur, imperatoremque, et circumfusum militem antecedit. diei hora altera inusitatae vastitatis sus in imperatorem incurrit, unde equus eius tam incitato bestiae impetu conterritus sessorem excutere luctatur. quo frena mordicus retinente, quanquam invitus obedit, et terculamento ab oculis ablato fit quietior, iterumque habens

ριον ὑπὸ μηδενὸς πολεμούμενον ἀνανταγωνίστω ἀλκῇ τὴν πάρο-
δον εἶχεν ἀζήμιον. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ τοῦ θηρίου ἀφανοῦς γενο-
μένου ἐπὶ τὸ μέτωπον τοῦ σταυροῦ διατυπώσας τὰ σήμαντρα,
ὡς ἔθος ἐπὶ τῶν παραδόξων Χριστιανοῖς ἀπεργάζεσθαι, εἶχετο
τῆς βαδίσσεως, ταῦτά που θαυμάζων τὰ τῶν ἐπηκολουθηκότων 5
παράλογα.

paret. sus nemine adversante impune et generose progreditur. impe-
rator, ubi bellua evanuit, pro consuetudine Christiana in rebus inopina-
tis et horribilibus signum crucis in fronte exprimit: iter continuat, tam-
que inexpectatos eventus secum admiratur.

Θ Ε Ο Φ Υ Λ Α Κ Τ Ο Υ

Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Ω Ν

ΛΟΓΟΣ 5'.

Τ Η Ε Ο Ρ Η Υ Λ Α Κ Τ Ι

H I S T O R I A R U M

L I B E R V L

PONTANI ARGUMENTUM.

(1) *In turbulenta tempestate Perinthum sive Heracleam navigare contendens Mauricius Daonium appellitur. inde Heracleam equo vectus Glyceriae martyris templo reficiendo pecuniam elargitur. monstrum pueri in Thracia prognatum eo mandante interimitur. (2) equus imperatoris de repente disruptus moritur. ex eventis futura mala moestus auguratur. grex cervorum occurrit: a satellitibus insequentibus plurimi funduntur. Gepidae hominis in quodam stipatore propter ornatum vestitus trucidando scelus nefarium. tres Sclavi cum citharis capiuntur et examinantur. quare Sclavorum gens auxilia Chagano negaverit. eorum studium in musicis. (3) senatus imperatorem per legatos ad redeundum frustra invitatur. per loca paludosa ad pontem angustum exercitus incedens, eius cura et sollicitudine adiuvatur. ad Anchialum castra facit. propter oratores Persicos Constantinopolim repetit. Francorum rex pro societate tributum postulans nihil agit. Chaganus pactam pensionem augeri poscens, nec impetrans, bellum movet. Sclavia naves imperat. (4) Singidonenses Sclavos incurant. Chagani voluntate Singidon obsidione liberatur. navigia a Sclavis transmittendo flumini compinguntur. Prisco Europaei belli administratio permittitur, qui Salvianum legatum sive subducem legit, et ad claustrum praecipuandum mittit. Salvianus conspecta barbarorum multitudine perterritus refugit. conflictu ad castellum Romani hostem superant: superveniente Chagano aufugiunt. (5) iter Chagani. Alexandri martyris templum incendit. a Romanis speculatoribus nec flagris extorquere veritatem potest. Drisipera adoritur: inde divino quodam viso exterritus abit. Prius e conflictu ad Heracleam inito Didymotichum fugit, Zuruli a Cha-*

gano obsidetur. *stetis a Mauricio ad Priscum litteris in terrorem datus parva accepta mercede recedit.* (6) *Priscus missione data militi Byzantium revertitur. ad Istrum Sclavos transitu prohibitus mittitur. eius iter. Chaganus de pace rupta conqueritur: se enim bello peti suspicabatur. Priscus licentiae oratoris in imperatore ut foedifrago insectando ac proscribendo ignoscit: adversum Sclavos arma illa suscepta esse testificatur.* (7) *Priscus superato flumine Ardagastum praedonem noctu invoidit. fugit Ardagastus, pugnat, rursus fugit, fluvium tranat. Sclavi populatores iugulantur: capti Byzantium mittuntur. Priscus nova praedarum partitione milites in se irritat: factum callide tuetur. eius oratio, qua de tumultu propter praedam excitato exercitum obiurgat.* (8) *exercitus duci mirabiliter reconciliatur. locus communis de potestate et efficiencia linguae. praedae Byzantium abducendae Tutimer praeficitur. quid eo factum, et quomodo a Sclavis obviis praeda servata sit. ob eam ablatam imperator in templo deo gratias agit, supplicationem decernit. Alexandri centurionis Romani adversum Sclavos viriliter administrata.* (9) *Gepida hostium mysteria enunciat, regemque subita irruptione capiendum suadet. barbari captivi iussu Prisci mactantur. Gepida ad regem deludendum operam spondet; donis et promissis a Prisco honoratur. qua ratione rex barbarus circumscriptus oppressusque fuerit. Romani genium placantes veniunt in summum periculum. de praefectis vigilum et quibusdam militibus supplicium sumitur.* (10) *Priscus trans Istrum hiemare iubetur. milites tumultuantes duabus de causis nolunt. Priscus mollit animos et temperat iras. quonam modo Gepida satellitis imperatorii interfector deprehensus fuerit, et ut se mendacis defenderit. eius ultimum supplicium.* (11) *monstra in suburbanis Byzantii. Petrus imperatoris germanus in locum Prisci Europaeae militiae dux declaratur. Priscus cum copiis flumen transit. Chaganus causam sciscitatur; quem sui a bello dehortantur. eius arrogantiam Priscus per Theodorum medicum sapienter castigat, veteri quadam de Sesostri Aegypti rege inducta historia. mutat mentem Chaganus, partemque praedae a Prisco postulat. captivi redduntur. ob id a Mauricio Priscus reprehenditur.*

P 144
V 237

1. Προσπελάσας τοιγαροῦν ὁ αὐτοκράτωρ τῇ Σηλυβρία, ἐπὶ τὴν Πείρινθον, ἣν Ἡράκλειαν εἰθιστοὶ τοῖς νεωτέροις ἀποκαλεῖν, διὰ ναυτιλίας τὰς ὁδοὺς ἐποιεῖτο. τολῶν ταχύνουσαι νῆες παρησαν, τῆς περὶ αὐτὰς ἀρτίας κατισκευῆς μηδὲν πρὸς βασιλεῖον ἐκπομπὴν ἀποδέουσαι. τοῦ ἀπόπλου τοιγαροῦν ἀπαρχομένου τοῦ αὐτοκράτορος κατηνέχθη ὕδωρ ἕξαισιον, ἀνέμων τε ἀκαθέκτων ἐπηκολούθει κινήματα, ὡς τοὺς ἐρέτας τοὺς τε προσκώπους χαλεπὴν φράσαντας τῇ κώπῃ ἐρέττειν πυνέσθαι, τύχη δὲ ἐπιτρέψαι

1. Posteaquam imperator Selybriam advenit, Perinthum, quam recentiores Heracleam nominare consueverunt, navigare concupivit. expediuntur itaque perfecteque armis omnibus instruuntur naves, quae cum celeritate illum eo perveherent. ut altum tenuerunt, immensum aquarum agmen caelo ruit, ventisque immane furentibus fluctus attolluntur, ut qui ad remos sedebant, illis valere iussis labore desisterent, navigia fortunae

τὰ σκάφη, τὸν δὲ αὐτοκράτορα ἅμα τῇ περὶ αὐτὸν πεντηκοντίῳ
 παραδόξῳ σωτηρίᾳ ἐν τῷ Δαονίῳ διασωθῆναι, τὴν ναυαγίαν **B**
 ἐκπλήνναντα. ἐν τούτῳ δῆτα τῷ χωρίῳ καταπαννυχιζόμενος ὁ
 αὐτοκράτωρ, ἐξ ἐωθινοῦ αἰθρίας γενομένης, ἀναβάς ἐπὶ τὸν
 5 βασιλειον ἵππον ἐς Ἑράκλειαν γίνεται. ἐπὶ τὸν τοίνυν Γλυκερίας
 τῆς μάρτυρος νεῶν ἐντεμενίζεται, ὡς οἶόν τε ἦν τιμήσας τὸ τέμε-
 νος χρήματά τε ἐπιδοῦς ἐφ' ᾧ τὰ πυρὶ καταπεπτωκότα τοῦ ναοῦ
 ὑπὸ τῶν Ἀβάρων πρὸς νεώτερον κάλλος μεταχωρεῖν, καὶ τὰς δυ-
 νάμεις ἐκτάξας ἀπεφοῖτα τοῦ ἄστεως. ποιήσας τοίνυν παρυσά-
 10 γας τέσσαρας, ἡλίον κεκλιχότος στρατοπεδεύεται ἐπὶ τι ὕπτιον
 χωρίον τὴν Θέσιν, πολὺανδρὸν τε καὶ ἀφθονία τῶν εἰς ἐπισιτι- **C**
 σμὸν περιρρέομενον. κατὰ τοῦτον δὴ τὸν χῶρον τάφρον ὁ βασι-
 λεὺς διεγράψατο. τῶν δὲ περιπόλων τοῦ αὐτοκράτορος τὰς ἀθ-
 λαίας τῇ βασιλικῇ περιβαλλομένων θαυροφῶρας πρὸς κοσμιότητα,
 15 ἐκεκράγει γύναιον, ἣ δὲ βοῆ διήχει καὶ ἐς τὸ πυκνότερον κατεφέ-
 ρετο· ἀδίνες γὰρ παρελύπουν τὸ γύναιον. τῶν μὲν οὖν περὶ τὸν
 αὐτοκράτορά τις ὑπασπιστῆς ἐξεχώρει, καλύσων τῆς δυσφωνίας
 τὴν ἀνθρώπων. ἐπεὶ δὲ ἐν τῷ οἰκίσκῳ ἐγίγνετο τὴν τε τῆς βοῆς
 αἰτίαν διεπνυθάνετο, τίκτει τὸ γύναιον. ὁ δὲ τόκος πλημμελῆμα **D**
 20 φύσεως ἐτόγγανεν ὄν. παῖδιον γὰρ ἦν ὀφθαλμῶν τε καὶ βλεφα-
 ρίδων καὶ ὀφρύων ἀμέτοχον, χειρῶν τε καὶ βραχιόνων ἀλλότριόν
 τε καὶ ἀδιατύπωτον· πρὸς δὲ τῷ ἰσχυρῷ ἰχθύος αὐτῷ οὖραιον ἦν
 προσφυές. ἀτὰρ τούτου δῆτα τοῦ θεϊμάτος ὁ ὑπασπιστῆς ἱστο-
 ρήσας τὸν τρόπον ὡς τὸν βασιλέα τὸν τε πατέρα καὶ τὴν μητέρα
 25 καὶ τὸ παῖδιον καθείλκυσεν. ὁ μὲν οὖν αὐτοκράτωρ ἐς Θέαν τοῦ

permitterent, imperator autem cum sua quinquaginta remorum navi nau-
 fragio elapsus Daoniumque proiectus praeter opinionem evaderet. ibidem
 transacta nocte, quia sudum erat, in equo imperiali Heracleam inivit,
 Glyceriaeque martyris templum ingressus et quam maxime veneratus, pecu-
 niam ad partes eius illato per Abaros incendio vastatas ac prolapsas
 iterum excitandas exornandasque erogavit. deinde agmine ordinato dis-
 cedens, confectis quatuor parasangis, sole iam sub terras lapsa ad op-
 pidum in clivo situm, frequens et rerum ad victum requisitarum copiis
 abundans, pervenit, ibidemque castra locat. satellitibus porro ad eius
 tabernaculum, ut decebat, excubias ducentibus, una muliercula partus
 cruciata doloribus, clarisonas voces iterum ac saepius effundit. egreditur
 de excubitoribus, qui feminam tam absono clamore prohibeat. ubi
 domunculam intravit causamque vociferationis exquisivit, illa partu sol-
 vitur. is naturae placulum erat, puer sine oculis, sine palpebris, sine
 superciliis, sine manibus, sine brachiis, peregrinum quiddam et informe.
 ad coxendices praeterea cauda piscis agnata visabatur. spectaculi huius
 forma et modo illustrato, satelles parentes ipsos cum puero ad imperato-

τέρατος γεγονώς, και ὅπως τοῦτο ἐπηκολούθησει τοὺς γονεῖς τοῦ τέρατος ἐξετάσας, μηδέν τι διαγνοὺς ὑπὸ τῶν τεκόντων καταλύει τὸ θάλατρον, τὸ δὲ τέρας ἀναιρεῖσθαι κελεύει. ἡ μὲν οὖν τερατοτόκος ἀπέθη, τὸ δὲ παιδίον τὸ ξίφος ἠσπάζετο.

- P 145 2. Δευτέρα δὲ ἡμέρα μεταπολίτησεν ὁ βασιλεὺς, και πρὸς 5 τὸ λεγόμενον Ἐνατον στρατοπεδεύεται, ὁδοιορήσας τε παρασάγγας δύο τάφρον ἐδείματο. κατὰ τοῦτον δῆτα τὸν χώρον ἐκ τῶν βασιλείων ἵππων ὁ ἐπισημότερος, τῷ χρυσίῳ κόσμῳ κατα-
- V 238 λαμπόμενος, πεσὼν ἀπέσκη ἀθύρον διαρραγείς. ὁ δὲ βασιλεὺς οἰωνισόμενος ἐπὶ τούτοις πᾶσι τοῖς συμβόλοις ἀπαισιῶν και 10 δεινῶν ἰσομένων πραγμάτων αὐτῷ περιλυπος ἦν, δέει τοῦ μέλλοντος ἐπὶ τοῖς παροῦσι προταραττόμενος. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ παροδευομένῳ τῷ βασιλεῖ ἐντυγχάνει αὐτῷ ἐλάφων πληθύν. οἱ μὲν
- B οὖν περὶ τὸν αὐτοκράτορα τόξοις και βέλεσι τῶν ζώων ἐπετοξάζοντο. πλήττεται γοῦν τὸ μέγιστον τῶν ἀγελαζομένων ἐλάφων, 15 και εἰκότως ἐπιδίωξις καρτερὰ ὑπὸ τῶν κυνηγετούντων ἐγένετο. ἡλίου τε θυομένου, και τῆς ἐλάφου ἐξαλλομένης και τῷ τάχει τῶν ποδῶν ἀποκλινούσης τὴν θήραν, οἱ μὲν ἄλλοι ἐπαύοντο, τῶν δὲ τῷ βασιλεῖ δορυφόρων και Γήπαις τὸ γένος ἄνηρ εἶχοντο τῆς διώξεως. ἐπὶ τινα τοίνυν δρυμὸν χωρησάσης ἐκείνης αὐτῆς τῆς ἐλάφου τῇ τοῦ δρόμου ὠκύτητι, ἐγκυπτομένης τε τῷ κατακόμῳ τῆς λόχης, και οἱ ἄνδρες ἐς τὸ πρόσω ἐχώρουν, τῷ φιλο-
- C νεῖκῳ τῆς θήρας παροτρυνόμενοι μᾶλλον πρὸς τὴν ἐπίτευξιν. ὁ μὲν οὖν Γήπαις τὸν νεανίαν ὄρῶν ἐσθῆτα περιβεβλημένον λαμ-

rem deducit. qui portento conspecto, parentibus interrogatis unde id haberent, ubi causam nullam attulerunt, spectare desinit, quod natum erat interfici iubet. ita monstri mater absolvitur, et infans gladio conditur.

2. Die altero imperator Enatum (loci nomen est) cum exercitu transit, unusque duos parasangas castra vallo communit. tum de eius equis nobilissimus et aureis ornamentis decorus collabatur, ruptoque ventre confestim extinguitur. ex omnibus hisce praesagiis imperator infausta et peratrocia sibi in posterum praesentiens, et praesentibus terrefactus, ob metum futurorum in moestitudine haud mediocri versabatur. postridie in itinere procedenti cervorum grex occurrit. stipatores imperatoris sagittis et iaculis eos appetunt, meritoque venatu acriter insequentes partem maximam sternunt. sole autem occumbente, cum forte cervi prosilientis celeri cursu venatores fugeret, aliis insequi supersedentibus unus quidam de imperatoris satellitio et alius homo Gepida fugientem insectantur. cumque in silvam se penetraret arborumque densitatem peteret, duo illi studio quodam venandi ad praedam assequendam incitati etiam ultra pergunt. at enim Gepida adolescentem splendida veste

πρὸν ἑρῶν τε χρυσοῦν ἐμπομπευσόμενον οὐκ ἄκομψόν, τὸν τε ἵππον αὐτοῦ χρυσοχάλινον, ἀνείλε τὸν δειλαιον, δολοφονήσας αὐτὸν ὑπὸ τινι φάραγγα. ὁ μὲν οὖν δορυφόρος ἀντὶ τῆς ἐλάφου κακὸν κακίστης ἐφέσεως γέγονε θήραμα, οἶκοθεν καὶ ἀφ' 5 ἑαυτοῦ τὴν ἐπιβουλήν ἐνεγκάμενος· λῖνα γὰρ αὐτῷ καὶ ἄρκυς καὶ δίκτυα ὁ χρώσιος κόσμος ἐγένετο, συνέκδημος κατάκοσμος καὶ D σὺνδοικίπυρος ἐπιβουλος. πρῶτης δὲ φυλακῆς τῆς νυκτὸς γενόμενης ὁ μὲν ἐργάτης τοῦ φόνου ἐς τὸν χάρακα ἐπατήκεν, ὁ δὲ βασιλεὺς οἷ τε ἀμφ' αὐτὸν τὸν δορυφόρον μηδαμῆ που θιόμενος 10 ἐπὶ τῆς ἀθληίας τὰς ψυχὰς κατεπλήττιοντο. τοῦ ἵππου τοῖσιν τηράλλως πλανωμένοι, γηπόνος ἀνὴρ τούτου περιτυγχάνει, καὶ ἐς τὴν τάφρον αὐτὸν ἀπεκόμιζεν. ὑποτοπάσας γοῦν ὁ βασιλεὺς τοῦτον αὐτὸν κύριον καθιστάναι τοῦ φόνου, ἐς βάσανον ἐξεδίδου κολάσεων.

15 Τῆ δ' ὑστεροῦσα ἄνδρες τρεῖς Σκλαβηνοὶ τὸ γένος μηδὲν τε σιδήρου περιβαλλόμενοι ἢ ὀργάνων πολεμικῶν ἐάλωσαν ἀπὸ τῶν τοῦ βασιλέως ὑπασιμιστῶν· κιδάροι δὲ αὐτοῖς τὰ φορτία, καὶ ἄλλο τι οὐδὲν ἐπεφέροντο. ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς διηρώτα τὸ ἔθνος P 146 αὐτῶν, καὶ ποὶ τὰς διατριβὰς ἐκληρώσαντο, τὴν τε αἰτίαν τῆς 20 περὶ τοὺς Ῥωμαϊκοὺς τόπους ἀναστροφῆς. οἱ δὲ τὸ μὲν ἔθνος ἔφρασαν πεφυκέναι Σκλαβηνοί, πρὸς τῷ τέρματι τε τοῦ δυτικοῦ ὠκηκέναι Ὠκεανοῦ, τὸν δὲ Χαγῶνον μέγρι τῶν αὐτόθι πρῆσβεις ἐκπέμψασθαι ἐπὶ συλλογῇ μαχίμου δυνάμειος, δῶρῶ τε πολλὰ τοῖς ἐθνάρχαις φιλοτιμήσασθαι. τοὺς μὲν οὖν δεξιμένους τὰ 25 δῶρα τὴν συμμαχίαν αὐτῷ ἀπανήγασθαι, ἀποκναίειν τε αὐτοὺς

indutum et balteo ex auro scite fabrefacto cinctum, et equum eius insignem habenis aureis intuens, in valle quadam dolo infelicem obruncat. ita satelles ille loco cervae mala mali desiderii praeda factus est, sponte et in corpore suo insidiarum materiam circumferens. nam lina retia et plagae aureus ipsi ornatus fuit, comes indecens, et insidiosus viae socius. prima noctis vigilia operarius iniquitatis in castra greessum recipit. imperator cum suis satellitem nusquam cernentes re incerta animis percollebantur. equum sessore vacuum et errantem agricola quidam forte nactus in castra reducit. hunc ipsum agricolam caedem fecisse imperator suspicatus quaestioni sublicit.

Postridie viri tres nec gladiis accincti nec ullo genere armorum praediti, tantummodo citharas gestantes a satellitibus imperatoris capiuntur. quaerit ex iis imperator qua gente oriundi, qua regione, quibus de causis Romana loca obeant. respondent se Sclavos esse, ad Oceanum Occidentalem habere sedes, Chaganum eo legatos ad colligenda auxilia cum muneribus multis ad principes gentis misisse; principes muneribus susceptis auxilia recusasse, affirmantes iterum longitudinem

τὰ μήκη τῆς ὀδοπορίας δυσχυρίζομένων· ὡς δὲ τὸν Χαγῶνον ἐπαποστελλασθαι αὐτοὺς ἐκείνους τοὺς ἐαλωκότας, ἀπολογίαν B ὑπόθεσιν ἔχοντας. πεντακαίδεκά τε μηνὶ τὴν ὁδὸν διανύσαι. τὸν δὲ Χαγῶνον ἐπιλαθόμενον τοῦ νόμου τῶν πρέσβειων, δογματίσαι κωλύμην αὐτοῦ τῆς ἀναλεύξεως. αὐτούς τε τῶν Ῥωμαίων 5 ἔθνος ἀκηκόοντας ἐπὶ τε πλούτῳ καὶ φιλανθρωπία μαν, ὡς ἔστιν εἰπεῖν, ἐκκλειστάτον, ἐμπορευσαμένους τὴν εὐκαιρίαν πρὸς τῇ Θρίκῃ ἀναχωρήσαι. κινδύρας τε ἐπιστρέφεσθαι διὰ τὸ μὴ ἐξοσκῆσθαι ὅπλα τοῖς σώμασι περιβάλλεσθαι, τῆς χώρης αὐτοῖς ἀγνοούσης τὸν σίδηρον κἀντεῦθεν τὸν εἰρηναῖον καὶ ἀστασίαστον 10 παρεχομένης τὸν βίον αὐτοῖς, λύραις τε καταψάλλεσθαι περιλαλεῖν οὐκ εἰδότας ταῖς σάλπηγξιν· οἷς γὰρ ὁ πόλεμος ἦν ἀνιστόρητος, εἰκότως ἄν ἔφασκον αἰρετώτερά πως ὑπεῖναι τὰ τῆς μουσικῆς μελετήματα. ὁ μὲν οὖν αὐτοκράτωρ ἐπὶ τοῖς ῥηθραῖσι τὸ φῦλον ἀγάμενος, φιλοξενίας ἤξιον ἐκείνους αὐτοὺς ἀπὸ τῶν 15 βαρβάρων ἐντετυχηκότας αὐτῷ, θαυμάσας τε τούτων τῶν σωμάτων τὸ μέγεθος τὸ τε μεγαλοφυῆς τῶν μελῶν ἐς τὴν Ἡράκλειαν τούτους παρεπέμπετο.

D
V 239 3. Τρίτῃ δὲ ἡμέρᾳ, καὶ πρέσβεις ἀπὸ τοῦ βασιλεῖος ἐπέμποντο ἄσπετος, ἣ τε ἀξίωσις ἐπὶ τῆς συγκλήσεως ἐς τὸν βασι- 20 λέα ἐγένετο· ἣ δὲ ὑπόθεσις τὴν ἐπανάλυξιν τῆς βασιλείας ἐκδημίας ἐθήρα λαβεῖν. ὁ μὲν οὖν αὐτοκράτωρ μηδὲν τι προσηκόμενος τῆς πρεσβείας παλινοστεῖν προστάττει τοῖς πρέσβεσι. τετάρτῃ δὲ ἡμέρᾳ, καὶ ἐς τὸ πρόσω ὁ αὐτοκράτωρ μετωχητέετο. στενῆς δὲ γεφύρας ἱκανοῖς στρατεύμασιν ὁμιλούσης, τεναγώδους 25

8. an ἐπιφέρεσθαι?

sibi onerosam ac molestam esse; et se, qui modo capti sint, ad Chaganum missos, uti re ipsa illi respondeant. menses quindecim in itinere peragendo consumpsisse. Chaganum, legis legatorum immemorem, eorum reditum consulto impedire. audisse Romanos potentia, et humanitate summam adeptos claritudinem. opportunitatem proinde arripuisse, et in Thraciam revertisse. citharam porro curare, quod arma tractare nesciant, quandoquidem ipsorum regio ferro caret, unde extra seditiones ac tumultus in pace ac tranquillitate aevum degant. lyris canere, cum tubis circumstrepere non didicerint. bellum enim ignorantibus optabillorem autumabant esse exercitationem musicam. imperator hinc gentem laudans, et illos ipsos ad se adductos hospitalem in modum habens, eorumque magna corpora et magnos artus membrorum admirans, Heracleam misit.

8. Tertio die legati ex urbe imperatoria ad imperatorem a senatu mittuntur, qui eum ad redeundum a peregrinatione sollicitent; quos ille legationem adversatus domum regredi iubet. quarto die porro iter tendit, cum per anguste ponte paludibusque occurrentibus transitus militibus

τε δυσχωρίας συγκωρησάσης αὐτοῖς, δυσδιέξοθος ἦν ἡ διάβασις.
 ὑπῆσαν δὲ πλησίον πηγαῖα ποταμοῦ ὃν Ξηρόγυψον προσκαλοῦσιν
 οἱ πλησιόχωροι. ἀκοιμούσης τε τῆς δυνάμεως περὶ τὴν διάβα-
 σιν, Θρύλλου τε περὶ τὴν γέφυραν ἀναθορήσαντος, ἀνευπονή- P 147
 5 του τε βοῆς προσγενομένης τῷ πλήθει, καὶ τινων κατακρημνι-
 σθέντων ὑπὸ τῆς περὶ τὸν ἕχλον ἐκθλίψεως, τοῦ Ἰππου ἀποβάς
 ὁ βασιλεὺς καὶ βακτηρίαν ἐλόμενος αὐτουργὸς ἐγένετο κοσμιότη-
 τος, καὶ τῆς ἐπιθέσεως ἀπέχρισται τὰ πλήθη προστάξας ἐβίβου
 τῇ βαδίσει τὴν εὐροίαν, τῇ ἀναβολῇ τῆς συγχύσεως τὸ κατὰ
 10 μικρὸν δεικνὺς ἀσφαλὲς τοῖς στρατεύμασιν. οὕτω μὲν οὖν ὁ βα-
 σιλεὺς ἄσitos διημερεύσας περὶ τὴν γέφυραν παρήειχε τῇ δυσχω-
 ρίᾳ διέξοδον. ἄλλον δὲ πρὸς δυσμὰς ἀποκλιναντος ἀπὸ σημείων
 δύο τῆς γαφύρας ἐστρατοπέδευε. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ πρὸς τῇ Ἀγ-
 χιάλῳ διαγράφει τὸν χάρακα. ἡμέρας τε πέντε πρὸς ταῖς δέκα B
 15 ἐνθαδὶ τὴν διατριβὴν ποιησάμενος ἐς τὸ βασιλειον ἄστν ἐπάνει-
 σιν, ἦκειν ἀκούσας ὑπὸ τοῦ Περσῶν βασιλέως ἐς Βυζάντιον
 πρέσβεις. τρίτη δὲ ἡμέρα, καὶ οἱ τῆς Κελτικῆς Ἰβηρίας πρέ-
 σβεις ἐς τὸ βασιλειον παραγίγνονται ἄστν· Φράγγοι δὲ ἄρα οὗ-
 20 τοι τῇ νεωτέρᾳ γλώττῃ κατονομάζονται, αἱ δὲ προσηγοῦνται τοῖς
 πρέσβεσι Βόσος καὶ Βέτος. τούτους ὁ τοῦ ἔθνους δυνάστης
 (ὄνομα Θεοδώριχος αὐτῷ) ἐς βασιλείᾳ ἐξέπεμπεν, ἥξιόν τε συν- C
 θήκαις φορολογίας τῷ Ῥωμαϊκῷ συμμαχῆσαι καὶ δώροις ἀτελέ-
 σθαι πρὸς τὸν Χαγᾶνον τὸν πόλεμον. ὁ μὲν οὖν αὐτοκράτωρ
 τοὺς πρέσβεις φιλοφρονησάμενος δώροις, ἀπόμισθον τὴν ξυμμα-

perdifficilis efficitur. prope aberant fontes fluminis quem accolae Hesus
 loci Xerogypsum indignant. turbatis igitur et confusis ordinibus circa
 transitum, tumultuque ad pontem excitato, et clamore improviso per
 multitudinem exorto, et nonnullis ex collisione incedentium praecipitatis,
 imperator ex equo descendens sumpto in manus baculo transouentes per
 semet in ordinem redigit, turbamque mutam comprimere vetans inter-
 valla praescribit, ac transitum remota confusione psalutim tutum secu-
 rumque exercitui reddit. sic imperator circa pontem die per inedium
 exacte, iniqua loca transgrediendi facultatem comparabat. sole ad occa-
 sam divergente a ponte altero lapide tentoria figit, et die sequenti apud
 Anchiolum similiter. illic dies quindecim commemoratas, cum de legatorum
 regis Persarum adventu Byzantium accepisset, domum rediit. die tertie
 etiam legati Celtiberorum, qui hodie Franci dicuntur, Bosus et Bettus
 in urbe adsunt. huius gentis princeps Theodoricus tributum pro socie-
 tate cum Romanis coeunda et pretium pro bello adversus Chaganum ge-
 rendo ab imperatore paciscobatur. qui legatos muneratas humaniter, et
 barbaros a Romanis exigere pecuniam inique petiens, hortatur Frances

χίαν ἐκέλευσε Φράγγους παρέχεσθαι, ἀργυρολογεῖσθαι τὸ Ῥωμαϊκὸν ὑπὸ τῶν βαρβάρων οὐκ ἀνεχόμενος.

Ὁ δὲ Χαγᾶνος ἐπενθήκας λαμβάνειν τὰς συνθήκας ἐζήτη-
 τὸν Καίσαρα. ἐπεὶ δὲ ὁ αὐτοκράτωρ τοῖς λόγοις τοῦ βαρβάρου
 ὧτων οὐκ ἐδίδον βλάβιδα, ἀντελάμβανε παραντίκα τὸν πόλε-
 μον. καὶ οὖν ὁ Χαγᾶνος τοῖς Σκλαβηνοῖς προστάττει ἀκατίαν
 πλήθη τεκταίνεσθαι, ὅπως πρὸς διάβασιν σχολή τὸν Ἴστρον πε-
 D θήνιον. (4) οἱ μὲν τῆς Σιγγηδόνης οἰκήτορες ἀδρόαις ἐφόδοις
 V 240 τισὶν τῶν Σκλαβηνῶν τοὺς πόρους λήζονται, καὶ πρὸς παραδι-
 δοῦσι τὰ πρὸς ναυτιλίαν τούτων ἐπίχειρα. διὰ τοι τοῦτο πολιορ-
 10 κούσι τὴν Σιγγηδόνα οἱ βάρβαροι, ἣ δὲ πόλις ἐς τοῦσχατον ἀφι-
 κομένη κακοῦ ἰσχνὰς ἐπεφέρετο σωτηρίας ἐλπίδας. ἐβδόμη δὲ
 P 148 ἡμέρα, καὶ ὁ Χαγᾶνος τοῖς βαρβάροις προσέειπτε τῆς πολιορ-
 κίας ἀπέχεσθαι γενέσθαι τε ὡς αὐτόν. ἐπεὶ δὲ τὸ βάρβαρον τού-
 των αὐτήκουον γέγονεν, ἀπολιμπάνει τὸ πόλισμα χρυσοῦν δαρει-
 15 κῶν χιλιάδας ἀπενεγκόμενος δύο τράπεζάν τε χρυσοπάστον καὶ
 σφῆλῆν. καὶ οὖν ὁ Χαγᾶνος παρασάγγας ποιησάμενος πέντε
 στρατοπεδεύεται ἀνὰ τὸ Μίρσιον, πλήθη τε Σκλαβηνῶν ξυλουρ-
 γεῖν παρσκευάζειν, ὅπως τὸν ποταμὸν τὸν λεγόμενον Σάον ναυ-
 τιλλόμενος διανήξεται. ὁ μὲν οὖν πρὸς τὴν ἐπιστρατείαν ἠπει-
 20 γητο, οἱ δὲ σύνδρομον τῷ προστάγματι τὴν ναυτιλίαν παρεί-
 χοντο· τοιαῦτα γὰρ οἶδε τῶν ταττομένων ὁ φόβος ταξιαρχῶν
 ἀπεργάζεσθαι. ἐπακτρίδων γοῦν ἄρτι τῷ βαρβάρῳ γενομένων τε
 B καὶ προκειμένων, τὸν ἄγγλθυρον ποταμὸν διαπεραιούται τὸ βάρ-
 βαρον. ὁ μὲν οὖν Χαγᾶνος δυνάμειος συντάξας ἀποδασμὸν προ- 25

ut citra stipendium seu vectigal, quod postalabant, armorum societate
 secum devinciri vellent.

Chaganus item pacta tributa augeri a Caesare contendebat; cui cum
 aures non darentur, continuo bellum moliri et Sclavis bonam numerum
 parandorum actuariorum ad Istrum traiciendum indicere. (4) cives
 Singidonii Sclavorum labores crebris impressionibus depopulantur,
 eorumque in fabricandis navibus opera ignibus exurunt. quocirca barbari
 urbem obsidione circumdant. quae ad extremam devoluta miseriam spe
 salutis exigua alebatur, cum luce septima Chaganus barbari edicit uti
 obsidione relicta ad se veniant. quibus dicto audientibus, ab obsessis
 duobus daricorum millibus mensaque auro illusa ac veste acceptis ab op-
 pido recedit, confectisque parasangis quinque ad Mirsium castrameta-
 tur, ac multitudini Sclavorum componendarum navicularum ad amnem
 Sæum transeundum negotium iniungit. et ille quidem expeditionem ur-
 get: hi iussa illico complexi, et constitutos decuriones ad opera exi-
 genda metuentes, curandae navigationi operam dant. fabricatis igitur
 iam navigioliis et in medio propositis, vicinum flumen barbari transiit-

θείην ἐκέλευε καὶ φοβερὰν τὴν ἐντυχίαν τῆς ἐπιστολαίας Ῥωμαίους
 παρέχεσθαι. πέμπτη δὲ ἡμέρα, καὶ τῇ Βονωνία προσωμίλει.
 ὁ δὲ αὐτοκράτωρ στρατηγὸν χειροτονεῖ τῆς Εὐρώπης τὸν Πρί-
 σκον, αὐτοσχεδίῳ δυνάμει συμφράζας αὐτὴν. ὁ μὲν οὖν Πρί-
 σκος ὑποστράτηγον Σαλβιανὸν προησάμενος, χάλις τε καθοπλί-
 στας ἵππεῦσιν, ἐκέλευεν προκατασχεῖν τῶν ἐχυρωμάτων τὸ ὕψυ-
 λον. ὁ μὲν οὖν τῆς Προκλιανῆς τὰς διαβάσεις ἀγκαλισάμενος,
 χύρακα θλίμενος ἐνασθλιζέται, πεμπταῖς τε περαιτέρω τῶν ἐχυ-
 ρωμάτων γεινόμενος συντηγᾶνει τοῖς προθέουσι τῶν βαρβάρων.
 10 διαγνοὺς τοιγαροῦν οὐκ ἀξιώμαχον ἐπιφέρεισθαι δύναιμι πρὸς
 παράταξιν, πρὸς τὴν τῶν ἐχυρωμάτων αἰθῆς ἀσφάλειαν τὴν
 καταφυγὴν ἐποιήσατο. οἱ δὲ βάρβαροι προσβαλόντες ταῖς δια-
 βάσειν εἰς τὸ πρόσω χωρεῖν τὴν ἐγκοπὴν ἀπελάμβανον, τῆς ἀν-
 τιθέτου θυραυλοφύσης τῶν Ῥωμαίων δυνάμειως κωλύμην παρεχο-
 15 μένης τοῖς τῶν βαρβάρων κινήμασι. καὶ γοῦν ἐντεῦθεν περι-
 σταται Ῥωμαίοις τε καὶ βαρβάροις εἰς τὸ καρτερὸν συμπλοκή.
 διημερεύσας τοίνυν ὁ πόλεμος καὶ πολλῶν ὑπὸ τῶν βαρβάρων
 ἀναιρεθέντων, τὴν κρείττονα ὁ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ ὑποστράτηγος
 ῥοπὴν ἀπελάμβανε. πρώτη τε φυλακὴ τῆς νυκτὸς καὶ ὡς τὸν
 20 Χαγῦνον τὸ βάρβαρον γίνεται, ἀφηγεῖται τε τῶν συγκυρησάντων
 τὴν ἔκβασιν. εἰς ἑωθινοῦ τοιγαροῦν χιλιῶσιν ὀκτώ τὸν Σαμοῦρ
 ὁ Χαγῦνος συμφράζας ἀπέστειλεν. Ῥωμαῖοι δὲ τὴν ἐπιγεγονυῖαν
 πληθὺν μὴ θυμαύσαντες ἀπρὶξ τῆς παρατάξεως εἶχοντο. ἡττη-
 θέντων δὲ τῶν βαρβάρων, ἀναλαβὼν ὁ Χαγῦνος τὰς δυνάμεις
 25 ἐχώρει πρὸς πόλεμον. ὁ δὲ Σαλβιανὸς καταπλαγεὶς τὴν ψυχὴν
 ἐπὶ τῷ πλήθει τῶν ἀπίρων δυνάμειων, δευτέρῃ φυλακῇ τῆς

tunc. Chaganus partem copiarum segregat, quae praecurrat Romanis-
 que adventus sui terrorem iniiciat. quinto die Bononiam accedit. imper-
 ator Priscum praetorem Europae declarans, extemporalem ei manum
 adiungit. is legatum sibi Salvianum creat, cui praecipit uti cum mille
 equitibus claustra praecooccupet. Salvianus Proclianes transitum eingens
 aggere excitato insidet. die quinto egressus barbaris praecedentibus oc-
 currit, ac se ad pugnam viribus imparem cognoscens intra claustrum se-
 curitatis causa regreditur. barbari cum ad fauces pervenissent, ultra
 procedere vetabantur propterea quod Romani in stativis manentes iis
 sese opponerent. hic inter utrosque pugna atrox per diem totum com-
 missa est, multisque barbarorum interfectis Romanus legatus praevaluit.
 prima noctis vigilia barbari ad Chaganum revenientes acta exponunt;
 qui mane Samarium cum octo millibus mittit. Romani copia tanta su-
 perveniente nihil territi praelio mordicus instant. victis barbaris Cha-
 ganus cum reliquiis accurrit. Salvianus innumerabili multitudine percul-

- P 149 νυκτὸς τὰς διαβάσεις ἀπολιπὼν ὡς τὸν Πρίσκον ἐπάνεισιν.
 V 241 (5) ὁ δὲ Χαγῶνος ἡμέρας τρεῖς ἀνὰ τὸν χῶρον τὸν πρὸ τῶν
 ἐχυρωμάτων ἐνδιατρέψας, τεταρταῖος διέγνω τὸ Ῥωμαϊκὸν ἀπο-
 δρᾶσαν. πέμπτη δὲ ἡμέρα ὑπὸ πρώτῃν ἔω τῆς πορείας ἀπήρ-
 χητο, καὶ διαπεραιούται τὰς δυσχωρίας τῶν διαβάσεων. γίνε-5
 ται γοῦν ἡμέρα τρίτη εἰς τὸ λεγόμενον Σαβουλέντι Κανάλιν. εἶτα
 τῇ Ἀγγιάλῳ προσέμιξεν. ἀπάρας τε ἐντεῦθεν καὶ πρὸς τῷ νεῷ
 Ἀλεξάνδρου τοῦ μάρτυρος γεγρονῶς ἐδίδου τοῦτον τῷ παμφάγῳ
 πυρὶ παρανάλωμα. τρία τε σημεῖα μεταβάς τοῖς ἐπὶ κατασκο-
 πῇ παρὰ τοῦ Ῥωμαίων στρατηγοῦ παραπεμφθεῖσι συνετέγχχεν. 10
 B ὁ μὲν οὖν βάρβαρος αἰκισμοῖς διηρηνᾶτο τίς ἂν εἴη ὁ τῶν ἐα-
 λωκότων σκοπός, τὴν τε αἰτίαν τῆς πορείας αὐτοῖς ἐρεβοδιφού-
 μενος ἤσχαλλεν, οὐκ ἔχων μαθεῖν τὸ τῆς ἀληθείας ἀκίβδηλον·
 νόθοις γὰρ αὐτὸν ἐξεκρούσαντο λόγοις. πέμπτης δὲ παρφη-
 κίας ἡμέρας πρὸς τὰ Δριζίπερα μετοχετεύει τὸν χάρακα, τὴν τε 15
 πόλιν ἐνεχείρει πως παραστήσασθαι. ἐπεὶ δὲ οἱ τοῦ ἄστεως ἐς
 τὸ καρτερόν παρετάττοντο, τὰς ἐλεπόλεις ἐβδόμη ἡμέρῃ ὁ βάρ-
 C βαρος ἐτεκταίετο. Θρύλλον γοῦν ἑξαισίου προσπερόντος τῇ
 πόλει, ἐπιστάλων τε τῶν τῆς σωτηρίας ἐλπίδων γινομένων αὐτοῖς,
 εἰς ἐπίπλαστον Θρύσος ἐποίησαν· τὰς γὰρ πύλας ἀναπετάσαν-20
 τες τοῦ πολισματος ἠπέλουν τοῦ ἔρκους καταφρονεῖν, ἰσοστά-
 σιδόν τε πρὸς τοὺς βαρβάρους ἀναλαμβάνειν τὸν πόλεμον. οἱ μὲν
 οὖν μίχρι φωνῆς καὶ τοῦ σχήματος τὴν παράταξιν ποιησάμενοι,
 ὑπὸ τῆς δειλίας καταπληττόμενοι οὐκ ἐξεχώρουν τοῦ ἄστεως·
 D θεία δὲ φροντίδι τινὶ ἀπειργετο τὸ βάρβαρον ἐπιτίθεσθαι. ἔδοξε 25

sus, transita relicto secunda noctis vigilia ad Priscum est reversus.
 (5) Chaganus triduum in loco ante claustrum moratus, quarto die Ro-
 manos fugisse cognovit. quinto die sub primam auroram iter inceptat,
 difficilemque locum illum pertransit. tertio die Sabulentum Canalin di-
 ctum locum, inde Anchialum pervenit. Anchialo discodens, martyris
 Alexandri aedem edacibus flammis pro ludo exurit. inde tribus millibus
 distans in speculatores Romanos incidit; quos interceptos flagris quid
 vellent curiose interrogat. sed quanquam causam itineris indagaret sol-
 licitissime, tamen, quoniam fictis eum responsis morabantur, liquidam
 veritatem, quod ei stomachum movit, elicere non potuit. post diem
 quintum Drizipera profectus urbem subigere aggreditur. oppidanis for-
 tidter se defensantibus, die septimo machinas expugnatorias fieri curat.
 cum igitur civitatem ingens perturbatio incesset et spes salutis fluctua-
 ret, incolae audaces sese atque imperterritos fingunt. nam portis rese-
 ratis oppidum circumsidentes sese contemnere et aequo Marte cum illis
 dimicaturos iactitant. caeterum voce tantum et specie quadam tenuis
 congregientes, prae timore magno intra moenia haerent. divina autem
 providentia quaedam barbaros ab urbe opprimenda cohibuit. visus est

γὰρ ἡμέρας μεσούσης ὄραν Ῥωμαϊκὰς ἀπείρους συμφορήτεσθαι
 φύλαγας, ἀποχωρεῖν τε τοῦ ἄστεος καὶ ἀνὰ τὸ πεδίον ἐπέλε-
 σθαι δογῶσας πολεμεῖν καὶ θανατῶν πρὸς παρῦταξιν. ἀσπίζε-
 και τοῖσιν αὐτοσχέδιον ὁ Χαγᾶνος ἀπόδρασιν. καὶ δόκησις ἦν
 5 τὸ ἀντίμαχον, μορμολυκεῖον ὄψεως καὶ διανοίας κατάπληξις.
 πέμπτη δὲ ἡμέρα, καὶ ὁ Χαγᾶνος ἐπὶ τὴν Πείρωθον γίγνεται.
 Ἡράκλειαν δὲ ταύτην Ῥωμαῖοι προσαγορεύουσιν ἐπεὶ δὲ Πρί-
 σκος ἔξοπνωαίως εἶδε τὸ βύρβαρον, τῇ ἐπιβολῇ ἀναβολὴν οὐ
 παρέχετο. συμπλακτικὸς τοιγαροῦν τοῖς ἀνὰ τὸν Χαγᾶνον πρὸς
 10 πόλεμον ἀδῶθρον τοῖς πολέμοις τὰ νῶτα ἐπέδειξε, τῇ ἀφθονίᾳ
 τῆς ἀντιθέτου δυνάμεως φέρειν οὐκ ἔχων τῆς μάχης τὴν ἔνστασιν.
 ἀτὰρ εἰς Λιδωμότοιχον ἦμα τῷ περικῶ ὁ τῶν Ῥωμαίων στρατη- P 150
 γὸς ὑπεχώρησε. μετὰ τοῦτο εἰς Τζουρουλὸν ἀφικόμενος ἀσυλίην
 ταῖς δυνάμεσι τὴν πόλιν περιβάλετο. τὸ δὲ βύρβαρον τὸ ἄστυ
 15 περικαθήμενον γεννικῶς ἐπολιόρκει τὸν Πρίσκον. τούτων γοῦν
 ὁ αὐτοκράτωρ ἀκηκῶς ἠδημόνει τε καὶ ἰδεοῖε τὴν ἔκβασιν, καὶ
 μέγιστον τάμαχον ἔσπισε τῇ ἀγγελίᾳ τοῦ συγκυρήσαντος. τε-
 τάρτη δὲ ἡμέρα, καὶ ἀγγινοίας ἀκόλουθον βουλήν προηέγκατο.
 τῶν γὰρ σωματοφυλάκων τινὰ μετέκληθον ποιησάμενος ἐκοντὶ
 20 ἄλῳμαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἐκέλευε, φάσκεν τε αὐτοκρα-
 τορικῶς ὡς τὸν Πρίσκον ἐπιστολὰς ἐπιφέρεσθαι, ὅπως οἱ βάρβα- B
 ροὶ καθά πού τι ξρμαῖον ταύτας ἀναλιξόμενοι τῆς τῶν ἐγγεγραμ-
 μένων δυνάμεως αὐτήκοι γένοιτο, κἀντεῦθεν ἐκδειματούμενοι
 τὴν πρὸς τὰ οἴκοι ἀνύζενξιν φενακισθέντες ποιήσαιντο. τοιαῦτα
 25 δὲ ἦμα ἀνεκεχάρακτο γράμματα.

enim Chaganus medio diei videre innumeras Romanorum phalanges una
 frementes ex oppido procedere, et in campum ad animas in acie pro-
 fundendas cupidissime properare. hinc se in fugam subito coniecit,
 tametsi quos viderat adversarii nihil essent nisi vana opinio, terricula-
 mentum oculorum et consternatio animi. die quinto Chaganus Perinthum
 (Romanis Heracleam) venit. quem Priscus ut inopinato conspexit, rei
 incceptandae moras interponendas non censuit. conserta igitur cum ho-
 stibus manu, eadem hora terga vertit, cum vim et impetum tam fre-
 quentis exercitus sustinere nullo modo posset. Didymotichum autem cum
 peditatu se contulit. post Zurulum petens muros pro tutamine habuit.
 barbari urbem circumdantes Priscum magna mole oppugnant. quibus
 intellectis imperator mirifice angebatur, timebatque exitum, et tanti ca-
 sus nuntio perturbabatur vehementissime. quarto die solers consilium
 reperit. accito quippe uno de corporis custodibus, iussit ut se barbaris
 capiendum ultro offerret, diceretque se imperatorias ad Priscum litteras
 apportare; quo barbari velut insperatum adepti lucrum eam recitantes,
 auribus ipsi suis quae scripta essent perciperent, ex eoque perterriti, et
 delusi copias domum reducerent. earum litterarum exemplum infra sequitur.

V 242

“Πρίσκο τῷ ἐνδοξοτάτῳ στρατηγῷ τῆς περὶ τὴν Θράκην ἐκατέρας δυνάμεως. ἡ τῶν ἀλιτηρίων βαρβάρων ἐγκλήσεως θρούλλον τὸ παρύπαν οὐκ ἐνεποίησε τῇ ἡμῶν εὐσεβείᾳ· τούτων μὲν οὖν καὶ ἐπιμελειστέρους πρὸς τὴν τοῦτων ἀπόλειαν ἀπειργάσατο. καὶ τοῦτο γινωσκέτω ἡ σὴ ἐνδοξότης, ὅτι ἀπαισιῶς 5 μετ’ αἰσχύνῃς καὶ πολλοὺς ἀποβαλόμενος ἔχει ὁ Χαγᾶνος ἀποχωρῆσαι εἰς τὴν ὑπὸ Ῥωμαίων αὐτῷ ἀφιερωθεῖσαν χώραν. διὰ τοῦτο ἡμῖα τῷ εὐτυχιστάτῳ στρατῷ κορυφήσει ἡ σὴ ἐνδοξότης ἐν Τζουρουλιῷ τῇ πόλει, καὶ δεῖξαι περιρρεμεῖν τοὺς ἐπικαταράτους Ἀβύρους. ἐπέψαμεν γὰρ διὰ θαλάσσης πλοῖα καὶ στρα- 10 τόν, ἵνα ἀνέλθωσιν εἰς τὰς φημιλίας αὐτῶν καὶ πάσας αἰχμαλωτεύσωσι, καὶ ἐντεῦθεν ἀναγκασθῇ μετὰ αἰσχύνῃς καὶ μεγάλῃς D ἤμιας ὁ ἐπικατάρατος τῶν Ἀβύρων ἡγούμενος εἰς τὴν ἑαυτοῦ γῆν ὑποστρέψαι ἀπὸ τῆς καθ’ ἡμᾶς πολιτείας.”

“Ὁ μὲν οὖν ἐπίπλαστος ἄγγελος τὸ προστεταγμένον πέρατι 15 παρεδίδου ἐβδόμη ἡμέρα, καὶ ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἀλοὺς τὰς βασιλείας δέλτους παρεδίδου ἐκίων· ὁ δὲ Χαγᾶνος τὰ ἐμφερόμενα ἐν αὐταῖς ὑφ’ ἐρμηνείας τῇ πατρὶκι φωνῇ διαγνοὺς ὑπὸ τῶν λόγων ἀλωπεκίξεται, καὶ περιειδὴς γενόμενος καὶ συνθήκας πρὸς τὸν Πρίσκον διαθήμενος ἐπ’ ὀλιγιστῷ χρυσίῳ εἰς τὴν ἑαυτοῦ ὡς 20 τάχιστα ἐπανέβηξεν. ἡ γὰρ τῆς φενάκης ἰσχὺς λίαν ἐγκρατῶς ἀπεβουκόλει τὸν βάρβαρον.

P 151

6. Ὁ μὲν οὖν στρατηγὸς μετοπώρου ἀρχομένου διαλύσας τὸν χάρακα εἰς Βυζάντιον ἦκε, Ῥωμαῖοι δ’ ἀπόμαχοι εἰς τὴν Θράκην ἐχέοντο, ἀνὰ τὰς κώμας διατρεφόμενοι. ἤρως δὲ ὑρ- 25

“Prisco utrarumque Thraciae copiarum duci illustrissimo S. nefandorum barbarorum conatus nihil penitus pietatem nostram conturbavit: quin contra potius ad eos disperdendos diligentiores reddidit. sciat hoc tua gloria, Chaganum infeliciter, cum dedecore, multis suorum desideratis in provinciam sibi a Romanis definitam velit nolit reversurum. quocirca Zuruli cum fortunatissimo exercitu tua gloria perseverabit, et execrabiles Abaros circumvagari faciet. classem enim et classarios per mare misimus, qui familias eorum invadant et captivos abducant, ut sic detestandum Abarum dux e solo nostro in terras suas recedere compellatur.”

Personatus ille tabellarius die septimo iussa exsecutus intercipitur: litteras imperatorias libens tradit. Chaganus patria lingua per interpretem cognitit quae illic exarata extabant, astu deluditor; magnopereque rebus suis diffusus paucillum auri in conditione a Prisco accipiens, in ditionem suam redire maturat. vis enim deceptionis barbarum mirabiliter domum dispellebat.

6. Dux instante iam hieme exercitum dimittit Byzantiumque redit. Romani bello solati per Thraciam diffunduntur, ac per vicos alimoniam

χορένου ὁ στρατηγὸς ἐπὶ τοῦ βασιλέως παρὰ τὸν Ἰστρον ἐπέμ-
 πετο, ὅπως τὰ τῶν Σκλαβηγῶν γένη διανῆξασθαι τὸν ποταμὸν
 κωλυόμενα ἀφοβίαν ἄκοντα τῇ Θράκῃ παράσχωντο· ἐφασκε γὰρ
 ὁ αὐτοκράτωρ τῷ Πρίσκῳ, ὅτι ἂν ἡρεμοῖ τὸ βάρβαρον, εἰ μὴ
 5 τὸν Ἰστρον ἐς τὰ μάλιστα τὸ Ῥωμαϊκὸν περιφρουρήσοιτο. ὁ μὲν
 οὖν Πρίσκος τῆς ἱππικῆς δυνάμεως τὰς ἡνίας ἐλάμβανε, Γέντζων
 δὲ τῆς πεζικῆς πληθύος ἐπιστατεῖν ὑπὸ τοῦ βασιλέως προστά-
 τεται. τῇ δὲ περὶ τὴν Ἡράκλειαν ἥρος μεσοῦντος τὸ Ῥωμαϊκὸν Β
 συναγείρεται. ἑβδομαῖος δὲ ὁ στρατηγὸς τὴν τάφρον μεταφοι-
 10 τῶν ἐγκυλεύεται, βάσανόν τε τοῦ συμμαχικοῦ ποιησάμενος, καὶ
 τὰς δυνάμεις διαριθμησάμενος, τὰς ἐγκυκλίους τῶν χρημάτων
 αὐτοῖς διανομὰς ἐποίησατο. ἀπάρας ἐντεῦθεν, καὶ τέσσαρας
 ποιησάμενος χάρακας, ἐπὶ τὰ Δριζίπερα γίνεται. πέντε δὲ πρὸς
 ταῖς δέκα ἐνδιατρίψας ἡμέραις τῷ χώρῳ, εἴκοσι χάραξι πρὸς
 15 τὴν Δορόστολον παραγίνεται. ὁ μὲν οὖν Χαγᾶνος ἀκοῇ τὴν Ῥω-
 μαϊκὴν ἐπιστρατεῖαν διέγνωκε, κἀντεῦθεν πρέσβεις ὡς τὸν Πρίσκον
 ἐξέπεμπεν. ἀφικόμενον γοῦν τῶν πρέσβειων ὡς τὸν Πρίσκον ὁ C
 Κόχ (βάρβαρος δὲ οὗτος) τῶνδε τῆς πρεσβείας ἐφημάτων ἀπήρ-
 ξατο. “τί τοῦτο, θεοί; οἷς τὸ δευσίδαμονεῖν ἐστὶν ἀρμόδιον,
 20 ἄρτι που τὸ δυσσεβεῖν κατέστηκε πρόχειρον. εἰρήνην τὸ Ῥω-
 μαϊκὸν παρελύσατο, συνθήκης θεσμὸς κιβδηλεύεται, ἅλλες δημο-
 λογίας ἡθέτηται, πίστειως αἰδῶς κατηνάλωται, ὁ μεστῆς θε-
 ρκος ἀπόλωλεν. Ἰστρος ὄφ᾽ πολέμιαν ὄψιν καὶ χάρακα καὶ σιδη-
 ροφοροῦντα τὸν Πρίσκον τὸν πρὸ μικροῦ τὴν εἰρήνην Ἀβάροις
 25 τε καὶ Ῥωμαίοις νυμφαγωγῆσαντα. ἀδικεῖς, ὦ Καῖσαρ, D

sibi quæritant. vero inveniunt Priscus auctoritate imperatoris ad Istrum
 movet, ut ab eo Sclavorum gens flumen traicere prohibita vel nolens
 securitatem et otium Thraciæ præstaret, aiebat siquidem Prisco impe-
 rator barbaros nunquam quieturos, ni Romani Istrum quam acerrime
 custodirent. Priscus itaque copias equestres ducit, pedestribus Genzo-
 nem præponit. adulto vero ad Heracleam Romani congregantur. die
 septimo dux castra movere iubet, lustratisque auxillaribus et copiis re-
 censitis stipendia in orbem redeuntia constituit. abiens inde quartis
 castris Driziperis adest; quo in loco diebus quindecim consumptis, vice-
 simis castris Dorostolum advenit. Chaganus de infesto Romanorum ad-
 ventu certus factus legationem ad Priscum mittit. ex qua Coehus qui-
 dam barbarus hunc in modum disseruit. “quid hoc rei est? o dii im-
 mortales. quibus proprium erat religiones colere, iis nunc facile ac
 promptum est impie agere. pacem Romani violarunt, foederis lex vitata
 est, sal pactionis infatuatus, fidei reverentia evanuit, sequestre iusiur-
 randum periiit. Ister hostile spectaculum, et Priscum, qui paulo ante
 pacem Romanis et Abaris desponderat, ferro armatum videt. iniquus es,

- V 243 ἀνοσίως κλέπτων τὸν πόλεμον. οὐκ ἔστι βασιλικὸν τὸ ἐγχείρημα, οὐκ ἔξουσίας ἔτι τὸ φρόνημα, τὸ βοόλευμα ληστρικόν, τὸ δρῦμα δημεκατάφακον. ἢ τῆς σταφάνης κατάδου τὸ κόσμιον, ἢ μὴ τῆς ἐξουσίας τὴν ἐσχημοσύνην διώφθουρε. ἡμεῖς τοῖς βαρβάρους ἐπολιτεύσατε τὴν φασιλότητα. τὸ παρασπονδεῖν οὐκ ἐγνώκαμεν, εἰ μὴ διδασκάλους ἑρᾶς τοῦ ψεύδους ἐερέκαμεν. οὐδὲ ὁ πόλεμος ἠρεμοῦντας οὐκ ἔγνωκεν, οὐδὲ τὸ τῆς εἰρήνης ἀπομάχους τεθέεται ὄμμα. πολεμῶν ἀδικεῖς, σπενδόμενος ἀνίης. καὶ τότε σοι λίστις ὑπολιμπάνεται τοῦ στέργειν τὴν ἡσυχίαν, ἀπό-
P 152 λεμον; τὴν χθές, στρατηγέ, φιλανθρωπίων αἰδέσθητι. φί- 10
λους ἐσομένους ἡμᾶς, εὐ πολεμῶντες ἐσώσαμεν. ὦ φιλανθρωπίας ὠδινούσης λύπην καὶ κίνδυνον! οἱ σωτηρίας παρ' ἡμῶν ἀρυσάμενοι πῦν τὴν ἀντίθετον ἀμοιβὴν ταλαντεύονται. καὶ πολεμῶμεθα σὺν θεαῖς· πολιορκεῖται γὰρ ἕρκων ἀκρόπολις, καὶ τυραννεῖται τὸ κρεῖττον ὑπὸ τοῦ χείρονος, καὶ δόλος παρρησιᾶ- 15
ζεται, καὶ τὸ ψεῦδος ἡγμονίαν πιστεύεται, καὶ τὰ τῆς ἐπηρείας ἀναφανδὸν ἐστρατεύσατο. εἰ μὲν οὖν, στρατηγέ, γνωστωμαχί-
σους αἰδούμενος, μέχρι τῆς αἰσχύνης τὴν ζημίαν ἔποισθ'· εἰ δὲ μή, τὴν ἀντίδοσιν ἔξεις διδάσκαλον, μετὰ τῶν ἀτυχημάτων τὸν
μετάμειλον ἀντεπάγουσαν." τούτων διαπεραιωθέντων τῶν λόγων, 20
B καὶ τῆς δυνάμεως βαρνομένης ὑπὸ τῆς διαλλέως, ἐδίδου τῷ
θράσει τὴν συγγνώμην ὁ Πρίσκοσ καὶ βαρβάρους λόγοις συγχώρησιν. οὐκοῦν ἀνθυποφορὰν τῇ προπετελεῖ μὴ παρασχόμενος

Caesar, dum fraude bella nefarie struis, non est imperatorius quod moliris; non sunt ab auctoritate isti spiritus: consilium istud est praedatorium; palam execrabile est factum tuum, aut coronae ornatum deponere, aut potestatis decus ne corrumpere. vos barbaros ad nequitiam instituitis. foedus dissolvere nescissemus, nisi vos mendacii magistros invenissemus, qui a bello nunquam feriamini et pacem nunquam complectimini. dum bellum geris, iniustus es: dum foedus percutis, moerorem ac dolorem affers. et quando tandem credi poterit te quietem ab armis diligere? quam super vobis humanitatem exhibuimus, Prisco dux, reversere. tanquam amicos, non hostes futuros vos servavimus. pro humanitas! quae nobis aegritudinem periculumque parturis, qui nobis salutem suam debent, nunc longe aliud remotiuntur, et nos iuxtaque deos ipsos oppugnant. obsidetur enim arx sacramenti, et quod praestantius est, a deteriore vexatur, et dolus libere grassatur, et mendacio principatus committitur, et iniuria palam exercitum ducit. si igitur tu, dux, vires tuas infirmas, nostras contra validas agnoscentes, nos reverberare, damnum tuum praeter pudorem nullum erit. sin autem, ultio tibi magistra fiet, quae cum cladibus poenitentia adducet." hac oratione finita, cum milites gravem ex ea molestiam doloremque traxissent, Priscus audaciae et loquentiae barbarae veniam impertivit; nec

κατὰ τῶν Σκλαβητῶν ἔφησεν ἄρασθαι πόλεμον· μὴ γὰρ οὖν ταῖς Ἀβάρικαῖς συνθήκαις τε καὶ σκοπδαῖς καὶ τὸν Γετικὸν καταλύσασθαι πόλεμον. (7) δωδεκάτῃ δὲ ἡμέρᾳ, καὶ ναῦς ὁ στρα- C
τηγὸς συμπηξάμενος τὸν ποταμὸν διενήξατο. ἀκηκοὺς τε τὸν
5 Ἀρδάγαστον ποιητῆρα τὰ τῶν Σκλαβητῶν πλήθη ἀπόδημα,
ὅπως λείαν ἐπικυρήσει, μεσοῦσης νυκτὸς τὴν ἔφοδον ἐμπορεύ-
ται. ὁ μὲν οὖν Ἀρδάγαστος ταῖς ὄψεσι τῶν θνητῶν χαίρειν
εἰπὼν, τῇ τε τοῦ Θράλλου ἐπιτάσει διατήρας, τῆς ἵππου γυ-
μνῆς ἐπιβάς τὴν φυγὴν ἐπεποίητο. περιπίπτει γοῦν Ῥωμαίοις ὁ
10 βάρβαρος, καὶ ἀποβάς τῆς ἵππου κατασυστάδην τὴν μάχην
ἀσπάζεταιται. ἐπεὶ δὲ φέρειν οὐκ ἔλαχε τὴν ἀντίθετον ῥύμην, διὰ
δυοχωρίας τινὸς τὴν φυγὴν περιβάλλεται. ὁ οὖν Ἀρδάγαστος D
ἐπροτέρεινε ταῖς κινήμασιν, ἐθάδα πρὸς τοῦτο κεκμημένος τὴν
φύσιν. σκαιοτέρως δὲ τύχης συμπεσοῦσης αὐτῷ πρὸς μὲν
15 στοῦ δένδρου τινὸς περιπίπτει. ἐντεῦθεν τοῖς διώκουσιν ἦν ἂν
θῆραμα κατὰ μάλα εὐκτόν, εἰ μὴ ποταμὸς αὐτῷ σωτήριος γέγονε·
διανήξας γὰρ ἀποδιδράσκει τὸν κίνδυνον. οἱ μὲν οὖν Ῥωμαῖοι
πλήθη Σκλαβητῶν μαχαίρας ποιησόμενοι δείκνον τὴν ἀμφὶ τὸν
Ἀρδάγαστον διατέμνονται χώραν, ἐν ἔρσει τε ξύλων τοὺς ζω-
20 γηρθέοντας ποιήσαντες ἐς Βυζάντιον ἔπεμπον· ὁ δὲ Πρίσκοις P 153
ἐγίνετο τοῖς στρατεύμασιν ἀκοσμίας ὑπόθεσις. ἐνεχίρει γὰρ
τὴν πρώτην τῆς λαίας ἀπόμοιραν τὸν βυσιλία κομίζεσθαι, τὴν
δὲ δευτέραν τὸν τοῦ αὐτοκράτορος παῖδα τὸν μελζονα, εἶτα καὶ
τὴν λοιπὴν τοῦ βασιλέως ἐπιγονὴν μερίδας ἀποκληρώσασθαι, τῷ

tam protervae linguae quidquam oppouens, bellum hoc adversus Sclavos susceptum esse confirmavit: non enim pactis et foederibus cum Abarum gente initis etiam in Getas expeditionem impediri. (7) die duodecimo navibus constructis dux fluvium transnavigat, auditoque Ardagastum Sclavorum manum sedibus suis ad praedas agundas eduxisse, ubi plerumque noctis processit, hostiliter in eum tendit. Ardagastus strepitus magnitudine expergefactus, visa somniorum valere iubens et equum nudum conscendens, fuga saluti consulit. porro in Romanos incidens, equo relicto, pugna stataria se defendit. sed quia contra certantibus haud quamquam par erat, per loca impedita fugam capessit. casterum Ardagastus pedibus evasit, quod natura illum huic rei assuesceerat. fortuna porro quadam sinistra inter fugiendum in magnae arboris truncum offecit, uade insequentibus perquam optata praeda fuisset, nisi fluvius ei salutem dedisset; quo tranato discrimen effugit. Romani ingentem Sclavorum numerum gladiis perimunt; Ardagasti regionculam arboribus segetibusque corruptis devastant; captos bovis in cervicibus inductis Byzantium ablegant. sed penes Priscum perturbati exercitus causa fuit. studebat enim uti primam partem de praeda imperator auferret, alteram

ἀφθόνῳ τῆς βασιλικῆς εὐτυκίας πῶν πλεονεξίαν ἔμπορευόμενος. ἐπεὶ γοῦν ἔξιτῆλοι σκόλοις τὸ Ῥωμαίων καθυβριζέτο, τυραννὶς ἐπεφάτα καὶ τάραχος ἡγεμόνευεν. ἀρρωδήσας γοῦν ὁ στρατηγὸς τὸ πραχθέν, καὶ μεταμέλω τῶν προὔπηγμένων τὴν ἐπιβολὴν ὀβελίσας, ταῖς δευτέραις φροντίσιν ἐδίδου τὰ τυκτηρία. τοίνυν 5

¶ 244 ἐπὶ λυκίῳ τὸς ἡγεμόνας τῶν δυνάμεων μετεπέμπετο, καὶ πέ-
 B θει τῇ τῶν ῥημάτων περιστροφῇ ὡς οὐδὲν τῶν μὴ καθηκόντων
 κατὰ τὴν προτεραιαν ἐργάσατο. ὅτε τοῦτων τὸ ἀραρὲν ὑπὸ τῆς
 τῶν λόγων παιδοῦς οἱ τῶν ταγμάτων ἐξάρχοντες συμφώνως ἀπε-
 δοματίσιν, ὡς τὰν στρατηγὸν τὰ πλήθη συρρέουσι. καὶ γοῦν 10
 ὁ στρατηγὸς τῇ πατρὶν φωνῇ τοῖς Ῥωμαίοις τῶνδε τῶν λόγων
 ἀπήρξατο.

“Ἄνδρες καὶ φίλοι καὶ στρατιῶται καὶ σύμμαχοι, οἱ πρὸς
 πόλεμον ἀριστεύοντες, ἐν δὲ ταῖς ἀκοσμαῖς ἰδιωτεύοντες, εἰ
 τὴν ἀκοὴν εὐθετήσητε καὶ τὴν καρδίαν εὐθύνητε, κἀγὼ τῶν 15
 νοθετημάτων ἀπάρξομαι. ἴσως δὲ τι τοῖς λόγοις καὶ λυπήσω
 μικρὸν, τὸ διάστροφον τῶν τρόπων ἐπανορθούμενος· κἀντεῦ-
 θεν γὰρ τῷ ταξίαρχῃ κολὸν μηδὲν τι δεδοικέναι τῆς διαλέξεως διὰ
 C τὸν τῆς φιλίας κίνδυνον. τί καδ’ ἡμῶν συστρατεύοντες ἐχθρὸς
 τε καὶ τρίτην εἰκῆν τε καὶ λίαν ὡς ἔπος εἰπεῖν ἐφρουράσασθε; παρε- 20
 λύπουν τὰ ὑμέτερα λαφυραγωγῶν βασιλεῖ. ἡνιάσθε τοὺς θριάμ-
 βους ἐπιδεικνυμένοις. ἐνεκάτε πᾶς τῷ στρατηγῷ τῇ πόλει καὶ
 βασιλεῦσι καὶ δήμοις κατακληροδοτοῦντι ἀριστεῖν καὶ τρόπαια.

eius filius natu maior, reliquas reliqua soboles; quo pacto multitudini liberorum imperatoris providebat. postquam igitur negatis spoliis Romani iniuria sunt multati, violentia ingruit et turbatio dominari coepit. ea re dux metu perstrictus, ac prius tentata resipiscendo improbens, posterioribus cogitationibus ut sapientioribus concedit. quare ante ortum solis copiarum praefectos convocat, verborum ambagibus persuadere nititur se hesterno die nihil indecorum fecisse. ubi duces eius verbis inducti eum recta dicere concorditer decreverunt, gregarii certatim incurrunt, ad quos patria lingua sic est concionatus.

“Viri et amici et milites et socii, ad certamen strenui, turbis autem et seditionibus excitandis rudes atque imperiti, si aures atque animos probe accommodetis, ego vos admonere instituo. quanquam verbis meis quippiam molestiae vobis fortasse aspergam, dum nonnihil detortos a linea mores vestros correxero. nam et hic pulcrum est duci, nihil amicitiae amittendae metu subactum reticere. quid est quod heri et nudius tertius conspiratione quadam adversum nos temere, ut ita dicam, fremistis? tristitia vos afficiebam, cum spolia vestra imperatori adiudicabam. dolebatis vestros ostentari triumphos. quilibet ira in ducem urbi, imperatoribus et populo praemia ac tropaea vestra distribuentem

καὶ τίνας ἔξετε τῶν ἀνδραγαθημάτων ἀποφῆναι μάρτυρας; τίς ἡμῖν θιακῆς τῶν πόγων γενήσεται; ποῦ τῆς εὐκλείας τοὺς πίνακας καθυβρίσωμεν; ὅπως τε καὶ ποῖ καὶ πότε καὶ τίσι τὴν ἀνδρείαν κηρύξωμεν; εἰ γὰρ τῶν κατατιθεμένων ἡμεῖς ἔισομεθα 5 μάρτυρες, ἄπιστος ὁ πόρος, ἀναπόδεκτον τὸ εὐτύχημα, μῦθος τὰ τρόπαια, ἀβέβαια τὰ τῶν διηγημάτων ἐπίκομψα ἐνέχυρα, D τοῦ λόγου χηρέυοντος καὶ τοῦ πιθανοῦ τὴν ἀπορίαν ἐπέχοντος. οἱ φιλοσοφοῦντες τὸν θάνατον καὶ πάντα καὶ πάσχων καὶ πράττειν ἐλόμενοι οὐ καταφρονήσητε λαφύρων διὰ τὴν εὐνοίαν; οὐ 10 φροολογήσητε τὰ λάφυρα, ἵνα τὸν κρότον μακρολογήσητε; τί τὰς ψυχὰς ὑπὸ φιλοχρηματίας ἀνδραποδίζεσθε οἱ δουλαγωγεῖν τὸ πολέμιον ὀρεγόμενοι καὶ κινδύνοις ψυχῆς τὰς νίκας ὠνούμενοι; οὐκ ἴασι τῶν κτημάτων οἱ ἔρωτες εὐδοξίας ὑπόθεις γίνεσθαι, ἀλλ' οὐδὲ τῶν χρημάτων ἢ ὕβρις διασωῖεν τῶν ἐπαίων τὴν 15 ἔφεσιν. ἢ θάτερον οὖν ἀπολείπετε, ἢ τοὺς τῆς στρατείας νόμους μὴ κιβδηλεύετε."

8. Ἔτι γοῦν τοῦ στρατηγοῦ τοῖς λόγοις ἐπικυμαίνοντος P 154 καὶ τὰ Θεμιστοκλέους Ῥωμαϊκῶς ἀπικλιζοντος κρότος ὑπὸ τοῦ πλήθους ἀνέθορε, καὶ πρὸς εὐνοίαν τὰ τῆς δυσμενείας μετήρ- 20 χετο, ὁ δὲ πρόγος πρὸς ἔπαινον, πρὸς ἀποδοχὴν τὰ τοῦ σκώμματος, καὶ πάντα μετεγίνετο τε καὶ μετετίθετο· οἶδε γὰρ γλώττης ἀλκὴ καὶ φύσει ἄρχειν καὶ κατὰ τῆς ἀνάγκης νομοθετεῖν, καὶ μετοχετεύειν γνώμης κινήματα ἀμείβειν τε τύχας, καὶ πάντα

ardebat. et quosnam alios facinorum vestrorum testes mihi demonstrabitia? quis laborum vestrorum praeterea spectator erit? in quas alias tabulas gloria vestra referetur? quomodo et ubi et quando et apud quos demum fortitudinem vestram praedicabimus? nam si vos ipsi eorum quae comparata sunt testes esse volueritis, incredibilis erit vester labor, non approbabitur felicitas; fabulae erunt tropaea, incertae narrationes, et scita magis quam vera pignora, cum oratio probabilitate destituta sit. vos qui mortem philosophamini, omniaque et facere et pati elegistis, nonne propter adipiscendam benevolentiam spolia ista contempnitis? non ideo spolia exigetis, ut longa fama plausuque celebrenini? quid animos vestros propter avaritiam servituti subiciitis, qui hostes facere servos desideratis, vitaeque discriminibus victorias emitia? amor facultatum nominis claritatem non capit; nec pecuniarum cupiditas nutrire laudis desiderium potest. aut alterum igitur horum relinquite, aut mores militares ne adulterate."

8. Duce adhuc orationis flumen fundente et Themistoclem Atheniensem Romana lingua exprimente, plausum concio sustulit, malevolentiaque in benevolentiam, reprehensio in laudem, dicitaria in approbationem transierunt, omnia demum conversa et commutata sunt. possunt enim linguae vires etiam naturae imperare, necessitati leges imponere, animi

- B** μεταμορφῶν καὶ πλάττειν καὶ δημιουργῆσαι πειθῆριον. τοῖνον ὁ Πρίσκοσ κρατήσασ τοῖς λόγοις ἐς βασιλεῖα ἀπέπεμπε τὰ τῶν πόνων ἐπιχειρα, τριακοσίοις συμφράξας τὴν λείαν, πρόταλόν τε τοῦτίων τὸν Τατίμερ προεστῆσατο. ὁ μὲν οὖν Τατίμερ τῆς ἐς Βυζάντιον πορείας ἀπήρχετο, ἕκτη δὲ ἡμέρα, καὶ Σκλαθη-**8** νοῖς περιτυχῶν ἐς ἀδόκητον καταγίνεται κίνδυνον· μεσοῦσης γὰρ ἡμέρας ἐκλύτως καὶ φροντίδος ἐκτὸς στρατοπεδεύοντι, καὶ τὴν χλῆν νειμομένης τῆς ἵππου, τὸ βάρβαρον ἐπιπίθεται. βοῆς
- C** τοιγαροῦν γενομένης, τῶν τε Ῥωμαίων καθεστῶτων ἀφίππων, προθῆει μετ' ὀλίγων ὁ Τατίμερ, ἀγγλίδυρός τε τῶν βαρβύρων **10** γεγόμενος ἐς μέγα ὀλέθρον κατέπιπτε· φέρειν γὰρ οὐκ ἔχων τὴν ἀντιμέτωπον μάχην ἐτέτραπτο πρὸς φυγὴν, βαλλόμενός τε σὺ καιρῖαις βολαῖς μόλις ἀπέδρα τὸν κίνδυνον. τῶν οὖν Ῥωμαίων ἐπιγενομένων πεζῶν καὶ διασωσάντων τὸν Τατίμερ, πρὸς τοὺς
- V 245** Σκλαβηνοῦς λοιπὸν ἐχειροῦργοι τὸν πόλεμον. τῆς τοῖνον μᾶ-**15** χης ἐς τὸ καρτερῶν γενομένης κρατοῦσι τῶν Σκλαβηνῶν Ῥωμαῖοι,
- D** φόνον τε πόλιν ἀπεργασάμενοι, πεντήκοντα βαρβάρους ζωορήσαντες ἐπαῆσαν πρὸς τὸν χύρακα, λείαν Ῥωμαϊκὴν ὑπὸ τῶν Σκλαβηνῶν διασωσάμενοι. ὁ μὲν οὖν Τατίμερ τὸ σῶμά πωσ ἀκεσάμενος ἐς Βυζάντιον ἦκεν, ἀξιολογωτάτην προνομήν ἐπιφε-**20** ρόμενος. ἦσθεις τοιγαροῦν ὁ αὐτοκράτωρ ἐπὶ τοῖς συγκυρήσασιν, ἐπὶ τὸ τοῦ Θεοῦ μέγιστον ἀπὸ τὴν πόλιν ἐπαπύχιζε τέμενος, εἶτα μετὰ τοῦ λεῶ τὺς ἰκετηρίας εὐχὰς ποιησάμενος ἤξιον τὸ Θεῖον ἐπισημότερα δοῦναι τὰ τρόπαια.

motiones alio derivare, alternare fortunas, et ad obsequium suum transformare fingere fabricare omnia. simulatque igitur Priscus verbis obtinuit quod voluit, praedam laborum praemia ad imperatorem cum trecentis custodibus, Tatimere praeposito, misit. Tatimer Byzantium pergebat, cum die sexto Sclavis occurrentibus periculo improviso est implicitus. nam cum meridie animo vacuus curarumque liber subsisteret, et equi gramina tonderent, barbari imminere clamore exorto, Romanisque ab equis haud paratis, Tatimer aliquantum praecurrens et hostibus appropinquans summum discrimen adfit, et cum a fronte prementes sustinere nequiret, fugam arripuit. quanquam vero letalibus plagis non est ictus, exitium tamen aegre vitavit. superveniunt Romani pedites, ac Tatimere conservato arma in Sclavos convertunt, et pugna summa contentione pugnata victoriam adipiscuntur, multisque interemptis et quinquaginta captis ac praeda a Sclavis defensa in castra se referunt. Tatimer plagis consanescens Byzantium cum manibus minime vulgaribus intrat. quibus rebus recreatus imperator in amplissimo urbis templo pervigilium agit. deinde supplicationem cum populo obiens, deum precatur uti illustriora tropaea largiatur.

Ὁ δὲ πολέμαρχος Πρίσκος ἐπὶ κατασκοπῇ προθέειν ἀνδρά-
 σιν ἐκλιπεν ἡμέρα δευτέρα, καὶ οὐ διέγνω ἀνὰ τοὺς χώρους πο-
 λέμιον. οὐκ οὖν εἰς τὰ πρόσω τοῦ Ἡλιβακία ποταμοῦ ἕξ ἑωθι-
 νοῦ ποιεῖσθαι τὴν βάδισιν τῷ Ἀλεξάνδρῳ προστέταχεν. ὁ μὲν
 5 οὖν Ἀλεξάνδρος τὸν γείτονα διανηξάμενος ποταμὸν ἐντυγχάνει
 Σκλαβηνοῖς. οἱ δὲ βάρβαροι πολεμίαν θεασάμενοι ὄψιν πρὸς P 155
 τὰ πλησίον τενάγη ἐπὶ τε τὴν ὕλην τὴν ἀποφυγὴν ἐποιούοντο. οἱ
 δὲ Ῥωμοῖοι τούτους ἐνεχείρουν εἰλεῖν. ἐπεὶ δὲ τῇ ἰλῴι συγγίνον-
 ται, περιπίπτουσι δυσκαταγωνίστῳ κακῷ· καὶ ἂν διόλωλεν ἅπαν
 10 τὸ σύνταγμα, εἰ μὴ θῆαιτον ὁ Ἀλεξάνδρος ὑπεξήγαγε τοὺς Ῥω-
 μαίους τοῦ τέλματος. ὁ μὲν οὖν Ἀλεξάνδρος ὁ ταξίαρχος περι-
 στοιχῆσας τὸν χώρον παραδιδόναι τούτους ἐπειρᾶτο πυρὶ· ἣ δὲ
 φλόξ νοσηλευομένη ὑπὸ τῆς ὑγρῆς κατεμαλθακέτο φύσεως, καὶ B
 ἦν τῷ Ἀλεξάνδρῳ τὰ τῆς ἐπιβολῆς οὐκ εὐδύκιμα. τοῖνον Γή-
 15 παις ἀνὴρ, ἐκ τῶν Χριστιανῶν θρησκείας πάλαι ποτὲ πεφυκώς,
 μετὰ τῶν βαρβάρων ὑπῆν. οὗτος πρὸς τοὺς Ῥωμαίους αὐτο-
 μολῶν δακτυλοδεικτᾶς καὶ τὴν εἴσοδον. οἱ μὲν οὖν Ῥωμοῖοι τῶν
 εἰσόδων γενόμενοι κύριοι κρατοῦσι τῶν βαρβάρων. ὁ δὲ Ἀλέ-
 ξάνδρος ἀνετάζων κατεπυθάνετο πόθιν τοῖς ἐαλωκόσι τὸ γένος.
 20 οἱ δὲ βάρβαροι εἰς ἀπόνοιαν καταπεπτωκότες θανάτου χάριν
 ἔφραζον ταῖς κολάσεσιν, ὡς περὶ ἄλλοτριου τοῦ σώματος τὰς ἐκ
 τῶν μαστίγων ἀλγηθόνας διατιθέμενοι. (9) ὁ δὲ Γήπαις διεξ- C
 ῆει τε ἅπαντα καὶ διήλεγχεν ἐκ λεπτοῦ τὰ πράγματα, φάσκων
 ὑπὸ Μουσώκιον τὸν λεγόμενον ῥῆγα τῶν βαρβάρων φωνῆ τοὺς

20. an χείρην?

Die postero Friscus speculatoribus praemissis hoste vacare locum
 cognovit. itaque trans fluvium Helibaciam mane ut progredietur, Alexan-
 dro mandat. Alexander amne vicino traiecto Sclavos offendit. qui visis
 hostibus in proximas paludes silvamque trepide aufugiunt. ils capiendis
 Romani insistent. sed in limum insurrentes malo vix eluctabili se in-
 dunt; perissetque agmen universum, nisi Alexander tribunus celeriter e
 palustribus et coenosis illis locis eos eduxisset. qui cum igne undique
 circumiecto Sclavum perdere conaretur, flamma humore praepedita con-
 valescere non potuit. et omnino aggressio illa parum honorifica Alexan-
 dro cecidit. Gepida porro quidam, olim Christianus, a barbaris ad Ro-
 manos transfugiens, qua via Intrarent, intenta manu demonstravit. Ro-
 mani aditu potiti simul barbarorum potiuntur. captos Alexander flagris
 subiiciens percuñctatur unde illis genus, qui vesana subnixi confidentia,
 cruciatus et mortem nihili faciebant, doloresque flagellorum velut in alie-
 nis corporibus patiebantur. (9) ut enim Gepida enarrabat omnia,
 et minima quaeque rerum indicabat, dicebatque captivos illos subesse
 Musocio quidam nomine, quem barbari regem appellarent. eum triginta
Theophylactus.

ἕλωρημένους ἐπείναι, τοῦτον δὲ τὸν Μουσώκιον ἐναυλλεσθαί
 μετὰ παρασάγγας τριάκοντα, τοὺς δὲ ἄλόντας ἐκπέμψαι ἐπὶ
 κατασκοπῇ τῆς Ῥωμαίων δυνάμειος, ἀκηκοέναι τε καὶ τὰ περὶ
 τὸν Ἀρδάγαστον γεγονότα πρὸ μικροῦ δυστυχήματα. παρήγει τε
 Ῥωμαίους ἀθρόαν τὴν ἐπιστasiaν ποιήσασθαι, τὸν τε βάρβαρον 5
 ἐλεῖν τῷ ἀδοκίτῳ τῆς ἐπιθέσειος. ὁ μὲν οὖν Ἀλέξανδρος παρὰ
 D τὸν Πρίσκον γενόμενος τοὺς βαρβάρους ἠνέγκατο, ὃ δὲ πολέ-
 μαρχος ἀναιρέσει τοὺτους παρέδοτο. γίνεται γοῦν πρὸς τὸν στρα-
 τηγὸν ὁ Γήπαις ἐκείνος ὁ βάρβαρος, καὶ διεξιει Πρίσκῳ τὰ τῶν
 βαρβάρων διανοήματα, εἰσηγεῖτό τε ἐπιστῆναι τῷ βαρβάρῳ τὸν 10
 Πρίσκον. καὶ πίστιν τῆς ἐπιτεύξειος ἐδίδου φρενακλεῖν ὁ Γήπαις
 τὸν βάρβαρον. ἐπιχαρῶς τοίνυν ὁ Πρίσκος τοὺς λόγους ἀράμει-
 νος, δώροις τε λαμπροῖς τὸν ἤτομοληκότα λιπάνας ἐπαγγελίας
 τε περιδόξοις ἔχρωσάμενος, ἔξαπατῆσαι τοῦτον ἐπεπόμφει τὸν
 βάρβαρον. καὶ οὖν ὁ Γήπαις πρὸς Μουσώκιον γίνεται, αἰτεῖ τε 15
 P 156 μὲν οὖν Μουσώκιος ἔρμαιόν τι
 δοκῶν τὰ ὑπὸ τῆς ἀπάτης αὐτῷ καττόμενα ἐδίδου μὲν ἔστυλα,
 V 246 ὅπως ὁ Γήπαις τοὺς περὶ τὸν Ἀρδάγαστον διασώσῃται. ἐκατὸν
 τοίνυν πρὸς τοῖς πενήκοντα ἀκατίοις λαβῶν, καὶ προσκώπους 20
 τριάκοντα, εἰς τὸ ἀντιπέραν τοῦ ποταμοῦ παραγίνεται, ὃν οἱ
 ἕγγωριοι Πασπίριον ὀνομάζουσιν. ὁ δὲ Πρίσκος κατὰ τὸ σύν-
 θημι ἐξ ἑωθινοῦ ἀπῆρχετο τῆς βαδίσειος. ἀτὰρ ὁ Γήπαις ἀήρ
 τῶν συνελθλυθῶτων κλέψας τὴν αἰσθησιν μεσοῦσης τῆς νυκτός

21. nonne triacisius?

parasangis ab eo loco habitare; captos illos ad Romanorum copias ex-
 plorandas misisse: audisse enim quam cladem paulo ante Ardagastus
 acceperit, hortabaturque Romanos ut repente eo copias promoverent, ac
 barbarum iaexpectato aggressi captivum facerent. Alexander itaque bar-
 baros secum trahens ad Priscum proficiascitur; quos ille e medio tollit.
 ad eum Gepida veniens cogitata barbarorum memorat, et regis oppri-
 mendii consilium impertit, ac promissione doli, quo barbarum irretiret,
 rem bene eventuram fidem sibi conciliat. his Priscus non sine voluptate
 auditis, transfugas muneribus eximiiis et promissis magnificis prosecutus,
 ad barbarum fraude circumvenendum mittit. Gepida Musocium adit,
 lintrium copiam ad calamitosos Ardagasti subditos transvehendos petit.
 Musocius pro emolumento non sperato amplectens, quam Gepida frau-
 dem consuebat, monoxyla ad Ardagasti populum transvectione conser-
 vandum attribuit. actuariolis igitur centum quinquaginta cum remigibus
 triginta acceptis, in ulteriorem fluminis, quem accolae Paspirium vo-
 cant, ripam traiecit. Priscus ex constituto mane iter ingreditur. Ge-
 pida multitudinem fallens, nocte media ad duces Romanorum vadens,

πρὸς τὸν τῶν Ῥωμαίων πολέμαρχον γίνεται, καὶ ἤξιον ἑκατὸν B
 δπλίτας ἀποίσεισθαι, ὅπως στόματι μαχαίρας τοὺς πρὸς τῇ δχθῇ
 βαρβάρους ὀλέσειε. τοίνυν ὁ στρατηγὸς ἄνδρας διακοσίους συμ-
 φράξας τῷ ταξιάρχῳ δίδωσιν Ἀλεξάνδρῳ. ἐπεὶ δὲ τὸ Ῥωμαϊκὸν
 5 τῷ Πασπίριῳ ἐπλησίαζε ποταμῷ, εἰς ἐνέδραν τὸν Ἀλέξανδρον
 ὁ Γήπαις ἐκάθισε. νυκτὸς τοιγαροῦν γεγονυίας οἱ μὲν βάρβαροι
 καταπρερεῖς περὶ τὸν ὕπνον ὄντες ἐτύγγαον, ἔξοινοί τε γεγονότες
 λίαν τῶν ἐνυπνίων ἀντείχοντο. ὁ δὲ Γήπαις τοὺς βαρβάρους δια-
 φθειρεῖν κατειρωνεύετο, τρίτῃ δὲ φυλακῇ καὶ τι μικρὸν μεταστάς C
 10 καὶ πρὸς τὴν ἐνέδραν γενόμενος ὑπέξάγει τοῦ λόχου Ἀλέξανδρον.
 καὶ οὖν διθύνας Ῥωμαίους ἐπὶ τὸν Πασπίριον ποταμὸν, καὶ σύν-
 θημα λαβῶν τε καὶ δούς, ἐπὶ τοὺς βαρβάρους ἐχώρησεν. ἔτι
 τοίνυν τῶν βαρβάρων προσομιλοῦντων τῷ ὕπνῳ δι' Ἀβαρικῶν
 ἁσμάτων ἐδίδου ὁ Γήπαις τῷ Ἀλεξάνδρῳ τὸ σύνθημα. ὁ δὲ
 15 Ἀλέξανδρος ἐπιστάς τοῖς βαρβάροις ὕπνον καὶ ζωῆς τὴν ζημίαν
 παρείχετο. ἐπεὶ δὲ τῶν ἀκατίων γέγονεν ἐγκρατής, πρὸς τὸν
 στρατηγὸν ἀγγέλους ἐξέπεμπεν, τῆς ἐπιβολῆς τὰς ὁρμὰς ἐπιτελ- D
 νων. ὁ δὲ Πρίσκος τρισηγίλους ἀράμενος καὶ διατείμας εἰς τὰ
 ἀκάτια τὸν Πασπίριον ποταμὸν διενήξατο. καὶ δῆτα καὶ μεσοῦ-
 20 σης νυκτὸς τῇ ἐφόδῳ παρεῖχον τὴν ἔναρξιν. ὁ μὲν οὖν βάρβα-
 ρος κάτοικος ὢν τῇ μέθῃ διέφθαρτο· ἦν γὰρ αὐτῷ κατὰ τὴν
 ἡμέραν ἐκεῖν ἠν ἐπιτάφιός ἐορτὴ ἐπὶ ἀδελφῷ κατοικομένῳ, ὡς
 ἔθος αὐτοῖς. ὁ μὲν οὖν φόβος μέγας ἐγένετο. ζωρηθεῖς τοί-
 νων ἦλθ ὁ βάρβαρος. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι κατεπαννυχίζοντο ἐν τοῖς
 25 αἵμασιν. ἡμέρας δὲ λαμπούσης ἐλάμβανεν ὁ φόνος ἀπὸ τοῦ στρα-
 τηγοῦ τὴν ἀνάπυλαν. ὑπὸ δὲ τρίτην ὥραν τὴν ἀποσκευὴν τὰς

26. τὰς δὲ IP.

centum armatos ab eo poscit, quorum opera barbaros ad ripam interficiat. dux ducentos instructos Alexandro tribuno committit. postquam flumini Paspirio appropinquarunt, Gepida eos in insidiis locat. noctu barbari somno vinoque sepulti somniis suis detinentur. Gepida eos occisorum diassimulans, tertia vigilia paululum abscedens Alexandrum subducit, eumque ad fluvium dirigens, composita tessera ad barbaros gressum recipit. quibus etiamtum ex Abaricis cantilenis consopitis, Alexandro signum dat. is in eos irruens somne et vita pariter multat. postquam naviculas obtinuit, nuntios ad ducem pro numero ad impressionem corroborandam mittit. Priscus cum tribus millibus in acatia distributis Paspirium transit, mediatque nocte infesti accessus initium facit. barbarus prae ebrietate mentem amiserat: illo quippe die funeralia festa fratri, ut mos est barbaris, celebrarat. itaque singulari timore percussis omnibus, rex vivus in potestatem adducitur. Romani reliquum noctis totum in sanguine fundendo consumunt. lucis exortu dux receptui cauit.

τε δυνάμεις ὁ στρατηγὸς διεκορθμεύσατο. τοίνυν οἱ Ῥωμαῖοι φρονηματισθέντες ἐπὶ τοῖς συγκυρήσασιν πρὸς τροφήν κατεκλί-
νοντο. εἶτα τῇ μέθῃ συρράπτονται, καὶ τῇ παροιμίᾳ τὰς εὐ-
πραξίας νοθεύσαντες τῆς διαφροσύνης κατημέλησαν, ἣν σκούλ-
καν συνηθὲς τῇ πατρίῳ φωνῇ Ῥωμαίοις ἀποκαλεῖν. τὸ μὲν νε- 5
νικημένον συναθροισθὲν ἀντιταλαντεύει Ῥωμαίοις τὴν ἔφοδον·
καὶ ἦν ἂν ἡ ἀντίδοσις χαλεπωτέρα τῆς ἐπιτεύξεως, εἰ μὴ ὁ Γέν-
των τὰς δυνάμεις τὰς περικὰς περιστησάμενος τῆς μάχης ἐκρά-
τησεν. ἐξ ἑωθινοῦ δὲ ὁ Πρίσκοσ τοὺς φρουράρχους ἀνισκολό-
πιζε, καὶ δὴ καὶ τινὰς τοῦ ὀπλιτικοῦ πικρῶς ἐμιστήγασεν. 10

P 157

10. Ὁ δὲ αὐτοκράτωρ Τατίμερος ἀντιπέμπει πρὸς τὸν
πολέμαρχον, βασιλείους δέλτους ἐπιφερόμενον· ἦν δὲ ἡ τῶν
δέλτων ἀξίωσις τὴν χειμέριον ὥραν αὐτόθι τοὺς Ῥωμαίους ποιή-
σασθαι. παραγεγονότος τοίνυν τοῦ Τατίμερ καὶ τῶν βασιλικῶν
γνωρισθέντων λογίων, θρύλλος ἐφάπτεται τῷ στρατεύματι. 15
καταστασιάζει τοίνυν ἡ Ῥωμαίων πληθὺς, παρῳσαμένη τοὺς
λόγους τοῦ αὐτοκράτορος, οἴκοι τε τὴν τοῦ ψύχους ὥραν ἐνε-
χειρεῖ ποιήσασθαι· οὐ γὰρ ἐπὶ βαρβάρου γῆς ἐναυλλεσθαι· ἔφα-
B σκον γὰρ ψύχη ὑπεῖναι δυσυπομόνητα, τὰ τε τῶν βαρβάρων
πλήθη ἀκαταγώνιστα. ὁ δὲ στρατηγὸς πειθοῖ τινα τακτικῇ τῆς 20
στρατιῆς τὸ δυσήνιον ὑπεμάλαπτεν. ἐπεὶ δὲ γίνονται αἱ δυνά-
μεις πειθήνιοι, ἐπὶ βαρβάρου γῆς ὁ τῶν Ῥωμαίων πολέμαρχος
διαλύει τὸν χάρακα.

Ἐν ταύταις τοιγαροῦν ταῖς ἡμέραις θεία φροντίδι τινα ὁ τὸν
φρόνον ἐπὶ τὴν Ἀγγλίαν ποιησάμενος, ὅτε τῆς ἐλάφου πολλῶν 25

diei hora tertia praedam et exercitum per fluvium reducit. Romani his rebus gestis confidentia elati, ad delicias et computationem convertuntur, felicitatemque suam helluatione corrumpentes custodiam, quam Sculcam patrio sermone nominant, obliviscuntur, victi siquidem densata caetera Romanis irruptionem rependant; superassetque acceptam calamitatem vicissim illata saevitia, nisi Genzo peditatu circumfusos pugnando fregisset. mane Priscus custodiam praefectos palis affixit, et quosdam de exercitu dirum in modum flagellavit.

10. Imperator Tatimerem ad summum ducem cum litteris mittit, quibus mandatur ut illic exercitum in hibernis habeat. quod ut milites compererunt, tumultuose ac seditiose mandata repellentes domi hiberna agitare contendunt, in regione barbara permanere detrectantes, tum quod illic frigora intoleranda saeviant, tum quod barbari ob multitudinem sint inexpugnabiles. dux suadela quadam officio suo conveniente refractarios illorum spiritus moderatur; ac postquam eos in solo barbaro obedientes habuit, concionem dimittit.

Diebus illis divina providentia deprehensus est qui ad Anchialum caedem patrarat, quando cervos multi de imperatoris stipatoribus inae-

περὶ τὸν αὐτοκράτορα δῖωξις ἐγγόνοι. οὐκ ἀπὸ δὲ τρόπου καὶ
 τὴν αἰτίαν διεξελθεῖν τῆς δραστηκῆς προνοίας, τῆς περὶ τὴν οἰ- C
 κουμένην διατρεχούσης ὕσμῆραι, ἀκαμάρω τε ὀφθαλμῶ ἐπισκο- V 247
 πούσης τὰ τῆδε, τάς τε ἀντιδόσεις τῶν βεβιωμένων πρὸς τοῖς
 5 ἀνθρώποις πρυτανεούσης ἀεί. ἦλω τῷ δακτύλῳ τῆς δίκης ὁ
 τοῦ φόβου πατήρ. μετὰ χρόνον γὰρ ἐπὶ τὸ βασιλεῖον ἄστῳ γε-
 νόμενος τὰ τῆς χρυσῆς ζώνης ἐπίσημα χρυσοσυργῶ τεχνίτη τινὶ
 διαχωνεῦσαι παρείχετο. ὁ μὲν οὖν τεχνίτης τὰ μέλη τῆς ζώνης
 κατανοήσας λίαν ἐπίδοξα τὸ τε σχῆμα τῆς ἐφηλώσεως βλαῖον τῆν
 10 τε τοῦ προσώπου ποιότητα βάρβαρον, κλοπὴν δρασθῆναί τινα
 ἔπὸ τοῦ ἀνδρὸς ὑπειλήφει. παραπεμψόμενος τοίνυν ἐκ τοῦ λογο- D
 μένου πραιτορος τῶν δῆμων ἄνδρας ἐπιτὰ παρεδίδου τῷ δικαστη-
 ρίῳ τὸν βάρβαρον. οἱ μὲν οὖν ὑψαυχενιζόμενον καὶ λίαν κατα-
 στασιαζόντα ἐν τῷ οἴκῳ τῶν ἐγκλημάτων τὸν βάρβαρον διεκόμε-
 15 ζον, ἐρηγῆα τε προστησάμενοι κατεπυθάνοντο πόθιν αὐτῷ
 ζώνης περιβάλλετον καὶ λίαν μεγαλοπρεποῦς ὑπέστη λείψανα. ὁ
 μὲν οὖν φονευτῆς (Γήπαις δὲ οὗτος ἄρα ἐτύγχανεν ὢν) λίαν σο-
 φιστικῶς τὴν ἀπολογίαν παρείχετο. αἱ δὲ εἶπε, ταῦτα ἐκείνῃ
 ἐστι. τοῦ Λογγοβάρδου ἔθνος Ἀλβουῖς τὴν ἡγεμονίαν ἐπέκτειτο.
 20 οὗτος εἰς ἔρωτα καταπίπτει νεανιδὸς τις. ἡ δὲ νεάνις θυγά-
 τριον ἐτύγχανεν ὃν Κομιμούνδον τοῦ τῶν Γηπαίδων ἡγεμονεύον-
 τος. ἐπεὶ δὲ τοῖς λόγοις πείθειν οὐχ οἶός τε ἦν, βία πρὸς τὴν
 πρῶξιν ἐχώρησεν. ἐνέδραν τοιγαροῦν συστησάμενος ἀδοκῆτως τε
 ἐπιθίμενος ἀφαρπάξει τὴν παρθένον ὁ ἔραστής. ἐντεῦθεν ὁ πό- P 158
 25 λεμος λαμβάνει τὰ σπέρματα. οἱ μὲν οὖν Λογγόβαρδοι κατὰ

quebantur. non erit autem abs re rationem quoque commemorare agen-
 tis providentiae, mundum percurrentis assidue, et res nostras indefesso
 lumine aspicientis, semperque mortalibus factorum praemia remetientis.
 digito iustitiae captus est homicida. nam cum post intervallum temporis
 in urbem imperatoriam venisset, aureum balteum ob insignes in eo bul-
 las confandas dedit. aurifex bullas opere pulcerrimo et solido zonae
 allaboratas, ac faciem praeterea hominis barbaram attentius considerans,
 furtum ab eo factum suspicatus est. accersitis igitur a praetore populi,
 qui dicitur, apparitoribus septem, barbarum tribuali tradit. qui erecta
 cervice ambulans et contumacem in praetorium deducant, adhibitoque
 interprete quaerunt unde illi baltei tam conspicui tamque magnifici spo-
 lia. ibi interfector Gepida admodum astute se tueri in hanc sententiam.
 Longobardicae gentis principem fuisse Alboinum. hunc adolescentulam
 Cominudi Gepidarum regis filiam deperisse. cui cum verbis quod vo-
 lebat persuadere nequivisset, ad vim processisset, compositisque insidiis
 improviso virginem invasisset ac rapuisse. inde bellum extitisse, in quo

τὸν πόλεμον ἐπροτέρησαν. διὰ τοι τοῦτο ὁ Κοιμοῦνδος πρέσβεις ἀπέστειλε πρὸς τὸν νεώτερον Ἰουστίνον τὸν αὐτοκράτορα, συμμαχεῖν αὐτῷ ποτινῳόμενος. ὅπως δὲ τῷ αὐτοκράτορι αἰδέσματα τὰ περὶ τὴν πρεσβείαν προσγένοιτο, δῶρα δ' ἡδικημένος μεγαλοπρεπῶς ἐπεπόμφε παρὰ τὸν Καίσαρα. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ τὸ δ' φιλότιμον θανμάσας τοῦ ἰκετεύσαντος πρὸς ἔλεον ἐπικλίνεται,

B ἐπιστολὴν τε συντάξας προστάττει Βαδουαρίῳ στρατηγῷ τὰς περὶ τὴν Σκυθίαν καὶ Μυσίαν δυνάμεις ἀθροίσαντα βοηθεῖν Κοιμοῦνδῳ. ἠγγέλθη τοίνυν ταῦτα τῷ Ἀλβουῖ, καὶ τὰς Ῥωμαίων ὀρρωδήσας δυνάμεις συνθήκαις ἤξιον καὶ δώροις λαμπροῖς πρὸς 10 τὸν ἡδικημένον ὡς ἔπος εἰπεῖν διαλύσασθαι, ἔζητει τε καὶ τὴν ἐπιγαμβρίαν γαμηλίοις νόμοις ποιήσασθαι. ὁ δὲ Κοιμοῦνδος τὸ δομιὺ μὴ φέρων τῆς ὕβρεως πολέμοις ἤξιον τὰς ὕβρεις τῶν ἐκβάσεων γίνεσθαι. γεγονυίας τοίνυν τῆς παρατάξεως νικῶσι Ῥωμαῖοι, καὶ κύριοι τῶν σκύλων οἱ νενικηκότες καθίστανται. 15

C “ἐντεῦθεν” φησὶν “ἡ τῆς λαμπρῆς ταύτης ζώης ἐπίκτησις.” εἶτα ἀνακρίνεται ὑπὸ τῆς περιπόλου τάξεως τοῦ δικαστηρίου, καὶ τίς οὗτος ὃς τὴν ἐπιφανῆ ταύτην περιέκειτο ζώνην. ὁ μὲν οὖν ἐπισυνάπτει πλάσματα πλάσματι, καὶ φησὶν “οὐδὲς ἐκ παλλακῆς τοῦ λεγομένου τῶν Λαγγοβάρδων ἀγῆρος ἐτύγγαθεν ὧν, ὃς 20 τὴν ἐπιφανῆ ζώνην περιεβάλλετο. τοῦτον ἀνελὼν καὶ λαφυραγωγῆσας τὸν τεθνεῶτα μισθὸν τῶν κινδύνων ἀνειλόμην τὴν ζώνην.” οὕτω μὲν οὖν ὁ βάρβαρος λίαν σοφιστικεύει δεινῶς, καὶ γίνεται

D πιθανὸς τῷ διηγήματι, καὶ τέως μικρὸν ἀποκρύπτει τὸν φόνον.

Longobardos priores tulisse. quocirca Conimundum legatos ad Iustinum iuniorum misisse et auxilium obsecrasse. quo autem legatio plus apud imperatorem valeret, dona quoque augusta adiunxisse. imperatorem in supplicis munificentiam admiratum, et ad miseracionem inflexum, per epistolam Baduario duci praecepisse ut e Scythia et Mysia collectis copiis Conimundo succurreret. iis Alboino nuntiat, eum Romanos timentem exercitus, foedere et donis sumptuosus, ut paucis absolvam, cum eo cal iniuriam intulerat pacem facere voluisse, atque etiam affinitatem nuptiarum legibus contrahere studuisse. Conimundum acerbiter contumelias non ferentem, bello acceptas iniurias ulcisci postulasse. collatis igitur signis Romanos victoriam et spolia obtinuisse. inde se hunc tam insignem balteum acquisisse. postea a cohorte tribunal circumstante interrogatur quisnam fuisset hoc tam eximio cinctus balteo. ille mendacium mendacio assuens, Longobardorum regis ex pellice filium fuisse; eum se interfecisse, exanimem spoliasse, balteumque periculorum suorum praemium abtulisse. hoc modo barbarus, cum perquam veteratorie pro se responderet et caedem ad exigui temporis momentum occultaret non in-

ἀνέθη τοιγαροῦν τοῦ ἐγκλήματος. ἐπεὶ δὲ ἀφέθη, εἰς τις ἀτήρ τῶν παριστηκῶτων τῷ πραιτωρι συνεστῶς ἀνακρίνει τοὺς λόγους, καὶ πυθίσθαι διεχειρεῖ τὸν χρόνον τῶν ἱστορηθέντων ὑπὸ τοῦ Γήπαιδος. διὰ τοι τοῦτο οἱ τοῦ δικαστηρίου ἐπιφθάνουσι δρόμῳ β τὸν βάρβαρον, καὶ ἐπατήκειν αὐθις εἰς τὸ δικαστήριον ἀναγκάζουσι. εἰσαεληλυθότος γοῦν τοῦ βαρβάρου ἠρώτα ὁ ἡγεμῶν τὸν χρόνον τῶν ἀφηγηθέντων αὐτῷ. ἐπεὶ τοίνυν πρεσβυτέρων πραγμάτων ἔκθεσις ἦν, τριάκοντά τε ἔτεσι προτερεύειν τὴν ἱστορίαν δέγνωστο, τούτων δὲ τῶν διηγηθέντων πεφυκέναι νεώτερον, 10 πρὸς στρεβλώσεως ὁ προιστῶς τοῦ δικαστηρίου τὸν βάρβαρον ἔφερε. τῆς τοίνυν γλώττης ἀντιθέτους ποιούσης τοὺς λόγους, τῶν τε κολάσεων κατεπειγουσῶν πρὸς τὰ εἰκότα τὸν βάρβαρον, ὁ φονευτῆς αὐτοκατάθετος γίνεται καὶ παραγυμνοῦνται τὰ σφάλματα ἔξαγορευθέντος τοῦ ἐχειρήματος. ὁ μὲν οὖν παλαμιναῖος 15 ἔκεινος καὶ βάρβαρος δίκας τῆς ὠμότητος εἰσπραττόμενος ὁδοῦσι Φηρίων παρεδίδοτο ψήφοις, εἶτα τῷ παμφύγῳ πυρὶ παρέχετο παρανάλωμα.

11. Ἐν τούτῳ δὴ τῷ ἐνιαυτῷ εἰς τὰ πρὸ τοῦ ἄστεος τί-
κτονται παράδοξα τέρατα, παιδίον τετράπουν, ἄλλο δὲ δίκου-
20 φον. λέγουσι δὲ οἱ τὰς ἱστορίας μετ' ἐπιμελείας συγγράψαντες μὴ εἶναι εἰς ἀγαθὸν τὴν τῶν τεράτων ταῖς πόλεσιν ἐπιφάνειαν. τὰ μὲν οὖν τέρατα ἐπιδειγμένα Μαυρικῷ τῷ αὐτοκράτορι παρεδόθη τῷ φόβῳ· ὁ δὲ βασιλεὺς ἀποχειροτονεῖ τὸν πολέμαρχον, καὶ τὸν ἀδελφὸν (Πέτρος δὲ ὄνομα αὐτῷ) ἡγεμόνα τῶν Ῥω-

P 159
V 248

1. ἀνέθη] immo ἀφέθη.

credibilia narrare visus crimine absolvitur. tum quidam praetori astantium eius verba inter se componens discutit, et eorum quae narraverat tempus nosse gestit. quamobrem apparitores cursu eum insecuti in iudicium retrahunt. ingressum praetor de tempore eorum quae narrasset percunctatur. quoniam igitur certum erat quiddam antiquius fuisse expositum et ante annos triginta factum, quot annos aetatis ipse nondum haberet, praetor eum tormentis addicit. ubi lingua aham cantilenam edente, et cruciatibus ad vero consentanea fatenda barbarum urgentibus, confessus ipsemet quod res erat, delictum suum aperit. ita cruentus ille crudelitatis suae poenas exigitur, bestiisque dilanandus iudicum sententiis obicitur, deinde pro auctario flammis rapidis inicitur.

11. Hoc ipso anno mirabilia portenta in suburbanis generata sunt, puer quadrupes, alius biceps. affirmant qui diligenter historias explicauerunt, nihil faustum civitatibus portendi, quoties monstra conspiciantur. haec igitur monstra Mauricio ostensa neci data sunt. porro imperator Priscum exauctorans, Petrum fratrem Romanarum copiarum praefectum

μαίων ποιῆται δυνάμειον. ὁ μὲν οὖν Πρίσκοσ τεύτων οὐπα
 B ἐπέπυστο. καὶ οὖν τὰς δυνάμεις ἀράμενος διαπραιούται τὸν
 ποταμόν. δυσανασχετεῖ γὰρ τὰ πλήθη τὴν τριβὴν πρὸς βάρβα-
 ρον χώραν ποιήσασθαι· ἐδεῖε γὰρ μὴ πως ἑξακιναιῶσ ἐρεστη-
 κότεις οἱ βάρβαροι τὴν λειαν ἀποίσονται. ὁ δὲ Χαγᾶνος ἀκη-
 5 κωὸσ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ τὴν ἀπόβυσιν λειαν ἐθαύμαζεν· εἶτα ἀγγέλους
 πρὸς τὸν Πρίσκον ἐξέπεμψε, τῆσ ἀναζεύξεωσ τὴν αἰτίαν ποθέ-
 σθαι γλιχόμενος. ὁ μὲν οὖν Πρίσκοσ ἀπεβουκόλησεν ὡσ οἶόν τε
 τοῖσ λόγοισ πιθανῶσ. ἡμέραι δὲ τρεῖσ, καὶ ἠγγέλθη τῷ Πρίσκῳ
 C μέλλειν διεγχειρεῖν τὸν Χαγᾶνον ταῖσ Ῥωμαϊκαῖσ δυνάμεισιν ἐπι- 10
 τίθεσθαι, τὰ δὲ τῶν Σκλαβηνῶν πλήθη προστάττειν διαπραιου-
 σθαι τὸν Ἰστρον· τῷ ὄντι γὰρ ἐχαλέπαινεν ἐνεκότει τε λειαν ἐνε-
 δοκιμηθείσασ ταῖσ Ῥωμαίων δυνάμεισιν. ὁ μὲν οὖν Ταργῆτοσ
 οἶ τε τῶν βαρβάρων λογάδεσ τῷ Χαγᾶνῳ παρήνον παρாலύειν
 τὸν πόλεμον· ἔφασκον γὰρ μὴ ἐνδίκωσ αὐτὸν χαλεπαίνειν Ῥω- 15
 μαίοισ. μεγαλοφρόνωσ τοίνυν ὁ Πρίσκοσ πρέσβυν ὡσ τὸν Χα-
 γᾶνον ἐξέπεμψε (Θεόδωροσ ὄνομα αὐτῷ), τὴν φύσιν ἄνδρα δε-
 ξιόν τε καὶ εὐπλόλον, τὴν τέχνην ἱατρόν, τὴν γλώτταν ἐλεύθε-
 D ρον. οὗτοσ δὲ κραταῶσ πρὸς τὸν Χαγᾶνον ἐγένετο. ὁ μὲν οὖν
 βάρβαροσ φρονηματισθεῖσ ἐπὶ τοῖσ αὐτῷ συγκυρήσασι λειαν 20
 ἐτραυχενίζετο, καὶ κύριον ἑαυτὸν ἔθνοουσ ἔφασκεν ἅπαντοσ, μὴ
 προσεῖναι τε, ὄσον περ ἥλιοσ ἀνατείνει τὸ βλέμμα, τὸν ἀντιτά-
 ξασθαι δυνασόμενον. διὰ τοι τοῦτο ὁ πρέσβυσ ἱστορίασ πολλῆσ
 γενόμενοσ κάτοχοσ βαρβαρικὰ πυραδείμυουσιν ἐταπεινον φρυά-
 γματα. εἰπεῖν δὲ καὶ τὰ τῆσ ἱστορίασ οὐκ ἀνακόλουθον ὑπεστιν. 25

22. κροσίηται Ἔσπ.

instituit. cuius rei Priscus adhuc nescius cum copulis, quas in regione
 barbara haerere moleste ferret, amnem transit. timebat enim ne a bar-
 baris de subito irruentibus diriperentur. Chaganus Romanorum descensu
 audito, etiam atque admiratus, per internuntium reditiois huius
 causam studiosae exquirat. Priscus qua potest verborum probabilitate
 Chaganum ludat. post triduum nuntiat Prisco Chaganum in Romanos
 inuasurum, et iam Sclavos Istrum iussisse traicere: vere enim eorum
 felicitate dolens, ira inflammabatur. caeterum Targitius et nobilitas
 arma dissuadentes, ipsum Romanis immerito irasci affirmabant. magno
 igitur animo Priscus oratorem ad Chaganum mittit, Theodorum nomine,
 hominem ingenio dextrum et sagacem, professione medicum, lingua libe-
 rum, qui velut firmo cinctus praesidio ad Chaganum veniebat. barbarus
 propter res secundas conceptis spiritibus non parum superbiebat, seque
 omnium gentium dominum gloriabatur, nec reperiri sub sole qui sibi
 posset resistere. quocirca legatus antiquitatis bene peritus hominis im-
 olentiam atque fastidium exemplo quodam compeccat; quod apponere

ἔφησε γάρ “ἄκουε, Χαγᾶνε, παλαιῶ τινὸς καὶ λίαν σοφοῦ διηγήματος.” ἔπει δὲ ἡ ἔναρξις προσεχῆ πρὸς ἀκρόασιν ἐνεποίησιν τὸν βάρβαρον, οὐκ ἐλάμβανεν ἕγκοπήν ἢ τῆς ἱστορίας ἀφήγησις. “Σέσωστρῶν φασὶ γεννηθῆσθαι ποτὲ ἄνδρα λίαν εὐδαίμονα καὶ τῆς
 5 Αἰγυπτιακῆς βασιλείας ἐπιφανέστατον. τοῦτον κομᾶν ἐπὶ τῷ P 160
 πλούτῳ λόγος πρεσβύτης ἔρει, ταῖς δὲ δυνάμεσι πεφυκέναι λίαν ἀκαταμάχητον. τὸν δὲ ἐπὶ τοσοῦτον ὡς ἔπος εἰπεῖν κραυπαλᾶν, ὥστε ἀρμάμαξαν συμπήξασθαι χρυσοκόλλητον, λίθους τε τιμίους ταύτῃ περιβαλεῖν, ἐφιζάνειν τε ἐπὶ ταύτης τὸν βάρβαρον,
 10 καὶ ταῖς μὲν ἴπποις καὶ ταῖς ἡμίονοις χαίρειν εἰπεῖν, τοὺς δὲ τῶν ἡττημένων βασιλείων τῷ ταύτης ζυγῷ τοὺς ἀνένεας περιβαλεῖν, ἔλκειν τε ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς τοὺς ἡτυχηκότας τῶν βασιλείων τὸ τοῦ Σέσωστριδος ὄχημα. τοῦ τοίνυν Αἰγυπτίων βασιλέως μὴ μετριοπαθοῦντος ἐπὶ ταῖς εὐπραγίαις, ἀλλὰ περιφανῶς πολλάκις B
 15 κατονομαζόντος τοῖς ἡττημένοις τὴν συμφορὰν, ἕνα τινὰ τῶν βασιλείων φασὶ τῶν ὑποβεβλημένων τῷ ζυγῷ τοῦ ὀχήματος ἐν μεγάλῃ τινὶ καὶ περιφανεῖ ἑορτῇ, τῶν Αἰγυπτίων συρρευσάντων ὄχλων, μὴ ἐθέλειν ἔλκειν τὸ ὄχημα, πυκνά τε εἰς τοῦπίσω στρέφασθαι καὶ τὴν ἐπὶ τῶν τροχῶν κίνησιν διορθῶσθαι. ὑσυμφώνον
 20 τοίνυν τῆς ὀλεθρῆς γινομένης διὰ τὸ μὴ λίαν σύννευσιν τοὺς ἐπὶ ταύτῳ συντεταγμένους ποιήσασθαι, ὃ τῶν Αἰγυπτίων βασιλεὺς V 249
 ἔφησε πρὸς τὸν τὰς πυκνάς ποιούμενον συστροφάς “ἄνθρωπε, τί πρὸς τοῦπίσω τὸ βλέμμα κινεῖς; τί τοὺς τροχοὺς ἱστορεῖς; ποῖ

6. an αἰρεῖ? 16. ὑποβεβλημένων Exc. ἐπιβεβλημένων IP.
 18. στρέφασθαι Exc. συστρέφασθαι IP.

non erit instituto alienum. dicebat ergo “audi, Chagane, priscam quandam et sapientiae plenam historiam.” hoc exordium ubi barbarum attentum fecit, sic Theodorus continuavit. “fuisse aiunt aliquando Sesostrin, hominem nimis quam felicem et Aegypti regem illustrissimum. hunc divitiis circumfluxisse, potentiaeque et viribus invictum extimasse, vetas est narratio. eo autem demenciae velut per crapulam processisse, cum currum inauratum incertis gemmis pretiosis conscenderet, cui relictis equis et nullis victis ab se reges subliengeret, qui illum miseri in forum protraherent. hic igitur rex Aegyptius cum in prosperitate sua moderationem animi non adhiberet, sed palam et saepius victis regibus de calamitate insultaret, ferunt quendam ex currum trahentibus, cum forte magno et insigni die festo frequens populus convenisset, noluisse trahere, crebroque retro conversis oculis rotas volubilitatem contemplatum esse. cum ita currus inaequaliter traheretur, propterea quod trahentes non paribus simul momentis traherent, rex toties respicientem compellens, quid est, inquit, bone vir, quod oculos in tergum toties retorques? quid ita rotas

C διεξέειναι κέχηνας;” τὸν δὲ φῆσαι μετὰ φιλοσοφίας πολλῆς πρὸς τὸν Σέσωστριν “τεθαύμακα τῶν τροχῶν τὰ κινήματα. ἀνώμαλον ἔχει τὴν κίνησιν· τὰ τοίνυν τούτων μέρη μετεωρούμενα αὐθις καταχθόνια γίνεται, καὶ ἔμπαλιν τὰ περιπέζια μετὰ τούτο ἀπεωρρίζεται.” τούτων τοιγαροῦν λέγουσιν ἀκηκόοτα τὸν Σέσω- 5 στριν παιδευθῆναι μὴ μεγαλοφρονεῖν, νομοθετησαί τε τοὺς βασιλικούς ἀρχέτας τῶν ζυγῶν ἀφεθῆναι, εἶτα ἡμίονοις τὴν ὅλην ἐπιτρέψαι. ταυτὰ σε παιδεύετω, Χαγᾶνε. οὐδὲν ἀπιστότερον εὐπραγίας.” ὁ μὲν οὖν Χαγᾶνος ἀποθανυμάσας τὴν ἐπιεικίαν

D τοῦ ἀνδρὸς κολάζει τὸν τύπον, καταπαύει τὸ θράσος, μεταβάλλει 10 πρὸς εἰρηναίαν σχέσιν τὰ πράγματα. τοιγαροῦν ὥρας ἀποσιωπήσας πολλὰς ἔφηκε πρὸς Θεόδωρον “οἶδα καὶ τυραννεῖν θυμὸν ἐξοιδαινοντα, οἶδα καὶ στρατεύειν ὀργήν, ἀλλ’ ὅτι καιρός. χαλεπότητος διαλέλυμαι τῷ Πρίσκῳ, Θεόδωρα. ἔστω δέ μοι καὶ αὐτὸς φίλος ἐπιεικής. ἀγέραςτος τῆς λείας μὴ μενέτω 15 Χαγᾶνος. ἐπὶ τῆς ἐμῆς γῆς ἐπιβέβηκε, περὶ τοὺς ἐμοὺς ὑπηκόους ἐξήμαρτεν. ἔστω τὰ τῆς εὐπραγίας κοινά.” ἐπὶ τούτοις φιλοφρονησάμενος πρὸς τὸν Πρίσκον τὸν Θεόδωρον πέπομφεν. ὁ μὲν οὖν Θεόδωρος γεγωνῶς πρὸς τὸν Πρίσκον διεξῆλθεν αὐτῷ τοῦ βαρβάρου τοὺς λόγους, ὁ δὲ Πρίσκος τῇ ὑστεραίᾳ ἐκκλησίᾳ 20 ἐκάθισε, παρήγει τε Ῥωμαίοις κοινῶν τῶν λαφύρων ποιήσασθαι καὶ τὸν βάρβαρον. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι τέως πρὸς τὸ συνοίσειν μὴ ἐνδημήσαντες κατεστασιαζόν τοῦ στρατηγοῦ. ὁ δὲ στρατηγὸς πολλοῖς καὶ ποικίλοις καὶ λίαν ἐντελέσει λόγοις χρησάμενος τὰς

4. περιπέζια Εxc. περιπέτεια IP.
 2. περιπέτεια IP.

10. κολάζει Εxc. βαλάζει IP.

aspectas? quonam abire inhas? tum ille cordate, miror, ait, tam varios rotarum. motus. earum quippe partes in altum sublatae rursus in humum descendunt, iterumque ascendunt quae descenderant. his auditis narrat Sesostrin ad modestiam correctum esse, mandasseque denuo iunctis mulis a collo regum iuga demi. haec tibi documento sint, Chagane, felicitate nihil esse inconstantius.” Chaganus hominis in admonendo lenitate commotus, fastum abiicit, confidentiam comprimit, ad pacem se dat; et postquam horis pluribus conticuit, tandem Theodorum his affatur. “novi imperare animo meo, cum limites egreditur: novi iram debellare, sed in tempore. desino Prisco irasci, Theodore: ille vicissim ex aequo et bono mihi amicus esto. partem praedarum Chaganus consequatur. in ditionem meam invasit; subditos meos afflixit. bona inde parta communia sunt.” posthaec mira humanitate tractatum ad Priscum remittit; cui Theodorus barbari verba renuntiavit. die altero Priscus acto conventu Romanos hortatur uti barbarum praedae socium fieri patiantur. Romani tunc, quid expediret, non considerantes, duci

δυνάμεις ἐπέκεισε δοῦναι τι τῷ βαρβάρῳ τῆς λείας. ἀπέδοντο
 τοῖνυν Ῥωμαῖοι τοὺς ἐαλωκότας τῷ Χαγάνῳ βαρβάρους, τῶν δὲ P 161
 λοιπῶν λαφύρων ἀμέτοχον αὐτὸν ποιησάμενοι διαλύουσι τὸ ἀμ-
 φίβολον. ἀσμενίσας τοῖνυν ὁ Χαγᾶνος τὴν τῶν βαρβάρων ἀπό-
 5 δοσιν χώραν ἐδίδου ταῖς διαβάσειν. οὕτω μὲν οὖν οἱ Ῥωμαῖοι
 πέντε χιλιάδας βαρβάρων τῷ Χαγάνῳ προῖκα καταβαλλόμενοι
 ἐπὶ τὰ Δριζίπερα γίνονται. ὁ δὲ στρατηγὸς ἀφίκετο ἐς Βυζάν-
 τιον. τοιγαροῦν ὁ Μαυρίκιος τῷ Πρίσκῳ ἐμίμμετο, σφάλμασί
 τε ἐδηθείας αὐτὸν περιέβυλλεν ἀσυνέτως ἀποδεδωκότα τῷ βαρ-
 10 βάρῳ τὴν λείαν.

adversantur, qui multis variis prudentissimisque sermonibus eo illos ad-
 egit ut aliquid de spoliis barbaro donandum putarent. dant igitur Cha-
 gano barbaros captivos, et reliqua praeda sibi retenta controversiam
 omnem dirimunt. Chaganus libenter illis receptis, per regionem suam
 transitum Romanis permittit. ita illi quisque millibus captivorum reddi-
 tis Drizipera veniunt. dux Byzantium proficiscitur, quem Mauricius de
 stultitia facti reprehendit, ut qui barbaro partem praedae sine iudicio
 restituerit.

Θ Ε Ο Φ Υ Λ Α Κ Τ Ο Υ

Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Ω Ν

Λ Ο Γ Ο Σ Ζ'.

T H E O P H Y L A C T I

H I S T O R I A R U M

L I B E R V I L

PONTANI ARGUMENTUM.

(1) *Petrus dus Prisco substitutus ad exercitum cum mandatis ab imperatore discedit. ob annonam partim in vestibus, partim in armis, partim in auro signato accipiendam miles tumultuatur. Mauricius in concione probris appetitur. iratos dus lenit, edictumque imperatoris gratiosum de praemiis bene meritorum proferens benevolentiam exercitus reconciliat. omissis maledictis imperator collaudatur. (2) seditio imperatori nuntiatur. exercitum mille anteambulans, qui cum Sclavis praedam optimam ducentibus pugna congrédiuntur. cuiusdam Romani virtus. barbari occiduntur. Petrus in venatu crus allisu frangit. imperator morarum impatiens probrose ad eum scribit; audiensque Sclaves Byzantium iter infestum moliri, in Thracia illi remansionem imperat. eius e loco in locum profectio. a Nobensibus exoratur uti cum ipsis solemne sancti Lupi martyris agat. Theodoropolim postmodum abiit. (3) ab Asimitis tum civibus tum praesidiariis honestissime Petrus excipitur. erimiorum militum aspectu delectatus ab oppidanis eos impetrare frustra laborat. saeva lis cum sacrorum etiam locorum et episcopi contemptu enascitur. denique desiderio frustratus et probris oneratus urbem deserit. (4) mille exploratores a Petro missi in mille Bulgares incidunt, quos telis appetunt. barbari pacem incassum petunt. Romani e praelio fugiunt. quamobrem barbari fugientes non sint persecuti. de violato foedere Chaganus querimoniam habet et muneribus placatur. hostium consilia Petrus explorat; exploratores capiuntur; modus explicatur. (5) Romani e flumine exouantes a barbaris obruncantur: caeteri ex ipso flumine cum iisdem depugnant. Piragastus occumbit. barbari caeduntur fuganturque. Romanorum ex aquae penuria*

calamitas. indicio barbari cuiusdam stupio reperto vires instaurant: ab adversa ripa hostium iaculis conficiuntur, et e flumine egressi ad iisdemque devicti fugiunt. Priscus Petro succedit. (6) elogium Iohannis patriarchae Cpolitani, a voluptatum contemptu, a domitis animi perturbationibus, a teiuniis, a misericordia in egentes, a studio paupertatis. eius lecto ligneo, stragulo, penulae quantum honorem pius imperator habuerit. Maurorum in Africa rebellio. Carthaginensium metus. Gennadii adversum barbaros victoria. ostentum cometae, et de cometae cruditorum sententiae. (7) Priscus exercitum diminutum offendens a Petri accusatione suorum consilii avocatur. ut Istrum transit, Chaganus eum super adventu interrogat. inter ambos de finibus litigium. de Scythiis Caucasais et Borealibus digressio, et ibi de victoriis Chagani cuiusdam. non esse Germanos Abares ad Istrum, et unde illis hoc nominis. Taugast urbs nobilissima, et eius incolae: vicini item Mucritae laudantur. (8) unde Abares in Europa, et qua occasione hoc nomen assumpserint. Ogor gentis 80 myriades a Chagano interfectae. de Thurum tyranno ab eodem caeso. legatio Chagani ad Mauricium de suis victoriis. mons aureus cur ita vocetur. apud Turcas pestilentia nunquam visa, terraemotus rari. eorum sacra. (9) Chagani foedus cum Taugastensibus. eorum mores. fuvius per medios labens. conditor urbis huius et alterius Alexander M. Chubdaniensis principis mors quemadmodum ab ipsius concubinis lugeatur. plura super Chubdan urbe. albi Aethiopes ad Septentrionem. (10) Chaganus Singidonis moenia diruit, populum ad hostes demigrare cogit. Priscus in insulam Ietri, deinde Constantiolam venit. Chagani de iure finium regundorum violato expostulatoria oratio; in qua officii in pace conservanda tuendoque foedere Priscus serio monetur. (11) in veranda Singidone Chagani iniquitatem Priscus redarguit, cumque ab avaritia dehortatur, et a victoriae inconstantis ac mutabilitate rerum terret, et sententias loquitur. barbarus ira inflammatus graviora comminatur. ad Singidonem liberandam Gudois mittitur. obiectu plaustrorum barbari se tuentur. tandem fugam faciunt. muri deiecti instaurantur. Chaganus aperte foedus solvit. (12) in Dalmatia Chaganus urbem et quadraginta castra espugnat. Gudois cum delecta manu ad rem inspicendam mittitur. quam obrem per impedita et invia loca iter fecerit. praedam barbaris interemptis recipit. Chaganus moeret. Mauricio et liberis eius caedes a monacho strictum portante gladium, a quodam insuper Herodiano praenuntiatur. (13) Chaganus Tomeam obsidet, cui Priscus succurrit. in castris hiberna aguntur utrinque. Chagani singularis et insperata in commentu Romanis ad dies sacros sufficiens liberalitas. petenti Priscus vicissim donat aromata. sub iisdem tentoriis pacifice degunt ambo exercitus. festis transactis separantur. Comentiolus Chaganum contra se venientem timens retrocedit. milites ad Istrum urbem, velut proditi, probris eum conscindunt. (14) Romani diligentius sese obdormant. Comentiolus de permutatis ordinibus reprehenditur. eius astus. Romanorum fuga. barbari claustra transitu prohibendo circumcidunt: a Romanis repelluntur. Comentiolus ut ignavus fugitor Driziperis ingressu contumeliosus arectur. eam urbem barbari occupant. in templum Alexandri martyris eiusque cineres eorum impietas. (15) supplicium barbaris propter Alexandrum martyrem divinitus irrogatum saeva pestilentia. Chagani item filii septem uno die moriuntur; cui calamitosa historicus insultat. Comentioli in urbem Cpolim reditu formido immodica malorum cives incescit. imperator copias ad longum murum defendendum mittit. evadente senatu legatio ad Chaganum placandum instituitur. eius luctus acerbissimus. Romanorum de pace turbata reprehensio. conditiones in quas facta pax. (16) duo portenta, unum virili, alterum muliebri specie in Nilo conspecta. utrumque accurante describitur, et prius a praefecto adiuratur. reprehensa obiter curio-

sitate Herodoti, et mentione facta aliorum qui de Nili portentis scripserunt, de eius incremento scripturum pollicetur. (17) Nilus fluviiorum maximus incertis oritur fontibus. media aestate ascendit. huius rei causae ex variis auctoribus; quorum omnium sententiae improbatas, unum Anarchidem Gnidium historicus sequitur.

- P 166 1. **Οὕτω μὲν οὖν Πρίσκος ἀπεχειρονεῖτο, πολέμαρχος δὲ ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος ὁ Πέτρος ἀναγορεύεται, ὃς καὶ αὐτάδελφος**
 V 252 **Μαυρικίου ἐτύγγανεν ὢν. ἔγχαράττει τοῖνον βασιλικὰς ἐπιστολὰς ὁ Μαυρικός, ταύτας τε τῷ στρατηγῷ ἐπίδοις τοῦτον ἀπεκδημῆν τοῦ ἄστεως παρεσκεύαζε καὶ πρὸς τὸ στρατόπεδον ἀφικέσθαι παρεκελεύετο. ἡ μὲν τοιγαροῦν τῶν βασιλικῶν ἐπιστολῶν στρατιωτικῆς ἐπιδόσεως τύπος ἐτύγγανεν· ὁ δὲ τύπος ἐβούλετο τριταῖς μοίραις συντάττεσθαι τὴν ἐπίδοσιν, δι' ἑσθῆτος καὶ**
 B **ἄπλων καὶ χαράγματος χρυσοῦ. ἀποφοιτήσας τοῖνον τῆς Περὶνθου ὁ στρατηγὸς ἐπὶ τὰ Δριζίπερα γίνεταί, καὶ καταλιπὼν τὰ Δριζίπερα τῇ Ὀδησοῦ προσομιλεῖ. τὸ μὲν οὖν στρατόπεδον ἐπιβεβηκότα τῆς Ὀδησοῦ τὸν πολέμαρχον ἐπισήμως ὑπέδεχτο λίαν. τετάρτη δὲ ἡμέρα, καὶ ὁ πολέμαρχος στηλιτεύσαι τῷ πλήθει τὰς βασιλικὰς συλλαβὰς ἐνεχειρεῖ. ἡ μὲν οὖν πληθὺς ἑώρα πρὸς τάραχον· προηκηκόει γὰρ τὸ βασιλικὸν πρόσταγμα. τοῦ τοῖνον**
 15 **στρατηγοῦ εἰς συνάθροισιν μίαν ἐπειγομένου τὰς δυνάμεις ποιήσασθαι, εἰς ὑπήκοον δὲ τῶν συνεληλυθότων τὰ τοῦ βασιλέως ποιήσασθαι λόγια, ἀποσκιρτῆ τὸ στρατόπεδον, καὶ τὸν στρατηγὸν καταλιμπάνον ἀγέραστον ἀπὸ σημείων τετάρτων μετὰ τάραχου στρατοπεδεύεται. ὁ δὲ Πέτρος καταστασιαζόμενος ἀποκρύπτει τῶν βασιλικῶν προσταγμάτων τὰ λυπηρότερα. ἔχων δὲ ἀνά**

1. **H**unc in modum Priscus gradu motus et Petrus ab imperatore, cuius frater germanus erat, belli dux appellatus est. imperatoria mandata Mauricius conscribit, cum iis Petrum ab urbe dimissum ad exercitum proficisci monet. horum unum reddendae militaris annonae formam continebat, ut tripartito, in veste, in armis, in nummis aureis erogaretur. Perintho igitur discedens Drizipera, iisque relictis Odessum accedit, ubi eum exercitus exquisito cum honore accepit. die quarto ab imperatore scripta militibus evulgare instituit. milites, quod mandatum imperatoris auditione praecepissent, turbas facere. cumque dux in unum eos cogere et ad edicta amplectenda inducere conaretur, resiliens ac repugnantibus illis frustra fuit: quin etiam eo contempto ad quartam leucam fremebundi secedere coeperunt. Petrus seditione circumventus de edictis tristiora tacet; et cum haberet in manu quaedam infestae mul-

χεῖρα καὶ τινα βασιλικῶν θροῦσισμῶν τοῖς πολεμίοις ὄχλοις
 συνλόουσα, ἤξλου ταῦτα ἐμφανῆ τῇ Ῥωμαϊκῇ δημοσιεύσαι πλη-
 θύϊ. οἱ μὲν οὖν Ῥωμαῖοι ἐκκλησίαν ποιήσαντες ἐς Μαυρίκιον
 ἐβλασφήμουσιν, ὃ δὲ πολέμαρχος συνέσει καὶ πειθοῖ τὴν τῶν στρα- **D**
 5 τοπέδων κατενύσας ὄργην τὰς ἰλαρωτέρας τῶν τοῦ βασιλέως
 ἐπιστολῶν τοῖς ἐνόμοις ἐστηλίτευσεν δῆμοις. ἦν δὲ τὰ φιλοτιμῶς
 ἐν αὐταῖς περιεχόμενα τάδε, τοὺς ἀριστεύοντας τῶν Ῥωμαίων
 καὶ ἐκ τῆς τῶν κινδύνων μεγαλοψυχίας περιπετωκότας τισὶ συμ-
 φοραῖς ἔχειν ἀπὸ τοῦ λοιποῦ τὴν ἀνάπαυλαν, τοσούτους δὲ ἐν
 10 ταῖς πόλεσιν ἀπομάχους πεφυκότας σιτίζεσθαι δαπάναις βασιλι-
 καῖς, τοὺς δὲ παῖδας τῶν στρατευσαμένων καὶ ἐν πολέμοις ἀπο-
 βαλόντας τοὺς φύσαντας ἀντὶ τῶν τεκόντων ἐγγράφεσθαι πρὸς
 τὸν πόλεμον. ταῦτα τοιγαροῦν ἐπὶ βημάτων τινῶν ὑψηλῶν τὸ
 ὀπλιτικὸν ἐκκλησιάσας ἐπέστρεψε πειθανῶς τε κατεδούλου. ἐνθεν
 15 καὶ μεταβολὴν τὰ τῆς ἀνίας ἐλάμβανε, καὶ πρὸς τὴν ἐς Μαυρί-
 κιον εὐνοίαν τὸν αὐτοκράτορα ἄπας ἐτέτραπτο. τοιγαροῦν κα-
 τευφημεῖτο ὁ Καῖσαρ, τῶν πρὸ μικροῦ ἀπολελυμένος διαβολῶν·
 τὸ γὰρ πλῆθος ἀβέβαιον ὄν σταθμῶν οὐδαμῶς ἐπιβέβηκε, ταῖς **P 167**
 20 ἐκ τοῦ παρήκοντος ἐκφοραῖς μεταμορφούμενον εἰκῆ καὶ ὡς ἔτυ-
 χεν. οὕτω μὲν οὖν ὁ στρατηγὸς ἐπὶ τοῖς λυπηροῖς πρὸς τὸ στρα-
 τόπεδον διελύσατο· (2) τετάρτη δὲ ἡμέρα, καὶ τῷ αὐτοκρά- **B**
 τορι τὰ περὶ τῆς στάσεως τῶν δυνάμεων κατεμήνυνεν. ἀπολι-
 πῶν τε τὴν Ὀδησσὸν ἐπὶ τὰ εὐώνυμα τῶν χώρων μεταφοιτῆ, τῇ
 τε Μαρκιανοῦ συγγενόμενος πόλει χιλίους προθέειν τοῦ στρατο-
 25 πέδου προσέταξε. καὶ οὖν ἐντυγχάνουσιν οὗτοι ἑξακοσίους Σκλα-

titudini profutura, ea demum publicanda censet. Romani in concionem
 convenientes Mauricium verborum contumelia laceraant, quorum iracun-
 diam prudentia et vi quadam persuadendi mitigans dux, laetiora in aper-
 tum profert, quae quidem haec magnifice complectebantur. placet Ro-
 manos fortiter dimicantes et ex magnitudine animi ad pericula subeunda
 in calamitatem delapsos de caetero vacationem habere, eosque expedi-
 tionum immunes per civitates sumptibus imperatoris sustentari, filios
 autem eorum qui militarunt et in pugna interierunt, pro ipsis parentibus
 in album referri. his e sublimi suggestu recitatis milites in viam revo-
 cavit et persuadendo fregit, moeroreque fugato unusquisque imperatori
 Mauricio animum reddidit. proinde calumniis paulo ante factatis libera-
 tum omnes laudibus evehere, multitudo siquidem instabilis est, et a quo-
 libet impetu se auferri patitur, temereque et fortuito alias cogitationes
 induit. ita dux mandatum odiosum comprimens ab exercitu gratiam ini-
 vit. (2) quarto die imperatorem de seditione certioram facit, exce-
 densque Odesso in laevam regionis viam flectit, et Marcianopolim ven-
 iens mille de suis exercitum praescurrere iubet. qui in sexcentos Scla-

βηνοῖς λίαν ἐπαγομένους Ῥωμαίων πολλήν· τὰ γὰρ Ζαλδαπά
καὶ Ἄκυς καὶ Σκόπις καταπρονομήσαντες αὐτοῖς ἐλαφουργίον
τοὺς ἀτυχήσαντας, ἦν δὲ αὐτοῖς ἐπὶ πλήθους πολλοῦ ἀμαξῶν ἢ
ἀποσκευῆ τῶν λαφύρων. ὡς δὲ ἐπιόντων ἔβλεψαν τοὺς Ῥω-
C μαιούς οἱ βάρβαροι, εἶτα καὶ ἀντεβλέφθησαν, ἐπὶ τὸν φόνον 5
τῶν αἰχμαλώτων ἐτράποντο. ἀναιρεῖται τοῖνυν ἢ τῶν ἀφρέων
αἰχμαλώτων ἡβηδὸν ἡλικία. ἐπεὶ δὲ δύσφρευκτος τοῖς βαρβάροις
ἕπηρ ἢ συνάντησις, τὰς ἀμάξας συνθέντες περιβάλοντο χάρακα,
V 253 ἅμα τοῖς μειρακίοις τὰ γύναια εἰς τὸ μεσαιτατον τῆς τάφρου ἐνα-
ποθέμενοι. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι πεπλησιακότες τοῖς Γέτις (τοῦτο 10
γὰρ τοῖς βαρβάροις τὸ πρεσβύτερον ὄνομα) οὐκ ἐθάρρουν εἰς
χεῖρας ἔλθειν· ἐδεύσαν γὰρ τὰ ἐκ τοῦ χάρακος κατὰ τῶν ἵππων
ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἀκόντια προειρόμενα. ὁ τοῖνυν τούτων ἐπι-
στατῶν (Ἀλέξανδρος ὄνομα αὐτῷ) τῇ πατρὶφ τῶν Ῥωμαίων
φωνῇ τοῖς Ῥωμαίοις ἐνεκελεύετο καὶ κατασυστάδην τῶν πολεμι- 15
D κῶν κινδύνων ἐφάπτεσθαι. ἀτὰρ οἱ Ῥωμαῖοι ἀποβάντες τῶν
ἵππων προσομιλοῦσι τῷ χάρακι, ἐδίδουσάν τε καὶ ἀντελάμβανον
τὰς ἐκπομπὰς τῶν βελῶν. τῆς μάχης τογαροῦν διαρκούσης ἐκα-
τέρη δυνάμει Ῥωμαῖός τις εἰσπηθήσῃ, καὶ ἀνίς ἐπὶ μιᾷς ἐπι-
βαίνει ἀμάξης συνηνωμένης τῷ χάρακι καὶ περιφρουρούσης τὸ 20
βάρβαρον, εἶτα στὰς ἐπὶ ταύτης τῷ ξίφει τοὺς πλησιάζοντας
ἐκπαι. γίνεται τοῖνυν τοῖς βαρβάροις ἀμεθόδεστον τὸ κακόν·
λόουσι γὰρ ἐντεῦθεν οἱ Ῥωμαῖοι τῶν βαρβάρων τὸν χάρακα. οἱ
δὲ βάρβαροι ἀπειρηκότες τοῦ σώζεσθαι τὴν ἐπιλοίπον τῆς αἰχμα-
λωσίας μοῖραν ἀπέσφαττον. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ἐγκρατῶς ἐπιθέμε- 25

18. διακρούσης IP.

vos praeda Romana enustus incidunt. Zaldapa namque Acys et Scopus
depopulati de integro miseros expilaverant, plaustra complura spoliis im-
pleverant, barbari ut Romanos imminentes viderunt et ab iis visi sunt,
ad captivos iugulandos prorumpunt, pabemque totam e medio tollunt,
quoniam vero occursum Romanorum vitare se vix posse cernebant, vehi-
culis iunctis pro vallo se circumsepunt, pueros et mulieres in medium
recipiant. Romani Getis (hoc enim illis nomen vetus est) propiores fac-
ti manum conserere cominus non audebant, e vallo accidentia in ipso-
rum equos tela metuentes, cum Alexander praefectus ergo ad discrimen
stataria pugna subeundum patria lingua cohortatur. ergo Romani de
equis descendentes ad vallum procedunt. tela utrinque iaciuntur. et ex
parte utraque Marte continuato, Romanus quidam insilit, enitensque
plaustrum vallo coniunctum et pro defensione obiectum conscendit, illi-
que insistens accedentes gladio ferit. barbaris deest cladis effugiendae
consilium. perrumpunt quippe vallum Romani; ex quo barbari salutis
spe orbatu reliquum captivorum necant. Romani magna mole irruentes,

νοι ἄνευ σου καὶ μάλιστα τοὺς περὶ τὸν χάρακα βαρβάρους ἀπέκτει-
 ναν. δευτέρα δὲ ἡμέρα, καὶ οἱ γενικηκότες τῷ στρατηγῷ τὰ
 συγκυρήσαντα διεξήρισαν. πεμπταῖος δὲ ὁ στρατηγὸς κατὰ τοῦ-
 τον τὸν χώρον γενόμενος, καὶ δὴ τὰ ἐπὶ χεῖρα τῶν προθεόντων
 5 ἰδὼν, ἡμίειπτο τοὺς ἀνδραγαθήσαντας δάφοις. τῇ δὲ ἵστε- P 168
 ραία κυνηγετεῖν ὁ Πέτρος πειρώμενος γίνεται πρὸς ἄλλος βαθῦ.
 σπὸς τοῖνον μεγίστου ἐν τούτῳ τῷ τέμπει κατεμφωλεύοντος, καὶ
 τῆς ὑλακῆς τῶν κυνῶν γενομένης μεγάλης, τὸ θηρίον τοῦ ἐδρά-
 σματος ἐξανίσταται καὶ κατὰ τοῦ Πέτρου χωρεῖ. ὁ δὲ στρατη-
 10 γὸς πρὸς φωνὴν ἀναστρέψας τὸν ἵππον τὸν εὐώνυμον πόδα ἐξ-
 θλασεν δένδρῳ ὑψιτενεῖ προσραγείς. ὀδύνας τοιγαροῦν ὁ Πέτρος
 ἀφορήτοις σφακελιζόμενος ἐνδιατρίβει τῷ χώρῳ, ἐπὶ τῷ σφάλ- B
 ματι κραταιῶς λαν νοσηλευόμενος. ὁ δὲ Καῖσαρ ἀσχάλλων ἐπὶ
 τῇ τριβῇ τοῦ στρατηγοῦ, τῆν τε περὶ τὸν πόλεμον ἀπραξίαν θαν-
 15 μάσας, τὸν στρατηγὸν ἐλογογράφει ταῖς ὕβρεισιν. ὁ τοῖνον Πέ-
 τρος τὴν ἐν γραμμασι δυσφημίαν μὴ φέρων τοῦ αὐτοκράτορος,
 ἔτι πικρῶς ὑπὸ τῆς νόσου κατατρύχόμενος μεταποιεῖται τὸν χά-
 ρακα, καὶ τύφρους τέτταρας ἐναλλάξας ἐπὶ τὰς τῶν Σκλαβηνῶν
 ἐνεποῖτα διατριβάς. δεκάτῃ δὲ ἡμέρα, καὶ ὁ αὐτοκράτωρ Μαν- C
 20 ρίκιος βασιλεὺς ἐπιστολὴν τῷ ἀδελφῷ ἐξέπεμπεν ἐνδημήσαι
 τῇ Θράκῃ· ἠκηκῶι γὰρ ὁ Μανρίκιος τῶν Σκλαβηνῶν τὰ πλάθῃ
 ἐς Βυζάντιον τὰς ὁρμὰς ἐπιφέρειν. ὁ δὲ στρατηγὸς ἐκ τούτου
 ἐπὶ τὸ Πίστον γίνεται φρούριον, μετὰ τοῦτο πρὸς τὰ Ζαλδαπὰ
 ἀφικνεῖται. δευτέρα δὲ ἡμέρα, καὶ πρὸς τὴν Ἰατρὸν τὴν πόλιν
 25 φοιτᾷ, καὶ δῆτα τὸ Λαταρκίον φρούριον παραμείψας εἰς Νοβάς
 στρατοπεδεύεται. οἱ τοῖνον ἐγχώριοι ἀκηκότες τὸν στρατηγὸν

sero licet et vix, barbaros intra vallum truncidant. altero die victores
 Petro duci euenta exponunt. qui die quinto in eodem loco versans,
 praeminaque a praecurrentibus parta conspiciens, donis eos ob virtutem
 est prosecutus. postridie venationem exorsus in densum quandam saltum
 venit, in quo aper immanis delitebat, qui resonis canum latratibus e la-
 tibus suo excitus duccm petit. is equo ad fugam converso sinistram
 pedem excelsae arbori illisum comminuit. doloribus ob id intolerandis
 tabescens, et ex illo infortunio laborans gravissime, in locis illis sese
 tenet. imperator moras indignans tantamque belli cessationem admirans,
 stomachosiores litteras ad eum scribit. Petrus convicia non fereas, quan-
 quam adhuc acerbis oppressus cruciatibus, itineri se dat, et quartis ca-
 20 ris loca ubi Sclavi morabantur attingit. decimo die Mauricius fratri
 epistolam transmittit, qua praecipit ut, quoniam audierit Sclavorum co-
 pias infestas Byzantium adventare, ipse Thracia ne excedat. ob hoc
 Pistum castellum, deinde Zaldapa contendit. postero die Iatrum urbem
 venit, Lataroque castelle praeterito Nobas appropinquat. eius adventu
 Theophylactus.

ἀλευσόμενον τοῦ ἄστεος ἐξεχώρησαν, καὶ συνάντησιν αὐτῶ λίαν
 ἐπίδοξον ἐποιήσαντο, καὶ τὸν Πέτρον καθικετεύουσι συνδιασώ-
 την τῆς Λούπου γενέσθαι τοῦ μάρτυρος πανηγύρεως· κατ' ἐκέ-
 την γὰρ τὴν ἡμέραν ἦν ἡ προειρότιος ἑορτὴ Λούπου τοῦ μάρτυ-
 ρος. ὁ μὲν οὖν στρατηγὸς διημερεῦσαι περὶ τὸν χῶρον διὰ τὴν 5
 ἐκ τῆς ἀνάγκης ὀδοιπορίαν μὴ δύνασθαι ἔφασκεν· οἱ δὲ τοῦ
 ἄστεος παχύναντες τὴν ἀξίωσιν τῇ ὑπεροχῇ τῶν δεήσεων τὸν
 στρατηγὸν ἐβιάσαντο μέτοχον γενέσθαι τῆς πανηγύρεως. ὁ μὲν
 οὖν Πέτρος ἡμέρας δύο ἀνὰ τὸ πόλισμα γεγονῶς ἀπαίρει ἐντεθ-
 θεν, καὶ ἐπὶ τὴν Θεοδώρου πόλιν τάφρον ἐχάραξεν, ὑπὸ πρῶ-
 D
 V 254 τῆν δὲ ἔω ἐν τῇ λεγομένῃ Κουρίσκα φοιτᾷ. (3) τρίτῃ δὲ ἡμέρα,
 καὶ ἐν Ἀσίμῳ τῇ πόλει τὰς ἐπαύλεις ποιεῖται. ἐπεὶ δὲ οἱ τοῦ
 ἄστεος ἐμεμαθήκεσαν προσδόκιμον ὄντα τὸν στρατηγόν, ἔξω γε-
 γονότες τοῦ ἄστεος συναντῶσι τῷ Πέτρῳ, καὶ περιφανῆ τὴν περὶ
 τὸ ἄστυ τοῦτο ἐπεποίητο εἰσοδοῦν. ἐν τῷ πολίσματι τοῦτῳ ἀπὸ 15
 πρεσβυτέρων χρόνων τινῶν ὀπλιτικῶν συνετέτακτο ἐπὶ διαφροσῶ
 P 169 τῶν τῆς πόλεως· πυκνότερον γὰρ περὶ ταύτην τὴν πόλιν οἱ
 διάττοντες οἱ βύρβαροι κατεσπλάζον. πυθόμενοι τοιγαροῦν τὸ
 ἐν ταύτῃ τῇ πόλει ὀπλιτικὸν καθεστὸς μέλλειν ἤκειν τὸν στρατη-
 γόν, τὰ σημεῖα ἀράμενον, ἃ βάνδα Ῥωμαῖοι κατονομάζουσιν, 20
 ἀποχωροῦσι τῆς πόλεως, εἶτα τοῖς ὄπλοις περιφραζόμενοι λίαν
 εὐκλειῶς τὸν στρατηγὸν ὑπεθέχοντο. ὁ μὲν οὖν Πέτρος τὸ μεγα-
 λοπραγὲς τῶν περὶ τὴν πόλιν στρατιωτῶν θεασάμενος ἐνεχείρει
 τούτους ἀπὸ τῆς πόλεως ἀφαιρεῖν καὶ ταῖς περὶ αὐτὸν συναναμί-
 ξαι δυνάμεισιν. οἱ μὲν οὖν ἄστοι τό τε περὶ τὴν πόλιν ὀπλιτικῶν 25
 B Ἰαυστίνου τοῦ αὐτοκράτορος ὑπεδείκνυον νόμον, χαριζομένου τῇ

23. τῶν] τὸ IP.

in urbem perlato incolae perhonorifice obviam prodeunt, enixius rogan-
 tes uti festum diem Lupi martyris, cuius eo die praefestum erat, cum
 ipsis agere ne gravaretur. respondet propter necessariam protectionem
 illic se nec unum diem posse commorari. tum cives magis atque magis
 instantes summis precibus quod volunt extorquent. biduo ibidem peracto
 discedit, et ad Theodoropolim castrametatur, primoque diluculo Curisam
 venit. (3) tertio die in oppido Asimo subsistit. oppidani ubi eum af-
 fore didicerunt, obviam se effundunt et insigni pompa introducunt. hic
 oppido praesidium militare iam pridem impositum erat, quod barbari
 crebrius id incursantes lacerarent. itaque et praesidiarii postquam ap-
 propinquare ducem intellexerunt, sublati vexillis, quae Romanis banda
 dicuntur, moenibus armati procedunt, eumque magna cum dignitate ex-
 cipiunt. Petrus tam praestantes oppidi milites contemplatus, eos inde
 abducere et suis adlungere copiis machinatur. cives, atque adeo prae-
 sidarii ipsi, praesidium illud Iustini imperatoris suavioritate urbi attribu-

πόλει τὴν ἔνοπλον ταύτην διάδοχον πρόνοιαν. τῇ δὲ ἐπαύριον ὁ πολέμαυγχος ἔνστασιν ποιησόμενος ἀφαιρεῖσθαι τῆς πολλῆς τοὺς συντεταγμένους ἐπὶ τῇ ταύτης φρουρᾷ κατηπέγετο. διὰ τοῦτο ἐπὶ τὸ τῆς πόλεως ἱερὸν οἱ περὶ τὴν πόλιν στρατιῶται τὴν 5 καταφυγὴν ἐποιοῦντο. τούτων ὁ στρατηγὸς ἀκηκῶς τῷ ἐπισκοποῦντι ἐδήλου τῶν ἱερῶν ὑπεξαγαγεῖν αὐτούς. δυσανασχετοῦντος δὲ τοῦ ἱερέως, ἀποστέλλει ὁ στρατηγὸς Γέντζωνα τὸν ταξίαρχον μετὰ πλήθους στρατιωτῶν ἐξωθῆσαι πρὸς βίαν τοὺς ἐπὶ τῷ C νεῷ τὴν καταφυγὴν ποιουμένους. τούτων δὴ ἀκηκότες οἱ ἐν 10 τοῖς ἱεροῖς ἐδράμασι καταφεύγοντες, ὄπλοις φραξάμενοι τὰς θύρας τοῦ ἱεροῦ ἐναποκλείουσι πάντοθεν. ὁ μὲν οὖν Γέντζων τὴν ἔνστασιν τὴν ἐν τῷ ἱερῷ περιβόλῳ θεασάμενος τὴν τε ἀτοπλίαν τοῦ πράγματος διαγνούς, ἅμα δὲ καὶ τὴν αἰδῶ τοῦ ναοῦ σεβασθεῖς, ἄπρακτος ἀπεφοίτα. ὁ δὲ στρατηγὸς καταθυμω- 15 θεὶς ἐπὶ τούτοις ἀποχεροκονεῖ τῆς στρατηγίας τὸν Γέντζωνα ἦν δὲ ὁ Γέντζων τῆς περικῆς δυνάμεως ἡγεμῶν. τῇ δὲ ὑστεραία D ἕνα τιὰ τῶν τοῦ βασιλέως σωματοφυλάκων, ὃν σκρίβωνα Ῥωμαῖοι κατονομάζουσιν, εἰς τὴν ἑαυτοῦ σκητὴν μετέκλητον ποιησάμενος ἀναιδῆ τιὰ διωχθήσῃσι τούτῳ προσέταττεν ἣ δὲ ἀξίω- 20 σις ἦν τὸν ἐπισκοποῦντα τὴν πόλιν ἠτιμωμένως ἔλκειν ἐπὶ τὸν χάρακα. τούτων οἱ τῆς πόλεως μάρτυρες γενοῦντες ἅπαντες συναθροίζονται, καὶ τὸν ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ ἀποσταλέντα κατὰ τοῦ ἱερέως ἐξωθοῦσι βίᾳ τῆς πόλεως, τὰς τε πύλας τοῦ τείχους συγκλείσαντες καθύμνονν ταῖς εὐφημαῖς τὸν αὐτοκράτορα, τὸν 25 δὲ στρατηγὸν ὕβρεισι περιβάλλον. ὁ δὲ Πέτρος περιστοιχίσας

tum, et hanc quasi vicariam ipsius et armatam providentiam ab eo sibi donatam esse docent. die sequenti dux vehementius rem urgens, oppidulum constitutis defensoribus nudare annititur. qua de causa milites in aedem sacram tanquam in asylum confugiunt. eo comperto dux episcopo mandat uti eos inde educat. quod cum ille facere detrectaret, Gentonem taxiarchum cum cohorte ad perfugas illos per vim templo expellendos destinavit. hoc simulatque illi resciverunt, arreptis armis templi ianuas occludunt. Gento hominum in sacro illo septo pertinaciam videns, et improbum ducens quod imperatum erat, nec non templi sanctitatem reveritus, irrito incepto recedit, ea re dux furore impulsus, officio Gentonem (ducebat autem peditatum) exiit. postridie quandam de satellitibus imperatoris (Romani scribonem nominant) in tabernaculum suum advocat, cui facinus impudens iniungit. postulat enim uti urbis episcopum cum dedecore in castra pertrahat. id conspicati cives, concursu facto satellitem adversus episcopum a duce missum urbe eiiciunt, obserratiisque portis laudes in imperatorem congerunt, Petrum maledictis coepuriant. sic Petrus alios indagine cingens, ipse a praesidio urbis ut reti

ἀπὸ σημείου τῆς πόλεως ἐνεκυλίετο. ἐπεὶ δὲ τὰ τῆς ἐγχειρήσεως ἦν αὐτῷ κατονειδίστα, καταλιμπάνει τὸ πόλισμα, καὶ ἐς τὸ πρόσω βαδίσειος ἔναρξιν ἐποιεῖτο, μεγάλας βλασφημίας προπεμπόμενος ἐκ τῆς πόλεως.

P 170
V 256

4. Ἐκτη δ' ἡμέρα, καὶ πρὸς τὸ σκοπῆσαι τοὺς πολε-5
μους ἄνδρας χιλίους συνέταξεν. οὗτοι ἑκατοντάσι δέκα Βουλ-
γάρους προσπίπτουσιν. οἱ μὲν οὖν βάρβαροι, ἅτε δὴ εἰρήνης
Ῥωμαίους καὶ Χαγάνῳ ὑπόουσης, ἀπεριμερίμως ἐποιεῦντο τὴν
βάδισιν· οἱ δὲ Ῥωμαῖοι γνώμῃ τοῦ στρατηγοῦ κατὰ τῶν βαρβά-
ρων τοῖς ἀκοντίοις ἐπέχρηστο. οἱ δὲ Βούλγαροι πρέσβεις ἐξέπεμ-10
πον τὴν τε μάχην ἀποκηρυκεύοντες, καὶ παρήνουν Ῥωμαίους τὴν
εἰρήνην μὴ διαφθεῖρην. ὁ δὲ τοῦ συντάγματος ἕξαρχος πρὸς
B τὸν στρατηγὸν τοὺς πρέσβεις ἐξέπεμπεν, ἀπὸ σημείων ὀκτὼ πε-
φυκτότα τοῦ χωρίου. καὶ οὖν ὁ Πέτρος τοὺς εἰρηναίους λόγους
ἀποσεισάμενος τοῖς προθέουσι ἐδήλου φόνῳ μαχαίρας τοὺς βαρ-15
βάρους παραχρῆμα ὀλλύναι. οἱ μὲν οὖν Βούλγαροι πρὸς μάχην
χεῖρας ἐνέμιξαν, καὶ λίαν ἥρωϊκῶς συντάξάμενοι εἰς φυγὴν ἀπο-
κλῖναι Ῥωμαίους ἠνάγκασαν. τούτου δῆτα γεγονότος ὑπανα-
χωροῦσι κατὰ μικρὸν καὶ οἱ βάρβαροι ἐντροπαλιζόμενοι, ὀλίγον
C γόνυ γονὸς ἐπαμείβοντες, ἵνα καὶ τι τῆς Ὀμηρικῆς δέλτου τοῖς
διηγήμασιν ἀναμιξωμῆν· ἰδεδῖεσαν γὰρ μή πως ἐπίθετος δύνα-
μις τοῖς ἡττηθεῖσι προσομιλήσασα αὐτοῖς συσταίῃ πρὸς πόλεμον.
ὁ μὲν οὖν Πέτρος διητυχηκῶς τοῦ βουλήματος, τὸν ταξίαρχον
τῶν προθεόντων τῆς ἐσθῆτος γυμνώσας δουλοπρεπῶς ἐμαστί-

quodam involutus est. quando igitur coeptum ei in probrum et infamiam vertit, relicto oppido ultra pergere institit, diris cum oppidanorum maledictis prosequentibus.

4. Sexto die mille viros ad hostes explorandos legit, qui in mille Bulgaros praeter opinionem incurrunt. barbari tanquam pace inter Romanos et Chaganum composita securi nihilque solliciti porro gradiuntur; in quos Romani ducis sui voluntate tela coniciunt. Bulgari oratores mittunt, pugnam deprecantur, et de pace non dissuenda Romanes admoment. hos oratores dux barbaricus ad Romanum ducem ab eo loco passum octo millibus absentem misit. Petrus verba de pace aversatus, Bulgariis exercitum praecurrentibus mox sese barbaros ferro perditurum significat. itaque Bulgari pro tempore ad conflictum instructi manus conserunt, et servatis admodum viriliter ordinibus Romanos in fugam compellant, conversisque sensim recedunt, paulum genera alternantes, ut etiam de Homericis libris aliquid historiae nostrae admisceamus, formidabant etenim, ne forte, si fugientes premendo assequerentur, redintegrare praelium cogerentur. Petrus proposito suo lapsus, praecurrentium exploratorum suorum taxiarchum detractis vestibus servilem in modum

γῶσι. παραγίνονται τοίνυν ἐπὶ τὸν Χαγαῶν οἱ βάρβαροι, καὶ τὰ παρηκολουθηκότα παραγυμνοῦσιν αὐτῷ. ὁ μὲν οὖν βάρβαρος ὡς τὸν Πέτρον πρέσβεις ἐξέπεμπε, καὶ παρασπονδοῦντί πῶς αὐτῷ κατωνείδιζεν. ὁ δὲ Πέτρος τοὺς πρέσβεις πιθανοῖς λόγοις **D** 5 ἀπεβουκόλησε, καὶ ἄγνοιαν τοῦ σφάλματος προεφέρετο. δῶροις τοίνυν λαμπροῖς καὶ λαφύρων ζημίαις μετατίθησι τὸν βάρβαρον πρὸς εἰμένειαν.

Τετάρτη δὲ ἡμέρα, καὶ πλησίον γίνεται τοῦ γείτονος ποταμοῦ, καὶ εἴκοσι συλλεξάμενος ἄνδρας ἐπεπόμφει διαπεραιού- **10** σθαι τὸν ποταμὸν καὶ διανοῆσαι τὰ τῶν πολεμίων κινήματα. οἱ μὲν οὖν τὸν ποταμὸν διαπορθμευσάμενοι ἤλωσαν ἅπαντες. ὁ δὲ τρόπος τῆς ἀλώσεως οὗτος. εἰθισται τοῖς ἐπὶ κατασκοπῇ συνταττομένοις ἅλ τὰς νύκτας ποιῆσθαι τὴν βάδιον, ἡμέρας δὲ λαμπούσης ἕπνοια προσομιλεῖν. οὗτοι πολλὴν τῇ προτεραία **15** διαπεποιηκότες πορείαν, εἴτα κεκοπιακότες ἐπὶ τοῖς σώμασιν, ὑπὸ τὸ λυκόφως εἰς ἀνάπαυλαν τρέπονται περὶ τινα πλησίον λό- χμην. περὶ δὲ τὴν τρίτην ὥραν πάντων καθευδόντων, καὶ μὴ **P** 171 ὑπόντος τοῦ διαφρουροῦντός τινος, γίνονται περὶ τὴν λόχμην οἱ βάρβαροι. ἀποβάντες τοίνυν οἱ Σκλαβηνοὶ τῶν ἵππων ἐνεχει- **20** ρουν ψυχάζειν τοῖς τε ἵπποις ἀνακωχῆς μεταδιδόναι τινός. τοιγαροῦν ἐκ τοῦ παρήκοντος γίνονται οἱ Ῥωμαῖοι κατάφωροι. καὶ ζαωρηθέντες οἱ δειλαιοὶ ἀνητάζοντο διεξελθεῖν, ὅσα τοῖς Ῥωμαίοις βεβούληται. οἱ μὲν οὖν ἀπογνόντες τὴν σωτηρίαν διεξήσαν ἅπαντα. ὁ δὲ Πιρμάγαστος (φύλαρχος δὲ οὗτος τῆς πλη-

14. τὴν προτεραίαν IP.

flagris caedit. Chagano barbari, quae sibi evenerunt, coram edisserunt. ille Petro per legatos foederis violati crimen exprobrat. Petrus legatos verbis ad fidem faciendam compositis deludit, et delicti huius ignorantiam praetexit. quamobrem donis insignibus, et spoliis praeterea ultro in poenam restitutis, barbarum ad benevolentiam traducit.

Quarto die flumini vicinior Petrus viginti delectis negotium dat, ut illo tralecto hostium sensus et consilia odorari studeant. traificunt, capiunturque omnes in hunc modum. constitutis exploratoribus noctu semper ambulare, die redeunte somnum capere mos est. hi quod nocte praeterita longa ambulatione corpora delassaverant, primo diluculo in propinqua virgultorum densitate quieti concedunt. tertiam circiter horam conspiciunt omnibus, ad virgulta illa Sclavi accedunt, ab equis descendunt, frigus in umbra captare et equis tantisper indutias dare instituunt. dum praetererunt, Romanos deprehendunt, miseros capiunt, et ab iis quid molirentur Romani expiscantur. capti salutem desperantes aperiant omnia. Piragastus, tribunus catervae barbaricae, cum suis ad transitum

θύος ἐκείνης τῶν βαρβάρων) τὰς δυνάμεις ἀναλαβὼν ἐπὶ τὰς τοῦ
 ποταμοῦ διαβάσεις στρατοπεδεύεται, καὶ ταῖς ἕλαις ἐγκρόπτεται
B οἷά τις ἐπιφυλλίς ἀθιέρωτος. (5) ὁ δὲ στρατηγὸς ὁ τοῦ αὐ-
 τοκράτορος ἀδελφός, ἀπευδοκιμήσας ἐντεῦθεν πῶλεμους ὑπέ-
 ναι, κελεύει τὸν ποταμὸν διαπεραιοῦσθαι τὸ στράτευμα. χιλίων 5
 τοίνυν διανηξαμένων τὸν ποταμὸν, ἅπαντας ἀναιροῦσιν οἱ βάρ-
 βαροι. τοῦτο διεγνωκὼς ὁ στρατηγὸς κατεπειγεί τὰ πλήθη μὴ
 ἀναπερμάτιστον ἀλλὰ σύμφωνον ποιήσασθαι τὴν διάβασιν, ἵνα
 μὴ κατ' ὀλίγον τὸν ποταμὸν περαιοῦμενοι παρανάλωμα τοῖς ἀν-
C τιπάλοις γενήσωνται. οὕτω τοίνυν τῆς Ῥωμαϊκῆς κοσμηθείσης 10
 συντάξεως, περὶ τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ οἱ βάρβαροι παρατά-
 τονται. εἰ μὲν οὖν Ῥωμαῖοι ἀπὸ τῶν πορθμιδίων τοὺς βαρβά-
 ρους κατακοντίζονται, οἱ δὲ βάρβαροι τὰ πλήθη τῆς ἐκπομπῆς
 τῶν βελῶν φέρειν ἀδυνατήσαντες ὄρφανὰς τὰς ὄχθας καταλιμ-
 πάνουσιν. ἀναιρεῖται τοίνυν ὁ τούτων ταξίαρχος, ὃν Πειρά- 15
 γαστον ὁ λόγος φθάσας ἐδίδαξε· βέλους γὰρ ἐπὶ τῆς λαγόνος
 καταβληθέντος αὐτῷ, ἐν καιρῷ τε τῆς πληγῆς γεγонуίας, θά-
D νατος αὐτῷ πραγματεύεται. καὶ οὖν πεπτωκὸς τοῦ Πειραγά-
 στου τρέπεται πρὸς ἀποφυγὴν τὸ πολέμιον. γίνονται τοίνυν οἱ
 Ῥωμαῖοι κύριοι τῆς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ. εἶτα τὰ πλήθη τῶν 20
 βαρβάρων περιβάλλοντες φόνῳ πολλῷ πρὸς ἀπόδρασιν χωρεῖν
 αὐτοὺς κατηνάγκαζον. τὴν δὲ δάωξιν ἐς μακρὰν μὴ οἶοι τε ὄντες
 ποιήσασθαι διὰ τὸ τῆς ἵππου γηρεύειν, πρὸς τὸν χάρακα ἐπανέ-
 ζευξαν. γίνεται τοίνυν τῇ ὑστεραίᾳ μεγάλη πλάνη τοῖς ποθη-
 γοῦσι τὸ στράτευμα, ὅθεν καὶ ἀνυδρία τῷ στρατοπέδῳ ἐνέσκηψε, 25

4. an ἐνταῦθα?

25. an forte ἐνέσκηψεν, ἡμέρα δευτέρα, καί?

fluminis procedit, atque in proxima silva haud secus quam racemus sub
 frondibus latet. (5) porro dux, imperatoris frater, haud ratus illic
 hostes latitare, amnem traicere suos iubet. mille traiciunt, quos ad
 unum barbari interficiunt. id ubi dux sensit, dat operam sedulo ut non
 palatim sed iunctim omnes simul traiciaut, ne alioqui ab hostibus de-
 leantur. sic igitur Romano agmine aggregato et adornato, ad ripam
 barbari acie digesta consistunt. Romani e naviculis tela mittunt, quo-
 rum multitudinem barbari cum defendere non possent, ripam deserunt,
 caditque ipsorum ductor, cui Piragasto nomen fuisse diximus: sagitta
 quippe in eius ilia contorta, letale vulnus mors est consecuta. occiso
 Piragasto hostes in fugam convertuntur. Romani ripam obtinentes et
 in barbaros multa caede grassantes, caeteros item fugere cogunt. cum
 autem fugientes longius insequi nequirent propterea quod equis care-
 bant, ad vallum sese recipiunt. postridie multum de via aberrantibus
 qui exercitui pedibus praebant, in loca inaquosa deveniunt, crescitque

καὶ τὰ τῆς συμφορᾶς ἐπετείνετο. οὐ φέροντος τοίνυν τοῦ ὀπλι-
 τικοῦ τὴν σπάνιν τοῦ ὕδατος αὐρῶ παρεμυθοῦντο τὸ δόλος.
 ἡμέρα δὲ τρίτη, καὶ τὸ κακὸν ἐμηκύνετο. καὶ ἄν ἡ στρατιὰ
 δούλωεν ἅπασα, εἰ μὴ βάρβαρός τις ἀλοὺς τὸν Ἑλιβακίαν αὐ-
 5 τοῖς ἐξέλεξε ποταμόν, τέτταρας παρυσάγγας ἀπέχοντα. οὕτω
 μὲν οὖν οἱ Ῥωμαῖοι ἐξ ἑωθινοῦ περιτυγχάνουσι ὕδατι. τοίνυν
 οἱ μὲν προκλίναντές πως τὰ γόνατα τοῖς χεῖλεσι τὸ ὕδωρ λα- P 172
 φύττουσι, οἱ δὲ ἐπικεκυφότες ταῖς χερσὶν ἠρύοντο ὕδατα, ἄλ-
 λοι ἀπήντλουν ταῖς ὑδρῆαις τὸ νῦμα. δασέος δὲ τέμπους ὑπόν-
 10 τος εἰς τὸ ἀντιπέρας τοῦ ποταμοῦ, καὶ βαρβάρων ἐγκρηπτομέ-
 νων αὐθι, γίνεται μεγίστη τοῖς Ῥωμαίοις ἐπήρεια· ἀκοντίοις
 γὰρ ἔβαλλον τοὺς ὑδρευομένους οἱ βάρβαροι. οὐκοῦν ἐξ ἀπό-
 πτου φόνος πολὺς ἐπεγίνετο. δυοῖν τοίνυν θάτερον ἦν ἐλίσθαι B
 ἀνάγκη, τοῦ ὕδατος ἀπεπεῖν καὶ ἀπὸ τοῦ δόλου τὸν βίον ἀπο-
 15 λιπεῖν, ἢ μετὰ τοῦ ὕδατος ὑπαντλεῖν καὶ τὸν θάνατον. ἀτὰρ
 πορθμῖα οἱ Ῥωμαῖοι ναυπηγησάμενοι τὸν ποταμὸν διενήξαντο,
 ὅπως κατάφωρον τὸ πολέμιον γένοιτο. ἐπεὶ δὲ πρὸς τὸ ἀντι-
 πέρας τὸ ὀπλιτικὸν παρεγένετο, ἀθρόον οἱ βάρβαροι ἐπιθέμενοι
 τῶν Ῥωμαίων κρατοῦσιν. οἱ μὲν οὖν Ῥωμαῖοι νενικημένοι πρὸς
 20 φυγὴν ἀποκλίνουσι. καταπολεμηθέντος τοίνυν ὑπὸ τῶν βαρβά-
 ρων τοῦ Πέτρου Πρίσκος γίνεται στρατηγός, καὶ οὖν ἀποχειρο-
 τονηθεὶς τῆς ἡγεμονίας ὁ Πέτρος ἐς Βυζάντιον ἦκεν.

6. Πρὸ τεττάρων τοίνυν τούτων ἐνιαυτῶν (πρὸς γὰρ τὰ V 257
 πρῆσβύτερα τῆς ἱστορίας αὐθις γινόμεθα) Ἰωάννης ὁ τῆν ἐς Βυ-
 25 ζάντιον ἐκκλησίαν ἰθύνων τὸν τῆδε βίον ἀπέλιπεν, ὃς διὰ τὸ κα-

*semper calamitas. milites aqua se defici non sustinentes, urina sitim
 consolantur. cum in diem tertium duraret augeturque miseria, per-
 issent utique universi, ni barbarus quidam captus de Helibacia fluvio
 quatuor parasangis distante illis indicasset. ita mane Romani aquam
 inveniunt. tum alii inclinatis genibus proni ore avido hauriunt, alii se
 incurvantes masu cava potum excipiunt, alii vasculis utantur, et quia
 ex adverso fluminis opacum nemus erat, in quo se barbari condiderant,
 iterum Romani ope maxima invaduntur, iaculisque in aquantes immissis
 non parva de improviso strages editur. e duobus igitur alterum opor-
 tebat eligere, aut aqua penitus destitutos desperare et prae sitis magni-
 tudine emori, aut una cum aqua etiam interitum haurire. veruntamen
 scaphis compactis flumen tranant, quo hostes comprehenderent. ubi in
 ulteriorem ripam venerunt, confestim barbari prosilientes Romanis supe-
 riores evadunt: victi fugae se mandant. Petro a barbaris debellato
 Priscus dux reuntiat, et Petrus abrogata sibi functione Byzantium
 revenit.*

6. Ante quatuor hosce annos (rursus enim ad antiquiora revol-
 vitur narratio) Ioannes ecclesiae Byzantinae praesul huius lucis usuram

ταφιλοσοφῆσαι μὴ τῶν ἡδονῶν τυραννῆσαι τε τῶν παθῶν ἀ-
τοκράτορά τε τῆς κοιλίας γενέσθαι νηστευτῆς ὑπὸ τῶν Βυζαντιῶν
κατωνομάζετο. λέγεται δὲ καὶ ὑπὸ Μαυρικίου τοῦ αὐτοκράτο-
ρος ἰκανὸν δανεισάμενον τάλλατα γραμματεῖον ἐκθέσθαι, τὴν τε
οικεῖαν περιουσίαν ἐν ταῖς ὁμολογίαις τοῦ δανείσματος ὑπόθε- 5
σθαι. ἐπεὶ δὲ μετῆρεν ὁ ἱερεὺς τῶν εἴδη, ὁ αὐτοκράτωρ Μαυ-
D ρίκιος τὴν τοῦ ἱεράρχου εὐσίαν διερευνησάμενος εὗρισκει τὸν ἄν-
δρα ἄχρηματίαν φιλοσοφῆσαντα, καὶ μὴν ἀγασθεὶς τὴν ἐς ἄκρον
τοῦ ἱερέως δικαιοσύνην διέρρηξε προίκα τὸ πρὸ μικροῦ συνταγὴν
γραμματεῖον. μηδὲν γὰρ τῷ ἱερεῖ ἕτερόν φασὶ τὸν βασιλεῖα εὐ- 10
ρεῖν ἢ σκιμποδα ξύλακον καὶ σισύραν ἐξ ἐρίου ἐς τὰ μάλιστα εὐ-
τελῆ φαιλώνην τε ἀκαλλῆ· δυσείμων γὰρ ἦν ὁ ἀνὴρ λιτότητι
βίου καταλαμπόμενος. ταῦτα δῆπου, ταῦτα ἀντι πολλῶν ἄν
χρημάτων καὶ λίθων Ἰνδικῶν ὁ αὐτοκράτωρ Μαυρίκιος τιμησά-
μενος εἰς τὰ βασιλεια μετηγάγετο. ταῖς ἐαριναῖς τοιγαροῦν τῶν 15
Χριστιανῶν νηστεῖαις ἐναβρυνόμενος, χαίρειν φράσας ταῖς χρυ-
P 173 σαῖς καὶ λιθοκολλήτοις κλίμαις, τοῖς τε νήμασι τῶν Σηρώων,
ἐπὶ τοῦ ἱερέως Ξυλλίνῃ στιβάδα ὁ βασιλεὺς κατεπαννυχάζετο,
θείας τινὸς ἐντεῦθεν ὡσπερ οἶόμενος μεταλήψεσθαι χάριτος.

Κατὰ τούτους τοὺς χρόνους οἱ περὶ τὴν Λιβύην Μαυροῦ- 20
σοιοι διωμοσίαν κατὰ τῶν Ῥωμαίων ποιοῦνται. ἐπεὶ δὲ τὰ πλή-
θη συνέρρουσαν, ἐς μέγα φόβον οἱ Καρχηδόνιοι γίνονται. ὁ μὲν
οὖν Γεννάδιος τὸ τηρικαῦτα Δέκαρ, οὐ στρατηγὸς ἐτόχχανεν

9. τὸ δεστ IP.

12. ἦν] οὖν IP.

reddidit; qui quod voluptates egregie pessundaret et vitiosas animi mo-
tiones compesceret ventrique assiduum bellum faceret, ieiunator a By-
zantiis cognomentum tulit. fertur quoque a Mauricio complura talenta
mutuatum syngrapham illi dedisse, et rem familiarem pignori opposuisse.
postquam die suo est perfunctus, Mauricius in eius facultates inquirens
paupertatem consecutum invenit, ac magnopere singularem hierarchae
sanctimoniam admiratus, syngrapham paulo ante conscriptam gratuito
conscidit, nihil siquidem aliud invenisse aiunt praeter lectum ligneam et
laneam stragulum nullius pretii ac deformem penulam: vill enim vestitu
delectabatur vir frugalitate vitae conspicuus. atque ista, ista, inquam,
grandi pecuniae et Indicis lapillis Mauricius anteponens, in palatium
transfert, hisque glorians, vernis Christianorum ieiuniis (in Quadrage-
sima) aureos gemmatosque lectulos et stragula serica valere iubens, li-
gneo antistitis cubili totam noctem incubat, cum se divinam quandam
gratiam inde percipiturum arbitraretur.

Per idem tempus Mauri in Africa communiter contra Romanos con-
iuraverunt. quibus copias cogentibus Carthaginenses in timorem non me-
diocrem adducti sunt. Gennadius itaque tum Decar, non praetor Li-

ἢν τῆς Λιβύης, τεθραμμένος ἀμυθῆτω πλήθει τινὶ τὸν κατ' αὐ-
 τοῦ συστάτα πόλεμον, δόλω τούτους βαρβάρους κατεπολεμήσατο.
 ὑποκρινόμενος γὰρ πεποιῆσθαι ἅπαντα ὅσα περ οἱ βάρβαροι βού-
 λονται, καὶ εἰς ἄνεσιν περιτρέψας τὸ βάρβαρον, ἐδώχονμένοις
 5 αὐτοῖς ἐπιτίθεται. τοῦ φόνου τοιγαροῦν γεγονότος πολλοῦ τῆς Β
 τε λείας περιφανοῦς ὁ Καρχηδόνιος πόλεμος ἐλάμβανε τὴν διά-
 λυσιν. οὕτω μὲν οὖν κατὰ τὴν Λιβύην εἶ καὶ μάλα καλῶς δι-
 τίθετο τοῖς Ῥωμαίοις.

Ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις κομήτης ἐν τῷ ὕπεκκαύματι φαί-
 10 νεται. περὶ τούτων τοιγαροῦν τῶν δοκούντων συνεστάναι ἀστέ-
 ρων οἱ μὲν φιλόσοφοι πρὸς μετεωρολογικὰς καταφεύγουσιν ἀφορ-
 μάς, ὡς Σταγειρίται καὶ Πλάτωνες ἐν τῷ Ἑλικωνί τῆς μνήμης
 βιβλίοις ἐναπεγράψαντο· ἀστρολόγοι δὲ καὶ ἱστοριογράφοι τινὲς
 15 προαγόρευσιν ἐσομένων τινῶν λυπηρῶν ἀπεφήναντο. ἀλλ' ἡμεῖς
 τούτους περὶ τούτων λόγους τῇ ἀναβολῇ τῆς διηγήσεως χαρισάμενοι
 πρὸς τὸν σκοπὸν ἐπιτοξύζεσθαι τὴν ἱστορίαν κατὰναγκάσωμεν.

7. Ἦρος ἀρχομένου καὶ ὁ Πρίσκος τοῦ Βυζαντίου ἀπο- C
V 258
 φοιτᾷ. εἶτα πρὸς τῇ Ἀστικῇ τὰς δυνάμεις συνήθροισε, τὸν τε
 ἀριθμὸν τῆς δυνάμεως ἔξετάσας εὗρισκει ὁ στρατηγὸς πολὺ τῶν
 20 Ῥωμαίων πλήθος διαφθαρέν. πειρᾷται τοιγαροῦν ἐς Μαυρίκιον
 τὸν αὐτοκράτορα κατάδηλα τὰ τοῦ Πέτρου ποιήσασθαι σφάλ-
 ματα. ὅμως ὑποπέθεται ὑπὸ συμβούλων τινῶν κρύψαι τὰ
 πλημμειλήματα. δέκα τολῶν καὶ πέντε ποιησάμενος χάρακας, D
 τὸν τε Ἴστρον διαπεραιωθεὶς ποταμὸν, τετάρτη ἡμέρα, καὶ εἰς
 25 Νόβας τὰς ἕνω ὁ στρατηγὸς παραγίνεται. ὁ δὲ Χαγᾶνος τοῦτο

byae, cum exercitu numerosissimo bellum sibi intentari videret, dolo de
 barbaris triumphum egit. simulans enim facta a se omnia quae illi vo-
 luissent, dum feriis et epulationibus indulgent, eos appetit, multisque
 occisiis finem Carthaginiensi bello memorabilem imponit. hunc in modum
 res Romanae in Africa secunda admodum fortuna administrata est.

Per eosdem dies cometes arderé conspectus. in huiusmodi astris,
 ut videntur, philosophi ad causas meteorologicas confugiunt, quas Sta-
 giritae et Platones in Helicone libris ad memoriam commendaverunt.
 astrologi autem historiarumque scriptores quidam rerum tristium habere
 praesagium asseverant. verum nos huiusmodi disputationem narrationi
 pertexendae condonantes, ad destinatum scopum historiam urgeamus.

7. Initio veris Priscus Byzantio discedit, copiisque in Astica con-
 gregatis et recensitis magnam Romanorum numerum perisse deprehendit.
 quare cum Petrum neglecti officii accusare apud imperatorem vellet, ta-
 men monitis quorundam motus eius delicta dissimulanda existimavit.
 quintis igitur et decimis castris, et Istro amne transmissis, quarto die
 Nobas superiores venit. eo rescito Chaganus per legatos ex Prisco ad-

μεμαθηκώς ὡς τὸν Πρίσκον πρόσβεις ἐξέπεμψε, τὴν τε αἰτίαν ἐξηρευνᾶτο μαθεῖν τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀφίξεως. ὁ δὲ στρατηγὸς τοὺς τόπους ἔφασκεν εὐφρεῖς ἐς κνηγεία πεφυκέναι, ἰππασί-
 μους τε καὶ λίαν εὐόδρους. ὁ δὲ Χαγᾶνος ἐδήλου ἐπ' ἄλλοτριας
 γῆς ἐπιβαίνειν Ῥωμαίους, παρασπονδῆσαι τε Πρίσκον, καὶ ἀορά-
 τως τὴν εἰρήνην ὑπ' αὐτοῦ περισχίζεσθαι. ἔφασκε τοίνυν ὁ
 P 174 Πρίσκος Ῥωμαϊκὸν ὑπεῖναι τὸ ἔδαφος, ὁ δὲ βάρβαρος ὄπλοις
 καὶ νόμοις πολέμων Ῥωμαίους ἀποκτήσασθαι τοῦτο. τοῦ τοί-
 νυν Χαγᾶνου ζυγομαχοῦντος καὶ διαμφιβύλλοντος περὶ τούτων
 τῶν τόπων, φασὶ τὸν Πρίσκον τὴν ἐκ τῆς ἔω ἀπόδρασιν ὀνειδί-
 σαι Χαγᾶνον.

Ἄλλ' ἐπεὶ περὶ τῶν Σκυθῶν τῶν πρὸς τῷ Κανκάσῳ τῶν
 τε πρὸς βορρῶν τετραμμένων μνήμην ἐποιησάμεθα, φέρε δὴ
 φέρε τὰ παρηκολουθηκότα κατὰ τούτους τοὺς χρόνους τοῖς μεγί-
 στοις ἔθνεσι τούτοις ὡσπερ ἐμβόλιμά τινα διηγήματα τὴν ἰστο-
 B ρίαν μεσολαβήσωντες παραδώμεθα. Θέρους ἐνεστῶτος κατὰ
 τοῦτον δὴ τὸν ἐνιαυτὸν ὁ πρὸς τῇ ἔῳ ὑπὸ τῶν Τούρκων Χαγᾶνος
 ὑμνούμενος πρόσβεις ἐξέπεμψε Μανρικῶ τῷ αὐτοκράτορι, ἐπι-
 στολὴν τε συντεταχῶς ἐπινίκια ἐνεγράφαττεν ἐν αὐτῇ. ἡ δὲ τῆς
 ἐπιστολῆς ἐπιγραφὴ εἶχεν ἐπὶ λέξεως οὕτως "τῷ βασιλεῖ τῶν 20
 Ῥωμαίων ὁ Χαγᾶνος ὁ μέγας δεσπότης ἐπτὰ γενῶν καὶ κύριος
 κλιμάτων τῆς οἰκουμένης ἐπτά." τῷ ὄντι γὰρ τὸν ἐθνάρχην
 τῶν Ἀβδελῶν (φημὶ δὴ τῶν λεγομένων Ἐφθαλιτῶν) καταπολεμή-
 σας οὗτος αὐτὸς ὁ Χαγᾶνος ἐνίκησε, τῆν τε τοῦ ἔθνους ἀρχὴν

23. εφθαλιτῶν IP.

ventus causam exquirat. respondet Priscus, quia loca illa ad venandum et equitandum natura accommodata sint et aquis abundant. Chaganus docet Romanos in regione aliena pedem ponere, et Priscum foedus transgredi occulteque pacem convellere. Priscus haec contra, Romanum esse solum, et barbarus, armis ac iure belli Romanos id amisisse. Chagano igitur rixante et super his locis disceptante, Priscum et ex Oriente fugam obiecit ferunt.

Sed quoniam de Scythia ad Caucasum et Boream habitantibus mentio illata est, agendum, quae maximis hisce gentibus per haec tempora acciderunt, cursu historiae insititia quadam narratione interrupto prodamus. aestate huius anni appetente Chaganus in Oriente a Turcis celebratus legatos ad Mauricium imperatorem mittit, cum epistola, in qua de triumphis suis gloriatur. inscriptio ad verbum talis erat. "Imperatori Romanorum Chaganus magnus despota septem gentium et dominus septem mundi climatum." sane principem gentis Abdelarum, qui aliter Ephthalitae, bello hic Chaganus subegit, sibi que imperium illud

περιεβάλετο. ἐπὶ τῇ νίκῃ τοίνυν εἰς μέγα ἄρθεις, καὶ τὸν Στεμ- C
 βισχάδα ἀνίστασθαι ποιησάμενος, τὸ τῶν Ἀβάρων ἔθνος κατε-
 δουλώσατο. ἀλλὰ μὴ τις οἴεσθω παριστορεῖν ἡμᾶς κατὰ τού-
 τους τοὺς χρόνους, Ἀβάρους εἶναι διανοούμενος τοὺς ἀνὰ τὴν
 5 Εὐρώπῃ καὶ τὴν Παννονίαν προσεικοῦντας βαρβάρους, καὶ
 τούτων τὴν ἄφιξιν πρὸς τὴν γενέσθαι τῶν χρόνων Μαυρι-
 κίου τοῦ αὐτοκράτορος. ψευδῶν δὲ γὰρ Ἀβάρων προσηγορίαν
 οἱ περὶ τὸν Ἰστρον περιεβάλλοντο βάρβαροι· ὅθεν δὲ τὸ γένος αὐ-
 τοῖς, ὅσον οὐπω εἰρήσεται. ἤτιθ' ἐν τῶν γούν τῶν Ἀβάρων
 10 (πρὸς γὰρ τὸν λόγον ἐπάνειμι) οἱ μὲν πρὸς τοὺς κατέχοντας τὴν
 Ταυγάστ παραγίνονται. πόλις ἐπιφανής, τῶν τε λεγομένων D
 Τοβρκων ἀπώκισται χίλοις πρὸς τοῖς πεντακοσίοις σημείοις·
 αὐτὴ δημορὸς καθέστηκε τοῖς Ἰνδοῖς. οἱ δὲ περὶ τὴν Ταυγάστ
 ἀδλιζόμενοι βάρβαροι ἔθνος ἀλκιμώτατον καὶ πολυανδρωπότατον,
 15 καὶ τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην ἔθνεσι διὰ τὸ μέγεθος ἀπαράλλη-
 λον. ἕτεροι τῶν Ἀβάρων ἐπὶ τὴν ἤτιαν πρὸς ταπεινότεραν ἀπο-
 κλίνας τὴν τύχην παραγίνονται πρὸς τοὺς λεγομένους Μουρκί.
 τοῦτο δὲ τὸ ἔθνος πλησιέστατον πέφυκε τῶν Ταυγάστ, ἀλλή δὲ
 αὐτῷ πρὸς τὰς παρατάξεις πολλὴ διά τε τὰ ἐκ τῶν γυμνασίων
 20 ὁσημέραι μελετήματα διά τε τὴν περὶ τοὺς κινδύνους τῆς ψυχῆς
 ἐγκαρτέρησιν. ἐπιβαίνει τοίνυν καὶ ἕτερον ἐγχειρήσεως ὁ Χα-
 γᾶνος, καὶ τοὺς Ὀγῶρ ἐχειρώσατο πάντας. ἔθνος δὲ τοῦτο
 τῶν ἰσχυροτάτων καθέστηκεν διά τε τὴν πολυανδρίαν καὶ τὴν
 πρὸς τὸν πόλεμον ἔνοπλον ἄσκησιν. οὗτοι δὲ πρὸς ταῖς ἀνατο-
 25 λαῖς τὰς οὐκίσεις ποιοῦνται, ἐνθα ὁ Τίλ διαρρεῖ ποταμός, ὃν

vindicavit. ea victoria inflatus, et Stembischada ad armorum societatem
 adiuncto, Abarum quoque nationem in ditionem suam redegit. nolim au-
 tem quemquam opinari me huius temporis res mala fide commemorare,
 dum sentit Abaros esse barbaros illos, qui in Europa et Pannonia se-
 des habent, eoque ante Mauricii tempora advenerunt. falso enim id
 nomen barbari Istrum accolentes usurpant. unde porro et illis genus,
 infra dicitur. ergo devictis a Chagano Abaris (sursum enim redeo) alii
 eorum ad Taugastenses confugerunt (est autem Taugast Turcarum no-
 bilis colonia, stadiis mille quingentis ab India distans, cuius indigenae
 et strenuissimi et frequentissimi et praestantia quovis populo in orbe
 terrarum superiores), alii propter amissam libertatem humiliores sortiti
 conditionem ad Mucritas qui dicuntur, Taugastensibus vicinissimos se
 contulerunt, ad praelia inunda tum propter quotidiana belli exercitia
 tum propter tolerantiam in periculis eximio animorum robore praeditos.
 aggressus est et aliud facinus Chaganus, et Ogor gentem totam domuit.
 fuit haec gens tum numero tum armorum exercitatione validissima. haec

Μέλαινα Τούρκους ἀποκαλεῖν ἔθος. οἱ δὲ τούτου τοῦ ἔθνους παλαιότατοι ἑξαρχοὶ Οὐὰρ καὶ Χουννὶ ὠνομάζοντο· ἐκ τούτων καὶ τινὰ τῶν ἔθνων ἐκείνων τὴν ὀνομασίαν ἐκληρώσαντο, Οὐὰρ καὶ Χουννὶ ὀνομαζόμενα. (8) Ἰουστινιανοῦ τοίνυν τοῦ αὐτοκράτορος τὸ βασιλεῖον κράτος ἐπέχοντος ἐκ τούτων τῶν Οὐὰρ 5 καὶ Χουννὶ ὄληγῃ ἀποδράσασα μοῖρα τοῦ ἀρχηγόνου φύλου ἐκείνου ἐνδημεῖ τῇ Εὐρώπῃ. οὗτοι Ἀβάρους ἑαυτοὺς ὀνομάσαντες τὸν ἡγεμόνα τῇ τοῦ Χαγάνου προσηγορία φαιδρύνουσι. ὄθεν αὐτοῖς ὁ τρόπος πρὸς μετάθεισιν ὀνομάτων ἐχώρησε, λέξωμεν τῆς ἀληθείας κατὰ μηδὲν ἀφιστάμενοι. Σαρσῆλτ καὶ Οὐννου-10 γοῦνοι καὶ Σαβίροι, Οὐννικά τε πρὸς τούτοις ἕτερα ἔθνη, ὀπηνικά τῶν Οὐὰρ καὶ Χουννὶ ἔτι ἀπόμοιραν κατὰ τοὺς τόπους αὐτῶν ἀποδιδράσκουσαν ἐθέσαντο, εἰς μέγιστον καταπλιττοσι φόβον, ὑποτοπάσαντες Ἀβάρους ὑπεῖναι τοὺς ἐνδημήσαντας. διὰ τοῦτο δώροισι λαμπροῖς τοὺς φηγάδας τιμήσαντες ἔδοξαν ἀν-15 τιλαμβάνειν παρ' αὐτῶν τὴν ἀβλάβειαν. οἱ τοίνυν Οὐὰρ καὶ Χουννὶ ὡς εἶδον τὴν τῆς ἀποφυγῆς ἐπιδέξιον ἔναρξιν, τὴν πλάνην τῶν πρεσβευσαμένων οικειωσάμενοι Ἀβάρους ἑαυτοὺς κατωτόμασαν· λέγεται γὰρ ἐν τοῖς ἔθνεσι τοῖς Σκυθικοῖς τὸ τῶν Ἀβάρων ὑπεῖναι ἐντροχέστατον φύλον. ἀμείλει τοι καὶ μέχρι 20 C τῶν χρόνων τῶν καθ' ἡμᾶς οἱ Ψευδάβαροι (λέγειν γὰρ οὕτως αὐτοῖς οικειότερον) ταῖς γενεαρχαῖαις διήρηνται, καὶ οἱ μὲν Οὐὰρ ἀρχαιοπρεπῶς ὀνομάζονται, οἱ δὲ Χουννὶ προσαγορεύονται.

12. τῶν] τὸν IP.

in Oriente ad fluvium Til accollit, quem Turcae Nigrum appellare solent. eius vetustissimi principes Var et Cheunni vocabantur, a quibus etiam nonnullae illarum gentium adeptae sunt appellationem, ut Var et Chunni nominarentur. (8) Iustiniano porro Augusto Imperium obtinente, ex hisce gentibus Var et Chunni exigua pars a primaevio genere illo profugiens in Europam se intulit, qui se Abares et principem suum Chaganum honoris causa nominarunt. qua vero occasione nomina commutarint, nihil a veritate abeuntes explicabimus. Sarselt et Unnuguni et Sabiri et insuper aliae gentes Hunnicae, postquam partes Var et Chunni ad loca sua confugientem viderunt, ingenti metu percussae sunt, quod advenas illos Abaros esse suspicarentur. quocirca securitati consultam cupientes, donis amplissimis eos coluerunt. Var itaque et Chunni, ut perfugium sibi feliciter evenisse animadvertent, errorem sese honorantium non aspernati, Abares dici voluerunt. etenim inter gentes Scythicas ingento omnibus antecellere Abares existimantur. nimirum etiam usque ad nostram aetatem Pseudabares (sic enim magis proprie appellari debent) generis origine distincti, alii Var, alii Chunni veteri

ἔπει δὲ τὰ περὶ τῶν Ψευδαβάρων ὡς ἐν ἐπιτομῇ διεξήλασμεν, πρὸς τὰ συνεχῆ τῆς ἱστορίας τὴν ἔκθεσιν ποιησώμεθα. τοῦ τοίνυν Ὀγοῦρ λίαν ἐγκρατῶς νεικημένου, τὸν τοῦ Κόλχ ἐθναφ-
 χην στόματι ῥομφαίας ὁ Χαγᾶνος παρέδωκεν. ἀναιροῦνται τοί-
 5 νων ἐκ τούτου δῆτα τοῦ ἔθνους κατὰ τὸν πόλεμον μυριάδες τριά-
 κοντα, ὡς ὁδὸν ἡμερῶν τεττάρων ἐπέχειν τὴν τῶν καταπεπτω- D
 κότων σωμάτων συνέχειαν. οὕτω δῆτα τῆς νίκης τῷ Χαγᾶνῳ
 μειδιώσης ἐπιφανῶς, συγκροτεῖται τοῖς Τοῦρκοις ἐμφύλιος πό-
 λεμος. ἀνὴρ τις Τουρκοῦ ὀνομαζόμενος, πρὸς γένος καθεστῶς
 10 τῷ Χαγᾶνῳ, , νεωτερίσας δυνάμεις μεγάλως συνήθροισεν. ἔπει
 δὲ κατὰ τὴν μάχην τὰ τοῦ τετυραννηκότος ἦν ἐγκρατέστερα,
 πρεσβεύεται ὁ Χαγᾶνος πρὸς ἑτέρους τρεῖς μεγάλους Χαγᾶνους·
 ταῦτα δὲ τούτοις ὀνόματα, Σπαρξενγοῦν καὶ Κουναῖζολὰ καὶ
 15 Ἰκάρ (χῶρος δὲ οὗτος πεδίοις ἐνειλημένος μέγας), τῶν τε ἀν-
 τιθέτων κατὰ τοῦτον δῆτα τὸν τόπον ἐνταξαμένων ἠρωϊκῶς, πί-
 πτει ὁ τύραννος καὶ εἰς φυγὴν αἱ συμμαχοῦσαι δυνάμεις ἐξέκλιαν,
 καὶ πολλοῦ γενομένου τοῦ φόνου πάλιν κύριος τῆς ἑαυτοῦ ὁ Χα-
 γᾶνος χώρας ἐγένετο. τούτων τῶν ἐπινικίων τὴν μῆνησιν διὰ P 176
 20 τῶν πρέσβειων ὁ Χαγᾶνος πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Μαυρίκιον ἐπε-
 ποίητο. τὸ δὲ Ἰκάρ τοῦ ὄρους τοῦ λεγομένου χρυσοῦ τετρακο-
 σίοις σημείοις ἀπώμισται. τοῦτο δῆτα τὸ ὄρος ἐπὶ τὰς ἀνατο-
 λὰς ἔχει τὴν ἴδρυσιν, χρυσοῦν δὲ παρὰ τῶν ἐγγυφίων κατοσο-
 μάζεται τοῦτο μὲν διὰ τὴν δαψίλειαν τῶν ἐν αὐτῷ φουμένων
 25 καρπῶν, τοῦτο δὲ καὶ διὰ τὸ θρεμμάτων καὶ νωτοφόρων ζῶων

nomine dicuntur. quoniam ergo de Pseudabaris breviter discernimus, quae de historia sequuntur, scribere persequamur. Ogor magna ope debellatis, Colch gentis principem Chaganus gladio sustulit. ex qua gente caesa bello trescenta millia, ut cadaverum continuata series dierum quatuor viam occuparet. hunc igitur in modum victoria Chagano insigniter arridente, civile inter Turcas bellum exarsit. vir quidam vocabulo Turum cum Chaganos cognatione coniunctus, res novam, copias ingentes contraxit, collatisque cum eo signis superior discessit. Chaganus alios tres Chaganos sibi per legatos adiungit, quibus nomina propria fuerunt Sparxeugun, Cunaxolan, Tuldich. universis itaque copiis ad Icar, locum latis in campis situm, constitutis et instructis, adversariisque ibidem fortissime dimicantibus, tyrannus occumbit. eius agmen fugae se dat, et Chaganus magna cum caede ditonem in potestatem reducit. harum victoriarum laetitiam Chaganus Mauricio per legatos significavit. Icar vero a monte aureo, ut appellatur, quadringentis millibus abest. hic mons Orientem spectans partim ab ubertate et copia fructuum in eo provenientium, partim a pecudibus et iumentis, quibus est frequentissimus, apud indigenas aurei nomen invenit. est autem lege receptum apud

- εἶναι κατάκομον. νόμος δὲ Τούρκοις τῷ κρατεστέρῳ Χαγᾶνῳ
 B τοῦ χρυσοῦ ὄρους παραχωρεῖν. δυοὶ δὲ μέγιστοις τισὶ τὸ Τούρ-
 κων ἔθνος μεγαλαυχεῖ· φασὶ γὰρ ἄνωθεν αὐτοὺς καὶ ἐξ ἀρχῆς
 μηδέποτε λοιμῶν ἐπιδημίαν θιμύσασθαι, τῶν τε σεισμῶν σπάνιν
 εἶναι κατ' ἐκείνην τὴν χώραν. τὴν δὲ Βακάθ ὑπὸ τῶν Οὐννοῦ-5
 γούρων πάλαι ποτὲ πολισθεῖσαν καταπεσεῖν τοῖς σειμοῖς, τὴν
 δὲ Σογδαπήν καὶ λοιμῶν καὶ σεισμῶν ἔμπειρον πεφυκέναι. τι-
 μῶσι τοιγαροῦν οἱ Τούρκοι λίαν ἐπόκως τὸ πῦρ, ἄτρα δὲ καὶ
 V 260 ὕδωρ γεραίρουσιν· ἕμνοῦσι τὴν γῆν. προσκυνοῦσι δὲ μόνως καὶ
 C θεὸν ὀνομάζουσι τὸν πεποηκότα τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. τοῦ-10
 τῳ θύουσιν ἵππους καὶ βόας καὶ πρόβατα, ἱερεῖς κεκτημένοι, οἳ
 καὶ τὴν τῶν μελλόντων αὐτοῖς δοκοῦσιν ἐκτίθεσθαι προαγόρευ-
 σιν. κατ' αὐτὸν τὸν χρόνον οἱ Ταρνιάχ καὶ οἱ Κοτζαγρηοὶ (καὶ
 οὗτοι δὲ ἐκ τῶν Οὐάρ καὶ Χουννί) ἀπὸ τῶν Τούρκων ἀποδιδρά-
 σκουσι, καὶ πρὸς τὴν Εὐρώπην γενόμενοι τοῖς περὶ τὸν Χαγᾶνον 15
 τῶν Ἀβάρων συνάπτονται. λέγεται δὲ καὶ τοὺς Ζαβενδέε ἐκ
 τοῦ γένους πεφυκέναι τῶν Οὐάρ καὶ Χουννί. ἡ δὲ γεγονῶσα
 ἐπίθετος δύναμις τοῖς Ἀβάροις εἰς δέκα χιλιάδας ἠκρίβωτο.
 D (9) ὁ μὲν οὖν τῶν Τούρκων Χαγᾶνος τὸν ἐμφύλιον καταλυσά-
 μενος πόλεμον εὐδαιμόνως ἐχειραγωγεί τὰ πράγματα, ποιεῖται 20
 δὲ καὶ συνθήκας πρὸς τοὺς Ταυγᾶστ, ὅπως βαθεῖαν πάντοθεν
 τὴν γαλήνην ἐμπορευόμενος ἀστασιαστον τὴν ἀρχὴν καταστήση-
 ται. ὁ δὲ τῆς Ταυγᾶστ κλιματάρχης Ταῖσαν ὀνομάζεται, ὅπερ
 οὐδὲ θεοῦ ταῖς Ἑλληνικαῖς φωναῖς ἐσημαίνεται. ἡ γὰρ ἀρχὴ

Turcas potentiōri Chagano montem aureum cedere. caeterum duabus
 rebus, iisque maximis Turcarum gens gloriatur. aiunt enim iam inde a
 priscis temporibus et a principio nunquam pestilentiam eos invasisse, ra-
 rasque in ea regione terrae concussionēs existere. Bacath ab Unnugur-
 ris olim aedificatam terra conquassata corruiisse, Sogdianam vero et pe-
 stilentiam et terrae tremores experiri. Turcas admodum stolide ignem
 colunt, aëremque et aquam venerantur, telluri hymnos concinunt, ado-
 rant autem tantummodo et deum nuncupant, qui hanc rerum universita-
 tem aedificavit. huic equos et boves et oves sacrificant; habentque sa-
 cerdotes, in quibus inesse vaticinandi facultatem arbitrantur. per idem
 tempus et Tarniach et Cotzageri (hi populi etiam ex Var et Chunni
 gentibus erant) a Turcis profugi Europam immigrant, et Abaribus Cha-
 gano subiectis se admiscunt. traditum est etiam Zabender ex Var et
 Chunni propagatos. qui ad Abaros accesserunt, eos ad decem millia fuisse
 plane compertum est. (9) Chaganus igitur civili bello finito rem felicibus
 auspiciis administrat, et cum Taugastensibus foedus percutit, ut tranqui-
 lilitatem et pacem supremam undique nactus, principatum sibi omnis sediti-
 onis expertem efficeret. princeps autem in Taugast Taisan audit, quae
 vox Graeca lingua filium dei sonat. hoc regnum nullis intestinis discordiis

τῆς Ταυγάστ οὐ στασιαάζεται· γένος γὰρ αὐτοῖς τὴν χειροτονίαν
 τοῦ ἡγεμόνος παρέχεται. τούτῳ δὲ τῷ ἔθνει θρησκεία ἀγάλ-
 ματα, νόμοι δὲ δίκαιοι, καὶ σωφροσύνης ἔμπλεως ὁ βίος αὐ-
 τοῖς. ἔθος δὲ τοῦτοις νόμον μιμούμενον, μηδέποτε κόσμῳ χρυ-
 5 σῶ καλλωπίζεσθαι ἄρρενας, καίτοι ἀφθονίας πολλῆς ἀργύρου τε P 177
 καὶ χρυσοῦ κύριοι καθεστῶτες διὰ τὰς μεγάλας, καὶ ἐπωφελεῖς
 ἐμπορίας. ταύτην τὴν Ταυγάστ ποταμὸς διορίζει. πάλαι τοί-
 νων ποτὲ δύο μεγίστοις ἔθνεσιν ὁ ποταμὸς ἐμείστευεν, ἀντιθέτοις
 ἀλλήλοισ· ἐσθῆς δὲ τῷ μὲν ἐνὶ μέλαινα, τῷ δὲ ἐτέρῳ κοκκόβα-
 10 φος. ἐν τοῖς χρόνοις τοίνυν τοῖς καθ' ἡμᾶς, Μιυρκίου τὰ
 Ῥωμαίων σκῆπτρα ἐπέχοντος, καὶ τὸ ἔθνος τῶν μελαινοφύρων
 τοῖς τὴν ἔρυσθρὰν περιβεβλημένοις ἐσθῆτα διαπεραιωσάμενον
 τὸν ποταμὸν συνίστησι πῶλεμον, εἴτα νενικηκὸς τῆς ὅλης ἡγεμο-
 νίας γίνεται κύριον. ταύτην δὴ τὴν Ταυγάστ οἱ βάρβαροι λέ-
 15 γουσι κτίσαι τὸν Μακεδόνα Ἀλέξανδρον, ὀπηδικὰ τοὺς τε Βα- B
 κτριανοὺς καὶ τὴν Σογδοανὴν ἐδουλώσατο, δέκα καὶ δύο κατα-
 φλέξας μυριάδας βαρβύρων. ἐν ταύτῃ τῇ πόλει τὰ τοῦ βασι-
 λέυοντος γύναια ἐκ χρυσοῦ πεποιημένας ἔχουσι τὰς ἀρμαμάξας,
 ἔλκομένην ἐκάστην ὑπὸ βοῦδιου ἑνός, κεκοσμημένα πολυτελῶς
 20 ἐκ χρυσοῦ καὶ λίθου μεγατιμίου· εἰσι δὲ καὶ χαλιννοὶ τοῖς βουσι
 χρυσοκόλλητοι. ὁ μὲν οὖν τὴν ἡγεμονίαν ἀνεληφὼς ἐπτακοσίαις
 γυναῖξι κατεπαννυλίζετο, τὰ δὲ γύναια τῶν περιφανιστέρων τῆς
 Ταυγάστ ἀργυραῖς κέχρηται ταῖς ἀρμαμάξαις. λόγος δὲ καὶ
 ἐτέρων τὸν Ἀλέξανδρον δειμασθαι πόλιν, ἀπὸ σημείων ὀλίγων·
 25 Χουβδῶν ὀνομάζουσι ταύτην οἱ βάρβαροι. τεθνηκότα δὲ τὸν C

agitur, propterea quod princeps illic a successione generis creatur.
 status venerantur; iustis reguntur legibus; frugalitatem in omni vita
 excolunt. consuetudo est apud eos, vim legis obtinens, ut mares ornata
 auro in perpetuum abatineant, quanquam auro argentoque propter ma-
 gnoorum mercimoniorum commoditatem abundant. hanc urbem fluvius dis-
 criminat, qui olim duos frequentissimos populos dissidentes dividebat, quo-
 rum alter nigra, alter cocco tincta veste utebatur. nostris itaque temporibus,
 Mauricio imperatore, nigram gestantes transmissio fluvio rubram
 indutis bellum intulerunt, victoresque toto illo imperio potiti sunt. ur-
 bem Taugast barbari memorant Alexandrum condidisse, quando Bactria-
 nos et Sogdianam centum viginti barbarorum millibus igne consumptis
 subiugavit. uxores regiae auro et lapillis pretiosissimis conspicuae cur-
 ribus vehuntur aureis, quorum singuli a singulis iuvenis, frenis auro
 et gemmis sumptuose exornatis trahuntur. princeps cum feminis septin-
 gentis noctem exigit. nobilium coniugibus pileatae sunt argenteae. fama
 est Alexandrum aliam quoque urbem, non multis millibus distantem,
 quam barbari Chubdan nominant, aedificasse. eius principem demor-

ἡγεμόνα ἐπὶ τῶν γυναικῶν πενθεῖσθαι διὰ παντός ξυρομένων μὲν τὰς κεφαλὰς καὶ μέλαιναν περιβαλλομένων ἐσθῆτα· καὶ νόμος αὐταῖς μηδέποτε τὸν τάφον ἀπολιπεῖν. ἡ δὲ Χουβδὰν δύο μεγάλους διεληφται ποταμοῖς, αἱ δὲ τούτων ἄχθαι ταῖς κυπαρίττοις ὡς ἔπος εἰπεῖν κατανεύονται. ἔλεφαντες δὲ τῷ ἔθνε πολλοί. 5 τοῖς δὲ Ἰνδοῖς κατὰ τὰς ἐμπορείας συναναμίγνυνται· τούτους γὰρ φασὶ τοὺς περὶ τὰ βόρεια τετραμμένους Ἰνδοὺς καὶ λευκοὺς πεφυκέσθαι. οἱ δὲ σκώληκες, ἔξ ὧν τὰ Σηρώων καθέστηκε νήματα, πάνυ παρὰ τῷ τοιοῦτῳ ἔθνε πολλοὶ ἐναλλὰξ καὶ ποικίλην τὴν χροίαν κεκτημένοι, τὴν τε περὶ τὰ τοιαῦτα ζῶα φιλο- 10 τεχνίαν φιλοτιμίως ἀσκούσιν οἱ βάρβαροι. ἵνα δὲ μὴ ἔξω τῆς νόσσης τὴν ἱστορίαν παροδηγήσωμιν, μέχρι τούτων περὶ τῶν Σκυθῶν τῶν πρὸς τῇ Βακτριανῇ καὶ Σογδοανῇ καὶ τῇ μέλανι ποταμῷ.

D
V 261 10. Δεκάτῃ δὲ ἡμέρᾳ (πρὸς γὰρ τὰ περὶ Πρίσκοῦ παλι- 15
δρομήσομεν), καὶ ἄγγελοι εἰς τὸ τοῦ στρατηγοῦ σκηνοπήγιον γίνονται. ἀκηκούε τοίνυν ὁ Πρίσκος τὰ τελεχῆ καταβαλεῖν τῆς Σιγγιδόνος τὸν βάρβαρον, καταναγκάζειν τε τοὺς λαοὺς τὰ οἴκοι
P 178 καταλιπέστας εἰς τὴν πολεμίαν τὰς ἀποικίας ποιήσεσθαι. καὶ οὖν ὁ Πρίσκος μηδὲν τῇ ἀναβολῇ ἀναθείς, τὸν ποταμὸν ναυτι- 20
λόμενος, εἰς Σιγγὰν τὴν νῆσον ἑλλμενίζεται· αὕτη δὲ ἐπὶ τὸ φεῖθρον τοῦ Ἰστρου ἔχει τὴν ἴδρυσιν, ἀψίκισται δὲ Σιγγιδόνος τῆς πόλεως σημεῖα τριάκοντα. ὁ μὲν οὖν Πρίσκος τῇ νήσῳ τὰς δυνάμεις περιβαλὼν, ταχυναυτούσας ὁλκάδας περατησάμενος, ἕς δρόμωνας εἶωθεν ὀνομάζειν τὸ πλῆθος, ἐπὶ τὰ Κωνσταντιόλα παραγίνεται. ἐν τούτοις δῆτα τοῖς χώροις ἐντετυχηκῶς τῷ

tarum uxores ipsas rasis capicibus et pullatae contipenter lugent; neque per legem eius sepulcrum deserere unquam possunt. Chubdan duo latissimi amnes disterminant, quorum ripis expressi, ut ita loquar, annunt. multos habent elefantos, et cum Indis negotiantur. hos autem Indos in plaga Boreali habitantes albis corporibus esse praedicant. bombycum, unde fila Serica, magna et diversicolor apud eos copia; in quibus curandis barbari magnum et artificiosum studium praestare solent. verum ne historiam a meta proposita abducamus, hactenus de Scythia ad Bactrianam, Segdianam, et nigrum fluvium a nobis dictam esto.

10. Decimo die (nam ad Prisci res regrediemur) nuntii in eius tabernaculum afferuntur, barbarum Singidonis muros evertisse ac eives deserto lare in hostium regionem habitatum compellere. Ille nihil cunctandum ratos per fluvium insulam in eo positam et a Singidone triginta milliaribus distantem petit. ibi copiis expositis celocibus, quas vulgus dromones appellat, Constantiolam allabitur; quo in loco de Singidone

Χαγάνῳ εἰς λόγους γίνεται περὶ τῆς Σιγγιδόνος ὁ στρατηγὸς πρὸς Β
τὸν βάρβαρον. καὶ δῆτα ὁ βάρβαρος ἐπὶ τῆς ὄχθης τοῦ ποτα-
μοῦ ἐφιζάνων τὰς ἀποκρίσεις παρῆχετο, ὁ δὲ Πρίσκοσ ἐπιβεβη-
κὼς τῆς ὀκκάδος τῆς ἐντεύξεως εἶχετο. φασὶ τοιγαροῦν τῆς δια-
5 λέξεως τὸν Χαγᾶνον ἀπάρξασθαι, εἰπεῖν δὲ τῷ Πρίσκῳ “τί
ὑμῖν, ὦ Ῥωμαῖοι, καὶ τῇ γῇ τῇ ἐμῇ; τί περατέρῳ τοῦ πρέ-
ποντος πόδας ἐκτείνετε; ξένος ὁ Ἰστροσ ὑμῖν, τὸ ῥόδιον τούτου
παλέμιον. ὅπλοισ ἐκτησάμεθα τοῦτον· τῷ δόρατι τοῦτον ἐδου-
λωσάμεθα. ἔπαγε τῆς ἀτοπίας, ὦ Πρίσκει. μὴ διαλύσης C
10 ἡσυχίαν δώροισ ὑμῖν πραγματευθεῖσαν πολλοῖσ. αἰδέσθητι τὰς
σπονδάσ, δυσωπήθητι τὴν τῶν ὄρκιων ἀσφάλειαν. ἤγελσθω
εὐβουλλία τῆς ἐγκριρήσεωσ, τὸ συνοῖσον τῆς ἐπιβολῆσ τῶν πραγμά-
των. μὴ μετὰ τὸ παθεῖν βουλευσώμεθα. πρὸ τῆς ἐπιβολῆσ
ἢ βουλή. ἀδικεῖσ τῇ προπετείᾳ τὰ πρῶγματα. τὸν κακῶσ βου-
15 λευσάμενον πρῶτον ἢ ἐγκρίρησισ ἔβλαψε. κλέπτεισ τὸν πόλεμον,
στρατηγέ. εἰρήνην ἐνόθωσασ καὶ παράταξι, ὡσ φίλοσ σπεν-
δόμενοσ καὶ ὡσ ἐχθρόσ συμπλεκόμενοσ. ἢ θάτερον τοῖνον ἀπό-
λειπε, ἢ τὴν ἡρεμίαν μὴ τάραττε.” ἔφησε δὲ καὶ ταῦτα ὁ βόρ-
βαροσ ἐπὶ λέξεωσ. “κρίναι ὁ θεὸσ ἀνὰ μέσον Χαγάνου καὶ ἀνὰ
20 μέσον Μανρικίου τοῦ αὐτοκράτοροσ. ἢ παρὰ τοῦ θεοῦ ποτὲ
ἐκζητήσοι ἀντίδοσισ.” λόγοσ δὲ Πρίσκον ἐν ἀντιθέσεωσ μοῖρα
ταῦτα προσηυεῖν τῷ Χαγάνῳ. (11) “ἀδικεῖσ Σιγγιδόνα τὴν D
πόλιν, ὦ ἄνθρωπε. τί τὰ τεῖχη καθελὼν πρὸσ ἀποικίασ ἀντὴν
δυστυχεῖσ; ἐπιτείνεισ τυραννῶν ὡσ ἀδικούμενοσ. ἐπηρεάζεσθαι

cum Chagano super ripa fluminis considente in colloquium venit: Priscus e navi verba faciebat. aiunt igitur Chaganum priorem his diebus Priscum compellasse. “quid vobis, Romani, cum provincia mea? quid ultra quam fas pedem profertis? Ister vobis externus, eius unda hostilis est. armis hunc acquisivimus; hastis hunc subegimus, apage cum facinore istos tam iniquo, Prisce: ne quietem, quam vobis tot dona in nos profecta pepererunt, disturba. reverere foedus, reverere cautionem sacramenti. bonum consilium audendi impetum et futura utilitas aggressionem negotii antecedit. ne post malum adeptum consueamus. priusquam incipias, deliberato opus est. praecipiti ista temeritate te ipse laedis. qui male consulit, ei primo coepta nocent. insidiese et fraudulenter bellum geris, o dux. pacem et conflictum sustulisti, dum foedus facis ut amicus, et oppugnans tamen ut hostis. aut alterum igitur horum desere, foedus, inquam, et aperte arma infer: aut quietem ne turba.” insuper haec ad verbum effatus est. “iudicet deus inter Chaganum et imperatorem Mauricium, et is aliquando retribuatur.” tum Priscum Chagano huiusmodi responsum reddidisse accepimus. (11) “heus tu, iniuria Singidonem laedis. quid moenibus eius destructis cives transmigratione im-

- ὑπὸ Ῥωμαίων περιθρῦλλεῖς. ἕασον ἡριμεῖν λαὸν δυστυχήσαντα. ἀπόσχου πόλεως, ἢ συμφορῶν περικυμαίνουσι κλύδωνες. ἔλθῃ-
 σον τὴν πολλὰκις ὑπὸ σοῦ πορθηθεῖσαν. ἐπίθες τῇ πλεονεξίᾳ
 καὶ ὄρους· ποίησον αὐτῇ καὶ μεταίχμιον. διδάξον αὐτὴν φιλο-
 P 179 σοφῆσαι τὸ μέτρον. μέχρι τινὸς σταθῆσεσθαι πρόσταξον. οἴμαι 5
 πολλοὺς κόσμους αὐτῇ μὴ ἔξαρκεῖν πρὸς τὴν ἔφεισιν. ἄοριστον
 βούλημα οὐ λαμβάνει κράτος ἀσάλευτον. οὐδὲν ἀκέρεστον πά-
 γιον. τὸ μὴ μέτρω ταλαντευόμενον οὐδὲ σφετερίζεσθαι πέφυ-
 κεν. ἀνεπίκτητόν ἐστι τὸ ἄπειρον. καταστασιάζεται τὸ ἀσύμ-
 βατον. ἐπίθου κρηπίδα τῷ ἔρωτι, μεθόδευσον τῷ κόρῳ τὸ 10
 ἄσχετον. ἄπληστος ὀφθαλμὸς αἰεὶ τι καινὸν νοσηλεύεται. ἀντι-
 μετρεῖται τοῖς ἀνθρώποις τὰ πράγματα τὰ τῆς τύχης, ἀντηχεῖ
 ταῖς τροπαῖς. οὐδὲν ἐθδαιμονίας καθέστηκε ἔνυστικώτερον. ἢ
 B νίκη κομᾶ τῷ πτερῶ, καὶ θριάμβων ὀλισθάνουσι πόδες. οὐκ
 ἐστι τροπαίων φύσις ἀθάνατος. σήμερον ἐπεγελῶσαν τὴν ἡμέ- 15
 ραν ὄρεῖς ῥοδοειδῆ τε καὶ κροκινίζουσαν καὶ ὄλην ὡς ἔπος εἶπεν
 V 262 φωτεινὴν καὶ διαλάμπουσαν· αὖριον ὄψη ταύτην αὐτὴν σκυ-
 θρωπὸν ὁμοῦ καὶ δυσείμονα, ἀχλύϊ καταρδευομένην πολλῇ, καὶ
 ἀπὸ συστημάτων νεφῶν μελαινομένην συλλήβδην εἶπεν πρὸς
 ἀπρέπειαν.” 20

Θυμῷ τοιγαροῦν διακόψας ὁ Χαγῦνος τὰ ῥήματα, πολ-
 λὰς καθαιρήσειν προσηπελιῆσε πόλεις. ὁ μὲν οὖν βύρβαρος πῆν
 καθέδραν ἀπολιπὼν πρὸς τὴν ἑαυτοῦ σκηπὴν ἐπανέβλεψεν· ὁ δὲ

peranda afflictas? quasi iniuriam acceperis, ita saevis. a Romanis te
 violenter invadi rumorem spargia. sine vexatum abs te populum respi-
 rare. abstinere ab urbe, quam calamitatum fluctus inundant. miserere il-
 lius, quam toties ipse depopulatus es. praescribe modum avaritiae.
 fac in medio aliquid relinquit. doce illam mediocritatem. iube aliquous-
 que progressam consistere. equidem plures mundes aviditati tuae non
 puto sufficere. voluntas infinite cupida stabile imperium non adipiscitur.
 nihil inexplebile fixum ac firmum est. quod ad mensuram non exigitur,
 nec proprium effici solet. acquiri quod immensum est non potest. non
 congruentia discordiis semper obnoxia sunt. adde metas cupidina; satie-
 tate insatiabilitatem persequere. oculi nunquam expleantur: semper no-
 vi aliquid, ut morosus aegrotus, concupiscunt. fortuna hominibus facta
 remetitur, et mutationibus contra respondet. felicitate nihil fluxum mag-
 nis. victoria est pennatissima, et labiles triumphorum pedes. non est
 sempiterna tropaeorum conditio. hunc diem rideantem, roseaque et cro-
 cea pulcritudine iucundum, totumque (ut verbo dicam) lucidum ac splen-
 didum aspicias. cras alium, tristem simul et deformi habitu, nebula
 multa circumfusum et nubium multitudine, ut summam dicam, foeda
 atratam videbis.”

Hic Chaganus ira stimulatus dicentem interpellans, multas adhuc
 urbes sese eversurum minuitur; relictaeque ripa ubi sedebat, in taberna-

Πρίσκος τὸν Γουδοῦν μετακλήτων ποιησάμενος, καὶ Ῥωμαϊκῇ
 τοῦτον περιφράξας δυνάμει, τῇ Σιγγιδόνι βοηθεῖν ἐγγυλάσεται. C
 ἀτὰρ ὁ Γουδοῦς ἐπὶ τὴν Σιγγιδόνα ναυτιλλεται· τὴν γὰρ Σιγγιδόνα
 δύο ποταμοὶ ἀγκαλιζονται, ὃ τε Σάος καὶ Ἀράος. ἐπεὶ δὲ οἱ
 5 περὶ τὴν Σιγγιδόνα βάρβαροι Ῥωμαϊκὰς δυνάμεις ναυπηγησαμέ-
 νας κατείδον, τὰς ἀμάξας πρὸ τοῦ ἄστεος συστησάμενοι χαρα-
 κούσι τὴν πόλιν. τὴν τοίνυν τῶν Ῥωμαίων ὄρμην μὴ ὑπομενε-
 νηκότες οἱ βάρβαροι, ἅμα δὲ καὶ τὸν λαὸν τῆς πόλεως ὀρρωδή-
 σαντες, εἰς φυγὴν ἀποκλίνουσι. οὕτω μὲν οὖν ὁ Πρίσκος ἀτυ-
 10 χούντα λαὸν διωσάσαστο. δευτέρῃ δὲ ἡμέρᾳ περιβάλλουσι ταίχη
 τῇ πόλει. ὁ δὲ Χαγᾶνος ἐπὶ τούτοις παρεδριμύττειτο, τὴν τε
 καρδίαν σφαιριζόμενος ἀγγέλους πρὸς τὸν Πρίσκον ἐξέπεμπεν,
 εἰς τὸ φανερὸν τὰς σπονδὰς διαλύων. δεκάτῃ δὲ ἡμέρᾳ, καὶ
 τὰς περὶ αὐτὸν δυνάμεις συναθροίσας ὁ βάρβαρος ἐπὶ τὸν Ἴόνιον
 15 κόλπον στρατεύει τὴν σάλπιγγα. (12) περὶ τούτους τοὺς τό- D
 πους ἡ Δαλματία χώρα κηδέσθηκε. τοίνυν ἱκανοὺς χάρακας ὁ
 βάρβαρος ποιησάμενος εἰς τὰς λεγομένας Βάγκεις ἐχώρησε, καὶ
 δὴ παραστησάμενος τὴν πόλιν τοῖς μηχανήμασι τεσσαράκοντα
 ἐξεπόρθησε φρούρια. ὁ δὲ στρατηγὸς τούτων διακνηκῶς τῶν P 180
 20 δεινῶν δισχίλοις μαχίμοις ὄπλιξι τὸν Γουδοῦν, ἐπὶ κατασκοπῇ
 τε τῶν πραττομένων τοῦτον ἐξέπεμπεν. ὁ μὲν οὖν Γουδοῦς
 ἀναλαβὼν τοῦ ὀπλιτικοῦ τοὺς λογάδας τῆς ὀδοπορίας ἀπῆρχετο.
 ἐκκλίνει τοιγαροῦν τὰς λεωφόρους ὁ Γουδοῦς, καὶ διὰ δυσχωρίας
 ἀγνώστων τε ἀτραπῶν τὴν βᾶδισιν ἐπεποίητο, ἵνα μὴ που πολε-
 25 μίας ὕψεως ἐπιφανείσης αὐτῷ ἐπισυρομένης πλήθῃ βαρβάρων

eulum suum revertitur. Priscus Guduis accensitum sumptis copis Sin-
 gidoni succurrere iubet. Guduis Singidonem, duobus fluminibus Sao et
 Drao cinctam, navigat. barbari ut Romanos navibus compactis adnavigare
 conspexerunt, currus ante oppidum pro munimento seu vallo obli-
 ciunt. verum eorum impetum non sustinentes, simul etiam incolas me-
 tuentes, in fugam se conferunt. ita Priscus populum miseris circum-
 ventum conservavit. altero die mures circum urbem reaedificavit. quod
 acerbè ferens, et tabescens animo Chaganus, missis ad Priscum nuntiis
 foedus pacem reseruat, ac luce decima coacto exercitu suo in sinum
 Ionium dedit. (12) prope hosce locos posita est Dalmatia regio. mul-
 tis igitur castris barbarus Banges, ut dicuntur, venit, oppidoque operi-
 bus admotis in potestatem accepto quadraginta insuper castris vastavit.
 quae calamitas ubi ad aures ducis accidit, Guduis cum duobus armato-
 rum millibus ad res lustrandas mittit. is cum delectis iter agit, ac viam
 regiam declinans, per loca difficilia semitanque incognitas graditur, nec
 ubi hostili facie multorum barbarorum obviam in exitum discrimen la-

B εἰς τοῦσχατον κακὸν παραγένηται. καὶ οὖν γενόμενος τῶν βαρ-
 βάρων πλησίον ὄρᾳ ἐξ ἀπόπτου τινὸς περισκοπῆς πλήθη λαῶν
 παροδεύοντα. ἀποστείλας τοῖσιν πεζοὺς ἄνδρας τριάκοντα
 παρακαλεῖται ἰχνηλατεῖν τὸ πολέμιον. καὶ γοῦν οἱ Ῥωμαῖοι
 διὰ τινων παρεκτετραμμένων ὁδῶν ἐποιοῦντο τὴν βᾶδισιν. ὑπὸ 5
 δευτέρῃ τοιγαροῦν φυλακῇ τῆς νυκτὸς ἔλλοχῶσιν ὡς ἐν παρα-
 βύστῳ τιλὶ τὸ βάρβαρον ἀνιχνεύοντες. ἐν ταῖς ὕλαις τοιγαροῦν
 ἀποκρυπτόμενοι, καὶ τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὰ μέσα παροδευούσης ση-
 μεῖα, ψυχῆς ἀρετῇ ἐφίστανται τοῖς βαρβάροις οἱ Ῥωμαῖοι καθύ-
C δουσιν. ἀπὸ σημείων δὲ δύο περιτυχόντες ἀνδράσι τρισὶ κραι- 10
 παλῶσι καὶ λίαν πεφυκόσιν ἑξοίνοις, τούτους ζωγρήσαντες, ὡς
 οἶόν τε ἦν ἀνετάσαντες τὰς τῶν πολεμίων ἐπιβουλὰς ἀπόσας
 διέγνωσαν. οἱ μὲν οὖν Ῥωμαῖοι δεσμοῖς περιβαλόντες αὐτοὺς
 τῷ Γουδοῦϊ ζῶντας ἐξέπεμψαν. Γουδοῦϊς δὲ ὁ ταξίαρχος με-
 μαθηκὼς ὅπ' αὐτῶν δισχίλοις ἀνδράσιν ὀπλίταις ἐπὶ φρουρᾷ 15
 τῆς λείας τὸν Χαγῆνον συμφράξασθαι, ἤσθη ἐπὶ τῇ ἀγγλίᾳ.
D καὶ οὖν ἀποκρύπτεται ἐν τινὶ φάραγγι. οἱ μὲν οὖν βάρβαροι
 λαμπούσης ἡμέρας τὴν προνομίην διεσώζοντο, ὁ δὲ Γουδοῦϊς
 ἐπὶ τὰ νῦτα τούτων γενόμενος ἀθρόως τε ἐπιθέμενος τῷ δό-
 ρατι πάντας διέφθαρεν, καὶ ἀνασώσάμενος τὴν λείαν πρὸς τὸν 20
 Πρίσκον μεγαλοψύχῳ φρονήματι διεκόμισεν. ὁ δὲ Χαγῆνος
 ταῦτα δὴ τὰ τῆς ἀποτεύξεως μεμαθηκὼς ἀδυναμῆ ἄπολλῃ κατε-
V 263 βέβλητο. ἐπὶ μῆνας τοιγαροῦν ἑκτωκαίδεκα καὶ περαιτέρῳ Ῥω-
 μαίοις τε καὶ βαρβάροις τοῖς ἀπὸ τὸν Ἰστρον αὐλιζομένοις οὐδὲν
 ἄξιον συγγραφῆς διαπέπρακται. 25
 Ἔτους δὲ ἑννεακαίδεκάτου ἐπιστάντος τῷ αὐτοκράτορι

beretur. factus igitur barbaris propior, ex alta quadam specula globum
 praetereuntem videt. mox triginta mittit, qui eorum vestigia observent.
 per devia igitur Romani iter carpunt, ac sub secundam vigiliam noctis,
 quasi in latebris quibusdam barbaros indagarent, in silva per insidias
 sese condunt; mediae nocte, virtute duce dormientes opprimunt. dua-
 bus inde leucis in tres campula et vino graves admodum incidentes, cap-
 tos, quantum possunt, examinant, omnia hostium molimina expriment,
 manicas iniiciunt, Gundui vivos mittunt Gunduis taxiarachus ubi Cha-
 ganum ad praedam custodiendam duo millia constituisse ab eis didicit,
 nuntio laetus ac in valle quadam occultat. barbari mane praedam ascer-
 vabant, cum Guduis a tergo confortim invadens omnes interimit, prae-
 damque receptam ad Priscum gloriabundus transmittit. Chaganus co-
 gnito adverso eam tristitia multa obruitur. ad menses igitur decem et
 octo, atque etiam amplius, Romanis ac barbaris apud Istrum versantibus
 nihil scriptio dignum est actum.

Anno decimo nono imperatori futura praenuntiatur, et communis

ἡ τῶν μελλόντων προαγόρευσις γίνεται, τὰ τε κοινὰ τοῦ κόσμου ἔξομολογοῦνται παθήματα· ἀνὴρ γάρ τις πρὸς τὸν τῆδε κόσμον διαλυσόμενος καὶ ἐν ἀσκήσει θεωρίαν τῶν ἀπορρήτων μετεληφώς ἐπὶ τε τὸν μονήρη βίον κατακλιθεὶς, σπάθην 5 γυμνώσας, ἀπὸ τοῦ λεγομένου φόρου (τῶν ἐπισήμων δὲ οὗτος τόπος τῆς πόλεως) μέχρι τῶν προαυλίων τῶν ἀνυκτίρων ξιφῆρης διαδραμῶν, ἅμα τὸν αὐτοκράτορι τοῖς παισὶν ἐν φόνῳ μαχαίρας τεθνήξασθαι προηγόρευεν. ὦρα δὲ θέρους καὶ λόγος Ἡρωδιανὸν τῷ Μαυρικίῳ ἐς τὸ φανερὸν προσαναγγεῖλαι τὰ ἀπο- 10 τεύγματα· ὁ δὲ ἀνὴρ ἐκ τῆς θείας ὁμοφῆς κατισχυρίζετο τὰ τῆς προφητείας ἐπιφανῆσαι αὐτῷ.

13. Καὶ γοῦν ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ ὁ παρὰ τοῖς Ἀβάροις P 181 Χαγᾶνος τιμώμενος, τὰ περὶ αὐτὸν συλλεξάμενος πλήθη, περὶ τὴν Θρακικὴν Μυσίαν χωρεῖ, εἶτα Τομέαν τῇ πόλει ἐπίσταται. 15 τούτων ὁ Πρίσκος πυθόμενος ἐκηραζομένη τῇ πόλει προσομιλεῖ. Ῥωμαῖοι τοιγαροῦν καὶ οἱ βάρβαροι εἰς τὰ περὶ Τομέαν τὴν πόλιν στρατοπεδεύοντες ὥρας ἐπιγνομένης χειμῶνος οὐδαμῶς τὸν χάρακα διελύσαντο. τοῦ δὲ ἦρος ἀνίσχοτος λιμὸς τοῖς Ῥωμαίοις ἐνέσκηψε. μελλούσης δὲ ἐπιβῆσεσθαι τῆς μεγάλης τῶν Χριστιανῶν 20 ἑορτῆς, καὶ πάθος ὁμοῦ καὶ ἀνύστασιν τοῦ σωτήρος ἑορτάζωζιν Θεοῦ, τοῦ τε λιμοῦ τοὺς Ῥωμαίους καταπιέζοντος, παραδόξῳ προνοίᾳ τινὶ ὁ Χαγᾶνος πρὸς τοὺς Ῥωμαίους πρὸςβέβηται. ἡ δὲ ἀξίωσις ἦν λύσιν τῷ λιμῷ ἐπιθεῖναι. ὁ μὲν οὖν Πρίσκος ἐπὶ τῷ καινοπρεπεῖ τῆς ἀξιώσεως δηπόρει τε καὶ ἠπίσται· ἐπεὶ δὲ 25 πίστεις Ῥωμαῖοί τε καὶ βάρβαροι ἔδοσαν καὶ ἀντελάμβανον, πεν-

mundi calamitas palam profertur. nam vir quidam, qui rebus vitae huius valedixerat, et monasticum institutum sectatus oexercitatione contemplationis arcana didicerat, gladium vagina vacuum prae se ferens, et a foro quod dicitur (est autem hic urbis locus illustris) usque ad vestibulum palatii currens, Mauricum ipsum liberosque eius gladio caesum iri vaticinatur. aetate item Herodianum quendam, qui se id divinitus accepisse affirmabat, eidem Mauricio publice exitium praedixisse vulgatum est.

13. Per hoc tempus Chaganus Abaris honoratus copias suas colligit, et ad Moesiae Thraciam iter intendit, deinde Tomeam aggreditur. quod ubi Priscus rescivit, urbi afflictae cum auxilio adest. Romani igitur barbarique ad Tomeam castra habentes, quanquam hieme interveniente, perseverant. vero appetente Romanos fames occupat. cumque Christianis solennia mortis et resurrectionis domini salvatoris in foribus essent, Romanique comestus inopia premerentur, inexpectata quadam providentia, Chaganus legatione missa significat, si eis placeat, velle se eorum famem depellere. Priscus petitionis novitate anceps haerere ac diffidere. postquam vero inter utroque data et accepta est fides,

Θημέρους σπονδάς συστησάμενοι τὴν ἀφοβίαν ἐπραγματεύοντο. ἀμάξας τοιγαροῦν ὁ Χαγᾶνος ἐπισιτισμοῦ λιμώττουσι τοῖς Ῥωμαίοις παρείχετο. διὰ τοῦτο μέχρι τῶν χρόνων τῶν καθ' ἡμῶς τῶν παραδοξολογουμένων τὰ τῆς βαρβαρικῆς φιλανθρωπίαις ταύτης καθέστηκε. τετάρτη δὲ ἡμέρα, καὶ τῆς Ῥωμαϊκῆς δυνάμεως εὐδηνούσης τοῖς πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαιοτάτοις τῷ βίῳ ὁ Χαγᾶνος πρέσβεις ἐξέπεμπεν, Ἰνδικὰς ὑπὸ τοῦ Πρίσκου λαβεῖν ἀξίων κερυκείας. ὁ μὲν οὖν στρατηγὸς τοῦ βαρβάρου τὴν ἀξίωσιν ἐθεράπευε, πέπερὶ τε ἐξέπεμψε καὶ φύλλον Ἰνδῶν κασίαν τε καὶ τὸν λεγόμενον κόστον. ὁ δὲ βάρβαρος τὰς Ῥωμαϊκὰς ἀπολαβὰν δω- 10
 D ρεάς, καταρωματισσόμενος ἦσθη λίαν περιχαρῶς. γίνεται τοῖον ἀπόμαχος μέχρις οὗτο Ῥωμαίοις ἢ δημοτελῆς ἐκείνη καὶ μεγάλη πανήγυρις ἐπεπέραστο. σνηυλλίζοντο τοιγαροῦν τὰ ἀντίθετα, καὶ οὐκ ἦν δέος ἐν ἑκατέραις δυνάμεσιν. οὐκοῦν ἀποτεριμα-
 ζούσης τῆς ἑορτῆς ἀγγέλους ὁ Χαγᾶνος ἐξέπεμψε, διακρίνεσθαι 16
 ἀπ' ἀλλήλων ἀξίων τὰς δυνάμεις. οὕτω μὲν οὖν διαχωρίζεται ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων ὁ βάρβαρος.

Ἐκταῖος δὲ ὁ Χαγᾶνος ἐπεὶ ἀκηκοί Κομεντιόλον δυνάμεις ἀναλαβόμενον μέλλειν τῇ Νικοπόλει προσομιλεῖν, τὸ ὄπλιτικὸν συλλεξάμενος κατὰ Κομεντιόλου στρατοπεδεύεται. Κομεντιόλος 20
 δὲ ἤκειν τὸν Χαγᾶνον ἀκούσας ἐπὶ τὴν Μυσίαν χωρεῖ, ἐπὶ τε Ζικιδίβα τὰς σκηνὰς συνενήξατο. ἑβδομαῖος δὲ εἰς Ἰατρὸν ἀφικνεῖται τὴν πόλιν. ὁ δὲ βάρβαρος εἴκοσι παρασάγγας ἀφεστήκει Ῥωμαίων. νυκτὸς δὲ μεσοῦσης ἐν ἀπορρητῇ πρὸς τὸν Χαγᾶνον
 P 182 ὁ τῶν Ῥωμαίων στρατηγὸς ἐξέπεμψεν ἄγγελον. εἶτα τὸ Ῥωμαϊ- 25

9. Ἰνδικὸν Εξε. *ibid.* τὸ Εξε.

clerum quinque compositis indutiis, Chaganus esurientibus planstra cibariis referta submisit. quocirca usque hodie barbarica ista humanitas ut admirabilis et praeter omnium opinionem exhibita celebratur. die quarto, cum iam Romani rebus ad victum requisitis abundarent, Chaganus a Prisco Indica aromata petit; cui ille morem gerens, piper, folium Indicum, casiam et costum, ut vocatur, mittit, barbarus donis Romanorum acceptis et aromatibus delinitas incredibiliter laetatur, et ab armis temperat, quoad publica illa et praecipua celebritas praeteriit. habitabant igitur simul sub hisdem pellibus extra omnem metum adversariae copiae. festis diebus transactis Chaganus per nuntios agmina secerni postulat. ita Romani a barbaris separantur.

Die sexto, ubi comperit Comentiolum venturum cum exercitu Nicopolim, adversus eum procedit. Comentiolus id resciscens in Mysiam abit, et ad Zicidiba castra locat. die septimo ad Iatrum urbem accedit. barbarus viginti parasangis a Romanis aberat. nocte media dux Romanus secreto nuntium ad Chaganum mittit. deinde obiter, et quasi

κόν προσέταξεν ἔξοπλισοῦσθαι, ὡς ἐκ τοῦ παρήκοντος τὸν λόγον ποιούμενος· οὐ γὰρ ἔφησε Ῥωμαίοις ἐξ ἑωθινοῦ ποιήσασθαι παράταξιν. οἱ μὲν οὖν Ῥωμαῖοι τοῦ πολιμαρχοῦ χάριν ὑποτοπάζαντες ὀπλοφορεῖν προστάξαι τοῦτοις τὸν στρατηγόν, τοῖς σιδη- V 264
5 ρίοις χιτῶσι τὰ περιστέρνια φράττουσιν· ἰδοὺ γὰρ αὐτοῖς ἐξέτασιν τοῦ ὀπλιτικοῦ ποιήσασθαι ἐθέλειν τὸν στρατηγόν. τὰς ἀκτῖνας τοίνυν ἤλιον περιβαλόντος τῇ γῆ, ὄρωσιν οἱ Ῥωμαῖοι μετ' ἐκκοσμίας συντεταγμένοι τὸν βάρβαρον, τὴν τε ἔκταξιν κατ' αὐτῶν συντόμως ποιούμενον. αἱ μὲν δυνάμεις αἱ περὶ τὸν
10 Κομεντίολον ἰβλασφήμεον εἰς τὸν πολέμαρχον, αἴτιον αὐτὸν τῆς παρασκευάστου ταύτης ἀκοσμίας κατατιώμεναι. Θρόλλου τοιγαροῦν γεγονότος μεγίστου μένει ὁ βάρβαρος ἀπὸ σημείων δύο τῆς Ῥωμαίων πληθῆος. (14) Ῥωμαῖοι τοιγαροῦν θρασυμένοι B
ἀναβολὴν τῆς ἐπιβολῆς τοῦ βαρβάρου λαμβάνοντας σιδηροφο-
15 ροῦσιν ἅπαντες λίαν ὀπλιτικῶς, καὶ ἦν αὐτοῖς τὸ κακῶς παροφθῆν πρὸς διόρθωσιν εὐκαιρον. ὁ γὰρ Κομεντίολος τὰς τάξεις ἐτάραττε, ποτὲ μὲν ἀπὸ τῆς μέσης φάλαγγος τὰς δυνάμεις μετατιθέμενος ἐπὶ τὸ ἐνώνυμον κέρας, ποτὲ δὲ τοὺς ἀπὸ τῶν ἐνώ- C
νύμων δυνάμεων ἐπὶ τὴν δεξιὰν μεταβάλλων. τῇ τοίνυν ἄλλο-
20 προσάλλω μεταθέσει τῶν τάξεων πολλῆς γίνεται αἴτιος ἀκοσμίας. ἐντεῦθεν τάραχος ταῖς τάξεσι συνεκέρησε. καὶ οὖν ὁ στρατηγὸς τῷ δεξιῷ τῆς παρατάξεως κέρατι ἐν παραβύστω ἐδήλου τὴν ἀποσκευὴν διασώσασθαι καὶ πρὸς φυγὴν κεραιτικῶς χωρῆσαι. ἀπὸ πολλοῦ τοίνυν τοῦτο ὑποτεταγμένοι περιπτυσσόμενοι ἀποκλίνουσιν
25 πρὸς φυγὴν. ἐντεῦθεν αἱ λοιπαὶ τῶν Ῥωμαίων δυνάμεις τοῦτο D
θρασυμένοι πρὸς τάραχον καταπίπτουσι. θυομένου τοιγαροῦν

in transitu loquens, militem arma capere iubet: non enim dixit illos mane confecturos. Romani conlectantes ducem sua causa iubere arma expediri, quod exercitum in armis lustrare vellet, tunicis ferreis pectora communiunt. ubi sol radios per terras diffudit, barbarorum ordines contra infestos tendere aspiciunt. tum convicia in ducem iactantes ipsum ut confusionis istius dedita opera auctorem accusant. tumultu igitur ingenti excitato, barbarus altero lapide a Romanis constitit. (14) Romani cernentes barbaros gradum sistere, omnes ferro sese quam maxime instruunt; quodque male neglectum fuerat, id eis emendandi opportunitatem porrigit. Comentolus autem perturbare ordines, et nunc quidem e media phalange in sinistrum, nunc e sinistro in dextrum cornu transferre. qua commutatione multam in exercitum confusionem perturbationemque induxit. eos igitur qui dextrum cornu tenebant, occulte monet ut collectis vasis repente fugam ineant. quod illi pro beneficis singulari amplectentes, terga vertunt. hoc viso reliquae copiae tumul-

τοῦ ἡλίου ἀπὸ σημείων δύο Ῥωμαίων ποιησαμένων χάρακα, ἐν τούτῳ δῆτα τῷ χώρῳ στρατοπεδεύονται. οἱ δὲ Ἄβαραι οὐ μεταφοίτων τὸν τόπον, ἔνθα τῇ προτεραία τὰς διατριβὰς ἐποιήσαντο. μεσοῦσης δὲ τῆς νυκτός, ἐν προσχήματι προθιόντων τινῶν ἐπιλέκτους ὁ στρατηγὸς συμφραξάμενος, ἐν ἀπορρήτῳ διαφυγεῖν αὐτοῖς ἐγκλεῖται. εἶτα ἐξ ἑωθινοῦ ὁ Κομεντιόλος τῷ σιδήρῳ ὡς ἔπος εἰπεῖν ἐνοπλισάμενος κατειρωνεύετο ὡς ἀπὸ τεττάρων σημείων κνηγετεῖν. διὰ τοι τοῦτο, ἥ ποδῶν εἶχε, τὴν ἀπόδρασιν ἐποιεῖτο. ἡλίου τοίνυν μεσοῦντος εἰς ἔννοιον τῆς Κομεντιόλου ἀνοίας τὰ στρατόπεδα γίνεται, καὶ τοῦ στρατηγοῦ κατανενοηκότα τὰς φροντίδας, πρὸς φυγὴν μετατεθέντα, τὸν γείτονα διπεραιώσαντο ποταμόν, καὶ ἀποδιδράσκουσι μετὰ τινος ἀκοσμίας μεγίστης τεσσαράκοντα σημεία ἀπὸ τοῦ χάρακος. ἐπεὶ δὲ ἀννημιόδεντος ἡ ἀποφοιτῆσι ἦν, μέγιστοις περιπίπτουσι φόβοις. οἱ δὲ βάρβαροι κατόπιν βαδίζοντες τὸν λεγόμενον Ἰατρὸν διενήξαντο ποταμόν. ἐπιθεμένων τοίνυν τῶν πολεμίων Ῥωμαίους, τὸ ὀπλιτικὸν ἀπορία καὶ δέος μετήσχετο. γίνεται τοίνυν ἡ φυγή κραταῖα τῆς Ῥωμαίων πληθύος. ἐντεῦθεν οἱ βάρβαροι τὰ ἐχρήματα τῶν διαβάσεων περικύθηται· κλεισούρας τῇ πατρίῳ Ῥωμαῖοι φωνῇ ἀποκαλεῖν ταῦτα εἰώθασιν. ἅτῃ ἀναιροῦνται 20 τῶν Ῥωμαίων πολλοί. ἐπεὶ δὲ ὁ φόνος τοῖς Ῥωμαίοις ἦν διαρκής, τὸ ὀπλιτικὸν συστησάμενον φάλαγγα ἐξωθίζεται βίᾳ τὸν βάρβαρον. οἱ τοίνυν Ἄβαραι τῇ ῥύμῃ τῆς ἐπιθέσεως ἀποφοιτῶσι τῶν διαβάσεων. οὕτω μὲν οὖν οἱ Ῥωμαῖοι μεγάλοις κινδύνοις τῶν παρόδων ἀντιλαμβάνονται. ὁ δὲ Κομεντιόλος ἀσχήμεν φυγῇ 25

11. μετατεθέντα IP.

tuantur. sole terris ablato, Romani duobus ab hoste milliariibus in castra sua redeunt. Abares loco hesterni non excedunt. nocte alta, specie quorundam praecurrentium dux quibusdam delectis et armatis, clam iubet uti fugam arripiant. mane, ut brevis sim, ferro instructos venationem institutorum se post 4 milliaria simulat, atque ita summa celeritate fugit. meridie milites Comentoli amentia perspecta cogitationibusque intellectis, dantes se in pedes flumen traiciunt, confusioneque maxima quadraginta millia passuum a castris fugitant, quod autem duce carebant, metu ingenti tenebantur. barbari sequentes Iatrum amnem transeunt. hoste instanti, Romani et formidine et consilii inopia conflictati, fugam summo constu persequuntur. tum barbari transitus munimenta, quas patria lingua clausuras Romani appellare consueverunt, circumcidunt. magno Romanorum numero interfecto, milites praesidiarii in phalangem densati vi barbaros pellunt. Abares adversus vim tantam impares transitum deserunt, quem Romani acri praello recuperant. Co-

πρὸς τὰ Δριζίπερα παραγίνεταί, καὶ ταῖς πόλεις προσομιλήσας τοῦ ἄστυος ἤξιον εἰσόδου τυχεῖν καὶ θερμοῖς ὕδασι ἀπορρῦμασθαι. οἱ δὲ ἄστοι ὕβρῃσι καὶ λίθοις τὸν ἀπόμαχον στρατηγὸν ἀπεπέμνοντο. ὁ δὲ Κομεντιόλος ἐπὶ τὰ τεῖχη γίνεται τὰ μακρὰ. 6 οἱ δὲ βάρβαροι κατὰ μικρὸν τῶν Ῥωμαίων εἰς τοῦπίσω τραπέζων ἐπὶ τὰ Δριζίπερα παραγίνονται, τὴν τε πόλιν ἐπόρθησαν, καὶ τὸν Ἀλεξάνδρου ναὸν τοῦ περιφανοῦς ἐν τοῖς μάρτυσι τῷ πεμφάγῳ πυρὶ κατηράλωσαν. τὸν τε τάφον τοῦ μάρτυρος εὐρηκότες ἀργίῳ περιρροούμενον ἀνοσίως σκυλεύουσι, καθυβρίζουσι τε τῇ ἐκβολῇ καὶ τὸ σῶμα τὸ ἐπὶ τῷ τύμβῳ ἐγκαθήμενον, καὶ λίαν ἐπὶ ταῖς νύκτας ὑψαυχευιζόμενοι ταῖς εὐχλαῖς καταστιβαδύονται.

15. Ἐν ταύταις τοιγαροῦν ταῖς ἡμέραις τὸ κατὰ πάντων ^V τῶν ἔθνῶν κράτος αὐτοῦ ὃ ἡμέτερος πιστούμενος Ἰησοῦς, καὶ ^C 15 εἰς κληρονομίαν τε παρὰ τοῦ πατρὸς τὴν οἰκουμένην λαβὼν κατὰσχισίῃ τε τὰ πέρατα τῆς γῆς, οὐδαμῶς τῷ Χαγᾶνῳ ὑμάρτυρον τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν παρήκεν. ἄθρόα γὰρ ἐπιφοιτήσει λαμοῦ τὰ τῶν βαρβάρων πλήθη, καὶ ἦν αὐτοῖς τὸ κακὸν ἀπαραίτητον καὶ σοφισματος οὐκ ἀνεχόμενον. εἰσπράττεται τοιγαροῦν ^D 20 ὁ Χαγῶνος, ἀνθ' ὧν Ἀλεξάνδρον ἠτιμάκει τὸν μάρτυρα, ἀξιολόγους ποινάς· ἐπὶ γὰρ παῖδες αὐτῷ βουβῶσι περιτυγχάνουσι θίρημ τε φαγδαία τιπὶ καὶ φλογώδει, καὶ ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ τὸν τῆδε καταλύουσι βλον. οὕτω μὲν οὖν ὁ Χαγῶνος δυστυχῶς εὐτυχεῖ τὰ ἐπιπύκτα· ἀντὶ γὰρ παιώνων καὶ ἄσμάτων καὶ ὕμνων καὶ κρό- ^P 184

mentiolus foede fugiens Drizipera venit; ad moenia urbis adit, ad corpus calida ablucendum introitum flagitat. cives imbellem ducem contumelios et lapidibus abigunt. ita ad longum morum discedit. barbari, ut Romani recesserunt, paulatim Drizipera procedunt, urbem capiunt, aedem Alexandri martyris ineluti incendio absumunt, eiusque monumentum argento ornatum nefaris spoliant. quia etiam corpus inde indignissime efficiunt, mirificeque victoria elati ad convivendum thoris discumbent.

15. His itaque diebus Iesus dominus noster, qui a patre imperium in omnes gentes, et in hereditatem orbem terrarum et in possessionem terminis terrae accepit, regnum suum Chagano nequaquam intestatum esse voluit. passim quippe immissa pestilentia barbaros delavit, eratque malum inapprecabile, nec ulla medicina quantumvis solerter excogitata curabile. itaque a Chagano ob Alexandrum martyrem tam ignominiose tractatum poena commercii exigitur. nam septem dies illi peste inguinarum corripiuntur, caloreque vehementi et igneo plane, et uno simul die extinguuntur. sic Chaganus in victoriis suis infeliciter felix fuit. nam pro pœanibus et canticis et hymnis et massam plausibus et salt-

των χειρῶν καὶ συμφωνίας χορῶν καὶ γέλωτος κτυπιζόντες θρή-
νους εἶχε καὶ δάκρυα καὶ πένθη ἀπαρηγόρητα καὶ ζημίαν ἀνυπο-
μόνητον. ἐβάλλετο γὰρ ὑπὸ στρατευμάτων ἀγγέλων, καὶ φα-
νερά μὲν ἦν ἡ πληγὴ, ἀόρατος δὲ ἡ παράταξις.

Κομεντιόλου τόνον εἰς τὸ βασιλεῖον ἐνδημήσαντες ἔσταν 5
συνεδημοῦσιν αὐτῷ καὶ οἱ θόρυβοι, καὶ τῷ θρούλλῳ κλυδωνι-
ζομένης τῆς πόλεως ἐξογραφοῦντο ταῖς ἐλλείσιν οἱ κίνδυνοι, τῇ
τε φαντασίᾳ τὰς ἀπαισίους τύχας ἕπας ἐρηγήθως ἀνειρατίζετο.
ἔς τηλικούτου τόνον κακῶ τὰ τῶν Βυζαντιῶν ἐχώρει, ὡς καὶ
τὴν Εὐρώπην καταλιπὼν ἂν δοκιμάζειν αὐτοὺς καὶ πρὸς τὴν 10
B Ἄσιαν μεταφειτῶν πρὸς τε Χαλκηδὸνα ποιήσασθαι τὴν μετᾶστα-
σιν. ἡ δὲ Χαλκηδὼν πόλις καθέστηκεν εἰς τὸ ἀντιπέραν τοῦ βα-
σιλείου πολιέματος. ἐνομίζετο γὰρ ὀρηγῆθῃον εὐθιγον ὑπεῖναι
τοῖς Βυζαντιοῖς ἢ Χαλκηδῶν. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ τοὺς σωματο-
φύλακας ἀναλαβὼν, οὗς ἐξουβίτωρας Ῥωμαῖοι ἀναγορεύουσι, 15
καὶ τὸ ὀπλιτικὸν συλλεξάμενος τὰ μακρὰ διαφρούρησε τελεχ.
ἑπῆν δὲ αὐτῷ καὶ ἐκ τῶν δήμων τῶν ἐς Βυζάντιον πλείστη ἀπό-
μοιρα. ὀγδόῃ δὲ ἡμέρᾳ, καὶ ἡ σύγκλητος παρήνυ τῷ Καίσαρι
πρὸς τὸν Χαγᾶνον πρῆσθαι ἐκπέμψασθαι. ὁ δὲ βασιλεὺς προσ-
καλεσάμενος τὸν Ἀρμάτων πρῆσθαι χειροτονεῖ, καὶ ὡς τὸν 20
C Χαγᾶνον ἐξέπεμψεν. ὁ μὲν ὅν Ἀρμάτων εἰς τὰ Δριζίπερα γίνε-
ται, πλήθῃ δῶρων ἐπιφερόμενος. ὁ δὲ Χαγᾶνος τὰς παρούσας
τύχας κατοδυσόμενος ἐθρήνυ ἀσχέτως τὴν ἀποβολὴν τῶν νείων
τῆν τε τῶν δυναμίων λύμην. δέκα δὲ ἡμέρας ἐνδιατρέψας ὁ

17. ἐκ τῶν] ἐκ τῆς τῶν IP.

24. τῶν add. Exc.

tionum numeris et riva effusissimo lamenta et lacrimas et luctum nulla consolatione sanabilem et inoturam intolerandam adeptus est. percussus est enim ab angelorum exercitibus; et cum plaga esset aspectabilis, acies tamen illa visu contingi non potuit.

Comentiolum urbem imperatoriam ingredientem rumores comitati sunt, tametsique eam pervadente metus futura pericula depingebat; et uniusquisque adversae fortunae imagines animo representans, etiam vigilans somniabat quodammodo. eo igitur malorum res Byzantina delapsa est, ut de Europa deserenda et Asia atque Chalcedone incolenda cives serio cogitarent. est autem Chalcedon e regione Byzantii, quae vitandae tempestati imminenti portas fore accommodatas videbatur. imperator cogit milites, quos cum custodibus corporis sui (Romani excubitores vocant) et maxima parte civium Byzantiorum ad longum murum ab hostibus tenendum mittit. octavo die senatus Caesarem de legatis ad Chaganum mittendis hortatur; qui accito Harmatonum eas partes mandat. Harmaton multis cum moneribus Drizipera venit. Chaganus praesentes fortunas lamentans, amissionem filiorum pestiferamque copiarum exitium imminere dolere prosequitur. decem diebus ibi perstitit, Harmaton conve-

πρέσβυς τῷ Χαγῆνι πρὸς λόγους οὐ γίνεται· ἦν γὰρ τὸ πένθος
 ὀδυρόν καὶ τὰ τῆς συμφορᾶς ἀμετέδωκτα. δωδεκάτῃ δὲ ἡμέρῃ
 εἰσάγεται ὁ πρέσβυς εἰς τὴν τοῦ βαρβάρου σπητήν. ὁ μὲν οὖν
 πρέσβυς λόγοις ἥπλοισι κολακεύει τὸν βάρβαρον· ὁ δὲ Χαγῆτος
 5 θυσανασχέτως εἶχε τὰ βασιλικὰ καταδέξασθαι δῶρα, μουνοσχι
 τὸ τῆς τραγηδίας ἐπιφθγγόμενος “ἐχθρῶν ἄδωρα δῶρα κοῦα
 ὀνήσιμα.” καὶ γούν ὁ πρέσβυς πλείστοις λόγοις χρησάμενος πεί-
 θει τμηθῆναι τοῖς δώροις τὸν βάρβαρον. τῇ δὲ ὑστεραίῃ τὴν D
 εἰρήνην ὁ βάρβαρος συστησάμενος πρὸς τὴν ἀνάξειον ἔβλεπεν,
 10 ἔφασκε δὲ ὁ Χαγῆτος ἐπὶ λέξιωσι τάδε “κρίνει ὁ θεὸς ἀπὸ μέσον
 Μανρικίου καὶ ἀπὸ μέσον Χαγῆτου, ἀπὸ μέσον Ἀβάρων καὶ ἀπὸ
 μέσον Ῥωμαίων.” κατηγιᾶτο γὰρ αὐτοκράτορα τὴν εἰρήνην σα-
 λεῦσαι. οὐκ ἀπὸ ἧ τρέφου τὰ ἔθνη· τῷ ὄντι γὰρ οἱ Ῥωμαῖοι
 παραχαράκται τῆς εἰρήνης γενόμενοι καὶ τοῦ πολέμου δημιουργῶν
 15 τοῖς προσηγορευμένοις περιπίπτουσιν ἀτυχίμασιν· τῶν γὰρ κακῶν
 ἐνάφρων τὰ ἀποτελεστέματα χαλεπὰς τὰς ἐπιφανείας παρέχεται. V 266
 διομολογεῖται δὲ Ῥωμαῖοι καὶ Ἀβάροι ὁ Ἰστρος μεσίτης, κατὰ
 δὲ Σιλαβητῶν ἔξουσία τὸν ποταμὸν διανῆξασθαι. ἐπεντίθενται
 δὲ καὶ ἄλλαι εἴκοσι χιλιάδες χρυσῶν ταῖς σπονδαῖς. ἐν τούτοις
 20 ὄητα Ἀβάροι καὶ Ῥωμαῖοι ὁ πόλεμος πέρασ ἐλάμβανεν.

16. Κατὰ τοῦτον δὴ τὸν ἐνιαυτὸν τὴν Αἰγυπτιακὴν P 185
 ἐπαρχότητα Μηνῦ διανύοντος πρὸς τοῖς ῥιμάροις τοῦ Νελλου
 παρυθῆσαν τινῶν ἐπιφάνεια γίνεται. ἰδέσθαι γὰρ τὸν ἐπιβιβη-
 κότα τῆς τῶν Αἰγυπτίων ἀρχῆς ἀφικέσθαι ἐπὶ τὸ λεγόμενον

niundi copiam impetrare non potuit: erat quippe dolor vehemens, ut dixi, nec levandae calamitati ulla via ratiove apparerat. die duodecimo in tabernaculum introducitur, barbarumque leni ac placida oratione demulcet. Chaganus imperatoria dona suscipere gravatur, tantum non illud e tragodia occidens, “hostium dona non dona, nec utilia sunt.” tandem multis verbis cum legatus permovet ut se donis cessi patiat. postridie pace firmata domum redit, haec ad verbum eo succinente: “Iudae, deus, inter Mauricium et Chaganum, inter Abaros et Romanos.” accusabat enim imperatorem ruptae pacis, nec mentebatur: re vera namque Romani pace male conservata et bello irritato, praedictas sibi clades accersebant. etenim principia non bona perniciose exita concluduntur. ex pacto autem Ister ad Romanorum Abarumque fines dirimendus constituitur, et potestas eiusdem contra Sclavos transiendi conceditur. praeterea denuo vicina aurocorum milia ante pacis adduntur. atque hoc modo bellum inter Abaros et Romanos praefigitum est.

16. Hoc anno Mens Aegypti praefecturam gerente in Nilo flumine mira quaedam, et inopinata appaeruerunt. nam cum praefectus hic in locum Aegypti, qui a figura elementis Delta nomen accepit, negotii causa

Αἵτα· τόπος δὲ αὐτός ἐκ τοῦ σχήματος τοῦ χάρον τὴν ὄνομα-
 σταν ἀπολαβών. τοίνυν περὶ πρώτην ἔω ἐπὶ τὰς ὄχθας τοῦ πο-
 ταμοῦ ποιουμένου τοῦ ἡγμέονος τὴν πάροδον ἄνευσιν ἐκ τῶν λα-
 γόνων τοῦ ποταμοῦ ἀνήρ κατάπληκτος τῷ μεγέθει, τὸ πρόσωπον
 γήγασιν ἐμφερές, τὸ βλέμμα δριμύς, τὴν κόμην ἐπίξαντος με- 5
Β μμημένην τιμὴν πολιᾶ, τὴν παρεῖαν τοῖς εὐσωματοῦσι καὶ πρὸς
 τὰς παλαίστρας γενομένοις παρεοικώς, τὴν ψῆαν τοῖς ναυτικοῖς
 ἐμφερές, εὐστερὸς, τὰ τῶτα ἡρωϊκός, τοὺς βραχιόνας ἰσχυ-
 ρός. ἀλλὰ μέχρι τῆς κύστως τὴν ἱστορίαν παρῆχετο, τὰ δὲ
 λοιπὰ μέλη τοῦ σώματος ἢ τῶν ὑδάτων φύσις ἀπέκρυπτεν· ὡ- 10
 και γὰρ αἰσχυνομένη ἀνδρὶ τὰ παιδουργὰ τοῖς τοῦ Θεάτρον ἐπι-
 δεξασθαι μόρια. τοῦτον δὲ τῆς Ἀλεξανδρείας ἡγεμῶν Θεασάμε-
 νος ἔβαλλε τοῖς ὄρκοις πικνῶς. αὐτὸς δὲ ἔλεγεν ἐκείνος, ταῦτά ἐστιν,
Κ εἰ μὲν δαιμονίων τιτῶν καθύσθηκεν ἐπιφοίτησις, ὑβλαβῶς κατα-
 λῦσαι τὸ θέατρον καὶ τὴν ἡρεμίαν ἀσπάσασθαι τὸ φαινόμενον· 15
 εἰ δὲ δημιουργικαὶ φροντίδες τοῦτον δὴ τὸν ὀρώμενον προηγή-
 καντο, τὰ τῆς Θεωρίας μὴ λῦσαι πρὶν πάντας ἐμφορηθῆναι τῆς
 παραδόξου ταύτης ὀρύσεως. λόγος δὲ ἐκείνον αὐτὸν πεφυκέναι
 τὸν Νεῖλον, ὃν εἰώθεισι ποιητῶν ἀναπλάττεσθαι ῥήματα. τὸ
 μὲν οὖν Νειλῶν ζῶον ἐκεῖνο (εἰπεῖν γὰρ ἀνθρώπου εὖπω τεθάρ- 20
Δ ρηκα) τοῖς ὄρκοις καταπαδόμενον ἐς τὸ φανερὸν διήρκει καὶ τὴν
 τοῦ σώματος ἐμφάνειαν τοῖς πᾶσι παρῆχετο. τρίτη δὲ ὥρα τῆς
 ἡμέρας, καὶ ἄνευσιν εὐθὺς ἐκ τῆς τῶν ὑδάτων κοιλίας καὶ θηλύ-
 μορφον ζῶον· τὴν γὰρ φύσιν ἐδήλον ἢ πρόσσοψις, ὅτι τε μαζοὶ
 καὶ αἶ τοῦ προσώπου λιούτητες ἢ τε κόμη καὶ ὑπασα ἢ τοῦ φαι- 25

venisset manequē ad littus accessisset, ab imo flavio vir obstupescendae
 molis emerit, facie gigantem referens, truci aspectu, coma subflava,
 canis intermixta. malle, quales habitiorum et ad palaestram instituto-
 rum esse solent. lumbi nautici, pectus validum, tergum latum, quale
 heroum, brachia terosa: porro usque ad naturam sese spectandum prae-
 bebant: reliqua membra aquae cooperiebant. imitabatur enim virum pu-
 dentem, nolentemque partes illas liberorum procreationi idoneas spectan-
 tium oculis exponere. hunc contemplatus Alexandriae sive Aegypti prae-
 tor crebrius adorat, ut si quidem e daemone sit, spectatores illucos
 dimittat et quiescat, sin aliquid naturae officio productum, ne ante se
 subducatur quam omnes praesentes intusculo oculos animosque satiaverint.
 rumor facti eum ipsam fuisse Nilum, pectusque fabulis nobilitatum. hoc
 igitur Niloticum animal (hominem enim dicere vereor) adorationibus
 obligatum diuites in aperte manet, corpusque videndum omnibus obie-
 cit. tertia hora post etiam ex undis recta emersit mulieri simile animal,
 quod ipse vulgus fumineus glaber, item mammae, comae, quae partim
 in aedum collectae, partim solutae pendebant, totaque corporis apparen-

νομένου σώματος σόνταξ, ἃ τε περιπλακῶ και τὰ ἔκλυτα.
 ἔλαμπε δὲ τῇ ὥρᾳ τὸ γύναιον. ἡ δὲ κόμη τῷ θήλει λιαν μελάν-
 τερος. ἦν δὲ τὸ ζῶον τὸ πρόσωπον ἔκλευκον, εἶρον, τὴν χεῖρα
 εὐδάκτυλον, τοῖς χεῖλεσιν εὐκοσμον. ἐσφρίγα δὲ τῷ μαζῶ, και
 5 τῇ φαντασίᾳ τὸ τιθένον ἐδόκει ἄρει ἐπὶ τῆς ἡβης προκύναι μι-
 κρόν. τὰ δὲ ἐγκόλπια τοῦ γυναικοῦ ἀνιστόρητα ἢ τῶν ὑδάτων
 φέσις ἐφύλαττε, τῆς εὐνῆς τὰ μυστήρια ὡσπερ ἀμνήτους τινὰς
 τῶν ἀποφρήτων τοὺς θεατὰς ἀποκρύπτουσα. ἡ μὲν οὖν περι-
 πολος τάξις ὅ τε ἡγεμῶν μέγρι τοῦ κλῆναι τὸν ἥλιον ἐψυχαγῶνται P 186
 10 τὰ ὄμματα. ἥλιον δὲ κλῆναντες κατέδυσεν τὰ ὄρώμενα εἰς τοὺς
 ἀπ' ἀρχῆς τῶν ὑδάτων πυθμένιας, ἀφῶνία τὴν ἐπίδειξιν οὐστη-
 σάμενα· ἀφθόγγῃ γὰρ σιωπῇ τὴν ἱστορίαν τοῖς ἐρασταῖς ἐπεδεί-
 ξαντο.

Οὐκ ἔν δὲ περιουσίμεθα ταῦτα δὴ τὰ παραδόξα διηγήματα,
 15 ἃ περὶ τοῦτου δὴ τοῦ ποταμοῦ και τοῖς πρὸ ἡμῶν περιουσίμεθα
 ἄριστα· ἔλκοντες γὰρ τὸ γένος ἐντεῦθεν εἰκότως τοῖς περὶ τοῦ
 Νείλου διηγήμασιν οὐκ ἀπροσφύρωσ φιλοχωρήσωμεν. περὶ μὲν B
 τοῦ Ἄπιδος Ἡροδότῃ παραχωρητέον τῷ πολυπράγμασι, περὶ δὲ
 τῶν ἀνθρωπομόρφων και Νειλίων ζῶων και τοῖς πάλοι ἱστορή-
 20 ται. τίνος δὲ σημαντικὸν ἢ τούτων ἐνδημία καθίσταται, εἰπεῖν
 ἐθάραρσεν ὁ Λυδός, τῶν ἄλλων λιαν νεώτερος καθεστώς, ὅς V 267
 κατὰ τοὺς χρόνους ἐγνωρίζετο Ἰουστινιανοῦ τοῦ αὐτοκράτορος.
 ἡμεῖς δὲ τι μικρὸν τὴν συνέχμιαν ὑποκλέψαντες περὶ τῶν θειριῶν
 ἀναβύσειν τοῦ Νείλου διέξιμεν, τὰ ἐπισημότερα τῶν ἱστοριῶν

tis constitutio indicabant. femina erat pulchritudine eximia: capilli nigri
 admodum, facies candidissima, nasus belle formatus, digiti elegantes,
 labia rosea. sororiabant ubera, et papillae a recenti pubertate aliquan-
 tum prospicere ac sese exertare videbantur. locos autem aqua tegens
 ab aspectu removebat, mysteria cubilis ab intuentium luminibus tanquam
 arcanis nondum initiatorum abscondens. praefectus igitur et circumfusa
 cohors usque ad occasum solis spectando voluptatem capiebant. immi-
 nente iam nocte visa illa in ima aquarum, unde extiterant, descendit,
 cum se cupide lustrantibus vocem quodammodo eripissent: ita altam
 omnes admirandi silebant.

Verumenimvero quae de hoc flumine nec opinabilia memorantur et
 ab aliis ante nos prudenter disputata sunt, negligenda nobis non viden-
 tar. nam cum inde genus trahamus, iure his quae de Nilo quidam tra-
 diderunt, nec sine utilitate immorabimur. de Apide aliquid Herodoti
 curiositati largiendum est. de animalibus Nili humanam figuram refe-
 rentibus veteres conscripserunt. quid ea in futurum portenderent, Ly-
 dus, caeteris multo recentior (Iustiniano enim imperante floruit) pro-
 dere memoriae non dubitavit. nos historiae seannihil interrupta serie, de

διηγήματα ἐξιολόγη μνήμη τῶι τοῖς ἀποράμοι προβαλλόμενοι.

- C 17. Οὗτος δὲ ὁ Νεῖλος μέγιστος ἀπάντων τῶν περὶ τὴν οὐκουμένην κενεσιῶς ποταμῶν, καὶ πολλῶν τῆς Αἰθίως καὶ τῆς Αἰθιοπίας τῆς τε Ἰνδικῆς αὐτῆς γῆν παραμείβων, τοῦ τε Γάγγου καὶ Ἰνδοῦ προταρεύων κατὰ τὸ μέγεθος, ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν ἀνθρώπων τὰς πηγὰς ἀποκρύπτει. Ξέρους τότεν ἀκμάζοντος τὰς αὐξήσεις λαμβάνει, ἐναντίον τῇ φύσει τῶν κατὰ τὴν οὐκουμένην ἀπασαν ποταμῶν. τὰς δὲ αἰτίας τὰς παρὰ τοῖς πολλοῖς εἰρημένας τοῖς ἀρχαίοις προτεθειμένας ἐπὶ λέξεως τῇ παρούσῃ ὑποβάλλομεν ἱστορίᾳ. οἱ μὲν οὖν περὶ τὸν Ἑλλάνικον καὶ D Κάδμον, ἔτι δὲ Ἐκαταῖον, εἰς τὰς μυθώδεις ἀποφάσεις κατέφυγον· Ἡρόδοτος δὲ ὁ πολυπράγμων, εἰ καὶ τις ἄλλος πολλῆς γεγονῶς ἐμπειρος ἱστορίας, ἐπιχειρήσας περὶ τούτων ἀποδοῦναι τὸν λόγον, ἠκολουθητικῶς δὲ ἀντιλεγόμεναις ὑπονοίας εὐρίσκειται. 15 ὁ δὲ Ξενοφῶν καὶ Θεοκυδίδης ἐκαινούμενοι κατὰ τὴν ἀλήθειαν μᾶλλον τῶν ἱστοριῶν τούτων ἀπέσχοντο. οἱ δὲ περὶ τὸν Ἐφορον καὶ Θεόπομπον μάλιστα πάντων ἐπιταθέντες εἰς αὐτὰ οὐδαμῶς τῆς ἀληθείας ἐγένοντο γνώριμοι, οὐδὲ ἄμελειαν δὲ ἀλλὰ διὰ τὴν τῆς χάριτος ἰδιότητα τὸν λόγον ἠγγόησαν. ἀπὸ γὰρ τῶν Ἐκα- 20 τῶν χρόνων ἄχρι Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου προσυγορευθέντος ἕνεα ὡς ἐπίπαν καὶ παρὶ τοῦς τόπους τούτους παντελῶς ἦν καὶ τοῖς ἐπιβαίνουσιν ἐπικίνδυνα. τοῦ δὲ προειρημένου βασιλέως

4. an κολλήη?

notivo Nihil incremento discentes, insigniora et memoria digna ad audiendum proponemus.

17. Nilus omnium fluviorum orbis terrae latissimus, multorumque per Libyam Aethiopiā Indiam regiones secans, ipsumque Gangem et Indum magnitudine superans, oculis humanis fontes suos, sive primam originem unde erumpit, negavit, aestate igitur fervente, secus quam caetera orbis flumina solent, excrescit. causas a multis et prae scriptoribus allatas huic historiae fideliter inseremus. Hellanicus igitur, Cadmus et Hecataeus ad fabulas confugiunt. Herodotus, ut est curiosus et si quisquam alius historiarum gnarus, huius rei rationem afferre conatus est. sed eum suspiciones potius inter se contrarias secutum apparet. Xenophon et Thucydides, qui a rerum explicatarum veritate magis commendantur, nihil huiusmodi habent. Ephorus et Theopompus quanquam omnium maxime in hanc cognitionem intenti, non poterunt tamen eam liquidam adipisci. Ignoracionis eorum causa non negligentia, sed regionis conditio fuit. iam inde enim ab antiquis saeculis usque ad Ptolemaeum cognomento Philadelphum, pleraque locorum istorum ignota omnino et inexplorata atque advenis etiam periculosam fue-

μεθ' Ἑλληνικῆς δυναμείας ἐς Αἰθιοπίαν στρατεύσαντες ἐγνώσθη P 187
 τὰ κατὰ ταύτην τὴν χάραν λίαν ὡς ἔπος εἰπεῖν ἀκριβέστερον. εἰ
 μὲν οὖν κατ' Αἴγυπτον ἰερεῖς ἀπὸ τοῦ περὶφρόντος τῆν οἰκουμέ-
 νην ἀκεραοῦ φασὶ τὸν Νεῖλον λαμβάνειν τὴν σύστασιν, λέγουσιν
 5 μὲν οὐδὲν ἀληθές, ἀπορία δὲ λύοντες τὴν ἀπορίαν, καὶ λόγον
 φέροντες εἰς πίστιν πολλῆς προσδεόμενον πίστει, ὀφρατὴν τὴν
 διήγησιν καταλιμπάνοντες βεβαιώσιως. τῶν δὲ Τρωγλοδυτῶν εἰ
 μακρὰσταντες ἐκ τῶν ἄνωθεν τόπων, οἳ καὶ Βόλυγοι προσαγο-
 ρεύομενοι, λέγουσιν ἐμφύσεις εἶναι τινὰς περὶ τοῦ τόπου ἐπι-
 10 νους, ἧξ ὅν ὅν τις συλλογίσαιτο δεῖσι πολλῶν πηγῶν εἰς ἓνα τό-
 πον ἀθροισμένων τὸ ρεῦμα τοῦ Νεῖλου ἐνίσταται. ἀμάλιν καὶ
 πολυγονώτατον αὐτοὶ ὑπὲρ ἅπαντας τοὺς κατὰ τὴν οἰκουμένην
 ποταμοὺς πεφυκέναι φασίν. οἳ δὲ κατοικοῦντες τὴν γῆσον τῆν
 ὀνομαζομένην Μιρόην (αὕτη δὲ ἐπὶ τὸ Νεῖλον ἴδρυται ῥεῖθρον)
 15 τὸν ποταμὸν κεκλήκασιν Ἀσταποῦν, ὅπερ ἐστὶ μεθερμηγευόμενον
 εἰς τὴν τῶν Ἑλλήνων διάλεκτον ἐκ τοῦ ἀκούτους ἕδαρ· ἀκαταλη-
 γμῆ γὰρ οὗτοι ἀνατιθέασι τοῦ ποταμοῦ τούτου τὴν φύσιν. Θα-
 λῆς μὲν οὖν εἰς τῶν ἐπὶ τῶν ὀνομαζόμενος φησὶ ταὺς ἔτησας
 ἀντιπλέοντας ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ ποταμοῦ κωλύειν εἰς τὴν θάλασ-
 20 σσον προχεῖσθαι τὸ ῥεῖθρον, καὶ διὰ τοῦτο αὐτὸν πληραζόμενον C
 ἐπικλύζειν ταπεινὴν οὐσαν καὶ πεδιάδα τὴν Αἴγυπτον. τοῦ δὲ
 λόγου τούτου καίπερ εἶναι δοκοῦντες πιθανοῦ ῥήματιν ἐξέλεξα τὸ
 ψευδὸς· εἰ γὰρ ἦν ἀληθές τὸ λεγόμενον, ἅπαντες οἳ ποταμοὶ εἰ

14. an Νεῖλον?

20. τοῦτον ἀπὸ IP.

rent. postquam vero rex, de quo diximus, cum Graecis cepisset Aethio-
 piam esse ingressus, regio haec, ut paucis dicam, multe exploratis at-
 que perfectius cognosci coepta est. sacerdotes igitur Aegyptii, ab
 Oceano orbem circumdante Nilum oriri affirmantes, nihil dicunt, et da-
 bium quod est, per dubium disolvunt; rationemque ad fidem coeclian-
 dam adducentes, quae ipsa vehementer fide indiget, quod narrant, con-
 firmatione destitutum relinquunt. Troglodytas, qui e superioribus locis
 migrarunt et Bolyi appellantur, dicunt in locis illis cavitates esse; unde
 quispiam ratiocinetur multis fontibus in unam confluentibus Nili
 fluentum intumescere. sane omnium quoque mundi fecundissimum hunc
 esse alunt. qui vere insulam Nili, Maroe dictam, incolunt, fluvium
 Astapum nominant, quam vocem transferas "e tenebris aqua profluens:"
 naturam enim huius fluminis incomprehensam esse isti statuunt. Thales
 unus de sapientibus docet discedenti Nilo Etesias resistere, et cursus
 eius eorum flatibus acto contra ostia mari sustineri; atque hinc illum
 exuberantem per totam Aegyptum, quae depressa et campestris sit,
 late expansari. sed huius rationis, quamvis probabilis videatur, non
 difficile est falsitatem ostendere. nam si quid veritatis haberet quod

τοῖς ἐτησίαις ἐκιντῆρας κεκτημένοι τὰς ἐκβολὰς ἂν ἐποιοῦντο τὴν
 ὁμοίαν ἀνάβασιν. Ἀναξαγόρας δὲ ὁ προσωπευόμενος φυσικῶς
 τὴν τηκομένην κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν χιόνα τῆς τοῦ ποταμοῦ πλη-
 ρώσεως ὑπάρχειν αἰτίαν ἐδόξασεν· ἧ καὶ ὁ τραγωδοποιὸς Ἑὐρι-
 V 268 πίδης παιδόμενος ἐν τοῖς ἑαυτοῦ ποιήμασι τοῦτο συντέταχε. ταύ- 5
 τὴν μὲν οὖν τὴν ἀντίθεσιν οὐ πολλῆς ἀντιθέσεως δεῖσθαι φαμεν,
 φανεροῦ καθεστῶτος τοῦ ψεύδους· διὰ γὰρ τὴν ὑπεροχὴν τῶν
 D καυμάτων ἀδυνάτον χιόνα περὶ τὴν Αἰθιοπίαν συνίστασθαι· κα-
 θόλου γὰρ περὶ τοὺς τόπους ἐκείνους οὐ πάρος, οὐ ψῆγας οὔτε
 ὄλως χιμῶνος ἔμφουσις πέφυκε, καὶ μάλιστα τροπαῖς θειριναῖς. 10
 ἀ δὲ καὶ τις εἴποι τῇ τῆς συγχωρήσεως τρόπῳ εἶναι πλήθῃ χιό-
 νων κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν, καὶ αὐτῆς ἐλέγχεται τοῦ προλεχθέντος
 δοκιμωτάτως τὸ ἐξίτηλον. ἕπας γὰρ ποταμὸς ἀπὸ χιόνος τὴν
 περισσοίαν λαχὼν ὁμολογουμένως αὔρας ψυχρὰς ἀναδίδωσιν,
 ἀλλὰ καὶ τὸν ἄερα παχύνειν πέφυκε· περὶ δὲ τὸν Νεῖλον τὸν πο- 15
 ταμὸν οὕτε νέφους ὑπόστασιν ἔστιν εὔρειν οὕτε αὔρας ψυχρὰς
 οὔτε παχνομένην τοῦ ἄερος τὴν φύσιν. Ἡρόδοτος δὲ τὸν Νεῖ-
 λον εἶναι μὲν τηλικούτῳ φησὶν ὁποῖός τις καὶ φαίνεται κατὰ τὴν
 πλήρωσιν, χιμῶνος δὲ ὄρα τὸν ἥλιον κατὰ τὴν Λιβύην φερόμε-
 P 188 ρον ἐπισπᾶσθαι πρὸς ἑαυτὸν ὑγρὰς οὐσίας συστήματα ἐκ τῶν 20
 Νειλῶων ὀδάτων, κἀντεῦθεν χιμῶνος ὄρα ἦττονα γίνεσθαι τὸν
 ποταμὸν· τοῦ δὲ θέρους ἐπιστάντος, καὶ πρὸς τοὺς ἄρκτους
 ποιουμένου τὴν βύθισιν, ἀσκηθραίνειν καὶ ταπεινοῦν τοῖς περὶ
 τὴν Ἑλλάδα ποταμοὺς πεφυκότας· διὰ τοῦτο μὴ παράδοξον κα-

6. an θείειν?

23. τὴν] τοῦ ἡλλου τὴν?

ait, omnes fluvii, qui contra flantibus Etesis a mari repercutiuntur, similiter magnis auctibus exerescerent. Anaxagoras cognomento physicus solutis in Aethiopia nivibus Nilum attolli est opinatus; cui assentiens tragicus poeta Euripides id ipsum in poematis suis posuit. hanc igitur oppositionem non multa oppositione opas habere dicimas, quandoquidem vanam esse claret. nam propter furviores incredibiles in Aethiopia aquam in nivem densari non est ut possit fieri. prorsus enim in locis illis nec glacies nec frigus nec ulla hiems, et solstitio aestivo potissimum, occurrat. quodsi concedamus in Aethiopia nivem altam cadere, tamen quod ante de ea liquata asserabatur, rursum ut vanum ac frivolum probabilissime refellitur. omnis quippe fluvius aquis nivium solutarum acrescens, convenienter auras quoque frigidas expirat, quin et coelum crassum reddit. atqui circum Nilum neque nebulae allicitus concretione neque auras gelidas neque aërem crassum reperias. Herodotus porro Nilum tantum esse scribit quantum cum plenus est apparet, hieme autem solem supra Libyam volentem ex vadis Niloticis humentiae substantiae copiam attrahere, atque inde per hiberna flumen parcius ire. aestate redonato et ad arctos sole reverso, Graeciae flumina sicari et

θεωρεῖναι τὴν περὶ τὰς θερινὰς τροπὰς τοῦ Αἰθιοπικοῦ πλήρωσιν
 ποταμοῦ. ἄλλ' ἄλλοι τῆς φιλομαθείας τοῦ ἀνδρός οὐ διεξοδικῶς
 κατηγοροῦμεν τοῦ σφάλματος. εἶ γὰρ ταῦτα σύμφωνα τῆς
 ἀληθείας καθίστατο, πάντως ἢν καὶ ἀπὸ τῶν ἄλλων κατὰ τὴν
 6 Λιβύην ποταμῶν ὁ ἥλιος ἀνελάμβανε καὶ ἀδιεφὰ τῶν παθημά-
 των τοῦ Νείλου. ἀλλὰ μὴν τοιοῦτον αὐτὸν περὶ τοὺς Αἴθνας.
 ποταμοὺς ἔστι θεάσασθαι. οὐκοῦν ὁ συγγραφεὺς ἀποσχεδιάζει B
 τὸν λόγον. Δημόκριτος δὲ ὁ τῆς φύσεως ἀδελφὸς περὶ τὰς ἄθ-
 κτους ὡς χειμῶνος καταπίεσθαι πολλὴν διαβεβαιούσθαι χίνας,
 10 θέρους δὲ ὑπόπτως ὑπὸ τῆς αἰθέρης διαλύεσθαι ταύτην, ἔσθαι
 φησὶ μέσθαι τηκεθῶνα πολλήν, καὶ διὰ τοῦτο τίεσθαι πολλὰ
 νέφη παχύτερα περὶ τοῦς μετεωροτέρους τῶν τόπων, θαυμάσιος
 τῆς ἀναθυμιάσεως αἰρομένης πρὸς ὑψος. ταῦτ' ὁ δὲ τῶν
 ἐτησίων ἐλύεσθαι, μέχρις ἢν προσπίῃ τοῖς μεγίστοις ἕρσει
 15 τῶν περὶ τὴν οἰκουμένην· εἶναι δὲ ταῦτα περὶ τὴν Αἰθιοπίαν.
 ἔπειτ' ὡς τοιοῦτος οὖσιν ὑψηλοῖς βιαίως θραυόμενα πάμπαν
 θεῖς ὄγκους γενεῶν, ἐξ ὧν πληροῦσθαι τὰν ποταμὸν κατασχυρί-
 ζεται περὶ τὰς τῶν ἐτησίων ἀνέμων πρῶτος. ἀλλ' οὐ πιστευτέον C
 αὐτῷ· ὁ γὰρ Νείλος ἔρχεται μὲν πληροῦσθαι κατὰ τὰς τροπὰς
 20 ὡς ἔπος εἰπεῖν τὰς θερινὰς, οὕτω τῶν ἐτησίων πνέοντων, λήγει
 δὲ ὑστερον ἡμερῆας φθινοπωρινῆς, πάσαι προσηκασμένων τῶν
 αἰρημένων ἀνέμων. τῶν μὲν οὖν ἐπιρροίαν τοῦ Δημοκρίτου ἀπο-
 δεκτέον, τοῖς δὲ λόγοις αὐτοῦ οὐδαμῶς πιστευτέον. Ἐφορος δὲ

15. τῶν] τῆς IP.

22. μὲν συνεκίνοισιν IP:

impetum. quapropter Aegyptii fluminis accretionem aestiva solstitio ad-
 mirabilem videri non dubito. verum nos amovimus studiumque percontan-
 dandi in hoc viro reveriti, errorem eius uberius non castigabimus. haec
 tantum dicemus. si ista cum veritate consentiant, omnino sol idem
 caeteris Libyae fluminibus quod Nilo faceret. atqui nihil tale in illis
 observatur. non igitur historicus ille satis considerate locutus est. De-
 motusius, aliquot naturae secretorum peritissimus, in septentrione per
 hiemem imbres nivales decidere asseverat, per aestivam aestu nivem
 illam ubertim colliquefieri ac dissipari. idcirco in locis sublimioribus
 multas nubes densiores generari, larga evaporationum vi eas sublata.
 haec nubes ab Etesia impelli, donec montibus omnium altissimis illi-
 dantur: eos autem montes esse in Aethiopia. post eorum excelitate
 violenter diruptas largissimas imbres effundere, quibus Nilus (Etesia-
 rum puta diebus) replentur. sed huic habenda fides non est. Nilus
 enim, ut uno verbo dicam, crescere circa solstitium aestivum incipit,
 Etesia nonum spirantibus: desinit aequinoctio autumnali, quando hi
 venti pridem posuerunt. laudanda, nullo autem modo credenda est haec
 Democritae communitatio. Ephorus incredibilem plane rationem addidit

Theophylactus.

20

ξένην αἰτίαν κενὰ περιόσθησι. φησὶ δὲ τὴν Αἴγυπτον ὑπερβαί-
 ποταμιόχωστον εἶναι, ἀλλὰ μὴν καὶ ψυχρὰν, ἔτι δὲ καὶ κωσθη-
 ραδὴ τὴν φύσιν, φαγάδας τε καὶ μεγάλας καὶ διενηκεῖς ἔχειν,
 καὶ διὰ τοῦτων εἰς ἑαυτὴν ἀναλαμβάνειν πληθὺς ὕψους, καὶ
D κατὰ μὲν τὴν χειμερινὰν ὥραν τοῦτο συνέχων ἐν ἑαυτῇ, θερινῶν δ'
 δὲ ἐπερχομένων τροπῶν ὥσπερ ἰδρωτὰς τινὰς ἐξ αὐτῆς πανταχό-
 ρον ὑπεῖναι, καὶ διὰ τοῦτο πληροῦν τὸν ποταμόν. ὁ μὲν οὖν
 Ἐφορος δῆλός ἐστι μὴ μόνον οὐ τεθραμμένος τὴν Αἴγυπτον, ἀλλὰ
 μηδὲ παρὰ τῶν ἰδόντων τὰ κενὰ τὴν χώραν ταύτην ἐπιμελῶς πε-
 πυσμένος. πρῶτον μὲν γὰρ, εἴπερ ἐξ αὐτῆς τῆς Αἴγυπτου ὁ 10
 Νεῖλος τὴν αὔξησιν ἀπελάμβανεν, οὐκ ἂν ἐν τοῖς ἀνωτέροις μέρε-
 σιν ἐπληροῦτο, διὰ πατρώδους καὶ στερεῆς χώρας φερόμενος·
 τῶν δὲ πλείω πῶν ἕξαμυχιλλῶν σταδίων διὰ τῆς Αἰθιοπίας διαρ-
 ρέων ἔχει τὴν αὔξησιν πρὶν ἢ ψαύσῃ τῆς Αἴγυπτου. ἔπειτα εἰ
 μὲν τὸ ρεῦμα τοῦ Νεῖλου ταπεινότερον ἦν τῶν κατὰ τὴν ποταμό-
 χωστον γῆν ἀραιωμάτων, ἐπιπολαίους ἂν εἶναι τὰς φαγάδας συνέ-
 βαινε, καθ' ἃς ἀδύνατον ἦν διαβαίνειν τοσοῦτον πληθὺς ὕδα-
P 189 των· εἰ δὲ ὑψηλότερον τόπον ἐπέιχεν ὁ ποταμὸς τῶν ἀραιωμά-
 των, ἀδύνατον ἦν ἐκ τῶν ταπεινότερων κοιλωμάτων εἰς τὴν ὑψη-
 λότεραν ἐπιφάνειαν τὴν τῶν ὑδάτων σύρρωσιν γίνεσθαι. καθό-
V 269 λου δὲ τίς ἂν ἀνατὸν ἠγήσοιτο τοὺς ἐκ τῶν κατὰ τὴν γῆν ἀραιω-
 μάτων ἰδρωτὰς τοσαύτην αὔξησιν πῶ ποταμῷ ἐπιποιῶν, ὥστε
 ἐπ' αὐτοῦ σχεδὸν πᾶσαν τὴν Αἴγυπτον ἐπικλύεσθαι; ἀφίημι

21. ἐκ τῶν] ἐστῶν IP.

Aegyptum totam fluminibus subterraneis refertam ac frigidam naturaque
 pumiliosam seu fistulosam esse; rimas item magnas ac perpetuas habere,
 per quas in se copiam humoris recipiat, quam hiberno tempore conti-
 neat, aestive autem solstitio ineunte veluti sudores quosdam ex omni
 parte emittat, atque ita Nilum flumen exerescere. caeteram non modo
 Aegyptum nunquam oculis obiisse Ephorum, sed neque ab iis, qui eam
 viderent, res eius probe cognovisse certum est. primum enim, si ex
 ipsa Aegypto incrementum suum Nilus acciperet, non utique in partibus
 superioribus aquas ampliores volveret, ubi per petrosam ac solidam re-
 gionem fertur. nunc plus sex millibus stadiorum per Aethiopiam labens
 augmina sumit, priusquam Aegyptum attingat. ad haec, si quidem
 fluentia Nili terrae fluminibus perviae raritatibus sive rimis humiliora
 forent, contingeret rimas illas superficialiari esse, per quas tantam vim
 aquarum transire est impossibile. sin autem rimis ipsis altiora, rursum
 ex inferioribus cavitatibus in summum flumen aquae conficere minime
 possent. ad summam, quis fieri posse credat ut prorumpentes ex terrae
 hiatus sudores tanta flumini incrementa suppeditent, ut universae parte
 Aegypto innatet? ut nihil dicam de mendacio, subterlabi scilicet Aegypto

γὰρ καὶ τὸ ψεῦδος τῆς τε ποταμοχώστου γῆς καὶ τῶν ἐν τοῖς
 ἀραιώμασι τηκομένων ὑδάτων, ἐπιφανῶν ὄντων τῶν ἐν τούτοις
 ἐλέγχων. ὁ μὲν γὰρ Μαλανδρος ποταμὸς κατὰ τὴν Ἀσίαν πολ-
 λὴν χώραν πεποίηκε ποταμόχωστον· καίπερ τῶν συμβαινόντων B
 5 περὶ τὴν ἀνακλήρωσιν τοῦ Νείλου τὸ σύνολον οὐδὲν θεωρεῖς γι-
 νόμενον. ἀλλὰ καὶ περὶ τὴν Ἀκαρνανίαν ὁ καλούμενος Ἀχελῷος
 ποταμὸς περὶ τε τὴν Βοιωτίαν ὁ Κηφισὸς ἐκ τῶν Φωκίων οὐκ
 ἐλέγην χώραν προσέχωσαν, ἐφ' ᾧ ἀμφοτέρων ἐλέγχεται φανε-
 ρῶς τοῦ Ἐφόρου τὸ ψεῦδος. καὶ ταῦτα μὲν πρὸς τὸν Ἐφορον·
 10 τῶν δὲ ἐν Μέλμυδι φιλοσόφων τινὲς ἐπεχείρησαν αἰτίαν φέρειν
 τῆς πληρώσεως ταύτης. φασὶ διαιρεῖσθαι εἰς τρία τὴν γῆν, καὶ
 ἐν μὲν ὑπεῖναι τὸ κατὰ τὴν ἡμετέραν οἰκουμένην (ὅλον γὰρ οὕτως
 εἰπαῖν), ἕτερον δὲ τὸ τούτοις τοῖς τόποις ἀντικεπονθὸς ταῖς
 ὥραις, τὸ δὲ τρίτον μεταξὺ κεῖσθαι τούτων, ὑπάρχειν δὲ καὶ
 15 διὰ καῦμα λίαν ἀοίκητον. εἰ μὲν οὖν ὁ Νεῖλος ἐποιεῖτο τὰς ἀνα- C
 βάσεις κατὰ τὸν τοῦ χειμῶνος καιρὸν, δῆλον ὑπῆρχεν ὡς ἐπὶ
 τῆς καθ' ἡμᾶς ζώνης λαμβάνει τὴν σύρρεξιν, διὰ τὸ περὶ τού-
 τους τοὺς καιροὺς μάλιστα γίνεσθαι παρ' ἡμῖν τὰς ἐπομβρίας.
 ἐπεὶ τοῦναντίον περὶ τὸ θέρους πληροῦται, πιθανὸν εἶναι κατὰ
 20 τοὺς ἀντικειμένους τόπους γενῆσθαι τοὺς χειμῶνάς, καὶ τὸ
 πλεονάζον τῶν κατ' ἐκείνους τοὺς τόπους ὑδάτων εἰς τὴν καθ'
 ἡμᾶς γίνεσθαι οἰκουμένην. διὸ καὶ πρὸς τὰς πηγὰς τοῦ Νείλου
 μηδένα δένασθαι παρελθεῖν, ὡς ἂν ἐκ τῆς ἐναντίας ζώνης διὰ

4. καίπερ] καὶ περὶ IP.

flumina et in cavis terrae liquentes aquas existere, cum ipsa harum as-
 sertionum falsitas manifesta sit. nam Maender Asiae fluvius per multa
 spatia sub terra manat, nec tamen in suscipiendis auctibus quidquam
 omnino ei tale quale Nilo evenire cernitur. quin etiam Acarnaniae flu-
 vius Achelous et Boeotiae Cephissus, e Phocide oriundos, non modicum
 terrarum subterlabuntur; qui ambo Ephorum apertae vanitatis convio-
 cunt. et haec quidem adversus Ephorum. Memphitici quidam philosophi
 incrementi huius istam causam afferre ausi sunt. tellurem in tres partes
 dididi. unam esse nostrum orbem (sic enim appellare oportet), alte-
 ram, quae his locis tempestatibus anni non respondet, tertiam inter has
 locatam et ob immensos calores prorsus inhabitabilem. quare si Nilus
 hieme augeteretur, certum esset eum in nostra zona confluxum aquarum
 recipere, cum per hoc tempus maxime ascendit, probabile apparere in locis
 nobis e regione oppositis, hiemes nasci, et redundantiam illic aquarum in
 orbem nostrum deferri. atque ideo ad Nili fontes neminem posse perve-
 nire, quia a zona vestigiis nostris contraria per inhabitatam seu torri-

τῆς ἀοικῆτου φερομένου τοῦ ποταμοῦ. μαρτυρεῖν δὲ τούτοις
D καὶ τὴν ὑπερβολὴν τῆς γλυκύτητος τοῦ κατὰ τὸν Νεῖλον ὕδατος·
 διὰ γὰρ τῆς κεκαυμένης αὐτὸν ῥεοντά φασι λίαν καθέψεσθαι καὶ
 διὰ τοῦτο γλυκύτατον εἶναι πάντων τῶν ποταμῶν, ἅτε δὴ φύσει
 τοῦ πυρώδους ἅπαν τὸ ὑγρὸν καταγλυκαίνοντος. ἡμεῖς δὲ καὶ 5
 πρὸς τοῦτο λέγομεν. ἀδύνατον γὰρ εἶναι φαμεν ποταμὸν ἐκ
 τῆς ἀντικειμένης οἰκουμένης εἰς τὴν ἡμετέραν ἀναφέρεσθαι γῆν,
 καὶ μάλιστα εἴ τις ὑπόδειτο σφαιροειδῆ τὴν γῆν πεφυκέναι. πῶς
 γὰρ μόνος ὁ Νεῖλος ἐξ ἐκείνης φέρεται τῆς οἰκουμένης πρὸς τοὺς
 τόπους τοὺς καθ' ἡμᾶς; εἰκὸς γὰρ εἶναι καὶ ἑτέρους ἐκεῖ ποτα- 10
 μούς, καθάπερ καὶ παρ' ἡμῖν. ἀλλὰ καὶ ἡ περὶ τῆς τοῦ ποτα-
 μοῦ τούτου γλυκύτητος αἰτία παντελῶς ἄλογος καὶ ἀναπόδεικτος
 πάντῃ καθέστηκεν. εἰ γὰρ καθεψόμενος ὑπὸ τῶν καυμάτων ὁ
 ποταμὸς ἐγλυκαίνετο, πολύγονος οὐκ ἂν ὑπῆρχε ποτε, οὐδὲ ποι-
P 190 κίλιας ἰχθύων καὶ θηρίων ἰδέας ἐκέκτητο· πᾶν γὰρ ὕδωρ ἀπὸ τῆς 15
 πυρώδους οὐσίας ἀλλοιωθὲν ἀλλότριόν ἐστι ζωογονίας. διόπερ
 τῇ παρεισυγομένῃ καθεψήσει τῆς φύσεως τοῦ Νεῖλου παντάπασι
 ἐναντιουμένης, ψευδεῖς τὰς εἰρημύνας αἰτίας τῆς πληρώσεως
 ἤγητόν. Οὐλοπίθης δὲ ταῦτά φησι, κατὰ μὲν τὴν θεριτὴν ὥραν
 τὰ ὕδατα τὰ κατὰ τὴν γῆν εἶναι ψυχρά, τοῦ δὲ χειμῶνος ἐναν- 20
 τίως θερμά. καὶ τοῦτο δῆλον ἐκ τῆς τῶν βαθέων φρεάτων κα-
 τανοήσεως· κατὰ γὰρ τὴν τοῦ χειμῶνος ἀκμὴν θερρὰ τὰ ἐν τοῖς
 βαθυτάτοις φρεάσιν εὐρίσκεται ὕδατα, θέρους δὲ ὑπόπτως τοῦ-
 ναντίον. διὸ καὶ τὸν Νεῖλον εὐλόγως κατὰ μὲν τὸν χειμῶνα μι-

2. καὶ] κατὰ IP.

dam ambulet. hoc ipsum testari mirificam Nilii aquae dulcedinem: cum enim per loca solibus usta labatur, vehementer ipsum decoqui, et haec de causa omnium fluviorum esse dulcissimum, quandoquidem natura ignea totam vim humoris dulcem reddat. sed nos hanc quoque sententiam confutabimus. statuimus enim nequaquam posse flumen aliquod ab Antipodibus in nostrum hunc orbem ascendere ac sursum ferri, praecipue si quis ponat terram globosam esse. cedo, quo pacto Nilus tantummodo ex illo orbe in nostras hasce regiones profuit? est enim verisimile et alia ibidem, sicut apud nos, extare flumina. iam vero causa quoque dulcedinis huius fluvii omnimodis ratione caret, nec aliqua probatione firmari potest. si namque ardoribus illis decoctus dulcescetet, nunquam adeo fecundus esset, neque varia piscium et belluarum genera haberet. omnis enim aqua per naturam igneam immutata animantibus producendis inepta est. quocirca cum natura Nili introductae decoctioni penitus adversetur, asserit incrementi causas a vero abhorreere putandum est. Oenopides ait aestate aquas terrae frigidas, hieme tepidas esse, id quod ex profundis puteis animadvertitur: nam hieme summa ex puteis altissimis tepidae, aestate gelidae hauriuntur. hinc et Nilum merito per hie-

κρὸν εἶναι καὶ συστέλλεσθαι διὰ τὸ τὴν μὲν κατὰ γῆν θερμοσίαν B
 τὸ πολὺ τῆς ὑγρῆς οὐσίας ἀνυλίσκειν, ὄμβρους δὲ κατὰ τὴν Αἴ-
 γυπτον μὴ γίνεσθαι, κατὰ δὲ τὸ θέρους μηκέτι τῆς κατὰ τὴν γῆν
 ἀπαναλώσεως γινομένης ἐν τοῖς κατὰ βάρους τόποις πληροῦσθαι
 5 τὴν κατὰ φῆσιν αὐτοῦ εἴμην ἀνεμποδίως. ἀλλὰ καὶ πρὸς
 τοῦτο ῥητέον. πολλοὶ ποταμοὶ τῶν κατὰ τὴν Λιβύην ὁμοίως
 ἐγκείμενοι τοῖς στόμασι, παραπλησίως δὲ τὰς πρὶς ποιούμενοι,
 οὐκ ἔχουσι τὴν ἀνάβασιν τῷ Νεῖῳ ἀνάλογον· τοῦναντίον γὰρ ἐν
 μὲν τῷ χειμῶνι πληροῦμενοι, ἐν δὲ τῷ θέρει λήγοντες ἐλέγχουσι
 10 τοῦ Οἰνωπίδου τὸ ψεῦδος. Ἀγαθαρχίδης δὲ ὁ Γνίδιος μόνος τοῦ
 κρασπίδου τῆς ἀληθείας κεκράτηκεν. ἔφησε γὰρ ἀν' ἔτος ἑκα-
 στον ἐν τοῖς κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν μεγάλους καὶ συνεχεῖς γίνεσθαι C
 ὄμβρους ἀπὸ θειριῶν τροπῶν μέχρι τῆς Ἰσημερίας τῆς ἐν μετο- V 270
 πύρῳ γινομένης καθ' ἕκαστα. εὐλόγως οὖν τὸν Νεῖλον ἐν μὲν
 15 τῷ χειμῶνι συστέλλεσθαι κατὰ φῆσιν, ἔχοντα φῆσιν ἀπὸ μόνων
 τῶν πηγῶν τῶν ἑαυτοῦ, κατὰ δὲ τὸ θέρους διὰ τοὺς ἐκχομένους
 ὄμβρους λαμβάνειν τὴν αὔξησιν. μαρτύριον δὲ τοῖς ὑπ' αὐτοῦ
 λεγομένοις καὶ τὸ γινόμενον περὶ τινος τόπου τῆς Ἀσίας προφέ-
 ρεται. πρὸς μὲν γὰρ τοῖς τόποις τοῖς Σκυθίας τῆς πρὸς τὸν
 20 Καύκασον παρακχωρηκότες χρόνον καθ' ἕκαστον ἔτος γίνεσθαι
 νιφετοῦς ἑξαισίλους, καὶ τοῦτο συνεχῶς ἐπὶ πλείστας ἡμέρας· ἐν
 δὲ τοῖς πρὸς βορρῶν ἀπεστραμμένοις μέρεσι τῆς Ἰνδικῆς ὠριμί- D
 νοις καιροῖς καὶ χύλαζαν καταφέρεισθαι τῷ μεγέθει καὶ τῷ πλήθει
 μεγάλῃ. ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ποταμῶν τῶν ὑδάτων ἀρχομένων

7. ἐγκείμενοι] ποταμοὶ μὲν καίμενοι?

10. Ἀγαρχίδης IP.

mem decrescere et contrahi, quod calor terrae humoris copiam assumptam; in nubibus autem Aegyptum non irrigari: aestate cum ista absumptio in terrae visceribus nulla sit, ab imis locis naturalem eius fluxum crescentibus undis nullo impedimento adgeri. nec istuc non refellendum est. complura Libyae flumina similiter currentia et undas suas per ostia in mare aequae evomentia non habent incrementa huiusmodi: quinimo cum hieme plenissimis sint alveis, aestate plurimum subsidant, Oenopiden mentiri demonstrant. Agatharchides Gnidius prae omnibus veritatis quasi laciniam apprehendit. docet enim in annos singulos continuos imbres a solstitio aestivo usque ad aequinoctium autumnale in Aethiopia coelo copiose demitti. non sine ratione igitur Nilum per hiemem natura contractus et a fontibus suis duntaxat, per aestatem vero propter praecipitatos in ipsum imbres abundantius fluere. eius dictis fidem astruit, quod in Asiae locis quibusdam accidere fertur. nam alicubi in Scythia ad Caucasum quotannis, cum id tempus postulat, densissime, idque diebus plurimis ningere; et in regionibus Indiae ad Aquilonem certis temporibus grandinem magnitudine et copia ingentem ruere. sed et quod ad fluviorum incrementa attinet, ineunte aestate continenter pluere (in

Θέρους ὄμβρους γίνεσθαι συνεχεῖς (κατὰ δὲ τὴν Αἰθιοπίαν μεθ' ἡμέρας τινὸς τοῦτο συμβαίνει) καὶ ταύτην τὴν ὑπόστασιν κυκλουμένην αἰεὶ τοὺς συνεχεῖς τόπους χειμάζειν. οὐδὲν οὖν εἶναι παράδοξον καὶ κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν τὴν οἰκουμένην ὑπὲρ Αἰγύπτου συνεχεῖς ἐν τοῖς ὄρεσι καταρράττοντας ὄμβρους ἐν τῷ Θέρει ὅ πληροῦν τὸν ποταμὸν, ἄλλως τε καὶ τῆς ἐναργείας αὐτῆς μαρτυρούσης ὑπὸ τῶν περὶ τοὺς τόπους οἰκούντων βαρβάρων. εἰ δὲ τοῖς παρ' ἡμῖν γινομένοις ἐναντίαν ἔχει τὰ λεγόμενα φύσιν, οὐ διὰ τοῦτο ἀπιστητέον· καὶ γὰρ τὸν νότον παρ' ἡμῖν μὲν εἶναι χιμῆριον, περὶ δὲ τὴν Αἰθιοπίαν αἰθριον ὑπάρχειν, καὶ τὰς 10
P 191 βορείους πνοὰς περὶ μὲν τὴν Εὐρώπην εὐτόνους εἶναι, κατ' ἐκείνην δὲ τὴν χώραν βληχεροὺς καὶ ἀτόνους καὶ παντελῶς ἀσθενεῖς, καὶ τοῦ ἡλίου πρὸς τὸν βόρειον ἀποκλίνοντος πόλον συμβαίνει τοὺς ὄμβρους τῷ παρ' ἡμῖν Θέρει τῇ Αἰθιοπία προσγίνεσθαι, καὶ ἐντεῦθεν λαμβάνειν τὸν Νεῖλον τὴν αὔξησιν, καὶ ἔμπαλιν 15 πρὸς τὸν νότιον ἀναζεύξαντος πόλον πρὸς συστολὴν τὸν Νεῖλον ὄραν.

B Περὶ μὲν οὖν τῆς πληρώσεως τοῦ ποταμοῦ ἐπὶ τοσοῦτον, ἵνα μὴ τὸν σκοπὸν τῆς ἱστορίας νοθεύσωμεν· ἤδη δὲ ὑπενέγκαι ἀκόλουθα τῶν ἀφηγημάτων νύττειν τὸν λόγον. ἐπαναζεύξας τοῖ- 20
νν· ἐκ τῆς Ἀλεξανδρείας ὁ Μηνῦς ἔγραψε Μαυρικίῳ τῷ αὐτοκράτορι ὅπως ἡ ἐπιφάνεια τῶν ἀνθρωπομόρφων καὶ Νεαίων ἐγένετο. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ τούτων ἀπηκούσας λίαν τὴν ψυχὴν κατεπέληκτο.

6. ἐναργείας IP.

Aethiopia autem intervallo dierum id contingit), et hanc humidam tempestatem semper in orbem actam cohaerentia loca hieme infestare. Non itaque novum quiddam et inopinatum esse, etiam in Aethiopia supra Aegyptum assidue praecipitantes aestivo tempore imbres fluvium Nilum complere, praesertim cum et barbari circum loca illa habitantes id evidenter experiantur testenturque. quodsi apud nos aliter eveniat, non idcirco dictis detrahendam fidem: nam Austrum apud nos esse hibernum, apud Aethiops serenum; et spiramina borealia in Europa esse valida ac robusta, in illa regione debilia et imbecilla et languida penitus; et sole ad polum borealem recedente, contingit imbres nostra aestate in Aethiopia cadere, indeque Nilum excrescere, rursus eodem ad austrinum remeante eundem decrescere.

De incremento igitur fluvii huius hactenus, ne a proposito historiae scopo nimium deflectamus. nunc ad eorum quae sequuntur narrationem incitanda est oratio. reversus igitur Alexandriam Menas de monstris humana figura a se in Nilo visis ad Mauricium imperatorem scripsit, quibus ille auditis maiorem in modum obstupuit.

Θ Ε Ο Φ Υ Λ Α Κ Τ Ο Υ

Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Α Ν

ΛΟΓΟΣ Η'.

THEOPHYLACTI

HISTORIARUM

LIBER VIII.

PONTANI ARGUMENTUM.

(1) *Saraceni Romanorum socii Persidem incussantes Babyloniorum fines depradantur: ob id Chosroes de foedere solvenda cogitat. Mauricii ad eum legatus inhumaniter habetur adituque regis diu excluditur. admissus tandem Chosroen ad pacem reducit, eumque de praeteritis docet. eiusdem legati impudens ambitio imperatorem graviter offendit. Comentiolus proditionis postulat, et incisa accusatione dux denuo constitutus, ad Istrum abit, seque cum Prisco apud Singidonem consociat. (2) pax inter Romanos et Abares imperatoris iussu impunitur. Comentiolus Viminacii aegrotat. Chaganeus fines Romanorum vastat; quo mandante, Istri transitus a quatuor eius filiis custoditur. in ripa certamine edito barbari vincuntur. Comentioli absentia excusatur. barbari vallum Romanorum oppugnant. nuntius ad duces de periculo. adest Priscus. Viminacium reducuntur rates. configitur, occisisque Romanorum trecentis oppetunt barbarorum quatuor millia. (3) alterum praelium cum Abaris. prudentia Prisci delectur novem millia. tertio praelio de superiore loco pugnantes Romani adversarios in lacum seu stagnum compellunt, ubi cum Chagani filiis plerique summergantur. periere ad quindecim millia. quarto praelio ad Tisum seu Tyrum flumen iterum non pauci occumbunt. fluvio traiecto Romani exploratores quater mille occidunt, Gepidarum triginta millia; et cum captivis ad Priscum redeunt. quinto praelio complures barbari aqua praefocantur, multa millia capiuntur. (4) captivi Chagano potenti imperatoris auctoritate restituntur. Comentiolus e morbo recreatur. Byzantium ad hiberna profecturus ducem viae Traiani apud Nobenes quaerit. quibus dare abnuentibus irascitur, duosque capite multat. monetur*

de sena quodam huius vias gnaro, quicum verba commutat et litigat. magnitudine frigorum Romani multi et iumenta eo itinere pereunt. Philippopolim hiemat. Petrus iterum dux declaratur. Theodosius Mauricii filius Germani filiam ducit. tumultus in imperatorem ob caritatem rei frumentariae. maledicta in eundem, et lapidatio. clavis audaces deterretur. Theodosium generum Germanus chlamyde sua tegit. (5) de templo Virginis Mariae in Blachernis. auctores seditionis exilio damnati altero die revocantur. Petrus ad Istrum duces Plastoli aetatem habet; deinde in angulum Dardaniae secedit. cum Apsycho hypostratego barbarorum colloquitur. utraeque copiae recedunt. Chagani astus. imperator Petro trans Istrum profectiorem mandat. Petrus a Bonoso illustri satellite imperatoris navigulas flumini traiciendo petit, et Gundoini militibus praeficit. is multos hostium perimit, Romanosque in provinciam redire non patitur. Artes Romanorum socios Chaganus delere cogitat. (6) a Chagano quidam deficiunt, ad quos reducendos varios ille modos investigat. quare Romani ultra Istrum hibernare noluerint. seditio. fluvium transmeant, et irascitur gravissime. irascitur vicissim Petrus. eidem per quistem oblata epistola. contra movent Romani. tumultus militaris. legati militum ad Petrum delatidii; cui molestus est imperator. (7) Petrus Gandoi de mandati severitate ex avaritia profecta fens conqueritur. duces convocat, litteras exhibet. miles transire Istrum abnuit. furor militum, fuga ducum. Phocas imperator renuntiat. Petrus fugit; Mauricio rem significat. Mauricius nuntium examinat: quid agat necit; dolore dissimulato ludos aequestres celebrare pergit. populum bonum habere animum iubet. Venetorum acclamationes. tribuni numerum ubriusque factionis prostentur. earum factionum vituperatio. (8) legatio Mauricii ad Phocam irrita. moenibus Theodosianis custodes apponit. exercitus ad Theodosium Mauricii filium legatio, aut ipsum aut eo cedente Germanum imperatorem postulantis. Comentiola urbis defensionem creditur. Germanus imperatori invadendae tyrannidis suspectus frustra se tuetur: in aedem deiparas pro asylo confugit. eius conditor Cyrus qualis fuerit. Stephanus paedagogus filiorum imperatoris ad eum evocandum mittitur. in Sophiae templum transit. Theodosius, ut ob secretum patefactum, fustibus pulsatur. (9) Germanus denuo ad excundum sollicitatus Andreas pii viri hortatu eodem recurrit. maledicentia populi in imperatorem muris desertis custodes se ad tumultuantem populum applicant. cuiusdam Constantini, viri clarissimi, domus incenditur. Mauricius cum coniuge et liberis in fugam se tradit. populi in eum et patriarcham ovocia. locus communis de levitate et stultitia populari. podagra consuetudine. filium ad Choeroen pro ope imploranda mittit. Germanus imperium ambit. Prasinis sibi aduersantibus Phocam sequitur. (10) Phocae linguis animisque favetur. populum cum patriarcha et senatu accersit. debestatio illius ut Romani improbiissimi. eius simulatio in Germanum. proclamatus imperator coronatur. in urbem magnifice invehitur. spargit aurum. ludi sunt equestres. usori Leontiae corona imponitur. de loco stationis inter factiones contenditur. Alexander, homo nefarius, ad litem componendam mittitur. in Cosmam tribunalum est contumeliosus ac violentus. eum Veneti ulciscuntur; quorum vox male evenit. (11) Mauricii noxam parturit Phocas. revocatur ex itinere a patre Theodosius. Mauricii filiorumque in portu Eutropii ad Chalcedonem interfectio. eius ante mortem praeclearissima vox et Christiano dignissima. nutricem ipsius infantem pro suo ad caedem supponere non fert. eius pro poena peccatis suis in hac vita irroganda cura ansia. testamentum, quo imperium inter filios partitur. Domitianus Melitenensis episcopus, eorumdem tutor, ab historico commendatur. (12) imperatorum corpora in mare abiciuntur. quas complorationes eorum mors recitata effecerit. in eodem monodia historici. capita

ad Phocas perforantur et in campo militibus spectanda proponuntur. quibus supplicii interfectores et exercitus rebellis caedumque suffragator divinitus interierint. sub Heraclio duo tantum reliqui. imperium Romanum in diuturnis post necem Mauricii aerumnis volutatum. (18) Phocas Petrum Mauricii fratrem, Comentiolum et alios interfecit. Theodosius et Larys ab Alexandro tyranni iussu trucidantur. narratio falsa de Theodosio, quo pacto creditus sit necem effugisse et diversa loca peragravisse. statuas Alexandrias Mauricii caedem nuntiarunt. die nono super eadem nuntius in urbem allatus. egregia quaedam Mauricii praeconia. (14) de corpore S. Euphemiae martyris Chalcedone miraculum, sudor videlicet sanguineus in die anniversario eius martyrii, qui spongias collectus in vasculis populo disperditur. quo pacto Mauricius incredulus fidem cum multis lacrimis habuerit, et summa in postorum veneratione martyrem proeclatus sit. (15) Constantinam imperatricem cum tribus filiabus in privatas aedes contrudit Phocas; Chosroen de sua cruatione, additis muneribus certiozem facit. apud Davam legatus Lilius a Germano praesidii praefecto splendide excipitur, et quid ibi contigerit. Chosroes Mauricii ulciscendi bellum Romanis infert. Lilius in Perside retentus parum benevole tractatur. rumor de Theodosio additus oculo tyrannum terret; unde Alexandrum, ut imperata non executum, sua manu obruncat.

1. *Κατὰ τούτους ὄηκα τοὺς χρόνους Χοσρόης ὁ Περσῶν βασιλεὺς ἐνεχείρει τὴν εἰρήνην λυμήνασθαι. αἰτία δὲ αὕτη πως τῷ βαρβάρῳ οὐσα ἐτόλχωνεν. ἔθνη περὶ τὴν Ἀραβίαν πολλὰ τε καὶ διάφορα πέφυκε· τούτους Σαρακηνοὺς ἔθος τοῖς ὄχλοις ἀποκαλεῖν. ἐκ τούτων δὲ τῶν ἐθνῶν ἑνὶ τινι τοῖς Ῥωμαίοις σύμμαχος ἦν, καὶ τις ἐκ τούτων ἀποθασμὸς εἰς τὴν Περσίδα χωρήσας κατὰ τὸν τῆς εἰρήνης καιρὸν τῇ ἐπεδρομῇ μέρη τινὰ τῆς Βαβυλωνίας προσημείωσατο. ἔνθεν διακονεῖσθαι ὁ Χοσρόης ἤβου. διὰ τοῦτο ὁ αὐτοκράτωρ Μαυρικίος εἰς τὴν Περσίδα ἐξπέμψατο πρέσβυν Γεώργιον, ὃς τῆς τῶν ἑῶν πόλεων φορολογίας τὴν ἐπιστάσαν ἐκέκρητο· τοῦτον πραιπορίου ἑπαρχὸν ἀποκαλοῦσι Ῥωμαῖοι. ὁ μὲν οὖν Χοσρόης δεινοπαθῶν ἐπὶ τοῖς γεγονόσι περιελύπει τὸν πρέσβυν, καὶ πολλὴν τὴν τριβὴν αὐτῷ περὶ τὴν*

P 197
V 274

1. *Eodem tempore Chosroes Persarum rex pacem turbare aggressus est ob causam huiusmodi. in Arabia multae variaeque gentes sunt, vulgo Saraceni appellati. ex his nonnullae societatem cum Romanis pepigerant, quarum pars pace incolunt in Persidem irruens Babyloniorum agros praedabunda pervaserat, et id sibi minime tolerandum Chosroes censuerat. Mauricius idcirco legatum in Persidem mittit, Georgium Orientalium tributorum coactorem, quem Romanis praefectum praetorio nominant. Chosroes indigna se passum dictitans, legatum parum amice tractavit, et in regione barbara diu retinuit, nec unquam in conspectum*

βάρβαρον χώραν ἐπραγματεύετο. σκληραγωγείται οὖν ὁ Γεώργιος ἡμέρας εἰς τὴν Περσίδα πολλάς, τῆς βασιλικῆς εἰσόδου μηδαμῶς τετευχώς. ἔτι τοίνυν τῶν πραγμάτων στυσιαζομένους Χοσρόην, εἰκότως τῷ βαρβάρῳ ὑπόνοια γίνεται μὴ ἔρασθαι τέως πρὸς Ῥωμαίους τὸν πόλεμον, εἰσδέχεται τοίνυν τὸν Γεώργιον ὁ Βαβυλώνιος βασιλεὺς εἰς τὴν βασιλείαν, ὁ μὲν οὖν Γεώργιος τὴν τοῦ καιροῦ κτησάμενος σύμμαχον, πείθει τὸν βάρβαρον Ὅ τὰς εἰρηναίας μὴ διαλύσαι σπονδάς. οὕτω μὲν οὖν ἔκων ἀκούσι γε θυμῷ, κατὰ τὴν ποιήσαν, ὁ Χοσρόης τὴν ἡσυχίαν ἀσπάζεται. ἃ μὲν οὖν πρόσβυς ἕπαντα τὰ συγκυρήσαστα διεξοδικῶς τῷ βασιλεὶ δηγήσαστο. ἀλλ' οὐκ ἐς ἀγαθὸν ἢ τῆς ἐντεύξεως ἔκθεσις ἀπειλήφει τὸ συμπέρασμα. ἔρασαν γὰρ Γεώργιον εἰπεῖν πρὸς τὰν αὐτοκράτορα "ὁ Περσῶν βασιλεὺς τῶν σατραπῶν εἰς ὑπήκοον τάδε διελκεται. διὰ τὴν τοῦ πρόσβυτος ἀρετὴν δίδωμι τῷ πολέμῳ τὴν λύσιν." τούτων ὁ βασιλεὺς ἀηκῶς χαλεπαίνει 15 κατὰ τοῦ πρόσβυτος, καὶ γίνεται τῷ Γεωργίῳ σφαλερὰ ἢ τῆς D πρῆσβυτος ἐπίτευξις· τῷ ὄντι γὰρ οἶδε λόγος μὴ μέτροις οικονομούμενος μεγάλας συμφορὰς τοῖς χρησαμένοις παρέχεσθαι.

Ἰσπανία δὲ ὁ Χαγᾶνος (ἐπαναδραμώμεθα γὰρ πρὸς τὰ κατὰ τὴν Εὐρώπην πραχθέντα) διεπεραιώθη τὸν Ἰστρον, οἰκισθε 20 διὰ τὴν εἰρήνην ἀποφοιτῶν, ἀποστέλλουσι πρόσβυτοι αἱ περὶ τὴν Θράκη τῶν Ῥωμαίων δυνάμεις πρὸς Μαυρικίον τὸν αὐτοκράτορα, προδοσίαν κατατιώμεναι Κομεντιόλου τοῦ στρατηγοῦ, τῆς σκώσεως τοίνυν εἰς τὸ βασιλεῖον ἄστου ἰσχυρᾶς γεγονούσας, δίδωσιν ὁ αὐτοκράτωρ Κομεντιόλῳ καὶ τοῖς πρόσβυτοι διακτητάς. 25 P 198 καὶ ὅττα γενομένης τῆς συγκροτήσεως τῆς ἀίκης, καὶ τοῦ βασι-

sum admisit. caeterum in illis rerum fluctibus non esse arma adversus Romanos capienda recte ratiocinans, Georgium in regiam venire sinit, qui oblata opportunitate usus, regi auctor est uti pacem salvam integramque conservet. ita Chosroes animo nolente volente, ut est apud poetam, quietem pacemque complectitur. legatus eum omnia quae contigissent fuse docet. verum illud colloquium haud feliciter evenit. ferunt enim postea Georgium apud imperatorem gloriatum, Persarum regem satrapis suis confessum esse se ob legati virtutem bello supersedere. qua oratione imperator succensus, magnumque Georgius ex obita legatione periculum adivit. sic enim comparatum est, ut, nisi cum modo et ratione adhibitus sermo, incautis hominibus immodice noccat.

Postquam vero Chaganus (ad res enim Europaeas regrediendum est) pace facta domum abiens Istrum transiit, Romanus exercitus in Thracia oratores ad Mauricium imperatorem mittit et Comentiolum duce[m] proditoris accusat. itaque gravi seditione Cpoll concitata, imperator

λέως ἐκλιπαροῦντος τοὺς πρόβους, λαμβάνει ἡ κατηγορία τὴν
 ἔγκοπὴν, καὶ αὐθις ὁ Κομεντιόλος γίνεται στρατηγός. Θέρους
 δὲ ἐπιόντος ἔξω τῆς πόλεως γίνεται, καὶ τῶν Ῥωμαίων περὶ τῆς
 λήπης διαλυσαμένων τῷ στρατηγῷ, τὸ ὄπλιτικὸν ὁ Κομεντιόλος
 5 ἄθρολλει, καὶ ἐπὶ τὸν Ἴστρον γίνεται ποταμὸν, καὶ ἐν τῇ Σιγ-
 γιδόνι συνανακοινοῦται τῷ Πρίσκῳ. (2) τετάρτῃ δὲ ἡμέρῃ B
V 275
 ἐκκλησιάζονται τὰ στρατόπεδα, καὶ δημηγορήσαντος Πρίσκου
 περισχίζονται ἡ πρὸς Ἀβύρους καὶ Ῥωμαίους εἰρήνη· ὁ γὰρ αὐτο-
 κράτωρ Μαυρίκιος τοῖς στρατηγοῖς παρασπονδήσαι διὰ βασιλο-
 10 κοῦ προσταγματος ἐγκελεύεται. ἐς τὸ φανερὸν τοίνυν τῆς εἰρή-
 νης διαλυθείσης, οἱ Ῥωμαῖοι πρὸς τὸ Βιμινάκιον γίνονται· αὕτη
 δὲ νῆσος καθίσταται περὶ τὰ ῥεῖθρα τοῦ Ἴστρον. ἐν ταύτῃ τῇ
 νήσῳ ὁ Κομεντιόλος ἔθεξε νοσηλεύσθαι. τῶν δὲ Ῥωμαίων ἀπὸ
 τῆς νήσου διαπεραιωσμένων ἐπὶ τὴν ἡπειρον, ἀκρόαι ὁ Χαγῆνος
 15 τὰ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατοπέδου κινήματα. ὁ μὲν οὖν βάρβαρος
 συναθροίσας δυνάμεις τὴν Ῥωμαίων διατέμνεται γῆν, τοῖς δὲ C
 παισὶ τέσσαρσιν ἑποῦσιν αὐτῷ παρεδίδου δυνάμεις, καὶ παρε-
 γεγῆα τὰς διαβάσεις τοῦ Ἴστρον περιφρουρεῖν. οἱ μὲν οὖν παῖ-
 δεις τοῦ βαρβάρου τὰς διαβάσεις τοῦ Ἴστρον περιφρουρεῖν κατὰ
 20 τὸ προσταχθὲν ἐνεχείρουν, οἱ δὲ Ῥωμαῖοι τὰς λεγομένας σχεδίας
 συρράψαντες ἑμοθυμαδὸν τὸν ποταμὸν διεκῆξαντο. περὶ τὰς
 ὄχθας τοίνυν τοῦ ποταμοῦ γεγονυίας τῆς μήκῃς κραταῦσι Ῥω-
 μαῖοι τῶν ἀντιθέτων δυνάμεων. ὁ δὲ Κομεντιόλος ὅμα τῷ
 Πρίσκῳ εἰς τὸ Βιμινάκιον τὰς διατριβὰς ἐποιεῖτο. ἦν δὲ αὐτῷ D
 25 ἡ ἀναβολὴ τοῦ μὴ ἐθέλειν συμπλέεσθαι ἀπίθανος οὐδαμῶς· μα-
 χίρα γὰρ λατρῶν τὰς ἐπὶ τῆς χειρὸς φλέβας ἀποτμηθεῖς, ἐπὶ

dat arbitros, constitutoque iudicio legatos impensius orat et exorat.
 ita accusatio inhihetur, et Comentiolus de integro dux deligitur. ubi
 nestas affuit, ex urbe discedit, Romanisque secum in gratiam reversis,
 et delectibus habitis, ad Istrum contendit, ac Singidone cum Prisco se
 coniungit. (2) quarto die in concionem coacto exercitu, et Prisco
 verba faciente, pax inter Romanos et Abares dissuitur; quod ut face-
 rent, Mauricius imperiali mandato ducibus praeceperat. manifeste igitur
 pace irrita Romani Viminacium (insula est in Istro flumine) deferuntur,
 ubi Comentiolus graviter se habere visus est. inde in continentem tra-
 iiciunt. quibus motibus auditis, Chaganus collecto milite satis et arbo-
 ribus Romanorum exitium infert, et quatuor filiis copias attribuit, qui-
 bus transitum Istri custodiant, quod illi ut inani erant facere insitunt.
 Romani navibus extemporaneis sive ratibus consensu flumen transeunt,
 praelioque in ripa conserto superiores abeunt. Comentiolus cum Prisco
 Viminacii haerebat. nam cui ei e brachio sanguis esset missus, honesto
 plane timore et probabili de causa a pede cum hostibus conferendo ipse

αἵματος ἐφυῆ ἐφθήμεως πως διὰ τὴν δουλαν ἀπόμαχος ἦν. δια-
 πορθυομένων τοίνυν τῶν Ῥωμαίων τὸν Ἰστρον καὶ συστησα-
 μένων τὸν χάρακα, οὐ κατέλιμπαν τὴν νῆσον ὁ Πρίσκοσ· οὐκ
 ἔθετε γὰρ τοῦ Κομεντιόλου ἐκτὸς ποιήσασθαι τὴν παράταξιν.
 οἱ δὲ βάρβαροι ἀστρατήγου τῆς Ῥωμαίων ὑπαρχούσης δυνάμειωσ 5
 πρὸς τὸν χάρακα τούτων ἐκτρέχουσιν. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ἀγγέλους
 εἰς τὸ Βιμινάκιον τοῖς στρατηγοῖς ἐπιπέμπουσι, τὸν τε κίνδυνον
 παρεδήλου. δυσανασητεῦντος δὲ τοῦ Πρίσκοσ τοῦ Κομεντιό-
 λου ἐκτὸς τοῦ ἔργου ἐφάρασθαι, καὶ τῶν βαρβάρων λαν ἐγκρα-
 τῶσ ἐπικειμένων, πείθεται τὸν Κομεντιόλον καταλιπεῖν καὶ τὰς 10
 P 199 φροντίδας τῶν κινδύνων αὐτὸς ἀναδέξασθαι. καὶ οὖν καταλιμι-
 πάνει τὸ Βιμινάκιον καὶ πρὸς τὸν Ῥωμαϊκὸν γίνεται χάρακα. δευ-
 τέρα δὲ ἡμέρα, καὶ προστάττει τὰς ναῦσ τοῦ Ἰστροσ καταλι-
 πούσας τὰς ὄχθασ περὶ τὸ Βιμινάκιον μεθορμίσασθαι· ἐδεδίει
 γὰρ ὁ Πρίσκοσ μὴ πως οἱ Ῥωμαῖοι τῶν ἐπακτρίδων διακειμένων 15
 αὐτοῖσ περὶ τὰς ὄχθασ τοῦ ποταμοῦ συνεχίς τὰς μεταβάσεις ἐπὶ
 τὴν νῆσον ποιοῖεν, κἀντεῦθεν κατακερματίζομένησ τῆσ τῶν Ῥω-
 μαίων δυνάμειωσ ἀσθενεστέραν ἢ τάφροσ τὴν φρουρὰν ἀπολύβοι.
 τοίνυν τῶν βαρβάρων κατεπειγομένων πρὸς πόλεμον, τετάρτη
 ἡμέρα καὶ ὁ Πρίσκοσ ἐξ ἑωθινοῦ ἀστροφορεῖν τοῖσ Ῥωμαῖοισ 20
 B προσέταξε. καὶ ὡσ ἐνῆν, τὰς ἐκτάξεις τρισὶ συστησάμενοσ φά-
 λαγξὶ τῶν πολεμικῶν ἐγχειρημάτων ἀπῆρχετο. οἱ μὲν οὖν Ῥω-
 μαῖοι ἀποσχόμενοι τῶν τῆξων ἀγχιμάχοσ τοῖσ ὄροσσι κατεπολέ-
 μων τὸ βάρβαρον. τῶν δὲ Ἀβάρων δέκα καὶ πέντε συστήμασιν
 ἐξοπλισάντων τὴν ἔκταξιν, καὶ τῶν Ῥωμαίων εἰς μίαν σύννευσιν 25
 καὶ φάβῃ τοῦ χάρακοσ καὶ τετραπλεύρῃ μάχῃ διακεκοσμηκότων

abstinebat. fluvio superato valloque a Romanis excitate, Priscus, qui sine Comentiolo pugna experiendum non putabat, in insula manebat. barbari Romanis duce destituti vallum incursant, illi nuntios de periculo sue Viminacium mittunt. Priscus absque Comentiolo aegre se movet: sed barbaris impotenter incumbenibus tandem dat manus, et eo relicto depellendi discriminis curam laboremque capessit, ac vallo succedit. postidit navigia Viminacium reduci imperat, quod metueret ne illis ad ripam dispositis missis crebro ad insulam transmearent, et idcirco innumero copiarum numero ad vallum tuendum infirmiores redderentur, barbaris autem pugnam urgentibus, Priscus suis edicit ut mane in armis sint, acieque, ut potuit, in tres phalanges distributa, praelium orditur. Romani arcibus carentes cominus hastis rem gerunt, digestisque barbaris per ordines quindecim, ipsis autem timore valli amittendi in unam et eodem versus quadrilatera figura dispositis, atque ita vallum tutum praestantibus, in multas horas concursum; nos ante solis oc-

τὴν ἔκταξιν, ἀσυλίαν ἐντεῦθεν παρεχομένων τῷ χάρακι, ἐπὶ ὥρας πολλὰς ὁ πόλεμος εἶχε τὴν πρόσθεον. ἤλιου δὲ κλίνατος συναπέκλινε καὶ ὁ πόλεμος, καὶ ἦν ἐπιδέξιος αὐτῇ ἢ τοῦ πολέμου τοῖς Ῥωμαίοις ἔσπῃ, τριακοσίων τε ἀναμφρόντων Ῥωμαίων ἑκμιλιάδες τέτταρες ἐκ τῶν Ἀβύρων διαίλοντο. ἐπιγυνομένης οὖν νυκτὸς εἰς τὴν χάρακα οἱ Ῥωμαῖοι ἀνέβησαν.

3. Τρίτῃ δὲ ἡμέρᾳ, καὶ ὁ βάρβαρος ἕτερον συνεστήσατο ^C πόλεμον. ὁ μὲν οὖν Πρίσκοσ ὡς οἶόν τε ἦν συντάξας τὸ στρα- ^V 276 τευμα ἐωδυνὸς ἐχώρει πρὸς τὴν παράταξιν. τρεῖς τοίνυν συν-
10 τάξας δυνάμεις εἰς τὰ μάλιστα τοῖς Ῥωμαίοις εἶτα ἐνεγγύησεν εἰς τὸ καρτερόν, τὰ τε κέρατα περισχύσει ἀντίκα, οὕτω τε τοὺς Ἀβάρους ἐσδέξασθαι, ὅπως οἱ βάρβαροι περὶ τὰ κοιλότερα γι-
τομένης τῆς δυνάμεως, καὶ κατελημμένοι ἐν μέσῳ, περιπέσωσι συμφοραῖς ἀδοκῆτοις. τῷ τοιαύτῳ τοίνυν τρόπῳ καταστρατη- ^D
15 γοῦνται οἱ βάρβαροι καὶ ἀναιροῦνται ἐκ τῆς πολέμιας καὶ ἀντι-
θέτου δυνάμεως χιλιάδες ἑννέα. ἤλιου δὲ δόαντος ἐπὶ τὴν τά-
φρον τὸ νευκηνὸς ἐπανῆκε. δεκάτῃ δὲ ἡμέρᾳ, καὶ ὁ στρατηγὸς ἠκηκόει ἦκειν αὐδὶς τὸν βάρβαρον πρὸς καμύταθον. ἡμέρας δὲ
λαμπυροῦσας τὸ Ῥωμαῖὸν καθοπλίσας κοσμίως τε συμφραξάμενος
20 ἐχώρει πρὸς πόλεμον. ὁ μὲν οὖν Πρίσκοσ τρισσῶς αὐδὶς φά-
λαγγι τὰς δυνάμεις κατεστρατεύσατο, ὁ δὲ βάρβαρος μίαν συ- ^P 200
στησάμενος φάλαγγα κατὰ τοῦ Πρίσκοσ ἐχώρησεν. ὁ μὲν οὖν
Πρίσκοσ τὴν εὐθετον τῶν τόπων χώρων καταλαβὼν, τὴν τε ῥύ-
μην τοῦ πνεύματος ἔχων συνέβητον, ἀφ' ὕψους τοῖς βαρβάροις

8. συναπεκίλισε IP.

subitum finis certamini est impositus. pugnatum a Romanis Marte secundissimo: nam ex ipsis trecenti tantum, ex Abaris quatuor millia desiderata sunt. nocte interveniente victores se in castra recipiunt.

3. Die tertio barbarus de integro certamen molitur. Priscus, ut potuit, agmine disposito et instructo surgente iam die ad pugnam procedit. copiis quam potuit bene dispositis ac tripartito divisis, ad fortiter dimicandum omnes impensisime cohortatur, atque ut cornibus ductis Abaros in medium recipiant; ut sic intercepti conclusisque cladem improvisam accipiant. hoc igitur modo ab hostibus circumventi perimuntur ad novem millia. exacto die victores intra vallam revertuntur. Iacō decima nuntiat ur duci barbarum velle praelium iterare. itaque postridie ubi diluxit, Priscus Romanis instructis et decentior communis ad tentandum conflictum progreditur, ac suos iterum in tres phalangas dispertit. barbarus in unum conflatis omnibus in Priscum vadit; qui occupato loco regionis idoneo, magno bellici spiritus impetu e superioribus in barbaros ferebatur, et duobus cornibus, seu a dextris et a si-

ἐνήραζεν, τοῖς δὲ δύο πέρασι καταπολέμησε τὸ πολέμιον. ἐπεὶ
 δὲ λίμνη ὑπέστρωτο τοῖς τόποις ἐκείνοις, ἐπὶ τὰ ὕδατα ἔξωθεῖ
 τὸν βάρβαρον. διὰ τοῦτο περὶ τὸ ῥόδιον ἀποκροσθέντες οἱ
 βάρβαροι, καὶ τῆς λίμνης ἀντιμέτωπον δυστοχήσαντες, λίαν
 σφοδρῶς ἀπεπύοντο. πλήθους τοίνυν πολλοῦ κατὰ ταύτην ὅ
 τὴν λίμνην ἀνηρημένου, τῶν τε παίδων τοῦ Χαγάνου ἀποπνε-
 B γέντων αὐτόθι, περιφανιστίτην ὁ Πρίσκοσ τὴν νίκην ἐνεπορω-
 σατο. καταφθίρονται τοίνυν περὶ τοῦτον τὸν πόλεμον πεντε-
 καίδεκα χιλιάδες βυρβάρων. ὁ μὲν οὖν Χαγάνος ἐπικινδύνως
 διασωθεὶς κατὰ τὸν Τισσὸν γίνεταί ποταμόν. τριακοστὴ δὲ 10
 ἡμέρα, καὶ ὁ βάρβαρος συνέλεξε δύναμιν. ἐπεὶ δὲ καὶ πρὸς
 τέταρτον πόλεμον τὴν ἐπιβολὴν ἐποιεῖτο καὶ τούτων ὁ τῶν Ῥω-
 μαίων στρατηγὸς ἠκηκόει, στρατοπεδεύει ὁ Πρίσκοσ ἐπὶ τὸν
 Τισσὸν ποταμόν. ὀρίζεται τοιγαροῦν ἑκατέρα δύναμις ἡμέρα
 πρὸς πόλεμον. ἐπεὶ δὲ τὸ διωρισμένον πέρασ ἐλάμβανεν, ὑπὸ 15
 C πρῶτην ἔω ὁ Πρίσκοσ ἐναλλὰξ τὰς δυνάμεις συνέταξε, καὶ τὴν.
 μὲν εὐώνυμον φάλαγγα δεξιᾶν ἐποίησατο, τὴν δὲ μέσην εὐώνυ-
 μον. ὁ δὲ βάρβαρος δυοκαίδεκα συστήμασιν ἔξοπλίζε τὸν πό-
 λεμον. οἱ μὲν οὖν Ῥωμαῖοι ἠρωϊκώτερον τῆς μάχης ἀντείχοντο,
 τῇ τοίνυν ἐνστάσει τοὺς βαρβάρους καταπολέμησαν. καὶ διόλ- 20
 λυται καὶ κατὰ ταύτην τὴν μάχην πλῆθος πολεμίων πολύ. ταύ-
 την τοίνυν τὴν νίκην εὐδοξότεραν τὸ τῶν Ῥωμαίων ἀπαιτικὸν
 ἀνεδέξατο. ὁ δὲ Πρίσκοσ τέσσαρας χιλιάδας συντάξας, τὸν
 Τισσὸν διανήξασθαι ἐκέλευε καὶ ἀνερευνᾶσθαι τὰ τῶν πολεμίων
 D κινήματα. οἱ μὲν οὖν ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ ἐκπεμφθέντες τὸν 25
 γέλιονα ποταμὸν διαπεραιοῦνται. περιτογγάνουσι τοιγαροῦν

nistris, eos impellebat. et quoniam stagnum locis illis suberat, in undas
 eos adigebat. quas cum oculis prospicerent et circum eas misere agita-
 rentur, dira in ipsis morte suffocabantur. plurimis igitur, et simul Cha-
 gani filiis tali modo summersis, illustrissimam victoriam Priscus retulit:
 eo enim congressu barbarorum quindecim millia vitam amisere. Chaga-
 nus non sine periculo salvus ad Tissum fluvium evasit. die tricesimo
 barbarus exercitum ad quartum praelium instauravit. quod simulac dux
 Romanus comperit, et ipse ad Tissum amnem armatus prodiit. ab utris-
 que communiter dies ad conflictum praestituitur. is postquam illuxit,
 sub auroram Priscus ordinibus permutatis suos disponit, et sinistram
 aciem facit dextram, mediam autem sinistram. barbaros suos in duode-
 cim ordines digerit. Romani viriliter et animose certamini insistentes
 barbaros debellant, magnamque etiam tum multitudinem cospiciunt glo-
 riosamque victoriam, consequuntur. Priscus quatuor millia ad Tissum
 vicinum flumen transeundum hostiumque motus et inclinationes exploran-

χωρίοις Γηπαίδων τρισίν. οἱ δὲ βάρβαροι μὲν τῶν ἐν τῇ
 προτεριᾷ διεγχεόμενοι συμπόσιον τε καθίσαντες παρήγουν ἑώρ-
 ταις ἐπιχώριον. τὰς ταύτων φροντίδας ἀναθέντες τῇ μέθῃ κα-
 τεπαννυχίζοντο εὐαχούμενοι. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ἐπὶ τὸ λεγόμενον
 5 λυκόφωσ, ἔτι λειψάνων ὑποούσης νυκτός, κραιπαλώσει τοῖς βαρ-
 βάρους ἐπίκεινται καὶ μέγιστον ἀπειροάζονται φόβον ἀναιροῦνται
 γὰρ βαρβάρων χιλιάδες τριάκοντα. πλείστης τε αἰχμαλωσίας
 πρατήσαντες τὸν ποταμὸν ἀντιεῆξαντο, πρὸς τε τὸν Πρίσκον τὴν
 προνομήν διεσώσαντο. ἡμέρα δὲ εἰκοστή, καὶ πάλιν ὁ βάρβα- V 277
 10 ρος περὶ τοῦτον δὴ τὸν ποταμὸν συναγεῖρει δυνάμεις. διὰ τοῦτο
 ὁ Πρίσκος παλιννοστεῖ περὶ τὸν Τισσὸν τὸν ποταμὸν. γίνεται
 τοιγαροῦν κατὰ τοῦτον τὸν χῶρον μέγιστη καὶ ἀξιολογιστάτη
 παράταξις. οἱ μὲν οὖν βάρβαροι καταπολεμηθέντες ὡς ἔπος
 εἰπεῖν ἐγκρατῶς κατὰ ταύτην δὴ τὴν ἡμέραν ἐπὶ τὰ ῥέθρα τοῦ
 15 ποταμοῦ ἀποπνίγονται, συναπέλλονται δὲ σούτοις καὶ Σκλαβη-
 νῶν πλείστη ἀπόβροια. ἔζωγρεῖτο δὲ μετὰ τὴν ἦτταν τὸ βάρ-
 βαρον, καὶ ἤλωσαν Ἄσβαροι μὲν τρισχιλιοί, ἄλλοι δὲ βάρβαροι
 πρὸς ταῖς τέτρασι χιλιάσι διασχιστοί τε καὶ διακόσιοι, καὶ Σκλα- P 201
 βητῶν χιλιάδες ὀκτώ. οὕτω μὲν οὖν ζωγρηθέντες δεσμοῖς παρε-
 20 δίδοντο, ὁ δὲ στρατηγὸς ἐν Τομεῖ τῇ πόλει τοὺς λαφυραγωγῆ-
 θέντας βυρβάρους ἐξέπεμπε. (4) ὁ δὲ Χαγῦνος, πρὶν τι τὸν
 αὐτοκράτορα τῶν γεγενημένων ἐν εἰδήσει γενέσθαι, πρὸς βασι-
 λικίον ἐπέμψεν, ἀναλαβεῖν τοὺς ζωγρηθέντας πειρωμένους.
 ὁ δὲ Μαυρίκιος παῖς ἀπειλαῖς τοῦ βαρβάρου καταπλαγείς καὶ
 25 τοῖς λόγοις ἀποβοουκολούμενος δι' ἐπιστολῆς τῷ Πρίσκῳ προέ-
 ταξεν ἀποδοῦναι τοὺς ζωγρηθέντας τῷ Χαγύνῳ Ἀβάρους.

das segregat. transeunt, et offendunt Gepidarum villas. tres, qui rerum
 prae gestarum ignari coesidentes et compotantes festum patrium magna
 frequentia celebrabant, omnibusque curis ebrietati dicatis noctem totam
 in conviviis exigebant. Romani erepusculo noctis, ante exortum solis,
 barbaros adhuc crapulantes opprimunt, et stragem edunt maximam, tri-
 cenenorum millium; et cum ingenti praeda repetito fluvio, Prisco eam of-
 ferunt. vicesima luce demum barbarus ad huncce fluvium copias congre-
 gat: ibi atrocissimo et in primis memorabili praelio decertatur, in quo
 barbari, ut paucis dicam, magna virtute victi et aquis summersi sunt;
 quibuscum etiam Sclavorum pars maxima interit. servati et capti ob-
 tenta victoria Abarum tria millia, aliorum barbarorum sex millia du-
 centi, Sclavorum octo millia. omnibus iniecta vincula, et in urbem To-
 meam a duce missi. (4) Chaganus, priusquam imperator quippiam
 notorum rescisceret, per legatos recuperare captivos studet. Mauricius
 barbari minis terribus et verbis in fraudem inductus, Prisco mandat ut

οὕτω μὲν οὖν ἀπὸ τῆς Τόμοος ἀπείδοντο τῷ Χαγάνῳ οἱ βάρβαροι.

Ὁ δὲ Κομεντιόλος ὡσπερ ἀπὸ τινων ἐνωπίων μακρῶν μόλις διανήψας ἔδοξεν ἀπηλλάχθαι τῆς νόσου. παραγίνεται τοιγαροῦν εἰς τὰς Νόβας, καὶ συγκαλισσάμενος τῶν ἐγγυρίων τινας 5 τὸν ποδηγῶντα παρ' αὐτῶν ἤξιον ἀναλαβεῖν, ὅπως τὴν λεγομένην **C** Τραιϊανοῦ παροδεύσῃται τρίβον· ἤπειτα γὰρ εἰς Βοζάντων τὴν χειμέριον ὥραν ποιήσασθαι. οἱ μὲν οὖν ἐγγυρίοι ἀπηγέρευον τῷ Κομεντιόλῳ ταύτην δὴ τὴν ἀτραπὸν. ἐπὶ τούτῳ μωμεὶς δύο τῶν ἀπαγορευόντων ἀπέτεμεν. οἱ μὲν οὖν περὶ τὰς Νόβας ἔφρα- 10 σκον τῷ Κομεντιόλῳ μὴ ἔχων τὸν ὁδοοδηγόντα, ὑπεῖναι δὲ ἀπὸ σημάτων δέκα καὶ δύο παλαιάτων λίαν γερόντιον, χρόνων πενήκως ἑκατὸν πρὸς τοῖς δεκαδύο· τούτῳ ἐπίστασθαι Τραιϊανοῦ τοῦ αὐτοκράτορος τὴν λεγομένην τρίβον κατισχυρόντο. γενόμενος τοίνυν κατὰ τὸν χῶρον ἐκεῖνον Κομεντιόλος ὁ στρατηγὸς τὸν **D** πρεσβύτερον ἤξιον τῆς ὁδοιοποιίας προηγήσασθαι. ὁ δὲ γέρον δηγορεῖτο καὶ ἥσυχалле, καὶ λίαν χαλαρὸν τὸ ἐγγεῖρημα τῷ στρατηγῷ προηγόρευε, τὴν τε δυσχωρίαν τὸν τε χειμῶνα καὶ τὸ τῆς τρίβου ἀνήμερον διεξήραγετο· ὑπεῖναι γὰρ τὴν τρίβον ταύτην ἀδιεξέδευτον ἀπὸ ἐτῶν ἐννεπήκοντα. ἀντιτείνει τοίνυν ὁ στρα- 20 τηγὸς τοῖς τοῦ γέροντος λόγοις. ἐπεὶ δὲ τὰ τῆς χείρονος ἐπιβολῆς ἐπροτέρησεν, ἀπέρχονται τῆς ὁδοιοποιίας αἱ τῶν Ῥωμαίων δυνάμεις. κατὰ ταύτας δὴ τὰς ἡμέρας ἐπεδήμησε μέγα καλῆσαιαιον ψῦχος, καὶ μεγάλου γεγονότος τοῦ κρύου καὶ τῆς τῶν πνευμάτων πικρότητος ἐγκριτῶς ἐγκειμένης ἔλλυνται πολλοὶ τῆς δυ- 25

captivos Abares reddat. sic barbari Tomoo educti Chagano vivi restituntur.

Comentiolus quasi diastarne somas vix tandem aliquando expectatus morbum depulisse visus est. Nobas inquit, convocatisque quibusdam indigenis duces vias Traiani, quae dicitur, quasrit, festinabat enim Byzantium, ut ibidem hiberna ageret. indigenae hanc ei viam monstrare detrectant. tum ille ira furans duos ex iis obtruncat. hic Nobenses non habere se qui eam viam monstrare possit. abesse autem milibus passuum duodecim silicernium quoddam, natum annos duodecim supra centum: ei notam esse quae Traiani imperatoris via nominetur. eum locum ut attingit Comentiolus, senem orat uti viam ipsis praecat. senex tergiversari et indignari, et quam operosum negotium tentet, difficultate locorum, asperitate hiemis et incemmoditate viae commemorata ostendere. abhinc enim nonaginta annis non esse tritam. dux contradicit. et quia consilium peius vincebat, via illa Romani gratiatur. per eos dies immane et intolerandum frigus incidit, spiraruntque validissime venti, ita ut multi de exercitu et iumentorum domesticorum pars bene

κάμωος, τῶν τε ναυτοφόρων ζάειον ἢ κλίση ἀπέφειρα. λίαν
 γοῦν καὶ ἀπενκτῶς ὁ Κομεντιόλος ἐπὶ τὴν Φιλίππου ἀφίκετο.
 τοίνυν ἐκέλευε τὴν ἄπασαν τοῦ χιμῶνος ὄραν ἐνδιατρίψας ἕρας P 202
 ἀρχομένου ἐς Βυζάντιον παραγίναται. τῷ δὲ ἐπιόντι θέρει πά-
 5 λιν στρατηγὸς ὑπὸ Μανρικίου τοῦ αὐτοκράτορος ἀναδείκνυται.
 Ἐννεακαιδεκάτῳ ἐνιαυτῷ τῆς βασιλείας Μανρικίου τοῦ αὐ-
 τοκράτορος, οὐδὲν Ῥωμαίοις καὶ βαρβάροις ἐπράχθη. ἔτι δὲ
 εικοστῷ τὸν ἀντάδελφον ὁ αὐτοκράτωρ Μανρικίος Πέτρον στρα-
 τηγὸν προεστῆσατο τῆς Ἑβρώπης. πρὸ τούτου τοῦ ἐνιαυτοῦ
 10 Θεοδόσιος ὁ τοῦ βασιλέως υἱὸς νυμφίος κομπεύεται, καὶ πρὸς
 ἔννομον γάμον δίδωσιν αὐτῷ πατὴρ Γερμανοῦ τὸ θυγάτριον,
 ἀνδρὸς λίαν ἐνδόξου καὶ τῶν ἐς συγκλήτου βουλὴν ἄγαν ἐπιφα- B
 νοῦς. μετ' ἄλλας τοίνυν ἡμέρας τοῦ γάμου, ὦρα χιμῶνος, V 278
 σιτοδεία τις τοῖς Βυζαντίοις ἐπέσκηψε. τούτου δῆτα τοῦ λιμοῦ
 15 γεγονότος, καὶ τῆς τεσσαρακοστῆς ἡμέρας προελθούσης τῆς γε-
 νεθλιακῆς πανηγύρεως τοῦ μεγάλου Θεοῦ Ἰησοῦ, ὃν Χριστὸν τὰ
 κατὰ τὴν οἰκουμένην ἔθνη γεραίρουσι, καταστασιάζει τὰ πλήθη
 τοῦ αὐτοκράτορος. εἰώθει δὲ ὁ βασιλεὺς συνειροτάζειν τοῖς δῆ-
 20 νοις, νεωτερίσαντες ἀπὸ τοῦ πλήθους τινὲς ἐς Μανρικίον ἐβλασφή-
 μουν καὶ λίθους ἐξέπιμπον κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος. ὁ μὲν C
 οὖν Μανρικίος κεύει τοῖς σωματοφύλαξι ἀπειλεῖν τῆς σιδηραῖς
 κατὰ τῶν ἐπιόντων κορύναις (ταῦτα δὲ ἄρα τῇ Ῥωμαίων φωνῇ
 δίστριμ λέγεται), μέχρι δὲ τῆς ὑποκρίσεως κεύει τούτοις τὰς
 25 ἐπιφορὰς σχηματίσασθαι· ὁ δὲ Γερμανὸς ὑποκίτω τῆς χλαμύδος
 καλύψας τὸν Θεοδόσιον διὰ τῶν λεγομένων Ἰλαρῶς (τόπος δὲ

magna interiorit. quamobrem cum diris suorum execrationibus Philip-
 popolim veniens, totam illic hiemem traduxit, et initio veris Byzantium
 reversus aestate mox sequente rursus dux a Mauricio designatus est.

Anno imperii Mauricii decimo nono nihil intor Romanos, et barba-
 ros gestum est. vicesimo Petrum praetorem Europae declaravit. sed
 anno priorē Theodosio filio imperator, singulari apparatu, legitime con-
 nubio Germani excellentissimi viri et illustrissimi senatoris filiam conjun-
 git. paucis diebus a nuptiis, ipsa hieme, Byzantii ob annonae gravita-
 tem fame laborarunt. cumque iam dies quadragesimus adesset, celebri-
 tatis natalium magni dei Iesu Christi, quem gentes universae per orbem
 terrarum venerantur, plebs seditionem adversus imperatorem incipit.
 consueverat ille cum populo eum diem in templo peragere. cumque ibi
 iam sacris precibus distineretur, quidam plebei novarum rerum cupidi
 eum maledictis lacerant et lapidibus insectantur. Mauricius corporis
 custodibus mandat uti se invadentes clavis ferrea, quae Romanis districta
 dicuntur, deterrerent, et impetum in eos simulent. Germanus Theodor-

Theophylactus.

21

οὗτος τοῦ ἄστως) ἐκ τῶν λιτανειμάτων ὑπεξαγαγὼν διασώσατο.
 D (5) καὶ οὗν ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τῶν σωματοφυλάκων διασώζεται,
 μὴ δεδωκὼς ἰγκοπὴν τῷ λιτανεύματι. εἶτα πρὸς τὸν τῆς Θεο-
 μήτορος νεῶν παρεγένοντο, ὃν Βλαχέρνας ἀποκαλοῦσι τιμῶντες
 Βυζάντιοι. τὸ δὲ τέμενος τοῦτο τῶν σεβασμίων λίαν καθέστηκε, 5
 θρησκεύεται τε ὑπὸ τοῦ ἄστως ἐς τὰ μάλιστα· λέγεται γὰρ περι-
 στόλια τῆς παρθένου Μαρίας, ἣν Θεοτόκον κυρίως καὶ μόνην οἱ
 Ῥωμαῖοι πρεσβέουмен, ἐν σηκῷ χρυσοπάστῳ ἀποτεθῆναι ἐν-
 ταῦθα. ἤκουσαν τοιγαροῦν τὴν ἱερὰν μυσταγωγίαν ἐν τούτῳ δὴ
 τῷ ναῷ κατὰ εὐωδὸς ὁ βασιλεὺς λατρεύσας πρὸς τὰ βασιλεῖα γέ- 10
 νεται. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ τοὺς ἐπισηματέρους τῶν καταστασιασάν-
 P 203 των μικροῖς τιπὶν αἰκισμοῖς σωφρονίσας ἔξορῆμι τοῦ ἄστως.
 ἡ δὲ ἔξορία ἀμακροσημέρευτος ἦν· θῦκτον γὰρ μεταβαλὼν ὁ βυ-
 σιλεὺς τὴν λύπην δίδωσιν τοῖς ἔξοριστοῖς ἔξουσίαν ἐπιβαίνειν τοῦ
 ἄστως. 15

Μενοῦνγε ὁ Πέτρος ὁ στρατηγὸς τὰς δυνάμεις ἀθροίσας
 ἐπὶ τὸν Ἰστρον χωρεῖ καὶ εἰς Παλάστολον ἀφικνεῖται, καὶ χί-
 ρακα ποιησάμενος οὕτω τὴν τοῦ θέρους ὥραν διήκνον. μετο-
 πώρου τε ἀρχομένου ἐπὶ τὸ κλίτος τῆς Δαρδανίας ὁ στρατηγὸς
 ἐνεδήμησεν· ἠκηκόει γὰρ περὶ τοὺς λεγομένους Καταρράκτας 20
 ἀθροισθῆναι τῶν βαρβάρων τὰ πλήθη, τὸν τε Ἄψιχ ἐνθαδὶ
 στρατοπεδεύεσθαι. τοίνυν τῶν Ῥωμαίων γεγονότων αὐτόθι,
 B Πέτρος ὁ στρατηγὸς πρὸς τὸν Ἄψιχ τὸν ὑποστράτηγον τῆς Ἀβύ-
 ρων δυνάμειος ἐδίδου καὶ ἀντιλάμβανε λόγους. ὁ δὲ Ἄψιχ τοὺς
 λεγομένους Καταρράκτας ὑπὸ Ῥωμαίων ἐνεχειρεῖ δουλεύεσθαι. 25
 δυσανασχετοῦντος δὲ τοῦ στρατηγοῦ μὴ τοιαύταις συνθήκαις

sium chlamyde sua protectum per Hilaras (locus est urbis) illaesum e
 templo educt. (5) Imperator itaque a satellitibus defensus in sacris
 perseverat. deinde ad dei genetricis aedem, quam Blachernas populus
 Byzantinus, apud quem in honore est, vocare solet, confugit, sane
 templum istuc admodum venerabile a civitate praecipua religione colitur:
 tonet enim fama quasdam vestes Mariae virginis, quam deiparam
 proprie et solam nos Romani veneramus, in arcula inaurata ibidem as-
 servari. ubi in hoc templo imperator rei divinae more sue usque ad fi-
 nem interfuit, regiam repetit. postredie de seditiosis insigniores par-
 cius verberibus emendatos in exilium tradit. id non adeo loquam fuit:
 mox enim dolere posito, eiectis potestatem in urbem redeundi concessit.

Petrus Istrum petens Blastolum venit, ibique castris excitatis aesta-
 tem transigit. ineunte autumno in Dardaniae latus sive angulum vadit,
 audierat siquidem ad Catarrhactas congregari barbarorum multitudinem,
 et ibi Apsichum tendere. illic cum Apsicho Abarum hypostratego ser-
 monem miscet. Apsichus Catarrhactas Romanis eripere conabatur. dnps

Ἰσπορξὴν τὴν εἰρήνην, ἐκατέρα διαλύεται δύναμις, καὶ ὁ μὲν Χαγῶνος ἐπὶ τὴν λεγομένην Κωνσταντιόλαν ἐχώρησεν, οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ἐπὶ τὰς Θρακίας διατριβὰς ἐπανέβησαν.

Τοῦ δὲ Θέροντος ἐπέγοντος, ἀποχὴ γίνεται Μαυρικίῳ τῷ αὐτοκράτορι ὡς ἐπίτηδες ὁ Χαγῶνος ἀναβολὴν τῷ πολέμῳ παρέσχετο, ὅπως ὑπορεμβομένης τῆς Ῥωμαίων πληθύος ἀθρόα κινήσει ἐπὶ τοῖς περὶ τὸ Βυζάντιον ἐπιστάτῃ. καὶ οὖν τὴν Ἀδρια- C
τοῦ πόλιν καταλιπεῖν τῷ στρατηγῷ ἐγκυλεύεται. ὁ μὲν οὖν Πέτρος κατὰ τῆς Σκλαβητίας πληθύος στρατοπεδεύεσθαι παρε-
10 σκεύαζεν, ἔγραψέ τε Βονώσω· ἀνὴρ δὲ οὗτος τῶν σωματοφυ- V 279
λάκων τοῦ βασιλέως ἐπιφανής, ὃν σκρίβωνα εἶωθε τὰ πλήθη ἀποκαλεῖν· τοῦτον γὰρ ἐδέχθη κατ' ἐκεῖνο καιροῦ διακονεῖσθαι Πέτρῳ τῷ στρατηγῷ. ἡ δὲ τοῦ γράμματος ἀξίωσις ἦν ἐφ' ᾧ τὰς τῶν Ῥωμαίων κορθμίδας χορηγεῖν ταῖς δυνάμειν, ὅπως
15 τὸν ποταμὸν διανήξονται. τοῦ δὲ μυχίμου ὁ Πέτρος τὸν Γουδοῦν ὑποστράτηγον προεστήσατο. τοῖνον ὁ Γουδοῦς τὸν ποταμὸν διαβὰς στόματι μαχαίρας πλήθη πολιμίων ἀνείλεν, αἰχμαλωσίας δὲ κρατήσας πολλῆς μεγάλην περιβάλλεται εὐκλειαν. οἱ μὲν οὖν Ῥωμαῖοι ἐπανήκειν διὰ τοῦ ποταμοῦ εἰς τὴν ἑαυτῶν ἐπει-
20 ρῶντο, ὁ δὲ Γουδοῦς τοῦτο ποιεῖν αὐτοὺς διεκώλυε τίως. ἀτὰρ τὰς Ῥωμαίων ἐφόδους ὁ Χαγῶνος μεμαθηκώς τὸν Ἀψιχ μετὰ στρατοπέδων ἐξέπεμπε, ὅπως τὸ τῶν Ἄρτων διολέσειεν ἔθνος, ὃ σύμμαχον Ῥωμαίοις ἐτύγγαεν ὄν. (6) τούτων δὲ γιγνομέ- D
νων ἀποστατοῦσι τῶν Ἀβάρων πλήθη τινά, αὐτομολεῖν τε τῷ
25 αὐτοκράτορι κατηπείγοντο. ταράττεται οὖν ἐπὶ τῷ ἀκούσματι P 304

6. ὑπορεμβόμενος IP.

aegrus ferente huluscemodi pactis non posse pacem reintegrari, uterque exercitus inde abscedit, et Chaganus quidem Constantiolum, Romani autem in Thraciam revertuntur.

Aetate iam proxima Mauricius certior fit Chaganum differre pugnam de industria, ut vagantibus Romanorum copiis ac negligentibus improviso Byzantium invadere queat. itaque duci in mandatis dat, Adriano-poli relicta Istrum transeat. Petrus adversus Slavos expeditionem parat, et Bonoso ex satellitibus imperatoris illustri, quem scribonem vulgo appellitant, et qui tum Petro ministrare debebat, scribens, lembos milicibus traficiendis suppeditari postulat, quibus Gundoin pro hypostratego praeposit. Gundois fluvio transmissio in ore gladii non exiguum barbarorum numerum absumit, ingenti praeda et gloria potitur non mediocri. Romanis per fluvium redire in sedes suas cupientibus Gundois obstat. Chaganus Romanorum impressione intellecta, Apsichum ad Artos Romanorum socios delendos mittit. (6) haec dum fiunt, non pauci Abarum deficientes ad partes imperatoris se adiungere maturant. conturbatus en

ὁ Χαγῶος, καὶ περιδεῆς γεγονὼς πάλυς ἦν ἀντιβολῶν καὶ σοφιστεύων μεθόδους πολλὰς ἀντιμεταστῆσαι τὴν ἀποστατήσασαν δύναμιν.

Ὅρας τοίνυν μετοπωρινῆς ἐνδημούσης, καὶ Μωυρικού τοῦ ἀποκράτορος ἐνοχλοῦντος τὸν Πέτρον ἐν ταῖς τῶν Σιλαβη-5 τῶν χώραις τὰς Ῥωμαϊκὰς δυνάμεις τὸν τοῦ χειμῶνος ἐνδιατρίψαι καιρὸν, τῶν τε Ῥωμαίων βαρυσομένων ἐπὶ τῇ τοῦ βασιλέως βουλῇ διὰ τε τὴν λίαν αὐτὴν διὰ τε τὴν τῆς Ἰππου ταπεινώσειν, ἔτι γε μὴν καὶ διὰ τὸ πλήθη βαρβάρων περικυμαίνειν τὴν χώραν τὴν ἀντικέραν τοῦ Ἰστροῦ, καὶ τοῦ στρατηγοῦ τὸ βασιλικὸν κρα-10 τύνοντος πρόσταγμα, στάσις μεγίστη τοῖς στρατεύμασι γίγνεται.

B ὁ μὲν οὖν Μωυρικός διὰ πυκνῶν συλλαβῶν ἐπετίθετο Πέτροφ τοῦτο τοὺς Ῥωμαίους ποιήσασθαι, οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ἀντιπερίστατο πρὸς συντονιτέραν ἀπόφασιν. διὸ τὸν ποταμὸν παροδικῶς διενήσαντο. ἐπεὶ δὲ τοῦτο ἐγένετο, ἀφανοῦνται ἐν Παλαστούλῳ, 15 μεγίστη θυμῷ τὰς ψυχὰς μεθυσθέντες. ὁ δὲ Πέτρος στρατοπεδεύεται ὡς ἀπὸ δέκα σημείων τοῦ χάρακος. καὶ οὖν ὁ στρατηγὸς διαγανακτῶν ταῖς δυνάμεισιν ἐς ἀπόνοιαν ἄλογον ἔβλεπεν, οὐκ ἤξιον τε τῷ ὀπλιτικῷ συναυλλέσθαι. τρίτῃ δὲ ἡμέρᾳ, καὶ τῷ Γουδοῦ ἔφησεν· ἃ δὲ ἔφησε, ταῦτα ἐκεῖνά ἐστι, δόξαι κατ' 20 ὄψιν συλλαβὰς ἐπιπεμφθῆναι αὐτῷ, τὴν δὲ τῆς ἐπιστολῆς προγραφὴν ἔχειν ἐπὶ λέξεωσ οὕτως. “ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὁ ἀληθινὸς Θεός, ἡ θεία χάρις, ὁ τῶν ἐκκλησιῶν προεστῶς καὶ τὰ ἐλλείποντα ἀναπληρῶν, εἰς τὸ πᾶσι συμφέρον προεστησιν ἐπὶ τοῦ παρόντος τόνδε τῆς νέας δεσπότην.” διηπορεῖτο 25

6. ἐνδιατρίψας IP.

additione Chaganus et in timorem haud leuem coniectus, orare vehementer, et varias secum rationes meditari quibus desertores ad se reduceret.

Ergo autumno adventante, cum Mauricius Petro molestiam exhiberet super copiis in Scavorum regione per hiemem retinendis, copiae autem inde magnopere abhorrerent tum propter praedae spem exiguam, tum propter equorum paucitatem et barbaricam illorum locorum frequentiam, ipseque dux in imperatoris iussu omnia poneret, seditio maxima exorta est. Mauricius crebris litteris Petrum urget ut ita fiat. Romani acerrime recusant. quocirca flumen ultro transiunt, Palastolum veniunt, ira inflammati. Petrus ab iis viginti leucis abeans indignatur, atque eorum insania et insolentia irritatus manere cum iis dedignatur. tertio die Gundui narrat per quietem visam sibi epistolam mitti cum hac inscriptione ad verbum. “Dominus noster Iesus Christus, verus deus, divina gratia, qui ecclesiis praesidet et quas desunt supplet, ad omnium utilitatem in praesens hunc novae (Romae) dominum praeficit.” haere-

τοίνυν ὁ Πέτρος καὶ Ἡσαχάλλην, ἠδημιόνοι τε καὶ Ἰστροβεῖτό, περι-
 κνωμένοι πάντοθεν, τίνες εἶησαν ἂν αἱ τῶν φανέντων ἐνοπλιῶν
 ἐκβάσεις. ὁ μὲν οὖν Γουδοῦϊς καταπλιγίς ἐπὶ τε τῷ ταράχῳ
 τοῦ πλήθους ἐπὶ τε ταῖς τῶν θνείρων ἐκβάσεσιν ἀγωνία κατε-
 5 χετο. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ μεταποιούσιν αἱ δυνάμεις τὸν χάρακα,
 καὶ τὰ Ἔσσημα παραμείψαντες (φρούριον δὲ τοῦτο) γίνονται ἐν
 Καρίσκα, ὅθεν διαπορθμεύσασθαι ἔμελλον εἰς τὰς τῶν βαρβάρων
 σκηνώσεις· ἦσαν γάρ τι μικρὸν μεταβεβληκότες τὸ φρεσάγμα.
 ἐν ταύταις γοῦν ταῖς ἡμέραις ἐναυπηγοῦντο ἀγγεῖα. καὶ τούτου
 10 δὴ γιγνομένου ἕτοιο ἐπιπίπτουσιν λάβροι, συνεπιτίθεται δὲ καὶ
 ψόχους ἐπιβουλή. ταύτῃ δὴτα ἐπιστασιάζει τὸ πλήθος, μὴ
 βουλόμενον διανήξασθαι. κέμπουσι τοίνυν πρὸς τὸν Πέτρον εἰ-
 κοσι σημεία ἀπικρισμένον τοῦ χάρακος πρέσβεις οἱ Ῥωμαῖοι ὀκτώ,
 ἐξ ὧν ἐτύγχανεν ὦν καὶ Φωαῦς ὁ χαλεπώτατος τύραννος. ἡ δὲ
 15 ἀξίωσις ἦν οἰκάδα τὴν δύναμιν ἀναζεύξασαν τῇ τοῦ χειμῶνος ὥρᾳ
 ἰγκαρτερεῖν. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ ἐπὶ ὧλῃ δι' ἐπιστολέας τὸν Πέ-
 τρον, τὸν ποταμὸν διαπεραιωσάμενον τὰς δυνάμεις τῆς τῶν
 βαρβάρων γῆς ἐπιβῆναι, τὰς τε στρατοπέδων ἀποτροφὰς αὐτό-
 20 θεν τοὺς Ῥωμαίους ἀρύσασθαι, ἔγκοπήν τε δημοσίων σιτήσεων
 ἐντεῦθεν τῷ πρυτανεῖῳ παρέχεισθαι. (7) ὁ μὲν οὖν στρατηγὸς
 τοὺς πρέσβεις εἰσκαλεσάμενος κατεπήγγελο τῇ ἐς αὐριον ὡς αὐ-
 τοὺς ἀπικνεῖσθαι λύσειν τε τῆς δυσφορίας παρέχεισθαι. μετα-
 στιλέμενος τοιγαροῦν τὸν Γουδοῦϊν ἔφη πρὸς αὐτὸν τὰ τῶν ἡθ-
 25 μηκότεων προσρήματα. “ἀμφίρρημνά μοι τῶν κινδύνων καθέ-
 λθη· δυσδιεξόδευτον τὸ τοῦ βασιλέως καθέστηκεν πρόβταγμα.

P 205
V 280

bat igitur incertus, et tristabatur et angebatur et cruciabatur, perturbatus undique, quisnam huius visus per omnium futurus esset exitus. Gunduis et tumultu exercitus et debile somniorum eventu obstupescens nequit vocem edere. postero die castra movet exercitus, praetereuntesque Asema (castelli nomen est) Cariscam veniunt, unde in barbarorum domicilia irrupturi erant: paululum quippe de ferocia remiserant. per illos igitur dies naves compinguntur. interea cum imbribus maximis frigus ingruit. tali impedimento obiecto nolentes traicioere, ad Petrum leucis viginti, ut dictum est, distantem a castris, legatos mittunt octo, e quibus etiam erat Phocas tyrannus immitissimus. petebant autem ut liceret in hiberna domum redire. at imperator per tabellariam Petrum extimulat ut trajectis copiis barbarorum regionem incurset, quo inde alimentis in militem comparatis, ipse e prytaneo annonam praebere ne cogeretur. (7) dux legatis accersitis, die sequenti ad eos se venturum missionemque daturum pollicetur. et accessite Gundui his eum verbis cum animi desperatione alloquitur. “utrinque mihi propositum est periculum. difficile est exequi quod mandat imperator; et reniti ac repu-

καὶ τὸ ἀντιτείνειν ἀδύνατον, καὶ τὸ μὴ πειθαρχεῖν χαλεπώτερον. οὐδὲν ἄδιναι καλὸν τρόπος φιλάργυρος· ἀκρόπολις τῶν κακῶν ἢ φιλαργυρία καθέστηκεν. ὑπὸ τοῦ τοιοῦτου πάθους ὁ αὐτοκράτωρ νοσηλευόμενος τάχα ἂν τότε θυμὸν ὄλεση, ἵνα καὶ τινι ἔπει τῆς Ὀμηρικῆς τραγωδίας καρυκεύσω τὸν λόγον. αὐτῇ ἡ ἡμέρα 5 πολλῶν κακῶν ἄρξει Ῥωμαίσις. οἶδα καὶ πείθομαι.” ἐπιδεκρυς τοίνυν ὁ Πέτρος γενόμενος, ἐγκοπὴν τε τῷ λόγῳ διὰ τὸ δάκρυον ποιησάμενος, γίγνεται πλησίον τοῦ χάρακος. τῇ οὖν ὕστεραία ἄθροίσει τοὺς ταξιάρχους τῆς πύσης δυνάμεως, τὸ τε τοῦ βασιλέως αὐτοῖς παρεθήλωσε γράμμα. οἱ δὲ ἡγεμόνες τῶν 10 ὀπλιτικῶν συνταγμάτων ἔφησαν τῷ στρατηγῷ μὴ ἐθέλειν τὸ μάχιμον εἰς τὸ ἀντιπεραν τὰς διαβάσεις ποιήσασθαι, τὴν αἰτίας ἐν ἐκθέσεως μοίρᾳ ποιοῦμενοι. ἐπεὶ δὲ ὁ Πέτρος ἀντιπρώρους τῆς C ὄχλοις ἐποιεῖτο τοὺς λόγους λαύλαψ μεγίστη θυμοῦ τοῖς στρατοπέδοις ἐπέσκηψε. διὰ τοῦτο αἱ δυνάμεις τοῦ χάρακος ἀποκλίνασαι 15 κατὰ μόνας ἐκκλησίαν συνήθροισαν. τοῦτο οἱ ἡγεμόνες τοῦ ὀπλιτικοῦ θεασάμενοι ἀποκλίνουσιν εἰς φυγὴν καὶ πρὸς Πέτρον τὸν στρατηγὸν παραγίνονται. ἑτέραν δὲ καὶ τῇ ἐς ὕστερον ἐκκλησίαν πεποιηκότα τὰ πλήθη ἔξαρχον τὸν ἑκατόνταρχον Ὠσκῶν προειστήσαντο, ἐπὶ ὑπὸ τῆς εἰς ὕψος ἐξάραντες εὐφήμουν ἐκ- 20 D τόπως τὴν ἀναγόμευσιν. τούτων ὁ Πέτρος ἀκηκῶς εἰς ἀπόδρασιν τὰς φροντίδας μετέθηκε, καὶ δὴλά τε τὰ συμβεβηκότα ἐπεποίητο Μαυρικίῳ τῷ αὐτοκράτορι.

Ὁ μὲν οὖν Μαυρικός τὸν ἀπαίσιον ἄγγελον εἰσκαλεσάμενος εἰς τὰ βασιλεια, ἐν παραβύσει τῶν ἐπηκολουθηκότων ἐποιεῖτο 25

guare impossibile, et obtemperare durum atque acerbum. nihil boni parit avaritia; arx malorum est avaritia. hic morbus imperatorem invasit, ob quem anima fortasse aliquando carebit, ut versiculo e tragoedia Homericam orationem condiam. hic dies Romanis multarum miseriarum afferret initium. scio, constanterque credo.” cum his dictis sermonem lacrimis se profundentibus abrupit, et ad castra profectus luce altera omnibus centurionibus congregatis imperatoris ad se litteras demonstrat. illi milites nolle Istrum traicioere affirmant, et causas exponunt. quoniam autem Petrus in sententia permanens nihilominus se multitudinali opposebat, atrox irarum procella in exercitum incubuit. quamobrem castris excedentes seorsum in concilium coeunt, quo viso duces ad Petrum aufugiant. postridie rursus coeuntes exarchum Phocam centurionem sibi praeficiunt, cumque supra scutum alte sublatum faustis gratulationibus prosequuntur. his auditis Petrus fugae se commisit, quaeque acceiderant, Mauricio imperatori renuntiavit.

Qui infaustum nuntium in regem vocatum in abdito de his quae evenerant sigillatim percunctatur. deinde cum anxius curis tropidaret et

τὰς πύσους. εἶτα ταῖς μερίμναις ἐσφάδαζεν, ἀμνηστία δὲ αὐτῷ περιέρρει πολλή. δμως ὑποκράπτει τῶν ἀκουσμάτων τὴν ἀφίξιν, ἰππικούς τε ἀγῶνας συντελεῖ συχνούς ἀποπροσποιοῖσιν τῶν ὡς ἔξουθενῶν τὰ τῶν νεωτερισῶντων μελετήματα. τοῖς δὲ δῆμοις ἐδήλου δια κηρύκων παρὰ τὸ στάδιον πῶ ἀλόγου ἀκασμας στρατιωτῶν μὴ ταράττεσθαι. οἱ μὲν ἄν· τοῦ κυαναιγοῦς χρωμάτος ἐραστοὶ μετ' ᾧδῆς ἀνεβίων πρὸς τὸν αὐτοκράτορα ταῦτα (καὶ αὐτῆς γὰρ τῆς ἐπὶ λέξεως συνδήμης ποιησάμεθα μνήμην) “ὁ θεός, αὐτοκράτωρ, ὁ κελύσας·σε βασιλεύειν, ὑπετάξεις σοι 90 πάντα τὰ πολιοῦντα τῇ βασιλείᾳ. εἰ δὲ Ῥωμαῖός ἐστιν, ἀεργέτω, ἐγνώμονά τε εἰς δουλείαν σου τοῦτον ὑπετάξεις χωρὶς αἵματος.” τετάρτη δὲ ἡμέρα, καὶ τοὺς δημάρχους ὁ αὐτοκράτωρ εἰσκαλισάμενος πρὸς τὰ βασιλεία, οὗς διοικητὰς τῶν δήμων εἴωθεν τὸ πλῆθος ἀποκαλεῖν, (ὄνόματα δὲ τούτοις Σέργιος καὶ 15 Κοσμῆς) ἐκινθάνετο τῶν δημοτερόντων ἐπὶ λεπτοῦ τὸν ἀριθμόν. ὁ μὲν ὄν Σέργιος ἐν χάριτι τὴν σύνταξιν τῶν ἐραστῶν τοῦ χλοῦ· Β ζῆτος ἐνεχάραξε χρωμάτος, πεντακοσίους πρὸς τοῖς χίλοις τυγχάνοντας, ὁ δὲ Κοσμῆς τοὺς τῆς ἀντιθέτου αἰρέσεως ἑκατοντάδας ἐννέα συντέταχεν· εἰς δύο γὰρ χρωμάτων ἐφέσεις τὰ τῶν 20 Ῥωμαίων καταπέπτωκε πλήθη. ἐντεῦθεν μέγιστα κακὰ τῷ βίῳ ἐσήρρησε· κατὰ μικρὸν γὰρ τῆς λυσσῶδους ταύτης αὐξανομένης μανίας τὰ Ῥωμαίων διαίλοντα πράγματα.

8. Ὁ μὲν ὄν αὐτοκράτωρ ἤμην ἀκούσας τὸν τύραννον πρῶσβις ἐξέπαμψεν, ὑπομαρτυρίαν ὡσπερ τὰ τῆς συμφορῆς ἐγ-

P 206

B

C
V 281

10. τὰ δεστ IP.

quid consilii caperet prorsus nesciret, nihil socius tamen audita dissimulans, ludorum equestrium spectaculis crebro dat operam, simulatque se conatus istorum res novas molientium pro nihilo putare. populum autem voce praecorum in circo monet ne quid ipse ex temeraria militum seditione turbetur. qui igitur Venetae factionis erant, ita ad verbum imperatori accinebant. “deus, imperator, cuius iussu imperas, omnes imperio tuo adversantes tibi subiciat. quodsi Romanus est, illi benefac, et improbum in potestatem tuam rediges citra sanguinem.” die quarto tribunis, quos populi administratores vulgus neminare solet, ad se in palatium accitis, Sergio, inquam, et Cosma, popularium numerum subtiliter exquirat. Sergius in charta numerum Praesidorum exaratum tradit mille quingentes, Cosmas contrariae factionis nongentes. duorum quippe colorum, caerulei et viridis, factionibus dedita erat populi multitudo, unde mala gravissima in vitam importata sunt: sensim enim evecta haec rabiosa insania res Romanae pesum iverunt.

8. Imperator appropinquare tyrannum audiens, veluti calamitatem allevaturus, legatos mittit. qua re tyrannus inolescit et honoribus novis

χειρῶν. Ἐπεὶ τὸρᾶνος ἐπὶ τούτοις ὑψαυχεύεται, καὶ ἐπὶ τῶ
 πωτερισμῷ καταμαίνεται, ἀπράκτους τε τοὺς πρέσβεις ἔξέπι-
 πεν. ὁ δὲ Μαυρίκιος περιφροσεῖν τοῖς δήμοις τὰ Θεοδοσίου
 τείχη προστάττει, ἃ δαήμεσθαι λόγος πρεσβύτης ἔρει τὸν Ἀρκα-
 δίου τοῦ αὐτοκράτορος Θεοδοσίον παῖδα. πρὸ τούτων τοίνυν 5
 ἡμερῶν ὀλίγων Γερμανὸς (κηδεστῆς γὰρ οὗτος Θεοδοσίου τοῦ
 D παιδὸς τοῦ αὐτοκράτορος) ἱππάζεσθαι τε καὶ ξυνωρκεύεσθαι τὸν
 Μαυρικίου τοῦ Κωνσταντίνου υἱὸν ἀναλαμβάνει ἐς Καλλικράτειαν·
 χῶρος γὰρ πρὸ τοῦ ἄστεος οὗτος, λίαν ὡς ἔπος εἰπεῖν ὠρικός.
 ὁ μὲν οὖν Μαυρίκιος παρασκευὴν βασιλικὴν Θεοδοσίῳ δίδωσι τῷ 10
 παιδί. τοῦ δὲ νέου κυνηγετοῦτος ἀπεριμερίμως καὶ λίαν ἐπα-
 γωγότερον, παραγίνεται πρέσβυς ὡς αὐτὸν ὑπὸ τῆς Ῥωμαίων
 μαχίμου δυνάμεως, ἐπιστολὴν τε ἔγγεγραμμένην ὑπὸ τοῦ ὀπι-
 τικοῦ περιέχων Θεοδοσίῳ τῷ παιδί Μαυρικίου τοῦ αὐτοκράτορος.
 ἣ δὲ ἀξιολογία ἦν ἢ αὐτὸν Θεοδοσίον τὴν ἡγεμονίαν τοῦ κράτους 15
 ἀναλαβεῖν ἢ Γερμανῷ τὴν αὐτοκρατορικὴν ἐμπορησασθαι δύ-
 ναμιν· μηδὲ γὰρ ἔτι ἀνέχεσθαι ὑπὸ Μαυρικίου τοῦ αὐτοκράτο-
 P 207 ρος Ῥωμαίων δυνάμεις ἰθύνεσθαι. γίνεται τοίνυν ταῦτα κατὰ
 δὴλα Μαυρικίῳ τῷ αὐτοκράτορι. ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς ἐπεὶ ταῦτα
 ἐπέπυστο, μετὰ γὰρ διὰ γραμμάτων ὡς αὐτὸν παραντία τὸν 20
 παιδα. τῇ δὲ ὑστερίᾳ περιλυπὸς ὢν προστάττει ὁ αὐτοκράτωρ
 Κομεντιόλῳ ἐπιστατεῖν τοῖς περιφρουροῦσι τὰ τοῦ ἄστεος τείχη.
 τῇ τοίνυν ἐπαύριον ὑπὸ πρώτῃν ἔω εἰσαγόμενον τὸν Γερμανὸν ὁ
 Μαυρίκιος ποιεῖται πρὸς τὰ βασίλεια, καὶ περιδάκρυς γεγενηὸς
 τούτων τῶν κακῶν ἔφη τὸν Γερμανὸν πεφυκέναι ὑπόθετον. ἦν 25

21. δὲ] γὰρ IP.

sanit, legatos sine responso dimittit. Mauricius moenia Theodosiana
 a populo custodiri iubet, quae quidem Theodosium Arcadii imperatoris
 filium construxisse vetus fama loquitur. paucis ante diebus Germanus,
 Theodosii filii imperatoris socer, generum suum Calligratam (locus est
 ante urbem, perquam, ut verbo complectar omnia, amoenus ac speciosus)
 equis et vehiculis in venatione se oblectaturum educit, Mauricio
 apparatus suppeditante. dum invenis omni cura expeditas multa cum
 voluptate venatum exerceat, adest ab exercitu legatus, atque ab eo scrip-
 ptam epistolam ei porrigit, qua petebatur ut aut ipse imperii principat-
 um susciperet aut Germano eundem cederet: militem enim Romanum
 Mauricii imperia de caetero neutiquam passurum. Mauricius his com-
 pertis per litteras ad se filium repente advocat. postero die incredibiliter
 moestus Comentiolo urbis murerum custodiam commendat. die se-
 quenti bene mane Germanum in palatium accersit, et multis cum lacrimis
 ipsum horum malorum caput et causam asserit. huius suspitionis

δι τῆς ὑποβολῆς ταύτης τιμηρίον τὸ δι' ἐπιστολέως τὰς ἀντά-
 μεις τὸν Γερμανὸν ἐθελῶν βασιλέα ποιήσασθαι, εἶτα τοῦ τυτυ-
 ρανηκότος πλήθους ἕπασαν τὴν ἵππον τὴν παρὰ τοῦ ἄστεος νε-
 μομένην καταπρονομεύσαντος τὴν Γερμανοῦ ἵππον μόνην ἀδιά-
 5 σπυστον τηρηθῆναι. ἱκανῶς τοίνυν τοῦ Γερμανοῦ ἀπολελογη-
 μένου τῷ αὐτοκράτορι, καὶ τὴν τοῦ βασιλέως λύπην μὴ κατα-
 νάλοντος, ὡς ἐν τέλει λέγουσι τὸν Μαυρικίον φῆσαι “φαίδου,
 Γερμανί, τοῦ μηκύνειν τὸν λόγον· οὐδὲν ἡδύτερον τοῦ δια ζέ-
 10 δισμα μεθίσταται τοῦ παρὰ Ῥωμαίοις λεγομένου σκερῆτου. ἐπεὶ
 δὲ ὁ τοῦ αὐτοκράτορος παῖς Θεοδόσιος παριστήκει χαλεπαίνοντι
 τῷ αὐτοκράτορι, ὄκτειρα τὸν κηδεστήν κινδυνεύοντα, καὶ μικρὰ
 τῆς οἰκίας στάσεως διεξελθὼν ἐξιόντι τῷ Γερμανῷ ἐν ἀποκρό-
 15 φοις κατεψιθύρισε, “ἀπόδρα τοῦτον” φήσας, “ἢ ἄνδρασι· C
 15 θάνατος ἢ ζῆμία σοι γίνεται.” ὁ μὲν οὖν Γερμανὸς διὰ τῆς
 λωφόρου, ἦν μέσην τὰ πλήθη κατονομάζουσαν, ἐς τὴν ἑαυτοῦ
 οἰκίαν ἐγένετο, τῷ δὲ δειλιναίῳ καιρῷ τοὺς ὑπασπιστάς τοὺς
 ἑαυτοῦ συναθροισάμενος τῷ ἱερῷ τιμένει τῆς θιομήτορος προσε-
 πλάσσει, ὃ Κῦρον τὸν ἐπὶ Θεοδοσίῳ τοῦ αὐτοκράτορος γεγο-
 20 νότα δέμασθαι λόγος καθέστηκεν ἀψευδής. οὗτος δὲ ἐς ὑπά-
 των ἀξίαν τὸ τηρικαῦτα ἀναβεβήκει καιροῦ. ταῦτον ἄνδρα ἀγα-
 θὸν ἐς τὰ μάλιστα γεγονέναι φασί, καὶ περὶ τοὺς ἔρωτας τῶν
 λόγων σάφροσι μακρὰ τινι ἐπιφύκει. ἡλίῳ δὲ κλίναντος ἠμυκίαι B
 Μαυρικίος τῶν κερμάτων τοῦ θυσιαστηρίου κίτερον τὸν Γερμα-
 25 τὸν γεγονέναι. διὰ τοῦτο Στέφανον τὸν παιδαγωγὸν τῶν ἑαυτοῦ

duo erant argumenta, quod exercitus eum per litteras ad imperium ce-
 ppendum invitaret, et quod tyranni copiae, cum, quidquid equorum
 ante urbem pasceret, abegissent, eius dantaxat equis pepercerant. cum
 pro se Germanus abunde respondisset, nec tamen imperator dolorem
 lenire potuisset, ad extremum adiecit Mauricium aiunt “parce, Ger-
 mane, plura loqui: nihil iucundius quam per gladium emori.” post haec
 secreto, ut Romani appellant, egreditur. queniam autem Theodosius
 irato patri aderat, socii in discrimen dati misericordia captus, paulum
 de loco secutus, exeunti in auxem insusurrat, fugeret hunc virum (im-
 peratorem), ni occidi vellet. Germanus via publica, quam plebs me-
 diam nominat, domum suam concedit. vesperi coactis satellitibus suis
 sacrum deiparas templum patit, quod a Cyro Theodosii temporibus esse
 conditum fama non falsa praedicat. hic tum in consulatus gradum
 ascenderat; feceratque fuisse virum insigni probitate, liberaliumque di-
 sciplinarum cum modesta quadam insania cupidissimum. diei crepuscule
 cognoscit Mauricium Germanum corua altaris apprehendisse, quare
 Stephanum eunuchum, filiorum suorum paedagogum, hominem nobilem

V 282 *παίδων (εὐνοῦχος δὲ οὗτος τῶν ἐπιφανῶν τοῦ βασιλέως καὶ Μιαν*
παρίδοχος τοῖς ἀνακτόροις) πρὸς τὸν Γερμανὸν ἀπικέσθαι προέ-
ταξεν, ὅπως παιδοῖ ἐπέξαγάγοι τῶν ἱερῶν περιβόλων ἐκείνων.
οἱ μὲν οὖν περὶ τὸν Γερμανὸν ὡς εἶδον τὸν τοῦ βασιλέως εὐνοῦ-
χον ἐπέξαγαγεῖν τοῦτον ἐθελοντα τοῦ τῆς Θεομήτορος ἱεροῦ, ἀν-
5 τικαταστάσαντες ἐξωθοῦσι τὸν Στέφανον, αἰσχίστοις αὐτὸν περι-
βάλλοντες ἐνείδεσι. νυκτὸς δὲ γεγονυίας ἐπέξερχεται τοῦ τιμέ-
τους ὁ Γερμανός, καὶ πρὸς τὸ μέγα τῆς πόλεως ἱερὸν μεταφοί-
τησε, τὸ ὑπὸ Ἰουστινιανοῦ τοῦ αὐτοκράτορος Μιαν φιλοτίμως
καὶ πολυτελεῶς ἰδρυμένον· τοῦτο καλοῦσιν ἐκκλησίαν μεγάλην οἱ 10
Βυζάντιοι. ὁ μὲν οὖν Μαυρίκιος ῥάβδῳ ἐμαστίγηεν τὸν ἑαυτοῦ
εἶδὸν Θεοδόσιον· ἔφρασε γὰρ τὸ ἀπόρητον εἰς Γερμανὸν ἐκείνον
P 208 *μεταγαγεῖν. (9) τούτων δὴ πραττομένων, οἱ Ῥωμαῖοι τῆς*
ἰσοπορίας ἐχόμενοι Βυζάντιον τὰς ὁρμὰς ἐπιτείνουσιν. ὁ δὲ 15
Γερμανός ὀπλίταις συμπεφραγμένος ἀπριῆ εἶχετο τοῦ ἱεροῦ. ὁ δὲ 15
αὐτοκράτωρ πλήθος τῶν σωματοφυλάκων ἐξέταμψεν, ἐπέξαγα-
γεῖν τοῦ ναοῦ τὸν Γερμανὸν ὀρεγόμενος. ἐντεῦθεν θυμὸς μέγας
τῇ πόλει ἐνέσκηψε. πείθεται τοίνυν ὁ Γερμανός τοῦ τιμένους
ἐπιελεθεῖν. τὸ τοίνυν πλήθος τῆς πόλεως ἀθροισθὲν περὶ τὰ
προαύλια γίνεται τοῦ ἱεροῦ, καὶ τις ἀνὴρ, Ἀνδρέας ὄνομα ἀν-
20 τῶ, τῶν περὶ τὰς ἱερὰς ἀπασχολουμένων λιτῶν, μεγίστη φωνῇ
πέκραγε “παλινδρόμει πρὸς τὸ ἱερὸν, Γερμανέ· τὴν σεαυτοῦ
B *σῶζε ψυχὴν· θάνατός σοι τὸ ἐπαγόμενον.” καὶ πείθει τὸν Γερ-*
μανὸν μεταφοιτῆσαι πάλιν πρὸς τὰ ἐνδόμυχα τοῦ ναοῦ. τὰ δὲ
πλήθη συρρέουσιντα ἐβλασφήμουν εἰς τὸν αὐτοκράτορα, καὶ με-
25 γίσταις ὕβρεισι τὸν Μαυρίκιον ἔβαλλον, τῷ δὲ τῶν Μαρκιανι-

et inter aulicos imprimis conspicuum, cum convenire et persuasum a sacris septis educere iubet. comites Germani videntes quid eunuchus conaretur, resistunt, ipsumque conviciis turpissimis opertum templo expellunt. noctu Germanus se subducit, et in amplissimum urbis templum, a Iustiniano imperatore admodum ambitiose ac sumptuose exaedificatum, quam Byzantii ecclesiam magnam vocitant, porro transit. Mauricius Theodosium festibus accipit, quod ei arcana sua aperuisset. (9) his ad hunc modum procedentibus, Romani iter aggressi cupiditatem Byzantium intendunt. Germanus armatis septas, templo fixus adhaeret. imperator complures de excubitoribus suis ad eum educendum mittit; unde civitatem ira pervadit. flexus tamen Germanus exire instituit. tum plebs urbana aedis vestibula concursat, et Andreas quidam, sacris precibus in ea vacare solitus, voce altissima exclamat “recurre in templum, Germane; conserva vitam tuam: exitium tibi suadetur.” quibus vocibus obsequens in additiora aedis gradum revocat. tum vulgus coitione facta probris imperatorem lacerat, exquisitisque contumeliis in eum debaccha-

στῶν καταλόγω συνέταττον· αἴρεσις δὲ αὕτη μετὰ τινος μικρῆς
 εὐλαβείας ἐθήθη τε καὶ καταγέλαστος. σφριγῶντος τοιγαροῦν
 τοῦ ταραχου, οἱ τὰ τείχη διαφρουροῦντες δημότιαι τούτων ἀκη-
 κοότες, τῇ φρονηαί χαιρειν εἰπόντες ἀναμύγνυνται τῷ λαῷ τῷ
 5 στασιάζοντι. πανταχοῦ τοιγαροῦν τῇ πόλει περικυμαίνοντες τοῦ
 κακοῦ, ἀλογίστω ὄρηϊ καταμανῶς τὰ πλήθη τὴν οἰκίαν Κων-
 σταντίνου τοῦ λεγομένου Λαρδῦ τῷ παμφάγω πυρὶ καταφλέγου- C
 σιν. ἀπὴρ δὲ οὗτος ἐτύγγανεν ὧν τῶν ἐς συγκλήτου βουλὴν ἐπι-
 φανεστάτος, τὴν τε τῶν πατρικίων ἀξίαν περιβέβλητο οὗτος,
 10 καὶ τὴν ἡγεμονίαν τῶν φόρων τῆς ἐξίας πρὸ τινος καιροῦ ἐπὶ
 τοῦ αὐτοκράτορος ἀπειλήφει, ὃν ἔπαρχον πραιτωρίων εἰώθασιν
 ὀνομάζειν Ῥωμαῖοι. τοῦτον ὁ Μαυρίκιος ἐν τοῖς προτερεύουσι
 τῶν ἀρχόντων ἐκέκτητο. τοιγαροῦν μισούσης νουτὸς τὴν βουλ-
 λειον στολὴν ἀποδυσάμενος, τὴν τε ἐπηρέτιν ὀλκάδα παραστη-
 15 σάμενος (δρόμωννα δὲ ταύτην εἰώθασιν τὰ πλήθη ἀποκαλεῖν) καὶ D
 χρήματα ἐς αὐτὴν ἐκβαλὼν ἕμα τῷ γυναικί καὶ τοῖς παισὶν ἐκ
 αὐτῆς ἐπιβαίνει, τὸν τε Κωνσταντίνον ἀναλαβὼν πρὸς ἀπόδρα-
 σιν εἶδεν. τὰ δὲ πλήθη ἐπὶ τὴν τυραννίδα κατολισθήσαντα κα-
 τεπαννογίζοντο τοῖς κακοῖς, καὶ ἐς τὸν Μαυρίκιον ἐρασημίδου
 20 μεθ' ὕβρεως ἕσματα. ἐπέσκωπτόν τε καὶ τὸν ἱεράρχην τὸ τη-
 ρικαῦτα καιροῦ, ὃν πατριάρχην σὸνηθες Ῥωμαίοις ἀποκαλεῖν·
 Κυριακὸς ὄνομα αὐτῷ. τῷ θντι γὰρ τὸ πλήθος ἀπαίδευτον καὶ
 πρὸς τὸ χεῖρον ταῖς τροπαῖς ἐμμανές, δυσνοουτέτητόν τε καὶ τοῦ
 συνόλοιστος λίαν ἀμύητον. λαλλικος τοιγαροῦν γεγονυλις με- P 209

tur, et Marconistis aggregat; quae est haeresis cum quadam fatua re-
 ligione stollida et deridicula. fervente igitur tumultu, plebeii, qui muros
 custodiebant, his auditis, deserta custodia tumultuantibus sese immiscent.
 itaque malis urdem undique instar fluctuum inundantibus, plebeia multitu-
 tudo caeco impetu et furore incitata Constantini Lardys aedes igne in-
 lecto perdit. erat hic vir e senatu illustrissimus et patricia dignitate
 cobonestatus; et antea tributis Orientalibus recipiendis (quem praefectum
 praetorio Romani nominare solent) ab imperatore praepositus, et inter
 primos principes habitus. in hoc rerum statu Mauricius medio noctis
 vestem augustalem exuens et privatam induens, dromone, ut vocatur,
 conscenso et grandi pecunia illata, una cum uxore liberisque et Con-
 stantino fugam inivit. cui vulgus, ut tyranno, tota nocte male dicere
 non cessavit, cantilenae etiam in eum per contumeliam compositis.
 scommatis item in Cyrilicum hierarcham sive patriarcham, ut Romae
 appellare mos est, insultabant. saepe multitudo popularis imperita est,
 et rebus mutatis deteriora furiose complectens admonitiones respuit; et
 quid conducibile sit, prorsus non intelligit. procella igitur notis immane

- γίσκες, ἔξαισίου τε νότου προσπνεύσασκος, μέλις ὁ Μαυρίκιος
 διασωίζεται ἐπὶ τὸν νεῶν Ἀυτονόμου τοῦ μάρτυρος, ὡς ἀπὸ στα-
 δίων ἐκυτὸν καὶ πενήτηντα τῆς πόλεως Κωνσταντίνου τοῦ αὐ-
 τοκράτορος. ἐπιγίνονται δὲ αὐτῷ νόσοι ἀρθρῖτιδες. ταύτης
 V 283 δὲ τῆς νόσου ἀσθένεια καθέστηκε δυστυχῆς τοῖς τὸ βασιλεῖον 5
 ἄστει κατοικοῦσι διὰ παντός· τὰς δὲ αἰτίας οὐ δέξιμι, ἵνα μὴ
 τὴν ἱστορίαν παραμορφώσωμαι. τότε Μαυρίκιος ἔξαποστέλλει
 B τὸν Θεοδοσίον ὡς τὸν Χοσρόην γενέσθαι καὶ περὶ συμμαχίας κα-
 θικτεῦσαι τὸν βάρβαρον, ἀναμνησκῆναι τε καὶ ὅσα περ αὐτῷ
 δυστυχῆσαντι Μαυρίκιος διελάσατο, ἀξιοῦν τε ἀμοιβαίαν τὴν 10
 χάριν ἀντικαλαντεύεσθαι, ὅλης ἡμοῦ τῆς οἰκίας ἐν μεγίστῃ κα-
 ταπεπτικῆς κινδύνῳ. ἐπεδείκνυε δὲ καὶ τὸν δακτύλιον ὁ
 Μαυρίκιος, παρηνεγγύα τε μηδαμῶς ποιήσασθαι τὴν ἀνάλυξιν,
 εἰ μὴ πού γε αὐδὶς θεάσοιτο τὸν δακτύλιον. οὕτω μὲν ὄν ὁ
 Θεοδοσίος ἐπὶ τὴν Νίκαιαν γίνεται. ἀλλὰ καὶ συνέκδημος γίνε- 15
 C ται αὐτῷ Κωνσταντῖνος, ὃν τὰ πλήθη Λαυρὸν κατωνόμαζον.
 Κατὰ ταύτην τὴν νύκτα ἀνὴρ θημότης ἐπίσημος (Ἑβδομί-
 της δὲ ἦν αὐτῷ τὸ ἐπώνυμον) καὶ ἔτιροι τοῦ γλοῦζοντος χροῶμα-
 τος ἐρασταὶ τὰς πύλας τοῦ τείχους ἀναπετάσαντες πρὸς τὸν τυ-
 ραννον παραγίνονται. ὁ δὲ Γερμανὸς ἐς βασιλείας καταπεπτι- 20
 κῶς ἔρωτα, καὶ Θεόδωρον (σιλεντιαρῖον δὲ οὗτος στρατεύματι
 D ἐκεκόςμητο) πρὸς τὸν Σέργιον ἐπέμπε (κατ' ἐκείνο δὲ καιροῦ οὐ-
 τοσ ὁ Σέργιος δῆμαρχος ἐτύγγανεν ὢν τῆς Πρασίτων πληθύνος),
 καὶ ἤξιον ὑπὸ τοῦ δήμου τὸν βασιλικὸν ἀναδήσασθαι στέφανον

frementibus excitata, Mauricius aegre ad aedem martyris Autonomi vi-
 vus evadit; qui locus Cpoli circiter centum et quinquaginta stadiis ab-
 est. praeterea articolorum doloribus corripitur; cuius morbi misera im-
 becillitas urbem imperialem incolentibus semper infesta est. causas dis-
 serere nolo, ne quid historiae facies immutetur. mittitur a Mauricio ad
 Choaron Theodosius, qui et auxilium supplex roget, et regem commo-
 nefaciat quantum durissimis temporibus suis praesidium ab eo auxilium-
 que senerit, tantorumque beneficiorum remunerationem aliquam postulet,
 quandoquidem cum universa domo in extremum praecipitatus sit discrimen.
 ostendit porro anulum, cohortando ne ullo modo redeat, nisi
 eundem rursus conspexerit. sic Theodosius Nicaeam defertur, quem
 Constantinus Lardys comitatur.

Kadem nocte vir plebeius et egregius, cognomento Hebdomites,
 alique Prasiae factionis moenibus egressi ad tyrannum se conferunt.
 caeterum Germanus regnandi desiderio incensus Theodorum Silestiarum
 honsre ab exercitu donatum ad Sergium, qui per id tempus Prasinorum
 tribunum agebat, regatum mittit, ut eius opera certis conditionibus et
 pectis, quae simul scripta mittebat, liceat sibi a populo diadema im-

ἐπὶ συνθήκαις τισὶ καὶ δημολογίαις· ἄγγράφοις. ὁ μὲν οὖν Σέρ-
 γιος ἐξ ἰωθνοῦ πρὸς τοὺς κορυφαίωτέρους τοῦ δήμου τοὺς λό-
 γους τοῦ Γερμανοῦ μεταχέτευσεν. δυσανασχετοῦσι τοῖσιν οἱ
 λεγόμενοι Πράσινοι, καὶ τὴν ἀξίωσιν ἀποκλιμπούται, φάσκοντες
 5 “ὅσα ἂν μεταβολὴν τῆς αἰρέσεως ὁ Γερμανὸς ποιήσῃται πάποτε,
 οὔτε μεταθήσοι τὸ δόγμα διὰ τὸ ἐξ ἄγαν ἱμπαθῶς διακείσθαι
 περὶ τὴν τῶν λεγομένων Βενέτων προσπάθειαν.” οὕτω μὲν οὖν
 οἱ Πράσινοι τοῦ Γερμανοῦ τὰς ἐλπίδας ἀβέλυσαν· ἐπεὶ δὲ ὁ Γερ-
 10 μανὸς διητύχησε τοῦ βουλήματος, περὶ τὴν τοῦ τυράννου μετε-
 χώρησεν εὐνοίαν, καὶ προσκυνεῖ πρὸς ὃν ἡ τύχη ὡς ἔπος εἰπεῖν
 μεταβέβηκεν.

10. Οἱ δὲ Πράσινοι εἰς τὸ λεγόμενον Ῥήγιον γίνονται, P 210
 καὶ ταῖς εὐφημίαις τὸν τύραννον μεγαλύνουσι, καὶ πείθουσιν ἐν
 τῷ λεγομένῳ Ἐβδόμῳ (τόπος δὲ οὗτος τοῦ ἄστεος ἀπὸ σημεῖων
 15 ἐπτὰ) τὸν Φωκᾶν ἀφικέσθαι. κατ’ αὐτὴν τὴν ἡμέραν ὁ τύραν-
 νος τὸν ἀσηκρήτοις Θεόδωρον, τῶν βασιλικῶν ταχυγράφων ἄν-
 δρα ἐπίσημον, ἐν τῇ λεγομένῃ ἐκκλησίᾳ μεγάλῃ ἐπέκομμεν,
 ὅπως οἱ Βυζάντιοι λαοὶ τὸν ἱερέρχην τὴν τε σύγκλητον ἀλασθ-
 20 μενοὶ ὡς αὐτὸν παραγέτωται. ὁ μὲν οὖν Θεόδωρος ἀφικόμενος
 ἐπὶ τὸ μέγα τέμενος τῆς πόλεως τὸ ὑπὸ Ἰουστινιανοῦ τοῦ αὐτο-
 κράτορος ἰδρυμένον, ἀνέις ἐπὶ τῶν βημάτων τῶν ὑψηλῶν (ἄμ-
 βωνα ταῦτα τὰ πλήθῃ ἀποκαλεῖ) τὸ τοῦ τυράννου πρόσταγμα B
 τῷ λαῷ μεταδίδωσι. πάντων τοιγαροῦν γενομένων πρὸς τὸν
 Καλυδώνιον τύραννον, τὸν τῆς σώφρονος ἀλουργίδος ἀσελγέστα-
 25 τον Κένταυρον (πρέπει γὰρ οὕτω τὸν Φωκᾶν ἐνομίζεσθαι), ἔδο-

peratorium consequi. Sergius prima haec ad populi primores de Ger-
 mani petitione refert. Prasini moleste ferunt, petitioneque rejecta Ger-
 manum nunquam factionem permutatarum neque a placito suo discen-
 surum autumant, quia Venetae factioni modis omnibus sit deditissima.
 sic Prasini spes Germani confoderunt. qui, postquam res secus ivit quam
 voluisset, ad tyranni amicitiam conversus, caeli fortunam videbat propi-
 tiam, ut verbo dicam, eum adoravit.

10. Prasini Rhegium venientes tyrannum faustis acclamationibus
 beant, auctoresque illi sunt ut in Septimum (locus ab urbe septem mil-
 libus abest) progrediat. eodem die tyrannus Theodorum a secretis,
 inter celeres scribas seu actuarios imperatoris virum clarissimum, in ma-
 gnam, ut dicitur, ecclesiam populum Byzantium una cum hierarcha et
 senatu ad se vocatum mittit. Theodorus templum urbis amplissimum a
 Iustiniano Augusto constructum ingressus, excelsos gradus sive ambo-
 nem vulgo dictum ascendit, tyranni mandatum palam edictat. universis
 igitur profectis ad tyrannum Calydonium, ad Centaurum in modesta
 purpura pretervissimum (his quippe nominibus Phocam par est afficere),

Ξιν ὁ μῆσοβάρβαρος τύραννος κατετρανεύμετος Γερμανὸν ἀναγορεύειν ἐθέλων. τῶν τοίνυν δῆμων κατεσφημούστων τὸν τύραννον, καὶ πάντων τῆς μεταβολῆς γλιχομένων, ἀναγορεύεται τὸ κακόν, καὶ κύριος τῶν σκήπτρων ὁ τύραννος προχειρίζεται, καὶ κρατεῖ τῆς εὐδαιμονίας ἢ συμφορᾶ, καὶ λαμβάνει τὴν ἔνυρ-
Ξιν τὰ μεγάλα καὶ ἐπίσημα τῶν Ῥωμαίων ὡς ἔπος εἰπεῖν ἀτυχή-

C ματα. περιβύλλεται τοίνυν τὸν βασιλεῖον στέφανον ὁ παλαμναῖος ἐκείνος ἀνὴρ ἐν τῷ νεῷ τοῦ προφήτου καὶ βαπτιστοῦ

V 284 Ἰωάννου. τῇ δ' ὑστεραία ἐπιβαίνει τῆς πόλεως, ἐφιζάνων ἀρμαμάξης βυσιλικῆς. οὕτω μὲν οὖν ἐπιφανῆ καὶ περιδοξον τὴν εἰσοδον ἐπὶ τὰ βασιλεια τεθρίππῳ λευκῇ ὁ τύραννος ἐποιήσατο, καὶ οἷα νεφέλην χρυσῆν ὑετίζουσαν τῶν βασιλικῶν θησαυρῶν ἐκπομπὴν τοῖς ἐντυγχάνουσι κατομβρίσατο. πολλοὶ δὲ παρὰ τῶν δῆμων κρότοι εὐχαί τε καὶ εὐφημίαι τοῖς ὡσὶ τοῦ τυράννου περι-

D κέχυντο. ἐπεὶ δ' εἰσῆρρησεν εἰς τὰ βασιλεια, πανηγυρίζει τὰ 15 πλῆθη, ἱππικοῖς ἀγῶσι τὴν δυστυχῆ ταύτην ἀναγόρευσιν ἐορτάζοντα. τῇ δ' ὑστεραία ἐπιβατήρια τῶν σκήπτρων τοῖς στρατεύμασι δῶρα παρέχετο. ὑπῆν δὲ τῷ τυράννῳ καὶ γυναῖον (Λεοντία ὄνομα αὐτῷ)· ταύτη στέφανον βασιλεῖον περιτίθησιν. ἐπεὶ δὲ καὶ πομπαῖς εἰδίσται τοῖς ἀτοκράτορσι τοὺς ὁμοζύγους ἀνα-
γορεύειν, ἐπιφανῶς τιμήσας τὸ ἔθος ὁ τύραννος τὴν Λεοντίαν

P 211 βασιλισσαν ἤξιον θριαμβεύειν. γίνεται τοίνυν κατὰ ταύτην τὴν ἡμέραν τοῖς δημοτικοῖς περὶ τῆς στάσιως ἔμιλλα. ἦν γὰρ αὐ-

13. ἐντυγχάνουσι IP.

victus est semibarbarus et simulavit se velle Germanum imperatorem declarare. sed enim populo illi applaudente omnibusque res novas expulcentibus, promulgatur pestis illa, et sceptri dominus tyrannus deligitur, obtinetque felicitatem calamitas, et ingentia atque insignia Romanorum detrimenta, ut summam dicam, procedere incipiunt. itaque corona in aede Ioannis Baptistae et Prophetae homo consceleratus induitur; ac postridie imperatorio in curru, quadrigis albis, splendida et magnifica pompa urbem et palatium inquit, e thesauris imperatoris, velut ex aurea nube passim imbrem spargens aureum. multis tum populi plausibus, multis complurium votis et gratulationibus eius aures circumsonuerunt. fit concursus ad regiam, equestria certamina instituuntur, et infelicis huius creationis dies festus agitur. postridie propter initum imperium congiarium dat militibus. habebat uxorem vocabulo Leontiae tyrannus: huius caput corona imperatoria cingit. quia vero imperatores coniuges suas publice et solenni cum apparatu Augustas pronuntiare consueverant, consuetudinem eam tyrannus insigniter colens Leontiae pompam ac triumphum parandum iudicavit; quo die populares de loco stationis liti-

τοῖς ἢ περὶ τῶν τόπων θέσις ἐπιμαχος· τῶν Πρασίνων γὰρ ἐθα-
 λόντων ἐν τῷ λεγομένῳ Ἀμπελίῳ (προαύλιον δὲ τοῦτο τῆς βασι-
 λέως οἰκίας) τὴν στύσει ποιήσασθαι καὶ τὴν βασιλίδα τοῖς εἰ-
 θύσι κρότοις ὑμνεῖν, ὃ τῶν Βενέτων δῆμος ἀντέλεγεν· ἔδοξα
 5 γὰρ αὐτοῖς ἄηθες τοῦτο πεφυκέναι καὶ ξένον. μεγίστου τοι-
 γαροῦν γενομένου ταράχου, τὸν Ἀλέξανδρον εἰσπέμπει ὁ τύραν-
 νος κατενύσαι τῶν ἀμφισβητουμένων τὴν ἔριν. ἦν δὲ οὗτος ὁ
 Ἀλέξανδρος ἀνὴρ πονηρός, τῶν καταστασιασάντων Μαυρίκιου
 τοῦ αὐτοκράτορος λίαν ἐπίσημος. ὁ μὲν οὖν Κοσμῦς ὁ τὴν δη- B
 10 μαρχικὴν περικείμενος ἐπιστασίαν Ἀλεξάνδρου τοῖς λόγοις ἀντέ-
 τεινεν. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος γαῦρον καὶ τυραννικὸν κεκτημένος τόλ-
 μην ἔβρισεν ἔβαλλε τὸν Κοσμῦν, εἶτα καὶ χεῖρα ἐπὶ τὸ στέφανον
 ἐπιβαλὼν τοῦτον ἐξώθησεν· ὁ δὲ Κοσμῦς ὑπὸ τῆς ὠδύσεως
 ἀνατρέπεται. ἐπὶ τούτοις οἱ Βένετοι χυλεπαίνοντες κατὰ τοῦ
 15 Ἀλεξάνδρου ἐξώθουν δημώδεις βοάς. αἱ δ' εἶπον ἐκεῖνα ταυτὰ
 γε (καλὸν γὰρ καὶ τῆς ἰδιώτιδος φωνῆς μνήμην ποιήσασθαι)
 “ὑπάγε, μάθε τὴν κατάστασιν· ὁ Μαυρίκιος οὐκ ἀπέθανεν.”
 (11) ὁ δὲ τύραννος τούτων ἀκηχῶς ἀποπαύει τὰ πλήθη καθυ- C
 λακτοῦντα περὶ τῶν καιρίων, τῇ δ' ἐπαύριον πρὸς τὸν φόνον
 20 τοῦ αὐτοκράτορος ἐμβακχεύεται. τοιγαροῦν ὁ Μαυρίκιος τῷ
 μεταμέλῳ φιλοσοφῆσας τὸν κίνδυνον, τὸν δακτύλιον πέμπει Θεο-
 δοσίῳ τῷ παιδί ἐπιβεβηκότι Νικαίας τῆς πόλεως, ἀναξυῖθαί τε
 πρὸς αὐτὸν θῦντιον προσέταξεν. οὕτω μὲν οὖν Θεοδοσίος γεγο-
 νῶς πείδητιος τῷ πατρὶ πρὸς τὰς συμφορὰς ἠτόμολῃσει, καὶ
 25 φιλοπόστροφος γεγωνὼς πρὸς ἀποσφαγὴν παραγίνεται. τοῖνυν δ'

garunt. nam cum Prasini in Ampelio, quod est regiae vestibulum, stu-
 dium habere ibique Augustam solitis plausibus excipere vellent, repa-
 gnabat Venetorum populus, cui istuc insuetum et peregrinum videbatur.
 tumultu igitur maximo exorte, tyrannus ad controversiam componendam
 Alexandrum mittit, hominem perversum et inter seditiosos adversus Mau-
 ricium nobilem. ei Cosmas Venetorum tribunus se obicit. Alexander
 superbus et tyrannica praeditus audacia Cosmam contumeliis laesit,
 manuque in pectus adacta eum propellit. Veneti irascentes clamorem
 communiter tollere in verba huiuscemodi (placet enim et privatae voci
 meminisse) “apage, cognosce rerum statum melius: adhuc vivit Mauri-
 cius.” (11) tyrannus his cognitis populum de praerogativa loci dissi-
 dentem et mutuo allatrantem tranquillat, ac die postero ceu furere que-
 dam bacchico stimulatus caedem Mauricii parturit. is actorum suorum
 poenitens, et periculum supra caput sapienter considerans, Theodosio
 filio, qui iam Nicaeam pervenerat, anulum transmittit atque ad se ce-
 leriter reverti iubet. Theodosius patris imperata faciens ad calamitatem

- D** *τύραννος στρατιωτῶν ἐπέμψας ἐς τὸ ἀντιπέρας τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων, ἐν ἧ καὶ ἡ Χαλκηδόνος πόλις καθίδρυται, ἀναιρεῖ τὸν Μαυρικίον εἰς τὸν λεγόμενον Εὐτροπίου λιμένα. προαιρουῦνται ἐπ' ὄψιμι τοῦ βασιλέως οἱ παῖδες οἱ ἄρρενες, ἐντεῦθεν τῷ τῆς φύσεως ἕξει τῷ φόνῳ τῶν παίδων προκολάζοντες οἱ φονεῦται τὸν Μαυρικίον. ὁ μὲν οὖν Μαυρικίος φιλοσοφῶν τὸ δυστύχημα τὸν ἐπὶ πάντων ἀνεκαλεῖτο Θεόν, καὶ πυκνότερον ἀπεφθέγγετο "δίκαιος εἶ, κύριε, καὶ δικαία ἡ κρίσις σου." γίνεται γοῦν καὶ τὸς παρανόλωμα ξίφους, ἀποτομὴν τῆς κεφαλῆς*
- F 212** *ἄποστάς, ἐπιτάφιον ὡσπερ τῶν τέκνων τὴν ἐς ὕστερον ἑαυτοῦ ἀναιρεσὶν κληρωσάμενος, προεπιδειξάμενος τὴν ἀρετὴν ἐν τῷ μὲν*
- V 285** *γέθει τῆς συμφορᾶς. τῆς γὰρ τιθῆτης ὑποκλεψίσεως ἐν τι τῶν βασιλικῶν μερακιῶν, καὶ πρὸς ἀποσφυγὴν τὸ ἑαυτῆς ὑπομάζιον παραδόσεως, κηρύττει λόγος ἀληθῆς Μαυρικίον τὸ ἀπόρρητον ἐξεῖπεν τοῖς φονεύουσι, καταμηνῦσαι τε τὴν ἀποκρυφὴν τοῦ παιδός, καὶ μὴ δίκαιον εἶναι κατισχυρῆσθαι τὸν φόνον παρανοθεύεσθαι τῇ ὑποκλοπῇ τοῦ υἱοῦ. οὕτω μὲν οὖν ὁ βασιλεὺς καὶ νόμου φύσεως ὑψηλότερος γεγονὼς ὑπαλλάττει τὸν βίον.*
- B** *λέγεται δὲ τὸν βασιλέα Μαυρικίον πρὸ τινων τῆς ἀναιρέσεως χρόνων ἐν τοῖς σεβασμιωτέροις τῆς οἰκουμένης ναοῖς ἐν γράμμασι καθικετεῦσαι τὸν ἕνα τῆς ὑπερκοσμίου τριάδος Χριστὸν Ἰησοῦν τὰς ἀντιδόσεις τῶν βεβιωμένων κατὰ τοῦτον δῆτα τὸν Θνητὸν καὶ ἐπικηρον κόσμον ἀπολαβεῖν.*

transfugit, libenterque reversus ad mactationem adest. tyrannus emissis militibus e regione principis urbium, ubi Chalcedon condita visitur, in porta Eutropii Mauricio vitam eripit, prius eo spectante maribus eiusdem filii iugulatis. in qua filiorum iugulatione prius eum naturae gloria homicidae illi cruciaverunt. qui easum hanc infelicissimum, ut sapienti decorum est, perferens, rectorem omnium deum clara voce, ut exaudiri posset, appellabat et crebrius alloquebatur, "iustus es, domine, et rectum iudicium tuum." deinde et ipse amputato capite consumitur, necem suam quae consecuta est, velut epitaphium filii condens; cuius virtus ante in summa calamitate enituit, nam cum nutrix unam de puerulis imperatoris suffurata suam adhuc lactentem pro eo iugulandum subiecisset, ferunt, quod res est, Mauricio percussoribus arcanum detexisse occultationemque pueruli indicasse, et minime iustum esse affirmasse, ista subtractione sui filii germanam caedem quasi adulterari atque corrumpi. hunc in modum imperator ipsis naturae legibus superior factus vitam hanc cum alia mutavit. auditione accepimus insuper eum aliquanto ante caedem scriptis litteris per omnia augustiora orbis templa pias preces ad Christum dominum, unam e coelesti trinitate personam, efflagitasse, ut eorum quae deliquisset in hac mortali et caedon vita poenas ab se reposceret.

Ὁδ παρώσομεν δὲ καὶ τὰ περὶ τῆς λεγομένης αὐτοῦ διαθή-
 κης ταῖς ἰστορίαις συντάξασθαι. κατὰ γὰρ τὴν ἔναρξιν τῆς βα-
 σιλείας Ἡρακλείου τοῦ αὐτοκράτορος χάριτος σφραγίσιν ἐνεληγ-
 μένος εὐρέθη Μαυρικίου τοῦ αὐτοκράτορος, ἐν ᾧ ἐτόγγανεν ὡν
 5 διαθήμενος ἔπερ ἦν αὐτῷ μελετήματα μετὰ τὴν ἀποβίωσιν
 προελθεῖν· νόσῳ γὰρ χαλεπῇ περιπετωκῶς ὁ Μαυρικός τῷ
 πεντεκαίδεκάτῳ ἑνιαυτῷ τῆς αὐτοκρατορικῆς ἐξουσίας ἐν γράμ-
 μασι διετύπου τὸ κράτος. τὸν μὲν Θεοδοσίον τὸν πρεσβύτην C
 παῖδα τῆς Κωνσταντίνου πόλειως κύριον καταστήσας τὰς ἐψῶς
 10 φροντίδας αὐτῷ περιτίθησι· τὸν δὲ Τιβέριον τῆς πρεσβυτιδος
 Ῥώμης βασιλέα δίδωτο, τὴν τε Ἰταλίαν καὶ τὰς περὶ τὸ Τυρρη-
 νικὸν πέλαγος νήσους τούτῳ ἀπέδοτο· τὰ δ' ἄλλα τῆς Ῥωμαίων
 πολιτείας τοῖς ἑτέροις παισὶ κατετεμαχίστατο, κηδεμόνα τῆς αἰ-
 15 γένος τῷ Μαυρικίῳ συνήπτειτο. οὗτος τῆς ἐπιφανοῦς τῶν Με-
 λιτηνῶν ἐκκλησιῶν τὴν ἀρχιερατικὴν τιμὴν ἐπεφέρετο, ἀνὴρ δε-
 ξιδὲς τὴν πρᾶξιν, δεξιώτερος τὴν προαίρεσιν· καὶ οὖν μεγαλονοῶν D
 συνέσεως τῆς Ῥωμαίων πολιτείας τὰς ἐπισημοτέρας τῶν πράξεων
 ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος ἐπεπίστευτο. περὶ μὲν οὖν τῆς ἀρετῆς
 20 τοῦ ἀνδρὸς οὐ τοῦ παρόντος καιροῦ τελεώτερον τὸν λόγον τεκαί-
 νεισθαι· ἵνα δὲ μὴ τὸν περὶ τούτου λόγον παχύνοντες τοῖς καιριω-
 τέροις τῶν ἀφηγημάτων ἀπρόσφορον τὴν ἀναβολὴν περιβάλλωμεν,
 ἐπὶ τὰ προσεχῆ τῆς διηγήσεως φέρε τὴν συγγραφὴν οὐκ ἀκίωσιν.

12. Τὰ μὲν οὖν σώματα τῶν τιθνεῶτων ἐπίδακρυ παλ- P 213
 25 γνιον τοῖς τῆς Θαλάσσης ἀκοντίζονται κύμασι· καὶ ἦν ἰδεῖν τὸ

Non omittemus etiam illa huic historiae adscribere, quae de eius testamento dicuntur. imperium ineunte Heraclio tabellae involutae et obsignatae inventae sunt, in quibus conscripta patebant quae post suum ex hac luce discessum fieri vellet. nam cum imperii sui anno quatuordecimo in morbum difficilem esset lapsus, de imperio constituit et in litteras constituta redegit. Theodosium filiorum natu maximum Cpolis dominum fecit, cum administratione Orientis. Tiberio Romam veterem cum Italia et insulis in mari Tyrrheno decrevit. caeteras Romanae ditionis provincias inter reliquos filios distribuit, hisque aetate adhuc immaturis Domitianum cognatum suum, nobilis ecclesiae Melitenensis antistitem, virum rebus agendis dextrum, consilio dexteriorem, tutorem designavit; quamobrem imperator maioris momenti negotia ei expedienda ob existimam prudentiam committebat. sed de virtute huius viri nihil nunc quidem attinet agere pluribus, ne igitur super eo orationem extendentes, quae opportunius narrari possunt, inutiliter differamus, age, ad consequentia studium dirigamus.

12. Occisorum corpora, fiebile ludibrium, fluctibus marinis obiecta sunt. licebatque videre recens neci data nunc ad littas quasi data opera
 Theophylactus. 22

ῥεῖθρον ὡς ἔπος εἰπεῖν τὸ θαλάττιον ποτὲ τῇ χέρσῳ τὰ νεοσπα-
γῆ φιλοτιμούμενον σώματα, ποτὲ φιλυποστρόφοις τισὶν ἀντωθῆ-
μασι πρὸς τὴν ὑποδεξαμένην ἐναγκαλιζόμενον θάλατταν. θεα-
τρῆται τὸν τῶν τοῖς ὄχλοις τὰ τῆς βασιλικῆς συμφορᾶς, εἰπεῖν δὲ
μᾶλλον οἰκειότερον, τὰ περὶ τὴν οἰκουμένην συμπτώματα. οἷς
τε τῆς Χαλκηδόνος αἰγιαλοὶ ἐπληροῦντο τῶν ὄχλων, καὶ τῆς
ἑαυτῶν ἀνοίας τὴν ἱστορίαν ἐλάμβανον, πίνακας δυστυχημάτων
τινῶν τὰ τῆς θαλάττης ἀτενίζοντες κύματα, γυμνὰ τὰ τῶν βα-
B σιλῶν σώματα θεατρῶν. τοῦτων δῆτα ὑπὸ τοῦ συγγραφέως
ἄδομένων ἐπὶ τοῦ βήματος τῆς τυραννίδος ληξάσης πληροῦται 10
δακρύων ὁ ξύλλογος, μονονουχὶ ἐπ' ὄψει πάντων εἶναι δοκούν-
των τῶν βασιλικῶν συμφορῶν. διὰ τοι τοῦτο ὁ τῆς ἱστορίας
V 286 πατήρ, τὸ ἀκροατήριον θεασάμενος ἄπαν ὑπὸ τῶν δακρύων πε-
ριρρεόμενον διὰ τῶν θρήνων, ἐγκοπὴν τοῖς ἀφηγήμασι ἐμβα-
λὼν αὐτοσχεδίοις τισὶν ὀδυρμοῖς, τῷδε τοῖς συνεληλυθόσι παρέ- 15
θετο.

C Θέατρον καὶ βῆμα καὶ παρρησία συμπενθεῖτω μοι σήμε-
ρον. πανηγυρίζτω δὲ τραγωδία καὶ δάκρυον. ἐξαλλέσθω δὲ
κατορχούμενος θρήνος, τηλικαύτης κατηφείας ἑορτῇ θρησκευό-
μενος καὶ τιμώμενος. ἀποκειράσθωσαν οἱ λόγοι τὸν κρότον, 20
τὴν εὐφημίαν αἱ μουσαι, τὸ λευκὸν Ἀθήναι τριβώνιον. χη-
ρεύουσι γὰρ ἀρεταί, καὶ τὸν ἑαυτῶν ἀναζητοῦσιν ἥνλοχον, ῥαγ-
δαίου φθόγου τινὸς τὸν ἐκείνου διαρρήξαντος ἄξονα. ἄνδρες

17. Titulum addunt IP: *Μονοδία τοῦ συγγραφέως ἐπὶ τοῖς τῷ
Μαυρικίῳ συγκεκυρηκόσιν.*

appelli, nunc reciproco fluctu complexa, rursus in mare abripi. casus
igitur calamitatis imperatoriae seu, ut verius dicam, totius orbis, seu
in theatro spectandi argumentum populo praebuerunt. complebantur
Chalcedonis littora spectantium turbis, cognoscebantque ibi quid effecis-
set popularis amentia, fluctus marinos nuda imperatorum corpora osten-
tantes, tanquam tabulas quasdam infortuniorum miseriarumque, contem-
plantes. cum ista historicus de loco superiore sublato iam tyranno Phoca
recitasset, concio se in lacrimas effudit, quasi oculis ipsis tantam impe-
ratorum calamitatem aspiceret. quocirca cum totum conventum in fletus
et lamenta solutum cerneret, intercisa narratione, extemporanea quadam
lamentatione haec ad auditores insuper est prolocutus.

Monodia scriptoris super his quae Mauricio contigerunt.

Theatrum, suggestus et licentia hodie mecum iugeant. tragoedia et
lacrimae diem festum agant. lamentum tantae moestitudinis festo cultum
et honoratum exiliat ac tripudiet. applausus praecidantur, desinant
praedicare Musae. album pallium deponant Athenae. viduae ac deser-
tae sunt virtutes, suumque aurigam requirunt, cuius currum impetus

Θεαταί, ἀλλ' εἴθε μὴ τηλικούτων κακῶν γέγονατε μάρτυρες. Ἰλιάς κακῶν ἢ ὑπόθεσις, Ἐριννύες τῷ λόγῳ χορός. ἢ δὲ σκηρὴ D
μοι τοῦ δράματος τάφος ἐπίσημος...

Ὁ μὲν οὖν Ἀίλιος (οὗτος γὰρ ὑπὸ τοῦ τυράννου τὸν τοῦ
5 αὐτοκράτορος ἐπεπίστευτο φόνον) διαπορθμεύει τὰς τῶν ἀνηρη-
μένων πρὸς τὸν τύραννον κεφαλὰς. εἶτα πρὸς τὸ πεδίον τὸ ἀνα-
κείμενον ἐν τῷ λεγομένῳ Ἐβδόμῳ, ὃν Κάμπον Ῥωμαῖοι κατο-
νομάζουσι, ταῖς τυράνοις στρατιαῖς τὴν τῶν βασιλείων στηλι-
τεύει ἀναίρειν. ἔδει γὰρ τοῦ μύσου καὶ διὰ τῆς θιωρίας με- P 2 4
10 τασχεῖν τὸ ἀφιλάνθρωπον στρατεύμα, ἵνα καὶ πάντας τοὺς ἐπὶ
τούτῳ καταμανέντας ἢ μισοπόνηρος τοῦ θεοῦ καὶ ἀδέκαστος κρί-
σις τοῖς τῆς ἀντιδόσεως σαγηνέυσῃ δικτύοις. ἅπαντες γὰρ οἱ
τῶν παλαμναίων στρατοπέδων ἐκείνων μεγίστοις τε καὶ ποικίλοις
περιπεπτωκότες κακοῖς τὸν τῆδε βίον κατέλυσαν. τοῦ Περσικοῦ
15 γὰρ λαβόντος παρρησίαν πολέμου, θεηλάτοις τισὶν ἀπειλαῖς τῶν
κακῶν ἐπιχειρῶν ἐκείνων κατεκληροδοτήσαντο τὴν ἀντίδοσιν, πο-
τὲ μὲν πυρὶ οὐρανόθεν βαλλόμενοι κατὰ τὴν τῆς παρατάξεως
ᾤψαν, ἄλλοτε λιμοῖς καὶ προσημῇ ἀναλισκόμενοι· οἱ δὲ πλείστοι
στόματι ῥομφαλας καὶ ξίφους παραδιδόμενοι τὴν φιλάμαρτον ταύ-
20 τὴν ζωὴν κατεστρέψαντο, καὶ οὐ πρότερον Πέρσας τὰ τῆς νίκης B
ἀπέλιπε, πρὶν ἂν εἰς τὸ παντελὲς διεφθάρῃ ἢ φιλοτύραννος ἐκεί-
νη καὶ ἀνοσιωτάτῃ πληθύς. ἱκανὸν δὲ τῷ τεκμηριῶσαι τὸ
λεχθησόμενον· διὰ γὰρ τοῦ λόγου τὴν πίστεισιν τὴν συνέχειαν
τῶν παρηκολουθηκότων μικρὸν ὑποκλέψομεν. δηρὸν τε καὶ τὸν

quidam invidiae disrupti. utinam auditores ne tantorum malorum testes essetis. Iliade incommodorum laboramus. Eriunyes chori partes agunt. illustris tamulus est mihi scena dramatis.

Caetera huius monodiae, ut auctor appellat, desiderantur.

Lilius igitur trucidationi huic imperatoris a tyranno praepositis occisorum capita ad eum apportat. deinde in Campo tyrannicis militibus imperatorum caedem propositis ad spectaculum capitibus promulgat. oportebat enim detestandi sceleris etiam spectando participem fieri crudellem immanemque exercitum, ut ita omnes qui in eo perpetrando insaniissent, dei iudicium, cui odio est improbitas omnis, quodque nullis muneribus corrumpi potest, idem retributionis rete involveret. omnes quippe de copiis illis sanguinariis summis et diversis aenummarum generibus impliciti disperierunt. nam Persis denuo ad armorum sumendorum libertatem redeuntibus, deo vindice, quae male ausi fuerant, eorum poenas meritas persolverunt, aliisque in conflictu, aliis fulminum ignibus, aliis fame et servitute perditis, plurimi in ore gladii vitam hanc peccatis obnoxiam finiverunt. nec prius Persae victorias referre desierunt, quam tyranni studiosus ille sceleratissimusque exercitus funditus consumptus est. cui rei satis argumenti conciliat, quod subiungemus: nam

Ῥαξάτην τὸν πόλεμον ἐποίησατο αὐτοκράτωρ Ἡράκλειος, ἐξέτασιν τοῦ ὀπλιτικοῦ ἀνακρίνας δύο καὶ μόνους στρατιώτας τῆς φιλοτυράννου πληθῆος ὑπολειμμένους ἐξεῦρε, καίτοι μὴ πολλῶν μεσολαβησάντων τῶν χρόνων. ἐπεὶ δὲ ἐνεόχμωσεν ἑτέρας ὁ χρόνος δυνάμεις τό τε κακὸν κατανάλωτο, τὰ τῆς εὐπραγίας με-
 C ταπίπτει τοῖς Πέρσαις, καὶ ἀναιρεῖται ὁ Βαβυλωνίος δράκων, ὁ τοῦ Ὁρμισίδου Χοσρόης, καὶ ὁ Περσικὸς καταπαύεται πόλεμος. ἀλλ' ἐπὶ τὰς τῆς τυραννίδος πράξεις τυκτικῶς ἀναδράμωμεν, ἵνα μὴ διλογῶμεν ταῖς παρεχβύσεις. οὐ διέλιπε γὰρ ἔξ ἐκείνου καιροῦ μέχρι τῶν χρόνων τῶν καθ' ἡμᾶς τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ ἀπο-
 10 τεύγματα ποικίλα τε καὶ ἑξάσια καὶ τῷ μεγέθει ἀνυπομόνητα.

D
V 287

13. Ὁ δὲ τύραννος (πρὸς γὰρ τὸν λόγον ἐπάνειμι) κατα-
 μεθυσθεὶς τοῖς ἀσειβήμασι πρὸς ἑτέρους ἐκβαχχέυεται φόνους, καὶ τὸν ἀδελφὸν τοῦ Μαυρικίου τὸν ἑαυτοῦ στρατηγὸν ἀποτέμνει τῷ ξίφει. ἀναιρεῖται τε καὶ Κομεντιολος ἐκεῖνος, ὃν πολλῶν 15 ὁ λόγος στρατηγὸν τῆς Εὐρώπης ἀνέδειξε. ναὶ δὴ καὶ Γεώργιος ὁ τοῦ Φιλιππικοῦ ἑποστράτηγος. ἀλλὰ μὴν καὶ ὁ Πραιοσεντινός ὁ τὰς τοῦ Πέτρου πεπιστευμένος φροντίδας, ὃν δομέστικον
 P 215 εἰώθασιν οἱ Ῥωμαῖοι ἀποκαλεῖν. ὁ μὲν οὖν Θεοδόσιος ἀναξέ-
 ξας, ὁ Μαυρικίου παῖς τοῦ αὐτοκράτορος, εἰς τὸν ναὸν κατα-
 20 φεύγει Ἀυτονόμου τοῦ μάρτυρος. ἀκηκῶς τοίνυν τοῦτο ὁ τύραννος τὸν Ἀλέξανδρον πέπομφεν ἀποσφάζει τὸν παῖδα. τοι-
 γαροῦν ὁ Ἀλέξανδρος ἀναιρεῖ Θεοδόσιον. τὸν τε λεγόμενον
 παρὰ τῷ πλήθει Λαρόν εἰς τοὺς λεγομένους Διαδρόμους μετα-

fidei gratia seriem consequentium paulum interrompemus. quando Heraclius imperator expeditione adversus Raxatem suscepta exercitum recensuit, re inquisita duos durtaxat milites ex illa multitudine quae tyrannus saevat superstitibus invenit, tametsi anni non multi intercessissent. verum ubi tempore procedente novas copias Romani sunt adepti et exercitus ille improbis evanuit, Persarum felicitate commutata, Babylonis ille draco, Chosroes Hormisdæ filius, interfectus est et bellum Persicum conquievit. sed ne gemina digressione utamur, ad tyranni facinora redeamus. sane ab occisio Mauricio usque ad nostra tempora Romanorum imperio clades variae et ingentes ipsaque magnitudine intolerandae nunquam defuerunt.

13. Tyrannus (ut ad intermissa nos referamus) impietate ebrius ad alias caedes perpetrandas furit. in primis Petro Mauricii germano et duci cervices praecidit. tollitur e medio etiam Comentiolus, quem Europae ducem fuisse toties ostendimus. praeterea Philippici hypostrategus Georgius. Item Praesentinus Petro a consiliis, quem Romani domesticum vocant. Theodosius Mauricii filius rediens in aedem martyris Autonomi confugit. quo audito tyrannus Alexandrum ad adolescentem obtruncandam mittit. obtruncatur. insuper Larydu in locum διαδρόμον

γαγῶν διαφθείρει τῷ ξίφει. λόγος δὲ ὑπό τινων τὸν Ἀλέξανδρον ὑπὸ Γερμανοῦ χρηματίσασθαι φειδοῖ τῶν κινδύνων. διὰ τοι τοῦτο ὑποσχέσθαι φασὶ τὸν Ἀλέξανδρον τῆς Θεοδοσίου φθορᾶς, ἕτερον δὲ προσεικότα αὐτῷ ἀνελεῖν, καὶ τοῦτον αὐτὸν τὸν Θεο-
 5 δόσιον τὸν παραδόξον τοῦτον κίνδυνον πεφραγῶτα τῆς ἐφᾶς τό-
 πους ἀμείψαι πολλούς, εἶτα ἐς ἕστερον πρὸς τῇ Κολχίδι γενέ- B
 σθαι, μετὰ τοῦτο πρὸς τὴν ἐρήμους τῶν βαρβάρων μεταχωρή-
 σαντα, μαλακισθέντα τὸ σῶμα καταστρέψαι τὸν βίον. ὁ μὲν
 οὖν λόγος οὗτος ἀνὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην διήχησε· πλήν δέ
 10 τις αὐτὸν βάρβαρος ἀπεκύησεν. ὥς γὰρ οἶόν τε ἦν, τὴν περὶ
 τούτου ταλαιπωρήσαντες ζήτησιν μετασχηκότα τῆς ἀναιρέσεως
 καὶ τὸν Θεοδοσίον εὔρομεν. ἐξιτήλω γὰρ τεκμηρίω νειανεύονται
 οἱ μὴ τεθνήσκειν τὸν παῖδα ἐπαγγελλόμενοι· λόγος γὰρ αὐτοῖς μό-
 15 θον ἀνεπίδεικτον τῶν ἀνηρημένων τὴν κεφαλὴν γεγενῆσθαι Θεο-
 δόσιον τοῦ αὐτοκράτορος.

Οὐκ ἂν δὲ περιουσίμεθα τὰ τῆς παραδόξου διηγήσεως ἄξια.
 κατὰ γὰρ τὴν ἡμέραν τῆς ἀναιρέσεως Μαυρικίου τοῦ αὐτοκράτο- C
 ρος συμβαίνει κατὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἀξιαφηγητότατον ἔργον,
 πινάκων συγγραφῆς λίαν ἐπάξιον. ἐδέξασθαι γὰρ ἄνδρα τινὰ τῶν ἐς
 20 κάλλος γραφόντων, ὃν ἐν συνθέσει φωνῆς καλλιγράφον ὀνομάζει
 τὰ πλήθη, γνώριμον καὶ ἡμῖν καθιστώτα, μέχρι τετάρτης φυ-
 λακῆς τῆς νυκτὸς εἰς οὐκίαν τινὸς καταπαννυχίζεσθαι. τούτῳ
 γὰρ δὴ τῷ ἐμπόρῳ πάννυχος ἦν ἡ πανήγυρις· ἑβδομαίαν γὰρ

7. μεταχωρήσαντες IP.

22. τινὸς] ἐμπόρον τινὸς?

perducit, ibique eum gladio mactat. rumor autem a quibusdam disse-
 minatus est, Alexandrum a Germano impendentis sibi periculi admoni-
 tum Theodosio pepercisse, aliumque in eius locum, ei similem, neca-
 visse; ipsum Theodosium hoc inopinate discrimine elapsum varia Ori-
 entis loca peragrasse, postea in Colchidem venisse, deinde in solitudines
 barbarorum transgressum incommoda valetudine laborasse ac decessisse.
 hic rumor omnes imperii regiones pervagatus est; cuius auctor barbarus
 nescio quis fuit. nos quidem, quantum potuimus, in huius rei inquisi-
 tione laborantes, etiam illam occisum esse invenimus. frivolo sane ar-
 gumento ineptiunt, qui eum evasisse persuadere aliis velunt: aiunt enim
 ex interemptis eius tantummodo caput non apparuisse.

Inopinatam porro rem et notitiae merito tradendam exponere hoc
 loco non gravabimur. quo die interfectus est Mauricius, eo ipso die
 Alexandriae res narratu et scriptu dignissima contigit. virum quendam
 elegantior efformantem ductus litterarum, quem vulgus voce iuncta calli-
 graphum nominat, quem et nos cognovimus, usque ad quartam vigiliam
 noctis in cuiusdam mercatoris aedibus pervigilare oportebat: nam ibi

ἡμέραν ἤγε τὸ γύναιον, ἄρσεν παιδίον τῷ ἀνδρὶ λοχευσάμενον·
σύνηθες γούν τῆς ἐγχωροῖς ἐπὶ τοῖς λελοχευμένοις παιδίοις ἐβδο-
μαίαν ἀγοῦσι τὴν ἡμέραν συμποσίων ἐορταῖς καταπαννυχίζεσθαι.

- D ἐπεὶ τοίνυν τὰ τοῦ δείπνου τῷ ἐμπόρῳ κόρῳ καθυπεβύλλετο,
διαλύεται ἡ ἐστίασις καὶ τῆς τοῦ ἐμπόρου οἰκίας ὁ εἰς κάλλος 5
γυάφῳ ἀποφοιτῆ. μεσοῦσης τοίνυν νυκτός, καὶ γενόμενος κατὰ
τὸ λεγόμενον τῆς πόλεως Τύχαιον (χῶρος δ' οὗτος τῆς Ἀλεξαν-
δρείας ἐπίσημος) ὄρῃ τοὺς ἐπισημοτέρους τῶν ἀνδριάντων ἐκ
τῶν βωμῶν καθερπύσαντας, καὶ μεγίστην αὐτῷ ὑφιέντας φωνὴν
ἐξονομακλήδην τὸν ἄνδρα προσαγορεύσαντας, δηγουμένους τε 10
μεγάλῃ καὶ συντόμῳ φωνῇ τὰ κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν παρηκο-
λουθηκότα συμπτώματα Μαυρικίῳ τῷ αὐτοκράτορι. ὁ μὲν οὖν
ἀνὴρ τῷ παραδόξῳ τῆς θεᾶς φόβῳ πολλῶ συσταλὴς οἴκαδε γίνε-
ται, ὄρθριός τε γενόμενος τοῖς περὶ τὸν λεγόμενον Ἀγνουστά-
λιον ταῦτα δὴ τὰ φοβερὰ διέξεισιν ἀφηγήματα. ἐπεὶ δ' ἐπὶ τὸν 15
τῆς Αἰγύπτου ἔπαρχον τὸ ἄκουσμα γέγονε (Πέτρος δὲ κατ' ἐκεῖνο
καιροῦ τῆς Αἰγυπτιακῆς ἡγεμονίας τὰς ἡμέρας δίδυμεν, ὅς καὶ
P 216 συνήπτετο πρὸς γένος ἡμῶν), μετὰ κλητος γίνεται ἐν παραβύστω
ὁ τῶν ἀνδριάντων γενόμενος ἀκουστής. ὁ δ' ἡγεμὼν ἀνετάσας
V 238 τούτου τὰ ῥήματα καὶ θαυμάσας τῶν ἀφηγηθέντων τὴν ἔκθεσιν, 20
τῷ εἰς κάλλος γυάφοντι ἐπετίμησέ μὴ μεταθεῖναι ἐφ' ἕτερον τὰ
μυστικὰ ταῦτα καὶ ἀπόρρητα διηγήματα. τὴν ἡμέραν τοίνυν
ἀπογραφώμενος ἐκείνην ὁ τῆς Αἰγύπτου ἡγεμὼν ἐκαρδάκει τὴν
ἔκβασιν. ἐννάτῃ δὲ ἡμέρᾳ, καὶ ἄγγελος εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν
παραγίνεται, πομπεύων ὡς ἔπος εἰπεῖν τὴν ἀναίρεσιν Μαυρικίου 25

10. ἐξ ὀνόματος κλήδην IP.

18. ἐν deest IP.

tota nox festa agebatur, quod eius uxor septimum iam diem a partu pueri masculi agebat. habent quippe morem indigenae, ut natis maribus diem septimum solennem agentes noctem, quam longa est, luxu et convivio traducant. cui ubi mercator finem fecit, et coetus convivialis solutus est, calligraphus ex aedibus abit. nocte autem media cum in regionem urbis celebrem venisset, Tychaecum nomine, nobiliores statusus basibus suis dimotas cernit, seseque clarissime nominatim appellantes audit, magnaue voce et tribus verbis nuntiantes, quid illo die calamitatis Mauricio imperatori accidisset. ille inexpectato viso pavefactus domum venit, et mane Augustali terriculamentum istuc commemorat. quod ubi ad aures praefecti Aegypti perlatum est (Petrus eo tempore provinciam illam regebat, generis propinquitate nobiscum coniunctus), clam illum qui status loquentes audiverat accersit. quem ut diligenter percunctatus et quae narrabat admiratus est, vetuit cuiquam alteri haec arcana et silentio tegenda patefacere; notatoque die, eventum rei est praestolatus. die nono venit Alexandriam qui caedem Mauricii, ut pau-

τοῦ αὐτοκράτορος. τῶν τοίνυν προμεμνημένων διὰ τῶν ἀνδριάντων, ἢ δαιμόνων εἰπεῖν οικειότερον, ὡς διέγνω τὰς ἐκβάσεις ὁ Πέτρος, ἐς τὸ φανερὸν τὴν προαγόρευσιν ἐθριάμβευσε, τὸν τε εἰς κάλλος γράφοντα ἐς μέσον προῦβάλλετο, καὶ κίριον **B**
 5 αὐτὸν τῆς ἱστορίας ἐδείκνυε. πολλὰ μὲν καὶ ἕτερα κατὰ τὴν Ῥωμαίων πολιτείαν τῆς τῶν μελλόντων προαγορεύσεως θαύματα γίνεται, ἃ εἰ διεξοδικώτερον ἀναγράφειν διεγχερήσομεν, ὃ πᾶς ἡμᾶς αἰὼν ἀπολείψει.

Μὲν οὖν λέγεται τὸν Μαυρίκιον φιλοτίμως ἔχειν περὶ τὴν
 10 τῶν λόγων μεγαλοπρέπειαν, τιμᾶν τε λίαν λαμπρῶς τοὺς ἐνηθληκότας περὶ τὰ κάλλιστα τῶν μαθημάτων. τοῦτον δέμασθαι καὶ τὸ ἐπὶ τῆς Τυρσοῦ ἱερὸν Παύλου τοῦ Κλίτικος τοῦ κυτευαγγελισαμένου ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ σχεδὸν τὸ σωτήριόν τε καὶ παράδοξον κήρυγμα Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.
 15 ἀναφέρεται δὲ καὶ τὴν τρίτην μοῖραν τῶν φόρων συγχωρήσας τοῖς ἐπηκείοις τὸν βασιλέα Μαυρίκιον, τάλαντά τε τριάκοντα τοῖς Βυζαντιοῖς φιλοτιμήσασθαι, ὅπως τὸν τῶν ὑδάτων ὄλκον νεουργήσοιτο.

14. Μὴ παραδράμοι δὲ τοὺς φιλοστορας καὶ τὰ κατὰ **C**
 20 τὴν Εὐφημίαν τὴν μύρτυρα παραδόξως συμβεβηκότα κατ' ἐκεῖνο καιροῦ, ἀλλὰ τι μικρὸν παρεκτείνωμεν τὸν λόγον· τὰ γὰρ θείας ἐλλάμπειως διηγήματα τετευχότα πολλὴν ταῖς ψυχαῖς τῶν ἀκούόντων τὴν παρ' ἐαυτῶν φιλοτιμοῦνται ὠφέλειαν. Χαλκηδὼν πόλις καθίδρυται ἐπὶ στόματος Πόντου, ἐς τὸ ἀντιπέρας τοῦ τῶν
 25 Βυζαντιῶν πολλισματος. ἐν ταύτῃ νεὼς ἴδρυται Εὐφημίας τῆς

cis dicam, divulgat. Petrus itaque ut eorum quae per statuas, seu ut convenientius loquar, per daemones praenuntiata erant exitum cognovit, praedictionem quoque divulgavit, calligraphumque narrationis auctorem in medium produxit. multa quidem et alia eaque mirabilia in futurum Romano imperio praedicta sunt, quae si disertius explanare velimus, nullum tempus nobis suffecerit.

Quin etiam praedicatur Mauricius eloquentiae fuisse cupidissimus, quique in artibus liberalibus desudasset, eos honoribus insignibus cumulasse. aedificasse item Tarsi templum Paulo Cilici, qui toto pene orbe salutariter evangelium Christi Iesu, unigeniti filii dei, disseminavit. insuper tertiam partem vectigalium subditis remisisse, et Byzantiis ad aquaeductus renovandos triginta talenta donavisse.

14. Non decet historiarum cupidus praeterire, quas illo tempore circa martyrem Euphemiam praeter hominum opinionem gesta sunt. allquantum igitur orationem producamus. etenim narrationes quae mentes divina quadam claritate illuminant, non mediocrem utilitatem audientibus ingenerare consueverunt. Chalcedon urbs est ad ostium Ponti sita, ex adverso Byzantii. in ea templum est sanctae Euphemiae martyris, ubi

μάρτυρος, ἔνθα πρεσβύτες λόγος καθέστηκε τὸ πανίερρον σῶμα
D ἐπὶ σηκῷ καθεστάναι τῆς μάρτυρος. γίνεται τοιγαροῦν καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ κατ' αὐτὴν μαρτυρίου σημεῖον παραδοξότατον καὶ τοῖς μὴ τεθειαμένοις συλλήβδην εἰπεῖν ἀπιστότατον διὰ τὴν ὑπεροχὴν τῆς θείας ἐνεργείας ἐκείνης. τε-
P 217 τρακοσίοις γὰρ ἤδη πού ἐνιαυτοῖς ἐν τῷ τάφῳ ἔγκειμένου τοῦ σώ-
 ματος, κατὰ τὴν προαγορευθεῖσαν ἡμέραν ἐπ' ὕψει τῶν ὄχλων ὁ τῆς ἱερατικῆς τῶν αὐτόθι προεστῶς ἐκκλησίας σπόγγος ἀπὸ σώματος τεθνεώτος πηγὰς αἱμάτων ἀρύεται· καὶ ἴδοις ἄν ὡς ἀπό τινος σώματος νεοσφραγοῦς ἰχώρι τραυμάτων ἀναμειγμένα τὰ 10 αἵματα, μύροις συγκεκραμένα αὐτοφυεῖσι τισί, καὶ τούτων τὰς διανομὰς ἐπὶ σκευῶν ἐξ ἕλου πεπονημένων μικρῶν τοῖς ὄχλοις τὸν ἱερεῖα ποιοῦμενον. εἰσέρχεται τοίνυν εἰς τὸν βασιλεῖα Μαυρί-
 κιον ἔννοιά τις τῷ δυοκαίδεκάτῳ χρόνῳ τῆς αὐτοκρατορικῆς ἔξου-
 σίας καὶ ῥαθυμία περὶ τὰ θεῖα ψυχῆς, καὶ σμικρολογεῖται τὰ 15 θανάματα, καὶ ἀποδοκιμάζεται παρ' αὐτῷ τὸ παράδοξον, καὶ ῥαδιοουργικαῖς ἐπινοαῖς ἀνθρώπων ἀνατίθησι τὸ μυστήριον.
B ἀπογυμνοῦται τοιγαροῦν τὸν ἀργύρεον κόσμον ὁ τάφος, καὶ πε-
 ριφρουρεῖται ταῖς σφραγῖσι τὸ μνήμα· οὕτω γὰρ τὸ τῆς ἀπιστίας θρόσος ἠβούλετο. ἐπεὶ δ' ἡ κυρία ἐπιδήμει ἡμέρα, βασανίζεται 20 τὸ ἀπόρητον, ἐξετάζεται τὸ μυστήριον, τὰ θανάματα δοκιμάζε-
 ται, καὶ γίνεται τῆς ἑαυτῆς δυνάμεως διὰ τῶν θανμάτων ἀπα-
 ράγραφος μάρτυς, καὶ πάλιν μεμυρισμένων αἱμάτων ἀπὸ τοῦ μνήματος πηγάζουσιν ὀφθαλμοί, καὶ βλύζει ταῖς ἐκπομπαῖς τὸ

22. ἀπερίγραφος IP.

eiusdem sacratissimum corpus in arca asservari inde a maioribus ad nos fama pervenit. in annos porro singulos, die quo martyrium obiit, res maxime admiranda editur, et ut breviter dicam, illa qui non viderunt, minime credibilis propter divini illius operis excellentiam. nam cum eius corpus iam annis quadringentis in monumento iaceat, die tamen de quo dicebamus, in conspectu omnium, loci episcopus spongiis a corpore mortuo plurimum sanguinis colligit. videas non secus quam e recens occiso corpore vulnere tabo commistam erumpere vim sanguinum, unguenta nulla arte comparata redolentium, et per vascula vitrea ab eodem adventantibus distribui. Mauricium igitur duodecimum iam annum imperantem subit imbellis et ignava quaedam circa res divinas cogitatio, extenuatque et reficit tam insigne miraculum, et mysterium hoc fallacium hominum commentum esse asserit. ornamentis igitur argenteis sepulcrum nudat, et obsignat, id quod incredulitatis audacia postulabat. ubi status dies affuit, arcanum exploratur, in mysterium inquiritur: miraculum probatur, sitque martyr suae virtutis hoc admirando opere testis omni exceptione maior, iterumque sanguine unguentifero meatus corporis per monumentum instar fontium fluit, et scaturit emissionibus mysterium,

μυστήριον, και πιανονται σπόγγοι εὐωδίας αἱμάτων, και πολυπλασιάζει ἡ μάρτυς τὴν ἔκροιαν· οὐκ οἶδε γὰρ γνώσεως φθονῆσαι θεὸς ἀπιστούμενος. οὕτω μὲν οὖν ἡ μάρτυς κηρυττάει τοῦ βασιλέως τὸ ἄπιστον· ὁ δ' αὐτοκράτωρ ἀντέπεμπε ταῖς τῶν αἰμάτων ἐκβλύσει τὴν τῶν δακρῶν ἐλίχσιν, και ταῖς ἰκροῖαις τῶν μύρων ἀντεδίδου τῶν ὀμμάτων τὸν ὄμβρον, “Θαυμαστός” φάσκων “ὁ θεὸς ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ.”

Ἐπεὶ δὲ λίαν νουνεχόντως πρὸς τὴν παρέκβασιν εἶδομεν, ἀναμνησθῆναι και τῆς ὑπογραφῆς ὁ καιρὸς, και τὰ περὶ τὴν τυραννίδα γεγενημένα διεξοδικιώτερον ἀναγράφασθαι.

15. Κωνσταντίνην τοιγαροῦν τὴν παιδα Τιβερίου τοῦ αὐτοκράτορος ἕμα τρισὶ θυγατράσιν ἐν ἰδιωτικῇ οἰκίᾳ τιλῆ κατέκλειστον ὁ τύραννος ἐποίησατο· Ἄλντος δ' ὁ οἶκος προσηγορεύετο. μὴνι δὲ πέμπτῳ και γράμμασι τὴν ἑαυτοῦ ἀναγόρευσιν 15 συντάξας ὁ τύραννος πρὸς Χοσρόην ἐπέπεμπε, Ἄλλιον ἄγγελον τῆς τυραννικῆς χειροτονίας προχειρισάμενος· τοῦτο γὰρ εἰδισται Ῥωμαίοις τε και Πέρσαις ποιεῖν, ὀπηνίκα τῆς βασιλείου ἐπιβῶσι 218 δυνάμειος. ὁ μὲν Ἄλλιος βασιλικὰ δῶρα ἐπιφερόμενος ἐς τὸ Λύρας παραγίνεται. τοῦτον ὁ Γερμανὸς (ἀνὴρ δ' οὗτος τῆ τῶν 20 ὑπᾶτων ἄξια κοσμούμενος, τὴν τε τοῦ συντεταγμένου αὐτόθι στρατοπέδου λαχὼν ἐπιμέλειαν) περιφανῶς λίαν ἰσοδύνατον· πρότινος γὰρ βραχέος τῆς τυραννίδος καιροῦ, Χοσρόου τοῦ Περσῶν βασιλέως ἀπεχθανομένου τῷ πολεμάρχῳ Ναρσῆ, ὁ αὐτοκράτωρ Μαυρίκιος ἀποπαύει τῆς περιφρουρᾶς τοῦ Λύρας τὸν 25 ἡγεμόνα Ναρσῆν, και Γερμανὸν ἀντανίστησιν, ἐντεῦθεν ὁ Μαν-

odoreque cruoris suaviter spirantis spongiae imbuuntur. cum fluxum tum martyr adauxit: deus enim, quamvis illi non credatur, non tamen hominibus cognitionem suae virtutis et bonitatis invidet. atque ita martyr incredulltatem imperatoris sapere docuit; qui sanguinis emanationibus lacrimarum effusiones remisit, et fluentibus unguentis imbres oculorum suorum rependit, “mirabills” inquit “deus in sanctis suis.”

Posteaquam igitur non imprudenter digressi sumus, tempus monet, ut descriptionis nostrae recordati, quae in tyrannide evenerunt, enucleatius persequamur.

15. Constantinam itaque, Tiberii imperatoris filiam, una cum tribus filiabus in privatam domum, Leonis dictam, tyrannus includit. mense quinto litteris scriptis Chosroen de sua inauguratione, Lilio huius tyrannicae creationis delecto nuntio, monet. sic enim et Romani et Persae solent, cum in regiae dignitatis gradu collocantur. Lilius cum muneribus imperatoris Daram venit; quem Germanus consularis et praesidii illic praefecturae sortitus magnifico apparatu excipit. paulo etiam ante occupatam tyrannidem, cum Chosroes Narsi duci infensus esset, Mauricius Narsen praefectum praesidii Darenis ordine movit, Germanumque

ρίκιος ἐθέλων κατευνάσαι τὴν Βαβυλώνιον χαλεπότητα. ἱππαζομένων τοιγαροῦν καὶ ξυνωρίδα πεποιημένων Γερμανοῦ καὶ Αἰλίου, στρατιώτης ἀνὴρ πλήττει τῷ ξίφει ὑπὸ τρίτην ὥραν τὸν Γερμανὸν ἱππαζόμενον. ὁ μὲν οὖν Γερμανὸς ἀποβάς τοῦ ἵππου φοράδην οἴκαδε παραγίνεται· ἐπεὶ δ' οὐκ ἐν καιρῷ τὰ περὶ τὴν 5 καταφορὰν εὐδοκίμησεν, ὀλίγαις ἡμέραις ὁ Γερμανὸς ἀέσατο τὴν πληγὴν. ὑπὸ τοίνυν φαρμάκων βελτιωθείς, ἐστιάσας τὸν Αἰλίον λίαν ἐπισήμως πρὸς Χοσρόην παρέπεμψεν. ὁ μὲν οὖν Χοσρόης ὑπόθεσιν πολέμου τὴν τυραννίδα πραγματευσάμενος, τὴν κοσμοφθόρον ἐκείνην ἐστράτευσε σάλπιγγα· αὕτη γὰρ λυτή- 10 ριος γέγονε τῆς Ῥωμαίων τε καὶ Περσῶν εὐπραγίας. ἰδόκει γὰρ κατειρωνεύμενος ὁ Χοσρόης ἀντέχισθαι τῆς ὀσίας Μαυρικίου D τοῦ αὐτοκράτορος μνήμης. οὕτω μὲν οὖν ὁ Περσικὸς πόλεμος τὴν γένεσιν ἐκληρώσατο, ὁ δὲ Αἰλίος διετέλει παρὰ τοῖς Πέρσαις σκληραγωγούμενος. 15

Κατὰ ταύτας τοίνυν τὰς ἡμέρας εἰς τὴν οἰκουμένην πλάνη εἰσῆρρησε, καὶ Θεοδοσίον οἱ Ῥωμαῖοι μὴ τεθνηκέναι ἐδόξαζον. καὶ γίνεται τοῦτο καιρῖον μεγίστων κακῶν, καὶ φόνων εὐθηνίαν ἢ ψευδῆς αὕτη ὑπόθεσις πραγματεύεται. τοῦ δὲ λόγου ἀξαναομένου πρὸς τὰ βασιλεία ταράττεται λίαν ὁ τύραννος, καὶ τὸν 20 Ἀλέξανδρον ξίφει διέφθειρεν. ἴδει γὰρ τοὺς συνεργάτας τῆς τυραννίδος τὸν Φωκᾶν διαφθεῖραι, καὶ τοὺς ἐπὶ τῷ κακῷ συμμαχῆσαντας ἔξαισίοις παραπέμψαι ὀλέθροισ· οὐκ οἶδε γὰρ κοινοπραγία κακοῦ τὴν φιλίαν τῶν συμπεφρονηκότων βεβαίαν ἰδρίσασθαι.

ei subrogavit, cupiens isto modo Babyloniam iracundiam mitigare. Germano et Lillio equis et bigis in oppidum invectis, miles quidam die tertio Germanum in equo ense ferit; quem descendente domum sui deportant. sed quoniam plaga letalis non erat, paucis diebus ex ea auxiliis adhibitis convalescit. tum Lillium lautissime structis epulis acceptum ad Chosroem dimittit. Chosroes belli causam et invitamentum sibi Phocæ tyrannidem sumens, illud orbi exitiosum classicum cecinit, quod Romanorum Persarumque fortunas afflixit. visus est enim plane Chosroes tueri et asserere velle sanctam Mauricii memoriam. atque haec belli Persici origo fuit. Lilius in Perside manens inhumanus tractabatur.

Per eosdem dies error per imperium increbuit, creditumque a Romanis non interisse Theodosium; quae fabula mala maxima caedesque plurimas progenuit. et cum etiam ad regiam usque pertigisset, tyrannus nimio opere conterritus Alexandrum neci dedit. oportebat nimirum ipsum Phocam administris suae tyrannidis vitam auferre; quique sibi ad scelus subserviissent, eos ad magnum exitium mittere: nam in societate maleficii firma stabilisque amicitia non reperitur.

INDEX GRAMMATICUS.

- ἐς ἄγαν* 333.
ἀμακροημέρευτος ἔξορία 322.
ἀνεις i. q. *ἀνιών* 211. 272. 333.
ἀντεντλίζεταί 129.
ἀπεραντίζεσθαι 75.
ἀποδόσθαι i. q. *ἀποδοῦναι* 54. 92.
 197. 218. 267.
ἀποπροσκοίησις 327.
ἀρθροτομί 192.
αὐτοδύνατος 93.
αὐτοκάθετος 263.
αὐτοματίζουσιν i. q. *αὐτοματοῦ-
 σιν* 79. *αὐτοματίζεται* 99.
αὐτομολέμιον 74.

δαριγμεδούμ i. q. *κουροπαλάτης* 154.
δειλναίφ καιροῦ 329.
δέκαρ Διβύης 280.
τὸ διαζήμιον 115.
διέφθαρον 292.
δίστρια 321.
δοκιμωτάτως 304. *δομίστικος* 340.
δρόμων 288. 331.

ἐαρίτιδες ὄραι 86.
ἐγκεντρίζειν 35. 107.
ἐγκλιτοί qui accumbunt 215.
ἐμπέπηγεν 47. 61.
ἐπιστασιάζει 325.
ἐρήσιαι 28.
ἐχόμενα i. q. *ἐξῆς, πλησίον* 205. 216.

ἤμικραίπαλος 206.
ἤμιονες 59.

τὰ θσανδρικά μυστήρια 201. ἢ
θσανδρική πανδαισία 287.
*εἰς θήρατρον γέγονεν ὁ κνηγέ-
 τής* 100.
θηριόβλητος τιμωρία 180.

infinitivi usus.
ὅποι στήναι οὐκ ἔχοντες 130.
future. ἔδει μεταβήσεσθαι 31.
ὡς μικροῦ δεῖν μεταληψέσθαι 53.
ἐδογματίζετο παραδώσειν 216.
ἠττιβόλον μεταβήσεσθαι 71.
ἠέλιον ἀποίσεσθαι 39. 179. *κα-
 ταγκακίζοντων αὐτὸν ἕσεσθαι*
- πειθήνιον* 115. *οὐχ οἶόν τε ἦν
 τὸ φρονύριον παραστήσεσθαι* 83.
ἐροῦθιοι κρησβείας 70.
ἱκπομανούντας 58.

καβαλλάριοι 230 bis.
καλλιγράφος 341.
κατασμενίζειν 199.
κατασυστάδην 73. 253. 272.
κατηθλιωμένος 170.
ὁ κατεκλήσιασθεῖς λαός 196.
κα] *ἔτος ὕγδοον, καὶ Βαράμ ἐκ-
 πικμεται* 124. *ἡμέραι τρεῖς, καὶ
 ἡγγίλθη* 264. *τρίτη ἡμέρα, καὶ
 ἐπίκυστο* 68. 128 bis. 135. 162.
 173. 179. 184. 193. 207. 209.
 216. 218. 219. 220. 221. 244.
 245. 246. 247. 249 bis. 253.
 256. 270. 271. 273 ter. 274.
 276. 277. 279 281. 288. 291.
 294. 298. 316. 317 bis. 318.
 319. 327. 342. *τρίτη φυλακῆ
 τῆς νυκτός, καὶ* 179. *τρίτη ἄρα,
 καὶ* 300.
κεραῖαι litterae 65. 179. *cornua*
 70. 74.
κλιματάρχης 286.
κλίτος 176. 224. 322.
κομιδῆ μέγιστος 42. *ἀφθονούε-
 τα* 90. *κάρα κομιδῆ* 124. 184.
 190. *λίαν κομιδῆ* 136. 225.
κουαίστωρ 32.
κροκινίζουσαν 290.

λίαν εὐκλείεστατον 244. *παλαιτα-
 τον* 320. *λίαν εἰς τὰ μάλιστα*
 179. *λίαν ἀκριβέστερον* 303.
ἐπαγωγότερον 328. *μιλάντα-
 ρος* 301. *νιώτερος* 301.
λυμάνειν 43.

μαγιστερίαν διαπόσεως ἀρχὴν 72. 147.
ἢ τοῦ μαγίστρον ἀξία 159.
μετεκχωρεῖν vendere 54.

ναὶ δὲ 260. *ναὶ δῆτα* 72. 80. *ναὶ
 μὰ τὸν* 83. *ναὶ μὴν* 129. 147.
 151. 224.
ναύτιος μάλισφ 212.

οἰκτιρωθεῖσαι 55.
 ὠνευρατεῦντο 298.
 ὀπιεθωφύλακας 176.
 οὐ κενώσμεθα — οὐ καταλήξω-
 μεν — οὐκ ἀποσχοίμεθα 200.
 οὐν] και οὐν 63. 72. 76. 79. 84.
 91. και γοῦν 159. 161. 292. 293.
 μιν οὐν ab initio coli 343. μιν
 οὐν γε 71. 79. 85. 102. 183. 204.
 322. οὐκουν δὲ 75.

παρίδοτο i. q. παρίδοικεν 258
 παραδριμύντασθαι 69. 155. 170. 291.
 παρήσεται 31.
 περιαντίζεται 150. 159.
 πολυσιβίας 31.
 πορθμίδιον 278.
 πραιπόδοτος 194.
 πραιτοριον ἑπαρχος 313. 331.
 πρεσέντιος 46.
 προβολεύς 73.
 ἡ προούρετιος ἰορτή 274.

σέκρετον 329.
 σιλεντιάριος 332.
 σκηνοπήγιον 288.
 σοκούλα 260.
 σαρβαν 41. 323.
 σμαραγδόχλος ᾤρα 162.

σοφιστικόν 262.
 συλλαβαί i. q. ἐπιστολή 173. 270. 324.
 σύμφρασις 173. 231.
 συναπολιθουθεῖσαι 162.

ταυτός 112.
 ταρατοτόκος 242.
 τιβίζοντας 171.
 τοῦλδον 72.
 τρέτην] χθές και τρέτην 64. ἐχθές
 τε και τρέτην 254.

ἐτυχε τὸν ἄνδρα ἐνδιατρέβειν 71.
 διαίτησας ἐτύγγανεν ὢν 159.

ὕκειναι i. q. εἶναι 264. 272. 277.
 278. 279. 282. 284. 320 bis.
 ἐς ὑπήκοον 84. 174. 204. 270. 314.
 ὑπογίγειν 47.
 ὑπουροκαινομέτων τῶν ὀφθαλ-
 μῶν 45.
 ὑποτοπάσας 47. 295.

φιλώνη 280.

χάραξεν εἴκοσι παραγίνεταί 251. δι-
 κα ποιησάμενος χάρακας 281. 291.
 χεθείσης 177. διαχεθείσης 133. ἐκ-
 χεθείσης 98.
 χρωματουργία 116.

INDEX HISTORICUS.

Abares 91. 283. 284 et passim.
 Abdell Nephthalitae 282.
 Abora fl. 60. 134.
 Aboreon cast. 179.
 Acacius Archelai 135.
 Acbas cast. 57.
 Achelous fl. 307.
 Acys opp. 43. 272.
 Adormaanee Persa 135. 152.
 Adrabisanon 163 176. 184. 193.
 Adrianopolis 46. 103. 323.
 Aethiopes albi 288.
 Aethiopia 303.
 Agatharchides Caidius 309.
 Aisumas mons 59. 68.
 Alallous cast. 85.
 Alamundarus Sarac 151.
 Alani 132.
 Albania 126. 128.
 Albois Longobardus 261.
 Alexander centurio 257. 272.

Alexander Magnus 186. 219. 235. 237.
 Alexander martyr 248. 297.
 Alexander Phocae minister 335.
 340. 346.
 Alexandria 300. 341.
 Alexandria 219.
 Amida 63. 71. 139. 148.
 Ammedion 211.
 Ampelium 335.
 Anathon cast. 204. 207.
 Anaxagoras 304.
 Anchialus opp. 40. 236.
 Andreas interpres 86. 105.
 Andreas sacerdos 330.
 annona militum contracta 112.
 Ansimuth peditum Thrac. dux 92. 103.
 Antiochia 112. 216. Persica — Sy-
 riaca 216. 217.
 Antiochia Mygdoniae 123.
 Aphraates Persa 122. 123. 124.
 Aphumon cast. 57. 84. 148.

- Apperia cast.** 100.
Apsich Hunnus 61. 70. 322.
Arabia Chosroae traditur 194.
Araxes fl. 125. 128.
Imp. Arcadius 323.
Ardagastus Sclavorum dux 258.
Aristobulus palatii praefectus 118.
Aristoteles 58. 281.
Ariulf 50.
Armenii ad Persas dedecunt 129.
Arsacida 154.
Artabidae 153.
Arti Rommerum socii 323.
Arzamon fl. 65. 68.
Arzanena 61. 78. 133. 148. 153.
Asimus opp. 274. 325.
Asones 175.
Aspabedas 162.
Astice 98. 103. 281.
Atrapolci montes 178.
S. Autonomus 332. 340.
Augusta urbs 40.
Augustalis 342.

Bacath 286.
Bactriani 237.
Baduarius dux 262.
Balarathus fl. 223.
Bances opp. 291.
Bargunas Varami pater 230.
Bearbaes 60.
Bedamas opp. 183.
Beivdaes opp. 105.
Bendosabiron opp. 120.
Beramas opp. 231.
Beroe opp. 102.
Beroea opp. 77.
Bestam Bindoae frater 162. 184. 193.
Bettus Francus 245.
Bibas opp. 65.
Bindoes Persa 162. 163. 176. 182.
 192. 220. 233.
Bizacu regio 120.
Bocolabras magus 47.
Bolgii Troglodytae 303.
Bononia 48. 247.
Bonosus 323.
Bosus Francus 245.
Bryzaciuss Persa 214.
Bulgari 276.
Buron 68. 69.
Busas Abares docet fabricare ma-
chinas 102.

Cabades Chosroae pater 171.
Cadasesi 121.

Cadmea victoria 40.
Caesarea Cappadocum 161.
Calbomuntis 98.
Callimachus polemarchus 77.
Callinicum opp. 152.
Campus in Hebdomo 339.
Canacon opp. 126. 223.
Cardarigan Persarum dux 50. 60.
 68. 75. 80.
Carduchii montes 86.
Carica v. Curisca.
Carthaginiense bellum 72. 281.
Castus dux 87. 88. 91.
Caucasus mons 178.
Cephisus fl. 307.
Chaganus Abarum 39. 44. et passim.
Chalcedon 293. 336. 338. 343.
Chalcidenses 225.
Chalcitis ins. 48.
Charchas vicus 205. 230.
Cheumni s. Chumni 234.
Chlomaron cast. 79. 81.
Chuaethas regio 219.
Chosroes Cabadae f. 134. 147. 149.
 154. 216.
Chosroes Hormisdas f. 161. 172 et
 passim.
Chosroperozes 190.
Chubdan opp. 237.
Chubriadanes Persa 158.
Chunni 234.
Circosium opp. 134. 151. 179. 204.
Coesyria 135.
Comentiolus 41. 88. 123. 179. 203.
 294. 314. 320. 323.
cometa 281.
concha S. Glyceriae 54.
Conimundus Gepidarum rex 261.
Constantina Augusta 51. 345.
Constantina s. Constantines polis
 112. 114. 118. 147. 152. 191.
 194. 207.
Constantinus Lardys 331. 332. 340.
Constantiola 288.
Coch Abarus 251.
Colch 285.
Cotsageri Turcae 236.
Cosmas tribunus 327. 335.
crucis signum in frontibus Turca-
rum 225.
Ctesiphon urbs 161. 178. 215. 234.
Cunaxola Turca 235.
Curisca opp. 274. 325.
Curs 50. 143.
Cynegirus 77.
Cyprus ins. 148.

- Cyriacus patriarcha 331.
 Cyrus deiparæ aedem condit 329.
- Dalmatia 291.
 Damascus 112.
 Daonium 241.
 Daras cast. 74. 75. 121. 134. 151. 208.
 Dardania 322.
 Darius Hystaspis 154.
 Democritus 305.
 Dillanitæ 161. 167.
 Dinabadon 214.
 Diocletianopolis 102.
 Dolabzan satrapa 210.
 Domenziolus 129.
 Domitianus Meliten. episcopus 194.
 195. 208. 211. 337.
 Dorostolum 48. 251.
 Dravus fl. 291.
 Drizipera opp. 248. 251. 267. 297.
 Drocton Longobardus 103.
- Edessa 112. 117.
 Edesenus episcopus 115.
 Elibacias fl. 257. 279.
 Elpidius senator 41.
 Enatum 242.
 Ensinum cast. 47.
 Ephorus hist. 302. 305.
 Eras i. q. Araxes 125.
 Erginias fl. 46.
 S. Euphemia 343.
 Euphrates 133. 139. 145. 152. 215.
 Euripides 304.
 Eutropii portus 336.
- factiones Circi 327. 333.
 forum Cpolitannum 53.
 Franci 245.
- Ganges fl. 302.
 Gennadius Libyæ præfectus 280.
 Gentzon peditatus dux 251. 260.
 275.
 Georgius 313. 340.
 Gepidæ 242. 257. 261.
 Germanus Damasci episcopus 112. 115.
 Germanus ad Daras dux 345.
 Germanus Theodosii socer 323. 330.
 Getæ i. e. Sclavi 119.
 Gilligerton cast. 120.
 S. Glyceria 241.
 S. Golinduch 227.
 Gordia Mauricii soror 59.
 Gregorius Antiochiæ episcopus 122.
 191.
- Guduis dux 291. 292. 323. 324. 325.
- Haemus mons 87. 89.
 Hannibal 61.
 Harmaton legatus 298.
 Hebdomites 332.
 Hebdomum 236. 339.
 Hecataeus hist. 302.
 Hellanicus hist. 302.
 Heraclea quæ olim Perinthus 54.
 240. 249.
 Heraclius dux 70. 76. 85. 105. 123.
 Imp. Heraclius 70. 76. 337. 340.
 Hercules 107.
 Herodianus 293.
 Herodotus 301. 302. 304.
 Hierapolis 119. 179.
 Hierosolyma 229.
 Hilaras Cpol. regio 321.
 Homeritæ 132.
 Homerus 104. 107. 276. 326.
 Hormisdas 129. 149. 158. 163. 170.
 Hunni v. Abares.
 Hunnugun(r) 234. 236.
- Istrus urbs 273. 294. fl. 296.
- Iberi 151.
 Icar opp. 285.
 Iliphredas Emesæ præf. 70. 114.
 imago Christi sedandis turbis cir-
 cumlata 114.
- Indi 233.
- Ioannes Armeniae præf. 129.
 Ioannes Baptista 334.
 Ioannes Ieiunator 31. 50. 56. 279.
 Ioannes Mystacon 49. 57. 103. 193.
 passim.
- Ioannes quaestor 31.
 Ioannes senator 147.
 Iovius Arzanenus 79.
 Iudæi in Perside 213.
 Imp. Iustinianus 72. 131. 217. 284.
 Iustinianus Germani f. 138.
 Imp. Iustinus minor 131—149. 262.
 Izala mons 59. 67. 85.
- Lazica 126.
 Leontis domus 345.
 Leonidas 77.
 Leontia Phocæe uxor 334.
 Lethæ carcer 120.
 Lilius Mauricii interfecto 339. 345.
 Lividinon 48.
 Lividurgum 98.
 Longobardi 261.
 S. Lupus 274.

- Lydus sub Iustiniano 301.
 Maeander fl. 307.
 Magi 69.
 Maiqariri 59.
 Mambrothon 65.
 Marcianistae 330.
 Marcianopolis 48. 89.
 Marcianus patricius 133.
 Mardis cast. 69. 71. 135. 208.
 Margarites eunuchus 52.
 Mariae virginis templum in Blacher-
 nis 322.
 Martinus dux 87. 88.
 Martyropolis 118. 122. 183. 194.
 Maruthas Arzanenus 79.
 Maruzas Persa 118. 121.
 Imp. Mauricius passim.
 Matzaron cast. 105.
 Mauri 120. 280.
 Mebodes Persa 63. 122. 210. 215.
 Melabason mons 86.
 Melas fl. 284.
 Melitene 145.
 Memphis 307.
 Menander hist. 38.
 Menas Aegypti praef. 299. 310.
 Meroe ins. 308.
 Miradoris 204.
 Mirrhamus 153.
 Mirsium 246.
 Mithras 178. 196.
 Monocartum 62. 112.
 mons aureus 285.
 monstra 241. 263.
 Mucri 283.
 Musocius rex 257.
 Mygdon fl. 213.
 Myragdus satrapa 184.
 Mysia Thracica 293.
 Narses 112. 208. 213. 219.
 Neapolis 87.
 Nephthalitae 282.
 Nicaea 332.
 Nicopolis 294.
 Nilus fl. 299 sqq.
 Ninive 235.
 Nisibis 59. 119. 123. 134. 148. 158.
 176. 191. 193. 228. Arabiae 208.
 Novae 273. 281. 320.
 Nomades Saraceni 151.
 Nymphius fl. 49. 58. 119.
 Odessus opp. 270.
 Oenopides hist. 308.
 Ogor Turcae 283—285.
 Ogyrus Saracenus 69.
 Palastolum 322. 324.
 Pannasa 48.
 Pannonia 283.
 Pasprius fl. 258.
 Paulinus praestigiator 53.
 S. Paulus 343.
 Paulus Mauricii pater 51.
 pestilentia 286. 297.
 Petrus Aegypti praef. 340.
 Petrus Mauricii frater 263. 270. 276.
 321. 326.
 Petrus patricius 147.
 Phasis fl. 120.
 Phathachon 85.
 Pherochanes Persa 159—161.
 Philippicus Mauricii sororius 59. 70.
 81. 83. 86. 119.
 Philippopolis 321.
 Phocas 325 sqq.
 Piragastus Abarus 277.
 Plato 281.
 Priscus 112. 115. 247. 251. 260.
 263. 278. 281. 288.
 Probus Chalced. episcopus. 234.
 Probus Circaeii praefectus 179.
 Procliane 247.
 Procopius hist. 72.
 Ptolemaeus Philadelphus 302.
 Rabdis 60.
 Rateria 48.
 Raxates Persa 340.
 Rhegium 237.
 Roma vetus 120.
 Romanus dux 123. 125. 140. 148.
 Rosas Hormisdas 205.
 Rosochosron 232.
 Rufinus dux 219.
 Rustibius 88.
 Sabiri Hunni 284.
 Sabulen manalion 89. i. q. Sabu-
 lenti canalin 248 ?
 Saldapa 48.
 Salvianus 247.
 Samen Persa 190.
 Samur Abarus 247.
 Sapor 107.
 Saraceni Romanorum socii 313.
 Saraes 176.
 Sarames 131. minor 101. 208. 213.
 Sargathon 134.
 Sarnachorganes 147.

- Sarselt Hunni 284.
 Savus fl. 246. 291.
 Scipio maior 61.
 Sciaveni s. Scilavi passim.
 Scopis opp. 272.
 Scythae Caucasiae 282.
 Seleuciam condidit Seleucus Nica-
 nor 215.
 Selymbria 240.
 senatus 236. 244.
 Seoses Cabadae amicus 171.
 Sergius centurio 69.
 Sergius *δημαρχος* 327. 332.
 S. Sergius 205. 229. 231.
 Sesostris 265.
 Siciliae praetor 41.
 Simeones Amidae episcopus 71.
 Singan ins. 238.
 Singaron 148. 210.
 Singidon 40. 246. 288. 315.
 Siraganon 220.
 Sire Chosrois uxor 231.
 Sirmium 38.
 Sisarbanon 60. 123.
 Sittas Martyropolim prodit 122. 194.
 sol deficit 236.
 Sogdiana 286. 287.
 Solachon 72.
 Solchanes 204.
 Solomon eunuchus 72.
 Sophiae templum 237. 329. 333.
 Sparzeugun Turca 235.
 statuae imperatoris deiciuntur 116.
 caedem eius portendunt 340.
 Stembischadas 283.
 Stephanus eunuchus 329.
 Stephanus tribunus 61. 73.
 Susania 124. 154.
 Surina 122.
 Taisan Turca 286.
 Tamchosro Persa 139. 147. 152.
 Targitius Abarus 48.
 Tarniach Turcae 286.
 Tarsus urbs 112. 343.
 Tatimer 256.
 Taugast opp. 283. 286. fl. 287.
 Thales 303.
 Thebothum 134.
 Themistocles 255.
 Theodorichus Francus 245.
 Theodoricus Romanorum dux 151.
 Theodoropolis 274.
 Theodorus Adenus 86. 105.
 Theodorus Ilibinus 72.
 Theodorus magister 147.
 Theodorus medicus 264.
 Theodorus tachygraphus 333.
 Theodorus Zetonumius 72.
 Theodosiopolis 60. 86. 147.
 Imp. Theodosius 328. 329.
 Theodosius Mauricii f. 321. 328.
 335. 340.
 Theophylacti Simocatae familia-
 ris 341. cognatus 342.
 Theopompus hist. 302.
 Thomanon 86.
 Thucydides 302.
 Tiberiopolis 62.
 Imp. Tiberius 31. 36. 131. 136.
 149.
 Tiberius Mauricii f. 337.
 Tigris fl. 86. 49. 59. 150. 159. 215.
 Til fl. 283.
 Tissus fl. 318.
 Tomea 298. 319.
 Traiani via 320.
 Troglodytae 303.
 Tropaeum opp. 48.
 Tuldich Turca 285.
 Turcae 124. 225. 234.
 Turum Turca 285.
 Tychaecum Alexandriae 342.
 Tzurulum opp. 249.
 Uar 284.
 Varam 124. 125. 153. 158. 176. 182.
 192. 204. 210. 218. 223. 233.
 Varames 130. 158.
 Veneti 236. 327.
 Vespasianus 218.
 Viminacium 40. 315.
 Vitalius tribunus 70. 72.
 Xenophon 302.
 Xerogypsus fl. 245.
 Zaba fl. 159. 160. 176. 214.
 Zabender Turcae 286.
 Zabertas Persa 81.
 Zadesprasa. Zadesprates 159. 204. 207.
 Zalabzan 236.
 Zaldapa 87. 272.
 Zamendes 176. 192.
 Zicibida 294.
 Zeambres 192.
 Zoanab Dilimnita 161.
 Zobardum 62.
 Zogomus Saracenus 69.

G E N E S I U S

EX RECOGNITIONE

CAROLI LACHMANNI.

BONNAE

IMPENSIS ED. WEBERI

MDCCCXXXIV.

PRAEFATIO CAROLI LACHMANNI.

Genesis historiae codex unus extat Lipsiensis, paginarum 77 formae maximae, editio item una Veneta, a. 1733, cui addita est St. Bergleri interpretatio Latina et annotatio (vid. Fabric. Harlesii, vol. 7, p. 532). mihi praeter apographum editionis Venetae imperitissime factum traditae sunt E. Wunderi V. Cl. schedae quibus editionem cum codice magna diligentia contulit. hac collatione ita usus sum, ut editionis Venetae errores raro indicarem (V), plerosque (erant autem paene innumeri) tacite corrigerem. verba scriptoris satis accurate distinxi, emendare non satis potui: curavi tamen ut emendationis instrumentum paratum esset. itaque codicis Lipsiensis scripturam (L), quoties ab ea recedendum esse videretur, ex editione Veneta vel ex Wunderi schedis annotavi: emendationes Bergleri, si probabiles essent, nomine eius interdum sed raro adiecto (B), vel recepì vel commemoravi: meas tantum non facio, ut a Berglerianis distinguendas duxerim. neutri nostram iniuriam fecerit qui omnia in quibus haec editio a codice differt Berglero ascripserit. huius emendationes, quas quidem veras esse putarem, curavi ne iterum in eius annotationibus ponerentur: annotationes ceteras tantum non omnes retinui et quantum fieri potuit emendavi: erant enim negligentissime expressae. earum pars sub textu vel in-

interpretatione Latina posita erat: has ad loca sua revocavi. interpretationem correxi, sed ut satis haberem vitia graviora tollere.

Libros Genesisii cum plerique qui de eo locuti sunt quinque esse dixerint, sciendum est eum sane quinque βασιλείας pertractasse, sed a Michaelē ad Basilium p. 113, 11 ita transiluisse ut illius obitum et mores prope omitteret, non eadem ratione quam in tribus prioribus et in ipso Basilio secutus est.

Caeterum Genesisii nomen codici Lipsiensi praefixum esse traditur: Iosephus Genesisius utrum ab Iohanne Scylitza dictus fuerit, dubitatur. sed in fine codicis Lipsiensis haec scripta extant, quae ex editione Veneta (p. 62) exhibeo, nisi quod ibi legitur Λοίστος, sed, ut Wunderus testatur, non recte.

Ab alia manu.

Λοίστος ἀνὴρ ἄριστος ὡς ἐγὼ κρίνω,
Γεωργίου τοῦ φημι καὶ Θεοφάνους.
Τῶν χρονολογῶν. τῆς δὲ τῆς βίβλου πάτερ
Ἰωάννης σοὶ ταύτης φίλε δαιμόνων
Ὁ τῶν προτέρων πρότος, ἀλλὰ καὶ θύτης
Διοκαιοκρατίας τῆς Ανακράβης.

ΟΔΤΜΠΙΟΣ Ο ΟΔΤΜΟΣ

Λιμῶ τακῆσῃ βρωαίς ὀρνέων ἔση
Ὁς ἐξέκοψας ἐν ἀρχῇ τὰς μεμβραίας
Καὶ κέρδος ἔσχες κλήσας κανοβουλίας
Τοῦ γραφῆος τῆς κλήσας ἐξαφανίσας.

Ab alia manu, partim antea, partim post ultimam lineam.

Ἐγὼ δὲ ἀνεκλήρωσα τὰ ἐκκεκομμένα
Γέγων πνευχρὸς Θευκολίτης Σαμαίων (scriptum eius).

Idem Wunderus alios etiam versus additos esse refert, sed ita scriptos ut singula verba legi non possint,

PRAEFATIO TYPOGRAPHI VENETI

IO. BAPTISTAE PASQUALI

Absolutis viginti et duobus Historiae Byzantinae Tomis, quibus Parisiensis Editio constat; ecce Tibi, Candide Lector, vigesimum tertium Supplementorum Volumen, quo Veneta Editio haec mea, si minus Regiae Typorum elegantia praestare poterit, numero certe praestabit. Initio statim Voluminis Catalogum omnium Operum in eo contentorum habes, ut uno intuitu quae et quanta additamenti loco tibi proponantur legenda deprehendas. De singulis quibusque Operibus, deque eorum Auctoribus nihil est quod ego dicam; cum hanc Spartam ornarint vel primi Editores, vel Interpretes. Unum, de quo praefarer, restat MS. Opus Iosephi Genesisii de Rebus Constantinopolitanis a Leone Armenio ad Basilium Macedonem continuatum, quod in tui gratiam nunc primum publica luce fruitur, Eruditorum manibus terendum. Auctor hic Leonis sapientissimi Imperatoris aetate floruit, eiusque filii Constantini Porphyrogeniti iussu videtur historiam hanc conscripsisse: de quo etiam, ubi sese obtulit occasio, magna loquitur, et praedicat. Eiusdem Constantini iussu concinnata fuit Chronographia post Theophanem, quam Tomo decimo sexto habes; aliquanto tamen prius haec Genesisii historia, de cuius stylo nec eleganti, et obscuro passim, etiam me tacente, cognosces. Latuit adhuc hoc Opus inter MM. SS. Bibliothecae eruditissimi Domini Ioannis Burkardi Menckenii, qui nuper fato literis inimico vi-

vere desiit, quique dum viveret, qua praeditus erat humanitate, transcribendum dedit, ut novo beneficio praecleara eius in rempublicam literariam merita magis elucescerent. Novi, Lector, opus hoc propter sermonis vitia expectationi tuae minime responsurum, at illud insuper certum exploratumque habeo, te nihilo minus fidem meam probaturum, qui promissis religiose steti, tibi que gratificandi studio ductus impensis non peperci, ut rem novam dono tibi darem. Vale.

ΓΕΝΕΣΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΑΙ.

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Α
ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΞ ΑΜΑΛΗΚ
ΛΕΟΝΤΟΣ.

REGUM LIBER I
DE LEONE AMALEKITA.

Τὴν ἐξ ἱστορίας τελέσας βίβλον ὡς ἐκέλευσας,
αὐτοκράτορ, μελέταις καὶ καμάτοις μεγάλοις,
ἐν σοὶ δῶρον ἔθηκα, ὅπως ἔγνωσμένον εἶη
ἐκ φιλοδουλοῦσας συντεθέν ἐκ τε πόθου.

Ed. Ven. 1

5 Ἡ τῶν πάλαι πεπονημένων διάληψις μεγίστην ὄντως ὠφέλειαν
παριστῶσα τοὺς ἐπιλημμένους αὐτῆς πρὸς γραφὴν αὐτῶν διανέ-
στησιν. ὅθεν καὶ γὰρ νῦν τὴν περὶ τούτων γραφικὴν σπουδὴν πο-
λυτρόπως ἀνηρημένος, ἐκ τε τῶν τότε βεβηκότων καὶ ἀμωσγέ-
πως εἰδύτων ἐκ τε φήμης δῆθεν δραμοῦσης ἠκουτισμένος, εἰς
10 τόνδε τὸν ἀγῶνα παρώρμημαι, τὸ μὲν εἴ πως πρὸς τι λυσιτελεῖς
τοῖς μετέπειτα διοφθείην, τὸ δὲ καὶ ἐμαυτῷ τοῦτο καρπώσομαι,

*Inscr. Βασιλειῶν α' om. L. 4. φιλοδουλοῦσας L. 5. προοίμιον
margo L. 6. ἐπιλειμμένους L. 8. ἀμωσγέπως L. 10. πα-
ρώρμημαι L. ibid. λυσιτελεῖς L. 11. ἐμαυτῷ L.*

Postquam absolvi librum historiae ut iusseras, imperator, curis et laboribus magnis, tibi dedico donum, ut intelligatur ex amore erga dominum compositum ac desiderio.

Rerum olim gestarum memoria maximam revera utilitatem afferens ad scribendum excitat illos qui ea attingunt. Quare et ego nunc scribendi in me studio de his diversimode suscepto, cum ex hominibus qui tunc vixerunt quodammodo gnaris, tum ex vagante fama edoctus, ad hoc certamen descendendi, partim si possem ad aliquid utilis a posteris cognosci, partim ut mihi ipsi hunc fructum caperem, utpote haec etiam

B ἄτι ταῦτά γε καὶ διαιτῆσαι προστεταγμένος πρὸς Κωνσταντίνου τοῦ ἀποκράτορος, ἄλλως τε φιλοκάλου τὴν φύσιν καὶ τὴν προαίρεισιν, καὶ τῶν πώποτε βασιλέων λογιωτάτου, υἱοῦ Λέοντος τοῦ παρσόφου ἀεμινήστου ἄνακτος, ὡς ἂν τὰ μὴ παραδεδομένα βίβλῳ τῇ ιστοροφύσῃ ἀπὸ τῆς κατὰ δυσσέβειαν φρενοβλαβοῦς 5 Λέοντος βασιλείας τοῦ ἕξ Ἀμαλήκ καὶ καθ' ἑξῆς ἀναγράψωμαι.

Ἐν ἔτει β' βασιλείας Μιχαὴλ γαμβροῦ Νικηφόρου τοῦ βασιλέως, κοσμικῆς δὲ κτίσεως 57κβ', Ἰνδικτιῶν ζ', ἐπὶ συμβά-
V. 2 σης ἤττης Ῥωμαίοις παρὰ Κρούμιου τοῦ ἀρχηγοῦ Βουλγάρων, Λέοντός γε τριναῦτα στρατηγούντος τῶν ἀνατολικῶν, μὴ τῇ 10 συμπλοκῇ τοῦ πολέμου περιτυχόντος, ἀλλὰ σκαιοβούλως ὑποχωρήσαντος σὺν τῷ ἕπ' αὐτὸν τάγματι, καιροφυλακούντος τὴν τῆς βασιλείας ἐπιθῆσιν, φηγὰς ὁ βασιλεὺς Μιχαὴλ ἐντεῦθεν καθίσταται σὺν τῷ περιλειφθέντι αὐτῷ λαῷ.

Ὡς δὲ τινες ἔφησαν, ὅτι μόνος ὁ Λέων καθ' ἕν τι μέρος 15 προσβαλὼν Βουλγάρους γενναίως κατηγωνίζετο, ὡς ἐνθένδε μεγίστην ἀποίσασθαι εὐκλειαν· ὁ δὲ βασιλεὺς τὴν πρὸς ὑποστροφὴν τρίβον ἐστῆριξεν, τῶν ὑπηκόων πλείστα κατατιώμενος, ὡς μὴ πεφροντικότεων τῶν ἐγγράφων ὄρκων αὐτῶν, ἀλλὰ προσχωρούντων εἰς διαστάσεις, ἕξ ὧν περ ἤτται συμβαίνουσιν, προστά- 20 ξας τῷ Λέοντι μετὰ τοῦ ἕπ' αὐτὸν στρατεύματος ἕξω προσε-
B δρεῦν τῆς πόλεως διὰ τὴν μερικὴν αὐτοῦ πρὸς Βουλγάρους κα-

6. ἀναγράφωμαι L. 8. ἐπισυμβάσης L. 10. τε L. 12. καιροφυλακούντος L., καιροφυλακτούστος V.

administrare iussus a Constantino imperatore, cum omnis elegantiae studioso natura et instituto, tum imperatorum quotquot unquam fuere doctissimo, filio Leonis illius sapientissimi semper memorandi imperatoris, ut ea quae nondum essent tradita libro historico inde ab insanientis in impietate Leonis imperio, filius Amalekitae, et deinceps perscriberem.

Anno secundo imperii Michaelis generi Nicephori, a mundo autem condito sexies millesimo trecentesimo vicesimo secundo, indictione septima, post illatam cladem Romanis a Crummo supremo duce Bulgarorum, Leone tunc praefecto orientalibus, qui in conflictu belli non adfuerat, sed pravo consilio recesserat cum sua legione, occasionem observans invadendi imperii, fugere imperator Michael inde compellitur cum reliquo adhuc sibi populo.

Ut vero nonnulli aiunt, solus Leo una quadam parte aggressus Bulgaros strenue depugnaverat, ut hinc maximam reportaret gloriam: imperator autem ad revertendum iter ingressus est, subditos plurimum culpans, quasi non curassent scriptum iusurandum, sed abirent in dissidia ex quibus clades existant, iussu Leone cum suo exercitu extra urbem excubare, quia ipse pro parte sua Bulgaria superior

θυπεριτέρησιν; ἕς τὸ μὴ τούτους ὀλιγανδρίας καὶ φυγαθείας Ῥω-
μαϊκῆς τοσοῦτον λοιπὸν ὑφορῶσθαι. ἀπ' ὧν ὁ στρατιωτικὸς
πίλλογος καταλοιδορεῖ τοῦ βασιλέως ἀφελείαν, καὶ ἔκλυτον τοῦ-
τον ἐπειρηφίζετο, καὶ τὸν στρατηγὸν Λέοντα συμφώνως εἰς βα-
5 σιλείαν προέκρινεν. τοῦ δὲ ἀγλωῶδε ἀγωνία καὶ πολλῇ συμπε-
σόντως πρὸς λόγον τῆς ἀναρρήσεως, καθὼς ποτε κατὰ γέφυραν
Γαίου τοῦ Καίσαρος, Μιχαὴλ ὁ ἐξ Ἀμορίου ἀναιρήσειν τοῦτον
διεμαρτύρατο, εἰ μὴ ταύτη κατάθοιτο. καὶ τὴν μὲν κατάθεισιν
αὐτοῦ μόνον ἀπήγει, τὴν δὲ μέχρι τῆς πόλεως καὶ αὐτῶν τῶν
10 βασιλείων εἴσοδον ποιῆσαι ῥαδίαν ὑπέσχετο, ἥτις εἰς ἔργον παρ'
αὐτοῦ τοῦ στρατεύματος τετελείωτο.

Πρὸ δὲ γε τούτων, γενομένῳ τῷ βασιλεὶ Μιχαὴλ πλησίον C
τῆς πόλεως, συναγῆ τούτῳ ἀνὴρ τις τῶν ἐπισήμων, τὴν τῶν
τιχῶν κηδεμόνιαν πεπιστευμένος, τῶν Ἐξαβουλίων ἐκ γένους,
15 ἀφοσιῶν τὰ ἔθιμα βασιλεῖ, καὶ τῇ δυστυχίᾳ συναλγυνόμενος
ἐπυθάνετό γε “τίς ἂν εἴη, ᾧ θέσποτα, τῶν στρατηγούτων
ἐαθεὶς ἐν τῷ ἐπιλολίῳ στρατῷ;” ὁ δὲ φησὶ “Λέων ὁ τοῦ ἀ΄ θεί-
ματος ἐξηγουόμενος, ἀνὴρ ἀγχίνους καὶ εὐθύτητος ἐξεχόμενος.”
ὁ δὲ ἀντίφη ἀλυστελέες εἶναι εἰ μόνος τοῦ τοιοῦτου καθηγοῖτο,
20 “θέξα τινὸς τῶν σῶν οἰκείων ἕπηρετῶν.” τοῦ δὲ βασιλέως οὐ-
δὲν τῶν ἐναντίων ὑφορωμένου, ἀπολογισμοὶ τινες παρ' αὐτοῦ τῷ
Ἐξαβουλίῳ προὔτιθεντο, ὡς μὴ τυραννήσειν ποτὲ βουληθησο-

2. ὑφορῶσθαι L. 10. βασιλείων L. 12. πρὸς L. 21. ὑφω-
ρομένου L. 22. προὔτιθεντο L.

fuisset, ne isti iam de Romanis paucitatis et fugacitatis opinionem ni-
miam conciperent. Unde factum ut militaris multitudo accusaret impera-
toris simplicitatem, ac nimis remissum eum iudicaret, ducemque Leonem
una voce ad imperium eligeret. Ille autem profunda sollicitudine sese
contrahente ad famam electionis, ut olim in ponte Iulius Caesar, Mi-
chael Amoriensis oculis affirmavit nisi in eam consentiat, ac solum-
modo consensus eius expetebat, introitum vero in urbem et in ipsam
regiam facilem se facturum promisit; quod et re ipsa praestitum ab
ipso et exercitu.

Sed priusquam haec perficerentur, cum iam imperator Michael ac-
cessisset ad urbem, occurrit ei vir quidam ex nobilibus, moenium curam
sibi concreditam habens, e familia Exabuliorum, consuetis officiis erga
imperatorem defungens ac super calamitate condolens, quarebatque qui
ex ducibus esset relictus in exercitu. Tum ille, “Leo”, inquit, “primo
themati praefectus, vir industrius et iustitiae addictus.” At is ne-
gavit esse consultum ut is solus ei rei praesit absque aliquo imperatoris
intimo ministro. Ceterum imperator nihil adversi suspicans etiam ratio-
nes quasdam Exabulio proponebat, quasi nunquam tyrannidem esset af-

D μένου τοῦ Λέοντος. ἀπῆει τοιγαροῦν ὁ αυτοκράτωρ πρὸς τὰ βασιλεια οὐ μετὰ πολὺ, καὶ ἡ τοῦ τυράννου Λέοντος ἀνάρρησις διηγέλλετο. πρὸς τοῦτο τοῦ βασιλέως Μιχαὴλ δυσχεραίνοντος, παρήνουν τινὲς αὐτῷ πᾶσι τρόποις τῷ τυράννῳ στερεῶς ἀντιτάξασθαι· ὁ δὲ γαλήνιος ὦν τῇ γνώμῃ καὶ οὐχ αἰμοχαρὴς τὴν 5 προαίρεσιν, ἀπέειρε πάντας μαιφονίας, τῷ τοῦ θεοῦ προεταγμῆτι εὐγνωμόνως ἐπικλιόμενος, καὶ τοσοῦτον ὥστε καὶ τινὰ τῆς κατοικίδιου Θεραπείας αὐτοῦ, τὸν Ἐξάρχοντα, στείλει πρὸς Λέοντα μετὰ καὶ βασιλικῶν συμβόλων, προτρέψαι τε καὶ τὴν σύγκλητον ἀπιέναι πρὸς τὴν τούτου ἀπάντησιν, ὡς μὴ τινὰ ῥα- 10

E νίδα Χριστιανικοῦ αἵματος ἐκχεθῆναι αὐτοῦ ἕνεκα. ἐφ' ὅτι τὴν ἑαυτοῦ γυμετὴν Προκοπίαν ζηλοτυπήσασαν τοιοῦτον εἰπεῖν, “δεινὸν γε δεινόν, ἂν ἡ τοῦ τυράννου σύζυγος Λέοντος περιβάλοι τὸν μοδιολον,” Βάρκαν αὐτὴν ὀνομάσασα. ὁ δὲ ταύτην φρονίμοις λόγοις ἀποκρουσάμενος εἶρηκεν “καλὸν τῇ τοῦ κυρίου 15 δοκῆσει συνέπεσθαι τὰ γινόμενα.”

V. 3 Τοῦ δὲ τυράννου καταλαβόντος διὰ τῆς χρυσοῦς πύλης τὸν τοῦ προδρόμου ναὸν ὃν ἔδειματο Στούδιος, πολλοὶ τῆς γερουσίας ἢ καὶ σχεδὸν ἅπαντες προσήεσαν αὐτῷ, ὃν καὶ δοξοφοροῦντες μετὰ τοῦ συνεπομένου ὄχλου τοῖς βασιλείαις ἀπήγαγον. καὶ δὲ 20 εἰσιῶν καὶ πρὸ τῶν χαλκηλάτων ἐπιστὰς πυλῶν, ἐπὶ τῷ κατ' ἐπιφάνειαν κυκλικῷ τε καὶ περιπορφύρῳ μαρμάρῳ, εὐχὴν χριστήριον ἀποδώσων τῷ ἐκείσε Χριστοῦ τοῦ θεοῦ εἰκονίσματι, εἶτε

18. ἔδειματο L.

19. προσήεσαν L.

21. τῷ τὸ L.

fectaturus Leo. Abibat igitur imperator in regiam, nec multo post Leo imperator declaratus nuntiabatur. Eam rem aegre ferente Michaelo imperatore, suadebant ei quidam ut omnibus modis tyranno firmiter sese opponeret. At ille cum esset placidi animi nec sanguine gauderet, arcebat omnes caede, dei mandato aequa mente acquiescentibus; adeo ut etiam quendam ex domestico ministerio, Exarchontem, mitteret ad Leonem cum insignibus imperatoris, hortareturque senatum obviam ei ire, ne ultra sanguinis christiani gutta effunderetur sui causa. Quare uxor eius Procopia invidiae stimulis agitata fertur dixisse “indignum sane si tyranni uxor induat modiolum,” Barcam eam nominans. At ille prudenti sermone eam refutans dixit “bonum est domini voluntatem sequi ea quae fiunt.”

Porro cum iam tyrannus pervenisset per auream portam ad Prae-cursoris aedem quam Stadius exstruxit, multi ex senatu ac propomodum omnes accesserunt ad eum, atque stipantes una cum populo comitante in regiam deduxerunt. Jamque ingressus ante aeratas consistens fores in loco rotundo et porphyretice marmore contexto, gratias acturus Christi dei nostri illic imagini, sive revera sive specie tenus, exiit ve-

ἀληθεία εἶτε προσχήματι, ἐκδιδύσκεται τὴν ἐσθῆτα ἣν ἐπεβέβη-
το ἐν δυοῖ ῥοδοειδαῖς χροιαῖς ἀπειλοῦσαν, ἣν κολόβιον τῇ ἔγχω-
ρίῳ ῥήσει προσονομάζουσιν, καὶ ταύτην ἀνεμένην ζωστήρος
κατὰ τὸ ἔκπαλαι τηρηθὲν ἔθος τοῖς στρατηλάταις καὶ Μιχαήλ
5 τῶν αὐτοῦ ἰπποκόμων πρωτάρχη περιφορῶς ἐπιβιδύσιν. τοῦ δὲ Β
ταύτην ἔξαιτης ἀναβαλλομένου εἰς οἰωνὸν μετὰ Λέοντα βασιλι-
κῆς ἐπιβάσεως τοῖς εἰδόσι λελόγιστο. περὶ δὲ τινα τοῦ παλλακίου
χωρὸν οὗ ἐπώνυμον τὰ Σκῦλα, ὁ Μιχαήλ τῆς ἐσθῆτος τοῦ Λέον-
τος τὸ ἄκρον ἐπιβάσει καθύβρισεν, εἶτε ἐκ προπετίας τοῦτο κα-
10 ταπραξάμενος, εἶτε τῆς ἄνω προνοίας τὸ μέλλον προχαρτιστό-
σης. ἐν συναισθήσει δὲ τούτου Λέων γενόμενος νεαταρισμὲν
τινα παρ' αὐτοῦ ἕσασθαι ἑαυτὸν οἰωνίσαστο.

Καὶ δὴ τοῖς εἰσω τῶν βυσιλείων χωρήσαντος Λέοντος, ἐθ-
θῆως τὰς τριχὰς κειρόμενοι Μιχαήλ τε ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ τούτου
15 γὲ σύγγενος σὸν παιστὴν, ἕκτα εἰεστοὶ τῷ εὐκτηρίῳ οἴκῳ τῆς
ὑπεραγίας Θεοτόκου δε Θάρος κατονομάζεται δεικνύνται, εὐμε- C
νίας τινὸς ἀξιοῦντες τυχεῖν. ὁ δὲ τῇ δυσωπήσει ἐπιεικῆς γε-
γονὼς ἄνεσιν ζωῆς αὐτοῖς ἐδικαίωσεν, πέμπει τε τὸν Μιχαήλ ἐν
τινι φροντιστηρίῳ διατελεῖν τῷ μονήρει βίῳ συμφορασόμων, ᾧ
20 κατ' ἔτος χρυσοῦ δωρεὰν κατὰ τινα προθεσμίαν ἐθαφιλεύετο·
τὴν δὲ γαμετὴν καὶ τὰ τέκνα τούτου δέδωκεν, ἕξ ὧν τὸν Ἰγνά-
τιον εὐνοῦχία κατέκριεν.

2. ἐν δυοῖ] immo ἑδύσιν. 3. σκύλα L. 12. αὐτ εἰς ἑαυτὸν
legendum est, aut ἑαυτῷ. ἀπὸ Symeon logoth. p. 402 C. 16. εὐ-
μενίας L. 19. συμφορασόμων L.

stem qua amictus erat gemini coloris rosei aquila insignem (quam colo-
bium vernacula voce appebant), solutam cingulo secundum morem iam
olim a ducibus observatum, atque Michaeli suorum equisonum primario
palam tradit. Illo autem eam festum induente, id pro omine adipli-
scendi post Leonem imperii reputatum est ab intelligentibus. Praeterea
in loco quodam circa palatium, cui nomen Seyia, Michael Leonis vestis
oram pede promens turpavit: incertum ex protervitate id fecerit, an
providentia divina futurum praemonstrante. Quod cum sensisset Leo,
rebellionem ab eo in se orituram coniecit.

Jamque regiam ingresso Leone, mox crinibus detonsis Michael im-
perator et eius uxor una cum liberis, supplices miserabiles in oratorio
sanctissimae deparae, quod Pharos dicitur, apparebant, clementiam
quandam sibi expetentes: atque ille precibus flexus vitam eis conceden-
dam iudicavit, mittitque Michaelem in quoddam monasterium, ut ibi so-
litarium vitam omnem reliquam exigat. cui quotannis aeri largitionem
die quodam certe praestabat. Uxorem autem eius et liberos separavit,
ex quibus Ignatium castrandum condemnavit.

Ὡς δὲ τῶν βασιλείας ἡνίων ὁ *Λέων* ἐδράξατο, τὰ μεμνημένα *Βαρδανῶ* τῷ πατρικίῳ, ᾧ *Τουρκος* ἐπέκλησις, περὶ αὐτοῦ εἰς φῶς διανεύκπτεν.

Ὅτιος γοῦν ὁ *Βαρδάνιος*, ὅτε τοῦ τῆς ἀνατολῆς ἐξηγεῖτο θέματος, βασιλείων ἄγαν διὰ φροντίδος ἐν ἑαυτῷ εἶχεν ἐπίθεισις ὥστε τῆς βασιλείας ἐπιλαμβάνεσθαι· ὅθεν ταύτην μοναχῶ τῶν ἐπισημμένων προγνώσεως περισκεμμένως προσανειδίθει, τὴν διατριβὴν ποιουμένῳ πρὸς τινα χώρον τοῦ *Φιλομηλίου*, συνίστορα τοῦ τοιοῦτου βουλευμάτος κεκτημένος τὸν *Λέοντα*, ἄνδρα πολλοῖς ἐμπρέψαντα γενναϊότητος προτερήμισιν, ἀνδρικὸν τὴν ὄψιν 10 καὶ βλοσυρῶν τὸ κατύστημα, μεσήλικα καὶ εὐάμιλλον ἐτραφέντα τε τοῦ αὐτοῦ θέματος ἐπὶ κινι τόπῳ *Πίδρα* προσονομαζομένῳ, σὺν αὐτῷ δὲ καὶ *Μιχαήλ* τὸν ἐξ *Ἀμορίου* τυγχάνοντα, ᾧ τὸ τῆς γλώττης παράσημον ἐγεγένητο, μεθ' ὧν καὶ *Θωμᾶν* τὸν ἀπὸ *Λίμνης Γαζουροῦ*, καὶ αὐτὸν ἐξ *Ἀρμενίων* τὸ γένος κατὰ 15 γοντα, ἀλλὰ μὴν καὶ ἀνδρείον καὶ πολυπραγμονέστατον. τοῦ οὖν *Βαρδανίου* προσιόντος γε τῷ μονάζοντι, πάντα πρὸς αὐτοῦ ἐ τὰ τῆς διανοίας ἀνακαλύπτεσθαι βουλήματα λέγεται, καὶ τοσοῦτον ὥστε προαγγελθῆναι αὐτῷ καὶ τὴν περιουσίας ἀφαίρεσιν καὶ τὴν ὀφθαλμῶν πῆρῳσιν. τούτου δὲ ἐπὶ τοῖς προγεθείσις ὡς οὐ 20 θυμῆρεσιν ἐπασχάλλοντος, ὅμως τὰ συνήθη τῆς εὐχῆς ἀπολειψαμένον, τὰ τῆς ὑποχωρήσεως αὐτῷ παρεντρέπιστο. προσκομ V. 4 μισαμένων δὲ τῶν ἐξυπηρετουμένων ἵππους αὐτῷ, τούτους ὁ

7. ἐπισημμένων L. 11. βλοσυρῶν L. *ibid.* εὐάμιλον L, εὐάμιλον V. 20. προγεθείσις L, προφθηθείσις V. 21. ἐπασχάλλοντος L. *ibid.* ἀποληψαμένου L, ἀποληψομένου V. 22. προσκομισαμένων L.

Ut vero imperii habenas tenuit, praedicta Bardanio patricio, cui Turcas cognomen, iam in lucem emergebant.

Iste namque Bardagius, cum adhuc orientis themati praefectus esset, valde cupiens fieri imperator, invasionem meditabatur, ut imperium cuperet. Unde hanc rem monacho cuidam habenti praescientiam futurorum aperiebat, habitanti in quodam loco Philomelii; consocium huiusmodi consilii habens Leonem istum, virum iam tum multis conspicuum fortitudinis praerogativis, virili trucique adaspectu atque habitu, mediae aetatis, fortem educatumque in eiusdem thematis orientalis quodam loco Pindra diote, cumque eo et Michaelē Amoricensem, cui linguae illud ritium inerat, simulque cum his Thomam a palude Gazura oriundum, et ipsum genus suum deducentem ex Armeniis, sed itidem virum strenuum et valde agilem. Bardanio itaque accedente ad monachum, omnes ab isto animi cogitationes, omnia consilia deprehensa et detecta fuisse aiunt, adeo ut ab eo praedicta illi fuerit etiam opum privatio et oculorum excaecatio. Super his ut minime iucundis indignabundo, cum nihilominus consuetas preces fadiasset, abitus paratur. Adducentibus autem ministris

μοναχὸς ἀπιδὼν μετὰ πλείστης ἐπειξεως ὑπονοστεῖν παρανεῖ τὸν Βαρδάνιον. τῷ δὲ μετὰ περιχαρίας ἀνυκάμψαντι, ὡς προσδοκῶντι τῶν καταθυμίων αὐτῷ τι οἰωνισθῆναι, τοδνατλον αὐτοῦ τῶν ἐλπίδων πάλιν φησὶν ὁ θεοπρόπος ἀνὴρ. “μηδὲν σοι περὶ τοῦ σκαιωρήματος, ὃ τῇ σῆ̄ διανοίᾳ καλῶς μὴ ἐπέσκηψε, πεφροντισμένον ἔστω. τῶν γὰρ σῶν, ὡς ἐφθην εἰπὼν σοι, ὁμμάτων καὶ τῆς ὑπάρξεως ὑποστήσῃ τὴν ἀλλοτριώσιν· οἱ δὲ τοὺς ἵππους σοι πρὸς ὑπηρεσίαν ἐπικομίσαντες ἄνδρες, τούτων ὁ πρῶτος καὶ ὁ μετ’ αὐτὸν διωδηματοφορήσει, καὶ ὁ τρίτος ἐπιτυχῶν 10 ἀναρρήσεως ταχέως θανάτῳ καταστραφήσεται.” ὁ οὖν Βαρδάνιος πρὸς ταῦτα χαλεπῶς ἀνομιώξας τὰ τοῦ λογισμοῦ αὐτοῦ τῷ B τε Λέοντι καὶ Μιχαῆλ καὶ Θωμᾷ, τοῖς ὑπὸ χεῖρα τούτῳ, μετὰ καὶ τινος ἐπὶ τοῦ μοναχοῦ ὑβριστικῆς προσοχθῆσεως παρεδήλον, φύσικων τοιούδε. “σὺ μὲν ὦ Λέων βασιλεύσας καὶ Θωμᾷ ἀναρ- 15 ρηθεὶς παρὰ Μιχαῆλ φονεωθήσεσθε, αὐτοῦ γε διαφυλαχθησομένου ἐν τῇ βουσιλείᾳ πάντως ἀπίμῳνος.”

Ἐντεῦθεν Βαρδάνιος κατὰ ψυχὴν χαλεπήνας καὶ εἰς τὸ ἐγκυχερισμένον αὐτῷ θέμα ἐπαυῶν σὺν τοῖς ὑπ’ αὐτῷ στρατοπέδοις καὶ τισιν ἄλλοις ὁμόφροσι τῆς ἀλαζονείας αὐτοῦ κατὰ τοῦ 20 τηρικαῦτα Νικηφόρου βασιλέως ματαιοφρόνως ἐν Βιθυνίᾳ στρατοπεδεύεται. περὶ τούτων ὁ βασιλεὺς διακηκοῶς καὶ συνθεῖς στρατιῶν ἀξιώλογον αὐτῷ ἐπαφίησιν. ὁ δὲ τῇ ἐκστρατεία καταπλαγείς, ὑποκλινῆς τῷ βασιλεῖ γίνεται ἔξαιτῶν ἐγγύην ἀφέσεως,

22. στρατείαν L.

ei equos, illos conspicatus, summa cum festinatione redire iubet Bardanium. Atque huic cum magna laetitia revertenti, ut qui opinabatur ex animi sententia evenisse aliquod augurium, praeter spem eius dicit vir divinus “ne sit tibi istud propositum, quod animum tuum non bene incessit, curae. Nam tuorum, ut iam dixi, oculorum et omnium bonorum subbis privationem: istorum autem virorum, qui equos ad tuum ministerium adduxerunt, primus quidem et secundus diadema gestabunt, tertius autem tantum acclamationem consecutus mox interibit.” Igitur Bardanius ad haec cum graviter ingemisset, suam animi cogitationem Leoni atque Michaeli, nec non Thomae, suis ministris, cum quadam contumeliosa in monachum ivectione aperiebat, dicens huiusmodi quaedam. “Tu quidem Leo imperio potitus, Thomas autem acclamatus, a Michaelo interficiemini, qui ipse servabitur in imperio phane incolumis.”

Hinc Bardanius animo male affectus in demandatum sibi thema reversus cum suo exercitu et quibusdam aliis eius arrogantiae sociis contra imperantem tunc Nicephorum vano consilio in Bithynia castra ponit. Quo audito Nicephorus collecto exercitu minime contemnendo, hunc contra illum mittit. Hic expeditione illa territus submittit se imperatori, expetens certificationem veniae: quam facile adipiscitur, per crucis si-

C και δὴ ταύτης ἀξιούται ῥαδίως τῷ σταυρικῷ συμβόλῳ τὸ ἀσφα-
λὲς ἐνεγκίμενος, καὶ πειθαρχεῖ ἑαυτὸν κατακρίνων τῷ δρόματι
παραπεμφθῆναι ἐν νήσῳ τῇ Πρώτῃ εἰς τὸν παρ' αὐτοῦ ἐκείσε
φιλοπονηθέντα ἀγρόν. οὕτω δὲ πολλοῦ χρόνου διεληλυθότος,
τῶν ἐκ Λυκαονίας τινές, εἴτε ἀπαυθαδιαζόμενοι, εἴτε βασιλεῖς
συνευδοκῆσει, εἴτε καὶ αὐτῷ τῷ βασιλεῖ Νικηφόρῳ ἀρέσαι βου-
λόμενοι, τῷ Βαρδανίῳ αἰφνιδίως ἐπιτίθενται καὶ πηροῦσιν αὐ-
τοῦ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ προσήεσαν ἀξιούντες συ-
χώρησιν.

Ἐπιτίθει δὲ τὰ τῆς στάσεως παρὰ τοῦ Βαρδανίου ἐπεφυ- 10
σάτω, Ἄλων ὁ ἐξ Ἀρμενίων καὶ Ἀσσυρίων τῷ βασιλεῖ προσερ-
D ρῆν, εἶτα καὶ Μιχαὴλ ὁ ἐξ Ἀμορίου, ὃν ὁ μὲν τὴν τῶν φοιτε-
ράτων, ὁ δὲ τὴν κόμητος κόρτης ἀρχὴν ἐγγειρίζεται. Θωμᾶς δὲ
καὶ μέχρι κινδύνων τῷ ἰδίῳ δεσπότη ἀφοσιῶν τὰ τῆς πίστεως.
προϊόντος δὲ τινος χρόνου Ἄλων χρηματίσας τῶν ἀνατολικῶν 15
ὑποστράτηγος κατὰ τῶν Ἰσμαηλιτῶν μεγάλως ἀνδραγαθίζεται,
καὶ πρὸς τοῦ βασιλέως Μιχαὴλ τοῦ μετὰ Σταυράκιον τιμᾶται
τῷ τῶν πατρικίων μεγαλοπρεπεῖ ἀξιώματι.

Οὗτος δὲ Μιχαὴλ παιδίσκην ἐκέκτητο κατοικίδιον, καθ' 20
ἣν κῆρυκος πνεῦμα ἐπὶ τινος περιτροπᾶς διενήργητο. ἦτις 20
ὀξέως ἐν χωρίῳ λιθίνῳ, ὃ Βουκολίων προσαγορεύεται, προσχω-
ροῦσα διαπρυσίως φωνὴν ἐκεκράγει πρὸς βασιλέα, "κάτελθε,

B. λυκαονίας L. 12. ὄν] ὄν L. ibid. τὴν τῶν B, τῆς τῶν L.
ibid. φοιτεράτων L. 19. κατοικίδιον L. 21. χάρις L.

gnam securitatem consecutus, oboedientiamque praestat, condemnans se
ipsum ob facinus, ut in Proten insulam relegaretur, in praedielum ab
ipso et studiose excultum. Neque ita multo tempore elapso, quidam ex
Lycaonia, sive proprio ausu, sive imperatorio consensu eò placito, sive
quod eidem Imperatori Nicsphoro placere cuperent, Bardanium subito
invadant eique oculos eruant, atque ad ecclesiam confugiunt petentes
veniam.

Tunc autem cum seditio a Bardanio confiaretur, Leo ille ex Arme-
niis atque Assyriis ad imperatorem deficiebat, deinde et Michael Amo-
riensis: illique foederatorum praefectura, huic comitis curiae dignitas
defertur. Thomas vero etiam in periculis suo domino fidem praestitit.
Interiecto dein aliquo tempore, Leo, cum esset Orientalium dux secundum
ordinis, contra Ismaelitas strenue rem gerit, atque ab imperatore Mi-
chaele, illo qui post Stauracium imperavit, decoratur patriciorum am-
plissima dignitate.

Ita autem Michael puellam habebat quandam vernam, per quam
spiritus Pythonis per vices operabatur, quae statim atque in locum qui
Bucoleon dicitur accessisset, clara voce clamabat ad imperatorem "de-

κάτελθε, ἔποχώρει τῶν ἀλλοτρίων." τοῖ γοῦν τοιοῦτος προσφω- Ε
 νήματος πολλάκις ἐκλαληθέντος ὁ βασιλεὺς εἰκότως καταπλαγείς
 καὶ οὐκ ἔλαττον ὑποπτήξας, κοινολογείται περὶ τούτου Θεοδότῳ
 σπαθαροκανδιδάτῳ καὶ οἰκίῳ γνωστῷ, τῷ νιῷ Μιχαὴλ πατρι-
 5 κίου τοῦ πρὸς γένους Μελισσηνοῦ, οὗ τὸ εὐφημιον Κασσιτηρᾶς ∇ 5
 διηκούετο, ὡς εἶπερ ἐγκάτοχον γένηται τὸ κοράσιον, ἐν τινὶ κα-
 τασχεῖν πάντως οἰκίᾳ καὶ διερευνᾶσθαι καὶ φράζειν τίνος αὐτῆ
 ὑπάρχει ἡ οἰκία καὶ τοῦτου ὁποῖον τὸ γινώμενον. τῆς δὲ ἀνα-
 καλυψάσης τὴν ἐπιζητουμένην κλήσιν καὶ χαρικτῆρα, προτρέ-
 10 ψασθαι γε αὐτῷ εὐκαιρῶς κατὰ τὴν ἀκρόπολιν ἀφίχθαι, καθ' ἣν
 ἦν συγκροῆσαι δύο ἄνδρας, ἕξ ὧν ἡμίονον ὁ ἐπιβάτης τῷ βασι-
 λικῷ θρόνῳ ὀχηματίσειεν. καὶ τὰ μὲν τῆς ἐξιστηκίας τοιαῦτα,
 τὰ δὲ τῆς τοῦ βασιλέως ἀκριβείας κατὰ τὸ εἶδος ἐπιξεργαστικώ-
 15 γηθεις γὰρ πᾶρ' αὐτοῦ ὁ Θεόδοτος ἀπηνήνατο μὴ ἰγνώσκαι μη-
 δὲν τῶν παρὰ τῆς πυθωνίας φληναφουμένων· ἀπιδὼν δὲ πρὸς
 τὸν διωρημένον χώρον ὡς προδιήγγελο ἔθειάσατο, καὶ τὸν ἄνδρα Β
 προσλαβόμενος ἕμα αὐτῷ ἄπεισιν ἐν τῷ ναῷ Παύλου τοῦ ἀπο-
 στόλου, ἐν ᾧ περὶ ὄρφανῶν τὰ πρὸς ἀποτροπὴν τεταμένται. καὶ
 20 ἐκείσε συνθήκαις ἀλλήλους κατεγγησάμενοι, θαρρεῖ πρὸς τὸν
 Λέοντα ὁ Θεόδοτος τοιαῦτα λεῖν, ὡς "ἐκ θείας ὀράσεως περὶ
 σοῦ μοι διέγνωσται μέγιστά τε καὶ ἀποβησόμενα, δι' ὧν τῆς Ῥω-
 μαίων πάντως ἡγεμονίας μεταποιήσεαι."

10. γε] τε L.
ταραίεται L.

ibid. ἀφίχθαι L.
23. ἡγεμονείας L.

16. πυθωνίας L.

19. τε-

scede, descende, cede alienis. "Eiusmodi compellatione saepius enun-
 tiata imperator merito exterritus nec medioeriter consternatus colloquitur
 cum Theodoto spathariorum candidato, intimo familiari suo, filio Mi-
 chaelis patricii, generis Melissenii, cui cognomentum erat Cassiteras, ut
 ubi furere coeperit puella in aliqua domo omnino detineatur, interrogetur-
 que, ut indicet cuius ea sit domus et quaenam illius sit propria nota.
 Quae cum detexisset nonnihil quaeaitum et notam propriam, iussit eum
 tempore opportuno in arcem abire, ubi ei occurrari essent duo viri, ex
 quibus is qui mulo insideret imperatorium solium consorsurus esset. Ac
 de emotis quidem mentis puella res ita habet: imperatoris autem inqui-
 sitio merito fuit curiosior, utpote de imperio solliciti. Interrogatus enim
 ab eo Theodotus diligenter, negavit se quidquam intelligere eorum quae
 Pythonica nugaretur: verum abiit in praefinitum locum, ut praesepium
 fuerat, et spectavit. atque homine assumpto, abiit una cum eo in tem-
 plum Pauli apostoli, ubi orphanorum alimenta asservantur. atque ibi
 postquam conventis et pactis sese constrinxissent, ausus est Leonis talia
 dicere. "Ex divina visione de te mihi cognita sunt maxima, quae etiam
 eventura sunt, unde fiet ut Romanorum imperium capessas."

Συμβαθήκτος δὲ πόλεμου μεταξὺ Ῥωμαίων καὶ Βουλγάρων, καὶ τοῦ μὲν αὐτῶν ἀρχηγῶ Κρούμιου φάσκοντος ἀναδιδόσθαι τοὺς προσφυγόντας Βουλγάρων, ὡσαύτως δὲ καὶ Ῥωμαίων, ἐπὶ τούτοις ὁ βασιλεὺς συμβαίνων ἦν, καὶ τοῖς πολλοῖς τῶν μεγιστάνων ἢ τοιαύτη γνώμη λίαν ἰσχυροῦς ἔσται, οὐχ ἥμισυ 5
 C δὲ καὶ Θεοκτίστῳ μαγίστῳ· παρ' ὧν ἁσυμφωνίας συντελεσθείσης πρὸς ἐναντιότητα χωροῦσιν ἀμφοτέροι. ἔκστρατεύουσι τοιγαροῦν Ῥωμαῖοί τε καὶ Βούλγαροι κατ' ἀλλήλων, καὶ πολεμικῆς συμβολῆς καθιστώσης ἀνά κράτος ἡτῶται τὸ Ῥωμαϊκὸν στρατεύμα, ὡς ἔοικεν ἑτέρως τῆς ἄνω προνοίας μελλούσης τὰ κατ' 10
 ἡμῶς διεξάγειν, καταλήψεως λόγῳ ἐν κρείττονι.

Ἄλλ' ὅθεν δειστήμεν, αὐθις νῦν ἐπανίωμεν.

Ἀναρρηθῆις δὲ δημοσίᾳ Ἄκων ὁ βασιλεὺς Θιαμῆν τὸν ἐαυτοῦ ἡλικιωτὴν τουρμαρχὴν εἰς φριδεράτους ἐπέστησεν, καὶ Μιχαήλ, οὗ τὸν παῖδα πνευματικῆς ἐκ κολυμβήθρας υἰοποίησατο, 15
 τῇ πατρικίῳ καὶ ἑκακουβίτου τιμῇ διεσέμνυνεν.

Τῶν οὖν δυσμετῶν Βουλγάρων τῇ προτέρᾳ νίκῃ κατεκαρ-
 D θέντων, οὐχ ἢ τυχεῶσα παρ' αὐτοῖς ἐν πολλαῖς χώραις καὶ κατοικίαις διὰ τε πυρπολήσεως καὶ αἰχμαλωτεύσεως παρηκολούθει
 ἐρήμωσις, ὥστε πρὸς αὐτὸν τὸν Βούλγαρον πεμφθῆναι παρὰ 20
 τοῦ βασιλέως εὐλαγον ἦν, πρὸς τὸ εἰρηρικὸν ἀπονεύοντος, σπονδὰς ἐπεργάσασθαι. τοῦ δὲ κρατρῶντος Βουλγάρου μὴ πρὸς

2. ἀποδίδοσθαι B. 12. ἐπανίωμεν L. 13. δὲ L. 14. φριδεράτους L. 19. παρηκολούθει L. 20. πρὸς αὐτῶν τῶν βουλγάρων L.

Orto autem bello inter Romanos et Bulgaros, atque istorum duce Croumo postulante reddi Bulgarorum transfugas, similiter et Romanorum, in ea imperator consentiebat, etsi a plerisque magnatum illa eius sententia valde impugnabatur, praecipue a Theoclisto magistro. A quibus relecta conventionione in dissidia abeunt utriusque. Educunt itaque exercitus Romani et Bulgari, factoque concursu bellico vincitor prorsus Romanus exercitus, divina providentia, ut videtur, aliter volente res nostras temperare ob rationes captum nostrum superantes.

Sed eo unde digressi sumus rursus redeamus.

Igitur publice imperator proclamatus Leo Thomanus constantinum suum ducem foederatis constituit, atque Michaellem, cuius fillum ex sacro lavacro susceperat, patricia dignitate et excubitorum praefectura decoravit.

Bulgaris autem hostibus priore victoria elatis, non parva per eos in regionibus et civitatibus incendio et praedatione consecuta est vastatio. Itaque ad ducem Bulgarorum legationem mitti ab imperatore ad pacem inclinante rationi consentaneum erat, ut pax iniretur. Sed Bulgarorum domino ad id se non accommodante, utpote Barbara indole

τοῦτο καταθεμένον, ἅτε βαρβαρικοῦ τὸν τρόπον καὶ καταλα-
 ζουνομένου, Ἄλων ὁ βασιλεὺς κατ' αὐτῶν ἰσχυρατοῦεν ἐπιέγα-
 ται. καὶ μάχης κραταιῶς κροτηθείσης, βασιλικῶ διατάγματι ὁ
 καθ' ἡμᾶς λαὸς τροπῇ ὑποβάλλεται, ὥστε καὶ αὐτοῦ τοῦ βασι-
 5λέως συντρέψασθαι. ἀμύλι τῶν Βουλγάρων τῇ διώξει ἐπικειμή-
 νων, ἕξ ὑποστροφῆς μετὰ τοῦ περιόντος λαοῦ ἀντικαθίσταται ὁ
 βασιλεὺς καὶ τούτοις παρεμβάλων ἀριστερὸς κατ' αὐτῶν ὀλοτε-
 λῶς ἀναδείκνυται. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ κατισχύσαι Βουλγά-
 ρων τοῦ ἀρχηγοῦ, καὶ τούτων τὰ ἔργα τὰ μὲν προσαράξαι
 10ταῖς πέτραις τὰ δὲ ἐν ἄλωνι χαλεπῶς τιμωρήσασθαι, ὡς ἐντεῦ-
 θεν ἐν τούτοις πεπερατώσθαι καλίντιτα ἔργα κατὰ τὴν ποιησιν.

Κίτα εἰς λογισμόν ἦκεν ὁ βασιλεὺς περὶ τοῦ ἐν τῷ Φιλομη- V. 6
 λίῳ μονάζοντος, καὶ στέλλει αὐτῷ τὰ πρὸς χρειαὶν κατ' ἐσχῆν
 ἀναθήματα, ἅτε χρησμοδῶ ἀληθεῖ τῶν ἀποβαιόντων ἀναφα-
 15νέντι. ἐν δὲ τῷ μεταξὺ χρόνῳ ἐτετελευτήκει ὁ αὐτὸς μονάστης,
 καὶ συνέβη ἀντ' αὐτοῦ ἕτερον Σαββάτιον μοναχὸν ἐφ' σκηναίῳ
 αὐτοῦ ὑπισθῆναι, ὅστις τῇ προσκυνήσει τῶν σεβασμιῶν εἰκόναν
 κρυφίως ἀντικαθίστατο. Θεασάμενος δὲ τὸν παρὰ βασιλέως
 ἀπεισταλμένον ὑπόπεμπτον ἐποιεῖτο, τὸν πέμπσαντα κρίνας ἀπει-
 20κότα τῇ ἄλουργίδι, ὡς εἰδώλοις προσανέχοντα, ταῖς παρὰ τῆς
 σεβαστιῆς Εἰρήνης σεβομένας εἰκόνας καὶ Ταρασίου τοῦ ἀοιδίμου
 πατριάρχου, Παρθῶ τούτην καὶ Θυάδα καὶ Ταράξιον τὸν ἀρ-
 χιερεῖα τοῦ Θεοῦ ἀφρόνως ἐξυβρίζων ὁ ἄθλιος· ἀνθ' ὧν κατα- B

4. αὐτὸν τὸν βασιλέα B. 9. προσαράξαι L. 11. καλίντιτα L.
 22. παρὰ L.

praedito et arrogante homine, Leo imperator contra ipsos expeditionem
 parat. Acrigue collisa pugna, imperatore sic disponente, nostra multi-
 tudo fugae subicitur, ita ut et ipse imperator una fugeret. Itaque Bul-
 garis persequendo instantibus, facta conversione cum reliqua multitudine
 resistit imperator, atque in illos impetu facto re fortiter gesta contra
 ipsos solidae victoriae auctor existit. Qui et ipso Bulgarorum duce
 potior fuit, atque istorum mberos partim petrae allisit, partim in area
 gravi supplicio affectit. Atque hoc pacto effectum ut *awa* luarent, se-
 cundum poetam.

Post haec recordatus est monachi Mius in Philomeliâ degentis, at-
 que mittit ei voti causa, quae illi usui forent, munera et dona, ut qui
 se divinatorem eventuum veracem ostendisset. Sed interea temporis
 mortuus fuerat ille monachus, factumque ut in locum ipsius alius Sab-
 batus eius cellulam subiret, qui cultui venerandarum imaginum occulte
 obsistebat. Conspicatus autem iste eum qui missus fuerat, facessere ius-
 sit, indignum iudicans auctorem wuneris purpura, utpote idolis addictum;
 imaginibus scilicet ab Irene Augusta ac Tarasio laudatissimo patriarcha
 cultis; pardalem illam et Baocham vocans, summum autem sacerdotem
 dei, Taraxi (quasi tu dicas turbatoris) nomine infamans perditus ille:

στρέψαι κέρως τὴν αὐτοῦ βασιλείαν καὶ ἐπιστέλλων προήγγειλεν, εἴπερ ταύτας οὐ καταστρέψειεν. τούτοις καταβρονηθεὶς ὁ παρὰ πλῆθὸς βασιλεὺς μετακαλεῖται Θεόδοτον καὶ παραδείκνυσιν αὐτῷ τὰ ἐπισταλμένα παρὰ τοῦ μονάζοντος. τότε δὴ τότε ὁ Θεόδοτος δραξάμενος τοῦ τοιοῦτου σκοποῦ καὶ ἀναδαρρήσας λέγει τῷ βασιλεῖ, τῷ κακῷ κακὸν ἐπιπλεονάζων, παρὰ τινος μονάστου διενεργεῖσθαι παράδοξα, τὴν οἴκησιν κακτημένην ἐν τοῖς τοῦ Μαυριανοῦ, οἷς γειτνιαῖεν τὸν Λαγιστέα διασαφηνίζεν, ἕτερον τοῦτον ἐπισημίζων μέγαν Ἀντώνιον· “καὶ ὅπερ ἰρεῖν τῇ σῇ βασιλείᾳ προέλοιτο, τοῦτο καὶ διαπράξασθαι προθυμήθητι.” ταῦτα 10
 C σκαιῶς οὕτως τῷ βασιλεῖ ὑποθέμενος ἄπεισι πρὸς τὸν μονάστην καὶ πεπλαστουργημένως τάδε φησίν, ὡς “τῇ ἐπιούσῃ νυκτὶ, ὥρα διωρισμένη, τὸν βασιλέα ἐν εὐτελεῖ καταστήματι προσόλω σοι διηγησόμενον περὶ τε πίστεως καὶ τινων πραγμάτων ἀξιολόγων· ὃν ἐπαρῶσθαι καὶ τάχιον τοῦ βίου παρελθεῖν ἔξειπεν σοι βου- 15
 λεύομαι, εἰ μήπω Λέοντος τοῦ Ἰσαυρίαθεν ὠρημένου στοιχειοῖτο τῷ δόγματι, καὶ ὡς εἶγε τοῦτο παραφυλάξοιτο, ἐν δυαδὶν ἔτεσι καὶ οὐ τῆς βασιλείας ἐνδυναστεύων ἐλάσειεν,” ὡς δὴθεν τῇ φιλοζωίᾳ καὶ φιλοδοξίᾳ τοῦτον πρὸς τὸ οἰκεῖον θηράσασθαι θέλημα· ταύταις γὰρ ἐφειτικῶς ἐκεκράτητο, καὶ μάλιστα γε νεότητι 20
 κουφιζόμενος. ταῦτα παρὰ τε Θεόδοτον καὶ τοῦ ἐν Μαυριανοῖς ἡμαυρωμένου μονάζοντος δισκευμένως τῷ βασιλεῖ κατε-

1. καὶ, quod ante ἐπιστέλλων legitur, post ἀνθ' ὧν ponit Symeon logoth. p. 402 D. 6. παρὰ B, περὶ L. 15. τάχιον L. 16. ἡσαυρίαθεν L.

quapropter futurum ut dominus evertat illius imperium, per epistolam etiam praenuntiavit, nisi illas ipse everteret. His attonitus demens imperator accersit Theodotum, ostenditque ei epistolam monachi. Ibi tum Theodotus arrepta occasione sumptaque fiducia dicit imperatori, malum malo cumulans, a quodam monacho patrum mirabilia, stationem habente in aedibus Mauriani (quibus vicinum esse Dagistea indicabat), alterum eum appellans magnum Antonium: “atque quodcumque, inquit, dicturus est tuae imperatoriae maiestati, id facere studeas.” Haec postquam sic subdole suggerat imperatori, abit ad monachum ac veteratorie ista dicit. “Insequenti nocte hora definita imperatorem in habitu villi adducam tibi, acturum tecum de fide et rebus magni momenti. Cui ut maledicens brevique moriturum denunties tibi auctor sum, nisi Leonis illius ex Isauria oriundi doctrinam sequatur: atque si id observaverit, ad septuagesimum secundum annum in imperio perventurum;” ut scilicet vitae et gloriae illecebris ad ipsorum adduceretur voluntatem. harum enim rerum magna cupiditate tenebatur, iuvenili praecipue aetate. esse in spei exigens, Haec a Theodoto et illo apud Maurianos latente monacho con-

σκεύαστο, οἷά περ αἰρεσιάρχαις ὑπάρχουσιν. εἰσιὼν οὖν ὁ βασι- D
 λεὺς μετὰ τοῦ Κασσιτερά πρὸς τὸν μοναχὸν καὶ τινὰς λόγους εἰς
 αὐτὸν προομιμασάμενος ἀπορραπίζεται παρ' αὐτοῦ, ὡς προεγνω-
 κότες τὸ αὐτοῦ πρόσχημα, οὕτω λέγοντας, μὴ δεῖν “ἐν ἰδιωτικῇ
 5 καταστάσει βασιλεῖα σε ὄντα οὕτως ὑποκρίεσθαι καὶ ἀγνοεῖσθαι
 πως οἶεσθαι.” δεῖ ὡνπερ καταπλαγίς ὁ βασιλεὺς τῆς μηχανορα-
 φηθείσης προγνώσεως εὐπειθῆς τούτῳ καθίσταται. τοῦτο γὰρ
 ἐκ προνοίας τῷ Θεοδότῳ ἐφετὸν ὑπάρχον προετετέχναστο, ὡς
 καὶ παρὰ τοῦ μακαρίτου Θεοφάνους καὶ ὁμολογητοῦ ταῦτα δεῖ
 10 ἐμμέτρου ποιήσεως ἐστηλκτετο.

Δι' ὃ τῶν σεβασμίων εἰκόνων ἐκ βασιλέως καθαιρέσις
 θριαμβεύεται. πρὸς ἣν καὶ τὸν ἀρχιερεῖα Νικηφόρον ὑποσημή-
 νασθαι κατηνάγκαζεν, καὶ μηδαμῶς πειθαρχήσαντα ἀλογίστως εὐ- E
 θύνει ξυόριστον (ᾧτινι τὸ διάδημα περιτιθέντι κατὰ τὴν τοῦ
 15 Λέοντος κεφαλῇν ἐδόκει ὡς ἀκανθῶν καὶ τριβόλων προστρέψειν
 δόξης ἐπαλοθεσθαι). ἀπαγομένῳ δὲ αὐτῷ ὁ ὁμολογητῆς Θεο-
 φάνης ὁ Ἀγρόθεν κατὰ τινὰ τῶν αἰγιαλῶν ἤνωτο ἀπονέμων σε-
 βασμιότητος κηροῖς τε ἄμα καὶ θυμιάμασιν, κἀκείθεν εὐλογίας V. 7
 ἀντιλαμβάνων ταῦτ' ὃ τοῦτο τοῖς αὐτοῦ φοιτηταῖς, ἐπεὶ τὰδ'
 20 ἀκηκόασι, ποιεῖν προσετίθητο τῆς Προποντίδος ἀπαίροντι. οὗς
 ὁ πατριάρχης ἰδὼν καὶ τὸν ἑαυτοῦ ἀνχένα συγκύψας τὰς τε χεῖρας

7. τοῦτῳ B, τοῦτο L. 8. ὑπάρχον B, ὑπάρχουσιν L. *ibid.*
 προστετέχναστο L. 17. articulum ante ἀγρόθεν om. L. 19. ἐπεὶ
 τὰδ' ἀκηκόασι B, ἐκείτων ἀκηκούσι L.

siderate in imperatorem structa fuere, utpote sectae principibus. In-
 gressus itaque imperator cum Cassitera ad monachum, et sermones quos-
 dam ad eum praefatus, vehementer ab eo increpatur, tanquam gnaro
 simulati habitus, sic dicente. “Non decebat in privato habitu te sis
 simulare, cum sis imperator, nec putare te ignorari.” Quibus obstupe-
 factus imperator, propter praescientiam illam fraudibus consutam, mori-
 gerum ei se praebet. Id ipsum enim de industria, a Theodoto cupide
 expetitum, dolose structum fuerat; quemadmodum a beato Theophane
 confessore ea res versibus notata est.

Atque ita venerandarum imaginum demolitio ab imperatore promul-
 gatur. Cui etiam summum sacerdotem Nicophorum subscribere cogebat:
 nulloque modo obsequentem sine ratione ad exilium condemnat. Qui
 quidem cum diadema imponeret Leonis capiti, visus sibi est quasi ex
 spinarum et tribulorum attractione dolorem sentire. Cum autem iam
 abduceretur, Theophanes confessor ab Agriensi monasterio in quodam
 litore ei se obtulit, tribuens venerationes cum cereis et suffimentis, at-
 que ab illo benedictionem recipiens idem suis discipulis, qui haec audie-
 rant, facere innoxit, cum a Propontide proficisceretur. Quos conspi-
 catus patriarcha, suam cervicem incurvans sublatiis manibus implorabat

μετεωρίσας ἀνεκαλεῖτο ἐσχάτῃ τῇ προσκυνήσει τὰς ἐπιπροσδέκτους ἐντεῦξαι τοῦ πανευσεβοῦς Θεοφάνους. περὶ οὗ οἱ συμπαιρόν-
τες ἠρεύνουν, ὅτε περ τὰς χεῖρας ἦρε μεταρσίους, “ὡ δέσποτα,
πρὸς τίνα ἐπιτρεπτικῶς ἕωστοῦ διενενόησο ἐπὶ μακρῶ ἀσπασμὸν
ἐπαφεῖναι τὸν ὕστατον;” ὃ δὲ φησι “τῷ ὁσίῳ πατρὶ καὶ ὁμολο- 5
γητῇ Θεοφάνει μονάστῃ τοῦ Ἄγροῦ, τῷ λαμπάσι καὶ λιβανωτοῖς
ἡμῶς διέξωσαμένῳ.” καὶ τὸ προφητευθὲν εἰς πρᾶξιν ἐξῆι· οὐδὲ
μετὰ πολὺ γὰρ αὐτὸς μετὰ πολλῶν ἄλλων ἀφορισθεὶς τῆς ἐκκλη-
B σίας σὺν ἀπέλοις κακώσσει τὸν τῆς ὁμολογίας ἐταιριώσατο στέ-
φανον, τὸν πατριάρχῃν μηκέτι κατὰ τὸ προρηθὲν θρασυάμενος. 10
ὃ οὖν Θεόδωτος, τὸν πατριαρχικὸν θρόνον παρ’ ἀξίαν ἀπειλη-
φῶς ἐν ἡμέρᾳ τῆς ζωοποιῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἀναστά-
σιως, ἐπ’ ἀδείας τῆς αἰρέσεως εἶχετο καὶ πολλοῖς ταύτης οἷα
λήμῃς ἐπεκοινωνεῖ.

Τοῖνον δὲ βασιλεὺς Λέων, κατὰ τε Βουλγάρων καὶ Ἄγα- 15
ρηῶν νεανειυσάμενος καὶ ἀηττήτῳ οἰήσει κατασχεθεὶς, ἀλλοτ-
ρικώτερος ἅπασι κατεφαίνετο, ὡς ἐντεῦθεν καὶ ἀποκλίνας πρὸς
τὸ ὀμότερον. καὶ γὰρ ἦν φοβερὸς τῷ τε καταστήματι καὶ τοῖς
πράγμασι, μηδὲν παραδραύων τῆς ἐνούσης αὐτῷ ἀστηρίας
βασκανίας τε καὶ ἰταμότητος, καὶ τοσοῦτον ὥστε πολλοῖς καὶ 20
C τῶν ἐπὶ μικροῖς ἐαλωκότων ἐγκλήμασιν ὧν μὲν χεῖρας ὧν δὲ πό-
δας καὶ τίνα τῶν καιρίων μελῶν ἐν ταῖς λεωφόροις τῆς πόλεως

1. μετασφίσεως L. 3. ἦρε addidi ex Contin. p. 18 D. 5. ἐπι-
φῆναι L. 6. μονάστῃ Reinesius, μον L. 8. ἀφορισθέντος L.
20. πολλοῖς] immo πολλῶν vel πολλάνις. 22. λεωφόροις L.

postrema adoratione acceptas deo intercessionibus plurimi Theophanis. De quo qui aderant quaerebant dicentes “cum manus attolleres, domine, ad quem convertens teipsum a longinquo mente tua dirigebas salutationem?” Tum ille “ad sanctum, inquit, patrem atque confessorem Theophanem monasterii Agriensis, qui facibus et ture nos excepit.” Atque haec praedictio eius ipso facto in exitum deducta est: non multo enim post et ipse cum multis aliis electus ex ecclesia cum infinitis vexationibus confessionis corona redimitus est, cum patriarcham haud amplius, secundum illam praedictionem, vidisset. Igitur Theodotus patriarchale solum indigne adeptus, ipso die vivificae Christi dei nostri resurrectionis, secure haeresim suam inchoabat, multosque illa occaecabat.

Imperator autem Leo, re contra Bulgaros et Agarenos strenue gesta, insuperabili opinione de se concepta, arrogantior omnibus videbatur; unde etiam ad crudelitatem inclinabat. Erat enim terribilis ipsa habitudine corporis et factis, nihil remittens ab insita severitate, invidia et violentia, ita ut multorum etiam ob minuta quaedam condemnatorum hinc manus illinc pedes inde alia corporis praestantiora membra

συνεχῶς ἐγκριμάνυσθαι, ὡς ἐκ τούτων μισητὸν κωθεπτάνα
 πᾶσι τοῖς ὑπὸ χεῖρα. χυθῆνου δὲ προῦντος οὐ μέγρι τούτων ἐπέ-
 μενε χαλεπὸς ὢν, ἀλλ' ἐκορυβαντικὰ καὶ κατὰ τῆς εὐσεβοῦς πύ-
 στωσ. εἶρε γὰρ καὶ τινα συνεργὸν τῆς ἐνδομυχοῦσος αὐτῷ
 Βμοχθῆριος, ἄνδρου παροῦργον, δὲ ἐπιστατῶν τοῦ ἱεροῦ τόγμα-
 τος ἐν τοῖς ἀνακτόροις ἐτόγγανε καὶ τὴν ἔξω φαιρομένην εἶχεν ἐπ-
 σέβειαν. ὑποτοπιῶσους γοῦν κειφὸν καθ' ὃν εἰς ἐπήκοον ἦν τὸ
 τοῦ Ἡσαίου φάσκον διαγγεῖμα "τίμι ὠμοιώσαστε κέρριον, καὶ τίμι
 ὁμοιώμυτι ὠμοιώσαστε αὐτόν; μὴ εἰκόνα ἐποίησε τέκτων, ἢ χρυ-
 10 σοχθὸς χυνεύσους χρυσιον περιχυρῶσασεν αὐτόν, ἢ ὁμοίωμα κα-
 τεσκεύωσεν αὐτόν;" καὶ τὰ ἐξῆς, ἐν παρυβῶστω λέγει τῷ βασι-
 λεῖ "σύνες τοῖς λεγομένοις, ὦ βασιλεῦ, καὶ γινῶθι τὸ ἀληθὲς D
 ὑπερὸ προφῆτης ἡμῶν διεσάφησεν, καὶ τοιαύτης ἔχου λατρείους,
 καὶ μὴ τοῖς ἐξ ὁμοιωμάτων καταβεβρόντησο πάνν σεβάσασιν."
 15 τοιαῦτα εἰπὼν ἐνέσκημεν αὐτῷ πολλῷ πλέον ἢν τῆς αἰρέσεως,
 δι' ἣς φθορῶς μετεδίδου τοῖς εὐσεβοῦσι συστήμασιν, ἐξ ὧν τοὺς
 μὴ πειθαρχούστας ἀφειδῶς κατακίλτετο.

Οὗτος δὲ Ἄκιον ὁ βασιλεῦς, κἂν δυσσεβῆς, ἀλλὰ τῶν δη-
 μοσιῶν πραγμάτων ἦν ἀντιληπτικώτατος, ὡς μηδὲν τῶν ὄνησι-
 20 φόρων παρυλιμπάνειν ἀπρόοπτον, ὡς καὶ μετὰ τὴν αὐτοῦ τελευ-
 τὴν Νικηφόρον τὸν πατριάρχη τοιαῦτα ἐρεῖν, ὡς ἄρα ἡ πολε-
 τεία Ῥωμῶν κἂν δυσσεβῆ ἄλλ' οὐν γε μέγαν προμηθευτὴν ἀπο-

1. ἐγκριμάνυσθαι L. 5. ἐπιστατεῖν L. 7. ὑποτοπιῶσους L.
 13. φισαφισεν L. 14. κατοβεβρόντισο L. 16. φθορῶς L.
 19. ἦν om. L. ibid. ἀντιληπτικώτατος L. 22. προμηθευτὴν
 ἀπόλλων L.

per plateas urbis assidue suspenderentur, ita ut ob haec invisus fieret
 omnibus subditis. Progressu autem temporis non in istis se continuit
 saevitia eius, sed furebat etiam adversus ipsam pietatem fidei, nactus
 socium et adiutorem malitiae suae intus stabulantis hominem versutum,
 qui erat praefectus sacri ordinis in regia et externam tantum habebat
 pietatem. Observato itaque tempore quo publices ex praedilectione audie-
 batur Esaias dictum "Cui assimilabitis dominum, et qua similitudine
 assimilabitis eum? Num imaginem faciet opifex, aut aurifaber confiato
 auro deaurabit eum?" etc., seorsim etiam dicit ad imperatorem "ani-
 madverte haec verba, imperator, atque agnosce veritatem quam propheta
 nobis declaravit, talemque amplectere religionem, nec imaginum cultu
 sis plane attonitus." Haec locutus incussit ei multo acrius venenum haer-
 esaeos, qua inficiebat pius coetus: ex quibus immorigeros nihil parcendo
 graviter vexabat.

Iste autem imperator Leo, quamvis impius, reipublicae tamen nego-
 tia diligentissime curabat, ut nihil eorum quae ei emolumento essent relin-
 queret improvisum; ita ut etiam post eius mortem Nicephorus pa-
 triarcha de eo diceret rempublicam Romanorum quamvis impium magnum

λάλεκεν. πρὸς τούτοις καὶ τοῖς ἀδικοῦσι δικαίως ἐπαχθῆς ἦν,
V. 8 ὥστε κατὰ τινὰ νεγομισμῶνον καιρὸν τούτου ἐξιώντος τοῦ παλα-
 τίου, ἀνὴρ τις προσῆμι αὐτῷ ἔγκλησιν ἐνσθησάμενος ὡς τούτου
 τὸ γύναιον ἄρπαγῇ συγκεκέρηκε παρὰ τινος τῶν συγκλητικῶν,
 ὅστις εἴληχε τοσαύτης ἐλευθερίας ὡς κατασχῆν αὐτὴν ἀδίκως ἐπὶ 5
 χρόνον πολύν· “ἴμοῦ δὲ περὶ γε τούτου καὶ τῷ ἐπάρχῳ δικα-
 λῶσαντος, οὐδὲν μοι τῶν πρὸς ἐκδίκησιν ἐπεράνυται.” ὁ γοῦν
 βασιλεὺς τούτων ἐνωτισθεὶς τινὲ τῶν θεραπεύοντων ὀξέως προσέτα-
 ξεν ἐν τῇ ἐπανόδῳ τὸν ἐγκαλούμενον σὺν ἅμα τῷ ἐπάρχῳ κατὰ
 πρόσωπον αὐτοῦ παραστήσασθαι. τοῦ οὖν αὐτοκράτορος ἐνδὴ- 10
 μῆσαντος τὸ κελευθὲν εἰς πρῶξιν παρίστατο. καὶ τῷ τὴν ἐγ-
 κλησιν ποιησαμένῳ ἐτοίμως φησὶ “τί τὸ κατὰ σέ δραματούργη-
B μα;” καὶ ὁ μὲν ταῖς αὐταῖς ἐπέχρητο ῥήσεσιν, ὁ δὲ ἐγκληματι-
 ζόμενος ἀνωμολόγει τὸ ἐγκλημα ὡς ἀναμφισβήτητον, καὶ ὁ
 ἑταστὴς τῇ καταθέσει συνεμαρτύρει, εἰ καὶ μὴ τὴν ὑπεξέλευσιν 15
 κατὰ τοῦ κατακρίτου πεποίητο. αὐτίκα τὸν μὲν δικαστὴν ὡς
 ἀφερέπονον τοῦ δικαίου διεστῆσε τῆς ἀρχῆς, τὸν δὲ τῇ μοιχείᾳ
 ἐυλωκότε κατὰ νόμους ἐτιμωρήσατο. τὰ πλεῖω δὲ τῶν διοικη-
 μύτων ἐν τῷ Λαυσιακῷ χρηματίζων διήνυνεν, ὑπογραφῆας προσ-
 καλούμενος τῶν ἀρίστων, οἷς γραφὴν τῶν ἐκδόσεων ἐπετέτραπτο, 20
 προσεποιεῖτό τε στρατηλάτης καὶ ἄρχοντας τῶν ἀξιολόγων, ἄλ-
 λως τε τοὺς ἀδωμίαν ἐξησκημένους, αὐτὸς οὐκ ἦτιων χρημάτων

3. προσίαι L. 12. δραματούργημα L. 19. ἐν om. L. 22. ἦτ-
 τον L.

tamen provisorem amisiisse. Ad haec in flagitiosos severissime animad-
 vertebat. Itaque cum certo quodam tempore egrederetur palatio, vir
 quidam accessit ad eum accusationem instituens quod sua uxor abrepta
 fuisset a quodam senatore, cuius tanta esset licentia ut secure detinuerit
 eam longo tempore, idque facinus se ad urbis praefectum detulisse,
 neque tamen ius suum consecutum. His auditis imperator statim euidam
 ex ministris suis mandavit ut in reditu accusatorem una cum praefecto
 coram se sisteret. Cum igitur reversus esset imperator, iussum eius
 actu ipso exhibebatur. Atque ad accusatorem prompto animo dicit
 “quenam est actio illa quam instituisti?” Ille vero iisdem utebatur vo-
 cibus. Porro reus ipse confitebatur crimen ut minime dubium, iudexque
 delationem ad se factam attestabatur, quamvis executionem contra reum
 non fecisset. Statim ergo iudicem quidem ut negligentem in iure admi-
 nistrando exiit munere: illum autem qui adulterii convictus erat secun-
 dum leges punivit. Pleraque autem negotia in Lausiacio ius dicens de-
 cidebat. Amanuenses etiam adscivit praestantissimos, quibus consignationem
 expensarum committebat; duces quoque bellicos ac magistratus,
 optimum quemque, praecipue tales qui muneribus minime corrumpentur,
 ipse etiam opibus haudquaquam subiectus. Haereseos interim suae ni-

καθεστηκώς, κἄν ἐπὶ τὸ μῦλλον αἰρέσειως αἴτιος, ὡς καὶ πλείστοις τῶν ὀρθοδόξων ποιηλατεῖν ἐν ὠμότητι. ἦν δὲ φιλότιμος πάνν, κἄν σοβαρὸν ἐμβοῶν καὶ καθάρθμος. ὃ καὶ κατὰ τὸν C τοῦ Φάρου ναὸν καὶ τότε γνώριμον διεφαίνεται τοῖς ἐπελευσομένοις 5 αὐτῷ ψαλμῶδως λαρυγγίζοντι. ἔξηρχε γὰρ τῶν ψαλλόντων ἐνίοτε, καὶ μάλιστα τότε, φωνῶν

τῷ παντάνακτος ἔξεφαύλισαν πόθῳ,
οὕγε διολισθήσας ἄρα τὴν θείαν δίκην περιφανῶς ἐπεσπάσατο
τῷ ἕμψ, προφητείας ταύτῃ συντελεσθείσης.

10 Τούτων δὲ χρόνου τινὸς προδεδραμηκότος Μιχαὴλ ὁ ἔξ Ἀμορίου τοῖς κατ' ἀνδρείαν προκόπτων ἐν προτερήμασι, παρ' ὃ καὶ τὸ τῶν ἔξουβίων πεπίστευτο σύνταγμα, διαβολῇ καθοσιώσεως ἐπισκήπτεται· ὃς ταύτην πολυτρόπως ἀποσεισάμενος D ἐκπέμπεται παρὰ βασιλέως διακυβερνᾶν τὸ ἐν αὐτῷ στρατολόγημα. 15 ὃν βασκαίνων, καθάπερ τινὲς ἔφασκον, θανατῶσαι βεβούλητο, εἰ μὴ θεός, οἷς τρόποις εὐδόκει, παραδόξως φυλάξας τῇ βασιλείᾳ τοῦτον ἀφώρσεν. εἰ καὶ τοῦτό τινες ἐξελέγησαν, ὅτι τῷ Μιχαὴλ κυρῆν καὶ τολμηρίᾳ γλώσσης μελίων τῆς κατὰ γενναϊότητα πάντῃ θρασύτητος, λαλούσης παράσημα καὶ ἀπειλούσης τῷ κρατοῦντι ὄλωσ καθάρσειν, αὐτοῦ τε τὴν γαμετήν 20 ἀνοσοῖς γάμοις ἐγκαθυβρῆσαι. ἐνηχεῖτο τούτοις ὁ Ἀέων, καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐπειρᾶτο εὐμηχάνως κατευνάσαι ῥοπήν (ἦδει γὰρ

8. κἄν B, καὶ L. *ibid.* δ] φ L. 11. παρ' δ B, παρ' φ L.
14. τὸν ἐπὶ ζεῖρα λαόν Cedrenus p. 491 D. 17. εἰ] ἦ L. 18. μείζον τῆς καταγενναϊότητι L.

mis vehementer erat propugnator, ita ut multos orthodoxos crudeliter vexaret. Volebat autem elegans videri in canendo, cum tamen incondite et inconcinne boaret. Quod et ipsum in Pharo memorabile apparuit iis quae ipsi eventura erant psalmos crocitant: praeibat autem psallentibus quandoque tuncque maxime intonans *Sprevere summi cuncta amore principis*. A quo cum ipse longe abesset, divinam vindictam aperte sibi attraxit hoc hymno, praedictione per hanc consummata.

Tempore autem haec praegresso Michael Amoriensis fortitudine ac praerogativis proficiens, ob quam et excubitorum cohorti praefectus erat, crimine laesae maiestatis incusatus fuit: qui cum se variis modis purgasset, ab imperatore missus est, ut in oriente delectui militum habendo praeesset. Hunc ex invidia, ut quidam perhibent, occidere voluerat, nisi deus quibus ei placebat modis mirabiliter servatum imperio destinasset. Quamvis etiam nonnulli tradiderint in Michaele fuisse temeritatem linguae maiorem omnino strenuitatis illius audacia, ita ut efflaret monstrosa minitareturque imperatori omnino eversionem eiusque uxoris incestarum nuptiarum dedecus proferret. Indicabantur haec Leoni. atque is primo quidem conabatur arte sopire eius impetum: norat enim

αὐτὸν γλωσσηματῖαν καὶ αἰσχιστον, κἄν ἀνδρεῖον ἐνόμιζεν),
Ε ἀλλ' οὐ κείθει τοῖς λόγοις ἢ πυρραίνων πάντως ἢ ἐμβριμώμενος·
εἶγετο γὰρ ὡσαύτως ὁ Μιχαὴλ τῆς τοιαύτης αἰσχροτολμίας.
καθίστησι τοίνυν ὁ βασιλεὺς ἀκρουτὰς τῶν αὐτοῦ τολμημάτων,
τὸ μὲν δῆθεν καταπιέζων αὐτὸν τοῦ θράους καὶ γλωσσαλγίας, 5
τὸ δὲ καὶ ὠτακουσεῖν τὰ περὶ τοῦτον αἰρούμενος. ἦν γὰρ καὶ
V. 9 τῷ Ἐξαβουλλίῳ περιεσκεμμένως ἐσηγησάμενος, ἕτε νουνεχέ
δντι καὶ πολυπείρῳ ἀνδρὶ, πρὸς δὲ καὶ γνωστῷ αὐτοῦ τῶν οἰ-
κείων, μὴ παραχωρεῖν αὐτῷ ἀθυροστομεῖν σπεύδοντι, ἀλλὰ
σιωπὴν ἄγειν, ἐξ ἀναγκαίου τῶν κατὰ βασιλέως ἄγαν εὐλαβου- 10
μένῳ. ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὐδὲν αὐτῷ πρὸς καταρτισμὸν διενήρ-
γητο, ἐξ ἀπαιδευσίας ἀκρατῶς φερομένῳ· ἐπεὶ δὲ ἄπαξ καὶ δις
καὶ πολλάκις περὶ αὐτῶν ἐδηλοῦτο τῷ βασιλεῖ, αὐτὸς δὲ δυσία-
τος ἢ ἀνίατος εὔρητο, διὰ χειρογράφου κατεγγυᾶται τὸν Ἐξα-
βούλλιον ὡς μηδὲν αὐτοῦ τὸ παράπαν τοῦ λοιποῦ διαπαραιο- 15
πῆσαι τῶν ληρημάτων, ἀλλὰ πάντα προὔπτα θέσθαι ἑαυτῷ.
ὡς δὲ οὐκ ἐνεθίδον γλωσσηματίζων ὁ ἀλαζών, ἀντίκα τοῦτον
B κατὰδῆλον τίθησι βουσιεῖ τῆς αὐτῆς ἀναιδείας μεταποιούμενον.
καὶ δὴ ῥήτη ἡμέρα τῶν πρὸ τῆς Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν κατ'
σάρκα γεννήσεως, εἰς τοῦμφανές τῶν κατ' αὐτοῦ κινουμένων οἱ 20
ἐλεγκοὶ παρεῖσθεον, περὶ τὸν τῶν ἀσηκρητίων χῶρον τοῦ βουσι-
λέως τὰ ἐπὶ τούτῳ κατὰ δοκιμασίαν πολλὴν ἀνετάζοντος. οὐκοῦν

5. αὐτοῦ τοῦ L.

16. προσημαθίεθαι L, προσημαθίεθαι V.

eum esse linguosum et turpiloquum, etiamsi strenuum putaret. sed nihil profecit verbis, sive moneret, sive comminaretur: perseverabat enim nihilominus Michael in impudentia. Constituit ergo imperator auscultatores et observatores eius temeritatis, partim ut reprimeret eius audaciam linguaeque petulantiam, partim ut exploraret eius conatus. Hortatus etiam fuerat circumspicere Exabullium, utpote cordatum et rerum peritissimum virum, praetera etiam familiarem eius intimum, ne pateretur eum tam effraeni linguae licentia amplius uti, sed tacendum esse moneret ac necessario erga regem reverentia et cautione utendum. Sed ista quidem nihil ei ad correctionem conducebant, procacitate linguae impotenter ruenti. Cum autem semel atque iterum et saepius etiam de ea re significaretur imperatori, ipseque vix sanabilis aut insanabilis deprehenderetur, chirographo obstringit Exabullium ut is nihil prorens deinceps retineat eius nozarum, sed omnia sibi referat. Cumque nihil remitteret a linguae licentia homo petulans, mox imperatori indicat illum eandem impudentiam servare. Atque dehinc statuto die Christi dei nostri nativitatem secundum carnem proxime antecedente, in apertum producebantur argumenta eorum quae contra ipsum movebantur, imperatore in secretariorum loco omnia de eo diligentia examine inquirente.

ἐλθγγται Μιχαὴλ τυραννίδα, κατατίθεται φανερωῶς ἐναργεῖα τῶν κατηγήδρων νυκτόμενος, καὶ τισι τῶν ὑπασπιστῶν ὁ βασιλεὺς ἐγκλιεύεται αὐτὸν ταῦν χεροῖν λαβέσθαι καὶ ἀπαγαγεῖν εἰς τὸ τοῦ παλατίου λουτρόν, πιθήμιόν τε δεσμῆσαι ἐνείραϊ τε πρὸς κον-5 τὸν καὶ τῇ κομινιᾷ πυρὶ παρατιθέναι ἀνώλωμα.

Τοῦ δὲ βασιλικῆς διατάγματος οὕτω προβιβασθέντος, θείσασθαι τὸ τελεσθησόμενον προτεθύμητο βασιλεὺς. συνηντή-
κει δὲ αὐτῷ ἡ Αὐγούστα Θεοδοσία ἀπάμβραλος, τὸ τοῦ Ἀρσαβῆρ C
πατρικίου καὶ κοιαιστωρος θυγάτριον, τοῦ βασιλέως κατηγορη-
10 σον μαιφονίαν καὶ βαρβαρότητα, καὶ μηδ' ὄλως τὸ τοῦ θεοῦ
δῶτος τοῦτον ἔχειν ἐγκάρδιον, καὶ κατὰ μηδὲν ἠρωθριακότα ἡμέ-
ραν τὴν ἐορτάσιμον, καθ' ἣν κεχραμένης τῆς χεῖρας ἤρησθαι
τὴν θείαν κοινωλίαν εἰσδέξασθαι, συμβουλευσόμενόν τε τὸν Μι-
χαὴλ τηρηθῆναι κατάκλειστον, εἰθ' οὕτως τὰ κατ' αὐτὸν πλειό-
15 νος τυχεῖν ἀνετάσεως, καὶ τοὺς κεκοινωνηκότας αὐτῷ τοῦ συν-
θήματος, καὶ τηνικαῦτα τιμωραῖς ὑπάγεσθαι. τῶν οὖν τοιοῦ-
των λόγων ἐρησθημένος ὁ βασιλεὺς προσέτευξε τὸν ἐπεύθυνον
ἐλευθερίσσαι τῆς αὐθώρου ἐπεξελεύσεως, καὶ τοιούτα τῇ γα-
μετῇ προσφωνεῖ. “ὦ γύναι, τὴν μὲν ἐμὴν ψυχὴν τῆς ἐκεῖθεν D
20 σήμερον δίκης ἀπῆλλαξας, καὶ τῆς ζωῆς με συντόμως ἴσως στε-
ρήσεις· σὺ δὲ καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν θεάσασθε τὸ ἀποβησόμενον.”
καὶ ἐν τούτῳ τὸ μέλλον ἀπέφησεν. ἦν γὰρ αὐτῷ ἐκ τινος συμ-

8. ἀπάμβραλος L.

12. ἠρεῖσθαι L.

15. κεκοινωνηκότας L.

18. αὐθώρου L.

21. θεάσασθε L.

22. ἀπεφάσασθε Codreus

p. 492 D.

Coarguitur itaque Michael affectatae tyrannidis, fatetur palam per-
ceptis documentis accusantium victus, atque imperator quosdam ex satel-
litibus suis iubet eum manibusprehendere et abducere in palatii bal-
neum, pitheticoque vincitum et conto applicatum apponere igni furnacis
consumendum.

Cum imperatoris iussum sic perageretur, spectare quae futura essent
voluit imperator. Simul autem eodem se contulit Augusta Theodosia
improvisa, illa inquam Arsaberis filia, patrici illius et quaestoris, inca-
sans imperatoris carnificinam et barbariem, quodque dei timor ei plane
non esset cordi, nec revereretur diem festum quo contaminatis manibus
vellet divinam communionem recipere. consiliumque ei dabat ut ille
servaretur iuchusus: dein sic in eius facta ulterius inquiratur, atque
etiam in socios conspirationis, ac tum demum poenae subiciatur. Huius-
cemodi dictis perceptis imperator praecipit reum liberum esse in praes-
ens a supplicio, uxoremque sic allocutus est. “O mulier, meam quidem
animam ab illo supplicio hodie liberasti: etiam vita me cito fortasse pri-
vabis. Tu vero et liberi videbitis quid eventurum sit.” Atque in hoc
futurum praedixit. Erat enim ei ex quodam aenigmatico libro tempus

βολικῆς βίβλου ὁ ἀναιρέσιμος χρόνος μεμνημένος, αἰνιγματιζούσης μεταξὺ τοῦ τε χ καὶ φ τῶν στοιχείων τὴν κατακτεῖδα λέοντος θηρὸς ἕξει διαπερονηθεῖσαν, ἥτοι μεταξὺ Χριστοῦ τῆς γεννήσεως καὶ τῶν φώτων αὐτὸν ἀναιρεθῆναι τὸν θηριότροπον Λέοντα· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ κλησὶς τοῦ ἀναιρέσοντος ἐκ θεοπέμπτου **5** δνείρατος (ἔωράκει γοῦν πρὸ μικροῦ τὸν πατριάρχην Ταράσιον δυσφημοῦντα μετὰ παρρησίας τῆς κακίας αὐτοῦ τὰ ἐπιχειρα, πρὸς τινὰ τε Μιχαὴλ αὐστηρῶς παρακελευόμενον ἀναλῶσαι αὐτόν, **8** δς τῷ προστάττοντι εὐπειθήσας γε ἐπληξεν ἡμιθανῆ τε κρημνίσας κατέλιπεν. ἔξυπνος δὴ γωνῶς καὶ πολλῷ συσχεθεὶς **10** δέματι τὸ ὄραθὲν τῇ ἰδίᾳ γαμετῇ παρεδήλωσεν), ὡσαύτως δὲ καὶ ἐκ τοῦ ῥηθέντος αὐτῷ διὰ τοῦ πατρικίου Βαρδανίου παρὰ τοῦ ἐν τῷ Φιλομηλίῳ μονάζοντος, ἐκ τε τῆς μεταμφιάσεως καὶ **V. 10** ἐπιβάσεως τῶν ἰσθῆτων. ὅμως μετακαλεσάμενος τὸν παπῖαν, τοῦτον ἀσφαλῶς τηρεῖν πρὸς τι οἶκημα τῶν τὸ παλάτιον σαροῦν- **15** των ἐκδέδωκε, σιδηροπέδαις ἀσφαλισάμενος, ὧν τὴν κλεῖδα ἐν τῷ ὑπενδύτῃ αὐτοῦ ἀπόθετον διεφρούρει, τῶν ἄλλων μῆθεν ταύτην πεπιστευκώς.

Περὶ γοῦν νυκτερινὴν ὥραν ἀπαναστὰς τοῦ κοιτῶνος ὁ βασιλεὺς τὰς ἀπαγούσας πρὸς τὴν τοῦ παπῖου σκητὴν πάσας θύρας **20** εὐσθενῶς κατηδάφισεν· ἦν γὰρ εὐσθενὴς πάνυ καὶ θρασυκάρδιος. καὶ εἰσιῶν γε καταλαμβάνει τὸν Μιχαὴλ εἰς τὴν τοῦ παπῖου κλί-

8. μεταξὺ addid.

quo interficiendus esset compertum per imaginem declarante inter X et Φ litteras iugulum leonis bestiae gladio transfixum, sive inter Christi nativitatem et diem φώτων (id est Epiphantiorum) ipsum interemptum iri belluinis moribus praeditum Leonem. Quin et nomen eius qui esset eum interfectorus ex insomnio divinitus immisso editum. viderat enim paullo ante patriarcham Tarasium praedicantem ominosa et audaci voce malitiae eius mercedem, ab eoque Michaellem quandam acriter incitari ad interficiendum ipsum; qui imperanti obtemperans percussisset praecipitatumque semimortuum reliquisset. Experrectus itaque ingentique pavore captus visum illud suae uxori indicaverat. Item ex eo sciebat, quod dictum ei fuerat per patricium Bardanum a monacho illo in Philomelio, et quod vestim eius alteram ipse induerat, alterius extremam oram calcaverat. Ceterum papia accersito illum (Michaellem) asservandum in quodam cubiculo eorum qui palatium verrunt tradiderat comedibus vincum, quarum clavem in interula sua repositam servabat, nulli alii eam concedens.

Cum igitur noctu hora circiter tertia surrexisset de cubili imperator, omnes ianuas quae ad papiae cubiculum ducerent validis viribus deiecit: erat enim valde robustus et animosus. ingressusque offendit Michaellem

νην καθεύδοντα, χαμιαὶ δὲ τὸν παπίαν παρεναυζόμενον. καὶ περὶ τὸν Μιχαὴλ κύψας παλάμη τὰ στήθη αὐτοῦ διηκρίβαζεν, ὅποιαν ἀφήσει ῥοπήν, μεριμνητικὴν ἢ ἀμέριμνον. ὡς δὲ τοῦτον τῆς ἀφῆς μὴ ἐψησθῆμένον συνένω, πάνυ ἐθεθαυμάκει ἐπὶ B
 5 τῇ ἀφρόνιδι αὐτοῦ ἀφουπνώσει, διανεύων τὴν ἑαυτοῦ κεφαλὴν καὶ χαλεπὰ τεκμαιρόμενος, καὶ διεξιὼν μεγάλως τῇ χειρὶ κατὰ τοῦ παπίου τὸν θυμὸν συμβολαιωσάμενος ἀμφοτέροις τὴν ἀπειλὴν ἐπερροίπιζεν. ταῦτα προσεδρεῦον τῷ Μιχαὴλ ἐδνουχικὸν παιδάριον κρύφα τεθέατο, ὅπερ τὸν εἰσιόντα βασιλεῖα οὐκ ἄλλο-
 10 θεν ἢ ἀπὸ τῶν βασιλικῶν ἐκ κόκκου πεδῶλων διέγνωκεν ὑπὸ τὴν κλίνην ὑφέρον (ἐκεῖ γὰρ τῷ βασιλεῖ διεκέρκνυτο)· μετὰ γούν τὴν ἀφῆξιν τοῦ βασιλέως τῷ τε ἰδίῳ δεσπότῃ Μιχαὴλ, ἀλλὰ μὴν καὶ τῷ παπίᾳ, ἅπαντα τὰ συμβεβηκότα διέλεξεν. τούτων κατήκοος γεγωνὸς ὁ παπίας καὶ ἀμέτρῳ κατασχεθεὶς δέματι σὸν αὐτῷ
 15 Μιχαὴλ βουλὴν δοκιμὴν ἐπισκευάζουσιν. προφασίζεται ὁ Μιχαὴλ τῶν κατὰ ψυχὴν ὀφλημάτων ἄγαν κεκτῆσθαι διὰ φροντίδος, ὡς ἂν τινι τῶν εὐαγῶν ταύτας ἀνάθοιτο διὰ τινος τῶν ὑπηρετουμένων αὐτῷ πιστοτάτου Θεοκτίστου, ὃς μετὰ ταῦτα τῷ τοῦ πατρικίου περιβλέπτῳ τετίμητο ἀξιώματι καὶ τὴν ἐπὶ
 20 τοῦ βασιλικοῦ καλάμου ἔγκεχειριστο πρόνοϊαν, δι' οὗ κανίλιος ἐδοξάζετο, ἐφ' ᾧ καὶ τὰ τῆς ἐπιτροπίας τοῦ Μιχαὴλ ὡς εὐγνώμονι ἐβεβαίωτο. τότε δὲ τὸ κατὰ τὴν αἴτησιν τῆς προφάσεως

3. μεριμνητικὴν L. 4. ἐκαισθημένον L. 8. προσεδρεῦον L.
 10. πεδῶλων L. 11. ὑφέρον B, ἐφέρον L. 16. fort. κηλιδας τῶν. conf. Contin. p. 24 A.

in papiae lecto dormientem, papiam autem humi cubantem. ac Michaeli intentus, manu exploravit eius pectus quali motu moveatur, num solliciti ad securi. ut autem eum contrectationem minime sensit intellexit, valde admiratus fuit quod tam secure dormiret: movensque caput et gravia mimans, interque egrediendum manus agitatione animam iratum erga papiam indicans, utrisque micans intentavit. Haec omnia assidens Michaeli puer eunuchus ex occulto spectaverat, qui ingredientem imperatorem non aliunde nisi ex coccineis calcibus cognoverat, sub lectulum reptans: ibi enim absconditus imperatorem latuit. Itaque post abitum, domino suo Michaeli, nec non papiae, omnia quae accidissent narravit: quibus auditis papias atque Michael pavore correpti consilium quoddam sibi utile ineant. Simulat Michael valde sibi curae esse ut animae quaedam debita alicui ex religiosis aperiret per quendam suorum ministrorum fidiissimum Theocistum, qui postea illustri dignitate patricii ab eo ornatus fuit curaque calami imperatorii ei demandata, unde canicilius audiebat, atque ut benevolo curatura Michaelis eidem fuerat collata. Tunc ergo secundum petitionem praetextus illius finis pendeat ab im-

πέρας ἀκήρτητο βασιλικῆς ἐκ διατάξεως, καὶ τὸ σκαιώρημα εἰς ἔργον προέβαιεν. ἀκριβολογησάμενος γὰρ τῷ Θεοκτίστῳ ὁ Μιχαὴλ τὰ τῆς ἐπιθέσεως, καὶ διαπορθμύσας κρυφιομύστως τοῖς κοινωτηκόσιν αὐτῷ τῆς ἐνέδρας βαθῆϊαν διάσχευιν, ἐπι-
D σχυρίζεται κατ' αὐτῶν τὴν κοινωτῆαν φωφάσαι τῷ ἄνακτι, εἶπερ 5 καταμελήσειαν ἔρτι τῆς ἐγχειρήσεως.

Ἐντεῦθεν κοινὴν βουλήν ἐπισκευασάμενοι τοιῶσδε τὸ ἐγ-
 χύρημα συντιθέασιν, παρειδῶναι νύκτωρ διὰ τῆς ἐλεφαντίνης
 πύλης, καθ' ὃ τὰ τῆς δοξολογίας θεῶ ἡμικρωτο, ὡς ἱερεῖς ὑπο-
 κριθησόμενοι τοῖς ἐπενόημασι ξίφη τε λαθραίως χειρισόμενοι, 10
 εἰθ' οὕτως πρὸς μέρος τὸ δεξιὸν ποιήσασθαι τὴν ἀπόνευσιν καὶ
 ἐπιθέσθαι τῷ βουσιεῖ. παλαιῶς γὰρ τις τύπος διεδεδραμῆκε,
 ἐκτὸς τῶν βουσιεῶν τοὺς ἱερεῖς νυκτὶ διακαρτερεῖν μέχρι τῆς
 πρὸς ὄρθρον διωρισμένης αὐτοῖς εἰσελεύσεως. ὡς ἱερεῖς ὄσαν
E οἱ στασιῶται εἰσήμεν, τοῖς ἀληθείαι ἐπόμενοι· καὶ οἱ μὲν ἱερεῖς 15
 εἰσῆλθουσαν τῷ εὐκτερέῳ ναῦ, οἱ δὲ περιληφθέντες ζοφώδει
 χῶρῳ λεληθότως προσέδμευον, ὡς ἂν εὐκαίρως ἐπιθῶνται τῷ
 βουσιεῖ. τοῦ δὲ ὀρθροῦ ἤμου ἐνστάτας, πρὸς τὸ εἰωθὸς κα-
 τείρει βουσιεὺς τῷ καῶ. ἡ ὥρη τῇ ἐν παρείδηγε τὸν λόγον δη-
 μοσιεύουσα, εἰ μὴ τόλμα τῶν ἐπιτιθεμένων τὸν θροῖαμβον ἀνερ- 20
V. 11 ῥίπισεν. αὐτίκα γὰρ ζέαντι καὶ τομῷ θύρσαι ξιφῆρας παρὰ τὸν
 σκοπὸν ἐκτυτομολήσαντες κατὰ τοῦ τῶν ἱερέων ἐξύρχου τὰ ξίφη
 προέτεινον, τὸν βουσιεῖα τοῦτον ὑπάρχειν εἰκάσαντες ἐκ τοῦ

10. ξίφει λαθραίως τε L. 15. εἰσεσαν L. 17. λεληθότος L.

peratoris ordinatione, et mox consilium in actum deducebatur. Quippe diligenter collocatus Michael cum Theoclisto clam certiores reddit participes insidiarum de occulto consilio, minaturque se coniurationem indicaturum imperatori, si aggressionem in praesens intermittant.

Hinc communi consilio rem ita constituunt, ut clam intrarent noctu per eburneam portam, ubi deo laudes consecrantur, simulantes se sacerdotes, sub vestibus gladios habentes, dein sic ad dexteram partem declinarent imperatoremque aggredierentur. Vetus enim quidam fuerat mos ut sacerdotes extra regiam de nocte expectarent usque ad introitum, qui ipsis circa auroram erat definitus. Tamquam sacerdotes itaque coniurati ingrediebantur, veris sacerdotibus adiuncti comites. Ac sacerdotes quidem intrabant in oratorium: illi autem remanentes in loco obscuro, in insidiis latebant, ut tempore opportuno aggredierentur imperatorem. Instante autem matutino hymno imperator, ut solebat, se in templum confert. Tempus ipsum per auroram detegens insidiosiores aciebat, nisi audacia aggredientium victoriam excitasset. Confestim enim fervente praecipitique audacia gladios manibus tenentes, a scopo aberrantes in sacerdotum praefectum gladios intentant, hunc putantes esse imperato-

τότε προσπεφόντος σχήματος ἀποπλανηθέντες· χαμῶνος γὰρ
 ὀρυμνιότητος κινδιστηκότος ὁ μὲν βασιλεὺς κατὰ τὴν κεφαλὴν ἐκί-
 χρητο διανοητικῶτι καλύμματα, τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ὁ τοῦ
 τῶν ἱερέων καταλόγου προηγούμενος· ἐξ οὗ συνέβησαν ὄντως
 5 τοῖς στασιώταις κατ' αὐτοῦ τὴν ἐγχείρησιν ἐπιδειξασθαι. ὃς τῇ
 ἀθρόα φορῇ τῶν ἐπιτιθεμένων καταπλαγείς σφοδρὸν ἀνεβόησεν,
 ἕτερον εἶναι τὸν βασιλεῖα, πρὸς ὃν τὴν ὄρμην ἀπρώρησεν. διὸ
 καὶ τὴν κεφαλὴν ἀπεγέμνωσεν οἷα καταφανὲς γνώρισμα (φαλά-
 κρωμα γὰρ αὐτῷ περιείστω), ἵνα μὴ τὴν τομὴν ἐκ τοῦ παρῆ- B
 10 κωντος ἐπισπύσαιοτο. οὐκοῦν ὁ βασιλεὺς εἰσῆι τῷ ἰλαστήριῳ
 περιτυχῶν, καὶ τούτου τὸν σταυρὸν ἢ κατὰ τινὰς τὴν τοῦ θυ-
 μιατηρίου κριμάθραν δραξάμενος, ἐξαπορῶν τινὸς ὑμνητηρίου
 ὀργάνου, ἀντιτάξασθαι ἔμελλεν. ὁμως καταφανὲς γενόμενος τοῖς
 αὐτὸν διαχειριστομένοις, αὐθωρὸν τοῖς ξίφεσιν ἐκαρμύτιζον σταυ-
 15 ρὸν ἐν χειρὶ κατέχοντα, ὥστε τούτῳ γε τὴν ταμίην ἵσποτεμψα-
 σθαι. ἧς χάριν πρὸς τινὰ τῶν μισθόνων, ὑπερμεγέθη ἄνδρα,
 ᾧ τὸ ἐν καὶ ἡμῶν κατὰ τὸ γυγίνεσθαι προσωνομάζετο μέγαθος,
 ἐπιφθόλυτα ὄρωκ περιδισμῶν οὐ ἐπελάβετο. ἀλλ' ἀμειλικτον
 ὅσα κατὰ τοὺς Ἀντιμάχου παιδας δήκουσεν, ἀντειπόντα ἐνόηκας C
 20 αὐτῷ μηκέτι βιώσεσθαι. καὶ εὐθέως τῇ κατακλιθεὶς τὴν σπάθην
 κειθεὶς τὴν χεῖρα διέσπασεν, ὥστε καὶ τὸ σταυρικὸν σχεδὸν τι
 κέρας διακοπήναι· εἰδ' οὕτως αὐτὸν καὶ τῆς κεφαλῆς ἀπέτειχεσεν.

8. δ] δ] L. 5. στασιώταις B, στρατιώταις L. 11. περιτυχῶν L.
 13. καταφανείς L. 15. τούτῳ γε L. 17. γυγίνεσθαι L.

rem, ex oblato tunc ipsis habitu decepti. Cum enim esset hiems acer-
 rima, Imperator habebat in capite erectum tegumentum, ad eundem
 modum et sacerdotum ordinis praefectus; unde accidebat ut coniurati
 omnino hunc adorirentur. Qui tanto impetu simul invadentium perterri-
 tus vehementer exclamavit alium esse imperatorem, ad quem impetum
 direxissent. Quapropter et caput nudavit tamquam manifestum indicium
 (calvitium enim habebat), ne ictum propter similitudinem attraheret.
 Itaque imperator Ingressus in propitiatorium fuerat, atque inde cruce
 aut secundum alios catena turbuli arrepta, destitutus aliis ad defen-
 dendum armis, opponere se volebat. Sed statim atque agnitus fuit a
 percussoribus, isti eum gladiis conciderunt cruce in manibus tenentem,
 ut ea saltem ictum depelleret. Qua de causa etiam ad quandam ex per-
 cussoribus, ingentem hominem, qui unum et dimidium a statura Gigan-
 tea appellabatur, locutus est, adiurans per id quod tenebat (per cruce).
 Sed immitem vocem, ad exemplum Antimachi filiorum, audivit, cum iu-
 ratas ei responderet haud amplius victurum, statimque idem gladio cla-
 viculae impacto manum amputavit, ita ut etiam crucis cornu fere dis-
 sectum fuerit. dein sic eum capite truncavit. Eadem autem hora vox

κατ' αὐτὴν δὲ τὴν ὥραν φωνή τις ἀερόθεν ἐνήλατο ποντοποροῦσι ναυτιλοῖς, ἰὸς Λέων ὁ βασιλεὺς τῆδε διαπεφώνηκεν· οἱ συμβαλλόντες τὴν ἀκοὴν τὴν τε νύκτα μετὰ τοῦτο καὶ ὥραν καθ' ἑαυτοὺς ἐννοήσαντες τὸ ἀληθές διειλήφασιν.

Κτείναντες δὲ τοῦτον οἱ φρονεῦται ἀνηλεῶς ἐν εὐλοιδέσει 5
 χώροις τοῖς πρὸς τὸ δέξιμον ἀπαγαγόντες κατέθεσαν, ὅπως ἐπὶ
 βραχὺ ἐκείσε προσμένουσιν· εἶχοντο γὰρ χρωμαδιστέρων φροντίδων
 οἱ τῷ Μιχαὴλ συναράμενοι, ὥστε τοῦτον μὲν τῆς εἰρκτῆς ἐξε-
 λείδουσι καὶ ἀναρρῆσαι πῦσιν αὐτοκράτορα βασιλεῦ, ὃς διατιήσοι
 τὰ πρὸς τὸν καιρὸν κατεπεύγοντα, ἀσφαλείας δευούσης ἀπαιτου- 10
 μένης, ἦν ταχέως εἰργάσατο. καὶ διὰ τῶν Σκύλων ἔλυσμαῖ
 τὸ αἷμα λυγρῶς κατακίλισαντες καὶ τῷ ἵπποδρόμῳ παραγυμνώ-
 σαντες καὶ ἕποζυγίῳ μετεωρίσαντες ἐπὶ πάσης τῆς λεωφόρου
 προήνεγκαν, εἶτα ἐμβalόντες αὐτὸ ἐνὶ πλοίῳ, καὶ τὴν σύμβιον
 σὺν τοῖς τέσσαρασι τούτων παισὶ, Συμβατίῳ τῷ καὶ μετονο- 15
 μασθέντι Κωνσταντίνῳ κατὰ τὸ στέψιμον, Βασιλείῳ καὶ Γρη-
 γορίῳ ἅμα Θεοδοσίῳ, περὶ τῆν Πρώτην νῆσον παρέκειμψαν. κά-
 κεισε τῶν παιδῶν καταθλαδίαν ποινὴν περιστοιχουμένων, ὃ Θεο-
 δόσιος τῆς ζωῆς ἀπέκείχετο· καὶ ἀμφοτέρους τῆς προσηκούσης
 κηδείας ἤξιωσαν. 20

Ὁὗτος δέ, ὡς φασὶ τινες, καὶ πρὸ τοῦ τῆς βασιλείας ἐπι-
 λαβέσθαι τῆς δυσσεβοῦς αἵρέσεως εἶχετο. διὸ καὶ κατὰ τὸ ἔθι-
 V. 12 μον τῆς καθ' ἡμᾶς εὐσεβοῦς πίστεως στείλαντος πρὸς αὐτὸν

2. ναυτιλοῖς L. *ibid.* συμβαλλόντες L. 11. σκύλων L.
 14. ἐμβalόντες αὐτῶ ἐνὶ L. 15. μετωνομασθέντι L. 19. ἀπε-
 τεύχετο L.

quaedam ex aere percussit in mari navigantes nautas quosdam, Leonem imperatorem ea perisse: qui considerantes quod audierant, et noctem postea et horam in animum revocantes, veritatem deprehenderunt.

Cum autem eum percussores occidissent, in cloacas et receptacula sordium delatum posuerunt, ut paullisper ibi maneret. Intenti enim erant magis necessariis curis Michaelis complices, ut scilicet hunc ex carcere eximerent, et publice imperatorem declararent, qui temporis opportunitatem faceret, cum securitas congrua requireretur: eamque is cito praestitit. Atque tunc per Scyla tractum cadaver misere fuedantes, in circo denudatum, lumento sublatum, per omnem plateam tulerunt, postea impositum navigio, cum coniuge et quatuor filiis, Sabbatio, qui in inauguratione imperatoris Constantinus fuit dictus, Basilio item ac Gregorio, nec non Theodosio, in Proten insulam miserunt. Atque ibi cum exsecutionis poena afficerentur, Theodosius vitam amisit. Utrumque autem congruente sepultura dignati sunt.

Porro iste Leo, ut quidam perhibent, etiam antequam imperium capesseret, impiae illi haeresi adhaeserat. Quapropter etiam cum ex more

Νικηφόρου τοῦ πατριάρχου τόμον διὰ τινων ἀρχιερέων ἐγγρά-
 ψασθαι τὴν εὐσέβειαν, καταπράξασθαι τοῦτο διανεβάλετο ἕως
 ἢν αὐτῶ ἢ τῆς βασιλείας ἐκλείθαι διὰ στέφους μεγαλοπρέπεια·
 καὶ καθ' ἡμέραν γὰρ τὴν δευτέραν τῆς αὐτοῦ βασιλείας ἐνσυνεχί-
 5 μενος τῷ θεοδόξῳ τόμῳ διασημῆσθαι ἀναντιρρήτως ἀπέπειστο
 μηδ' ὕλως τῷ τοιοῦτῳ συνθέσθαι βουλήματι. ἔθεν καὶ τοῦθ
 τῆς αἰρέσεως αὐτῷ συνεργοὺς ἐν τῷ παλατίῳ ἀποκατέστησεν,
 δίαιταν πρὸς τρυφήν ἰδιαζόντως τούτοις θαυσιευσάμενος. μεθ'
 ὦν καὶ συνέριθον τῆς αὐτοῦ διδασκαλίας εὐρῶν τὸν γραμματικὸν
 10 Ἰωάννην, τὸν καὶ Ἰαννῆν διὰ τὸ τῆς ἀληθείας ἀντίρροπον, τού-
 τοις συνέταξεν. οἷς νευροπρεπῆ πίστιν νηπιόφρων ὁ ἀποστάτης Β
 προστάττει συγγράψασθαι. καὶ μετὰ δύο χρόνους τῆς βασιλείας
 ἀναίδην ἀποστατήσας, καθάπερ ὁ υἱὸς τοῦ Κίς, τῆς τῶν σεβα-
 στῶν εἰκότων μετεποίησατο καθαιρέσεως, ἐντεῦθεν καὶ γράψας
 15 παντὶ ἐπισκόπῳ καταίρειν ἐν Βυζαντίῳ τῷ ὑπὸ Μεγαρέων κτι-
 σθέντι καὶ Βύζαντος, κατ' Εὐρώπῃ συνελθόντων ἐν τῇ τούτου
 πόλει Καρυστίων Μυκηναίων καὶ Κορινθίων ἄλλων τε πολλῶν,
 φιλοσόφοις ἅμα καὶ ῥήτοροι. καὶ δὴ ὅτε οἱ ἐπίσκοποι τοῖς κατὰ
 πέραν προσήγγιζον, οὐ κατὰ τὸ εἰθισμένον προσεντυγχάνειν τῷ
 20 πατριάρχῃ ἤφιεντο, ἀλλὰ πρὸς αὐτὸν ἤγοντο καὶ ἄκοντας συνευ-
 δοκεῖν τῷ κακοδόξῳ φρονήματι ἐβιάζοντο. ὦν τοὺς πιεθα-
 ρχοῦντας αὐτῷ προσηκούσης ἤξιον φιλοφρονησίως, τοὺς δὲ μὴ C

2. διανεβάλλετο L.

17. πολήσας L.

19. προσεντυγχάνειν V.

piae nostrae fidei Nicephorus patriarcha ad eum misisset libellum per
 aliquot sacerdotes primarios, ut professionem fidei inscriberet, id facere
 distulit, donec sollemnitas inaugurationis adesset. Sed altero die eius
 imperii, eum compelleretur ad subscribendum orthodoxo libello, plane
 negavit sese accommodaturum illius voluntati. Unde etiam haerensis sane
 adiutores et collegas in palatium assumpsit, victum ad luxum usque itis
 peculiariter largiens: omnique cooperatorem in sua doctrina invenisset
 Iohannem grammaticum, qui et Iannes eo quod veritati adversaretur,
 hunc inter eosdem cooptavit. Quibus stultus ille desertor mandavit ut
 novitiam illam fidem conscriberent. Ac post duos imperii sui annos pa-
 lam deficiens, ut filius Cis, venerandarum imaginum eversionem aggressus
 est. Mox etiam ad omnes episcopos scripsit, ut se Byzantiam confer-
 rent, urbem a Megarensibus conditam ac Byzantiae, cum ad eam con-
 dendam confluxissent per Europam Carystii, Mycenaei, Corinthii, aliique
 multi, cum philosophis et rhetoribus. cumque ad Propontidem episcopi
 venirent, permissum illis non est ut pro consuetudine prius accederent ad
 patriarcham, sed ad ipsum imperatorem ducebantur et vi coacti adige-
 bantur ut consentirent in eius pravam sententiam. Ex quibus illos qui
 ei morem gerebant comiter et benignè excipiebat, eos autem qui ebtem-

πειδομένους ἀκρίσσει παντοδακαῖς δημείβετο, τὰ Χριστιανῶν παρ' οὐδέν θρησκεία λογίζομενος, ὡς δῆθεν καὶ ταῖς πρὸς τοὺς Οἰννοὺς εἰρηναίαις συμβάσει ταῦτα συνέχειν, ἐκεῖνοι μὲν ἀναθεῖς ἐργάσασθαι τὰ ἡμέτερα εἰωθότα, ἐαυτῶ δὲ καὶ τοῖς ὑπ' αὐτὸν τὰ ἐκεῖνων θρησκείματα. δι' ὧν τάχα σεισμοὶ 5 φρικωδέστατοι λοιμοὶ τε καὶ ἀχμηρίαι καὶ ἐκφλογώσεις ἄερος, πρὸς τούτοις καὶ ἐμφύλαιοι στάσεις κατὰ πόλιν καὶ χώραν πᾶσαν, ἀρχῆθεν τῆς Θεομισθοῦς βασιλείας αὐτοῦ μέχρι πολλῶν χρόνων διήρκεσαν, καὶ αὐτῶν τῶν στοιχείων δυσανασχετούτων ὅλον τούτου τοῖς κακουργήμασιν. ταιαῦτα τὰ κατὰ δυσσέβειαν αὐ- 10 D τοῦ ἐνοσήματα καὶ τεχνάσματα, καὶ τούτοις τὸ ἐπαχθές ἐγγρο- εἶλον.

Ἄλλὰ καὶ πρὸς τῶν εἴτε λυσιτελούντων διέγνωστο, φιλοπο- νίας οὐκ ἔληγεν· δι' ἧς κατὰ γε Θράκην Μακεδονίαν τε πᾶσαν καὶ ἕως τῶν ὄριων τῆς Σκοθῶν γῆς πόλεις ἀνεκείσαστο, αὐτὸς 15 ἐπελθὼν πᾶν στρατιώσει φάλαγγιν, ὅπως τὰς τε πολεμίων ἐφθό- δους ἐκτρέποιτο καὶ ταῖς τούτων ἐπισκευαῖς παρέχοι τὸ εὐπεθύ- τωτον.

Ἦν δὲ τῶ γενεὴ κατὰ συζογίαν ἐξ Ἀσσυρίων καὶ Ἀρμενίων ἀναφυεῖς, τῶν ἰδίων γεννητόρων ἐπιβαναστάτων αὐτούς τε μισαι- 20 φονησαμένων καὶ πρὸς τοῖς τῶν Ἀρμενίων χωρίοις κατὰ φονγα- V. 13 δειαν ἐνοσηνωσάντων, κἀκαίσε τὸν ἀνήμερον θῆρα τεκεῖν· ἐξ ὧν

12. ἐγγροεἶλον L. 16. στρατιώσει L. 20. ἐπιβαναστάτων L.
22. τεκόντων B.

perare nolent omnis generis contumellis ulcisceretur, Christianorum dogmata pro nihilo reputans; quemadmodum etiam in pacis foederibus cum Hunnis haec conturbavit, illis quidem attribuens nostras consuetudines, sibi autem et suis subiectis illorum caeremonias. Atque ob haec fortasse terrae motus maxime terribiles, luesque et siccitates, et inflammationes aeris, praeterea seditiones in urbe omni et ditione ab initio eius deo invidiosissimi per multos annos assidue extiterunt, ipsa etiam elementis indignantibus ob eius scelera. Tales erant impiae eius cogitationes et machinationes, et durans per eas calamitas.

Caeterum in rebus utilibus suscipiendis industria inaccessibilis erat. Qua etiam factum, ut per Thraciam Macedoniamque, etiam usque ad fines terrae Scytharum, multas urbes instauraret, ipse omnia lustrans cum militaribus copiis, ut et hostium incursiones averteret et instaura- tiones ad finem commode perducendi facultatem praestaret.

Erat autem misce genere ex Assyriis et Armeniis natus, qui in proprios parentes incurserant eoque interfecerant atque in Armenio- rum finibus in exilio habitaverant, ubi immanis etiam hanc bestiam genuit-

ἑτερογενὲς τι τεράστιον κεχηματίκεν. Ἀρμενίους δὲ φασιν ἔξ Ἀρ-
 μένου κληθῆναι τοῦ ἀπὸ Ἀρμενίου πόλεως Θεσσαλίας, δεῦ Τάσων
 συνεστράτευσεν. ἑκατατῆκε δὲ Λέων τῆς βασιλείας ζ' ἔτησι
 καὶ μισοὶ ἐκατὰ Θεοῦ ὑψίστου ἐμμονῶς ἀχρησάμενος.

runt. Armenios autem aiunt ab Armeno quodam nomen accepisse ex
 Armenio Thessaliae oppido, qui Iasonē fuisse et comes expeditionis. Te-
 nuit autem Leo imperium septem annis et quinque mensibus erga deum
 altissimum furiose insolens.

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Β
ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΞ ΑΜΟΡΙΟΥ
ΜΙΧΑΗΛ.

REGUM LIBER II
DE MICHAELE AMORIENSI

Α Ὁ δὲ Μιχαὴλ ἐν ἔτει ,στκθ', ἰνδικτιῶν ἰδ', παρ' ἐλπίδα ἐξ εἰρηκτῆς αὐτοκράτωρ, ὡ τοῦ θαύματος, ἀνηγόρευτο, τῷ τε βασιλικῷ θρόνῳ καθίδρυται ἔτι ταῖς σιδηροπέδαις ἐπιδημοῦμενος· ᾧ προσίασι πάντες οἱ ἐντυχόντες, καὶ τὸ σέβας προσκνητὸν ἀπονέμουσιν. παμπόλλης σὺν ὥρας παραρχηκίας, καὶ τῆς κλει-5 δὸς ἀπούσης μὴ τούτων ἀνεπτυγμένων, Ἰωάννης ὁ ἐκ γένους Ἐξαβουλίων καὶ τοῦ δρόμου τοῦς λόγους τηρικαῦτα τιθεὶς τοῖς παροῦσι ταύτην ἐμυστολέκει τεταμειῦσθαι ἐσθῆτι τῇ ἐνδοτάτῳ τοῦ φανευθέντος, δι' ἧς αἱ πέδαι ἀποδεδέσμηται. ἐβδόμης δὲ ὥρας διατελούσης ἄπεισι Μιχαὴλ βασιλεὺς τῷ μεγίστῳ ναῶ σὺν 10
Β ἅμα τοῖς δεδρακόσι τὸ τόλμημα, τῆς θείας τελεταρχίας ἀξιοθῆ-

10. ἄπεισι L.

Porro Michael anno mundi sexies millesimo trecentesimo vicesimo nono, indictione decima quarta, praeter spem ex carcere imperator (o rem mirandam) appellatur et in imperatorio solio collocatur adhuc compedibus vinctus. Ad quem accedunt omnes qui aderant et adorationis honorem deferunt. Multo autem spatio elapso cum clavis non adesset et compedes non essent solutae, Iohannes de prosapia Exabuliorum, tunc temporis cursus publici logotheta, iis qui aderant revelavit eam asservari in intima veste interfecti: qua compedes laxatae sunt. Cum autem septima esset hora, abit Michael in templum maximum cum patratioribus facino-

ραι, μηδ' ὄλωσ μήτε τῷ δήμῳ δευματοθάξ μήτε τῷ δέματι τοῦ
 Θεοῦ κατερωθριάσας, ἀλλὰ τεθαρρηκὸς μάλιστα ἐπὶ τε τοῖς λο-
 ποῖς συναντήμασι καὶ προφρήσειν, ἔτι δὲ καὶ τοῖς προαναπε-
 φωνημένους Ἀθιγγάνου παρὰ τινος μάντιως, ὅς τῷ τηρικᾶστα
 5 στρατηλάτῃ τοῦ τῶν ἀνατολικῶν θέματος πείραν διδασκῶς πολ- V. 14
 λῶν ἀποβύσεων διετράνου τὸν Μιχαὴλ καὶ τινα ἕτερον τῶν δευ-
 τέρων διαδηματοφορήσειν, σαφῶς ἀπομαντευόμενος. ἀμίλια
 τούτους ὁ στρατηγέτης διὰ μερίμνης εἶχε πολλῆς ὅπως τυμφίους
 ταῖς ἑαυτοῦ θυγατράσιν ἀρμόσαιο. ἔξείχετο οὖν τοῦ τοιοῦτου
 10 σκοποῦ, καὶ ποτε τοῦ τῆν ἐπιστάσιαν ἔχοντος τῶν εἰς τράπεζαν
 κικλημένων, ὃν ἀτρικλίνην φημύλοισι, κατὰ τὸ ἔθος εἰσιόντος
 αὐτῷ καὶ τὴν γραφὴν ἐμφανίζοντος, ἀπέπειτο τῶν πολλῶν τῆς
 συνεισιτίαςως, ἐκείνους δὲ μόνους τῆς τραπέζης καταξιώσαι.
 ταύτης γοῦν διευτρεπισθείσης καὶ τῶν αὐτοῦ θυγατέρων συνε-
 15 δριασυσῶν, πρᾶσιύττει τούτοις ὁμοταγεῖς γενέσθαι αὐτάς. οἱ
 δὲ τῇ ἄπροσδοκίῃθ θάμβηθέντες τιμῇ τῆς κατακλίσεως ἀπαναί-
 νονται· ὁ δὲ διακείμενος ἐπαχθέστερον κατηνώκαξ, καὶ τελει- B
 ταῖον πείθει κατακλιθῆναι. διαχύσεως δὲ γεγονυίας, αἶτε κα-
 τεμφορηθέντων αὐτῶν, ἐπιδίδωσι τούτοις τὰς θυγατέρας εἰς γα-
 20 μετάς. οἱ δὲ κατιλιγγιάσαντες τοῦ προστάγματος πρὸς μὲν μικρὸν
 θυσανασχετοῦσιν ἐν τούτῳ τὸ παρ' ἄξιαν αὐτῶν λογιζόμενοι,
 καὶ μάλιστα Μιχαὴλ διὰ τὸ ἐκ πενεστάτων προῆχθαι καὶ τῆν τύ-
 χην ἀνεπιφάντων, ἀλλ' ὅμως πειθαρχοῦσιν ἐγκειλεόμενοι.

4. ἀθιγγάνω L. 5. στρατηλάτῃ L. 6. τῶν B L, τῶν δύο V.

11. ἀτρικλίν L. ^o *ibid.* εἰσιόντι L.

ris, ut divinam inaugurationem acciperet, plane nec populi metu nec ti-
 more dei absterrius, sed confidens quam maxime cum aliis eventibus ac
 praesagiis, tum quae ei praedicta fuerant ab Athiγγano quodam vate,
 qui eius temporis praefecto orientalis thematis, cum documenta multo-
 rum eventuum dedisset, clare indicaverat Michaelē et alterum quan-
 dam ex inferioribus diadema gestaturum, perspicue vaticinans. Quare hi
 praefecto magnae curae fuere, ut sponsas filiabus suis conciliaret. Haec
 itaque scopo intentus erat. Atque aliquando, cum is qui curam invitando-
 rum ad mensam habet, quem a triclinio vocant, ingressus ad eum con-
 signationem ostendisset, noluit multos interesse convivio, illos solos
 mensa dignatus. Cum igitur haec instructa esset filiaeque considerent,
 iubet eos cum illis locum occupare. Qui inopinato honore obstupefacti
 accumbere recusarunt. At is nonnihil offensus coegit postremoque per-
 suasit ut accumberent. Hilaritate autem exorta, utpote ipsis inebriatis,
 tradit eis filias uxores. At illi aestuantes ad hoc iussum paulisper re-
 nuunt, interea indignitatem suam reputantes, praecipue Michael, eo
 quod ex pauperrimis esset ortus et obscurae sortis parentibus: sed tam-
 en morem gerunt, cum urgerentur.

Ἀθηκοῦς δέ, ὡς φασιν, ὁ Θωμᾶς τὸν Μιχαὴλ βασιλεύ-
 παντα, ταχέως [κατ' αὐτοῦ] νεωτερισμὸν πολυάνθρωπον ἐντυ-
 ρεύεται κατ' αὐτοῦ. ἀπέκαθεν γὰρ ἀλλήλοις ἀντιπεποθότιος
 διίσταντο· καὶ ὁ μὲν Μιχαὴλ παραπαντὸς τοῦ τῶν ἀνατολικῶν
 C στρατεύματος ἐτόχανε στρατηγός, οὐχ ἦττον δὲ καὶ ἐπίνομος 5
 ὑπὸ τε τῆς πατρίδος αὐτοῦ Ἀθιγγάνων πληθὺν ἐκτροφεύσης, ὡς
 ἔοικε, καὶ διὰ τὸ τῆς γλώττης ἐλάττωμα καὶ τὸ μὴ ἰκανῶς ἔχειν
 εἰσι πρὸς ἀνδρείαν νομιζέσθαι, ὁ δὲ Θωμᾶς πᾶσι φιλοστοργού-
 μενος διὰ τε τὸ ἀνδρείοφρον οὐκ ἔλαττον καὶ ἀστεῖον καὶ εὐ-
 προσήγορον, καὶ τῶν βελτίστων οὐκ ἔλαττούμενος Ἄεοντος, εἰ 10
 καὶ σκυθίζων τῷ γένει, πρὸς δὲ καὶ γηραιὸς ᾧν, τὸν πόδα πε-
 πῆρωτο. οὗτος οὐν κατασχὼν τοὺς τῶν δημοσίων φόρων πάν-
 τας ἀπατητὰς ἐγγράφως τὰς νενομισμένας ἀπεκληροῦτο εἰσπρα-
 ξεις, ἐξ ὧν διανομᾶς ἐν λαοῖς ποιησάμενος στρατηγεῖας κατὰ
 D τοῦ Μιχαὴλ ἐγκρατῶς διατίθεισιν. οὐδεὶς δὲ τῶν ἐξ ἀνατολῆς 15
 ὠρημένων ἀπελιμπάνετο, οὐδὲ τῆς ἐσπέρας αὐτῆς, οὐ τῶν ἐξ
 ἔθνων ἐπηλώθων, οὐκ αὐτοχθόνων, οὐ γειτονοῦντων, οὐ τῆς
 δουλικῆς μοίρας ὅσον παρῆν μισοδόστοτον, οὐχ ὕλοκλήρων
 ἔθκῶν, κατὰ διαφόρους καιροὺς οἳ οὐκ αὐτῷ προσεργήσαν καὶ
 συνείποντο, οἳ μὲν κατὰ γῆν, οἳ δὲ κατὰ θάλασσαν, νέφ' Ἐέρξῃ 20
 κᾶν ὁμοπίστοις ἀναφανέντι, ὡς ἐντεῦθεν καὶ πάντα τὰ θέμια
 σὺν τοῖς στρατηγοῖς σπένδεσθαι τούτῳ συνέβαινε, Ὀλβιανοῦ
 μόνου; τοῦ τῶν Ἀρμενιακῶν στρατηγούντος, τούτους περιτοίαις

18. ὅσον περ ἦν B.

Cum autem audivisset Thomas Michaelē imperatorem, tradunt eum statim rebellionem instituisse conflata ingenti hominum multitudine. Ab initio enim inter se contrarii dissidebant: ac Michael quidem erat toti orientaliū themati praeffectus, sed non parum invidiae obnoxius, eum ob patriam quae Athinganorum multitudinem aiebat, ut videtur, tam propter linguae vitium, tam vero etiam quod non satis strenuus ac fortis putaretur: Thomas contra ab omnibus diligebatur, eo quod fortis et strenuus, nec tamen non urbanus et affabilis esset, atque in rebus optimis Leone non inferior, quamvis genere ad Scythas pertinens, atque insuper senex, et in altero pede mutilus. Iste igitur conciliatis sibi publicorum vectigalium exactoribus, scripto vindicabat exactiones usitas, unde largitionalibus in populum factis militiam contra Michaelē roborat. Nemo ex orientaliū relinquebatur neque ex occidentaliū, uen ex advenis quisquam, non ex indigenis, non ex vicinis, non ex iis qui servilis conditionis, si qui essent dominis infens, quin diversis temporibus ad eum confluerent eumque sequerentur terra marique, nōnum Χερκεμ inter suos habitum; ut propterea omnia themata et eorum duces cum eo paciscerentur, Olbiano solo, qui erat Armeniorum dux, his sua

ἐπιχειρεῖς ἄγοντος, καὶ Κατάκλυα τοῦ Ὀσμικίου πῦ βουσιεὶ Μι-
 χαήλ γε προσκειμένων. καὶ τοσοῦτον ἐπολυπλασάξει τὸ πλῆθος
 κατὰ τῶν ὁμοφύλων, ὥστε καὶ τοὺς Σαρακηνοὺς ἐπ' ἀδείας
 λαβέσθαι καὶ πάσας γῆσους καὶ χώρας καταληφῆσθαι, καὶ κα- E
 5 θέξιν ὄλωσ ἀτάς, εἰ μὴ μετὰ ταῦτα τούτοις διὰ πολλῆς φήμης
 ἀναταγώνιστος ὁ Θεωμῆς ἀνεδέδεκτο. δι' ὃ καὶ πειράται πρὸς
 αὐτοὺς κηρυκεῖσθαι τρόπῳ τοιῷδε, πανούργως ἐνδελεάσας ὅπερ
 αὐτοῖς βουλητὸν ἡσμενίζετο τῇ ἐκείνου παραπληθεὶ δυνάμει κατα-
 πλαγαῖσιν. διαπέμπεται οὖν πρὸς αὐτοὺς ἐρήνην ἀνακαλούμε-
 10 νος, πολλῶ δὲ μᾶλλον συνασπισμὸν, τῆς βασιλικῆς ἀνδέξασθαι V. 15
 ἀποπτύσεως. ποιῶται τοίνυν σπονδὰς μετ' Ἀγαρηνῶν, εἰδήσει
 τοῦ αὐτῶν ἀρχηγῶ, ἀναδεῖται στέφος βασιλιον παρὰ τοῦ ἀρ-
 χιερώς Ἀντιοχίας Ἰωβ, εἶτα μετ' Ἀγαρηνῶν Ἰνδῶν Αἰγυπτίων
 Ἀσουριῶν Μήδων Ἀβασίων Ζηχῶν Ἰβήρων Καβείρων Σκλάβων
 15 Ὀδννων Βανθήλων Γετῶν καὶ ὄσοι τῆς Μάνεντος βδελυφίας με-
 τεῖχος, Λαζῶν τε καὶ Ἀλανῶν Χάλδων τε καὶ Ἀρμενίων καὶ
 ἑτέρων παντοίων ἔθνων πολυθρόλλητον πανστρατιῶν στρατοπε-
 δευσόμενος ἀπάσης τῆς ἀνατολῆς ἐκυρίευσεν, τελευταῖον μέρει
 τοῖς κατὰ Θράκην προσεμπελάσας ἐλεπολεῖν τὸ Βυζάντιον ἐμβιά-
 20 ζεται ἱππεῦσιν εὐόπλοισ καὶ πετροβολισταῖς τοῖς ἐπὶ χεῖρα πε-
 ζοῖς, ἔτι καὶ σφενδονισταῖς γε καὶ πελτασταῖς ἀμέτροις ἐπιρῶν- B
 νύμενος, προσέει μὴν καὶ πολιορκητικοῖς οὐκ ὄλγοις τεχνάσμασι

1. κατάκλυα L. 5. μῆ] καὶ L. 6. ἀνεδέδεκτο L. 14. Κα-
 βείρων] σαβήρων L. 20. ἐπὶ B, ἀπο L.

solertia morigeris utente, nec non Catacyla Opsidi praefecto suis, ut
 cum Michaelis imperatore manserent. Ac tanta incrementa capit apparatus
 belli civilis, ut etiam Saraceni auderent insulas omnes et regiones popu-
 lulari et occupare, et omnino eas habituri fuissent, nisi postea Thomas
 his propter magnam famam maior visus esset quam ut ei se opponere
 possent. Quod ipse sentiens conatur cum eis per legatos agere, tali
 medo astute eos inescans ut proponeret quod ipsi vellent et cuperent,
 ingentibus eius copiis et potentia consternati. Mittit igitur ad eos pa-
 cem petens, immo potius societatem, ut auxiliarentur rebalibus impera-
 toris. Itaque foedus pacis init cum Agarenis, sciente duce illorum, co-
 renatur a patriarcha Antiochiae Iobo, deinde cum Agarenis, Indis,
 Aegyptiis, Assyriis, Medis, Abasiis, Zechis, Iberis, Cabiris, Solavis,
 Hanalis, Vandalis, Getis, et omnibus quotquot de Manentis abominabili
 secta erant, Laxis item et Alanis, nec non Chaldis et Armeniis, aliisque
 omnis generis nationibus, multarum linguarum exercita collecto, omnem
 orientem in suam potestatem redegit, postremo postquam partibus Thra-
 ciae appropinquasset, Byzantium occupare vi conatur, equitibus bene
 armatis et lapidum factoribus pedestribus, funditoribus item et scutatis
 innumeris valde roboratus, insuper et machinis bellicis obdionalibus

Genesisia.

3

κρατυνόμενος. μεθ' ὧν πολλὰκις τοῖς κατ' ἤπειρον τέχαισι προβαλὼν ἄπρακτος ἀποκρούεται, τοῦ βασιλικοῦ κωδὸς Θεοφίλου αὐτοῖς ἐκόντος καὶ διαγωνιζομένου τὰ μάλιστα, ἀλλὰ μὴν καὶ τοῦ πατρὸς Μιχαὴλ ἰσθ' ὅτι ἐπιξίνοντος καὶ τοῖς ὑπερευταίοις ἐπιτιθεμένου ἀπτόχιμος. ἔθεν ἀμηχανῶν ὁ Θεομῆς καὶ ἐπὶ καινῶν 5 μαχίαν προέρχεται, πολλὴν δὲ λαδίων σωρίαν ἐπαγόμενος, κἀκείσε παραπλησίως ἐνδυστυχεῖ· αὐταὶ γὰρ τῷ πολεμικῷ περὶ κατανόλωτο, τῆς περὶ τούτου παρὰ βραχὺ τὸ πρὶν δὲ ἄλλοι μὲν εἰδήσεως, τηρικαῦτα δὲ οὕτως ἀνευρεθείσης. Καλλίνικός τις τῶν C ἔξ Αἰθίοπτου, ἀνὴρ ἐχέφρων καὶ αὐτὸς μόνος εἰδήμων τότε, 10 παρηρησιασάμενος ἔφη τῷ βασιλεῖ κατὰ Θεομῆ συμπονήσειν αὐτῷ παρὰ θάλασσαν, εἴπερ προέλοιτο. ὅς τεχνικῶς τότε συνθεῖς τοῖς ναυάρχαις ἐπεχορήγησεν.

Ἐπὶ τρισὶ δὲ ὁ δελταῖος ἐνευτερόσατο Ἰησιμ. οὕτως νεωτερισμοῦ ἐπὶ βασιλείας Ἀέοντος τέρας τῶν ἀποφράδων ἄδι 15 προδέδωκται. ἀράθη κομήτης κατ' οὐρανὸν ἐν σχήματι σελήνων β' λαμπρῶς σμυνοσῶν καὶ ἀθῆσι διαιρεθεισῶν κατὰ διαφόρους αὐστάσεις, ἔξ ὧν ἐκτύπωμά τι ἀκέφαλον ἐπλάσθη ἀνδρῆς, δηλοῦν πως τῶν μετὰ ταῦτα παρεισαγαγόντων κατὰ Χριστιανῶν τὸ ἀκέφαλον δόγμα τῆς στασιώδους αἰρέσεως, ἢ καὶ Θεομῆ τὸν 20 ἀλάστορα, ὡς εἶοικε, κεφαλὴν καὶ ἄρχηγὸν ματαιάζοντα τῆς ἔξ

6. σωρίαν L. 9. ἀνευρεθείσης B, ἀναίρεθείσης L. 10. τότε] τότε L. 13. ναυάρχαις L. 16. σελήνας L.

non paucis instructus. Cum quibus moenia urbis versus orientem aggressus, re infecta repellitur, imperatoris filio Theodosio in eos impetum faciente et quam maxime depugnante, cum subinde et pater eius Michael egressus invaderet adversarios proprio Marte. Unde in angustia constitutus, ad navale proelium progreditur, ingentem navigiorum numerum secum educens. Atque ibi itidem male rem gerit: illa enim omnia bellico igne consumpta fuerat. Cuius quidem ignis conficiendi propemodum iam scientia desperdita fuerat, tunc autem sic deus reportata. Callinicus quidam ex Aegypto, vir prudens solusque eam scientiam habens, sumptis loquendi audacia dixit ad imperatorem se contra Thomam ei sociam operam navaturum ad mare, si vellet: atque is ignem illum artificiosae a se compositum praebuit navium praefectis.

Tribus autem annis perditus ille rebellavit. Cuius rebellio sub imperio Leonis prodigium horrendum sic apparuit. Vires est cometa in caelo sub specie duarum lunarum clare sese coniungentium rursusque separantium per diversas coniunctiones, ex quibus figura quaedam hominis sine capite formata fuit, portendens quodammodo postea invecum contra Christianos dogma rebellis scotae acephalam, vel etiam Thomam illo pestifero tanquam capite et duce vano scditionis externorum in-

ἐτέρων διασώσεως κερτημένον πως προσήτησεν. ἤνδραγα-
θήμεσαν δὲ ἐν τούτῳ ὁ τε Ὀλβιανός, καὶ Χριστοφόρος, τηνη-
καῖτα μάγιστρος· γεγανώς; οὗ οἱ υἱοὶ Βαρσάκιος τε καὶ Νάσαρ V. 16
πατρῷμοι, καὶ Κατάκυλας αὐτοῦ Μιχαὴλ βασιλέως ἐξέδελφος
5 καὶ πατρῷμος, περὶ ὧν προδεδήλωται· δι' ὧν τοῦ στασιώτου
τὰ φάρμακα διωσέδαστο.

Καὶ οὕτω φασὶ τὰ κατὰ Θωμῶν ἀκριβέστερον διεξιτο-
ρεῖσθαι. οὗτος γοῦν ὁ μουλιτιν, ἐκ πατρῖδος οἰκτρῶς καὶ τύ-
χης ἀφανοῦς γεγονώς, τῶν ἀναγκῶν εἰς τὸ ζῆν χάριν εἰς τὴν
10 Κωνσταντίνου καὶ βασιλεύουσαν πόλιν ἐσῆλθεν, καὶ κολληθεὶς
τινι τῶν πατριῶν. (Βαρδάνης οὗτος ἦν ὁ λεχθεὶς) ἐγκλήματι μὲν
μυριάδας παρὰ τούτου τοῦ ἀνδρὸς ἐάλω, ἦν ὑπέθετο καταπρά-
ξασθαι τούτῳ Νικηφόρος ὁ τηνηκαῦτα τὸ βασιλεύειν λαχών, τῷ
Βαρδάνῃ βασιλεύων διὰ τὴν προσοῦσαν καλοκἀγαθίαν αὐτῷ·
15 φεύγων δὲ τὴν ἐπὶ τῇ μοιχείᾳ δίαν, ἦν καταπράξασθαι μὲν B
ἐπιειράθη, οὐκ εἰς ἔργον δὲ προέβη, εἰς Συρίαν ἀπέρρα. καὶ
πρῶτον μὲν τὴν εἰς Χριστὸν ἐξήρηται πίστιν, καὶ χρόνον συ-
χρὸν ἐν αὐτοῖς διατρέψας, ὥσει εἰ καὶ κ' παρῆλκυσθῆναι ἐνιαυ-
τούς, ψευδῆ φήμην ἐαυτῷ περιποιεῖται, Κωνσταντῖνον εἶναι
20 αὐτὸν εἰσηγούμενος τὸν Λεόντιος καὶ Εἰρήνης. οὗτος δὲ ἄρα
διὰ τὴν μοχθηρίαν τῶν τρόπων μετὰ τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τῆς βα-
σιλείας ἐστέρηται καὶ ἐξ ἀνθρώπων ἠφάνισται μετὰ βραχὺ τῆς
ἐκπτώσεως, καὶ ὁ τοῦδε νεκρὸς ἔν τινι κατετέθη σορῶ τότε τῶν

1. προσφύτασεν I.

structae quodammodo praenuntians. Strenue autem rem gesserunt in hoc bello Olbianus et Christophorus, tunc magister factus, cuius filii Barsadus et Nasar patrici; Catacylas item ipsius Michaelis imperatoris patricis, et ipse patricius, de quibus a nobis iam dictum. Per hos rebellis illius venena dissipata.

Hoc etiam modo dicunt de Thoma rem accuratius per historiam tradi. Iste rebellis, ex patria misera et conditione obscura oriendus, rerum ad vitam sustentandam necessariorum gratia in Constantini imperatoriam urbem venit. Cumque se applicasset cuidam patricio (Bardanes iste fuit, de quo diximus), oramine adulterii ab hoc viro reus fuit factus, ad quod perpetrandum hortatus eam fuerat Nicophorus illo tempore imperator, Bardasi invidens propter inasitam ei probitatem. Reus autem factus crimine adulterii, quod perpetrare quidem conatus fuerat, sed in actum non devenerat, in Syriam profugit. Ac primum quidem fidem in Christum abnegavit; dein cum satis longo tempore inter ipsos habitasset, elapsis iam viginti quinque annis, falsam famam sibi aequirit, Constantinum se esse dictitans, illum Leonis et Irenes filium. At is propter morum improbitatem et otiosam et imperio orbatus fuerat, ac non male post, ut imperio excederet, à medio sublatus fuit, cadaver autem

ἐν τῇ βασιλευσίῃ σεμνέων. ἀλλ' ὕγι καλαμναῖος οὗτος ἀνῆρ
 μετὰ Σαρακηνῶν διαζῶν, ὑποσχέσασιν τούτους ἐκείροις λαμπραῖς,
 ὡς ὑποτελῆ ποιήσιν αὐτοῖς τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν, εἰ καὶ χρήματα
 C ἱκανὰ καὶ στρατὸν ἀξιώχειον δοῖεν πρὸς τὸ ἔργον αὐτῶ. καὶ δὴ
 τῶν αἰτουμένων τυχῶν ἐκστρατεύει κατὰ Ῥωμαίων εὐθύς, ποιέ- 5
 ται δὲ καὶ διὰ τὸ μέγεθος τῶν ἐγχειρουμένων ἰδὼν ἀνθρώπιον τε
 μισοβάρβαρον εὐρηκῶς, μετὰ τῆς ψυχικῆς φανλότητος καὶ ἀνοίας
 ἔτι δὴ καὶ δυσμορφίαν σώματος δυστοχοῦν καὶ τἄλλα τῶν τού-
 του· δὲ δὴ καὶ Κωνσταντίον ἐπιτρέπει καλεῖσθαι, ἀπόμοιραν τε
 τούτῳ Σαρακηνῶν στρατεύματος δούς σὸν αὐτῷ εἰς τὰ Ῥωμαίων 10
 εἰσβάλλει. ἤδη. Λέων δὲ τότε καιροῦ τούτων ἦν βασιλεὺς, ὁ
 Βάρδα μὲν τοῦ πατρικίου υἱός, ἐξ Ἀρμενίων δὲ κατάγων τὸ γέ-
 νος· οὐ πολυωρίας δὲ ἀξιώσας τὸ ἐπιφθὲν Ῥωμαίους κικόν, σχε-
 D διάσας δὲ πλῆθος στρατεύματος βραχὸ καὶ καθηγεμόνα στρα-
 τιώτην πᾶλλον ἢ στρατηγὸν ἐπιστήσας κατὰ Θωμᾶ ἀποστέλλει. 15
 καὶ δὴ τῶν στρατευμάτων ἀμφοτέρων συμπεσόντων ἀλλήλοις
 κατὰ τι τῶν ἐν τῇ ἔφ χωρίων, πταίει μὲν ὁ τοῦ βασιλέως στρα-
 τὸς καὶ εἰς φυγὴν τρέπεται· ἐκ' ἀδείας δὲ ὁ ἀποστάτης γενόμε-
 νος πάντα πρὸς ἀνίσχοντα ἤλιον ἐπιτρέχει καὶ πρὸς βίαν τὰ ἐαν-
 τοῦ ποιῆται φρονεῖν. 20

Οὐ πολὺ δὲ τὸ ἐν μέσῳ, καὶ Μιχαὴλ Λέοντα φονεύει καὶ
 τὴν βασιλείαν ἐκδέχεται. ὁ δὲ γε στασιάρχης Θωμᾶς, ὡς μὴ

2. τούτοις ἐκείροις L.

8. δη] δὲ L.

14. σὺ βραχὺ L.

eius loculo impositum in quodam augustali imperatoriae urbis. Iste vero
 sceleratus homo cum apud Saracenos viveret, sollicitationibus istos sol-
 licitavit, se tributarium illis facturum Romanorum imperium, si et pe-
 cunias, quantum satis, et exercitum idoneum ad eam rem ei praebent.
 Et ecce petitis potitus mox expeditionem suscipit in Romanos: adoptat
 etiam propter magnitudinem rerum susceptarum, filium homuncionem
 quendam semibarbarum nactus, cum animi improbitate et amentia etiam
 corporis et deformitate et ceteris laborantem, atque Constantium iubet
 appellari, cumque partem ei Saracenum exercitus tradidisset, cum illo
 in Romanorum ditionem impetum facit. Leo illo tempore erat imperator,
 Bardas quidem patricii filius, sed genus ducens ex Armenia. Cum autem
 hic non magna cura dignum existimaret imminens Romanis malum, ex-
 temporali opera collegit numerum copiarum exiguum, impositoque eis
 duce, aut gregario potius milite quam duce, contra Thomam misit. Ac
 concurrentibus utrinque exercitibus apud oppidum quoddam in oriente,
 vincitur imperatoris exercitus atque in fugam vertitur. Cumque sine
 metu esset desertor, per totum orientem grassabatur omnesque vi cogebat
 suarum esse partium.

Nec multe interfecto tempore Michael Leone interfecto imperium
 suscipit. Princeps autem seditionis Thomas, ut cui non esset satis

ἀρκοῦσης αὐτῆς κατὰ γῆν ἐκικρατείας σχεδὸν ἀπώσεως, ἥδη
 τὸ ναυτικὸν ἔπλεον τὸ ὑπὸ Ῥωμαίους ὄν, πλην τοῦ βασιλικοῦ κλη-
 θέντος, ὑποποιεῖται, καὶ ναῦς πλείστας ναυπηγήσας ἑτέρας σί-
 του τε παραπομποδὸς καὶ Ἰσκιων τὰς τε πολεμιστηρίους, ταύτας E
 5 κατὰ Λέσβον κελύει μένειν αὐτόν· ὁ δὲ ἅμα μυριάς δὴ τινα
 στρατῶ καταλαμβάνει τὸν μεταξὺ Σηστοῦ καὶ Ἀβύδου πορθμὸν,
 κατὰ νότου δὲ λιπὼν ἑαυτοῦ τὸν ψευδοκωνσταντίον καὶ ποιη-
 θέντα εἶδὼν ἅμα μεγίστην δυναστείαν τῶν προκατελημμένων αὐτῷ V. 17
 τὰ λοιπὰ καταδραμεῖν ἐπιτρέπει. δαιμόνων δὲ εἰσηγήσειεν οὐ-
 10 τος καὶ μαντείαις ἡγμένους χρόνου ἡμέραν τοῖς συμπόταις προλέ-
 γει καθ' ὃν τῇ βασιλευσῆσιν προέλθει νόβλι ἐν ἀρρήτω δόξῃ τινί·
 ἥδη δὲ τῆς κυρίας ἐνστάσης αὐτῆς τῷ ὑπὸ τὸν Ὀλβιανὸν περι-
 πέττει στρατῶ, οὗ πρὸς βραχὺ μὴ ἐνεγκῶν τὴν ὀμίην φεύγει τε
 καὶ εὐθέως ἄλλισκεται. καὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ὁ γενναῖος Ὀλ-
 15 βιανὸς ἐπιτεμὼν πέμπει τῷ βασιλεὶ Μιχαήλ· ὁ δὲ τῷ βασιλεύτῃ
 ταύτην καὶ ψευδωνύμῳ ἀποστέλλει πατρί. ἀλλ' οὐδὲς μὲν οὐδὲν
 τι τῆς ἀπονομίας ἠφίετο, ἀλλ' ἅμα τῷ νητῇ Λέσβοθεν ἤκουσι
 στόλῳ, καὶ αὐτὸς ναοὶν ἰκπηγωγοῖς κειρημένος, νύκτα διασκο-
 20 πήσας ἀσέλτηρον, ἐκ παραλίου τοπίου τινὸς οὗ δὴ πρὸς τῶν ἔγχω-
 ρίων καλεῖται Ὀρκόσιον, πολλοῦ περιουοῦται τῆς Θράκης λα- B
 θῶν, εὐρῶν δὴ πάντας Θρακίας κατοκούς αὐτῷ, καίτοι τοῦ
 βασιλέως, ὅτε δὴ φήμη περιηγγέλη ὡς διαβαίνει ναυσὶν ὁ ἀπο-
 στάτης τὸν κατὰ τὴν Ἀβυδὸν τῆς Θυλάττης πορθμὸν, ἐστρου-

6. εἰσοῦτο L.

21. εὐρῶν δὲ L.

22. φήμη περιηγγέλοι L.

obtinerē terram ferro omnem, etiam rem nauticam universam Romanorum, excepta classe illa quae imperatoria dicebatur, in suam potestatem redegit, navesque plurimas fabricatas alias tritico et equis portandis, bellicas item, apud Lesbum exspectare iubet: ipse autem cum innumeris osepis occupat fretum inter Sestum et Abydum. Cumque Pseudocostantium, quem adoptaverat in filium, cum maxima multitudine a tergo reliquisset, ea quae ipse nondum occupasset et reliqua essent pergrassari iubet. Iste perre daemonum monitis et vaticinalis impulsus tempus et diem praedicit convivis suis quo imperatoriam urbem esset ingressurus cum gloria quadam ineffabili. Iamque instante statuto illo die, in Olbiani exercitum incidit; cuius impetum cum ad breve tantum tempus sustinisset, fugam arripit statimque capitur. Eiusque caput egregius ille Olbianus amputatam mittit imperatori Michaeli: iste autem rebelli et patri falsi nominis transmittit. Sed is nihil a dementia remansit, verum una cum classe a Lesbo veniente, et ipse hippaginibus utens, nocte observata illam, a maritime quodam oppido quod ab illius loci hominibus vocatur Heroosium, in diversis Thraciae locis clam appulit invenitque Thracos universos sibi addictos; quamvis imperator, cum fama nuntiaret rebellem navibus traicere fretum apud Abydum, exercitum quendam

τεύσαντός τε κατ' αὐτοῦ ὀλιγίστῳ στρατῷ καὶ ἐκ πικρῶν πόλεων
 Θρακικῶν ὡς συμμάχησονσι βασιλεῖς κίσιαι λαβόντες· ἔμοις
 ταύτας ἀπάσας παρ' οὐδὲν θεμένῳ αὐτῶν, πάλως δὲ τύραννος
 ἐγγόνει, καὶ τούτων προσρυνέτων αὐτῷ. παρακρήμα ὁ βασι-
 λεὺς πρὸς τὴν πόλιν ὑπονοστεῖ, καὶ ὡς ἐνῆν τὰ κατ' αὐτῆν
 ἀσφαλέστατα διαδεῖς, πέδῳ ἅμα καὶ ναυτικῶν συναθροίσ-
 C τος πρὸς γὰρ βραχὺν χρόνον τῆς τυραννίδος ἀπελλαγμένῳ. ἐνῆαι
 δὲ βασιλεὺς καὶ πῦρ πολεμιστήριον ταῖς ναυσὶ, καὶ τῆν σιδηρῶν
 σχοιῶν ἀπ' ἀκροπόλεως μέχρι τοῦ πέφυδιν φρουρίου διέτεινεν, 10
 ὡς ἂν τὰ κατὰ τὴν πόλιν καλούμενον κέρας μὴ ἐκ τοῦ στόλου
 τῶν ἀντικύλων πημάλουτο. Τρηγόρασι δὲ, πάλαι μὲν χρηματί-
 σαυτὰ στρατηγόν, δὲ αἰτίας δὲ βασιλεῖς γεγονότα καὶ διὰ τοῦτο
 εἰς Σιδῶν, μίαν τῶν Κυκλάδιων νήσων, φουδαυθέντα, λαβὼν
 δὲ ἀποστῆρας, ἅτε δὴ πρόσχωρήσαντα ἀεὶ, χείροτονεῖ στρα- 15
 τεύματος ἡγεμόνι μυρίων ἀνδρῶν, καὶ τοῦτον πρόδρομον αὐτοῦ
 κατὰ τῆς βασιλευσύσης προπέμπει, ἀλλὰ δὴ καὶ στόλον ναυτι-
 λων ἀνδρῶν, ἵνα δὴ ἄμφω κατὰ ταῦτόν ἐν τῇ Κωνσταντινου γέ-
 νωντο πόλει. καὶ δὴ γέγονα τοῦτο ταχέως, συνελθόντες ἀλλή-
 λους ἀπὸ τε γῆς καὶ θαλάσσης κατὰ τὰς Βαρθύσου τοῦ ποταμοῦ 20
 D ἐκβολάς, οὐδὲ τῆς σιδηρέας Ἰξαρικισίας σειρᾶς κωλύσαι τὴν
 τῶν πολεμίων ἔφοδον πλοίων. μετ' οὐ πολὺ δὲ καὶ αὐτὸς ἐν

6. πικρῶν ἅμα καὶ ναυτικῶν L.
 τὸν L. 19. ταχέως L.

8. βραχὺν χρόνον L. 18. κατ' ἀφ-
 τὸν L.

peregrinum eduxisset contra eum et ex omnibus civitatibus Thraciis
 fidem auxillii praestandi et societatis accepisset. Sed istis eam negligenti-
 bus, magna incrementa capit tyrannus, his etiam ad eum confluentibus.
 Statim igitur imperator in urbem revertitur, atque ut licebat ea firmata
 terrestres simul et navales collegit copias ex orientalibus, qui post dis-
 cessum desertoris iam aliquantisper tyrannide liberati erant. Immisit au-
 tem imperator etiam ignem bellicum navibus, atque ferream catenam ab
 arce usque in castellam ex adverso extendit, ne urbs Keras quod vo-
 catur (i. e. Cornu) ab hostili classe infestaretur. Porro Gregarium, qui
 olim quidem fuerat iam militaris, sed in offensionem imperatoris venerat
 atque ob id in Soyrum unam ex Cycladibus insulis relegatus fuerat,
 hunc inquam nactus desertor, utpeto ad ipsum se conferentem, praeficit
 exercitui decem mille virorum, atque hunc praecursorem suam adversus
 imperatoriam urbem mittit, simul autem et classem nauticamque exerci-
 tum, ut ambo eodem tempore Constantinopolin parvirent. Id quod
 cito admodum factum fuit, cum convenissent terra marique ad Barhaysi
 fluvii ostia, neque ferrea illa catena valuisse prohibere adventum na-
 vium hostilium. Nec multe post ipse etiam cum octoginta millibus ad-

π' *χιλιάσιν* ἐπιστοιτεῖ τῇ πόλει, ἐπὶ δὲ τῷ προτέρως ποιηθέντι
 υἱῷ καὶ ἕτερον ἀναδείκνυσιν, Ἀναστασίον ὄνομα, πάσαι μὲν εἰς
 ταύς καλομένους τελείαντα μοναχοῦς, εἰς κοσμικῶν δὲ τρόπων
 φανόλοττι τάξιν ἐληλυθότα, αἰσχροὺν τὸ εἶδος, ὥστε δοκεῖν ἐξ
 5 οὐνοπασίας Ἰνδογενῆς εἶναι, μοχθηρότερον τῇ ψυχῇ ὑπὸ ἐμπλη-
 ξίας ἰσχύτης. μετὰ τούτου οὖν καὶ πατὴρ τοῦ στρατοῦ προσ-
 βάλλει τῇ πόλει, ἅμα τῷ φανῆναι οὐόμενος ἀνοηῆναι τὰς πύλας
 αὐτῶν. ἐπεὶ δὲ τῆς ἐλπίδος διμμαστάνει, τῶν πολιτῶν μεθ'
 ἕβρωον ὑποπεμψάντων αὐτόν, σπηνοῦται κατὰ τῶν σεβασμίων
 10 Ἀναργύρων νεών, καὶ πάντας ἔσχεν ὑπηκούους τοὺς κατὰ τὸν
 Θράκιον οὐκοῦντας Βοσόσπορον. εἶτα πόλεμον μετὰ τῆς πόλεως V. 18
 συγκροτεῖ τοξείμασιν ἀφάτοις καὶ τοῖς ἐκ τῶν πετροβόλων λίθαις
 ἀργάνων, μάλα δὲ κατὰ μέρος τῶν Βλαχερινῶν ἐπιπέζων ταύτην
 εἶλεν. ἔθεν δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς Μιχαὴλ ἀναβάς ἐπὶ τῆς ὄροφης
 15 τοῦ τῆς θεοτόκου ναοῦ τὸ πολεμικὸν σημεῖον πῆγνυσι, κελεύει
 δὲ καὶ Θεόφιλον τὸν υἱὸν λαβεῖν γὰρ τὸ νεκροῖον τοῦ σταυροῦ ξύ-
 λων καὶ τὴν σεβαστὴν ἐσθῆκα τῆς θεομήτορος, καὶ περιελθεῖν
 τὸν τοῦ Βυζαντίου τείχους περίβολον μετὰ λιτανείας, ὄσον ἅμα
 τῷ ἱερῷ κλήρῳ καὶ τοῖς ἄλλοις πολιταῖς, τῆς θείας ἐπικουρίας
 20 δέομενον. παρατάττεται δὲ παντοίῳ πολέμῳ εἶδει ὁ ἀποστάτης
 καὶ μηχαναῖς· ἄλλ' ἐξ ὑπερδύξιου οἱ τοῦ βουσιλέως ταῖς τε βο-
 λαῖς καὶ τοῖς ἀντιμηχανήμασι κηρημένοι διωθοῦνται τοὺς ἐναν- B
 τίους, ὥστε καὶ κλίμακας καὶ χελώνας κρούς τε καὶ πῦρ εἰ τε

1. ἐπίσταται L.

4. φανόλοττι L.

fuit ad urbem. Adoptavit etiam, post priorem adoptivum filium, alte-
 rum quoque, Anastasium nomine, qui olim quidem monachus fuerat, sed
 ad secularium improbitate morum ordinem defecerat; turpi facie, ut vi-
 deretur ob violentiam ex India oriundus, sed peiore animo propter ex-
 tremam vecordiam. Cum isto igitur et universo exercitu accedit ad ur-
 bem, simul atque apparuisset putans apertum iri portas sibi. Cum au-
 tem haec spes eum fefellerisset, civibus eum cum contumelia ableganti-
 bus, tabernacula locat apud venerabilium Anargyrorum templum, omnes-
 que habuit sibi subiectos eos qui in Thracio habitabant Bosporo. Deinde
 bellum adversus urbem instaurat cum sagittis innumeris et lapidibus ex
 machinis ad id paratis, potissimum a parte Blachernarum sperans se
 eam capturum. Quapropter et Michael, consensu tecto templi deiparae,
 belli signum figit: iubet etiam Theophilum filium sumere lignum crucis
 victoriae efficiens venerandamque vestem deiparae, et obire moenia
 Byzantii ambitum, supplicando, una cum sacro clero aliisque civibus,
 divinum auxilium implorantem. Oppugnat ergo desertor omni genere
 bellandi atque machinis. Sed ex superiore loco li qui erant cum impe-
 ratore, iactibus et machinis contra instructis usi, repellunt adversarios,
 ita ut scalas et testudines et arietes et quidquid eiusmodi esset instru-

τοιούτου ὄργανου λιπόντας ὑπὸ τὰς ἰθίας διαδραῖναι σκηνάς. ἀλλὰ καὶ ὁ ναυτικὸς τοῦ ἀποστάτου στρατὸς καὶ αὐτὸς τῷ ἕργῳ κεχηρημένος πυρὶ, κυκλοῖ τὴν πόλιν τούτῳ τε καὶ τοξεύμασιν ἀριθμοῦ πλείοσι, πρὸς δὲ καὶ τετρασκελέσιν ἐλεπόλεισι καλουμέναις, πνεύσαντι ἐναντιῶ πνεύματι ἀποκρούεται, ἕτε δὴ καὶ χυ- 5 μερλου τῆς ὕρας οὔσης.

Ἦδη δὲ τοῦ ἡλλου ταῖς ἀρκυόις οἰκήσειεν ἐπιθέλοντος διὰ τε τοῦ περικοῦ καὶ τοῦ ναυτικοῦ στρατοῦ προσβάλλει τῇ πόλει κατ' ἐκεῖνο μᾶλα τὸ μέρος ὃ δὴ Κέρας τὸ σχῆμα καλεῖται, τετρασκελεῖς ἐλεπόλεις κατασκευάσας καὶ ἐκ τῶν πεμπομένων δι' 10 αὐτῶν ἀπὸ τῶν νεῶν λίθων κατασελεῖν τὸ τεῖχος οἰόμενος. ὁ δὲ γε βασιλεὺς τισι τῶν ἐναντίων διὰ τοῦ τεύχους εἰς λόγους ἤλθεν ἀμνηστίαν τῶν ἐργασμένων αὐτοῖς ἔξεν, εἰ μεταμεληθεῖεν, παρεγγυῶν· οὐ πείθει δὲ τούτοις, ἀλλὰ στρατόν τινα καθοπλίσας ὀλίγιστον, ἀθρόον τῆς πόλεως ἔξιμι καὶ τοὺς ὑπαντήσαντας 15 αὐτῷ κατὰ κράτος νικᾷ, καὶ κατὰ θάλατταν δὲ τοσοῦτον ὥστε τὰ πλοῖα πρὸς γῆν διοικεῖλαντας συνδεδεμένα πρὸς τοὺς ἐκ τῆς χέρσου μαχομένους ἀναφυγεῖν καὶ τὸν ἐκ θαλάττης ἀπαγορεύσασθαι πόλεμον, ἐκόντας τε πολλοὺς τῶν πολεμίων προσχωρῆσαι τῷ βασιλεῖ. ἐν οἷς καὶ Γρηγόριος, συνελκύσας ἑαυτῷ καὶ τινὰ 20 D μοῖραν βραχεῖαν στρατοῦ καὶ κατὰ νύκτα τινὰ λυβόμενος ἔκαι- ριας, φεύγει πρὸς τὴν Θράκην καὶ κατὰ νύκτου γίνεται τοῦ τυ-

1. λιπόντας L. 8. κυκλοῖν con. B. 9. μᾶλα] fort. κά-
 11. 15. ἀθρόον L. 17. διοικεῖλαντα L. 22. νύκτου L.

mentī relinquerent inque sua diffugerent tabernacula. Sed et navalis exercitus desertoris ipse etiam humido utens igne, oppugnans urbem illo, et sagittis innumeris, insuper et machinis quaternorum crurum, flante adverso vento relictitur.

Sole autem iam septentrionalia lustrante, terrestri et navali exercitu oppugnat urbem, illa praecipue parte quae Keras (i. e. Cornu) a figura vocatur, machinas cum quaternis cruribus fabricatas, atque missis per eas lapidibus e navibus muros se concussurum putans. Ceterum imperator cum quibusdam ex hostibus de muro collocutus oblivionem et veniam patratorem, si paenitentiam prae se ferant, promisit, sed non persuasit. Itaque postquam exercitum perexiguū armasset, subito ex urbe erumpit et occurrentes sibi magna strage vincit; pariter et in mari, ut navibus ad terram actis et colligatis, ad eos qui in continente pugnabant confugerent, in mari pugnare haud sustinentes, multique ex hostibus ad Michaelē deficerent; inter quos et Gregorius, abstrahens se cum partem quandam exiguam exercitus, atque nocte quadam nactus opportunitatem, properans se confert in Thraciam et a tergo fit tyranno.

ράνου. ἀλλ' ὅγε στασιάρχης ἓμια τῷ τοῦτο μαθεῖν στρατεύει
κατὰ Γρηγορίου, καὶ τοῦτον καταλαβὼν ἀναιρεῖ, καὶ πάλιν εἰς
τὴν πᾶσιν ἐλθὼν τῆς ἐξ ἀρχῆς ἔχεται προσεδρεύει, γράμμασι τε
πεπλασμένοις, ὡς κατὰ τε γῆν καὶ θάλασσαν εἴη νεικικῶς, τῷ
5 κατὰ τε τὴν Ἑλλάδα καὶ τὰς νῆσους ἀπάσας ναυτικῶ ἕξαπατήσας
ἀναχθῆναι κελεύει καὶ τῷ βασιλεῖ διαμάχεσθαι. καὶ ὅττα πλοῖα
σταγαγὰ τοῖς πολεμιστηρίοις προσκαθοπίσαντες πανθυμαδὼν
ἀναπλίουσι, προσορμίζονται τε τῇ τῶν καλουμένων Βυρῶδων Ἐ
ἀκτῇ, τῶν προτέρων οὐκ ἐλάττους οὔσαι τὸ πλῆθος· καὶ γὰρ
10 εἰς γ' καὶ τ' ὁ τούτων ἠῦξητο ἀριθμὸς. ἔμειλλε δὲ ἄρα ἕκ τε νο-
τίου μέρους καὶ βορείου τῆς πόλεως ἀπὸ τῆ προσβαλεῖν ταῖς ναυσίν.
βασιλεὺς δὲ προφθάσας ἀποστέλλει πυρφόρους ναῦς, αἱ δὲ ταῖς
τῶν ἰναντίων ναυσὶ κατὰ τὸν εἰρημένον ἐπιθέμιναι χῶρον, ὡς V. 22
μὲν ὀλοκαυτοῦσιν αὐτῶν, ὡς δὲ σκεδαπνύουσιν, τὰς πλείους δὲ
15 τούτων αὐτῶν συλλαμβάνουσι ἀνδράσιν αὐτοῖς καὶ τῷ βασιλεῖ
προσάγουσιν.

Ἄκηκιῶς δὲ Μερτάγων ὁ κύριος Βουλγαρίας ὅσα τε καὶ
οἷα κατὰ τὴν βασιλίδα πᾶσιν συνηρέχθη γενέσθαι, διαπρεσβεύε-
ται πρὸς βασιλίαν καὶ συμμαχεῖν αἰτεῖται αὐτῷ· αἱ γὰρ ὑπὸ
20 Λέοντος τοῦ βασιλέως πρὸς αὐτοὺς τριακοντούτεως σπονδαὶ ἤδη
τὴν πρώτην δεκαετηρίδα συναπλήρουσιν σχεδόν. ἀποδοχῆς δὲ με-
γάλης ὁ βασιλεὺς τὴν γνώμην αὐτῶν ἀξίαν κρίνας ἀπολογεῖται μὴ

1. τῷ em. L.
22. ἀξίως L.

6. καὶ δὴ τὰ L.

11. προσβαλεῖν L.

Sed rebellionis princeps, simul atque id intellexit, cum militari manu
aggreditur Gregorium captumque interficit, reversusque ad urbem obsi-
dionem continuat, litterisque fictis, quasi terra marique vicisset, deci-
pions, naves e Graecia insulisque universis subvehi iubet ad proelium
cum imperatore committendum. Itaque navibus vehendo frumento belli-
cisque instructis unanimiter provehuntur appelluntque in littore Byri-
densi, haud minore numero quam priores: nam ad coel eorum exarve-
rat numerus. Erat autem et ab australi et a boreali parte urbem navi-
bus aggressurus. Sed imperator praeveniens misit igniferas naves, quae
hostiles naves in loco praedicto adortae partim comburunt integras, par-
tiam dispergunt, plerasque autem capiunt una cum hominibus et impera-
tori adducunt.

Cum autem audivisset Mortagon Bulgariae domus quae quantaque
imperatoriae urbi accidissent, per legationem agit cum imperatore, de-
posuitque sibi societatem belli. Nam foedus illud tricennale sub Leone
imperatore cum ipsis factum iam fore primum decennium implebat. Sed
imperator, quamvis magnopere prebandam indicaret voluntatem ipsorum,
se excusavit, haud oportere eos inter quos conventum sit tanto tempore

χρῆναι τοῦς ἐπὶ τοσαύτων χρόνον ὁμολογηκότας Χριστιανικῶν
 αἱμάτων ἀφέξισθαι ἐπὶ τῶ τῶν στασιαστῶν πολέμῳ τὰ καλῶς
 B δόξαντα καταλείν· φιλοφρονησόμενος δὲ αὐτοὺς τῆς προθυμίας
 ἀξίως πρὸς τὴν ἑαυτῶν ἀποστέλλει. ἀλλ' οὗτοι μὲν κατ' οὐδὲν
 τῶν τοῦ βασιλέως φροντίσαντες λόγων κατὰ τὰ τοῦ τυράννου 5
 στρατεύουσι καὶ εἰς τὰ Ῥωμαίων εἰσβαλόντες ἤδη κατὰ τὸν Κη-
 δοῦκτου καλούμενον στρατοπεδεύονται χῶρον. μαθὼν δὲ ὁ ἀπο-
 στάτης τὴν κατ' αὐτοῦ τῶν Βουλγάρων ἔφοδον, τοῦ κατα-
 λειφθέντος αὐτῷ ναυτικοῦ λόγον οὐδένα ποιῆται, ὅθεν δὴ τοῦτο
 πᾶν τῷ βασιλεῖ προσχωρεῖ· ἕλος δὲ τοῦ πᾶσῶν στρατοῦ γεγονώς 10
 ἀπαίρει μὲν τοῦ προσεδρεύειν τῇ πόλει, κατὰ δὲ τὸ εἰρημένον
 χωρίον προσβυλὼν τοῖς Βουλγάροις κατὰ κράτος ἤττάται. καὶ
 C πλείστοι μὲν τῶν αὐτοῦ πείρονται καὶ πυρπολοῦνται πρὸς τού-
 των· οἱ δὲ περιλειφθέντες ὡς εἶχον σθένους σκεδάννυνται πευ-
 λειαν δὲ πολλῆν τῶν πολεμίων οἱ Βούλγαροι συμφορήσαντες πρὸς 15
 τὴν ἑαυτῶν ὑποστρέφουσιν.

Οὐκ ἀπολήγει δὲ καὶ οὕτως πράξας κακῶς τῆς ἀπονοίας ὁ
 τύραννος, ἀλλὰ τοῦς σκεδασθέντας συλλέξας [καὶ] πρὸς τὴν κα-
 λουμένην Διάβασιν, ἅτε δὴ πρὸς τὸ στρατοπεδεῦσαι πάντα οὐ-
 σουν ἐπιτηδεῖαν, διὰ τε τὴν τῶν Ἰππῶν νομὴν καὶ πρὸς τὴν ἄλλην 20
 χρεῖαν τῶν ἀνθρώπων ἀφθονιώτερον τυγχάνουσαν, ἐκείσε σκη-
 νοῦται τῷ τέλει τοῦ χωρίου θαρρήσας, ἐκεῖθεν τε ὡσπερ ἐξ
 ἀκροπόλεως, ὅπως τύραννος ὢν, συχνὰς ποιεῖται καταδρομὰς
 καὶ τὰς πλησιάζούσας πυρπολεῖ κώμας. ὅπερ δὴ μαθὼν ὁ βα-

abstinere a Christiano sanguine, propter rebellium bellum cui quae recte
 probassent et decrevissent rescindere. Condigne ergo pro ipsorum prom-
 ptitudine atque humane exceptos habitosque in patriam dimisit. Sed
 isti, nihil curantes imperatoris dicta, adversus tyrannum infesto exercitu
 proficiunt, atque apud Cedoesti locum ita diotam castra ponunt.
 Porro desertor, cognito Bulgarorum hostili adventu, relictae quidem a
 se classis rationem habet nullam; vade etiam ea tota imperatori se ad-
 iunxit: totus autem terrestri exercitui intentus ab obsidenda urbe disce-
 dit et apud praedictum locum congressus cum Bulgavis ingenti clade af-
 ficitur, plurimique suorum occiduntur et cremantur, reliqui autem quan-
 tum possunt fugientes disperguntur. Multis autem spoliis hostium con-
 gestis Bulgari in patriam revertuntur.

Non desinit tamen, quamvis re ita male gesta, tyrannus insanire.
 Sed postquam dispersos collegisset, ducit ad Diabasia locum ita dictum,
 castris omnino idoneum, pabulis equorum rebusque aliis ad usum homi-
 num abundantiore: illic tabernacula ponit, palude illius loci tutum se
 fore ratus, atque inde tanquam ex arca verus tyrannus crebras facit in-
 cursiones proximisque vicis incendit vastat. Quo intellecto imperator

ἀλλὰ οὐδὲ Πάριον, ὡς εἶχε δυνάμεις, ἐπαρίθμητον σχεδιάζει στρα- D
 τὸν καὶ κατὰ τοῦ τυράννου πρὸς τὸν εἰρημένον ἔρχεται χῶρον
 σὸν κέσμῳ στρατηγείας παντὶ, λόγους καὶ ταῖς ἄλλαις ὑποσχέ-
 σσει τοὺς συνόντας ἐπιφανῶς. ὁ δὲ τύραννος πλήθει πολλῶ
 5 δὲ μάλᾳ ὑπαντιάσει τῷ βασιλεῖ, σχηματίζεται τε φυγῆν, ὥστε
 τὸν τοῦ βασιλέως στρατοῦ διαλυθῆναι συνασπισμένῳ· διαμαρτύ-
 νει δὲ τοῦ σκοποῦ, μήτε τὴν τάξιν τοῦ βασιλικῆ διαλόσας στρα-
 τοῦ, μήτε τοῖς ἑαυτοῦ συναφθῆναι οἷός τε γεγονώς, ἀλλὰ τῶν
 ἐναντίων μὴ ἐνεγκῶν τὴν ὀρμὴν, ὡς εἶχε τάχους, χρεῖται φυγῆ
 10 καὶ πρὸς τὴν Ἀρκαδιούπολιν σὺν τισι τῶν ἑαυτοῦ διασωθῆναι. Ε
 ὁμολογήσαντας δὲ αὐτῷ τοὺς πλείστους τῶν στασιαστῶν ὁ βασι-
 λέως εἰληφῶς ἐπέρχεται τῇ πόλει αὐτῇ καθ' ἣν ὁ τύραννος διασώ-
 ζετο, χάρακά τε περιβάλλει αὐτῇ καρτερῶν κύκλῳ. ὀλιγίστους
 δὲ ὁ ἀποστάτης ἔχων ἔνδοξο τῆς πόλεως ἱκνῶντας, πολλὰκις, ὅτι
 15 δὴ πεφυρμένους διήθησε τοὺς ἐναντίους, ἤφει κατ' αὐτῶν τοῦ- V. 20
 τούς· ἀλλ' οὐκ ἔστιν καὶ ταύτῃ μῦλλον ἐπάνθανον ἢ ἔδρων εἰ δει-
 λωμοί. ὁ δὲ γε βασιλεὺς ἐλέποιν μὲν οὐ προσῆγε τῇ πόλει, φει-
 δοῖ μήτε τιὰ τοῦ λοιποῦ τῶν ὁμοδόξων ἔκφρασι ἀνακρεῖσθαι,
 μήτε μὴν δεχθῆναι τοὺς Σκύθαις ὡς δυνατὸν μηχαναῖς τὰς ὑπὸ
 20 Ῥωμαίων ἀλῶναι πόλεις· λιμῶ δὲ καὶ προσεδείρα περιγενέσθαι
 τοῦ τυράννου διήγω. καὶ ὅτῃα πολλοῦ χρόνου διαδραμόντος
 τοσοῦτον ἐνδείται τῶν πρὸς τὸ ζῆν· ὁ τύραννος ἀναγκαίων, ὥστε

13. καρτερῶν L. 15. διήθησε L. 16. Continuator p. 41 D.
 καὶ φόνον οὐ ποιῶ μὲν, πάσχει δὲ παρὰ τῶν ἐχθρῶν.

Michael, modice coactō exercitū adversus tyrannum in praedictam locum
 proficiscitur bene instructa acie, verbis et pollicitationibus suos confir-
 mans. Tyrannus porro cum ingenti multitudine adversum proficiscitur,
 simulat autem fugam, ut imperatoris acies dissolvatur: sed ab hoc scopo
 aberravit, cum nec imperatoris exercitus ordinem turbaret, nec ipse cum
 suis coniungere se posset. Itaque adversae partis impetum sustinere non
 valens qua poterat celeritate fugit, atque in Arcadiopolin cum quibus-
 dam ex suis evadit. Porro imperator, cum plerosque ex rebellibus in
 fidem accipisset, aggreditur ipsam urbem in quam tyrannus evaserat,
 vallumque ei circumdat undique firmum. Deserit autem paucissimos in-
 tra urbem habens equites, saepe, quoties scilicet sine ordine turbatos
 cerneret adversarios, immittebat his illos: sed hac etiam ratione plus
 patiebantur quam officiebant perditū illi. Nullas autem imperator machi-
 nas admovit urbi, id cavens ut nec ex consortibus fidei quisquam gladio
 interficeretur, neque ostenderetur Scythis posse machinis capi Romanorū
 urbes: verum fame et assidua obaldione tyrannum in suam potesta-
 tem rodigere statuerat. Itaque multo tempore elapse adeo indigere coepit
 tyrannus rebus ad vitam necessariis, ut primo quidem omnem acta-

πρῶτον μὲν πᾶσαν ἄχρηστον ἡλικίαν καὶ φέβειν· ἐκνεοὶ τῆς πό-
 λεως, εἶτα τῶν Ἰσραηλινῶν αὐτῶν διὰ τὴν λιμὸν ἀποφθαρέντων, τῶν
 κριῶν αὐτῶν, καὶ ταῦτα ὀδωδέτων, γεύσασθαι πείθει· προήλ-
 θον δὲ εἰς τὸ κἀδιά τε καὶ τᾶλλα σκότη φαγεῖν· καὶ τέλος οἱ
 μὲν αὐτῶν διὰ τῶν πυλῶν λανθάνοντες, οἱ δὲ καὶ διὰ τῶν τι-
 χῶν καθύπευκτοι κάλονται, ἄλλοι δὲ καὶ ἑαυτοὺς ῥιπτοῦντες κατὰ
 τὸ ἔδαφος καὶ τὰ μέλη συνθλάμμενοι, ἀνωμολόγουν τῷ βασιλεῖ,
 καὶ συγγνώμης τυγχάνοντες καὶ ἀδείας Ἀναστασίῳ τῷ ψευδωνί-
 μῳ τοῦ τυράννου συνήπτοστο νιψῷ, τοῦ Βύζης ἐπιαιλημένῳ πο-
 λίσματος, ἐκ τούτου ἐν αὐτοῖς διαπολεμῖεν τῷ βασιλεῖ ἡρημέτῳ,
 ἵνα ὁμῶς παράσχοι τῷ ἀποστάτῃ ἐν τῷ μάχεσθαι ἑρστώνῃ φουγῆς.
 εἰς δὲ λόγους ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐν τῇ πόλει ἐλθὼν καὶ τῶν εἰς αὐ-
 τὸν ἁμαρτημάτων λήθην μεθ' ὅρκων ὑποσχόμενος ἔξεν, κατὰ
 τοῦ τυράννου συνίστανται καὶ συσχόντες αὐτὸν προσάγουσι βασι-
 λεῖ· ὁ δὲ γηθόμενῳ ποδὶ κατ' αὐχένα πατήσας αὐτὸν χειρῶν
 ἄμφω καὶ ποδῶν στερηθῆναι κελεύει, ἐπὶ κοντοῦ τε ἀναρτᾶσθαι
 πρὸς τούτῳ. ποινηλατούμενος δὲ ὁ δειλαῖος οὕτως ἐβόα μέγα
 “ἔλθέσθε με, ἀληθῶς βασιλεῦ.” ἔρομένου δὲ τοῦ βασιλέως αὐ-
 τὸν εἶπεν τις εἰς κρυφίως συγγνωκότες τῆς ἀπονομίας αὐτῷ,
 τάχα ἂν πολλῶν κατεῖπε ψευδῶς τῶν βασιλικῶν φίλων· ἀλλ'
 Ἰωάννης ἀνὴρ ἐπίκλησιν Ἐξαβούλλιος, ἐν πατρικίοις τελεῶν, τὸν
 τύραννον ἐπίσχευεν εἰπεῖν, φήσας τῷ βασιλεῖ ὡς οὐ δέον κατὰ φί-
 λων πιστεύειν ἐχθροῖς. ἀλλ' ὁ μὲν τύραννος οὕτως δυστυχῶς

10. ἡρημέτων L.

14. συσχόντες L.

17. πρὸς τούτο L.

tem sexumque inutilem eiceret ex urbe, deinde ipsorum equorum qui
 fame poriorant carnes, easque iam olentes, gustare hortaretur: eoque
 deventum ut pelles aliaque coria comederent. Ac postremo eorum alii
 per portas clam egressi, alii de muris suspensis funibus demissi, alii
 proiciendo se ipsos in terram lapsi, fractis etiam membris, fidem impe-
 ratori promiserunt. Sed veniam securitatemque adepti ad Anastasium,
 tyranni filium falsi nominis, sese conferebant, qui Byzae oppidum occu-
 paverat, indeque bellum inferre per eos imperatori cogitabat, ut scilicet
 pugnando praestaret desertori facultatem fugiendi. Sed cum imperator
 cum oppidanis collocutus eis delictorum oblivionem iuratus promississet,
 in tyrannum consurgunt comprehensumque adducunt imperatori. Qui,
 cum laeto pede eius collum calcasset, manibus ambabus et pedibus eum
 orbari iubet, atque in palo suspendi insuper. Cruciatibus autem exagi-
 tatus perditus ille sic clamabat magna voce, “miserere mei, o vere im-
 perator.” Cumque interrogasset eum imperator, si qui essent occulte
 conscii eius amentiae, fortasse multos indicasset falso ex imperatoris ami-
 cis: sed vir quidam Johannes cognomine Exabullus, patricius, prohibuit
 tyrannum dicere, affirmans imperatori haud oportere de amicis erodere
 inimicis. Interim tyrannus sic misere finit vitam, mense Octobri iam

κατωστρέφει τὸν βίον μὴδὲ Ὀκτωβρίου μεσοῦντος ἤδη· εὐθὺς δὲ καὶ Ἀναστασίον οἱ ἐκ Βόζης, ἐπειδὴ τὸν ἀποστάτην ἔμαθον ἀνηρῆσθαι, πεδήσαντες χεῖρας καὶ πόδας πρὸς βασιλέα κομίζουσιν, ὅτινα δὴ τῇ αὐτῇ τοῦ ψευδωνύμου πατρὸς καταδικά- D
5 ζει ποινή.

Ἐπεὶ δὲ τινες τῶν τοῦ τυράννου τὴν καλουμένην Πάνιον κατασχόντες πόλιν, ἔρτι μὲν τοῦτον ἀπεφοροτός, εἰς τὸ πολεμῆν βασιλεῖ διέγνωσαν καταστῆσαι, πρὸς ἣν ἔλθων ὁ βασιλεὺς Μιχαὴλ καὶ λόγους εἰρηλικούς προτεινόμενος οὐδαμῶς πέ- 10 θει καταδέσθαι τὰ ὅπλα, γίνεται δὴ τι θεόθεν σημεῖον αὐτοῖς· σεισμὸς γὰρ σφοδρὸς τὸ τε τεῖχος κατέβαλε καὶ τοῖς τοῦ βασιλέως τὴν εἰς πόλιν δέδωκεν παράδοον· ὁ τοῖς σεισμοσκόποις σημεῖον ἦ- της, ὅθεν γηγένηται τοῦτοι· ἀλλὰ δὴ καὶ Ἡράκλεια ἡ πάλας Πέρηνθος καλουμένη, τὰ τοῦ τυράννου λίαν νοσοῦσα, πρὸς τὴν 15 διὰ τῶν τοῦ βασιλέως λόγων θεραπείαν ἀντέσχεν· ὅθεν δὴ τῆς V. 21 ἐκ τοῦ θαλαττίου μέρους τοῦ τεύχους ἐπιδρομῆς τῶν βασιλικῶν πευραθεῖσα στρατιωτῶν ἀλλοικεῖται τε καὶ τῆς τυραννικῆς ἀπαλάττεται νόσου ἀναιμιῶτι καθάπαξ ὑπὸ τῶν ἐναντίων ληφθεῖσα. ἐνεῦθεν δὴ βασιλεὺς πάντα κατήκοα λαβῶν ἑαυτοῦ πρὸς τὴν 20 βασιλίδι πόλιν ὑποροστεῖ, καὶ ἰπικὴν ἐπιτελέσας ἀμίλλησεν οὐδὲν ἀνήκεστον τοῖς στασιώταις ποιεῖται, πλὴν τοῦ διὰ μέσης τῆς

2. οἱ om. L. 13. ὅθεν] fort. ἐπόθεν. *cladem fore a qua parte ruina facta fuerit.* 18. λυφθεῖσα L.

medio. Mox autem cognito rebellem interfectum, etiam Anastasium ex Byzæ constrictis manibus pedibusque ad imperatorem adducunt, quem eadem qua falsi nominis patrem condemnat poena.

Ceterum quidam ex tyranni assecclis occupata urbe quæ Panion dicitur, eam, quamvis modo interempto illo, bellum gerere contra imperatorem statuasent, ad eam urbem profectus imperator Michael sermones pacificos præstendens haudquaquam persuasit ut arma deponeret. Fit autem divinitus prodigium ipsis: nam terræ motus vehemens simul murum deiecit, et illis qui cum imperatore erant in urbem ingrediendi cepiam fecit: quod contemplatoribus et conscriptoribus terræ motuum signum est cladis, unde etiam id factum est. Quin et Heraclea, quæ olim Perinthas dicta, rebellionis morbo laborans ad verba imperatoris voluntatem erga ipsos declarantia obstinata fuit. Itaque ex maritima parte muri incursionem imperatoriorum experta militum, capitur et rebellionis liberatur morbo sine caede et sanguine ab adversariis occupata. Hinc imperator, postquam omnia sibi subiecerat, in imperatoriam urbem revertitur; celebratque ludis circumambus nullam asevitiam exercet in rebelles, nisi ut per medium circum manibus post terga vinctis irent, et

ἰπποδρομίας εἰς τὰ ἄπισω δεδομένους τὰς χεῖρας ἵνα, καὶ τινὰς εὐθὺς φυγαδεῦσαι αὐτῶν. καὶ οὕτω θριαμβεύει τὴν νίκην.

Ἐπὶ χρόνου δὲ ἐν ᾧ ἀποστασία προβεβήκει ἡ Θωμαῖα, ἀδελφῶς ἀπὸ Ἰσπανίας Ἀγαρηνοὶ ἐδήουν τὴν Ῥωμαίτιδα γῆν σὺν δέκα περικαμπέσι ναυσί, κατὰ δὲ τινὰς κ', τρόπῳ τοιῷδε. προσώ-5
 B χθισαν τῇ χώρᾳ αὐτῶν διὰ τὸ μὴ κιοτάτην ὑπάρχειν καὶ εὐφο-
 ρον, καὶ πρὸς τὸν ἀρχηγὸν αὐτῶν εἶπον Ἀπόχαψ "ἄρον ἡμῶς
 τῶν ἐντεῦθεν καὶ ἀπάγωγε εἰς εὐγυιον τόπον, καὶ εὐζώωμεν ἐκεῖ-
 σε." ὣν τὰς λόγους παρακληθεὶς γενναίων ἀνδρῶν καὶ ἐδόβλευν
 στόλον εὐτρέπισεν, ἐξ ὧν κισῶν νήσων ἐκράτησεν, ὥστε καὶ 10
 τῆς Κρήτης αὐτῆς· ταύτην γὰρ λαῖψ ἐζώωψ ἐπηρέασας ἐξηγμα-
 λώτισε καὶ πολλὴν λαφυρογωγίαν εἰσεκοπήσατο, καὶ ἀκριβοῦς
 ἀναμμαθηκῶς τὸν χῶρον ἐκαίνόστησεν. τῷ δὲ ἐπίοντι καιρῷ
 μ' ναῦς ὁ Ἀπόχαψ ἐπισκουασάμενος ἐν ταύτῃ κατήγε, καὶ τῷ
 ἀκρωτηρίῳ ταύτης προσέβαλε καὶ προσωρμίσθη τῷ Χάρακι. 15
 C διωρίσατο δὲ τῷ ὑπ' αὐτὸν λαῖψ ὅπως ἕκαστος τῶν πλοίων ἀνὰ
 εἴκοσι ἀνδρῶν καταλίποιεν, οἱ δὲ πάντες ἄλλοι εἰς τὸ τὴν νῆσον
 ληΐξασθαι προχωρήσειαν ἐπὶ ἡμέρας γε ἅβ'. ἀποκηθήσαντος δὲ
 τοῦ λαοῦ πρὸς τὴν τοιαύτην ἐγχειρήσων, ταῦτα ἐπέβαλε πῦρ
 καὶ ὀλικῶς ἐκυρπόδησεν. ἐφρευθηκότις δὲ ταύτας ἠθάλαμηνας 20
 στασιάζειν κατὰ τοῦ ἀρχηγοῦ αὐτῶν τετολιμήκασιν. καὶ ἀπολε-
 λόγητο πρὸς αὐτοὺς ὅτι "τῇ προτεραίᾳ κατεγογγύζετέ μου, ὧ

B. ἐπὶ χρόνῳ L. 14. τῷ] τῶν L. 16. εἰς ἕκαστον et ἄν-
 δρας B. 17. καταλίποισιν L. 18. προσχωρήσειαν L.

quosdam eorum statim in exilium ageret. Atque sic triumphavit ob vi-
 ctoriam.

Tempore autem quo rebellio Thomae grassabatur, Agareni Hispanici
 secure et licenter vastabant Romanam ditionem cum decem rotundis na-
 vibus, aut secundum alios viginti, hac ratione. Offendebantur sua re-
 gione, quod non esset pinguis nec fertilis, atque ad duces eorum Apo-
 chapsia dixerunt "tolle nos hinc et abduc in fecundum solum, ut bene
 vivamus illic." Quorum verbis permotus strenuus viris et bene armatis
 instruxit classem, cum quibus omnes insulas in potestatem suam redegit,
 atque adeo ipsam Cretam. Hanc enim militibus bene accinctis cepit mul-
 tamque praedam adeptus est, atque accurate recognita regione reversus
 est. Anno autem sequenti Apochaps navibus quadraginta in eandem in-
 sulam navigavit, eamque appulisset ad eius promontorium, stationem cepit
 ad Characem. Ceterum populo sibi subiecto praecipit ut apud sin-
 gulas naves vicenos viros relinquerent, ceteri omnes in insulam praeda-
 tum discederent ad dies duodecim. Profecto autem populo ad negotium
 illud suscipiendum, navibus iniecit ignem easque totas comburit. Cum
 autem invalescent eas combustas, seditionem movere contra duces avari
 sunt. Atque in facti rationem apud eos exposuit, dicens "antea quidem

ἄνδρες ὁμόφυλοι, μὴ μεταναστεύειν ὑμᾶς πρὸς εὐζωίαν βεβου-
λημένον· καὶ διὰ τοῦτο ἤγαγον ὑμᾶς ἐνταυθαί, ἐν ᾧ γάλακτος
καὶ μέλιτος ἐστὶν ὑπερβαῖον.” οἱ δὲ ἀντιπεῖπον αὐτῷ “καὶ ποῦ δὴ
τάκτα ἡμῶν καὶ γυναῖκας εὐρήσομεν;” ἃ δὲ πρὸς αὐτούς “ἴστε
5 οὗτοι αἰχμαλωσίαν ἑαυτοῖς πλείστην ἠνέγκατε· ἐκ ταύτης οὖν ὑμῖν D
γυναῖκας ἀρμόσασθε.” καὶ οὗτος ὁ λόγος ἀριστὸς ἐφάνη αὐ-
τοῖς, καὶ τοῦ στασιασμοῦ κατενέσθησαν, καὶ πυκνοῖς ἀκόλοις
χάρακα περιέθεντο πρὸς ὀχυρότητα ἑαυτῶν διαρκεῖν ἐν αὐτῷ·
ἀφ’ οὗ ὁ τόπος μέχρι τῆς διῶρο Χάραξ προσενομάζεται. μονά-
10 στης δὲ τις μετέπειτα προσφοιτήσας τῇ νήσῳ ἔφη αὐτοῖς οὕτως
“εἵπερ ὅλως ἐθέλοιτε καταδυναστεῦσαι τῆς νήσου, ἀπολουθή-
σατέ μοι· καὶ ὅποι στοχασάμενος παραδείξω ὑμῖν ἐπιτηδεύματα
κτίσεως, ἐπέσει πάλιν οἰκοδομήσατε, δι’ ἧς τῆς νήσου ἐξουσιώ-
σασθε.” καὶ ἀπήνεγκαν αὐτοὺς εἰς τόπον καλούμενον Χάνδακα, B
15 ἐν ᾧ ἡ πόλις τούτων καθίδρυται· καὶ ταύτην ἐπέβη ἐτάφρωσαν.
ἧς ὁ Ἀπόχαψ καθηγμένον εἶπεν, καὶ θ’ καὶ κ’ Κρήσας πόλεις ἠ-
δραποδίστατο, μιᾶς μόνης μὴ ἀλωθείσης ἀλλ’ ἡ λόγῳ, ἀπολοφ-
κίτου μεινάσης ἕως ἄρτι, ὃ καὶ κεκλήσθαι ταύτη συνέδραμεν,
ἐχόντων τῶν οἰκητῶρων αὐτῆς οὖν ἐλευθερίᾳ ποιεῖν τὰ Χριστια- V. 19
20 τῶν εἰδιωμένα. ὧν τῆς ἐπιδραμῆς ὁ Θωμᾶς καὶ ἀλώσεως αἴτιος,
Ἀπόχαψ δὲ. οὗ παῖς μὲν Σαῖτης ἐτιγγαυε, Σαῖπου δὲ Βάβδιλ,

1. μεταναστεύειν ἡμᾶς L. 2. ἤγαγον ἡμᾶς L. 3. ὑπερ-
βαῖον L. 4. πρὸς ὀχυρότητα L. 5. ἐκείτων L. 21. immo
Ἀπόχαψ τε.

obscuritatis mihi, tribales, abducere vos alie ad comede vivendum
volenti: atque ob id adduxi vos huc, ubi lactis et mellis est fluxus.”
At illi dixerunt ad eum “ubiam vero liberos nostros et uxores invenie-
mus?” Quibus ille “scitis vos plurimum praedam tulisse: ex hac igitur
uxores vobis adiungite.” Atque ista oratio grata ipsis visa est, se-
ditioque inter ipsos sedata. Tum densis palis vallum circumposuerunt
ad mentionem ipsis sufficientem; unde locus ille usque ad hoc tempus
Charax (i. e. vallum) vocatur. Monachus autem quidam ingressus insu-
lam dixit eis “si omnino cupitis in vestram potestatem redigere insulam,
sequimini me: atque ubi coniectura assecutus extendero vobis idoneam
locum ad condendam urbem, ibi condite,” abduxitque eos in locum qui
dicitur Chandax, in quo urbs eorum sita est: atque eum fossa duces
circumdediderunt. Illi urbi praefuit Apochaps, atque undetriginta Creten-
sium urbes subiegnavit, una sola non aspuignata nisi λόγῳ (i. e. verbo),
non revera, ad hoc usque tempus; unde etiam appellari tam centigie
Hypologiorum; concessit incolis ut libere peregrant Christianorum consue-
tas funciones. Illorum autem Agarenorum incessionis et expugnationis
urbium Thomas erit causa. Ceterum Apochapsidis filius erat Saipes,

ὅς ἐν Πελοποννήσῳ κατὰ τι θαλάσσης κλυδείνιον πρὸς γῆν σὺν
 τῇ τῆ ἑαυτοῦ προσηπαρεῖς, ἐν ἡμέραις τοῦ μακαρίτου Λεόντος
 βασιλέως, τηλικαῦτα δὲ στρατηγοῦντος Κωνσταντίνου τοῦ συν-
 ετόφρονος, ἐκκεράτητο, ᾧ τεσσαρακοντάπηχως τὸ ἐπώνυμον·
 οὗτινος Βάβδελ ἔτελλε ὁ Ζερκουνης σύγγonos, ὁ πρὸ τοῦ νῦν 5
 ἀρχηγῶ τῆς Κρήτης καθηγησάμενος.

Ἐν ταύτῃ δὲ τῇ νήσῳ Κύριλλος ὁ Θανμάσιος, ὁ Γορτύνης
 ἐπισκοπήσας τῆς πόλεως, ὑπὲρ Χριστοῦ ὡς ἱερεῖον ἄμωμον
 B ἐσφαγιαστο. οὗ τὸ τίμιον αἷμα μέχρι τῆς δεῦρο κατὰ τινα χῶ-
 ρον, καθὼς τινὲς φασιν, ἀνεξάλειπτον συντετήρηται· καθ' ὃν 10
 οἱ εὐσεβεῖς φοιτῶντες καὶ τοῦτο σπύργῳ ἐναπομάττοντες δι' αὐ-
 τοῦ γε θεῖον μύρον ὑδραέονται καὶ κατ' οὐδὲν ἀλλοιοῦσι τὸ χρῶ-
 μα τοῦ αἵματος. ἔτι δὲ καὶ ἡ τῶν τροφίμων σεβαστῶν παιδῶν
 αὐτῆς ἐβδομάς μετὰ πολλῶν ἄλλων ταφῇ ἀφιέρωται, ἀνααιρεθέν-
 των ὑπὲρ τῆς εἰς Χριστὸν ἀδιστάκτου καὶ εὐκλεινοῦς πίστεως. 15

Καὶ δὴ ἔκτοτε κατακεράτηντο ἂν παρ' Ἀγαρηνῶν αἱ νῆ-
 σοι, εἰ μὴ βασιλεὺς Μεγαλὸς ὁ ἐξ Ἀμορίου ἔσχε φιλοεικότερον
 ἐλευθεριάσιν αὐτάς· καὶ δὴ πολυωρήσας ἐνδελιχῶς Κρατιεῶ
 τῷ στρατηγῆτι Κυβερωτῶν ἐνετειλατο πάσας τὰς ὑπ' αὐτὸν
 C ναῦς παρετοιμάσασθαι καὶ ἀπᾶραι εἰς Κρήτην καὶ σπουδῇ πάσῃ 20
 τοὺς ταύτης οὐκίτορας Σαρακηνοὺς ὀλοθρεῦσαι. ὅς ἐκεῖσε παρα-

1. κελοπονήσω L.
 τῶνης L.

4. τεσσαρακοντάπηχως L.

7. ὅς γορ-

Saipae autem Babbel, qui in Peloponneso tempestate quadam maris ad
 terram cum nave sua allisus, temporibus beati Leonis imperatoris, duce
 Constantino illo prudente, captus fuit, cui cognomen τεσσαρακοντάπηχως
 (i. e. quadraginta cubitorum). Huius autem Babbel erat Zereunes fra-
 ter, qui ante istum qui nunc est duces Cretae praefuit.

Porro in hac insula Cyrillus ille admirandus, qui fuit Gortynae ur-
 bis episcopus, pro Christo velut immaculata bestia fuit immolatus. Cuius
 pretiosus sanguis usque ad hunc diem quaedam in loco, ut quidam aiunt,
 indelebilis conservatur: quem locum pili homines frequentantes illumque
 sanguinem spongiis affricantes per eum divinum unguentum hauriant et
 nullatenus colorem sanguinis immutant. Praeterea etiam alumnorum ve-
 nerabilium et filiorum eius insulae septenarius, cum multis aliis, sepul-
 tura consecratus est, qui interfecti sunt pro fide in Christum indubitata
 et pura.

Et sane ab illo tempore mansissent in potestate Agarenorum insulae,
 nisi imperator Michael Amoriensis tantopere studuisset eas liberare. Ita-
 que cum esset assidue sollicitus, Cratero praefecto Cybereotarum prae-
 cepit ut omnes quas sub se haberet nares instrueret et in Cretam pro-
 ficiat et atque omni studio Saracenos eam inhabitantes exterminaret.

γερόμενος σὸν ναυσὸν ὁ κατ' αὐτῶν πόλεμον ἤρεν ἐξ ἀνατολῆς ἤλθου μέχρι τῆς δόσεως, καὶ κατὰ τοσοῦτον αὐτῶν ἐκυβέλευσεν ὥστε πάντας καὶ ἀναιρήσειν βεβούλητο. ἀλλὰ κακοὶ ἀρχηγοὶ συνόντες αὐτῷ οὐκ εὐβούλως ἀνέστειλαν εἰρηκότες “ἡμεῖς γε πάν- 5 τας ὑποπίσαντες, οὐκ ἔτι πάντως οὗτοι τολμήσειαν τοῦ λοιποῦ πρὸς ἡμᾶς ἀντιτάξασθαι. ἤδη νῆξ τελέθει, κατὰ τὸν ποιητὴν ὤγαθόν και νυκτὶ πιθέσθαι. δυσπεφόρηκε γὰρ ὁ λαός. ἄγωμεν εἰς τὰς ἡμετέρας σκηνάς, καὶ πρώτας ἐπιλαμπούσης ἀφιξώμεθα και κατάσχωμεν αὐτούς.” και δὴ τοῖς ῥήμασιν αὐτῶν φρεναπα- D 10 τηθεις πρὸς τὰς σκηνὰς αὐτῶν σὸν αὐτοῖς ἐπανέλυσεν. μηδαμῶς δὲ πεφροντικότες τῶν πρὸς σωτηρίαν ἀσφαλειῶν, ἀλλ' ἔπιτάσαντες δυστυχῶς πολλῶ τε κόπῳ κατεννασθέντες και θανάτου ἕπνευ ὑπνώσαντες, ἐπελθόντες νυκτὸς οἱ ἐχθροὶ σιδήρειον ἕπνον τῶτοις ἐπήγαγον· οὐδ' εἰς τῶν ἐκέεισε παρόντων τουρμαρ- 15 χῶν ἢ ἀρχόντων πολεμικῶ ἐπιβῆναι πλοῖον δεδόνητο, μόνου τοῦ στρατηγοῦ αὐτοῦ ἐμπορικῶ ἐπιβάντος και ἀποπλέυσαντος. περὶ οὗ μεμαθηκὸς ὁ τῶν Ἀγαρηῶν ἀρχηγὸς δυσὶν ὀλάσει λαβῶν ἐπεβίβασε και αὐτοῦ κατεδίωξεν ὄπισθεν, και πρὸς νῆσον τὴν Κῶ τοῦτον κατέσχευ (φεῦ συμφορᾶς) και ἐν αὐτῇ ξύλω κρε- 20 μάνυσεν. ὄθεν ἀνέκαθεν και μέχρι τῆς σήμερον ἢ τῆς Κρήτης V. 23 νῆσος κεκράτῃται παρὰ τῶν Ἀγαρηῶν, ἐξ ἧς τοῖς Ῥωμαϊκοῖς ὄροις ἐπισυρρέουσιν.

2. και ante κατὰ om. L.
14. οὐδεὶς L.

7. πιθέσθαι L.

15. σιδήρειον L.

Qui postquam eo pervenisset cum septuaginta navibus, cum illis bello conflixit ab ortu solis ad occasum, superavitque adeo ut omnes interficere cogitaret. Sed ignavi duces, qui erant apud ipsum, pessimo consilio repraesentunt eum, dicentes “cum nos universos illos satis afflixerimus, haud amplius audebunt deinceps acie congressi: et iam nax humida caelo praecipitat, secundum poetam, suadentque cadentia sidera somnos. Indignatur enim populus. Eamus in tabernacula nostra, et mane illuc veniamus veniamque eosque opprimemus.” Atque his verbis deceptus in tabernacula cum ipsis discessit. Ceterum nihil sollicitus de tutanda salute sua, sed supinos malo suo fato magnaque defatigatione sopitos ac mortifere somno oppressos aggressi nocte hostes ferreum somnum illis induxerunt. Nemo ex praesentibus turmarohis aut praefectis bellicam navem conscendere potuit: solus dux mercatorum nactus enavigavit. De quo certior factus Agarenorum dux duabus navibus viros impositis, eumque a tergo persecutus est atque apud insulam Co comprehendit (o calamitas!) et in ligne suspendit. Unde ab illo tempore usque ad hodiernum diem Cretae insula tenetur ab Agarenis, ex qua Romani imperii fines invadunt.

Genesius.

4

Ἐἴτα εὐρίσκειται τις πολύφρων ἀνὴρ φῆτι Ἰσραηλῆος τὸ ἐπὶ νυμον, καὶ προστάξει βασιλικῇ διὰ τῆς αὐτοῦ εἰσηγήσεως ἀθροίζεται ναυτικὸν στρατολόγημα γενναυδέτατον, οἷς ἀνὰ μ' χρυσοῦ ἐπιδίδοται νομίσματα, καὶ "οὐκ ἄλλως γένοιτο τόδε," εἰ μὴ ταῦτα κομίσουσιντο, διεγόρευον. οἱ δὲ ἄλλοις ἐξ ὧν ἐπιβατέουσιν συντες καὶ ναυαρχὸν αὐτὸν κεκτημένοι τὴν ἐλευθερίαν πολλὰς ἐχορήγησαν· οὗς τεσσαρακονταρίους τὸ ληφθέν προσωνόμασεν.

Μιχαὴλ δὲ ὁ βασιλεὺς κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς αὐτοῦ βασιλείας παντελεῖ ἀγροικία ἢ τῇ σκηπτουχία καλλωπιζόμενος περὶ τῶν Β θείων εἰκόνων ἐδημηγόρησε τὸ ἐκάστῳ δοκοῦν ἀπεργάζεσθαι· 10 ἀλογοιστεύων δὲ μετὰ ταῦτα πρὸς διπλόην ἀποτραπεῖς, Εὐφροσύνην, Κωνσταντίνου τὴν θυγατέρα τοῦ κατακριθέντος τυφλότητι, μονήρη βίον προσηκαμένην, πρὸς τὰ ἀνάκτορα εἰς γαμήτην μετηγάγετο, καὶ τὸν εὐαγῆ Μεθόδιον ἀδίκως τιμωρησόμενος καθ' εἰρκτὴν ἐφυλάκισε περὶ τὴν νῆσον Ἀνδρέου τοῦ ἀποστόλου, 15 καθ' ἣν ὁ Ἀκρίτας ἐγγειοτῶν ἐμφανίζεται, οὗ ἀντικρὺ καταπρῆσαι τοῦτον οἰόμενος. Εὐθύμιον τὸν μητροπόλεως Σαρδιανῶν ἐξηγούμενον Θεόφιλος βουνεύροις χαλεπῶς ἐθανάτωσεν.

Ἐπεβίω μὲν Μιχαὴλ τῇ βασιλείᾳ ἔτη ἡ' πρὸς ἐννέα μηνί, ἀπεβίω δὲ τῷ δυσουρίας νοσήματι ἐμπεσῶν ἐκ νεφρίτιδος ἐπι- 20 θείσεως.

1. φῆτι B, φῆτι L. 2. αὐτοῦ B, αὐτῆς L. 6. νῆσοις
πολλαῖς B. 17. μητρο^ς L. 20. νεφρίτιδος L.

Postea inventus fuit vir quidam prudens, cui cognomen Ooryphas, cuius admonita iubente imperatore colligitur nauticus exercitus, in quo singulis quadraginta aurei dabantur: nec aliter fieri posse, nisi tantum accipiant, affirmabant. Qui navibus bene instructis vecti ipsumque navarchum habentes libertatem multis insulis praeberunt. His id quod acceperant nomen fecit quadragenariorum.

Porro Michael imperator initio imperii sui summa morum rusticitate quam sceptro magis sibi placens, de divinis imaginibus concionem habuit, ut quisque quod sibi videretur faceret: sed inconsulte post haec ad virtutis conversus, Euphrosynam Constantini filiam, illius qui caecitate condemnatus fuit, quamvis ea monasticam vitam assumpsisset, in regiam duxit pro uxore, sanctumque Methodium iniuste cruciatum in carcere asservavit in insula Andreae apostoli, qua vicinus Acritas conspiciatur, ex adversis eius comburere hunc cogitans. Euthymium metropolitanam Sardinorum antistitem Theophyllus bubulis nervis vehementer caesum interfecit.

Vixit autem Michael in imperio annos octo et novem menses. Obiit, cum in difficultatem urinae incidisset morbo renum eum invadente.

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Γ
ΠΕΡΙ ΘΕΟΦΙΛΟΥ ΥΙΟΥ
ΜΙΧΑΗΛ.

REGUM LIBER III
DE THEOPHILO MICHAELIS
FILIO.

Ὁ δὲ Θεόφιλος τὴν πατρῴαν ἀρχὴν κληρωσάμενος ἐν ἔτει 571, V. 24
ἰνδικτιῶνος η', ποιεῖται κατὰ Μαγναύραν σιλλέντιον, πάντας
ἐκείσε χωρεῖν ὁμοθυμαδὸν προτρεψάμενος, καὶ στὰς εἰς μέσον
ἐδημηγόρησεν "ἐπειδὴ ὁ ἐμὸς πατὴρ καὶ ὑμῶν βασιλεὺς, ὃ ἱερὰ
5 σύγκλητος, ὄρκους με διεβεβαιώκει φρικτοῖς ἀποιχόμενος, τοῖς
συνηγωνισμένοις αὐτῷ εἰς τὸ κατὰ Λέοντος νεανλευμα τῆς ἀγω-
νίας παρασχεῖν ἄξια, οὐ μεθήσειν τῆς ἐντολῆς οὐδαμῶς προτε-
θύμημαι." τούτων παρρησιασαμένων τῷ βασιλεῖ καὶ τῇ παρε-
στάσῃ συγκλήτῳ, διαρρήδην αὐτὸς ἐγκελεύεται τῷ ἐπάρχῳ "ὅπερ
10 ὁ νόμος θειοῖται ἐπὶ τοῖς ἀνθρωπίνου φόνου μὴ εὐλαβουμένοις,

Inscr. Βασιλειῶν γ', caeteris in margine positis, om. L.

Theophilus autem paternum imperium hereditate adeptus anno mundi sexies millesimo trecentesimo tricesimo octavo, indictione octava, in Magnaura concionem habuit, omnibus illic ire unanimiter iussis, atque in medio consistens verba fecit. "Quandoquidem meus pater et vester imperator, o sancte senatus, moriens iureiurando me obstrinxit horribili ut adiutoribus eius in facinore adversus Leonem dignum operae pretium tribuam, handquaquam negligere illud praeceptum in animum induxi." Illis libere professis ad imperatorem et ad senatum adstantem, palam ipse mandat praetori "quod lex praecipit super his qui hominis caedem

B τοῦτο δρῶν διωνάστηθε, ἄλλως τε πρὸς αὐτὸν βασιλέα, ᾧ χρῆσις παρὰ θεοῦ τῆς βασιλείας ἐπιβραβεύεται.” καὶ τὸ θεοπιωθὲν ἐτοιμῶς ἐξείργασται.

Ἐγκρατῆς δὲ τῶν σκήπτρων Θεόφιλος γεγονὼς ὄλωσ αὐτὸς κατ’ Ἀγαρηνῶν ἐστρατεύειν ἐπείγεται, πολυανδρία θαρρῶν καὶ 5 ἀριστέων ἀνδρῶν ἐπισυλλογῆ. καὶ γὰρ εἶχε μεθ’ ἑαυτοῦ καὶ Μανουὴλ τὸν γεννάδα τῶν Ἀρμενίων, οὗ κλέος τῆς ἀνδρείας κατὰ πᾶσαν Συρίαν καὶ Ῥωμαϊκὴν ἐπικράτειαν, πολλῶ δὲ μείζον καὶ εὐσεβείας, καθ’ ἣ ἡ τῶν πραγμάτων παραδηλώσει ἀλήθεια, σὺν **C** αὐτῷ καὶ τὸν ἐκ Περσίδος Θεόφοβον, ἄνδρα θεοσεβῆ καὶ πολ- 10 λῆς ἐχόμενον ἀρρενωποῦ καὶ παλαιῆς λογιότητος, ὡς πάλαι Μωυσῆς Ἰησοῦν τοῦ Ναυῆ καὶ Χάλεβ τοὺς γενναιοφρονας, καὶ τούτοις τῆ καθ’ ἡμᾶς εὐσεβεία οὐ θεοφιλῶς ἐπεκέρχρητο· δι’ ὧν ποτὲ μὲν τῶν ἐξ Ἀγαρ κατέσχευε, ποτὲ δὲ τῶν δυστυχημάτων ἀντείχετο, ἀφράστοις θεοῦ προμηθεύσει τοῦ πάντα σοφῶς δι- 15 **V. 25** θύνοντος. ὅθεν τῶν Ἀγαρηνῶν ποτὲ περιγεγονότων τοῦ βασιλέως, ἐπέπερ νίκη θεοῦ ἐν γούνοσι κίτται, καθάπερ ὁ ποιητῆς ἀπεφίγητο, μόνις παρ’ αὐτῶν διασέσωστο, εἰ καὶ πολλῶν τῶν Περσῶν διὰ γε τὰς ἡττας τοῖς Ἀγαρηνοῖς προσετίθεντο, καὶ ἐπαυλιόστον τῷ ἄνακτι, αὐτὸς δπηνίκα πρὸς ἀντιπάλους ἐξήκει, 20 οὐχ ἤμισυ τῷ στέργειν αὐτοὺς τὸν Θεόφοβον.

1. χρόσις B. 4. ὄλωσ L. 7. γεννάδα L. 12. κατὰ L.
 ibid. fort. καὶ τούτων τῆ. Berglerus expressit ἡ — εὐσεβεία, no-
 stra religio. 18. πολλοὶ B. 21. τῷ στέργειν B, τὸ στέρ-
 γειν L.

non verentur, ad id exsequendum surge, praecipue ipsius imperatoris, cui divinitus id datum ut sit unctus domini.” Itaque ut praecceptum ita prompte perfectum fuit.

Porro potitus sceptro Theophilus omni studio adversus Agarenos expeditionem parat, multitudine virorum fretus et coetu fortissimorum hominum. Etenim habebat secum Manuelem etiam illum strenuum ex Armenia, cuius fortitudo celebrabatur per omnem Syriam Romanamque ditionem, sed multo magis pietas in deum, prout rei veritas declarabit; cum illo et Theophobum, pium virum multaue praeditum virili et anti-qua facundia; quemadmodum olim Moses Iosnam filium Num et Chaleb strenuos viros secum habuit; quanquam horum pietate christiana non ad placitum dei usus est: per quos aliquando quidem Agarenos vicit, aliquando autem calamitates et clades accepit, imperacrutabili dei consilio omnia sapienter gubernantis. Unde cum Agareni aliquando viciissent imperatorem, quandoquidem victoria in manu dei est, agro ab illis evasit incolomis, quamvis multi ex Persis propter clades ad Agarenos deficerent, qui tamen rediebant ad imperatorem, cum ipse adversus hostes proficisceretur, eo potissimum quod ipsi diligerent Theophobum.

Τοιαύτη δὲ ἦ κατὰ τοῦτον ἀπὸ διαφόρων κατὰ διαδοχὴν
 διάφορος κατὰ τι πάντως ἀπομνημόνευσις, ὡς τοῖς ἱστοροῦσι
 πρὸς ἀκριβολογίαν ἐξείδιστο. ἐπειδὴ τὰ ἐγκόσμια πάντως κατὰ
 ῥοὴν καὶ ἀπορροὴν καθεστῆκεσαν, καὶ διαφθοραὶ φύλων αἰτίας
 5 τισὶ κατὰ διασπορὰς παρυφίστανται, ὄθιν καὶ τοῦ Περσικοῦ
 ἔθνους, πάλαι μὲν τὸν σκηλίτην βίον περιπεπονημένου καὶ δέρεσι
 κατὰ περιστολὴν τὴν ἀπορίαν ἢ τὸ γενναῖον ἐπιδεικνυμένου, ἔτι B
 δὲ ταῖς ἀνδραγαθίαις πολλῶν ἐθνῶν κυριεύσαντος, καὶ εἰς πα-
 ροιαν ἐξ εὐτυχίας ἀρθέντος, καὶ μετὰ τοῦτο τὰ μέγιστα δυστυ-
 10 χήσαντος καὶ διανεμηθέντος, οἷα τοῖς Ἰουδαίοις καὶ ἑτέροις συμ-
 βέβηκεν ἔθνεσιν. ἐξείδιστο δὲ τοῖς Πέρσαις τοὺς ἐαυτῶν βασι-
 λέας ἐκ βασιλείου φυλῆς ὑπέχειν ἀνάρρησιν· ἀλλὰ πολέμοις ἐν
 ἐπαλλήλοις καὶ ταῖς τῶν ἐξ ὁμογενῶν ἄλλαις ἐπαγωγαῖς κατὰ τὴν
 πατρίδα παντελῶς τῆς βασιλικῆς σειρᾶς ἐκλιπούσης, ἐν ἀμυχα-
 15 νία τε περὶ τούτου διατιθεμένων καὶ δι' ἐρεύνης ἐμμεριμνῶντων,
 παρά τινος ἰδηλοποιήθη αὐτοῖς τῶν ποτὲ ὑψηρευσημένων τινὶ C
 τῶν κατὰ βασιλικῶν γένους συνάφειαν πολλαχῶς εἰς πρεσβίαν
 ἡκόντων Κωνσταντίνου τῆ πόλει, ἐκεῖσ' ἔγε τὸν εἰς ζήτησιν εὐρη-
 κέναι, εἰ καὶ μὴ ἐκ νομίμων γάμων, ἀλλ' ὁμως γεννηθέντα τοῦ
 20 πρεσβείως. ὄθιν παρεισδύντων αὐτῇ τῶν περὶ τούτου διατετα-
 γμένων κρύφα καταστοχάσασθαι, καὶ ἀναγνωρισάντων τὸν ρεα-
 νίαν (συγκυτῶκει γὰρ τῇ τεκούσῃ ἐν ταῖς κατὰ τὴν Ὁξείαν δια-

4. διαφθοραὶ B, διαφοραὶ L.

6. δέρεσι L.

8. κυριευ-

οσ
 σάντων L.

18. γε] τε L.

Talis autem est de isto diversorum per successionem diversa aliqua-
 temus commemoratio, ut accuratioribus historicis usitatum etiam diversa
 tradere. Quandoquidem haec mundana in fluxu et defluxu sunt, etiam
 interitus nationum per dispersiones quibusdam de causis existunt: hinc
 etiam Persicae gentis; quae olim quidem in tabernaculis vixerat, pellium
 amicta inopiam suam aut tolerantiam ostentans, posteaque rebus fortiter
 gerendis multis gentibus dominata erat, atque ad insolentiam ex secunda
 fortuna elata, deinceps maximas calamitates perpessa et dispersa fuit,
 qualia Iudaeis aliisque gentibus acciderunt. Consueverant autem Persae
 suos reges ex regia stirpe creare: sed cum bellis crebris et assiduis,
 aliisque civilibus et intestinis calamitatibus regia familia in patria defec-
 cisset, ipsique in angustiis essent et de inquirendo solliciti, significatum
 est ipsis a quodam qui ministraverat aliquando cuidam ex his qui genus
 regium attingebant, saepe ad legationem prefectis Constantinopolin, ibi
 se cum invenisse qui quaerebatur, quamvis non ex legitimis nuptiis, le-
 gato tamen progenitum. Proinde cum clam irrepissent in eam ad inve-
 stigandum et agnovissent adolescentem (habitabat enim cum genitrice in

τριβαῖς, αἱ τοῦ Βοοσπόρου καὶ τοῦ Κέρως Βύζης θυγατρὸς Βέ-
ζαντος ἀντικρὺ τούτου καὶ ἄνωθεν καθεστήκασιν) οὐκ ἐκ τῶν
ἐκτὸς μόνον κατὰ συμβεβηκὸς εἰκασμάτων, ἀλλὰ μὴν καὶ ἐξ αὐ-
τῶν τῶν ἐποουσιωδῶν ἰνδαλμάτων καὶ φρενῶν καὶ ψυχῆς ἕξιάς τε
D καὶ καταστάσεως, τὸ κατ' ἐγγένειαν βασιλικόν τε καὶ εὐπρεπὲς 5
συνωδὰ παριστῶντων, καὶ τῆς κατὰ γειτονίαν ἐπιμαρτυροῦσης
τὸ ἀληθὲς δμιλίας, ἐπειδὴ τὰ κατ' αὐτὸν εὐθέως καὶ μέχρι τῶν
δεσποτικῶν ἀκοῶν ἐληλύθει, εὐδόκησάν τε χάριν τῆς τοιαύτης
γε σκήψεως [καὶ ὑποτετάχθαι αὐτοὺς] τοῖς Ῥωμαίοις ἐπικηρου-
κεύεσθαι ἔθνος τὸ Περσικὸν ἀναγκαιώς, καὶ ὑποτετάχθαι αὐτοῖς 10
εἰς σπονδὰς ἕκον εἰρηνικῆς τελειότητος. ὥνπερ ἠκουτισμένων
τοῖς ἐν Περσίδι ἐκ τε τῶν εἰς ἀποστολὴν προσηκόντων καὶ τῶν
διὰ τὸν Θεοφόβου δῆθεν βασιλεῖ γε συναξιούντων, ἀσπασθὲν
E ἐλογίσαντο τῆς οἰκίας χώρας ἀπαναστεῦσαι καὶ προσχωρήσειν τῇ
Ῥωμαίδι, ὅπως τοῦ κατὰ γένος ἀρχηγοῦ ἐπιτεύξοιντο, καὶ μάλιστα 15
ὅτι καὶ ὁ Περσῶν ἀρχηγὸς Βάβεκ ἀποστήσει τῇ πρὸς τὸν
ἀμερμανουῆ ἐπὶ ε' ἔτεσι κεκορῦφωτο, ὧν ἀναμεταξὺ μέγιστοι
πόλεμοι συμβεβηκότες καὶ ἠττηθεῖς ὁ Βάβεκ εἰσῆμι ἐν χιλιᾷσιν
ἐπτά πρὸς τὴν Ῥωμαϊκὴν ἐπικράτειαν, κατὰ πόλιν Σινώπην ἀνε-
V. 26 ρενῶν τὸν Θεοφόβου πατέρα, παρὰ Πέρσαις πᾶν τιμώμενον, 20
Ῥωμαίων ὄντα τοῖς καταλόγοις· ὃν ὁ Βάβεκ κατελιηφῶς ἐγγύας
τε παρὰ βασιλείως δεξάμενος τὸν ὑπ' αὐτὸν γε λαὸν καὶ ἑαυτὸν

8. ἐδάκησεν τε L.
Symeon logoth. p. 415 D.

13. συναξιόντων L.

14. προσχωρήσει

15. τοῦ καταγένους L, τοῦ κατὰ
γένους Symeon.

21. ἐν τοῖς B.

illis quae sunt ad Oxiam mansionibus, quae Bosphoro et Cornu Byzae filiae Byzantis e regione sunt sitae) non ex externis solum et accidentibus notis, sed etiam ex illis essentialibus indicis mentis et animi habitusque et affectionis, nobilitatem generis regumque deorum congruenter representantibus, vicinae etiam conversatione testificante rei veritatem, cumque de eo fama statim etiam ad imperatorias aures pervenisset, visum est eis propter hanc causam [et ut subicerentur] ut cum Romanis per legationem gens Persica ageret, et ut his subicerentur ad foedera pacis solidae venerunt. Quibus auditis in Persia, cum ex illis qui legationis nomine venerant, tum ex iis qui propter Theophobum idem quod imperator postulabant, rem optatam putarunt patria migrare et ad Romanam ditionem concedere, ut generis regii ducem nanciscerentur; ac vel maxime quod et Persarum dux Babec defectione ad ameramnonem per quinque annos contineretur, quo spatio, cum maxima bella accidissent victusque fuisset Babec, ingressus fuit cum septem millibus in Romanam ditionem, apud urbem Sinopen investigans patrem Theophobi, apud Persas valde honoratum, Romanis militantem: quem cum Babec invenisset atque ab imperatore securitatis fidem acciperet, eam cui prae-

τῷ βασιλεῖ ὑπήκοον τέθεικεν. ὁ δὲ βασιλεὺς Θεόφιλος τὸν μὲν ἐγγενῆ νεανίαν Θεόφοβον καταγεραίρει πατρικίῳ τῆτι καὶ τὴν ἑαυτοῦ ἀδελφὴν· τούτῳ πρὸς γάμον ἐκδίδωσιν, τῷ τε Ῥωμαϊκῷ πολιτεύματι τοὺς Πέρσας συναριθμῆσας ἀξιωμαίων τε βαθμοῖς καὶ 5 στρατείας πρὸς ἀγχιστεῖαν τε Ῥωμαίων ἐν γάμοις ἀριόζεται, εἰ καὶ τὸν Θεόφοβον ἀναίρει μετὰ ταῦτα δολιωσάμενος.

Ὡς δὲ τινες, καὶ ἄλλως τὰ κατὰ Θεόφοβον διιστόρηται, ἢ τῶν λεχθέντων τελοῦσι παρόμοια, ἀπαρῆλλακτα δὲ οὐδαμῶς, B κατὰ τὸ διάφορον τῶν ταῦτα διεξιόντων τῆς τε αὐτοψίας καὶ τῆς 10 πρὸς ἑτέρους ἐν διηγῆσει μετοχετεύσεως. ἐκ Περσῶν τοίνυν ἀπαναστὰς ὁ πατὴρ Θεοφύβου βασιλικῷ αἵματος προενηνεγμένος εἰσήει τῷ Βυζαντίῳ πενόμενος, καὶ κατὰ μισθαρλίαν ἐξυπηρέτει τινὶ γυναικὶ ἣ τὸ κληλέυειν εἰς ἐργασίαν παρῆν. ἐπὶ μακρὸν δὲ καθουπουρησάσας αὐτῇ, ἔρωτι τούτου περικατάληπτος γίνεται, 15 καὶ πρὸς ἠδονὴν συμβιβάζεται· ἐξ οὗ συνειληφυσῖα ἑγγάστριον ἄρρεν ἐκτέκεν. τῶν οὖν ἐκ Περσίδος κατὰ διαφόρους χώρας μεμερισμένων, τούτων τινὲς ἀστρονομίαν μετήσαν· αὕτη γὰρ τούτοις τῶν ἄλλων τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν προτετιμῆται εἰς τὸ ἀκριβὲς ἐκπεποιημένη, καὶ ὕλλαι τυχὸν μαντικαὶ τε καὶ προγνω- C 20 στικαὶ μέθοδοι· δι' ὧν ἴσως διεγνώκεισαν περιεῖναι Κωνσταντίνου τῆ πόλει Θεόφοβον. ἐνθὲνδε προσιόντες τῷ τηρικαῦτα διέποντι

11. προσηγμένος L.
Symeon p. 416 B.

18. γυναῖκι L.
19. ἐκπεποιημένη L.

15. συμβιβάζεται Sy-
ibid. προγνωστικῶν L.

erat militum manum seque ipsum imperatori subiecit. Porro imperator Theophilus generosum adolescentem Theophobum patricia dignitate co-honestat, sororemque suam ei in matrimonium tradit, atque in civitatem Romanam receptos Persas ad dignitatum gradus et militiae cognitionem-que cum Romanis per matrimonia iungit, etsi Theophobum interfecerit post haec dolo circumventum.

Etiam aliter autem de Theophobo per historiam traditum, ita ut similia quidem dicantur iis quae diximus, minime tamen nullatenus varian-tia, pro diversitate eorum qui ea referunt, dum vel ipsi praesentes cog-noverunt vel memoria narrando ad ipsos propagata fuit. Cum e Persis excessisset pater Theophobi regio sanguine prognatus, venit Byzantium egens atque pro mercede servivit cuidam mulieri quae rem cauponariam exercebat. Cumque diu ministrasset ei, haec amore eius capitur, atque voluptatis causa coniunguntur: ex quo mulier cum concepisset, mascu-lum enixa est. Ceterum Persis per diversas regiones dispersis, nonnulli ex iis astronomiae addicti erant: haec enim ab illis praeceteris scien-tiis aestimatur, ad summam perfectionem deducta, et fortasse aliae etiam vaticinandi et futura praedicendi disciplinae; quarum ope forte cognove-rant superesse Theophobum in Constantini urbe. Proinde profecti ad

Θεοφίλω τὸ βασιλικὸν κράτος, συνεχῶς ἰδεδέητο τοῦ ἑρῆνης
 τυχεῖν ἐν αὐτῇ φανερώς μὴ διάγοντα, καὶ τούτους εἰς βασιλεία
 φανερωθήσεσθαι. ὡς οὖν ἀσμένως τοῦτο διηγήκοι ὁ βασιλεὺς,
 διὰ πάσης ἠκριβολογεῖτο τῆς πόλεως. τῆς δὲ περὶ τούτου φήμης
 πανταχόσε διαδεδραμηκυίας ἐπὶ παρεκτάσει πολλῶν ἡμερῶν, καὶ 5
 εἰς ἀμηχανίαν τοῦ ἑρυνωμένου συνεστηκότων, τῶν κατὰ γειτο-
 D νίαν τις τῶ ῥηθέντι γυναικὶ συνῶν, ὅτι συνεληφέναι παρὰ τοῦ
 Πέρσου διετεράνωτο, καθ' ὁμίλιαν τε πολλυχῶς αὐτῇ συνελ-
 θεῖν τὰ πρὸς ὑπηρεσίαν διενεργοῦντι, πυθίσθαι τε καὶ σαφῶς
 διαγῶναι ὅτι περὶ ἐκ Περσῶν εἴη, βασιλικῷ δὲ πέφυκεν αἵματος· 10
 καὶ τοῖς ἑρυνῶσι τὰ περὶ τούτου κατασημήνασθαι. τῶν δὲ τὸ
 μὲν γύναιον κατασχόντων, μεθ' οὗ ὁ Πέρσης τὴν ἀναστροφὴν
 ἐπειοίητο, καὶ ἐνδελχίστερον ἀσφαλῶς διεξετασάντων τὴν τοῦ
 ἑρυνωμένου διαγωγὴν, τὸν μὲν τῇ γυναικὶ συνελθόντα προτετε-
 λευτηκέναι διεμαρτύρατο, τὸν δὲ ἐκ τούτου προενηγεμένον κατὰ 15
 συζυγίαν ἕρρενα παῖδα τούτοις ἐδείκνυεν ἐπὶ θυσι καὶ εἰ καθ' ἡλι-
 E κίαν χρονίζοντα ἔτεσιν. ὄνπερ κατ' ὅμην ἴοντα μετὰ καὶ τῶν
 συνόντων αὐτοῖς κατειληφότες Περσῶν, ἐπέπερ αὐτὸν ἐκ τε τοῦ
 βασιλικῷ ὁμοιώματος ἐκ τε τῆς κατὰ Κῦρον γρυνότητος συμβο-
 λαιωσίμενοι καὶ ἕξ ἄλλων τινῶν τῶν ἐφομαρτηκότων αὐτῷ, τοῖς 20
 τούτου ποσὶ προσεκύνησαν καὶ ἀνηρημένοι πρὸς βασιλεία ἡγά-

6. γειτονίαν L.
 ἔγνωσαν αὐτόν.

12. καταστοχώντων L.
 20. ἐφομαρτηκότων L.

18. fort. ἐπέπερ

Theophilum tunc imperium administrantem, instantiter petierunt ut sibi fieret facultas quaerendi illum qui palam in ea urbe non versaretur: ipsos autem regi indicaturos esse. Quibus lubenti animo auditis imperator per totam sciscitatus est urbem, famaue de ea re utique pervulgata spatio multorum dierum, in angustia super eo qui quaerebatur iam constitutis, quidam ex vicinia praedictae mulierculae coniunctus exstitit, a quo significabatur eam ex Persa concepisse, seque cum illo saepius conversatum, cum in ministerii functiones perageret, atque audivisse certeque cognovisse illum ex Persia esse regioque sanguine cretam: isque fertur quaesitoribus omnia de illo indicasse. Cum illi porro mulierem arripuissent cum qua ille Persa consuetudinem habuisset, atque diligenter accurateque percontati essent de eius qui quaerebatur vivendi ratione et mansione, eum quidem qui cum muliere consuetudinem habuisset iam mortuum esse testabatur: qui autem illo pregnatus esset ex ea consuetudine, eum ostendebat filium duodecimum aetatis annum agentem. Quem in conspectum ipsorum progressum ceterorumque qui cum ipsis erant Persarum, ut cognoverunt, de eo ex regio characterē et ex aduacitate nasi, quae in Cyro fuerat, coniecturam facientes aliisque ipsum comitantibus, ad elus pedes adorarunt assumptumque ad imperatorem

γοντο. ὅστις θεασάμενος αὐτόν, καὶ τὴν τεκοῦσάν προσηκάμε-
 νος, πεπυσμένος τε, ὁ πρὸς γάμον Πέρσης αὐτῇ συνιῶν τίς ἄρα V. 27
 ὑπάρχοι καὶ πόθεν ἐκτέθραπτο, ταύτης παρεθλοῦτο ὡς ἀπὸ
 Περσῶν εἶη τῆς γενεᾶς, εὐγενείας τε βασιλίδος ἐξέχρισθαι. τοί-
 5 ταις κατ' εὐθυμίαν ὁ αὐτοκράτωρ διατεθείς τὸν μὲν Θεόφοβον ἐν
 τοῖς βασιλείοις ἐσκήνωσεν ἀνυτροφῆς τε προσηκούσης καὶ τῆς
 κατὰ μαθητεῖαν ἡξίου παιδείουσεως· ὁ δὲ φύσεως εὐκλήρια, οὐχ
 ἤττον δὲ καὶ μεγαλοπρεπεῖα συνδιαιτώμενος, εἰς ἕκρον ἦκεν ἐλ-
 λογίμου παιδείουσεως, ὡς ἐντεῦθεν παρὰ τῷ βασιλεῖ πλείστα
 10 στεργόμενος εὐμοιρῆσαι πατρικίότητα, δορυφορίας τε καὶ σβα-
 σμότητος περιδόξων, ἀλλὰ μὴν καὶ τῆς κατὰ θεραπείαν πολυτε-
 λοῦς καὶ ἱκανοτάτης, ἐφάψασθαι. διὰ τοι τοῦτο ὁ μὲν βασι-
 λεὺς τοῦς Πέρσας ἐκ τούτου ὡς νεανικοὺς ἐν πολέμοις καὶ μεγα- B
 λόφρονας ἐπιστάμενος τοῖς στρατιωτικαῖς ἀναγράφεται κώδιξιν,
 15 καὶ τούτοις Περσικὸν σύλλογον ἐγκατέστησε, καὶ αὐτοὺς ταῖς
 Ῥωμαϊκαῖς στρατοπεδαρχίαις συνηριδμῆσθαι προσέταξεν.

Ὅδ' κατὰ τῶν Ἰσμαηλιτῶν πολλαχῶς ἐφοδεύοντος, τοῦ
 Θεοφόβου αὐτῷ συμπάροντος, ἐπὶ τοσοῦτον τῷ πρὸς αὐτὸν πόθῳ
 τοὺς Πέρσας θαρρύνεσθαι καὶ θυμηδία διακινῆσθαι, ὡς μόνους
 20 τὸν κατὰ τῶν Ἀγαρηῶν ἡγήσθαι πόλεμον, τρέπειν τε τούτους
 ἐξ ἀπητήτου δυνάμει· ἐφ' οἷς μεγαλοψυχήσας ὁ ἄναξ καὶ τῇ
 ἀληθείᾳ τῶν ἀποβάντων τεταρρηκῶς ἡγεμονεύειν ἐν Πέρσαις τὸν
 Θεόφοβον προτεθύμητο. τοῦ οὖν βασιλέως κατὰ τινα πρόφασιν

14. κώδιξιν L.

18. τῷ] τὸ L.

20. τὸν] τῶν L.

duxerunt. Qui illum conspicatus, accersita matre atque interrogata quis ille fuisset Persa qui coniugii causa cum ipsa fuisset, et unde prognatus, ab ea edocebatur illum ex gente Persarum fuisse et ex regia familia. Quibus laetatus imperator Theophobum in aula habitare edue- rique congruenter et in disciplinis erudiri iussit. Is porro ingenii felicitate nec minus convicta splendido et magnifico utens ad summam erudi- tionem pervenit, ut proinde ab imperatore plurimum diligeretur patri- ciamque dignitatem consequeretur, comitatum item et venerationem illu- strium, nec non ministrorum copiam sufficientissimam. Hinc imperator Persas fortes esse et strenuos persuasus in militares numeros retulit Per- sicamque legionem ex iis constituit ipsosque Romanis exercitiis annu- merari iussit.

Qui cum Ismaelitas saepe invaderet una cum Theophobo, Persae ex amore erga illum tantam fiduciam coeperunt tantaque delectatione exhi- larati sunt, ut soli in se susciperent bellum adversus Agarenos, eosque profligaret invicta virtute: de quibus imperator bonum animum habens ac veritate eventum fretus, praecesse Persis Theophobum voluit. Cum

- C *διεσπουδακνία ἀναγκαίως πρὸς τὴν βασιλεύουσαν ἀναλύσαντος, τῷ δὲ Θεοφόβῳ τὰ τῶν Περσῶν ἐγκεχειρηκότες διαδέσθαι στρατηγικῶς τὰ στρατεύματα, εἶτα πρὸς τὴν βασιλῖδα τοῦτον ἐπανέλ-
ναι κελεύσαντος, εἰς ἀτοπίαν οἱ Πέρσαι προκεχωρήκισαν ἐκ στα-
σιόφρονος διαδέσεως, καὶ μὴ ἐκόντα περιστοιχίσαντες ἐν μέρεσι 5
παράλλοις τῆς Παφλαγονίας (ἣτις ἀπὸ Παφλαγόνος υἱοῦ Φινέως
τῆς τοιαύτης γῆς ἐγκρατήσαντες ἀγορεύεται) ἐν κατασχέσει τε
Σινώπης τῆς πόλεως ἢ κατὰ τινὰς Ἀμάστριδος γερονότες βασιλέα
κηρύττουσιν, ὡς ἐκ τούτου καὶ τὰ Περσῶν κινεῖσθαι ἔδιμν.*
- D *αὐτὸς δὲ δυσφόρως ἔχων πρὸς τὸ ἐγγεῖρημα, οἷα μὴ κατὰ γνώ-
μην αὐτῷ πεπραγμένον, αἰτίαν αὐτοῖς προσέπλεκε τοῦ τολμημά-
τος, δεινῶς ἀπολοφνρόμενος διὰ τοῦτο, κατεδυσώπει αὐτούς,
ἰκέτευέ τε καὶ ἐβιάζετο τὸ εὐμενὲς βασιλέως ἐξιλεῦσθαι, καὶ
ὡσπερ ἔχοι τὸ ἀληθές, μὴ αὐτῷ ἐπιγράφειν τοῦ τελεσθέντος αἰ-
τίας. οἱ ταῦτα διηκουτισμένοι ἀπογνώσει τε συσχεθέντες οὐκ 15
ἔλαττον καὶ μανιδῶμι φορῶ συνειλούμενοι, σὺδαμῶς τῷ συμβου-
λεύματι πειθόνται, καὶ κατὰ τὸ ἀρέσκον αὐτοῖς εὐτρεπίζονται.
τοῦ δὲ Θεοφόβου λαθραίως διαπεμψαμένου πρὸς βασιλέα, ἐγ-
Γ *γράφους τε καὶ ὄρκους καὶ φρικωδεσιτάτους ἐπισχυριζόμενον ὡς οὐ
τῷ τολμηθέντι πάντως αὐτὸς κατητίωτο, παρὰ δὲ τῆς τῶν Περ-
σῶν εὐηθείας ἢ φιλευνοίας τοῦτο πεπρωχθαι, φιλανθρώπως ὁ**

1. *διεσπουδακνία* L. 2. *ἐγκεχειρηκότες* L. 4. *προσευχα-
ρήμισαν* L. 5. *περιστοιχίσαντες* L. 11. *πεπραγμένων* L.
12. *ἀπολοφνρόμενος* L. *ibid.* immo καὶ *ἰδυσώπει*. 15. *διη-
κουτισμένοι* L.

autem imperator propter causam quandam urgentem necessario in impe-
ratoriam urbem proficiscens Theophobo rem Persarum demandasset, ut
exercitibus auctoritate ducis praecesset, deinde in imperatoriam urbem
reverti iussisset, ad insolentiam prolapsi sunt Persae animo rebellandi,
atque invitum circumstantes Theophobum in maritimis partibus Paphla-
goniae (quae a Paphlagonie filio Phinei illius terrae olim domino sic ap-
pellatur), cum iam Sinopen urbem aut secundum aliquos Amastrin occupa-
rissent, regem declarant, ut ab illo renovaretur Persarum consuetudo.
Porro ipse aegre ferens eorum conatum, quoniam non ex voluntate sua
agebatur, reprehendebat eorum facinus vehementer lamentans, eoque
ipso flectere illorum animos volebat, obsecrabatque et cogebat ut bene-
volentiam imperatoris sibi ipsis reconciliarent, et quemadmodum re vera
comparatum sit, causam facti sibi ne adscriberent. Qui his auditis de-
speratione capti, nec minus furioso quodam impetu concitati, nequaquam
eius consilio obtemperant. Ceterum cum Theophobus clam misisset quos-
dam ad imperatorem, et horribili iureiurando scriptis concepto conten-
deret se patrati facinoris auctorem non fuisse, sed Persarum stultitia et
nimia benevolentia id fuisse factum, imperator humanum et clementem

βασιλεὺς ἐδμενίζεται καὶ ἐπωμότοις αὐτῷ τε καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ κατεγγυᾶται πιστώσειν ἄρεσιν· οἷς πεπληροφορημένοι καὶ τῶν ἐσφαλμένων προσδεξάμενοι λύτρωσιν τῆς Σινώπιδος πόλεως ἢ Ἀμαστρίδος ἐξεδήμησαν. ὧν τὴν μὲν κλῆσιν ἐξελιγμένοι Σινώ-
5 πης ἀπὸ τινος τῶν Ἀμαζόνων, αὐτῆς δειμαμένης, τὴν δὲ τὸ πρὶν Κρωῦνιν ὀνομασμένην ἐκ τινος Περσίδος Ἀμαστρίδος θυ- V. 28
γατρὸς Ὄξυάρτου ἀδελφοῦ Λαρείου, ἥτις συνοικήσασα Διονυσίῳ τῷ Ἡρακλείδῳ τυράνῳ, ὑπ' ἐκείνῳ οὖσαν τὴν πόλιν ὑπὸ τῆς συζύγου ὀνομακέναι.

10 Καὶ ὁ μὲν Θεόφοβος τῷ βυσιλεὶ αὐθις ἰλεωθεὶς ἐν τοῖς βασιλείοις κατώριστο καὶ τῆς πάλαι προσοίσης αὐτῷ παρὰ βασιλεῖ φιλοστοργίας καὶ εὐπαθείας ἀπέλαυεν. Περσῶν δὲ πληθύν, διὰ τὸ προϊέναι μέχρι μυριάδων γ', οὐ ταύτην ἔλευθεριάζειν συμφέρον εἶναι καὶ ἐπ' ἡδείας διάγειν τῷ βασιλεὶ κατεφαίνετο· ἐντεῦ-
15 θεν τοῖς Ῥωμαϊκοῖς θέμασι χιλιάσιν ἐπὶ δυοῖ Περσικὸς ἀριθμὸς ἀπεστέλλετο ὑπὸ χεῖρα τελειῶν τῶν κατὰ στρατηγείαν καιροῖς τεταγμένων, ἐφ' ὧν καὶ τουρμάρχει τούτων ἐπιστατεῖν διορίζοντο. B
ἀμέλει καὶ ἕως τῶν ἐνταυθοῖ χρόνων τὴν προσηγορίαν Περσῶν αἱ τῶν θεμάτων τοῦρμαι κεκλήρονται, ἐφ' οἷς διεσπάρησαν.

20 Τοιοῦτου δὲ πέρατος τὰ τῶν Περσῶν ὄλωσ τετύχηκε μετὰ τὴν στασιῶτιν κακόνοιαν οὕτω διανεμηθέντων καὶ σχεδὸν εἰς ἀφανισμόν χωρησάντων. τοῦ οὖν βασιλέως θανατηφόρου νόσφ

5. αὐτὴν δειμαμένης Symeon logoth. p. 422 C. 8. τῆς] τοῦ L.
14. εἶναι B, ἦν L. 17. τουρμάρχας L. 21. στασιώτην L.

se praestat, ac iureiurando firmata fide ipsi quique cum ipso essent promittit veniam. Quibus satis persuasi et credentes, delictorum accepta remissione, a Sinope urbe aut Amastride discesserunt. Quarum illam quidem nomen accepisse dicunt a Sinopa quadam, una ex Amazonibus, cum ipsa eam concidisset; hanc autem, prius Cronnam dictam, a muliere quadam Persica Amastride filia Oxyartae fratris Daril, quae cum nupta esset Dionysio Heracleae tyranno, istum sibi subiectam urbem a coniuge sua nominavisse.

Ac Theophobus quidem rursus imperatori conciliatus in aulam restituitur pristinaque benevolentia et ubertate fruitur. Persarum autem multitudinem tantam, quoniam usque ad triginta millia excrevisset, libere et licenter quidvis agere securamque esse imperatori consultum non videbatur: proinde in Romanae themata bina millia de Persico exercitu mittebantur, ut subicerentur iis qui suo quisque tempore duces constituti essent: quibus et turmarchae qui praecessent instituebantur. Et sane usque ad haec tempora cognomen istud Persarum turmae quasi hereditarium habent in thematis ad quae illi dispersi erant.

Huiusmodi finem coepta Persarum omnino sortita sunt, ipsis sic dispersis ac propemodum ad nihilum reductis. Cum igitur imperator in

περιπεσόντος ὑπεσμούχετό τις σκόπός, ἐκ ματαίας διαβολῆς χαιρε-
 κάκων, μετὰ τὴν τελευταίαν αὐτοῦ ἐπιθέσεως παρὰ Θεοφόβου σὺν
 ἅμα Πέρσαις κατὰ τῶν αὐτοῦ κληρονόμων καὶ τῶν κατ' ἐπιτρο-
 πείαν ἐκριπισθῆναι. διὰ τοῦτο καὶ πρὸς ταῖς ἐσχάταις ἤδη πύ-
 λαις τοῦ θανάτου παρεστηκῶς καθειργνύει κενθμῶσιν ἐκπέμφας
 C τοῦ Βουκολέοντος τὸν Θεόφοβον, καὶ νυκτὶ τὴν διὰ κεφαλαικῆς
 τιμωρίας περιτίθῃσιν αὐτῷ ὑπέξελουσιν, ἄθλον ἀπανθρωπίας
 ἐντάφιον ὁ δέλαιος ἐνστησάμενος. διὰ τὸ σὺν λαθραῖαν γεγο-
 νέναι τὴν αὐτοῦ τελευταίαν διαβιβόηται παρὰ Πέρσαις ἄχρι τῶν
 ᾧδε χρόνων θανάτου μὴ γεύσασθαι τὸν Θεόφοβον. 10

Εἰ καὶ ἄλλως τινὲς διειλήφασιν, ὅτι τοῦ Θεοφίλου κατὰ
 τινα περιπέτειαν δυστυχῆσαντος ἐν πολέμῳ, εἰρήκει αὐτὸν ὁ Θεό-
 φοβος συνθέσθαι μόνον μετὰ Περσῶν νυκτοπόλεμον καὶ συμμια-
 χίᾳ θεοῦ τῶν ἐχθρῶν καταδυναστεῦσαι. ἄς οὖν ἐπέπυστο περὶ
 τούτου ὁ βασιλεὺς, ἐσεύθη τὸν λογισμὸν καὶ τῷ πνεύματι ἐτε-
 D τάρακτο, ὄνειροπολῶν μὴ τι νεωτερίσασθαι βούλοιο· οὔτω γὰρ
 αὐτὸν φιλοβάσκανοί τινες ἀνεχάϊτισαν καὶ πρὸς ὑπόνοιαν ἄλογον
 ἐξεκύλισαν, φάσκοντες μὴ πεισθῆναι τῷ Θεοφόβῳ ἐφ' ᾧ ἔν λυσι-
 τελῶς ἐβεβούλητο, καθουσιώσει δῆθεν ἐνείροντες. ὃς ζήλω θεῷ
 πυρποληθεὶς καθὼς Ἡλιῶν ὁ Θεοβίτης, Θεοφίλου τοῦ βασιλέως 20
 κατεμβριθεύεται καὶ ἄλλος Φινεὶς ζηλωτῆς ἀναδείκνυται, τέμνων
 ὡς σειρομάστη τῷ λόγῳ τὴν αὐτοῦ ἄδικον ὑπόληψιν, καὶ τοῦτο

12. αὐτὸν L.

19. ἐνήροντες L.

letiferum morbum incidisset, conflabatur criminatio vana et calumniosa
 a malevolis, quasi post eius mortem rebellio a Theophobo et Persis con-
 tra heredes eius et tutores esset excitanda. Quapropter in extremis iam
 foribus mortis constitutus, missum in cavernas Bucoleonis includit Theo-
 phobum, noctuque capitalis supplicii imponit ei executionem, quasi im-
 manitatis certamen funebre instituens perditus ille. Itaque quia occulte
 fuit interfectus, percerebuit fama inter Persas usque ad haec tempora
 mortem non gustasse Theophobum.

Quamquam etiam aliter aliqui tradiderunt, Cum Theophilus casu
 quodam in bello rem infeliciter gessisset, dixisse ei Theophobum se
 solum cum Persis nocturnum proelium facturum: fore ut auxiliante deo
 hostes superaret. Quod ut audivit imperator, animo commotus et mente
 perturbatus fuit, quasi per somnum sibi fingens ne forte quid novarum
 rerum is moliretur: ita enim ei persuadebant malevoli quidam et invidi
 atque in suspicionem improbabilem concitabant, affirmantes non esse ob-
 temperandum Theophobo in illis quae praeter rem et utilitatem suaderet;
 malestatis scilicet crimine eum involventes. Qui zelo divino incensus,
 sicut Hellas Theebites, pie et graviter imperatorem increpat alterque
 Phineas zelotes evadit, secans tanquam gladio sermone suo iniustam eius

φρασιν εμφανῶς, ὡς τὴν ὄφειλὴν ὑπέξει τοῦ Χριστιανικοῦ τρο-
 παίου ἦν μὴ θεὸς συγχωρήσειεν, ἐπὶ τούτοις τοῦ βασιλέως ἀμε-
 τρία θυμοῦ χαλεπήναντος (ἦν γὰρ ὑποκεινημένος ὀργίλῃ τῇ ζέ- E
 σει, οἷα τὸν νοῦν ταῖς σωματικαῖς καχεξίαις ἐμπαθαινόμενος),
 5 καὶ τῶν συκοφαντῶν εἰς τὸ ἀληθές ἐποικοδομούντων παρὰ φύσιν
 ληρήματι· καὶ πτόησις οὐκ ὀλίγη περιστοίχισε τὸν Θεόφοβον.
 καὶ συλλέξας μεθ' ἑαυτοῦ τινὰς ἐκκρίτους ἀποιδράσκει πρὸς V. 29
 Ἄμαστριν πόλιν κἀκείσε χρονοτριβεῖ. διὸ στέλλεται πρὸς αὐτὸν
 ναύμαχος στόλος πρὸς βασιλέως, ὡς ἂν γε τὴν πόλιν κἀκείνον
 10 κατὰσχοισιν· αὐτὸς δὲ φιλόθεος ὢν κατὰ Θεόφοβον τρόπον φι-
 λενσαβῶς ἰδεδίει πρὸς Χριστιανῶν αἱματεκχυσίας χωρεῖν, ὅθιν
 ἐπείκει τῷ θεομισεῖ βασιλεῖ ἐγγύησιν σταυρικὴν ἐπιπέμποντι, καὶ
 δυστυχῶς ἀνακέκληται τῶν συμπεφωνημένων ἀλλοιωθέντων.
 τομῆς γὰρ ἔργον κεφαλικῆς, ὡς μὲν τινες, παραντίκα ἐπὶ Ὄθ-
 15 ρωφᾷ τηρικᾶντα τῆς βασιλικῆς βέβλης ἐπικρατοῦντος καθίσταται·
 ὡς δὲ ἄλλοι, καθ' ἣν ὄφρα ἀποβαθιώκει ὁ ἄναξ, τινὲ τῶν οὐ-
 κείων ἐννοσῶν διὰ νυκτὸς τῷ ἐν τοῖς τοῦ πελαγίου τόπῳ ἀπαγα- B
 γόσκι τοῦτον ἀποτυμπανισθῆναι προήγγελε.

Προσπεσόντων δὲ ἀλλήλοις τῶν στρατοπέδων ἄλλοτε καὶ
 20 τῶν ἐξ Ἰσραὴλ ὑπερσχόντων, τοῦ βασιλέως τε παρ' αὐτῶν κυκλω-
 θέντος, τὰ πρὸς κατάληψιν διεπείλητο, καὶ δὴ παρὰ μικρὸν ἦν

1. ὑπέξει L.

8. ἦν] ἦν L.

5. καὶ] κατὰ L.

ibid.

συκοφαντῶν L.

6. περιστοίχισε L.

12. ἐπήκει L.

20. ὑπερσχόντων L.

suspicionem, atque palam hoc dicit, fore ut debitum sustineat Christia-
 norum tropaei, quod deus avertat. Ad haec cum imperator immoderate
 animo irasceretur (erat enim commotior iracundo fervore, ut culus ani-
 mo ex vitiosa corporis habitudine labem contraheret), calumniatoribus
 etiam vero superstruentibus nugas naturam superantes, consternatio
 haud exigua invasit Theophobum: adsistisque ad se delectis quibusdam
 viris aufugit in urbem Amastrin cum illis, atque ibi commoratur. Qua-
 propter mittitur ad eum classis ab imperatore, ut urbem et ipsum tene-
 ret. Ceterum ipse cum esset pius, timore et amore erga deum ductus
 verebatur ad Christiani sanguinis effusionem progredi: itaque cedit im-
 plo imperatori sponsonem signo crucis munitam mittenti, atque sic male
 suo fato revocatus fuit, cum pacta conventa fuerint mutata: amputatio-
 nem enim capitis, ut quidam aliqui aiunt, statim ab Oorypha tunc vigi-
 liae imperatoriae praefecto passus est: ut autem alii, eo tempore quo
 imperator e vita decessit, cuidam scorum eunuchorum nocte abductum
 in quendam locum maritimum trucidandum inlunxerat.

Confligentibus utriusque exercitibus alio tempore, et Ismaellitis sa-
 perantibus, imperatori ab his circumvento comprehensio intentabatur, ac

δορυάλωτος και πᾶσιν ἐπέχαρτος γενησόμενος, εἰ μὴ τοὺς σὺν αὐτῷ Μανουὴλ ὡσεὶ τοιοῦτον φήσας ἐθαρσαλέωσεν.

“ἀνέρες ἐστέ φίλοι, και ἄλκιμον ἦτορ ἔλεσθε, τὰς μελίσσας αἰδούμενοι, αἱ τοῦ βασιλέως αὐτῶν θανάτου ἕως ἀνέχονται.” μεθ’ ὧν τὴν φύλαγγα διατεμῶν τῶν Ἀγαρηνῶν, 5 πεπαλαγμένος λύθρῳ πολλῷ τε και αἵματι, τοῦτον ἐξέλικυσεν. C τρὶς γὰρ τοῦτο διαπραξόμενος τῆς ἐμπερισχέσεως αὐτῷ προσελθὼν ἐξελύτρου· ἰσχοτοδινία γὰρ ἐφροστηκῶτι τῷ Μανουὴλ εἰς ἀνάρρυσιν, κἂν παρόδου εὐρείας ἐτόγγαγεν. διὸ τοῦτο μέχρι τρίτου συμβέβηκε, κἂν τάχα τῷ χυλινῷ τοῦ βασιλικῷ ἵππου 10 ἐπίδεικνεντος ἱμῶντος και προσαναρτηθέντος τινα γε τοῦ Μανουὴλ, ὃν καθ’ ἵππον ἀμπόσχετο· ἀλλ’ οὐχ οὕτως ἐξῆι, ἕως τὸ τέταρτον αὐτῷ προσίεναι και ξίφει θανεῖν ἀποφήνασθαι, εἰ οὐ τούτῳ συνένοιοτο και μὴ πανωλεθρίαν ἐκ τούτου διάδοιτο, ἕως ἐξήγαγεν. τούτου σωτῆρ μέγας ἐπεμφανίζεται, και τῇ βασιλίδι καλιμπετές 15 D μετατίθεται, και τοῦτον τιμαῖς και προσηκούσαις δωρεαῖς ἐπαμβέβηται, τὸν εὖνον ἀποδεχόμενος. ἡ δὲ τοῦ φθόνου πρὸς τοῦτον παράταξις κατ’ αὐτοῦ παροπλίζεται διὰ τῶν τῆς ἀρετῆς ἐναντιῶν, και ἐπιλοδοροῦσι ψευδῶς καθοσιώσιν στρατηγεύοντι· ἧς ἐνηχηθεὶς οὗτος τὰ πρὸς ἀποστασίαν ἐπιτετόλμηται, και φυγαδεῖα πρὸς Ἀγαρηνοὺς μετοικίζεται, και δόξαις περιφανέσι πρὸς

8. ἰσχοτοδινία L.

18. τούτῳ B, τοῦτο L.
an οὕτω?

9. διὰ τοῦτο L.

14. πανωλεθρίαν L.

12. ὃν] ὧν L.

15. τούτου]

sane parum aberat ut captus omnibusque ludibrio fuisset, nisi Manuel suos confirmasset, ad hunc quasi modum eos allocutus. “O socii, fortes animoque estote virili, apes reveriti, quae regi suo ad mortem usque adhaerent.” Cum quibus perrumpens aciem Agarenorum, pollutus cruore multo et sanguine eum extraxit. Ter autem id fecit et a circumventionem liberavit: nam quasi vertigine correptus haesitabat veniente Manuele ad eum eripiendum, quamvis late transitus ei pateret. Idcirco ter id factum est, quamvis etiam mox freno imperatorii equi alligato loro et applicato loro cuidam quo Manuelis equus indutus erat: tamen nec sic exhibat, donec tertia vice eum aggrediretur gladioque moriturum affirmaret, nisi ipsum sequeretur et totalem interitum non efficeret: atque sic eduxit. Ita ei servator magnus oblati, ipseque in imperatoriam urbem rursus se confert, atque illum honore et donis congruis remuneratur, bene sibi cupientem carum habens. Sed invidia ei se opposuit et contra eum sese armavit per illa quae virtuti sunt contraria: atque per calumniam falso insimulant eum maiestatis, cum esset praefectus militum. Quibus iste auditis defectionem molitur, fugiensque ad Agarenos commigrat, atque ab his honoribus illustribus decoratur et obviam itionibus,

αὐτῶν ποτιῶνται καὶ ὑπαντήσεις, καταλιπὼν βασιλέως μετὰμι-
λον τῆς πρὸς αὐτὸν ἐποπτεύσεως.

Χρόνου δὲ πολλοῦ παριπνεύσαντος καὶ τῶν ἐξ Ἀγαρηταῖς
νίκαις κατορχουμένων ἡμῶν, οἷα σφετερισαμένων τὸν καθ' ἡμᾶς
5 Ἀχιλλῆα, πρὸς εἰρηνικὰς συμβάσεις ὁ βασιλεὺς τοῦς Ἰσμαηλίτας
μνηστεύεται, ἐκπέμπων πρέσβην τὸν μοναχὸν Ἰαννῆν, τότε τοῖς E
Ἀγαρηνοῖς καὶ ἡμῖν κατὰ πρεσβείαν φανέντα γε ἐπιτήδειον. ἐπι-
πράχει γὰρ τὰ πρὸς διαλλαγὴν ἀμφοτέρων ἀρμόδια, δώροις
ἀδροῖς παρ' αὐτῶν τοῦ δέοντος μὴ ἐκστάς, ὡς ἐπιθαυμάζειν τὸν
10 ἀμεριμνουνη πάντῃ καὶ οἷς περὶ αὐτὸν ἐγινώσκειτο, καὶ ἀξιοῦν
αὐτὸν περὶ ὧν ἐθέλοι τυγχάνειν ἤξιωμένων· τοσοῦτον αὐτῷ τὰ V. 30
τῆς ἀδωρίας εἶτε προσωπείῃ εἶτε ἀληθείᾳ ἐξήσηκτο· καὶ διὰ
ταύτην καὶ εὐπροσηγόροις προθέσειν ἐπὶ τῶν συμφορόντων
ἀκούεσθαι, καὶ παρασχέσθαι πολλοὺς αἰχμαλώτων πρεσβεύοντι.
15 ὁπτάνεται πολυτρόπως αὐτος τῷ Μανουήλ καὶ σταυρικὸν ἐγκόλ-
πιον τούτῳ δίδωσι κρύφα καὶ ἐν αὐτῷ διομόσας ἐπισχυρίζεται
καὶ πρὸς τὸν βασιλέα παλινδρομεῖν ὑποτίθεται καὶ Συρίας ἀπά-
νεισι.

Τοῦ δὲ ἀλλαγίου περατωθέντος καὶ τῆς ἀνὰ μεταξὺ Ῥω-
20 μαίων τε καὶ Ἀγαρηνῶν εἰρήνης διαλυθείσης, ὁ βασιλεὺς γυναι-
ζειν κατὰ πολεμίων πολλὴν ἐπεπόητο μέριμναν, ὡς μηδ' ὄλωσ

6. ἱαννῆν L. 10. οἷς] τοῖς L. 12. ἀληθείας L. 17. ἀπά-
νεισι L.

cum sui desiderium apud imperatorem et poenitentiam suspicionis reli-
quisset.

Tempore autem multo praeterlapsa, Agarenis per victorias nobis in-
sultantibus, ut qui Achillem nostrum sibi appropriassent, ad pacem im-
perator eosdem Ismaelitas sollicitat inuicendam, mittens legatum monachum
Iohannem, tunc Agarenis et nobis ad legationem visum idoneum. Susce-
perat enim negotium de permutandis utrinque captivis: in quo manerem
ingentium oblationibus a decoro non recessit, ita ut admiraretur ame-
ramnunes et quibus circa eum innotuisset, iubereturque petere quicquid
vellet, potiturus petitis: adeo prae se ferebat quasi non caperetur donis,
sive specie tenus, sive reuera, ut ob fidem et comitatem verborum in
effereudo audiretur super utilibus et multis captivos reciperet legatione
fungens. Iste igitur veteratorie in conspectum venit Manuelis, atque
crucis collare imperatoris tradit ei clam, ipsamque iureiurando confir-
mat et ad imperatorem reverti hortatur, e Syriaque discedit.

Permutatione porro captivorum finita, et pace inter Romanos atque
Agarenos dissoluta, imperator fortem et strenuum se praestare adversus
hostes magnopere studebat, ut plane non esset inferior paterna fortitu-

ἐλάττων γενέσθαι τῆς πατρικῆς γενναϊότητος· καὶ κατὰ τῶν
 B Ἰσμαηλιτῶν τὴν χώραν σὺν πλήθει πολλῶ προχωρεῖ καὶ αἰχμα-
 λωσίαν παντοδαπῇ παρυφίστησιν, ὡς καὶ παρεμβιβαδῦναι τοῖς
 ἐσωτέροις μέρεισι ταύτης αὐτῇ τε τῇ πατρίδι προσμιπέλασαι τοῦ
 τότε κρατοῦντος ἀμεραμοννῆ, ἧτις Ὀζοπέτρα προσηγόρευται, καὶ 5
 ταύτην πολιορκῆσαι πρὸς ὕβριν αὐτοῦ. ἀλλὰ τοῦτο μὲν οὐ κατὰ
 σκοπὸν πως λυσιτελεῖ διαβέβηκε τοσοῦτον ἐκ ταύτης τῆς ὠφελείας
 ἐπισυμβάσης, ἢ μεγίστη ἀνθρώπων ἀπωλεία. διανίσταται γὰρ
 ἐντεῦθεν ἀθάρατῶς ὁ ἀμεραμοννῆ, τὴν ὕβριν μὴ ἐνεγκὼν ἦν
 ἐπὶ τῇ αὐτοῦ πατρίδι συμβεβηκυῖαν ἑώρα, καὶ θεσμοθετεῖ παντὶ 10
 τῶ τὸ φλάμουρον περιφέρωντι γραφὴν ἐνδηλοῦντος τοῦ Ἄμοριου
 C συζήτησιν, καὶ κατ' αὐτοῦ σὺν στρατιᾷ σοβαρᾷ δυνάμειος ἐμφο-
 ρήτω ἐπέρχεται, ταύτη τοῦ βασιλέως ἀνθεστηκέναι μὴ ἐξισχέον-
 τος, ἀλλὰ προσχωροῦντος τοῖς ὀπισθεν καὶ καταλαβόντος τὴν
 βασιλίδα τῶν πόλειων σὺν λαφυραγωγίᾳ πολυπληθεῖ, καὶ τὰ τῆς 15
 πόλειος Ἄμοριου κατὰ τὸ ἐνδεχόμενον διαμεριμῆσαι ἐκ τε διοχυ-
 ρώσεως καὶ ἄλλων τῶν ἐπαρκούντων εἰς διατήρησιν. ὅς τέως
 δοκιμὴν μὲν ποιεῖται, κἄν ματαιόβουλον, τὴν τοῦ ἀμεραμοννῆ
 ἀναστεῖλαι ὄργην διὰ πρέσβειων δώροις τιμίους καὶ ὑποσχέσει με-
 γαλασθεριῶν ἐκδυσωπούντων αὐτόν· ἀλλ' οὐ πείθουσι ζηλοτυ- 20
 ποῦντα τὴν ὁμοίαν ἐνδείξασθαι ἀνταπόδοσιν. ἐξουθένει γὰρ αὐ-
 τοὺς τῆς πρεσβείας, τῆς ἀποστολῆς διεκωμῶδει, τῆς δουλίας κα-

2. προσχωρεῖ L.
 3. ἀπώλειαν L.
 4. λυσιτελεῖ L.

5. προσηγόρευται L.
 6. ὀπισθεν L.
 7. διαμεριμῆσαντος B.

8. ἢ μεγίστη ἀν-
 9. ὀπισθεν L.
 10. ἐνδηλοῦν.
 11. fort. γραφῇ ἐνδηλοῦν.
 12. διεκωμῶδει L.

dine: atque in Imaelitarum dittem cum ingentibus copiis profisciscitur
 multasque praedas quaquaversum coacervat, ita ut in intimas eius pene-
 traret partes, atque etiam ad ipsam urbem patriam tunc rerum potentis
 amoramannis appropinquaret, quae Ozopetra vocabatur, eamque obsi-
 diene oppugnare ad illius contumeliam. Sed ea quidem res haud fru-
 ctuosum eventum habuit, siquidem propter hanc praedam postea factus
 fuit maximus hominum interitus. Exurgit proinde audacter amoramannus,
 contumeliam haud ferens quam suae patriae accidisse videbat, im-
 peratque cunctis qui flammulum (vexillum) circumferrent ut inscriptio-
 nem facerent Amorium inquirendam, eamque cum exercitu insolenti pro-
 pter robur intolerabile invadit, cum interim huic imperator resistere non
 valeret, verum retro cederet et ad imperatoriam urbem se conferret cum
 ingenti praeda, postquam urbi Amorio quanta haebat cura prospexisset,
 munitione aliisque ad eam conservandam idoneis. Qui tam quidem con-
 siliū suscipit, quamvis vano consilio, sedandi iram amoramannis per le-
 gates qui muneribus pretiosis et pollicitationibus magnificis ipsam flecte-
 rent: sed haud permoverent nec persuaderent, amelando studentem per
 pari referre. Nihil enim faciebat eorum legationem, adventum irrita-

τελοιδόρει, καὶ διὰ μέσον χρόνου καταλιμπάνει μεταωρθεῖσθαι, καὶ τῇ πατρίδι τοῦ βασιλέως περιτίθῃσι πολέμιον χάρακα, πολυ- D
 μερῶς ἐλέσθαι βουλόμενος. εἶχε μὲν οὖν εἶχεν αὐτῇ κῦν δυστυ-
 χῶς ὑπερμαχοῦντας ἐντὸς τοὺς ἐκ βασιλέως σταλέντας, περιφα-
 5 νεῖς φρονήσει τε καὶ ἀνδρεία καὶ πολυκυρία διηχομένους, κῦν
 δι' ἐνὸς τῶν κακούργων τῆς ὑπερμαχίας διέσφαλτο, τὴν προδο-
 σίαν ἐπισκευάσαντος, ᾧ βοὸς ὑποκοριζόντως ὄνομα κατ' ἄλογι-
 στίαν προσεκέλητο, ἐκ τίνος τηρικῶτα στασιώτιδος ἀνὰ μέσον
 Χριστιανῶν τε καὶ Ἰουδαίων συμβεβηκυίας προφάσεως. αἰρεῖ-
 10 ται τοιγαροῦν μετὰ πολλὰς ἐπιβριθεῖς προσβολὰς τὸ Ἀμόριον, V. 31
 τοῦ νέου Συναχηρῆ παραχωρήσει θεία ἢ εἰδοκία κατὰ τὴν τῶν
 κριμάτων Θεοῦ ἄβυσσον εὐτυχῆσαντος, οἳ τε πρέσβεις ἐσύβρι-
 στοὶ ἀποπέμπονται (κατεῖχοντο γὰρ παρὰ τῶν ἐχθρῶν μεσολα-
 βούσης τῆς ἐγγυρησίως), καὶ ὀπαγγέλλονται δι' αὐτῶν τῷ βα-
 15 σίλει ὄνειδισμοὶ ὀσφοδοὶ καὶ ἐξουθενώσεως προσαγγέλματα. τίς
 δὲ λογισμὸς ἀκριβῆς ἀναγράψει τὰ ἐκάϊσε πραχθέντα κατὰ τὴν
 ἔλωσιν; τίς λόγος ἀσφαλῶς διηγήσεται οἷα καὶ ὅσα συγκυρόηκεν
 ἄνιμα δυστυχήματα; πάντες ἀρχηγοὶ λαῶν ἄρσθην αἰχμάλωτοι
 πρὸς Συρίαν ἀπήγοντο, μεθ' ὧν πατρίκιοι τε καὶ οἱ διαφόροις
 20 ἐν ἀξιώμασι καὶ αὐτοὶ τὴν ἴσην δυστυχίαν διεκατέτερον· τινὲς B
 δὲ ἐξ αὐτῶν τῆς διὰ ξυφῶν τομῆς ὑπῆρξαν ἐχχίρημα καὶ πτώμα
 θρήνων ἐπάξιον.

2. παρατίθῃσι L.
 2. παρτίθῃσι L.

7. ὁ βοὸς ὑποκοριζόντος L.
 7. ὁ βοὸς ὑποκοριζόντος L.

9. αἰρε-
 9. αἰρε-

11. συναχηρῆ L.

bat, ignaviam exprobrabat, atque interposito tempore relinquit eos du-
 bios et incertes, patriam autem imperatoris urbem cingit vallo, a pluri-
 bus partibus eam capturus. Habuit illa quidem habuit intra se defenso-
 res, quamvis infelices, missos ab imperatore viros prudentia et fortitu-
 dine ac multiplici rerum usu celebres: sed ab uno improbo defensorio ei
 interversa fuit, proditorem machinante, qui bevis nomine dominationis
 forma facto propter vecordiam appellatus fuit; idque occasione seditionis
 inter Christianos ac Iudaeos ortae. Capitur itaque post multas validas-
 que aggressiones Amorium, novo Semacherib, permissione aut voluntate
 divina, secundum iudiciorum dei abyssum, secunda fortuna utente, le-
 gaticque contumellis affecti dimittantur (retenti enim fuerant ab hostibus
 iustera dum quod susceperant perficerent), ac resonantur per eos im-
 peratori exprobrationes acerrimae et contemptus denuntiationes. Quae
 consideratio acenrata describet ea quae illic in capienda urbe sunt fa-
 cta? Quis sermo satis enarrabit quae quantaque evenerint traxta mala?
 Omnes omnino duces bellici captivi in Syriam abducti, cum illisque pe-
 tricii alique dignitatibus excellentes eandem calamitatem perpassi, non-
 nulli etiam ferre caeci ceciderunt casu fletibus digno.

Genesisius.

6

Ἄλλα τί τὰ τῆς πόλεως μοι ἐκτραγωδεῖν, ὡς ἄλλῃ τινὶ Ἱερεμίᾳ καὶ Βαροὺχ καὶ Ζαχαρίᾳ τὰ τῆς Ἱερουσαλήμ, ἡ προαίρεσις ἐγκυλεύεται; ἵνα μὴ ἐπὶ πλείστον ἢ συμφορὰ μεγάλῃνηται. καὶ περὶ αὐτῶν αὐθις ἀφήσει πρόςβεις ὁ βασιλεὺς πρὸς ἄμεραμνουῆ, ἀναδοῦναι πάντας αὐτῷ αἰχμαλώτους τῆς πόλεως, ὧν 5 ἀπογυμνῶσαι αὐτὴν πολλῶν βουλενομένων ἠπειθήσεν, καὶ μάλιστα τοὺς πρὸς γένος αὐτῷ πλησιάζοντας ὑποστρατήγους αὐταῦ οἷς ἐπαχίρωτο, καὶ τοὺς ἐπὶ συμμαχίαν προσπεφοιτηκότας, καὶ μὴν τοὺς ἐπὶ τὴν θεραπείαν αὐτοῦ μεγιστῆνας, ἐπὶ κεντηναρίοις C ὅσ' σὺν ἄ εκατοντάδων πραγματευόμενος τὴν ἀνάφρυσιν· ἀλλ' 10 οὐκ ἔπεισεν εἰπόντα κεντηνάρια χίλια παρὰ μικρὸν λόγῳ τοῦ συνειλεγμένου λαοῦ ἐν ἐξόδου μοίρᾳ καταναλωῶσαι.

Λέγεται δὲ καὶ ὡδὲ πως παρὰ τισιν, ὅτι μετὰ τὸ ἐκστρατεῦσαι Θεόφιλον σὺν Πέρσαις καὶ τὴν κατ' Ἀγαρηῶν νίκην ἐργάσασθαι καὶ αὐθις ἐξιέναι μετὰ Περσῶν καὶ Ὀζοπέτραν πόλιν 15 τὴν μαιευσαμένην τὸν ἄμεραμνουῆ ἐκπορθῆσαι, ὡς ἐντεῦθεν κεχολῶσθαι τοῦτον συμβέβηκεν. διὸ στρατιῶν ἐξ Αἰγύπτου καὶ Παλαιστίνης συλλεζόμενος διάφορον, καὶ πρὸς τὸ Ταρσοῦ τῆς Κιλικίας, ἣτις ὠνόμασται τῇ πτώσει Βελλεροφόντου ἐκείσε φοιδ τήσαντος καὶ κατὰ τὸν ταρσοῦν πεπονθότος· ἡ Τερσὸς ἀπὸ τοῦ 20 Ταῦρον τὸ ὄρος Τερσίαν κεκλήσθαι τὸ πρῖν, διὰ τὸ πρῶτον ἀνικωδῆναι αὐτὸ κατακλυσμοῦ ἐξυδατωθείσης γῆς· τέρσαι γὰρ τὸ

8

10. ὅσ' σὺν ἄ εκατοντα v L.
τίς τῶ, sed deest verbum.

12. ἐξόδω L.

18. τὸ] πο-

21. Ταῦρον] ταῦρον L.

Sed cur mihi narrationem tragicam de urbe, tamquam alteri Hieremie aut Baruch aut Zacharie de Hierosolymis, animus suggestit? Desino, ne dolor et miseria magis crescat. Porro de his etiam rursus mittit legates imperator ad amerrannem, ut omnes redderet ei captivos urbis, quibus spoliare eam multis suadentibus noluisse, ac precipue genere ipsi propinques daces quibus munita fuisset, quive auxiliares accessissent, tum ex ministris suis primarios, pro centenariis ducentis in universum conficere labores redemptionem: sed non persuasit affirmanti mille centenaria fere pro ratione congregatae multitudinis in ea expeditione se consumpsisse.

Sic etiam a quibusdam traditum est, postquam Theophilus cum Persis expeditionem suscepisset ac victoriam ab Agarensis reportasset rursusque cum Persis egressus Ozopetram urbem amerrannis patriam cepisset, hunc eam ob rem ira accensum fuisse. Igitur exercitum ex Aegypto et Palaestina congregavit apud Tarsum, Cilicie urbem, quae nomen accepit a casu Bellerophontis illuc profecti et in planta pedis, quae τερσὸς dicitur, aliquid passai, aut quod Taurus mons Tersias diceretur primitus, quia primus siccatus fulset postquam terra diluvio obruta fue-

ἀναζηρᾶναι λέγεται. ὑπάρχει δὲ αὕτη παράδωτος, τῷ ἔμφανῆ εἶναι τὸν Ταύρον καὶ τούτου τοῖς γηλόφοις εἶργεσθαι, ταύτης δὲ διὰ μέσου Κύδνον τὸν ποταμὸν ὀδεύοντα εὐφορον χρηματίζω τὴν χώραν. καὶ μὴν ὑπὸ Ἐριχθονίου κτίσεως ἐτετεύχευ, κατασχέθη 5 δὲ παρὰ Ὀραάνου ἐνδὸς τῶν Τιτάνων καὶ ἐκκτίσεως εἴληχεν. ἦν δὲ πάλαι Κύδνῳ τῷ ποταμῷ νῆσος, ἣτις ὑπ' αὐτοῦ περικλυζομένη εἰς τὴν νῦν θάλασσαν ἐλήλυθεν. εἴτε παρὰ Σμιράμειος ἐπισκευῆς καὶ οἰκισμοῦ μέζονος ἐτύχησιν, αὐτῆς τε εἰκόνα ἐκείσθαι Ε φασιν ἀφοσιῶσθαι τῷ Ἡρακλεῖ, παρισταμένην Νίνῳ τῷ ταύτης 10 ἀνδρὶ· μετὰ δὲ τοῦτο ἐρεπωθεῖσα ταῖς μετουκῆσιν παρὰ Σαρδαναπάλου ἐκ βάρων σὺν Ἀγγιᾶλῃ ἀνέκτισται, ἐφ' αἷς ἐπιγέγραπται “Νινευῆς βασιλεὺς Ἀνακυνδαράξου παῖς ἐν μῆτι ἡμέρα Ταρσὸν τε καὶ Ἀγγιᾶλην ἔδειμεν.” τὸν δὲ ἴδιον νῖδον ὁ ἄμερον- V. 3? μνημι προεξέπεμψε κατὰ τὸ πρὸς ἀνατολὴν σὺν τοῖς ἀνατολικω- 15 ταίοις τῶν ἀνδρικῶν Τούρκων, καὶ αὐτοῖς γεινιάζουσι, ἔχει χιλιάδων ἑ, μετὰ πάσης τῆς ἐξ Ἀρμενίων στρατιᾶς, τοῦ τε Βεσπαρακανίτου, καὶ αὐτοῦ τοῦ ἄρχοντος τῶν ἀρχόντων, καὶ ἄμφοτεροῦ τὴν Μελιτηνὴν δαίοντος, οἱ κατὰ τὸν Δαξίμωνα συνήχθησαν στρατοπεδευσάμενοι. οὕτως γὰρ τοῦ ἀμεραμνουῆ οἱ 20 ὑπὸ χεῖρα βουλήν συντιθέασιν, τὸν μὲν αὐτοῦ νῖδον μετὰ προσήκουσας προεξίμειν δυνάμειος· “καὶ εἰ μὲν οὗτος νικήσειεν, ἔσται καὶ σοὶ νικητήριον· εἰ δὲ γὰρ τὸ ἐναντίον, καὶ τὸ σωτήριον.”

1. ἀναζηρᾶναι L. 9. ἀφοσιῶσθαι L. 10. ἐρεπωθεῖσα L.
 13. ἔδειμεν L. 18. μελιτινήν L. *ibid.* δοξήμωνα L, Δαξήμωνα V.

rat: *εἶρεσι* enim significat *siocare*. Est autem haec urbs depressa, quoniam Taurus longe lateque conspicuus est, eiusque collibus septa. Per hanc mediam fluens Cydnus fecundam efficit terram. Condita fuit ab Erichthonio, occupata ab Orsane, uno ex Titanibus, et restaurata. Fuit autem olim Cydno fluvio insula, quae illo undique alluente in hanc formam redacta est. Sive potius a Semiramide instaurata et diligentius condita fuit, cuius imaginem etiam illic aiunt dedicatam Herculli, adstantem Nino marito suo; postea diruta transmigrationsibus, a Sardanapalo ex fundamento una cum Anchiala denno condita, quibus inscriptio facta *Res Ninioe Anacyndarasi f. uno die Tarsum et Anchialam aedificavit*. Perro filium suum amerumnes praemisit versus orientem cum maxime orientallibus et strenuis Turcis, qui et ipsi vicini erant, ad decem millia virorum, adiuncto Armeniorum universo exercitu, et Besparacanita, ipso etiam duce ducum, et Amere tunc Melitenea administrante, qui apud Daximoseon congregati castra posuerunt. Id enim consilium dederant Ameramnuui qui cum ipso erant, ut eius filius cum idoneis copijs prior exiret; “si is vicerit,” dicentes, “erit et pones te victoria: sin minus, saltem salus et incolunitas.”

Ταῦτα Θεόφιλος διακηκοῶς ἔκ τε τῶν ἀνατολῆς ἀγγεγερμέ-
 B νων καὶ δύσεως καὶ Περσῶν ἐπαγείρει στρατοπέδον· ἦν δὲ ἀπὸ
 Συρίας ὁ Μανουὴλ νεωστὶ ἐξεληλυθὼς καὶ τῆς πρὸ τῆς φυγῆς
 στρατηγήσεως τότε τῶν σχολῶν προστασίας μεταποιούμενος.
 προϊόντος οὖν τοῦ στρατοπέδου κατὰ τὸν Ἀζήν, οὕτω χωρίον 5
 καλούμενον, προηρέθη ὁ βασιλεὺς τὸ τῶν ἐναντίων θείασασθαι
 στρατεύμα· ὃν κατὰ τινα τῶν ὑπερκειμένων τόπων τοῦ Μανουὴλ
 προβιβάσαντος, στοχαστικῶς κατείδε στρατὸν τὸν Σαρακηρικὸν
 τῶν Ῥωμαίων ἐλάττονα. πρὸς δὲ στοχασμὸν συντίθεται Μα-
 νουὴλ, ἀλλ' ἄλλ' ἄλλ' ἄλλ' ἀντειρήκει "ὦ δέσποτα, τὸν ἐπ' ἀμ- 10
 C φοῖν ἐκ δοράτων καλαμῶνα στοχάσθητι, ἐξ οὗ γνώσῃ τὸ καρτε-
 ρώτερον." συμβεβουλευκότες οὖν ὁ τε Θεόφιλος καὶ οἱ περὶ αὐ-
 τὸν μεγιστᾶνες, ὁ μὲν Μανουὴλ καὶ ὁ Θεόφοβος ὑπέτιδοντο
 συνιστᾶν ἐν νυκτὶ πόλεμον, κατὰ τὴν ἡμέραν δὲ ἔτεροι· οἱ μᾶλ-
 λον καὶ προτετιμῆνται. κατὰ γοῦν τὸ πρὸς αὐρίον γεγονυίας 15
 προσβολῆς οἱ Ἰσμαηλίται τροπῇ συνεσχέθησαν, ὅθεν οἱ Τούρκοι
 ἐπιμόνως τοξεία χρησάμενοι τοὺς Ἰσμαηλίτας θαρσαλεότητος καὶ
 ἰσχύος ἐπλήρωσαν, τοὺς δὲ Ῥωμαίους πρὸς φυγαδεῖαν ἐτρέ-
 ψαντο· καὶ μόνοι τῷ βασιλεῖ οἱ ἀρχηγοὶ τῶν ταγματῶν προσε-
 D καρτέρησαν μετὰ Μανουὴλ καὶ Περσῶν, οὓς κύκλῳ περιστοιχί- 20
 σαντες οἱ ἐξ Ἄγαρ βίαιως συνεχρον, κἂν οἱ Τούρκοι τὸ τοξάζειν
 κεκάλυντο ὑποτὸ γε συμβάντος τῶν τε νευρῶν τῶν τόξων χα-
 νωθειῶν τῇ ὑγρότητι. ἀμέλει τῶν Ῥωμαϊκῶν στρατευμάτων

1. ἀγγεγερμένων L. 10. τὸν] τῶν L. 17. θαρσαλειότη-
 τος L. 20. περιστοιχίσαντες L.

His auditis Theophilus eorum qui ex oriente collecti erant et ex
 occidente, nec non Persarum, congregat exercitum. Porro ex Syria
 Manuel redierat, pristinamque praefecturam scholarum obtinebat. Pro-
 gressu autem exercitu ad Anzen locum ita dictum, voluit imperator ho-
 stilem spectare exercitum. Qui in locum quandam editum a Manuele
 adductus, ipso intaitu coniecit Saracenorum exercitum minorem esse ex-
 ercitu Romanorum: ad quam coniecturam assensum suum accommodat
 Manuel, nihilominus tamen ei respondet "considera, domine, in utroque
 segetem hastarum: hinc cognosces utrius sit robur malus." Cum autem
 inter se consultassent Theophilus et qui circa ipsum erant magister,
 Manuel et Theophobus suaserunt ut nocte proelium committeret, alii ut
 interdu; qui et praevaluerunt. Itaque postridie mane facto conflictu
 Ismaelitae in fugam versi. Exinde Turcae assiduo sagittarum usu in-
 stantes Ismaelitas audacia et viribus impleverunt, Romanos contra in
 fugam verterunt: solique apud imperatorem duces legionum praetorianarum
 remanserunt, cum Manuele ac Persis, quos Agareni circumfusi in-
 clusos tenebant, quamvis Turci in usu sagittarum impedirentur pluvia
 cadente nervisque arcuum laxatis humore. Interim tamen cum Romani

πημαινομένωσ δ' Μανουήλ διηκούτιστο τῇ Σαρακενικῇ γλώττῃ
 πρὸς αὐτοὺς τῶν Περσῶν καθ' ὁμίλιαν οἰονάσπενδομένων, καὶ
 τῷ Θεοφίλῳ φησὶν “οἶμαι ὦ βασιλεῦ ὅτι ἡ Ῥωμαϊκὴ τῶν δυσφο-
 ρία τῷ ἀμεραμουνῆ τοῦ Πέρσας περιποιήσεται εἰς τὸ προδοῦ-
 5 καὶ σε αὐτῷ, τὸ πρὶν ἀποστάντις αὐτοῦ. σέκουσιν καλῶς συμ-
 βουλεομένῳ μοι σύνδοιο. συναγεῶν ἐκ τοῦ καθ' ἡμῶσ στρα-
 τεύματος τὸ κατ' ἐκλογὴν σύστημα, δε' οὗ τὸ σὸν κράτας ἐκ
 τῶν πολεμικῶν ἐξοίσομαι.” ὁ δὲ βασιλεὺς “καὶ τοῦτοσ γινο-
 μένου ὦ Μανουήλ τῷ λαῷ τί συμβήσεται;” “ὦ βασιλεῦ σοὶ K
 10 μὲν θεόθεν παρέσται τὸ σώξασθαι, ὁ δὲ λαὸς καὶ αὐτὰς ὑπόθεν,
 οἶμαι, προνοηθήσεται.” τοῦ γοῦν βασιλέωσ μόγις τῶν πολε-
 μῶν ἐκοτάντος, κατὰ δὲ τὸν Χιλιόκωμον παρυγεναμένου, εἰ
 τῶν στρατηγετῶν τὸ συνειδὸς λιποταξία πιζόντες ἐκίωσ τῷ Θεο-
 φίλῳ γονυπιτοῦσι καὶ τὰς σπάδας αὐτῶν ἀποθήμειναι ἐντοῦσ
 15 θανάτωσ ψηφίζονται· πρὸς οὗσ ὁ βασιλεὺς φιλοικτιμόνωσ διατε-
 θεὶς ἐν ὄδωρμῳ δικαίῳ ἀπολελόγητο “ἐπεὶ ἐγὼ, ὦ ἄνδρες, κἂν V. 33
 λιποταξίας ἐγκλίνεσθαι παρὰ θεοῦ τοῦ οἰκτιρῶνοσ ἤλέημαι, καὶ
 ὑμῶσ οἰκτερῶ.” ὁ οὖν πρωτοσύμβουλοσ τὸ κατὰ Ῥωμαίων μα-
 θῶν ἀνδραγάθημα εὐθέωσ κατὰ τοῦ Ἀμορίου συντίθεται· ὁ δὲ
 20 βασιλεὺς πρὸς τε Νίκαιαν καὶ τὸ Δορύλευσν δεικαστέρη, τῇ αὐ-
 τοῦ πατρίδι τὸ μίλλον ἀπεκδεχόμενοσ· τὰ γὰρ δύο στρατόπεδα
 τοῦ τε ἀμεραμουνῆ καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ κατὰ τὸ Ἀμβρίου ἦνω-

8. τοῦτοσ] τοῦ L.

9. σοὶ] σὸ L.

13. λιποταξία πιζόν-

τας L.

20. νίκαιαν L, sed νίκαιαν marg. eadem m.

exercitus affligerentur, Manuel audiverat Persas Saracenicis lingua col-
 loquendo cum illis quasi paciscentes, atque ad Theophilum dicit “arbi-
 tror equidem, imperator, praesentem Romanorum calamitatem ameram-
 nuni Persas adiuncturam, ad prodendum te illi a quo prius desciverant.
 Itaque recte mihi suadenti obtemperes velim. Colligam delectorum
 militum globum ex nostro exercitu, cuius ope tuam maiestatem ex hosti-
 bus eripiam.” Cui imperator “hoc autem facto quid fiet universae mul-
 titudini?” Ille “o imperator, tibi divinitus dabitur ut incolumis eva-
 das: multitudini autem et ipsi ut arbitrator ex alto prospicietur.” Cete-
 rum postquam imperator aegre ex hostibus recesserat atque versus Chi-
 hocomum se contulerat, duces illi quos conscientia ob desertum ordinem
 premebat ibidem Theophilo supplices fiunt atque depositis gladiis se ipsos
 ad mortem condemnant: erga quos imperator misericorditer affectus cum
 debito luctu eos excusavit, dicens “quandoquidem miseratione divina
 contigit ut ego etiam deserto ordine evaderem, vos etiam miserabor.”
 Igitur protosymbulus, cognito rem bene gestam esse adversus Romanos,
 statim in Amoriam expeditionem instituit: imperator autem apud Ni-
 caeam et Doryleum manebat, quid patriae suae futurum esset exspe-
 ctans: ambo enim exercitus, nempe ameramnunis et filii eius, apud Amo-

το. ὡς δὲ τὸ περὶ ταύτης δυστύχημα διενώτιστο, ἐγκαρδίως φλογώσαι κάτοχος γίνεται, ὥστε ταύτη τοῦ χιονώδους ὕδατος προσιδόντος χλιαρὸν τοῦτο λογίζεσθαι· οὔτε ἐκ τῆς πόσεως ἀφορμῆ τοῦ δυσεντεριάσαι κατ'ἑ γέγονεν.

- B** Ἀγαρητὸν δὲ τι γόνυιον πνεύματι Πύθωνος ἐγκατάληπτον, 5
 ὃ μετὰ λείας ποτὲ Ἀγαρητῆς συλληφθεὶν ἀναμειδῶν ὁ βασιλεὺς ἐκμαντεύεσθαι, μετακαλεσάμενος αὐτό, ἐκπυθάνεται, ἡ βασι-
 λεία τίνος ἐν πολλοῖς διαρκέσειεν ἔτισιν, ἐξείπεν “ἡ τῶν Μαρ-
 τηναίων.” καὶ διὰ τοῦτο διαρηνῶτο κίκωσιν ἐπαγαγεῖν τῷ
 Μαρτηναίῳ ὁ βασιλεὺς (ἦν γὰρ αὐτῷ δραστηρίως τὰ τῆς βασι- 10
 λείας ὡς οὐκ ἄλλω τινὶ τῶν πρόποτε βασιλέων ἐξεταζόμενῳ τε καὶ
 πολυπραγμονούμενῳ) καὶ αὐτῶν τῶν ἀγχιστευνόντων κατεπιτίθε-
 σθαι. ἀλλὰ τῆς θείας προνοίας οὗτος ἀπέσφαλτο, κἄν ἐν λε-
 κατομαντείᾳ τῇ διὰ τοῦ Ἰωάννου τὸν αὐτοῦ τῆς βασιλείας διάδο-
 χον ἐωράκει Βασίλειον. κατὰ πληροφορίαν δὲ τῆς τοιαύτης προ- 15
C φάσεως ἐν αὐτῷ σημανθείσης, τῷ μονήρει βίῳ τὸν ἐκ τοῦ γέ-
 νους ἄνδρα κατέκρινε Μαρτηνάκιον, τὸν αὐτοῦ οἶκον μεταποιή-
 σας εἰς μοναχῶν φροντιστήριον. Ἰντεῦθεν διαδιδράσκει τὴν ἐκ
 βασιλέως ἐπιτενομένην ἐπήρεια. πολλοὶς δὲ στόμασι τοῦ γυ-
 ναίου διαλαλουμένου καὶ ἀποθιαζομένου ἐν ἅπασι, Κωνσταν- 20
 τίνος Τριφυλλίος ὁ τὴν κλῆσιν ἐπεμοιρῶν καὶ ταῖς ἐκ βασιλέως
 κατὰ πρεσβείαν τιμαῖς ἀβρυνόμενος, προσφθέγγεται τῷ γυναικῷ

3. ἐκ om. L. ibid. ἀφορμῆ L. 8. διαρκέσει ἐν L. 9. δια-
 ρηνῶτο L, διαρηνῶται V. 18. διδράσκει L.

rium sese coniunxerant. Ut autem eius (Amorii) calamitatem audivit, intestinorum inflammatione corripitur, ita ut assumpta nivalli aqua, haec tepida ei videretur: cuius etiam potus occasione dysenteria laborare coepit.

Porro Agarenam mulierem Pythonis spiritu correptam, quam cum praeda ab Agarenis simul captam vaticinari cognoverat imperator, ad se accersitam interrogat cuius imperium in plures annos esset duraturum. Respondit “Martinaclorum.” Atque propterea studebat Martinacium imperator malis afficere (diligenter enim et curiose et efficaciter scrutabatur et inquierebat quid in suo imperio ageretur, et nullus alius imperator) ipsosque affinitate sibi iunctos aggredi. Sed a divina providentia idem aberravit. Quin et in divinatione per pelviam ope Iohannis suum imperii successorem viderat Basilium. Itaque certe persuasus causa significata ad monasticam vitam condemnat Martinacium affinitate sibi coniunctum hominem, eiusque domum in monasterium mutat. Hinc factum ut effugeret mala ab imperatore sibi imminencia. Cum autem omnium ore celebraretur mulier illa cunctisque admirationi esset, Constantinus Tripbyllius, fortunatus ipso nomine suo honoribusque ab imperatore ei tributis propter legationem glorians, compellat mulierem ut et sibi prae-

ἐφ᾽ αὐτῶν καὶ αὐτῶν τὰ ἐσόμενα. τὸ δὲ διαπρασίως τὸ μᾶλλον ἀπο-
 φροβάζεται, ὅτι περ “αὐτὸς σὺ καὶ τὰ σὰ τέκνα ἀποκαρήσεισθε
 ἱερωδησόμενοι κληρικῶν καταστήματι ἐπὶ αὐτοκράτορος Βασι-
 λείου.” ὃ καὶ πάντως ἐκβέβηκεν· προσοχθίσαις γὰρ βασιλικῆς D
 5 αὐτῶν προσηρσιφάσης τὰ τῆς προφητείας σὺν τῇ τοῦ βίου τελευτῇ
 πεπερμένω. παραπλησίως οὖν καὶ Νικήτα νιῶ τοῦ αὐτοῦ, ἐπὶ
 τοῦ εἰδικοῦ σικρέτου καθηγουμένῳ, τοῦ βασιλέως ἐπιγογγύσαν-
 τος. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ Γεωργίῳ τῷ τὰς στρατιωτικὰς δέλτους
 πεπιστευμένῳ, ἔξ ὧν ἀπεκτάνθαι τῷ ξίφει ἐπὶ σφενδόνῃ τῇ κατὰ
 10 τοῦ ἱππικοῦ ἀγωνίσματος καὶ πᾶσαν αὐτοῦ ὑπαρξιν ταμίῳ τῷ
 βασιλικῷ ἀνεληφθαι. πρὸς τούτοις ἐπιεικῆν τὸ γύναιον τῷ Θεο-
 φιλῳ ἀποβιῶντι τὴν βασιλείαν τὸν αὐτοῦ υἱὸν κατὰ διαμοιβὴν E
 σὺν τῇ τεκούσῃ προσδέξασθαι, τὰ τε παρ’ αὐτοῦ χυδαίουμένα
 τῶν εἰκόνων σεβάσματα δόξης μεγαλοπρεποῦς εὐτυχῆσαι, αὐτόν
 15 τε τὸν πατριάρχην καθαιρέσει διυβρισθῆναι. ὁ οὖν βασιλεὺς
 τοῖς προλεχθεῖσι καὶ ἐν τούτῳ πιστούμενος κατηγγυάσατο διορκώ-
 σει τὴν τε αὐτοῦ γαμετὴν καὶ τὸν λογοθέτην Θεόκτιστον τοῦ μη-
 δὲν ἑτεροιώσει τετολμημέναι μετὰ τὴν αὐτοῦ τελευτὴν τῶν παρ’
 αὐτοῦ ἐκτεθεισυσμένων τὸ σύνολον, καὶ μήτε τὸν Ἰωάννην τοῦ
 20 πατριαρχικοῦ ἐξωθῆσαι ἰδρύματος. V. 34

Οὐκ ἤρμεῖν δὲ ὁ βασιλεὺς ἐκεκρίκει ἐπὶ τῇ τοῦ Ἀμορίου
 καταστροφῇ χαλεπῶς ἀνιώμενος· διὸ καὶ στέλλει πρὸς τὸν ῥῆγα
 Φραγγίας τὸν πατρίκιον Θεοδόσιον τὸν ἐκ Βαβουτζίων φυνέντα

7. κατηγορευμένῳ V.
 εἰξω L.

20. ἐξωθῆναι V.

23. βαβουτ-

diceret futura. Atque illa clare vaticinatur quid ei eventurum esset,
 dicens “tu liberique tui tondebimini, sacrandi clericorum habitu et statu,
 imperatore Basilio.” Id quod omnino contigit. Cum enim in offensio-
 nem imperatoris incurrisset, praedictio cum vitae sine fine sortita est.
 Similiter Nicetae filio eius speciali secreto praeposito, cum imperator
 infremisset: nec minus Georgio cui militares tabulae conceditae erant;
 fors interficeretur gladio in funda circi, omnisque eius substantia fisco
 imperatorio addiceretur. Praeter haec praedixit mulier illa Theophilo
 imperium post mortem eius filium per vices cum matre suscepturum,
 quosque ipse profanasset imaginum cultus gloriam illustrem consecuturos,
 ipsumque patriarcham defectionis infamiam subiterum. Itaque imperator
 his praedictionibus penitus persuasus, iureiurando constrinxit uxorem
 suam et Theocistum logothetam, ut nec quidquam omnino mutare au-
 darent post eius mortem eorum quae ipse sanxisset, et ne Iohannem qui-
 dem patriarchali sede pellerent.

Porro imperator minime quiescendum sibi esse decrevit propter
 Amorii everisionem. Quare mittit ad regem Franciae Theodosium patri-

καὶ αὐτοῦ ἀγγιστία, τοῦ κατ' ἐπικουρίαν συνθροῦναι αὐτῷ πολυάνθρωπον στράτευμα, καὶ τινὰς ὑποστρατήγων αὐτοῦ χωρῶν τε καὶ πόλεων τινὰς Σαρακηνικῶν τῶν μεταξὺ Λιβύης καὶ Ἀσίας καταληθῆσθαι.

Τῇ δὲ προτερείᾳ κατὰ Συρίαν διατρέβων ὁ Μανουὴλ ἔν τε 5
λόγων πολυπείρων συνέσει καὶ πράξειον περὶ πολλοῦ ἐπεπόθητο
τῷ τε ἀρχηγῷ τῶν Ἀγαρηῶν καὶ τοῖς αὐτῷ παραδυναστεύουσι,
B καὶ πλείστους ἀνδραγαθίας, καθ' ὅσον χρόνον ἐκίσει διῆγε, κατὰ
τῶν ἀντιμαχοῦντων αὐτοῖς πλησιοχώρων τε καὶ τῶν πόρων δια-
κισμένων εἰργάσατο, ὧν τὰ πλείω μετὰ τῶν κατὰ φυλακὴν αἰχμα- 10
λώτων Ῥωμαίων δι' ἑαυτοῦ συστρατεῦσαι αὐτῷ ἐξαιτηθέντων·
ὥστε καὶ τὸ Χωρῶσαν κατασχεῖν καὶ ὑπὸ χεῖρα τῷ ἀμεραμνονῇ
καταπράξασθαι. ἀλλὰ δὴ καὶ κατὰ Θηρῶν ἀτιθάσων τὴν ἐκίσει
χώραν αὐτούς τε τοὺς κατοικοῦντας διαλυμαινομένων ἠρίστευσεν,
ὥστε θανατασθὲν κατ' ἄμφω τοῖς Ἰσμαηλίταις νομίσασθαι. διὰ 15
ταῦτα φιλοῦσιν αὐτὸν ἐξαιρέτως καὶ μᾶλλον αὐτῷ προσκικίλωνται,
ἐπειδὴν αὐτῷ οἰκονομικῶς ἀποστάντι, κἄν ἐν σχήματι τῆς καθ'
ἡμᾶς εὐσεβείας διέγνωσαν, καὶ αὐτῷ ἐγχειρίζουσι τὰ τῶν πολε-
C μῶν συστήματα ἐκστρατεύειν καθ' ὅσον ἔχει βουλήσειας καὶ δυ-
νάμειας. ἐν μέσῳ δὲ χρόνων πολλὰς ἀριστίας καταπραξάμενος 20
ἐξῆναι κατὰ Ῥωμαίων σὸν τῷ νίῳ αὐτοῦ παρὰ τοῦ ἀμεραμνονῆ
κατηνύγκαστο, ἣ τοῦτο προσεπεποίητο. καὶ δὴ γεννάδας ὑπα-
σπιστὰς σὸν χρήμασιν αὐτοῦ ἱκανοῖς ἐπεπόμφει πρὸς πολίχνην ἣ

16. προσκικίλωνται L.

18. fort. τῶν πολιτῶν.

cium ex Babuzicorum familia, affinitate sibi iunctum, ut auxiliares copias ab eo compararet numerosas, ac de ducibus eius aliqui regiones urbesque Saracenorum inter Libyam et Asiam popularentur.

Ceterum superiore tempore Manuel cum in Syria commoraretur, propter doctrinam et multarum rerum experientiam multum diligebatur a duce Agarenorum illique qui iuxta eum plurimum valebant, plurimaque praeclara facinora omni illo tempore quo ibi habitavit adversus belligerantes cum ipsis cum vicinos tum longius remotos edidit, eorumque pleraque cum Romanis captivis, quos precibus impetraverat ut ad bellum cum ipso proficiscerentur; ita ut et Chorasani cepit atque ameramanni sublecerit. Quia et feras bestias regionem cum incolis vastantes et infestantes devicit, ita ut in utroque admirationi esset Ismaelitis. Quapropter diligunt eum valde, magisque ei assuescunt, cum scirent eum utili consilio ita descivisse ab imperatore, quamvis eum religioni nostrae addictum viderent, et permittunt ei adversus hostiles globos exercitum educere prout vellet ac posset. Cum igitur intermedio tempore multa praeclara facinora edidisset, expeditionem adversus Romanos suscipere cum filio ameramnni coactus ab isto fuit, aut potius id simulavit. Sane strenuos propugnatores cum suis opibus bene multis misit

Γέρον ἐκέλευτο, προσημηνάμενος λάθρα καὶ τοῖς ναύταις τῆς πόλεως τὴν δόουσαν ἐπιθεῖναι δαχρύωσιν διὰ τὴν τῶν Σαρακενῶν ἔσομένην ἔφθορον. τῶν οὖν ἑκατέρων μερῶν στρατοπεδευσάντων ἔξεισιν ὡσπερ ἀγωνιστῆς τολμητίας, καὶ τὸ δόρυ εἰς τοῦπίσω ὁ προσείνας τοῖς Χριστιανοῖς ὄλωσ συντέτακτο πρὸς τὴν ῥηθαισαν πολέμην καταφυγῶν, τῷ τε υἱῷ τοῦ ἀμεραμνοσηῆ χαριστήρια D διαπέμπετο ὁ πρὸς αὐτὸν χάριν εὐμενῶς διατέθεισαν, καὶ τῇ πόλει χαρμονικῶς ἐπεδήμησεν, καὶ τῷ ἐν Βλαχέρναις τῆς Θεοδοκού εἰσῆμι ναῶν, ὡς ἐν τούτῳ πλέον εἰδὼς τὸν Θεόφιλον ἀπονέμειν 10 σέβας αἰδέσιμον· ὅφ' οὗ καὶ πληροφορίαν συμπαθείας ἰδέδεκτο καὶ ἐπὶ πλείστον περιλοτιμῆτο, σιβασμιαθεὶς μαγιστρότητι.

Τοῦ δὲ βασιλέως διαπρακτήσαντος ἐπὶ τῇ κατὰ Ἰσαμαλιτῶν Φραγγικῇ ἐστρατείᾳ, διὰ τὸ τὸν ἐσταλμένον πρὸς αὐτοὺς Θεοδόσιον μεταξὺ ἀπαλλάξαι τὸν βίον, πᾶς τις ἠθύμει, μάλιστα 15 τε πρὸς τελευτὴν ἤδη τοῦ βασιλέως ἀπονεύοντος, ἕτα φθινάδι E νόσῳ καὶ γαστρὸς δυσεντερικῇ διαρροίᾳ περιπεσόντος. ὡς δὲ ταύτῃ τῇ ἀρρωστίᾳ συντέτηκτο καὶ πρὸς τὰς ἐσχάτως τοῦ θανάτου προέκκτειν, ἐπὶ κλίνης αἰρόμενος πρὸς τὴν Μαγναύραν ἀπήμι, κἀκέισε πάντας ἐκκλησιάσας δημηγορίαν οἰκτρὰν κατὰ τὸ 20 εἰκόσ ἀποφθέγγεται, καθὼς ὁ λόγος ταύτην ὡδα μορφώσιεν. “Ἐμὲ θρηνησάτω ὁ ἐμὸς ἅπας λαός, ἐπολοφυρέτω με σύγαλτος V. 35 καὶ σύμπαν τὸ πρὸς θεραπείαν οἰκίον ἄθροισμα διολολυξάτω,

9. εἰσῆμι L.

15. φθινάδι L.

in urbem Geron vocatam, in antecessum clam significans incois urbem ut sufficienter eam munirent propter instantem Saracenoꝝ hostilem adventum. Cum igitur utrinque constitissent exercitus, procedit tamquam bellator audaculus, atque hastam retro protendens plane Christianis se adhaerxit, in praedictam urbem fuga elapsus, filio autem amaramonis gratias agit, quod benevoli erga ipsum fuissent, atque in urbem (Constantinopolim) laetus pervenit, templumque deiparæ in Blachernis ingressus est, ut qui sciret illi Theophilum plurimum deferre cultus ac venerationis. A quo (Theophilo) fidem ac certitudinem veniæ accepit, plurimumque ab eo honoratus et magistri dignitate eohenestatus fuit.

Ceterum cum imperator nihil effecisset in paranda expeditione Francica adversus Imaeitas, eo quod is qui missus ad eos fuerat Theodosius interea e vita decessisset, quilibet contristabatur, praecipue ad finem vitae iam inclinante imperatore; ut qui in tabidum morbum ac dysenteriam ventrisque profluvium incidisset. Qua infirmitate tabefactus mortique vicinus, in lectica portatus ad Magnauram venit, atque ibi omnibus convocatis orationem miserabilem pro re nata pronuntiat, ut ratione quadam in huic modum formari possit. “Me debeat populus meus universus, lamentetur me senatus, totusque domesticus familiaris grex uolet,

ὅτι περ κομῶν τῇ κέσθητι σὺν εὐδαιμονίᾳ τσοσάτη ἄρτι τούτων ἐκτειχισθήσομαι, πολλῶ δὲ μύλλον γυνικὸς νεαζούσης και παιδὸς ἀνήβου, ὧν τὴν στέρησιν πάντως και πρὸ τελωτῆς ἀποκλιόμυ, οὐχ ἤτιον δὲ τὴν αὐτῶν ἐρημίαν μετὰ γε τὴν αὐτοῦ ἀποβίωσιν. διὰ τοι ταῦτα μέμησθὲ μου, παρακαλῶ, τῶν τσοσῶ-5 των τελωταλῶν ῥημάτων και τῆς ἡμετέρας πρὸς ὑμᾶς προμηθείας και γαληρότητος· ὧν ἀντίδοτέ μοι τὴν μετὰ θάνατον εὐνοίαν πρὸς αὐτούς, ὡσπερ και ἐπ' ἐμοὶ τὰ τῆς εὐγνώμονος και ὀρθῆς διαθέσεως διανοοῦμενοι και καταπραττόμενοι. οὐκ ἔτι γὰρ ὑμῶς θεάσομαι τοῦ λοιποῦ, οὐ τοιούτοις παρακαλέσομαι 10 B ῥήμασιν, οὐ τσοσάταις δυσωπήσομαι παραινέσεις, οὐχ ἐκετέσω σὺν δάκρυσιν." τοιαῦτα προσαιπόντος τοῦ βασιλέως πολὺς ὀδυρμὸς στεναγμὸς τε και κωκυτὸς παρὰ πάντων ἀνεπέμπετο.

Συγκυκῶν δὲ Θεόφιλος τὸ τῆς εὐσεβείας ἄκλυστον πύλαγος τοὺς ἐν αὐτῷ πλόντας ἀκυμάντως δεινῶς ἐκλυδώνιζεν· ἐν οἷς και 15 τὸν σύγκελλον Μιχαὴλ τῆς Ἱεροσολυμίτιδος ὀμνηγῆρας σὺν ἕμια πολλοῖς ἀσκηταῖς φυλακαῖς ἐναπέκλεισεν, μετ' ὧν Θεοφάνη τε και Θεόδωρον τοὺς τῆς ὀρθοδοξίας συνασπιστὰς Σκυδικῶς ἐκπροσωπεῖοις διεγράφατο κεντήμασιν. τοιαῦται δὲ και τσοσάται αἱ κατὰ τῆς εὐσεβείας αὐτοῦ θύελλαι διενέσκηπτον. οὐ μὲν 20 ἀλλὰ και χμιῶνες πολλοὶ κατ' ἄερος, δυσφορίαι τε και ἀχμηρίαι C και σιτόδειαι ἐκ δυσχεροσίας, παλμοὶ τε και ἀναβρασμοὶ γῆς καθ' ἡ-

4. ἤτων L. *ibid.* αὐτοῦ] αὐτῶν L.

16. Ἱεροσολυμίτι-

δος L. 18. ἐπὶ προσαιπίοις L.

quod florens aetate ac felicitate tanta iam ab istis separabor, multaque magis quod ab uxore florente filioque impubere, quorum lacturam utique et ante obitum deploro, nec minus autem orbitatem eorum post meam e vita discessum. Quapropter mementote quaeso huius novissimae orationis nostraeque erga vos curae et mansuetudinis, proque his redditae mihi post meam mortem benivolentiam erga ipsos, quasi erga me ipsum grati ac recti affectus officia meditantibus et perficientes. Non enim amplius vos videbo posthac, non talibus obsecrabo verbis, non tantis commovebo animos vestros adhortationibus, non obtestabor cum lacrimis." Post talem imperatoris allocutionem multas civitatis et gemitus et ploratus ab omnibus edebatur.

Dum autem conturbaret Theophilus religionis tranquillam mare, navigantes in eo sine fluctibus diris fluctuationibus exercuit: atque inter hos etiam Michaellem syncellum Hierosolymitani coetus cum multis monachis in carcerem inclusit, interque eos Theophanem et Theodorum, orthodoxae-fidei defensores, Scythico more in frontibus conscripsit punctis. Tales tantaeque procellae ipse excitante adversus religionem ingruerunt. Quia et in aere hiemes tempestatesque vehementes, itemque et siccitates, et penuria rei frumentariae ex intempérie, concussiones

μέραν τῆς αὐτοῦ βασιλείας γυγόνασιν, καὶ φυγὴ καθέλου παρῆν εὐσεβῶν ἐν χιμῶνι τῆς αὐτοῦ ἀσιβείας, κατὰ τὸ λόγιον, καὶ οὐδενὶ παντὸς σαββάτου ἀνάπαυσις ἔξ ἀπανθρωπίας αὐτοῦ Θεολογούσης Χριστιανῶν γαληναῖον κατὰσθημα. καὶ γὰρ ἐν τοῖς 5 τοιαύτοις αὐτοῦ κακοτεχρήμασι τὸν Ἰαννῆν πατριάρχην καθίστησι, συμμύστην καὶ λειτουργὸν τῆς κακίτης αἰρέσεως.

Ὅστις Θεόφιλος μετὰ πλείονων ἑλλατωμάτων ὑπέροφρος ἦν, κἄν ἐν τισὶ τῶν καλῶν εἴτε ἐκῶν εἴτε ἕκων πεφιλοτίμητο κλειροκτημασι φύσει. καὶ γὰρ τῶν τευχῶν Βυζαντίδος τῆς 10 πόλεως χθιμαλῶν ὄντων καὶ τοῖς πολεμίοις ἐντεῦθεν ἑμπαρεχόντων τὸ ἐπιπίπτων, οὗτος ὑψώσας ἀνενώσατο, τούτοις καθὺς D γραφῆν τοῦ ἰδίου ὀνόματος. πρὸς ἔκαινον δὲ καὶ τοῦτο τὸ φιλότιμον ἐντεθείσθω, ὃ καὶ τοῖς βασιλεῦσιν ἴσως ἔστω ἀπόδεκτον τὸ φιλοκερδὲς ἀποπειρομένοις ἢ μᾶλλον κακοκερδῆς, κἄν ἔξ ὑπέρο- 15 ψίας εἰπεῖν οἰκίότερον. ποτὲ γὰρ πλοῖον διερχομένου κατὰ τὴν ἄλα τοῦ Βουκολέοντος, περὶ γε τούτου ὁ βασιλεὺς ἐκυνθάνετο τίνος ἂν εἴη. οἱ παρεστῶτες ἀπολελόγητο “τῆς δεσποίνης.” ὃ δὲ δυσφύρωσ διατεθεὶς ἐπὶ τούτῳ προσκαλεῖται ταύτην, καὶ παρ’ αὐτῆς τὸ ἀληθὲς ἔγνωκε “οἶμοι” ἔφη “φανερῶθεν ναυ- 20 κλήρω, ἐπέπερ τοῦτο τῆς ἐμῆς συμβίου καθέστηκεν,” καὶ ἄμα τῷ λόγῳ παρεκλειόετο πυρποληθῆναι τὴν ναῦν σὺν τοῖς ἀγαγί-

12. πρὸς ἔκαινον δὲ καὶ τὸ τούτῳ φιλότιμον L
καθὺν] f. φανερωθέντι.

19. φανε-

denique et tremores terrae, in diebus imperii eius extiterunt, et summatim fuga erat piorum in heme eius impietatis, secundum oraculam, nec ulli quovis sabbato requies ab eius immanitate, Christianorum tranquillum statum turbans et iactans. Etenim eiusmodi improbarum eius machinationum et id fuit quod Iohannem patriarcham constituit, socium et administrum pessimae illius haeresis.

Idem Theophilus in pluribus vitis etiam superciliosus erat ac superbus, quamvis in laudabilibus etiam quibusdam contenderet, sive sponte sive non sponte, abundantia naturae. Etenim cum muri Byzantinae orbis essent humiles ac proinde hostibus facilem praebarent ascensum, iste eos altius eductos instauravit, in quibus nominis sui inscriptionem fecit. Ad laudem etiam hoc eius generosum factum addatur, a principibus fortasse non improbandum, lucri cupiditatem aut potius eius turpe studium a se amolentibus, quamquam convenientius superbiae ascribendum. Aliquando enim nave transeunte apud Bucoleonem, super ea quaesivit imperator cuius esset. Astantes respondebant “dominae.” Tum ille aegre id ferens, accersit eam, cumque rei veritatem ex illa comperisset, “hai mihi” inquit: “nauleri effecti sumus, quandoquidem haec coniugis est mens.” Quod simul ac dixit, comburi navem imperavit una cum merci-

V. 86 μοις πολλοῖς καὶ τιμῶις κατὰ πραγματείαν υπάρχουσαν, μὴ τούτων ἕως φεισάμενος εἰς ἔγκαινον βασιλικῆς τιμιότητος δημοκρηδία μᾶλλον ἢ δημοβορία συνιστώσης ἐπέκτησεν.

Πολυπράγματι δὲ περὶ ζητημάτων τῶν ἀποκρῶτων ἐτύγγατε Μαν Θεόφιλος· ὦν χάριν καὶ Μεθόδιον τὸν ὄσιον, ὅτι σοφὸν εἶναι καὶ περὶ τὰς λύσεις αὐτῶν ἱκανῶς ἔχοντα, τῆς φυλακῆς ἀνεφρόσατο, συνδιώγειν αὐτῷ κατὰ τὸ παλάτιον αἰρησάμενος, καὶν διὰ τὸ δοθῆναι δόγμα πῶς αὐτὸν ἐμυσάττετο.

Ὅς τὴν τῆς βασιλείας ἀρχὴν διακτήσας ἐπὶ ἰβ' ἔτεσι μῆσι τε τρισὶν κατὰ τὴν προρρηθείσαν νόσον τὸ κοινὸν ἀνέπλησεν ὄφλημα, 10 μετὰ Ἰαννοῦ ΚΑ ἀφρόνως τῆς ὀρθοδόξου πλεῖστα καταλαζονεσάμενος πίστειος.

11. ΚΑ] his notis numeros non indicari patet. Bergleri commentum deleui.

bus, quae multae et pretiosae erant ad negotiandum comparatae; plane non parcens illis ad laudem imperatoriae dignitatis, non exsurgendo populum sed ei prospiciendo possessionem acquirentia.

Curiosus autem erat valde circa occultas quaestiones Theophilus: quapropter etiam sanctum Methodium e carcere liberavit, utpote virum sapientem et ad eas salvendas idoneum, secum esse eum in palatio cupiens, etiamsi propter orthodoxam fidem eum quodam modo aversaretur.

Hic igitur cum imperii regimen administrasset per duodecim annos mensesque tres, ex morbo de quo diximus commune debitum naturae implevit, postquam adversus orthodoxam fidem plurimas insolentias insipienter exercuisset una cum Iohanne ΚΑ.

ΠΕΡΙ ΜΙΧΑΗΛ ΤΟΥ
ΘΕΟΦΙΛΟΥ.

REGUM LIBER IV
DE MICHAELE THEOPHILI
FILIO.

Τὰ δὲ πατρῶα σκήπτρα ἐν ἔτει στμ', ἰνδικτιῶνι ε', διδύναι A
καταλυμπάνεται Μιχαὴλ σὺν μητρὶ Θεοδώρᾳ Θείῳφρονι, αὐτοῦ τε
τὰ τῆς ἐπιτροπείας ὃ τε πατρῷος Θεόκτιστος καὶ Μανουὴλ ὁ
πρωτομάγιστρος ἤξιωται, ᾧ καὶ διὰ μεριμνης ἐτῆν τὸ φιλοθε-
5 σποτεῖν καὶ λόγοις πρὸς τοῦτο καὶ πράξει διατίθεσθαι. οὐκοῦν
ἔξιμι κατὰ τὸν ἰππόδρομον, καὶ πάντα τὸν ὑπασπιστὴν λαὸν
συναγείρας καὶ οἷς πληροφορίαν ἐπέκτητο στρατιώταις τὰ πρὸς
εὐπίθειαν αὐτῷ συντηρήσαι, προοίμιον οὕτω τοῦ λόγου προδια-
τίθεισιν. "οἶδατε πάντες, ὧ ἄνδρες, ὅποια τὰ πρὸς ὑμᾶς τῆς
10 ἀγύπης γνωρίσματα, ἐν τε κηδεμονίαις ἐν τε προστασίαις φιλό-

Ἰνscr. Βασιλειῶν δ om. L.

10. κηδεμονίαις L.

Paternum autem imperium anno mundi sexies millesimo trecentesimo quadragesimo, indictione quinta, gubernandum relinquitur Michaeli matricque Theodorae plac ac fidell, ipsiusque tutela patricio Theocisto et Manuelli primo magistro commissa. Cui Manuelli et curae erat ut dominum diligeret, et verbis factisque ad eam rem se componeret. Itaque progreditur in circum, cunctisque satellitibus convocatis et militibus in quos fiduciam habebat, fidem et oboedientiam erga eum conservaturos, eiusmodi orationem orditur. "Scitis omnes; o viri, qualia nostri erga vos amoris extant documenta, dum in cura pro vobis gerenda et patro-

φροσι, σὺν ἅμα ταύταις καὶ ἐνεργείαις, μηδ' ὄλωσ' ἑξισταμέ-
B *ων ἡμῶν. καὶ διὰ τοῦτο χρεῶν ὑμᾶς ἡμῖν ἀποδοῦναι τὰς ἀν-*
τιχάριας, ἔν τε λόγων πειθοῖ καὶ τῶν ἔργων· καὶ ὅπερ ἂν ἡμῖν
αἰρετὸν διακέρχεται, τοῦτο ἔλσθαι σπουδάζοιτε, καὶ ὃ ἐὰν ἀρ-
σκον, κατὰ σπουδὴν καὶ προαίρεσιν τὸ εὐπειθές αὐτῷ μέχρι καὶ 5
κινδύνου παντὸς ἐπιδείξασθαι.” τούτοις οὖν αὐτοὺς παραινέ-
σας, παραχρῆμα ἅπαντες τὰ τῆς ἀρεσκείας αὐτῷ καὶ ὑπικουῆς
δι' ὄρκων συχῶν παρετίθεντο· ἠλπίκισαν γὰρ κατὰ νοῦν ὄρεξιν
ἔχεν τῆς βασιλείας τὸν Μανουὴλ καὶ διὰ τοῦτο τοιαῦτα κατεπά-
δειν αὐτῶν, εἰ καὶ τὰ ὑπεναντία τούτοις παρ' αὐτοῦ διηγόρευτο. 10
C *ἐκεκράγει γὰρ διαρρήθην “Μιχαὴλ τε καὶ Θεοδώρας τὰ ἐτη πρὸς*
πλεῖστον ὀδεύσειεν.” ὡς δὲ ταύτης τῆς ἀναρρήσεως διενήχθητο,
ἀλλ' ὅμως τὸ προσταγὴν ἐξεπλήρουν· καὶ τὰ τῆς αὐτοκρατορίας
διετηράνωτο. 15

Καὶ τὰ τῆς ὀρθοδοξίας ἀνακαλύπτεται, καιροῦ λαβόμενα
 εὐαγοῦς καὶ Θεοφιλάς ἀνδρῶν εὐπροθέτων, τῆς στυγητῆς αἰρέ-
 σεως τῶν εἰκονομάχων διασურείσης ἀπὸ βασιλείας Λέοντος τοῦ
 Ἀμαλκίτου μέχρι χρόνων λ'. εἶχοντο δὲ τοῦ εὐθέως σκοποῦ ὃ τε
 Θεόκτιστος, ἄλλως τε καὶ αὐτὸς Μανουὴλ, εἰ καὶ διὰ μέσου 20
V. 38 *τινὸς παρεμπροσθέντος διώκλασεν. ἀλλὰ περιπίπτει τιτὶ ἀρρωστήῃ,*
δι' ἧσπερ ἀπέγνωστο· καθ' ἣν θεὸς παρυδοξοποιῶν ὡς ἐπὶ τοῦ
Ἐζεκίου δηλαδὴ καταφαίνεται. συνέχεται τοίνυν τῇ νόσῳ καὶ

10. αὐτῶν] αὐτὸν L.

17. Θεοφιλάς L.

civil comitate cum beneficentia coniuncta neutquam officio desumus. Quapropter decet vos nobis referre gratiam, dicatorum et factorum oboedientia: atque quod nostro iudicio placitum fuerit, hoc facite ut vobis placeat, placitoque studiose et volenter oboedientiam, etiam periculi tenus cuiusvis, accommedate et ostendite.” His cum eos adhortatus fuisset, statim omnes promptam erga ipsum voluntatem et oboedientiam multiplici iureiurando detulerunt: putabant enim eum in anime habere affectionem imperii, ac propterea talia incantare. Sed contrarium ipse indicavit: clamavit enim clara voce “Michaelis et Theodorae anni longissime procedant.” Quam acclamationem ut perceperunt, tristitia repleti sunt variaeque anxietate satiati, sed tamen iussionem impleverunt: atque imperii iuncti ratio fama divulgabatur.

Atque orthodoxa fides revelatur, occasionem nacta piam et virorum bonum propositum habentium religiosum affectam, cum detestabilis haereticis imagines oppugnantium deducta fuisset inde ab imperio Leonis filii Amalecitas ad trigesimum annum. Tenebant autem hoc rectam censuram Theoclistus, ac praeterea ipse Manuel, etsi his intervenientis tempore quedam nutaret. Sed incidit in aliquem morbum, ob quem pro desperato habebatur: in illo morbo deus miraculose agere visus est, ut in Ezekia scilicet. Hoc igitur morbo tenebatur, et vehementer maceraba-

χαλεπῶς ἐπιτρέχοντο καὶ ἐγκυτῶν κήρῳ νεύοντο, ὡς ἐντεῦθεν
 ἰδοῦσι πᾶσι τεθνήαι, εἰ καὶ βραχὺ τι πνεῦμα ἐν αὐτῷ ἐσπινθή-
 ριζεν ἀμυδρά τι φωνὴ διαστηματικῶς ἐξ αὐτοῦ διηκούετο. πρὸς
 ταῦτα τί γίνεται, καὶ τί τὸ περὶ ἡμᾶς τοῦ Θεοῦ μηχανούρηγμα;
 5 **διανίστησι μοναχὸς τῶν Στουδίου, ἄνδρας τῷ ὄντι θεῷ γνω-**
στούς, ἐπισκεψαμένους κατὰ τὴν ὑστεραίαν αὐτόν. ἐξήκουστο
γὰρ ὅτι περ ἀπιβίω, καὶ συνεπιφοιτήκεσαν ὅπως ἐπιηθείους αὐ- B
τῷ ἔμνους προσοίσειαν· ὃ τέως ἐπεποιήκεσαν, ὀλιγοδρανέοντι
κατὰ ποιήσιν. καὶ προσελθόντες τῇ κλήτῃ τῶν μονιζόντων τι-
 10 **νές, περὶ ὧν ἦδη ἀνωτέρω μνησθὲν πεποιήμεθα, τεταραχηότες**
θεῷ καὶ τῇ τῆς ἀρετῆς τελειότητι ἀναταραχῆσαι τὸν ὡς νεκρὸν ἢ
μετ' ὀλίγον ἐσόμενον, λέγοντες τοῦτον ἀναρρωσθήσισθαι. τοῦ
δὲ ἐκ βάθους ἰστανωμένης ψυχῆς μικρὸν τι ἀνεγκώντος καὶ δια-
πορήσαντος εἰ τοῦτο ἔσται αὐτῷ κατ' ἐλπίδα, ἐπεβόησαν ὡς
 15 **“εἴπερ ἐν ὑποσχίσει ἔστι σοι πρὸς θεὸν τὰς θείας εἰκόνας κατὰ**
τὸ ἀρχαίων ἀνανεώσασθαι, τὴν ζωὴν εὐαγγελιζόμεθα βεβαιού- C
μενοι.” ἀπήσαν, καὶ τὸ εὐαγγελισθὲν συντόμως ἐπεπραγμά-
τευτο, καὶ παραδόξως ὡς ἐξ ἕδου ἀγέδου τοῦ θανάτου ἀπαλλα-
γείς. ὡς οὖν ἰαντὸν διέγνωκε παρ' ἐλπίδα τῆς ἀσθενείας ἀπο-
 20 **μαίσαντα, πρὸς βασιλίσσαν Θεοδώραν ὀρθοδόξως διαγωνίζεσθαι,**
φράζων αὐτῇ τὰς σεβαστὰς ὑπαικαινίξιν εἰκόνας κατὰ τὸ πρότε-
ρον, καθὼς περὶ τούτου τάχα καὶ ταύτῃ συνήρῃσκει θεοφιλίας
γενήσιας ἐξαγομένη, συνεπιλαμβάνομένης ὡς φασὶ καὶ πατριμίας

17. ἀπίσαν L.

22. θεοφιλίας L.

tur ac intus stebulante torpore mortificabatur, ut omnibus videretur mor-
 tuus esse, etsi exiguum spiraculum scintillaret exiliisque et debilis vox
 per intervalla ex ipso audiretur. Ad haec quid fit, et quae dei machi-
 natio? Excitat monachos ex Studii monasterio, viros revera deo notos
 et amicos, qui visitaront ipsum postridie. Auditum enim fuerat quasi
 mortuus esset, convenerantque ut hymnos funebres ei accinerent: quod
 usque adhuc fecerant, languido et debili. Cumque accessissent ad le-
 ctum quidam ex monachis, de quibus superior mentionem fecimus, con-
 fisi deo et virtutis integritati, bono animo esse iubent illum quasi mor-
 tuum aut iamiam moriturum, dicentes eum convalescerem. At ille ex in-
 timo pressae angustis animae non sibil respirante ac debitante an spe-
 randum id sibi esset, acclamarunt “quod si pollicitus fueris deo te divi-
 nas imagines in pristinum statum restitutum et instauratum, vitam
 tibi laeto nuntio annuntiamus, pro certo affirmantes.” Abierant: atque
 is, sicut annuntiaverant, miraculose quasi ab inferis emerit, morte li-
 beratus. Ut igitur se cognovit praeter spem a morbo convalescere, cum
 imperatrix Theodora de orthodoxa fide agit et contendit, indicana ei
 ut venerabiles instauraret imagines in statum pristinum; quemadmodum
 de ea re forte et ipsa imperatrici videbatur et placebat, quod pietati et

τῆς ταύτης μητρὸς καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτῆς πατρικίων. ἀλλ' ἀντίκειπτεν αὐτῇ τούτοις καὶ τῷ Μανουὴλ ἐπὶ μᾶλλον, εἶτε διὰ τὴν τοῦ τηλοκίτου μετάδοσιν πρῶγματος, εἶτε διὰ φιλα-
D δρίαν ἴσως παράλογον, προτιμωμένην τοῦ Θεοῦ τὰ ἀνθρώπινα. εἰρήκει γὰρ πρὸς Μανουὴλ ὡς “ὁ ἐμὸς ἀνὴρ γε καὶ βασιλεὺς 5 μακαρίτης σοφίας ἀρκούντως ἐξείχετο, καὶ οὐδὲν τῶν δεόντων αὐτῷ ἐλελήθει· καὶ πῶς τῶν ἐκείνου διαταγμάτων ἀμνημονήσαντες εἰς ἑτέραν διαγωγὴν ἐκτραπήμεν;” ταῦτα εἰποῖσης κατηπείλησε σωφρόνως ὁ Μανουὴλ ὡς “εἴπερ τῶν εἰκόνων μὴ φρο-τίσιαις ἀναμορφῆς τε καὶ προσκυνήσεως, ἑτέρως τὰ τῆς εὐνοίας 10 ἢ αὐτῆς· τῆς βασιλείας, Θεοῦ εὐδοκούντος, διατεθήσεται.” τούτοις τῷ φαινομένῳ καταπισσοῦσα ἡ βασιλὶς, τῷ δὲ νοουμένῳ καὶ μάλα χαρεῖσα, τὸ δοκοῦν αὐτοῖς ἐπαφῆσι καὶ σὺν αὐτοῖς
E διανίσταται· καὶ τοὺς ὀρθοδόξους τοῖς τοῦ κανικλοῦ ἐνδεικῆμασι ἀγείρεισθαι διεθεσμοθήτησεν, κάμεισε πρὸς ἀλλήλους γυ-15 μνάζειν τὰ περὶ ὀρθοδοξίας προβλήματά τε καὶ δόγματα.

Καὶ ταχέως μετὰ προσηκούσης τῆς διασκέψεως αἱ τε θείαι εἰκόνες ἀνεμοσφοῦντο· καὶ τὰ τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὸ ὀρθοτομοῦν μετεκλίετο, τῶν ἐν αὐτῇ ἱερῶν, πρὸς δὲ καὶ ἀρχιερέων, τῶν μὲν μεταστοιχειουμένων τῆς δυσσεβείας, τῶν δὲ ἀνδιεστημάτων 20 τῷ εὐσεβεῖ δόγματι καὶ δικαίως ἐξωθουμένων, καὶ πρό γε πάν-
V. 39 των Ἰαννοῦ τοῦ δυσσεβεῦς πατριάρχου τοῦ ἀρχιερατικοῦ θρόνου καθαιρουμένου. τοιγαροῦν ἀπεστέλλουσι πρὸς αὐτὸν ἄνδρας

religioni verae adhaereret, adiutante, ut alunt, etiam patricia matre eius germanisque eiusdem patricis: sed illa istis obstitit, ac Manuelli magis magis, sive propter tantae rei mutationem, sive ob amorem erga maritum fortasse nimium humana divinis praefereans. Dixit enim ad Manuelem “maritus meus et imperator beatas memorie, sapientia sufficienter instructus erat, nec eum quid fieri deceret aut e re esset latebat: quomodo igitur illis constitutionum immemores ad aliud institutum deflectemus?” Haec locutae minatus est moderate Manuel dicens “siquidem imaginum non procurabis instaurationem et cultum, alia ratio benevolentiae aut ipsius etiam imperit existet deo volente.” His consternata imperatrix ut quidem videbatur, ut autem intelligi poterat admodum laeta, quod placeret ipsis permittit cumque ipsis exsurgit, atque orthodoxis conventum in caniciei mansionibus indicit, utque ibi inter se examinarent orthodoxae fidei quaestiones et decreta.

Ac celeriter cum decenti consideratione divinae imagines instaurationem, ecclesiaeque ad rectum sensum dirigebatur, sacerdotibus principibusque sacerdotum partim deserentibus impietatem, partim reluctantibus pio decreto. Insuper et merito electis; Iohanne ante omnes, illo impio patriarcha, sede pulso. Ad quem cum misissent viros praestantes

ἀξιολόγους τῶν ἐπὶ τῆς φυλακῆς βασιλέως, τοῦ πατριαρχείου καταγαγεῖν· οἷς οὐκ ἐνεδίδου πρὸς κάθοδον. οἱ δὲ καὶ βουλό-
 5 μενοι τοῦτον καταβιβάσαι ὁμῶς οὐ πείθουσι, παρ' αὐτοῦ κακο-
 τρόπως μετακείσθοντες τοῦτον τέως ἔασαι· διὸ περὶ γε τοῦτου
 10 τοῖς ἀποστείλασιν ἀπαγγέλλουσι, καὶ κατ' αὐτοῦ πλείονα τὴν
 ὄρημν διεξάπτουσι. εἰσῆει οὖν πρὸς αὐτὸν ὁ πατριῆκος Βάρδας,
 πεισόμενος ὅτι χάριν τοῦ πατριαρχείου οὐκ ἀπανίσταται· καὶ
 τὴν ἀπολογία ἐμεθοδεύκει, δεικνὺς τὴν ἑαυτοῦ γαστέρα δι' ὀβε-
 15 λίσκων κατύστικτον αὐτῷ, ἐπειπὼν ὅτι παρὰ τῶν ἐκπεμφθέντων
 20 ὡς ἔθνικῶν ἐπεπόνθει τοικύτην ἀναιτίως ποιήν, “δι' ἧς χαλε- B
 πῶς ἄγαν ἔχων, εἰ οἶόν τε, τὸ παρὸν συγχωρηθεῖν τῆς κατα-
 βάσεως· ἐπιπόνθειν δὲ μάλιστα παρὰ Κωνσταντίνου τοῦ ἐξ Ἀρ-
 μενίων καὶ τῷ τῶν ἔξκουβίτων ἐμπεπόντος τάγματι.” τοῦτον
 δὲ φησιν, ὡ ἀκροαταί, ὁ βδελυκτὸς καὶ παμβέβηλος, τὸν κε-
 15 χρηματικῶτα ἀπόγονον Ἀρμενίων, ἐξ ἀρχηγῶν καὶ συναυταδέλ-
 φων στυλέντα πρὸς βασιλεία Θεόφιλον ἐπικηρυκέσεως ὁμηρον,
 20 δς οὐ μετὰ μακρὸν χρόνον διὰ τε τὴν αὐτοῦ ψυχῆς τε καὶ σώμα-
 τος εὐκοσμίαν καὶ τὴν ἄλλην περὶ τὰ βέλτιστα φιλόκαλον πρόθε-
 25 σιν δρογγάριος τοῦ ἀριθμοῦ ἦτοι τῆς βασιλικῆς βίβλης καθίστα-
 30 ται, ἐντεῦθεν πατριῆός τε καὶ λογοθέτης τοῦ δρόμου γεναιρε-
 35 ται. τοῦ οὖν δραμματοργήματος κατὰ κακόφρονα γνώμην ἀπε- C
 λεχθέντος, εἰς θυμὸν μᾶλλον ἐξῆγεν τὸν ἑταστὴν ἔμφορα,

8. ἐμεθοδεύει L.

18. φιλόκαλλον L.

de custodia imperatoris, ut eum sede patriarchali dimoverent, his ille non cessit. Qui quamvis conarentur eum abducere, tamen permovere non potuerunt, ab ipso malitiose eo inducti ut eum interim missum facerent: quapropter de ea re iis qui ipsos miserant renuntiant, maioremque adversus eum excitant impetum. Ivit ergo ad eum patricius Bardas interrogatum quamobrem e patriarchali sede non discederet. At is respon- sionem et excusationem meditatus ostendit ventrem suum obeliscis com- punctum, subindicans ei quod ab iis qui missi ad ipsum fuissent, tam- quam ab ethnicis, perpassus fuerit sine causa talem cruciatum, ex quo male admodum affectus remitti sibi decessionem in praesens, si fieri posset, postulabat; “passus sum, inquit, praecipue multa a Constantino illo ex Armeniis, conspicuo in excubitorum cohorte.” Istum scilicet dicit, o auditores, homo execrabilis ac profanissimus, oriundum ex Armeniis, a ducibus ac fratribus missum ad imperatorem Theophilum lega- tionis obsidem, qui non multo post tempore, cum propter animi corpo- risque decorem, tum propter reliquam rerum optimarum elegans stu- dium, drugarius numeri sive imperatoriae vigiliae constituitur, exin patricius et logotheta cursus salutatur. Itaque machinatio pravi animi deprehensa in iracundiam adhuc magis coniecit inquisitorem prudentem,
Genesisius.

δι' οὗ καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐπικρατείας ἐνδίκως ἐκπέπτωκεν, τῷ κατηγορηθέντι μᾶλλον, κἂν μὴ ἐθελῶν, θεωρησάμενος ἀπαρῆγγραπτον ἔπαινον. καὶ εὐσεβῆς ἀντισημαίνεται πατριάρχης Μεθόδιος, ἐν ἑαυτῷ πλείστα τὰ ὑπερ εὐσεβείας στίγματα καὶ τὴν δι' εἰρκτικῆς σαρκώσεως τῶν τριχῶν ψιλῶσιν οὐά τινα γέρα προκομίζόμενος. τούτῳ τὰς ἀρχιερατικὰς ἀγκύρας ἐπέδωσαν σὺν ἀποδοχῇ πάσῃ θεοφόρων ἀπάντων ἀνδρῶν, τῶν τε τῇ βασιλίδι περινοστούντων καὶ τῶν πανταχόθεν πρὸς αὐτὴν ἐληλυθότων. καὶ **D** γὰρ κατὰ διωρισμένην ἡμέραν τῆς αὐτῶν συνελύσεως, καθ' ἣν ἡ τοῦ Θεοῦ ἐκκλησία τὴν ἑαυτῆς ἐπρέπειαν ἀμφεβύλλετο, κατὰ **10** τῆσιν ἐκ τοῦ περιωνύμου ὄρους Ὀλύμπου Ἄθω τε καὶ τῆς Ἰδης, ἀλλὰ μὴν καὶ τοῦ κατὰ Κυμινᾶν συμπληρώματος, περιφανῶς τὴν ὀρθοδοξίαν κηρύσσοντες, βασιλικαῖς τε διαμοιβαῖς καὶ σεβασμίοις αἰσίοις ἱκανωθέντες πρὸς τὰς ἰδίας σκητὰς ὑπεχώρησαν· ὧν ἔκτοτε καὶ μέχρι τῆς δευρο οἱ τῆς ὀρθοδοξίας λιμένες Χριστοῦ **15** δυνάμει φρουρούμενοι διατηροῦσιν ἀχείμωτες.

Ταῦτα μὲν ἐν πρώτοις Μιχαὴλ τε καὶ Θεοδώρας, τῶν εὐσεβῶν βασιλέων, τὰ κατορθώματα. ὁ δὲ Ἰαννῆς τινὶ μοναστηρίῳ ἐγκαθιερχθεὶς καὶ ἐν μέρει τοῦ κατ' ἐκεῖνο ναοῦ κατιδὼν τοῦ **E** σωτήρος Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν σαρκικὸν χαρακτῆρα, οὐ μὴν **20** ἀλλὰ καὶ τῆς θεομήτορος καὶ τῶν στρατιαρχῶν, διωρίσατο τῷ ἑαυτοῦ ὑπηρέτῃ διανιόντι τῶν σεβασμίων εἰκόνων ἀνορεύσαι τὰ ὄμματα, φάσκων ἀμηχανεῖν πρὸς ταῦτα τὴν ὄρατικὴν προτεινα-

19. ἔκλεινε ναοῦ κατιδὼν L.

per quem etiam ecclesiastico principatu iure ac merito excludit, incusato magis, quamvis non sponte, largitus laudem haud subditiciam. Plusque ac fidelis in eius locum introducitur patriarcha Methodius, in se ipso plurimas pietatis inscriptas notas et ex carceris squalore capillorum raritatem quasi quaedam insignia virtutis prae se ferens. Huic summi sacerdotii ancoras tradiderunt, cum approbatione summa omnium religiosorum hominum, cum eorum qui in imperatoria urbe versabantur, tum eorum qui undique in eam conveherent. Etenim definito quodam die eorum conventus, in quo ecclesia suum decus et ornatum induit, descenderunt ex celebri monte Olympo, Athone item et Ida, quin et ex congregatione ad Cyminan, aperte et clare veram fidem praedicantes, imperatorisque remunerationibus et honorariis decentibus affecti ad sua tabernacula recesserunt: quorum verae fidei portus ab illo tempore ad huc usque diem virtute Christi custoditi permanent tempestatis expertes.

Haec prima sunt Michaelis ac Theodoraе, piorum imperatorum, facta praecleara. Porro Iohannes cuidam monasterio inclusus atque in parte templi in eo conspicuus salvatoris Christi dei nostri carnalem imaginem, delparas item et archangelorum, praecipit suo ministro ut ascenderet et venerandarum imaginum affoderet oculos, dicitans haud se posse ad

σθαι αἰσθησιν, αἰμονιστῆς ἐκ νεότητος ὁ τρισκατάρατος καθε-
 στῶς καὶ μονῆς τῶν ἀθλοφόρων Σεργίου καὶ Βάχχου τῆς βασι-
 λεύσιν ἀφωρισμένης προβάθμιος. ὡς οὖν ἐπύθετο ταῦτα ἡ θεο-
 σεβειστάτη δέσποινα Θεοδώρα, ζήλω τῆς πρὸς Χριστὸν ἀγαπή- V. 40
 5 σιως διακαῶς ἐκεκλήντο, καὶ τοὺς αὐτοῦ μισητοὺς ὀφθαλμοὺς
 ἐμιοχλεύειν προτεθύμητο, κἄν δειήσει· παρά τινων ἐκεκάλυτο·
 ὅθεν τινὰς τῶν δορυφόρων ἐπέμψυσα πρὸς αὐτὸν σ' ἰωραῖς ἐμά-
 στιξεν.

Οἱ οὖν αἰρετικοὶ τοῖς προσαχθεῖσι προπετῶς διαπληκτιζό-
 10 μνοι, χρήμασιν ἱκανοῖς φρεναπατήσαντες κόρην πρὸς τὰ δημό-
 σια ἐπὶ τῆς ἐκκλησίας κατηγορήσαι τοῦ πατριάρχου, οὖν τῷ ἔξ
 αὐτῆς τεχθῆντι νιῷ Μητροφάνῃ, τῷ κατὰ καιροὺς τινὰς προέ-
 δρω τῶν Συμωναίων πόλιως χρηματίσαντι, κρηψιγαμίας ἐγκλημα
 θριαμβεύουσαν, ἐντεῦθεν πλείστος παρὰ τῶν κακοδόξων ἐπισυν-
 15 ἴσταται τύραχος ἐπισχετλιαζόντων ἡμῖν καὶ ἀμέτρως ἐπεγγελών-
 των. οὗ χάριν τῷ πατριαρχεῖω προσίασιν ὁ πρῶτα φέρων Μα- B
 νουηλ ἐν μαγίστροις, καὶ ὁ πατρικίος καὶ ἐπὶ τοῦ κανικλίου καὶ
 λογοθέτης τοῦ δρόμου Θεόκτιστος, οὖν ἑτέροις συγκλητικοῖς,
 κατηφιῶντες ἐπὶ τοῖς ἀναίδην ἐνωτισμένοις. οὗς ὁ ἀρχιερεὺς
 20 ἐπιδὼν καὶ τῆς κατὰ βᾶθος ἀνίας τῶν συνελθυσθῶτων εὐσεβῶν
 ἐπαισθόμενος, μηδαμῶς τε πρὸς ἀρθοδόξους [ἐαυτὸν] θῆλων
 πέτρα σκανδάλου τίθεισθαι καὶ λίθος προσκόμματος, τὰ κρύφια

13. τῶν σφυρῶν L. *ibid.* κρηψιγαμίας L. 15. ἐπεγγε-
 λόντων L. 22. κρύφα L.

ea dirigere oculorum aciem; cum effigiarius in iuventute execrabilissi-
 mus ille fuisset, atque monasterio Sergii et Bacchi martyrur, quod im-
 peratoribus dicatum, praepositus. Ut igitur id audivisset piissima domina
 Theodora, zelo amoris erga Christum ardentem commota fuit, illiusque
 invisos oculos eruere volebat: sed precibus quorundam prohibebatur:
 proinde missis aliquot ex satellitibus ad eum, ducentis illum flagrorum
 verberibus flagellavit.

Ceterum haeretici, his eis obvientibus proterve certantes, pecuniis
 multis corruptam mulierculam subornarunt, ut publice in ecclesia accu-
 sare patriarcham, cum filio ex ea nato Metrophane, qui quodam tem-
 pore praepositus Smyrnaeorum urbis fuit, occultarum nuptiarum crimen
 iactans. Hinc maxima a male sentientibus excitatur turba, nos vexanti-
 bus et sine modo irridentibus. Quapropter ad patriarchalem sedem ad-
 eunt Manuel primarius inter magistros, et Theoctistus patricius ac canic-
 lei praefectus atque etiam cursus logotheta, cum aliis senatoris viris,
 maestis ob ea quae vulgo propalam audirentur. Quos summus sacerdos
 conspicatus, cum profundum maerorem piorum qui convenerant sensisset,
 minimeque vellet orthodoxis se ipsam petram scandall exponere ac lapi-
 dem offensionis, occultam turpitudinem denudat verecundus ille in oculis

αἴσχη ἀπογυμνοῖ ὁ αἰδέσιμος πάντων ἐπ' ὄψεσιν, καὶ εἶρητο
 παρὰ τὸ εἰκὸς μαρμαρῶ τῆς φύσεως ἐσκληρώς, οὐδ' ματαίως εὐ-
 C θύνετο, καὶ τὸ αἷτιον ἐρεῖν διανίστατο, ὅτι περ "ἐν Ῥώμῃ δια-
 γων, ἀποσταλεὶς πρὸς τὸν ἀρχιερεῖ ταύτης διὰ τὰς ἐπὶ Νικηφόρου
 τῆ πατριάρχῃ αἰτιαθείσας ἐπαγωγάς, πλείστα ἐπισινιάσαι με 5
 γαργαλισμοῖς τὸν Σατανᾶν, ἱκανῶς τε περὶ τούτου Πέτρῳ τῷ
 ἀποστόλῳ ἐπεντυχεῖν, ἀλλοτριῶσαι τῆς ἐνσωματούσης κινήσεως.
 καὶ δὴ ἐμοῦ νύκτωρ ἐν τῷ ἀποστολίῳ εὐναζομένον, ἐπιστάντα
 τὸν κορυφαῖον δεξιᾷ τῇ χειρὶ τὰ αἰδοῖα καταπίσειαι καὶ ἐπιφθέ-
 ξασθαι μὴ τοῦ λοιποῦ προεῖσθαι τὴν φιλήδονον ἔφισιν μήτε τὴν 10
 ἐκ ταύτης εἰς τὸ ἐξῆς ὑφορᾶσθαι ζωπύρῃσιν. ἐγὼ δὲ διυπνι-
 σθεὶς μετὰ σφοδρᾶς ἀλγηδόνος περῆλθον ἐν σαρκικῇ τοιαύτῃ,
 καθὼς ὁρᾶτε, νεκρότητι." τοιαῦτα τοῦ πατριάρχου ταπεινο-
 D φρόνως εἰπόντος πανάλληθες, τῆς κατηφείας οἱ συμπαρόντες δι-
 σταντο. ἐξ ὧν Μανουὴλ πρὸς ἀνέτασιν τῆς γυναικὸς ἀγωνίζεται 15
 διασαφῆσαι τὸ ἀκριβές, τὸ ξίφος ἐπανατείνων καὶ παρὰ τίνος
 ὑποβεβλήσθαι αὐτὴν ἀνετάζων. ἡ δὲ τοῖς κατ' ἀπειλὴν λόγοις
 ἐκ τῆς ξιφήρους ἐκτάσεως τὴν ἀλήθειαν παρεδήλου, διὰ τῶν
 πρὸς τοῦτο συσκευασθέντων καὶ ποσὸν ὅσον χρήματος καταβα-
 λομένων, καὶ τῷ εἶς τι ἀγγελιδιον τοῦτο εἶναι ἀπόθετον καὶ ὑπο- 20
 κεκρόφθαι κατὰ τι κιβώτιον σίτου ὑπάρχον κατὰ πλεον. καὶ κα-
 θὼς ἀνωμολόγητο ταύτῃ, οὕτως τὰ τῆς εὐρέσεως ἐμφανῶς ἐγνω-
 ρίζετο, καὶ οἱ αἰρετικοὶ τηρικαῦτα ἄχλυσιν αἰσχρότης ἡμαύρωντο.

12. ἀλγηδῶνος L.

13. ὁρᾶται L.

18. f. ἐξτάσεως.

19. καταβαλλομένων L.

20. τῷ] τὸ L.

omnium, et inventus est praeter solitum marcure naturae tabefactus: quare vana erat accusatio. Causam etiam eius rei indicavit: se, cum Romae ageret missus ad summum sacerdotem eius urbis propter intentata Nicephoro patriarchae crimina, valde vexatum fuisse titillationibus a Satana, multumque de ea re supplicasse Petro apostolo, ut liberaretur a corporis pruritu. "Atque cum per noctem, inquit, in templo apostoli dormire, coryphaeus ille apostolorum mihi adstant dextera manu virilia mea pressit, dixitque ne deinceps timerem voluptuosam concupiscentiam, neve opinarer eam in posterum revicturam. Ego autem somno excitatus cum vehementi dolore, ambulavi ex illo in eiusmodi carnali mortificatione, ut videtis." Haec patriarcha humiliter locuto verissime, contristari praesentes destiterunt. Post haec Manuel ad examinandam mulierem se accingit, ut verum indicaret, intentans ei gladium. quarens a quo subornata esset. Quae propter minas verborum gladiique intentionem, veritatem indicavit de his qui ea omnia struxissent et certam summam pecuniae dedissent; eamque in quodam vasculo esse repositam atque absconditam in quadam arca frumenti plena. Atque ut ab ea dictum fuerat, res inventa et patefacta est. Tum haeretici calligine

οἷς ὁ Θεοφιλῆς πατριάρχης τῶν εἰς αὐτὸν ἐπταισμένων παρέσχε **E**
 συμπάθειαν, τοῦ οἷ' συγχωροῦντος Χριστοῦ τῷ νόμῳ πειθόμε-
 νος. διὸ καὶ παρὰ τῶν ἐπιστατοίντων τοιοῦτου ἐλέγχου κατὰ
 τῶν ἐλεγχθέντων ἔκτοτε διώρισται αὐτοῖς πρὸς ἀντέκτισιν, κἄν
 5 ὠφελείας ἀντεχομένην, ὅπως κατὰ τὸ τῆς ὀρθοδοξοποιοῦ ἡμέρας
 γενέθλιον ὑπὸ τοῦ ἐν Βλαχέρναις τῆς Θεοτόκου τιμωμένου ναοῦ
 τῆς λιτανείας μετὰ λαμπάδων προάγειεν. [Βλαχέρναις. ἀπὸ V. 41
 τινος ἀρχηγῶ Σκύθου Βλαχέρνου ἀναιρεθέντος ἐκείσε πεφήμι-
 σται.] καὶ τὸ τοιοῦτον ἰδίωμα χρόνῳ πολλῶ μέχρι διήρκεσεν,
 10 διακαρτερούντων δῆλον ὅτι τῶν ἀλλοδόξων ἐν τῇ κατὰ τὸν μέγαν
 ναὸν ἐπισυναγωγῇ καὶ τὸν ἴδιον ἀναθεματισμὸν διενηχομένων
 ἐπὶ Θριάμβῳ τῆς παντομισσοῦς αὐτῶν ἀποστάσεως:

Κατ' ἐκεῖνο δὲ καιροῦ ἢ τῶν Ζηλίκων αἵρεσις ἀνεφάνη σὺν
 τῷ ἀρχηγῷ αὐτῶν Ζήλικι, ὄντι τῶν βασιλικῶν ἐν πρώτοις ἑπο-
 15 γραφίων, ὃς ἐν εὐσήμεν ἡμέρᾳ καὶ βασιλείῳ προόδῳ ἐν τῇ μεγί-
 στη ἐκκλησίᾳ Θεοῦ τὰ τῆς αἵρέσεως κατάδηλα τεκτηνήμενος μετὰ
 τῶν ὁμοφρόνων ἐμφωτίοις ἐσθῆσιν ἡμφίαστο, χρισθεὶς τῷ μύρῳ **B**
 τῆς τελειότητος.

Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ χρόνῳ καλῶς τὰ τῆς πολιτείας ἐκεκυβέρ-
 20 νητο παρὰ τε βασιλέως Μιχαὴλ καὶ Θεοδώρου τῆς τούτου μη-
 τρός, μισειτευόντων τῶν προδηλωθέντων ἀνδρῶν. ὁ δὲ ἀρχη-
 γὸς Βουλγαρίας (οἷς τὸ γένος ἐξ Ἀβύρων τε καὶ Χαζάρων, ἀπὸ
 Βουλγάρου κυρίου ὀνόματος, ὃς παρὰ Ῥωμαίων ἐν κατοικήσει

20. καὶ om. L.

puddoris obfuscati sunt. Quibus pius ille patriarcha delictorum veniam
 dedit, Christi septuaginta septem remittentis legi obtemperans. Itaque
 ab iis qui praefuerant eiusmodi inquisitioni, in deprehensos et convictos
 statutum duntaxat est, ad ultionem cum utilitate etiam coniunctam, ut
 in orthodoxiae renatae natali die ab ea quae in Blachernis est deiparacae
 sacrae aede litaniam cum facibus praecederet: [Blachernae a quodam
 duce Scytharum Blacherno ibi interfecto nominatae:] isque mos singula-
 ris longo tempore usque duravit, tolerantibus scilicet heterodoxis id in
 congregatione in magno templo, ut anathema contra se ipsos audirent,
 ob triumphatam eorum detestabilem haeresin.

Porro illis temporibus Zelicum haeresis exorta est cum auctore suo
 Zelice, uno ex primariis amanuensibus imperatoris. Qui cum festo quo-
 dam die in solenni pompa imperatoris haeresin suam publicaret, tunc
 statim, una cum asseclis, albis tunicis ac vestibus induitur unctus un-
 guento perfectionis.

Interea imperium bene administrabatur ab imperatore Michael e ac
 Theodora matre eius, mediantibus viris illis quos dixi. Dux autem Bul-
 gariae (cuius incolarum genus ex Avaris et Chazaris, a Bulgaro, no-

Δορυστόλου και τῆς Μυσίας γεγένητο) ἐπαχθῆ πρότεσι ῥήματα ἐπιδρομῆν Ῥωμαίους ἐκαπιλῶν. ἡ δὲ βασίλισσα τούτῳ ἀνδρειοφρόνως μετὰ τοῦ ἑαυτῆς στρατοπέδου ἄχρι Βουλγαρικῆς γῆς ἀθ-
 ρις ἐπαναστεῦεν ἰμεγαλαύχησεν· “καὶ εἰ μὲν γυναῖκα ἤττήσῃς, οὐδὲν σοι πρὸς νίκος τὸ καύχημα· εἰ δὲ καὶ ὑπὸ ταύτης ἐνικη- 5
 C θείης, πᾶσι τὸ σὸν ἥττημα καταγέλαστον.” ταῦτα ὁ Σκύθης συνεῖς ἠρεμεῖν κατὰ τὴν ἰδίαν χώραν διέγνωκεν.

Οὐ πολὺς δὲ χρόνος προειβεβήκει, καὶ ἡ τῶν λεχθέντων ἀν-
 δρῶν πρὸς ἀλλήλους ὁμόνοια διαφθείρεται, καὶ ἐξάπτεται τις
 ἕρις χαιρέκακος παρὰ Θεοκτίστου πρὸς Μανουήλ, εἰς ἀποκίαν 10
 αὐτὸν διωθήσασσι. τῷ παλατίῳ γὰρ μετ’ αὐτοῦ γε συνήμιστο, καὶ ἄμφω τὰ τοῦ κοινοῦ διεπραγματεύοντο· καὶ καθούλωσεν ὑποσμούχουσαν διεσυκοφάντει, ἀλλ’ ἐν παραβύστῳ τῇ περιπέ-
 ψει· ἥς ἐντέχνως καταστοχασάμενος ὁ Μανουήλ οἴκαδε χωρεῖν
 καθ’ ἑαυτὸν τίθεται, κἀκεῖθεν τοῖς βασιλεῖσις ἐπιδημεῖν καὶ 15
 D συμπράττειν τὰ δέοντα. κατόκει δὲ τοῖς κατὰ τὴν κιστέρναν
 χώροις τοῦ Ἀσπαρος, ἦν ἐκεῖνος ἰδρύσατο, δι’ οὗ καὶ τὴν προση-
 γορίαν αὕτη ἀπέληθεν· καὶ ἐπὶ μακρὸν χρόνον βιώσας ἐνδόξως
 ἀποβιβιάκει, ἀποκαταστήσας τὸν ἑαυτοῦ οἶκον μονασταῖς κατα-
 γώγιον, ἐν ᾧ καὶ κεκήδευτο. 20

Μετὰ δὲ τὴν ἐκ τοῦ παλατίου αὐτοῦ ἀποκίαν φθόνῳ τῷ
 πρὸς τὸν Θεόκτιστον διεγείρεται Βάρδας, αὐτὸν ἀφαντῶσαι, καὶ

11. διωθίσασα L.

18. ἀποβιβάσας L.

mine proprio, qui a Romanis Dorystolum et Mysiam incolendam habuit) molesta iactabat verba, incursionem Romanis minitans. Cui imperatrix virili animo cum suo exercitu usque in Bulgaricum solum se occurruram et obstitutam gloriose denuntiat: “et si quidem, inquit, mulierem vice-
 ris, nihil tibi ad gloriam victoria: quod si vero a muliere victus fueris, omnibus tua ciades derisui erit.” Quibus intellectis Scythia quiescere in sua regione decrevit.

Ceterum non multum temporis processit, et praedictorum virorum inter se concordia dissolvitur, excitaturque contentio malevolens a Theoctisto adversus Manuelem, quae hunc ad migrandum impulit. nam in palatio cum illo habitabat, et simul rem summam administrabant: atque hunc ille crimine maiestatis gliacente insimulat, sed occulte per cautio-
 nem; quam industrie odoratus Manuel, domum secedere, ut solus esset, statuit, atque inde, cum res postularet, adesse ad commune officium in regiam. Habebat autem ille apud cisternam Asparis loca, quam hic extruxit, a quo eadem nomen etiam accepit: atque cum diu virisset, gloriose vita functus est, mutata domo sua in habitaculum monachorum, ubi etiam sepultus est.

Post migrationem autem Manuells ex palatio invidia erga Theocti-
 stam excitatur Bardas ad hunc e medio tollendum, idque hoc modo ma-

τρόπῳ τοιούτῳ τεχνάζεται. παρετίθησι βασιλεῖ Μιχαὴλ τὴν μητέρα φρονεῖν ἑαυτῇ γάμον ἢ ἐν μιᾷ τῶν αὐτῆς θυγατέρων ἐπισκευάσασθαι, δι' οὗ τὴν αὐτοῦ βασιλείαν ποιήσουσιν ἔκδοτον, τοῦτόν τε καθαιρήσειν αὐτῆς καὶ ἀπομματώσασιν. ὡς δὲ τοῖς **E**
5 τοιούτοις λόγοις ἐκεκλυδώνιστο Μιχαὴλ, ἐπέειπε τὸν Θεοκτίστου τούτων αἰτίον ἔσεσθαι. καὶ ζυμμερμνῶσιν ἀμφότεροι περὶ τῆς κατ' αὐτοῦ ἐπιθέσεως, δολοφονῆσαι ἢ μᾶλλον ὑπερορίσαι τοῦτον, εἶγε δυνήσονται· καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ συσκευῇ προσλαμβάνουσιν ὑποστρατήγους τινὰς τῆς οἰκείας περιηρημένους ἀρχῆς, ὅπως
10 αὐτοῖς συνεργήσουσιν, ἀλλὰ μὴν καὶ Θεοδώρου τὴν σύγγονον, **V. 42**
ἐφ' ἣ Καλὴ Μαρία τὸ εὖσημον, ὡς ἔν καὶ αὕτη τὰ κατὰ δολοφονίαν τοῦ Θεοκτίστου συμπράξει τῷ βασιλεῖ κρυφίως, ἐξ ὑπερτέρου τετηρημένου οἰκίσκου διόπτειραν καταστήσαντες, ἐντεῦθεν κατασημῆναι τῷ βασιλεῖ ὁπόταν τὸν Βάρδα ἴδοι Θεοκτίστῳ ἐπι-
15 τιθέμενον. ὡς οὖν ταῦτα περὶ τούτου διεσκοπήκει ὁ Βάρδας, ταῖς πρὸς τὸν Λαυσιακὸν καθέδραις προσεποιεῖτο διαναπαύσασθαι τοῖς πραιποσίτοις συνεδριάζων· καὶ δὴ τὰ λογοθέτου τοῦ δρόμου πραγματικῶς Θεοκτίστου διευθετουῦντος, πάντῃ τετηρημένως ἔσχεν ὁ Βάρδας ἐκ βασιλέως ἀπανόντα ἢ πρὸς τοῦτον **B**
20 ἐπανιόντα ἐνεδρεύειν ὡς λέων ἐν ἀποκρύφῳ ἀθρόως τε προσηδῆσαι κατακολουθῆσαι τε καὶ ἐνστήναι ἢ καὶ μᾶλλον ὑποσκελίσαι καταπρηνῆ. συνέειχε μὲν αὐτὸν συνέειχε πολλὸς ὁ ἀγών, καὶ ἐπι-

7. περιορίσαι L.
 18. Θεοκτίστῳ L.

13. τετηρημένου L.
 21. ἐνστήσαι L.

17. πραιποσίτοις L.

chinatur. Ingerit imperatori Michaeli quasi mater eius meditaretur sibi aut uni ex filiabus coniugium cum Theoctisto ineundum, per quod et imperium tradendam sit, quo ipsum exuere velit et oculis orbare. Cum eiusmodi sermonibus turbaretur Michael, subiunxit dicens Theoctistam istorum auctorem esse, cogitantque ambo de aggradiendo illo ita ut aut fraude ac dolo interficiant aut in exilium mittant potius, si possent: atque ad hanc molitionem adsciscunt duces quosdam secundi ordinis, munere suo exutos, ut ipsis sociam operam praestarent; quia et Theodoraē sororem, cui Pulehra Maria honorificum nomen, ut et ipsa in eiusmodi dolosa nece adiutrix clam esset imperatori, in superiore domuncula perforata eam speculatricem constituentes, ut inde signum daret imperatori quando viderit Bardam aggradi Theoctistam. Haec de ea re speculatus et meditatus Bardas simulavit se velle in sedibus ad Lausiacum requiescere, cum praepositis una assidendo. Atque dum ea quae sunt logothetae cursus administrat Theoctistus, perdiligerent observabat Bardas ab imperatore redeuntem aut adeuntem ad eum, insidians ut leo in occulto, ut cum impetu prosiliret insequereturque et impediret aut potius supplantatum prostratam prosterneret. Tenebat cum quidem tenebat magna

θάσθαι πολλάκις διώρητο, καὶ τῆς ὀρμῆς ἀνεκόπτετο· ἄλλ' ὁμως, εἰ καὶ βραδέως, τῆς καθέδρας ἀνίσταται καὶ καταδραμῶν φθάνει, καὶ ἵνα λεχθεῖη ποιητικῶς,

κόψ' ὑπιδεν κώληπα τυχῶν, ὑπέλυσε δὲ γυῖα,

καταπρηνίξας αὐτόν. καὶ εὐθέως ἐπιδίδοται σὺν κονιλεῷ σπάθῃ 5 ἐπώμιος, ἣν πρὸς ἀποτροπὴν ἐναντίων ἐγύμνωσεν. τῆς ἔδρας οἱ ἀποστράτηγοι διανίστανται θαρσαλέως ἀπαμυνοῦντες τῷ ἐγ-
C χιρήματι. καὶ τῇ σκοπῷ γυναικὶ κατασημαίνεται βασιλεὺς πρὸς ἐξέλευσιν τὴν διὰ χαλκηλάτων πυλῶν Τιβερίου τοῦ ἄνακτος· καὶ σιὰς ἐκείσε τὸν Θεόκτιστον βασιλικῇ ψήφῳ προστέταχεν αἰρε- 10 σθαι. καὶ ἐλκύεται χαμῆ δι' ὑπασπιστῶν μέχρι τῶν ἔξω περὶ τὰ Σκύλα, καὶ ἐκείσε συνέχεται πρὸς τινος βασιλικῆς ἀποφύσεως τελέσων ἐνέργημα. ὡς δὲ περὶ τούτου ἡ δέσποινα διεμμεμαθήκει, ἐξῆμ πρὸς τὸν Λαουσιακὸν αὐτοσχέδιος, ἐπιζητοῦσα τὸν ταύτης θεράποντα καὶ ἀπεκτονέαι μὴ συγχωροῦσα· ἄλλ' ἄπρακτί, κἂν 15 τότε τολμηρὸν ἐπιβόα. ἔπειτα δὲ φωνῇ βριαρᾷ καταπτοηθεῖσα, θρηνηδῶς θαλαμμένεται· τῶν ἀποστρατήγων γάρ τις, ἐκ Μελισ-
D σηνῶν κατάγων τὸ γένος, αὐτῇ ἐπεφθέγγετο παλινδρομεῖν οὐκαδε, τὴν αὐτὴν ἡμέραν κρουόντων ὑποκαλῶν.

Ὡς οὖν ἐπὶ πολὺν κατὰ τὰ Σκύλα ὁ Θεόκτιστος ἐκεκράτητο, 20 τῶν ἔξ' Ἀρμενίων Κωνσταντίνος, οὗ προμεμνήμεθα, δυσωπεῖ

4. κόψεν ὀπισθε κώλη παυζῶν L. conf. II. φ, 726. 5. fort. καταπρηνῆ σπάθας αὐτόν. 8. βασιλέως προσεξέλευσιν L.
 14. ἐξέσε L. 15. ἀποκτονέαι L. 17. μελισσηῶν L.
 19. τὴν τοιαύτην ἡμέραν Symeon logoth. p. 435 B.

anxietas, saepeque aggrediendi impetum cepit, atque in impetu retardatus fuit: sed tamen, quamvis tarde, a sede surgit, et currens illum occupat, atque ut poetice dicatur, *Tergum percussit feriens huio membraque solvit*, ipsumque prostravit. Ac statim traditur cum vagina gladius humeralis, quem ad propulsationem adversariorum nudavit. A sede expraetores surgunt audacter auxiliaturi in facinore. Atque a speculatrice muliere significatur imperatori ut veniat per aeneas portas Tiberii imperatoris: atque is consistens illie Theoctistum imperatorio calculo praecipit tollendum esse. Trahiturque iste humi a satellitibus usque ad exteriora circa Scyla, atque ibi tenetur imperatorii mandati passurus effectum. Ut autem de ea re domina certior facta est, exivit ad Lausiaicum ut erat incompta, requirens suum ministrum nec permissura ut occidatur: sed frustra, quamvis tunc audacter clamaret. mox namque voce asperiore conterrita, lamentans in thalamum se recepit: quidam enim expraetorum a Meliasonis genus deducens ei indixerat ut recurreret domum, diem illum percussorum vocans.

Quum igitur diu apud Scyla Theoctistas teneretur, Constantinus ex Armeniis, cuius supra mentionem fecimus, commotus fuit ad ei succur-

ἀντιλαβέσθαι αὐτοῦ. οὗτος δὲ χρηστότητος τρόποις φερόμενος
 τὰς πρὸς τὸν Ἰουστινιανοῦ τρικλινον φερούσας πύλας συνεπτύξεν,
 τὴν δὲ αὐτῶν ἀπειργῶν φορὰν στρατιωτικὴν τέως ἀκρατῶς ἐρχο-
 μένην, ἕως ἄν τὰ πρὸς Ἑξορίαν αὐτοῦ διορίσειαν, καὶ μὴ κε-
 5 χράνθαι Χριστιανικῶ τινὰς αἵματι. τοῦτο γὰρ καὶ Βάρδα πολ-
 λυμερῶς ἐπιφρόντιστο, εἶγε ῥαδίως τὰ πραττόμενα διεξάγοιτο.
 ἀλλὰ τὸν βασιλεῖα παρορμησὶ τινες συμβουλευόντες ὡς εἴπερ μὴ
 διὰ τάχους ἀναιρεθεῖη Θεοκτίστος, ἐπινύστασις ἔσται παρὰ δε- E
 σποίνης δυσφρόητος. τοὺς ἐκ Ταυρικῆς καθ' ἑταιρείαν Σκύθας
 10 ὁ βασιλεὺς ῥαγάδιω προστάγματι διαφώνησιν ἐπελθεῖν κατ' αὐ-
 τοῦ καὶ συντόμως διαχειρίσασθαι. οἱ δὲ ἐπήρσαν ὁμοθυμαδόν·
 ὡς δὲ τὰς πύλας εὔρον συνεπτυγμένας, ἐπειπερ ὁ Κωνσταντῖνος
 ἐντὸς ἐφειστήκει, κακῶ μετρίω τὸ ἄμετρον τῶν κακῶν ἐξιόμενος
 ὑπέβρισται, εἰ καὶ γενναῖος τὴν τε φρόνησιν καὶ τὴν ψυχὴν κα- V. 43
 15 θιστήκει· καὶ ὅσον ἐνὴν αὐτῷ σθένους ἐν τε λόγοις καὶ ἔργοις,
 κατενύξαι ἐπιχειρεῖ τοὺς ἐπιόντας κατὰ Θεοκτίστου, κατὰ τὸ
 μᾶλλον ἰκετευόμενος. ὡς δὲ τὰ τῆς σωτηρίας Θεοκτίστῳ ἐν τῇ
 δυνάμει τοῦ βοηθοῦ διητόναι, τῆς ἀνάγκης κορυφουμένης, ἐπι-
 περ δύναμις

20 ἀνάγκης ἐγγύθι ναίει
 καὶ

τὸ τῆς ἀνάγκης ἔστ' ἀδήριτον σθένος
 κατὰ τὰ λόγια, ἐξίσταται τῶν πυλῶν, καὶ τῶν εἴσω ῥύθην προσ-
 κευωρήμεσαν. καὶ τίς αὐτῶν ὑπεισέρχεται τῇ καθέδρῃ καθ' ἣν

1. δὲ L. 2. Ἰουστινιανόν L. 5. τοῦτο L. 11. ἐπίσσαν L.

rendum, isque humanitatis moribus impulsus eas quae ad Iustiniani tri-
 clinium ducunt portas clausit, prohibens militarem impetum per eas im-
 modice ingruentem, usque dum de eius exilio aliquid determinaretur,
 ne inquinarentur Christiano aliqui sanguine. Istud enim et Bardae omni-
 no curae erat, si facile possent quae agerentur ad finem perducī. Sed
 Imperatore impellunt aliqui monentes, nisi celeriter interficeretur Theo-
 ctistus, rebellionem orituram a domina, vix sustinendam. Itaque Scythas
 ex Taurica sociales imperator acri ac vehementi mandato roboratos in-
 stigmat ut adorirentur eum et confestim interficerent. At illi invadebant
 unanimiter: cumque portas invenissent clausas, siquidem Constantinus
 intus adstabat, malo mediocri nimium malum sanans iste cedit, quamvis
 mente animoque esset fortis ac strenuus, et quantum poterat dictis ac
 factis sedare conabatur in Theoctistum irruentes, maiorem in modum ob-
 secerans. Cum autem salutis spes Theoctisto in viribus auxiliatoris eva-
 nesceret, necessitate crescente, quandoquidem *Vis prope necessitatē*
habitat et Necessitatis est inspergibile robur secundum oracula, rece-
 dit a portis: illique impetu facto in interiora penetrant, et quidam eo-

ὁ Θεόκτιστος ὑποκέκρυπται, καὶ ἐκείσε τὴν διὰ ξίφους τελευταίαν
B τομὴν αὐτῷ ἔγγαστρῆται. ἐντεῦθεν εἰπεῖν τῷ Βάρδα τὸν Μα-
νουὴλ σιβυλλαίνοντα

“σπάθην γυμνώσας Βάρδα τοῖς ἀνακτόροις,
σαυτῷ γυμνώσεις εἰς τομὴν τοῦ σαρκίου.” 5

Καὶ μετὰ βραχὺ τὰ κατὰ τὴν δέσποιναν ἐκταράττεται· διὸ
σὺν ταῖς ἑαυτῆς θυγατράσι τῆς πρὸς τὸν υἱὸν ὁμοτιμίας ἐκπε-
πτωκυῖα τοῦ παλατίου ἔξοστρακίζεται καὶ τῇ τῶν Γαστριῶν
προσονομαζομένη μονῇ κατοικίζεται, καὶ τῷ μοναχικῷ μεταμει-
βονται σχήματι. ὅτι δὲ αὕτη προέγνω τὰ κατ’ αὐτὴν συμβησό- 10
μενα, προσκαλεσαμένη τὴν σύγκλητον καὶ τὸ ἐν τῷ ταμίῳ χρῆμα
κατεμφανίσασα τὸ τούτου ποσὸν διωρῆζετο, α κεντηναρίων πρὸς
C τοῖς 4 διὰ χαράγματος τοῦ χρυσοῦ, ὡσαύτως καὶ ἀργυρίου ὡσεὶ
κεντηναρίων τριῶν· ὣν τὸ μὲν κατὰ διαθήκας παρῆκεν ὁ ταύτης
ἀνὴρ, τὸ δὲ κατὰ προσθήκην, ὃ αὕτη συνέλεξεν. ἐπὶ τῇ κατα- 15
βάσει δὲ δυσχεραίνουσα τῷ υἱῷ προσενείρει τὸ ἐξ ἀπαυδουσίας
πολυανάλωτον, ἔτι δὲ καὶ ἐκ τούτου τὸν ἀφυκτον ὄλεθρον.

Αἱ δὲ αὐτοκρατορικαὶ ἦνται μόνῳ τῷ Μιχαήλ προσανήρ-
τηνται, καὶ ἐξ ἐτοίμου ὁ Βάρδας, οἷα πρὸς γένους τῷ βασιλεῖ
ᾧ, προσφκείωτο, οὐχ ἤτιον δὲ καὶ ἐκ τοιοῦτου τολμήματος. 20
διὰ ταῦτα καὶ τὴν τοῦ Καίσαρος δόξαν προσπορίσασθαι ἑαυτῷ
κατεφαίνετο εὐλογον, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν αὐτοῦ ἀσφάλειαν προσ-

14. τριῶν] immo τρισχιλίων.

20. ἤτιον L.

rum subit sellam sub qua Theoctistus occultabatur, ibique gladio supre-
mum ictum ei in ventrem infert. Hinc dixisse fertur Manuel de Barda
vaticinans

*Nudatus abs te Barda in ipsa regia
Stringetur ensis in tuum corpusculum.*

Ac paulo post turbatur status dominae: itaque delecta honoribus
quos pares habuerat cum filio, ex palatio cum filiabus removetur, atque
in monasterio Gastria dicto collocatur et ad monasticum statum redigitur.
Quae cum praesensisset ea quae sibi eventura essent, convocato
senatu ac monstrata pecunia aerarii, magnitudinem eius indicavit, mille
nonaginta centenaria signati auri, argenti item quasi ter mille centena-
ria; quae partim testamento reliquisset suus maritus, partim additamento
accessissent, quantum ipsa collegisset. Cum autem aegre ferret abitum
ex aula, filio praedicat profusionem propter incertam, atque insuper ex
ea inevitabilem interitum.

Ceterum imperii habentiae ad solum Michaellem redactae, facillique
Bardas propter affinitatem cum imperatore familiariter conciliatas, nec
minus propter eiusmodi facinus. Itaque et Caesaris dignitatem sibi ac-
quirere consultum videbatur, et ad securitatem ac salutem propriam

εχέστερον, εἰ καὶ ταύτης διήμαρτεν· οὕτως γὰρ αὐτῷ Φιλόθεός τις τῶν αὐτοῦ λίαν γνωστός καὶ τὴν τοῦ πρωτοσπαθαρίου ὑπέχων τιμὴν ἐβεβούλετο. ὁ δὲ Βάρδας τὴν Καίσαρος εὐκλειαν D εἰληφώς πολλοῖς ἐδεδραστηρίωτο κατορθώμασιν, ὡς ἐντεῦθεν 5 αὐτῷ τὰ τῆς Καισαρείας ἐπαύξοιτο κἀκείθεν ὡς φασὶ τῆς βασιλείας ἐπαναβήσοιτο.

Τῶν δὲ δυσσεβῶν Ἰσραηλιτῶν ἐπηρειαζόντων Ῥωμαίους, ἐξηγουμένου αὐτῶν κατὰ Μελιτηνὴν τοῦ Ἄμερ, οὐκ ἐκκελεύσθαι τοσοῦτον ὁ βασιλεὺς ἐβεβούλητο, ἀνδρικής ἐμπράκτου μετα- 10 ποιούμενος καταστάσεως. διὸ καὶ εἰς τὰ Σαμόσατα πολεμικῶς προβιβάζεται, πόλιν Ἰσραηλιτιδος. καθ' ἣν προσεδρεύσας ἐπὶ ἡμέραις τρισὶ μέγαρα τῆς κυρίας ἐλθὼν παρ' αὐτῇ τὰ κατὰ λειτουργίαν Χριστιανῶν ἀνατίθησι, μετασχεῖν μέλλων τῆς ἀνα- E μάκτου πληρότητος. καὶ κατ' αὐτὴν γε τὴν ὥραν ἔξαιφνης τὰς 15 πύλας οἱ Ἀγαρηνοὶ ἀνιψήσαντες ἐξεληλύθεισαν, καὶ εὐχερῶς εἰς τροπὴν τὸν ἄνακτα διεκρούσαντο, καὶ τοσοῦτον ἀπήλασαν ὡς καὶ τὰς σκηνὰς αὐτοῦ καὶ πᾶν ἄλλο τι τῶν πρὸς χρεῖαν σκευῶν σφετερίσασθαι, τοῦ βασιλέως μόλις ἀνασωθέντος.

Ἔβη χρόνων δύο παριππευσάντων Ἄμερ σὺν μυριάσι τρι- V. 44 20 σὶν αὐθαδῶς ἐστρατεύεται. καὶ Μιχαὴλ ἐν πρώτοις Θρᾶκας καὶ Μακεδόνας σὺν λοιποῖς θεμάτων στρατευμάσι μέχρι τετραδὸς δεκαδικῆς χιλιάδος συλλεξάμενος διεξῆμι, καὶ καταλαβὼν τινα

8. καταμελιτινὴν L.

10. σαμόσατα L.

22. δεκαδικῆς χιλιάδος L.

convenientius, etai circa hanc falsus fuit. Sic enim Theophilus quidam, ex suis, admodum familiaris, protospatharii dignitate, et consulerat. Porro Bardas assumpta Caesaris dignitate multis rebus praeclare administrandis alacrem se praestabat, ut inde Caesarea dignitas cresceret atque hinc, ut aiunt, ad imperium grassaretur.

Ceterum impiis Ismaelitibus impetentibus Romanos, duce Amere ex Melitena, haud segniter nec adeo remissus esse imperator voluit, virilia iam aetatis strenuitatem prae se ferens. Itaque Samosatam versus cum exercitu proficiscitur, urbem Ismaelitarum. Quam cum triduo iam obsederet, die dominica res divinas Christianorum celebrare instituit, communicaturus incremento complemento. Eadem autem hora repente Agarenis portis patefactis erumpunt, facileque in fugam imperatorem compellunt, atque in tantum fugant ut et tentoria eius et reliquam omnem suppellectilem abstulerint, ipso imperatore segre elapso.

Postea post decursum duorum annorum Amer cum triginta milibus superbe egressus est. Atque Michael postquam Thracenses in primis ac Macedones cum reliquis thematum exercitibus usque ad quadraginta milia collegisset, obviam profectus est, occupatoque loco quodam cui no-

χῶρον ᾧ ἐκώνομον Δαξιμών, ἐκεῖσε σκηνοῦται εἰς τι λιβάδιον κατωνομασμένον Κελλάριον. ὁ δὲ Ἄμερ στρατηγικῶς παρεμβατικώτερον διελθὼν τῆς ἀπαγοῆσης ὁδοῦ πρὸς τὴν Ζελισαν, ἀπῆει πρὸς τὸ Χωνάριον, ἐν τούτῳ τε πόλεμον πρὸς Ῥωμαίους ἀράμενος, αὐτίκα πρὸς αὐτοῦ τροποῦται ὁ βασιλεὺς φρυγαδείας ἐπιλαβόμενος μιλίων ἕως ἕξ. ἐντεῦθεν τοῦ δρόμου τῶν βασιλικῶν

B ἵππων ἀτονησάντων καὶ τοῦ συμφρυγαδεομένου λαοῦ, καὶ μάστιστα διὰ τὸ παρῆναι δυσφόρητον καύσεται ἐκ τῆς καιρικῆς διαθήσεως, λυσιτελείας ἡγοῦνται σκοπὸν ἀναβηθῆναι πρὸς τι ὄρος πέτραις τραχέσιν ἀντίτυπον καὶ παρόδῳ δύσβατον, ὃ Ἀνζῆς κατωνόμασαι. τοῦτο δὴπερ ὁ βασιλεὺς καταλαβὼν ἐναυλλῆται· ὁ δὲ Ἄμερ γυρώσας αὐτὸν παρετίθεται. καὶ διὰ τοῦτο μάχης σφοδρᾶς ἐκ τοῦ σύγγυς ἀμφοτέρων συγκροτηθείσης, ἣ τῶν ἐναντίων ἰσχύς τῆς βασιλικῆς ἦν περιγέγονε σοβαρευομένη πανωλεθρίαν (τοσοῦτον γὰρ ἐκρατύνετο), εἰ μὴ ἐκ τε τοῦ τόπου καὶ τῆς τῶν συμπαρόντων τῷ βασιλεῖ ἀνδρείοφρονος συλλογῆς, πολλῶν δὲ μᾶλλον ἐκ τῆς ἄνω συμμαχίας, ἀντέπιπτεν. ὅθεν οὗτος συνεγνωκῶς τὴν ἀπειλουμένην ἀπώλειαν τῇ μαγίστρῳ Μανουῆλ τὰ περὶ σωτηρίας κεκοινολόγητο, τοιαῦτα εἰπὼν. “τί δρῶμεν, ὦ Μανουῆλ μάγιστρε; ἀπολλύμεθα γάρ.” καὶ οὗτος ἀντίφησεν αὐτῷ “τὰ μὲν φοινικίζοντα πέδιλα, δέσποτα, ἃ τὴν βασιλικὴν περιφάνειαν δηλοῦσιν, ἀπαμφιάσθητι, μελαμβασῆ δὲ περίβαλε, ὡσαύτως καὶ τὴν λοιπὴν βασιλικὴν πανοπλίαν. ἐγὼ δὲ

1. δόξμων L. 19. fort. τί δρῶμεν, ὦ μάγιστρε; ἀπολλύμεθα γάρ. conf. Eurip. Med. 1238. 22. περιβάλλε L.

men Daximon, ibi castra ponit in quodam prato Collarium dicto. Ceterum Amer astutia quadam bellica longius divertens ab ea quae Zelisam versus ducit via, Chonarium petit. Cumque inde proelium excitasset adversus Romanos, mox ab ipso in fugam vertitur imperator fugitque ad sex usque miliaria. Hinc cum in cursu equi multitudineque una fugiens deficerent, praecipue quod esset intolerabilis aestus propter diel tempus, utile consilium putant ascendere in montem quendam saxis asperum et accessu difficilem, cui Anzes nomen; quo occupato imperator ibi stabulatur: ceterum Amer locum cingens ipsum intercludit. Itaque acri pagana ex propinquo utrinque excitata, hostilis multitudo valida internecionem insolenter minitans Imperatoriam superasset (adeo roberata erat), nisi ex loci opportunitate et virtute imperatoriae cohortis, aut multo magis ex caelesti auxilio, impedimentum obiectum fuisset. Proinde imperator intelligens internecionem intentari, cum magistro Manuele de salute communicat, sic dicens: “quid agimus Manuel magister? perimus enim.” Atque hic ei respondit “puniceos calceos, domine, qui imperatorium splendorem significant, exue, ac nigros indue, pariterque reliquum imperatorium ornatum. Ego autem delectos viros quingentos stre-

λογάδας ἀνδρῶν φ' γενναίους συλλάβοιμι· καὶ δι' αὐτῶν γε πρὸς
 ἔν μέρος τῶν πολεμίων χωρήσομεν καὶ ῥαδίως διελευσόμεθα.”
 καὶ ὁ βασιλεὺς ἀντειρήκει “ὁ δὲ λαὸς ἐκ τούτου τί πείσεται;”
 καὶ ὁ Μανουὴλ ἀπεκρίνατο ὅτι “ἡ μὲν βασιλεία σου πάντως ἔξ
 5 ἀναγκαίου διασωθήτω, ὥστε μὴ κατασχεθῆναι σε τοῖς πολεμοῖς· ὁ
 τοῦτο γὰρ εἶγε συμβήσεται, ἕλειπὸν ἔσται Χριστιανοῖς. περὶ
 δὲ τοῦ λαοῦ ὅπερ τὸ θεῖον κράτος κελεύσειεν εὐσεβῶς διακυρτε-
 ρήσομεν.” φ' οὖν ἄνδρας γενναίους ἀφορίσας ὁ Μανουὴλ παρε-
 γένετο εἰς τι μέρος Σαρακηνικοῦ τύγματος, καὶ “τὸ σωτήρος
 10 γενέσκειν” ἀνακεκραγῶς αὐτὸς μετὰ τῶν κατ' ἐκλογὴν αὐτῷ
 προσβαλὼν ἀνδρείως διέκοψε καὶ ἐξέθωρεν· ὁ δὲ βασιλεὺς δειλίᾳ
 κατασχεθεὶς ὑπεστράφη. ὁ δὲ μάγιστρος βραχὺ τι διαδραμῶν
 καὶ τὸν βασιλέα μὴ ἐκβεβηκότα πυθόμενος αὐθις ἀπῆι πρὸς ἑτε-
 ρον μέρος, καὶ αὐτὸ διασχίσας εἰσέδν ἔνθα ὁ ἀναξ διέτριβεν.
 15 βραδείας δὲ ὥρας γενομένης ἐπὶ ταῖς τοιαύταις παρεμβολαῖς καὶ
 πολλῶν ἐν ταύταις ἀναιρεθέντων Σαρακηνῶν, ἔτι δὲ καὶ διὰ τὸ
 σπανίζειν τὸν τόπον ὕδατος, ἀλλὰ μὴν καὶ νομῆς, ὑπεχώρησεν
 ὁ Ἄμερ μετὰ τοῦ ἰδίου στρατεύματος, καὶ παραγεγόμενος εἰς τι
 20 λιβάδιον ὅπερ Λῶρα κατονομάζεται, εὐθέως προσανεπαύσατο.
 ἀδείας οὖν ἐντεῦθεν ὁ ἀναξ λυβόμενος τὰς τῶν ἐχθρῶν μισαιφ-
 νους χεῖρας διέδρασεν ὅλην ἡμέραν τῇ φυγῇ προστιθέμενος, καὶ
 τοιοῦτω τρόπῳ διεσέσωστο.

11. ἐξέθωρον L.

13. πυθόμενος L.

ibid. ἀπίε L.

nuos assumam, cumque his ab una parte hostes aggrediar, facileque per
 eos transibimus.” Cui imperator regeat “multitudine vero postea quid
 fiet?” Respondit Manuel “imperatoriam tuam maiestatem omnino oportet
 incolumem evadere, ne apud hostes detinearis: hoc enim si contingat,
 lamentabile erit Christianis. Quod ad multitudinem attinet, divini
 numinis voluntatem pie feremus.” Quingentos itaque viros strenuos cum
 delegisset Manuel, accessit ad unam partem Saracenicis exercitus, atque
 “Salvatoris signum vicit” exclamans ipse cum delecta manu facto impetu
 perumpit atque exiit: ceterum imperator metu impeditus reversus fue-
 rat. Magister vero cum paululum procurrisset atque imperatorem non
 exivisse audivisset, rursus abiit ad aliam partem, eamque perumpens
 penetravit eo ubi imperator morabatur. Cumque longo tempore dura-
 rent eiusmodi incursiones multique Saracenorum in his interficerentur,
 insuper et locus aque laboraret penuria, nec minus pascuorum, recessit
 Amer cum suo exercitu, profectusque in locum quandam herbosum
 Dora dictum mox requievit. Securitatem igitur hinc nactus imperator
 ex cruentis hostium manibus effugit per totum diem fugae deditus, atque
 hoc modo salvus evasit.

Ἐπὼν δὲ δύο θιαβεβηκότων πάλιν ὁ αὐτὸς Ἄμερ τοῖς Ῥωμαίκοις ὄροις ἐφάλλεται, ἐπὶ μ' χιλιάσι μεγαλιούμενος, ἐξ ὧν τὸ τῶν Ἀρμενιακῶν θέμα παντάπασι διωλόθρευσε, παρεμβαθύνων μέχρι τῆς πρὸς Θάλασσαν Ἄμισσοῦ. καὶ τὴν πολυάνθρωπον τετραμένον αἰχμαλωσίαν καὶ λαφυραγωγίαν πολλὴν ὧν γέγονεν 5 ἐγκρατῆς, ὄλος καθέστηκεν ἰμμανῆς, τῇ θαλάσῃ περιοχθεῖς B τῆς ἀπλήστου φορᾶς, καὶ τῷ ἰδίῳ λαῷ ὀξέως διενετειλατο κοπεῖσαις ῥάβδοις τύψαι τὴν Θάλασσαν (καθὼς ὁ Ξέρξης κατὰ τὸ πρὸς Ἑλλησποντον ἰσχυρῶς οἰδηροῖς ταύτην ἐμάστιξεν), ἐπεικίον "ἵνα τί αὐτὴν εὖρομεν ἐνθάδε; καὶ ἵνα τί μὴ περαιτέρω λεηλα- 10 τοῦντες τοὺς ἐγχωρίους προέβημεν;" περὶ δὲ τῆς πλειστης αἰχμαλωσίας πεπυσμένος ὁ βασιλεὺς δυσφορήτως εἶχε καὶ ἠνῆατο, καὶ τοῖς ὑποχειροῖς ἐντραπεζούμενος τοιαῦτα φησίν. "οἴμοι οἴμοι, οὐχ εὖρηται τις ἀνθρώπων ὡς πρὸς τὴν βασιλείαν ἡμῶν καὶ πρὸς Χριστιανὸς ἀγάπην εἰλικρινῆ διασώσειεν, ὡς ἐνθένδε 15 C προθυμοποιηθεῖς ἀπέλθοι καὶ τῷ ἀσθεῖ πολυμήσειεν Ἄμερ." οὕτως τοῦ βασιλέως διατεθέντος ἀνίστη Πετρωνᾶς ὁ Θεοδώρας καὶ Βάρδα αὐτάδελφος, καὶ πρὸς τὸν βασιλεῖα φησίν ὅτι "ὑπήκοους μὲν πολλοὺς τῇ σῇ μεγαλοδόξῳ βασιλείᾳ δέδωκεν ὁ θεός, οἵτινες πλείστα σε στέργουσι, δέσποτα, προτεθῆναι δὲ καὶ 20 ὑπὲρ τῆς σῆς ἀγάπης τεθνάναι· πλὴν τοῖς πολέμοις ποτὲ μὲν εὐτυχῆαι, ποτὲ δὲ δυστυχῆαι συμβαίνουσιν· τὴν δὲ νίκην ἀνενδοῖστον οὐδεὶς ἀνθρώπων ἐπίσταται, εἰ μὴ μόνῳ αὕτῃ θεῷ

6. δὶως L.

Porro annis duobus praeterlapsis rursus idem ille Amer Romani imperii fines aggreditur, quadraginta millibus sese efferens, quibus Armeniae thema plane disperdidit, progressus usque ad maritimam urbem Amisum. Videmusque plurimos captivos multaue spolia quibus potitus fuerat, plane insanire coepit, quod mari prohiberetur ab insatiabili impetu, suisque praecipit ut virgis abscissis caederent mare (sicut Xerxes apud Hellesponti pontem ferreis ipsum flagellavit), dicens "cur istud hic invenimus? et cur non ulterius progressi sumus populando incolas?" De hac ingenti praeda et captivitate cum audivisset imperator, graviter tulit et contristatus fuit, atque apud mensam talia dicit, "Heu heu non est inventus ullus homo qui erga nostrum imperium et erga Christianos sincerum amorem conservaret, ut hinc prompto animo incitatus proficiscatur dimicetque cum impio Amere." Sic affecto imperatore surrexit Petronas, Theodorae ac Bardae frater, atque ad imperatorem dicit "subiectos quidem multos tuo glorioso imperio dedit deus, qui te plurimum amant, domine, paratique sunt amore tui mortem subire. Sed in bello modo prosperae modo adversae res accidunt, victoriamque certam et indubitatum nemo hominum sibi promittere potest, verum haec a solo

προδίδνωσται.” διὸ πρὸς ταῦτα ὁ βασιλεὺς ἀπεκρίνατο “λοιπόν, ὦ Πετρωνᾶ, προαιρεῖ ἀπιέναι καὶ προσβαλεῖν τῷ ἔχθρῳ, καὶ τῶν Χριστιανῶν καὶ τῆς ἐμῆς βασιλείας προκινδυνεύσαι;” ὑπολα- D
βῶν δὲ αὐτῷ φησὶν ὅτι περ “ἐν ἐτοιμότητι βασιλεῦ χρηματιζώ
5 τὴν ἐνοῦσάν μοι αἵματος δρύκα εἰς τε τὴν σὴν βασιλείαν καὶ ὑπὲρ
τῶν ὁμοπιστῶν ἀποκινῶσαι.” τούτοις δὴ τοῖς προθύμοις λόγοις
ὁ ἀναξ ἔγγυθεις προχειρίζεται τοῦτον ἠγεῖσθαι τοῦ τάγματος
τῶν σχολῶν· ὃς τῷ λόγῳ τῆς προβολῆς σπουδαίως διατεθεὶς τὸ
ἔργον ἐπήγαγεν, ἐθυβολήσας πρὸς τὸν παλέμιον σὺν ἐπιλέκτοισ
10 καὶ οὐ πλήθει τσοφύτῳ μεστούμενος. ὃ οὐκ ἐλελήθει τὸν Ἄμερ·
φρηγὰς γάρ τις Ῥωμαίων πρὸς αὐτὸν ἄπεισι καὶ φησὶ “γνωστὸν
ἔστω σοι Ἄμερ, Πετρωνᾶς ἐκείνος ὁ πρὸς γένους τοῦ βασιλέως
τὸ αἰδέσιμον ἔχων ἐπήνχησε περιθέσθαι σοι πόλεμον· ὃθεν αὐ-
τὸν ἀπάσης τῆς στρατιᾶς ἠγεμονεύειν προσέταξεν. παρ’ ᾧ συνή- E
15 θροισται πῦς ὁ τῶν θεμάτων στρατὸς καὶ ἐξῴπισται, τὴν κατὰ
σοῦ μάχην πραγματευόμενος.” τότε Ἄμερ τοῖς ὑπ’ αὐτὸν τα-
ξιάρχαις τὸ ἀκουσθὲν παρεγύμνου, τί θρᾶν χρῆ πρὸς τοῦτο διε-
ρευνώμενος. οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν ὁμοφρόνως εἶπον “τὸ παρ’ ἡμῶν
γεγονὸς ὦ Ἄμερ κατὰ τῆς ἐπικρατείας Ῥωμαίων ἀνδραγαθήμα
20 οὐδεὶς τῶν πρὸ ἡμῶν ἐξειργάσατο. οὐ χρεῖαν ἔχει πλείονος ἐργα-
σίας, ἀλλ’ ἢ παρῆναι ὁδὸν τὴν πρὸς τὴν χώραν ἡμῶν, δι’ ἧς V. 46
ἀφιξώμεθα. καὶ εἰ μὲν ὁ Πετρωνᾶς διώκων ἡμᾶς καταλάβοι,

5. εἰς] corr. marg. ὑπὲρ L: hoc post καὶ adiecti.

19. γεγενῶς ὁ ἄμερ L.

20. ἐξείργαστο V.

10. τὸ ἄμερ L.

21. παρῆναι L.

deo praedicatur.” Itaque ad haec imperator respondit “ergo, mi Petrons, vis proficisci et aggredi hostem ac pro Christianis meoque imperio periclitari?” Qui respondens ei dicit “equidem, imperator, paratus sum, quoad pugillus sanguinis inerit mihi, eum pro tuo imperio proque fidel consortibus evacuare.” Hoc alacri sermone imperator confirmatus praeficit ducem cohorti scholarum. Qui verbis incusationis promptus factus rem et facta adlunxit, recta profectus in hostem cum delectis, nec nimia multitudine gravatus. Non latuit ea res Amerem: transfuga enim quidam eum adit dicitque “notum sit tibi, Amer, Petronas ille affinitate imperatoris glorians minatus est tibi bellum inferre: quapropter eum universo exercitui praecesse iussit. Ab eo collectae sunt omnes thematum copiae et armis instructae, proelio adversus te paratae.” Tunc Amer suis ducibus revelavit quid audivisset, quid faciendum ad haec sit quaerens. Illi vero ad eum unanimiter dixerunt “res quales nos, o Amer, geminus adversus Romanorum imperium, nemo ante nos gessit: non est opus maiore negotio, sed tantum via in nostram regionem, per quam proficiscamur. Et si quidem Petronas nos persequens occupaverit, tunc

τηνικαῦτα τούτῳ παραταξόμεθα· εἰ δὲ τοῦτο μὴ συναντήσοι, ἐν τοῖς ἰδίοις πάντως ἀπελευσόμεθα.” αὐτὸς δὲ ὁ Ἄμερ ὡς εἴ τις ἄλλος οἰημάτων τελῶν καὶ ὑπέροπλος ἔφη “οὐδαμῶς τὸ παρ’ ἐμῶν βουλευθὲν διαπράξομαι, ὡς ἂν μὴ ἐκεῖνος ἐμοὶ δειλίαν καὶ δρασμὸν ἐπιγράφοιτο” διὸ ἤπειμι πρὸς ἀντιπαράταξιν αὐτοῦ.” 5
 διοδεύσας δὲ ἀπὸ Ἀμισοῦ ὡσεὶ μίλια φ’ τῷ Ἀβυσιανῶ κπαταντᾶ, κατὰ συνορίαν τελοῦντι τῆς τε Παφλαγονίας καὶ τοῦ Ἀρμενικῶν θέματος, εἰς τὸν χῶρον ὃς κατωνόμασται Πόρσοντα, ἐν ᾧ ὄρος καθέστηκε, καθ’ ὃ ὁ Ἄμερ ἐσχήμισεν, ἦτοι τοῦ ὄρους
 B ἐκείθεν, καὶ ὁ Πετρωνᾶς ἔθεν. νυκτὸς δὲ καταλαβούσης στρα- 10
 τηγὸς ἐπέμπει τῶν εὐδοκίμων, ἐναναβεβηκέναι τοῦ ὄρους καὶ ἐγκρατῆσαι αὐτοῦ, ἵνα μὴ τούτου ἐν κατασχέσει γένωνται οἱ πολλοί. ταῦτ’ οὖν τοῦτο καὶ ὁ Ἄμερ εἰργάσατο. πρὸς τῇ ἀναβάσει δὲ τοῦ ὄρους συνητηκότων ἀλλήλοις, ὑπερίσχυεν ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ καὶ τοὺς ἀναβεβηκότας εὐθαρσῶς κατεβίβασεν· 15
 ἐφ’ ὃ καὶ ὁ Πετρωνᾶς μετὰ τοῦ ἕπ’ αὐτὸν παντὸς λαοῦ ἀναβέβηκεν. συμβολῆς δὲ γενομένης τῶν ἐκατέρων μερῶν, ὃ ἐπιβλέπων Θεὸς ἐπὶ ταπεινὸν καὶ πρῶον καὶ τοὺς αὐτοῦ τρέμοντα λόγους, ὃ τοῖς ὑπερηφάνοις ἀντιτασσόμενος, τὸν μὲν ἐκραταίωσε,
 C τὸν δὲ ἐσάθρωσεν· καὶ παραντίκα ὁ Ἄμερ μαχαίρῳ πεποιηλά- 20
 ττητο, οὐπὲρ ἀναιρεθέντος ὃ ἕπ’ αὐτὸν ἅπας λαὸς διεσκέδαστο καὶ ξίφους ἔγχερημα γέγονε, καὶ σχεδὸν ἅπας ἀπώλετο, δίχα τοῦ τούτου υἱοῦ μετὰ ἑκατοντάδος ἀνδρῶν διαπεραιωσαμένου

1. παραταξόμεθα L.

6. μῆλια L.

20. πεποιηλάτο L.

contra eum in acie consistemus: sin id non accidat, ad nostra utique abibimus.” Ipse autem Amer, si quis alius arrogans et superbus, dixit “haudquaquam vestrum consilium exsequar, ne ille formidinem aut fugacitatem mihi imputet. Quare proficiscar in aciem contra eum.” Profectusque ab Amiso quasi milliarum quingenta ad Amyasianum pervenit in confinibus Paphlagoniae et Armeniaci thematis, in locum qui Porsonta dicitur, ubi mons est, apud quem Amer tabernacula posuit; ipse in altera parte montis, et in altera Petronas. Cum autem nox venisset, duces mittit Petronas ex probatioribus qui conscendant montem eumque occupent, ne hostes eum obtineant. Quod idem et Amer fecit. Cumque in ascensu montis sibi obviasent, praevalere fecit deus populum suum, eosque qui ascenderant audacter aggressi deiecerunt, et Petronas montem cum omni sua multitudine ascendit. Factoque conflictu ex utraque parte, deus qui humilem respicit et mansuetum suosque sermones tremementem, qui superbis resistit, hunc roboravit, illum debilitavit. Ac confestim Amer gladio poenas dat: quo interfecto omnis eius multitudo dissipata gladioque perempta est, ac fere universa periit, excepto illius filio cum una centuria Halyn fluvium transgresso; quem tamen occursum

Ἄλλον τὸν ποταμὸν ὃν κατὰ συνάντησιν καθιστῶς ἐν τῷ Χαρ-
 σιανοῦ θέματι μετάρηξ ὁ Μαχαιρᾶς οὕτω καλούμενος κατέσχεν
 αὐτὸν καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ, ὥστε παρὰ μικρὸν, τοῦ Θεοῦ θαυμα-
 τουργήσαντος ὑψηλῶ ἐν βραχίονι, μὴ περιλυφθῆναι τινα ἐξ αὐ-
 5 τῶν καὶ περὶ τῶν συμβεβηκότων ἀπαγγεῖλαι τοῖς κατὰ τὴν πόλιν
 αὐτῶν περιουσίαι Σαρακηνοῖς. περὶ τούτου διαγγελθέντος τῷ βα-
 σιλεῖ κατὰ τὴν πολιτείαν χαρμονῇ θαυμηρῶς διακέχεται, καὶ ὁ Πε-
 τρωνᾶς τῇ τῶν μαγίστρων ἐκκλεία σιμνύεται. ὡς δέ τινες, ὅτι D
 καὶ Βάρδας σὺν τῷ ὁμαίμονι τοὺς ἐχθροὺς τροπωσάμενος τὴν
 10 τοῦ Καίσαρος τότε κληροῦται ἀνάρρησιν, ἐν ἡμέραις τοῦ πά-
 σχα, ἰνδικτιῶν ι'.

Ὁ οὖν καθηγμιῶν Βουλγάρων περὶ τούτου ἐπεγνωκὼς καὶ τῷ
 τοιούτῳ κατατροπωθεὶς εὐτυχῆματι πρὸς εἰρηναίαν κατάστασιν
 ὑποκλίνεται, εἰ καὶ πρὶν ἐθρασύνετο, ἀλλὰ μὴν καὶ λιμῶ οἱ περὶ
 15 αὐτὸν πιεζόμενοι (ὅθεν καὶ τὸ Ὀμηρικὸν καδ' ἑαυτοῦς ὡς εἰκὸς
 διενερόητο λόγιον,

πάντες μὲν στυγροὶ θάνατοι δειλοῖσι βροτοῖσι,
 λιμῶ δ' οἴκτιστον θανέειν καὶ πότιμον ἐπισπεῖν),

καὶ τοσοῦτον ὥστε καὶ τοῦ Χριστιανῶν εὐπειθῶς καταξιοθῆναι
 20 βαπτίσματος ἅπαντας, τὸν δὲ αὐτῶν ἀρχηγὸν αἰρετίσασθαι Mi- E
 χαὴλ ὠνομάσθαι ἐπὶ τῷ βασιλείῳ ὀνόματι, ἐκπεμφθέντων ἐκείσε
 ἀρχιερέων τινῶν ἑλλογίμων τὰ τῆς Χριστιανικῆς πίστεως ἐγκρα-
 τῦνασθαι.

2. Μετάρηξ V.
 Odyss. μ, 341.

16. διενερόητο L.
 20. αἰρετήσασθαι L.

17. στυγροὶ] γὰρ L.

ei in Charsiane thomae merarches Machaeras dicitur cepit, illosque qui
 cum ipso erant, ut propemodum, deo miraculose agente in excelsis bra-
 chio, nec relinqueretur aliquis ex ipsis, quidque accidisset nuntiaret in
 urbe ipsorum adhuc reliquis Saracenis. Hoc cum nuntiatum easque impe-
 ratori, civitas abundantis laetitia exhillarata est, ac Petronas magistrorum
 gloria decoratur. Ut autem aliqui, etiam Bardas postquam cum fratre
 hostes vicisset, tunc Caesar acclamatus fuit, in diebus paschatis, indi-
 catione decima.

De his rebus cum audivisset dux Bulgarorum, eodem eiusmodi vi-
 ctoriae ad pacificum statum inclinabat, quamvis prius fuisset ferox. Sed
 et fame premebantur eius subiecti: unde et Homericum apud eo, ut par
 est, cogitarunt oraculum, *Tristes sunt mortes miseris mortalibus omnes,*
Sed quam dira famas affert tristissima damnum est; adeo ut facile Chri-
 stianorum admitterent baptismum universi, ipseque eorum dux vellet
 Michael vocari imperatoris nomine, cum mitterentur illuc sacerdotes
 quidam eximii ad religionem Christianam firmandam.

Genesis.

7

Περὶ πολλοῦ δὲ τῷ Καίσαρι Βάρδα ἡ σοφία πεφιλοτίμητο, V. 47 κἄν τῶν πολλῶν πρὸς ἐπίδειξιν ἐμμελέητο. συναθροίξει σοφοὺς κατὰ τὴν Μαγναύραν, ὡς τοὺς μὲν φιλοσοφίας γεωμετρίας τοὺς δὲ ἑτέρους ἀστρονομίας ἄλλους γραμματικῆς ἀντιποισυμένους ἐγκαταστήσας προῖκα διδάσκειν τοὺς προσιόντας. καὶ 5 τοσοῦτον αὐτῷ τὰ τῆς ἐπιμελείας ἐν τούτῳ διεύρηστο, ὡς Λέοντα τὸν πᾶν φιλόσοφον κατὰ τὴν φιλοσοφίαν ἐντάξει διδάσκαλον, καὶ τὸν αὐτοῦ φοιτητὴν ἐν γεωμετρίᾳ Θεόδωρον; καὶ ἐν ἀστρονομίᾳ Θεοδόγιον, ἐν τε γραμματικοῖς Κομητᾶν, καὶ τούτους ταῖς βασιλικαῖς δωρεαῖς ἐπαρκεῖν· ἐφ' οἷς ἐκ φιλοπονίας ἐπιχωριάζων 10 συγχῶς καὶ τῶν μαθητιῶντων ἐκύστου τὸ ἐπιτήδειον ἐννοῶν χρησταῖς ἐλπίζειν ὑπέτρεφεν, αὐτῶν τε τοὺς κυθηγουμένους ἐμμελε- B στέρους πρὸς τούτους ταῖς εὐργεσίαις πεποίητο, ὥστε τοῦ λόγου τὰ σπέρματα ἔκτοτε καὶ μέχρι τῆς δεῦρο διανεηθέντα ἐπὶ πλέον τελεσφορεῖν εἰς ἐκείνου μνήμην ἀνάγραφτον. πρὸς ἐπὶ 15 ταύτοις τῷ ἀδωροδοκίτῃ, κἄν ἐπιπλύστως, ἐκέχρητο. ἐπεφιλοχρηματῆκει γὰρ ἀφειδῶς πολλῶν κτημάτων καὶ μὴν τιμαλφῶν ἐφιέμενος, ὧν τὴν κτήσιν ἐξ ἀναγκαίου προσελαμβάνετο· ἐπεφιλοτίμητο γὰρ προπομπᾶς εἰς ἄκρον καὶ σιβασμότησι, τὸ αἰθαδες καὶ ἀλαζονικὸν ἐπισπῶμενος, εἰ καὶ μετὰ σκηνικινομένης 20 φρονήσεως καὶ ἄρχικῆς καταστάσεως ἦτων ἦν τῶν ἐξ ἀληθείας βελτιωμάτων. ἐξ ὧν ἀσχέτως ἐβασίλεια, Μιχαὴλ ἐπυχνεῖζων

21. ἦττον L.

Ceterum magnae curae erat Caesari Bardae sapientia, quamvis ea cura ad ostentationem spectaret. Congregat itaque sapientes in Magnaura, ut, aliis philosophiae, geometriae, aliis astronomiae, aliis grammaticas professoribus ibi constitutis, isti gratis docerent accedentes. Ac tantum in ea cura laborabat, ut Leonem illum summum philosophum in philosophia constitueret doctorem, eiusque discipulum Theodorum in geometria, atque in astronomia Theodegium, inque grammaticis Cometan, istisque imperatorias largitiones suppeditaret. Quos prae studio saepe visitans ac discipulorum cuiusque aptitudinem considerans, bona spe hos sustentabat, ipsorumque praeceptores diligentiores beneficiis efficiebat, ita ut eruditionis semina ex illo tempore ad hunc usque diem sumpto incremento plures fructus ferrent, in illius memoriam litterarum monumentis consignatam. Insper nec muneribus facile corrumpebatur, quamvis fide id prae se ferret: inhiabat enim opibus vehementer, multas possessiones, sed et pretiosas, affectans, quarum comparationem necessario suscipiebat: studebat enim pompae summo opere et magnificentiae, arrogantiam et fastum colligens, quamvis cum simulata prudentia et imperii affectatione aspiraret ad eos profectus qui rei veritate probarentur. Quare immodice affectabat imperium, Michaelis imperatoris cervici im-

τοῦ βασιλέως, ᾧ παρορᾶσθαι μὲν πολλάκις ἔκ τε τῶν συγκλητικῶν ἐξεγένετο, τάχα δὲ καὶ διὰ τὸ ἄλίσκεσθαι φιλοθεάμονι καὶ C φιλιπποδρόμῳ προθέσει τὸν ἄνακτα δι' ἀπροσεξίαν τῶν ἀμειβῶν, ἢ τυχὸν καὶ ἡλικίᾳ τῇ νευζούσῃ παραριπίζεσθαι.

- 5 Οὐ μὴν δὲ Βάρδας μόνῃς τῆς βασιλείας ἐρῶν ἐτυρβάζετο, ἀλλὰ καὶ τῶν τῆς ἐκκλησίας ἐγκρατεῖν οὐκ ἐπαύετο, ὥστε καθελεῖν τοῦ ἀρχιερατικοῦ θρόνου τὸν σεμνὸν Ἰγνάτιον διασκέψασθαι, τῷ ἀπερχομένῳ ποτε κοινωνίας αὐτὸν κατὰ τι τῶν ἀνευκταίων ἐλάττωμα, ὃ πρὸς ὑπόνοιαν παρενέσκηπτεν, εἰ καὶ παρ' αὐτοῦ
 10 πολλάκις ἐν ταύτῃ δεχθεὶς νοσητικαῖς τε συμβουλαῖς μὴ πεισθεὶς ἑαστὸν δοκιμάζειν καθ' ἃ τῷ Παύλῳ νενομοθέτηται, ἀνευλαβῶς τῷ ἀγιάζοντι πρόσεισι καὶ πολλάκις· διὸ ἐν μιᾷ τῆς ἀδιαφόρου D τόλμης ἀπορραπίζεται, καὶ ἀπειλεῖ κατ' αὐτοῦ μεθ' ὕβρεων χαλεπῶν τῆς ἀρχιερωσύνης αὐτὸν καθαιρήσειν, προσεπιθησόμενος
 15 αἰκισμούς. ὃς μετ' ὀλίγον τὸν τοιοῦτον ἄνδρα τῆς ἀρετῆς μεταιώσας τοῖς κατ' αὐτοῦ σκευασθεῖσι τῆς ἐκκλησίας καθίστησιν ἐκβλητὸν, τὸν μετὰ τὴν τετραετῆ τοῦ θρόνου κατάσχεσιν καὶ τελευταίαν τοῦ τρισμάκαρος Μεθοδίου κατ' ἐκλογὴν προκριθέντα, σὺν εὐλαβείᾳ τῷ μεγίστῳ τῶν ἐκ πατρὸς ὀρθοδόξων συστάσεων,
 20 τῶν μεγάλων τῆ ἀρετῆ Βασιλείου καὶ Γρηγορίου, τῶν νιῶν Ἀέτοτος βασιλέως, κἂν τῆ τοῦ πατρὸς ἐπιφύγῃ αἰρέσει σμικρνομέ-

1. φ] ὡς L. 10. πεισθῆς L. 14. προσεπιθησόμενος L.

18. τελευτήν potius. 19. συνενυλ, τῷ μεγίστῳ L.

minens; cui ut contemneretur et a senatoris viris saepe accidit, forte quia caperetur spectaculis ac circo nimis esset deditus imperator propter neglectum meliorem morum, aut fortasse quod iuvenili aetate huc illic impelleretur.

Sed non solum cupiditate imperandi Bardas turbulentus erat, verum et ecclesiam violare non desinebat, adeo ut removere a sede patriarchali sanctum Ignatium in animum induceret, quod exclusus aliquando communionis ab eo fuisset, propter quoddam detestandum crimen, quod in suspicionem veniebat, quamvis saepe in eam receptus, admonitionibus et consiliis non obtemperans ut sese probaret secundum Pauli praeceptum, irreverenter ad sanctum accedit, et saepius: quare uno quodam die ob indifferentem audaciam repellitur cum castigatione. Atque hic minatur illi cum contumeliis gravibus, a summo sacerdotio remoturum, additurum etiam saeva verbera: qui et paulo post, eiusmodi virum, virtute irrita et despecta, suis in eum machinationibus ex ecclesia eiecit, illum post quatuor annorum patriarchatum et obitum beatissimi Methodii per electionem antepositum, cum maxima reverentia, patrum orthodoxorum pari magnis illis in virtute, Basilio et Gregorio, filiis Leonis imperatoris, etiam propter patris infamem haeresin minuerentur, ut ad percipiendam

νων, ὡς ἐκτεῦθεν λοιπὸν κληροῦσθαι τὸ μέγιστον τῶν μεγάλων
 V. 48 ἐπαναβέβηκεν. ἀντεσάγει δὲ Θεώτιον πατριάρχην, κατὰ τι μὲν
 τῶν βελτιόνων ὑπερτεροῦντα, κατὰ τι δὲ χθαμαλούμενον.
 ἐφ' ὧν καθόδεαυ καὶ τῇ ἀνόδῳ πολλῶν προσκληθέντων τῆς γερου-
 σίου βουλῆς καὶ ταύταις ἐπισφραγισμένων, Κωνσταντίνος μόνος 5
 ὁ εἰρημένος οὐ κατατίθεται, ἔχειπὼν μὴ ἐξεῖναι τιμι τῶν λαϊκοῖς
 καταλόγοις συνειλεγμένων περὶ τοιούτων ἐγγράφουσαι. οὐ μέχρι
 τούτου τὰ κατ' αὐτόν· ἀλλὰ πολλαῖς τιμωρῆσις ἐμμεθοδεύεται
 παρὰ μικρὸν τῆς ζωῆς ἀπηλλάχθαι, καὶ τοσοῦτον ὥστε χαμαι-
 ριφῇ σταυροειδῶς διηπλώσθαι τὰ χεῖρε καὶ τὸ πόδε κατὰδεσμῶν 10
 καὶ ἀλγηδόνειν ἐντεῦθεν κακύνουσαι. οὐ μέχρι δὲ τούτου τὰ τῶν
 B αἰκισμῶν διεκόπτετο, ἀλλ' ἐπὶ τὸ χεῖρον προέκοπτεν. ἐκδίδουσαι
 παρὰ Καίσαρος Θεοδώρῳ τῷ μωρῷ κατὰ κτῆσι τῶν ἀμοσάτων,
 πρὸς δὲ καὶ Γοργονίτῃ Ἰωάννῃ καὶ Νικολῶ τῷ Σκουτέλλοπι,
 καὶ ἐν τῷ τῶν ἀποστόλων περιβοήτῳ ναῶ, ἐν ἡρώῳ τῶν βασι- 15
 λείων, ἐφ' ὅτῳ ἐγκέλειστο λιμῶ καὶ δέψει τρυχόμενον, καὶ
 πολλῶ πλέον ταῖς κατὰ σῶμα κακώουσι· ὅτινεις λάρακι Κων-
 σταντίνου τοῦ κοπρωνούμου περισκέλισαντες κατὰ γύμνωσι εἰ-
 σαν. χιμῶνος δὲ ἦν ὥρα, καὶ μάλα τῶν ἐπαχθῶν· τῷ λίθῳ
 ἐπαυχένιος ἡ δέξυτης, καὶ δι' ὅλου κατὰ τὴν ἀφῆν λιαν ψυχρὸς 20
 ἔκ τε καιροῦ καὶ τῆς ἐαυτοῦ φύουου. ἐνθῆνδε ὁ ἀθλητῆς τῶν
 C κρυφίων σαρκῶν ἀποβολὴν ἐποιεῖτο σαπρίας καὶ αἵματος. καὶ

- | | | |
|---------------------|---------------------|------------------------|
| 1. κληροῦσθαι L. | ibid. τῶν] τινῶν L. | 8. βελτιόνων L. |
| 8. ἐμμεθοδεύεται L. | 10. τὸ πόδε L. | 11. ἀλγηδόνειν L. |
| 16. ἐφότῳ L. | ibid. τρυχόμενος B. | 18. περισκέλισαντες L. |
| 19. μάλλα L. | 20. ψυχρῶς L. | |

des honores magnorum maximos ascenderet. Introducit autem Bardas in locum eius Photium patriarcham, in aliquibus bonis superiores, in aliquibus inferiores. In quorum descensu et ascensu, cum multi accessit fuissent ex senatorio ordine eumque assensu suo comprobassent, solus Constantinus, de quo diximus, non consensit, dicens non licere cuiquam ex laicorum numero talibus inscribi. Non eo tantum processum adversum ipsum, sed multis supplicii exercetur, ut propemodum vitam amitteret, in tantum ut humi prolectus in formam crucis extenderetur manibus pedibusque alligatis indeque doloribus cruciaretur. Non hic abrupti eius cruciatus, sed in maius progressi. Traditur a Caesare Theodoro illi fatuo dicto, ut crudelissima experiretur, nec non Iohanni Gorgonitae et Nicolae Scutellopi, in apostolorum celebre templum, ubi monumenta imperatorum, includendus, ut fame ac siti vexaretur, ac multo magis corporis cruciatibus: qui loculo Constantini Copronymi eum divaricatis cruribus impositum nudum ibi reliquerunt. Erat autem tempestas hiberna et admodum gravis; lapidis dorsum acutum, totusque lapis attactu perquam frigidus, cum anni tempore tum saepe natura. Proinde athleta ille ex intestinis pus mixtum sanguine mittebat. Dolorque erat talis

ἢ ὀδύνη ὀποία, ἵσται πάντως τινὲς εἰ δυσεντερίας καὶ μᾶλλον ἐκ ψύχους πεπειρασθε. κρύους γὰρ καὶ φλέγματος δῆξει τοῦ ἐντέρου πημαιομένου εὐθὺς μὲν περιοδονᾶται καὶ διακτείνεται ὁ τούτων αἰσθόμενος, εἶτα σφοδρῶς ὄχρησθαι καὶ τῇ πυκνώσει τοῦ περὶ ρέχοντος ὀδονηρῶς φρικτιᾷ θρομβουμένου τοῦ αἵματος κατ' ἐπιφάνειαν, ἔξ οὗ ἡ διαφύρρησις οἴχεται· ἀλλὰ μὴν καὶ κατὰ βῆθος τοῦ ἐγκαρδίου πνεύματος πυκνουμένου τῇ συμπιλήσει τοῦ ἔξω παχυνόμενου, εἶτα τῷ τραυματιῶντι μέρει πλέον δρυμύσσεται, συναυνομένης ἐκείσε πάσης τῆς χαλεπότητος. οὕτως ἐγκαρτε-

10 ρῶν τοῖς δεινοῖς ὁ πανόλβιος, εἰ καὶ εὐνουχία καὶ γῆρει πολυει-
δῶς μεμαλάκιστο, οὐκ ἐφθέγγατο πρὸς τὸν κύριον πονηρὸν ὑπὲρ ὧν ἐπεπόνθει, οὐκ ἐκείνοις ἐνδόσιμος, οὐκ ἀμφίβηλον, οὐ κατὰ τοὺς ἑταίρους τοῦ ἔξ Ἰθάκης συνέκρινεν

βλῆτερον ἢ ἀπολέσθαι ἕνα χρόνον ἢ ἐβιώναι,

15 ἢ δηθὰ στρέψασθαι ἐν αἰτῇ δηϊότητι,
ἦτοι τῇ πρὸς τὸν Καίσαρα· οὐκ ἦν γὰρ αὐτῷ ἐπ' ἔλαττον ἢ πάλῃ πρὸς αὔρα καὶ αἶμα τῆς πρὸς τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἔξουσίας τοῦ σκοτόους τοῦ αἰῶνος τούτου, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν κατὰ τὸ μέγιστον, ἵστος ὁ ἀγὼν ἐπ' ἀμφοτέρω. τοιγαροῦν τινὰ διανίστησιν τῶν συν-

20 ὄντων τῷ μακαρίῳ κατὰ φρουρῶν, οὐ πρὸς πῆμασιν, ἀλλὰ Ἐ
παρηγορίαν, ὡς δι' αὐτὸν κινδυνεύουσι. Κωνσταντῖνος ἦν ὁ Ἀρμένιος, οὗ πολλάκις κατὰ μνείαν κατέστην. οὗτος πάνυ

14. ἢ om. L. 15. στρατεύεσθαι ἐν αἰνῇ δηϊότητι L. 19. τοιγαροῦν διανίστησιν αὐτῷ κύριος Symeon logoth. p. 441 C.

qualem utique non ignoratis quotquot dysenteriam ex frigore experti estis. Dum enim algoris et inflammationis admoerui intestinum lebefactatur, continuo doloribus distenditur qui ea patitur. Deinde valde pallescit et ob densitatem aeris cum dolore inhaerescit, sanguine in grumos coalescente in superficie, unde digestio pessum it. Sed in intimis etiam dum spiritus in corde densatur et constipatione exterioris spissatur, in affecta parte magis exasperatur dolor, vi mali eo compulsa. Ita tolerans diros cruciatus vir beatissimus, quamvis ex castratione etiam et senectute varie esset debilitatus, non est locutus domino malum super his quae patiebatur, nullum anceps verbum aut quod illis anam praebere posset, non iudicavit ut Ithacensis Iliis sochi, *Horos momento aut cadere aut reperire salutem Praestat quam lento affligi certamine oitum*. Certamine inquam cum Caesare: non enim ei minor erat colubectatio cum carne et sanguine quam cum principatibus et potestatibus tenebrarum huius seculi, aut ut plus etiam dicatur, par certamen cum utriusque. Itaque quendam suscitavit dominus ex iis qui erant cum beato viro custodinae causa, non ad nocendum, sed ad solatium praestandum, tamquam propter ipsum periclitanti. Erat is Constantinus Armenus, cuius saepe mentionem feci. Iste admodum occulte portans vasculum vitri ple-

κρόφα βαστάζων τι ὀγγεῖδιον ἐξ ἕλου ἔμπλεον οἴνου, πρὸς ἐπὶ τοῦτω και ἄρτον, ἔστιν ὅτε και μῆλα, τῶν κακοποιῶν ἀνδρῶν τὴν ὑποχώρησιν πρὸς μικρὸν ἐμεθόδευσεν, και τῷ ὄσῳ εἰσῆμι, και τοῦ λάρνακος αὐτὸν κατεβίβαζεν, και παρεῖχε τὸν ἔλεον, ἀποκουφίζων κἂν ἐπ' ὀλλῖον τῆς συμφορᾶς, μέχρι τῆς ἐκείνων 5

V. 49 ἐλιόσεως. ᾧ πολλὴν τὴν εὐχαριστίαν ἡμέβετο μετὰ τὴν τῶν κακῶν λύτρωσιν· οὐ γὰρ ὡς Καίσαρος ἦν, εἰ και τῶν οἰκείων, τοῖς αὐτοῦ κακοῖς ἐνεδίδου, εἰδὼς ἀποπέμειν θεῷ τὰ θεοῦ και τὰ Καίσαρος Καίσαρι, ὥστε μὴ παροξῦναι τὸν ὕψιστον.

Τὰ δὲ πρὸς ἵπποδρομίαν τῷ βασιλεὶ Μιχαὴλ διεσπούδαστο 10 ἐν τοῖς κατὰ Προποντίδα παλατίοις περιφανέσιν, ἔνθα ναὸς τοῦ μεγαλομάρτυρος Μάμαντος ἡδρασταί· ἐκείσε τὰς ἀμίλλας συνεχεῖς ἐποιεῖτο, αὐτὸς ἱπνάζων ἐφ' ἄρματος, τῶν εἰωθότων πάντων κατὰ τὴν βασιλίδα πόλιν περὶ τὸν ἀγῶνα συντιθεμένων· καθ' ὃν τῆς Θεομήτορος τιμίᾳ εἰκῶν ἐπὶ τῆς βασιλικῆς ἰδρύσεως 15 ἴστατο, ἐξ ἧς τοὺς νικητικούς ἐπάθλους ὁ βασιλεὺς ἀνεδέχετο.

B και τοσοῦτον αὐτῷ τὰ τῆς ἵπποδρομικῆς ἔριδος ἐπεφιλοτέχναστο, ὥστε ποτε συνηγιοχῶντι Κωνσταντίνῳ τῷ δηλωθέντι ἐκ περιτροπῆς ἀκουσίῳ τοῦτον ἀντισκευῦσθαι και παρὰ μικρὸν διολεῖσθαι τῇ περιπτώσει τοῦ ἄρματος. ὅθεν προσεπετίθεντο τὰ τῆς εὐτε- 20 λείας αὐτῷ, και πολλῶ πλέον τὰ τῆς ἐξουδενώσεως ἐκ τοῦ ψευδοφανοῦς πατριάρχου και συνεπαγομένου αὐτῷ αἰσχίστου κλήρου, και τῷ ἀληθεῖ πατριάρχῳ κακὴν ἀμίλλαν διαμιλλωμένων και δυσ-

4. τῆς λάρνακος V.

19. ἀνασπένδασθαι L.

num vino, insuper et panem, quandoque et poma, infestorum hominum abitum ad breve tempus procurabat, ingrediebaturque ad sanctum virum ac de loculo eum tollebat, praebebatque misericordiam, saltem ad breve tempus sublevans eius calamitatem, usque ad eorum reditum. Cui magnam gratiam retulit a malis illis liberatus. Non enim quasi Caesaris esset, quamvis ex propinquis, illius vexationibus codebat, cum sciret dare deo quae dei sunt et Caesari quae Caesaris, ne irritaret altissimum.

Porro imperator Michael circo et aurigationi studebat in palatiis ad Propontidem visendis, ubi templum magni martyris Mamantis situm est, ipse agens equos in curru, rebus necessariis ad certamen in imperatoria urbe comportatis. In eo templo deiparas pretiosa imago in imperatorio solio collocata erat, a qua victoriae praemia imperator accipiebat. Ac tantopere studebat circo, ut auriganti aliquando cum Constantino de quo diximus currus subverteretur ipseque subversione currus paene periret. Unde adhuc magis contemnebatur. Sed multo despiciibilior fiebat propter falsum patriarcham eique adiunctam turpissimum clerum, qui improbo certamine contendebant cum vero patriarcha, infa-

ανόμοις ἐνθρονιζομένων κακῶς μητροπόλεις καὶ μεταπολιτείας ἐναγίσαι θυσίαις τὰ ἕγια, ὡς ἐντεῦθεν καὶ βεβηλοῦσθαι αὐτὸν παρὰ παντός [τε] Χριστιανικοῦ γε πληρώματος καὶ κατεύχεσθαι C τῆς βασιλείας διάρρηξιν, ἥτις οὐκ ἐπὶ χρόνον μικρὸν ἀποβίβη- 5 κεν, προηγησαμένης τῆς Καίσαρος ἀναίρεσεως, ὡς φρασι, συνηγνώκωτος αὐτὴν Μιχαὴλ βασιλέως ἐξ ἀσταταύσεως τῆς διαδέσεως· καθ' ἣν καὶ τὴν ἐσχάτην δίκην αὐτὸς ἐκληρώσατο, ὡς ὧδε λεχθήσεται.

Εὐτρεπισμὸν ναυστολίας κατὰ Κρήτης ἄμφω συντίθενται, 10 καὶ πάντα στρατὸν συγκινοῦσι κατ' ἡπειρόν τε καὶ θάλασσαν, καὶ αὐτοὶ ἐγκέσθαι προήρητο. ὡς δὲ τοῖς πρὸς τὸ ὄνομα Κήποις προσεχωρήκεισαν, εὐθὺς τὰ κατὰ Βάρδα τοῦ Καίσαρος χόραν λαμβάνει. ἐνταῦθα γὰρ προμεμηχανούρητο ταῦτα ἐκ τε θεοῦ καὶ βασιλικῆς ἐπινεύσεως, ὡς καὶ αὐτῷ τῷ Βάρδα γνωσθῆναι, D 15 περὶ οὗ ἡ ἐπίθεσις. μὴ γὰρ τῶν ἡμερῶν πρὸ τῆς ἐξελεύσεως Βάρδας προσφοιτήσας κατὰ τὸν ἑαυτοῦ οἶκον καὶ τοὺς γνωστοὺς μετακαλεσάμενος, τὴν ἐσχάτην αὐτοῖς ἀπέτιθει δεξιῶσιν, καὶ συμποσιάσας τοῖς οἰκειοτάτοις τῶν φίλων λεγὰτα παρέσχετο, τὴν ἰδίαν καταστροφὴν τεκμηρίμενος. ἅπεισι πρὸς μονὴν λοιπὸν 20 οὐγείτονα, ἣπερ Ὀδηγὸς κατωνόμασται. ὡς δὲ παριστήκει τοῖς τοῦ ἱλαστηρίου προθύροις λαμπαδουχῶν ἄφιερῶν τε προπαιτη- ρίους τῶνάς, τῆνικαῦτα ἡ τούτου χλαμὺς τῶν ὤμων ἀποσπα- σθεῖσα ἐμφανῶς συγκεχάλακεν· ἥς ἐν ἐπαισθήσει γενόμενος ἄπω-

2. ὡς om. L. 9. εὐπρεπισμὸν L. 16. βάρδα L.

mesque faciebant metropoles occupandis thronis, et imitabantur execra-
bilibus sacrificiis sanctissima; ut proinde profanus haberetur ab omni
Christianorum multitudine, eique dissolutionem imperii imprecarentur:
quae etiam non longo post tempore accidit, praecedente Caesaris inter-
fectione, cum eius, ut aiunt, conscius esset imperator Michael, affectu
erga illum parum firmo et constanti. In qua supremum supplicium ipse
sortitus est, ut hoc loco dicetur.

Parant ambo simul expeditionem navalem in Cretam, omnemque mil-
litarem multitudinem terra marique commovent, ac proficisci ipsi volue-
runt. Ut autem ad Cepos ita dictos accesserunt, statim adversas Bar-
dam Caesarem consilia locum inveniunt. illoc enim haec instructa fuerant
divino et imperatorie nutu, ut et ipsi Bardae patesceret, ad quem spe-
ciabat conatus. Nam quaedam die ante profectionem Bardas ingressus
aedes suus accersitis amicis suis extremo complexu convivioque accepit
ac familiarissimis amicorum legata distribuit, interitum suum coniectans.
Abit ergo in monasterium vicinum, Hodegi dictum: ut autem adstitit ad
vestibulum propitiatorii, facem tenens ac vota faciens pro abitu, ibi tum
ei chlamys ab humeris avulsa palam decidit. Quod cum sensisset, la-

Ε λοφόρευτο δάκρυσι πρὸς τὴν Θεοτόκον διαπρέσιον βοὴν ἐκτικαῖς ἀναπέμπων τῆς τῶν ἐπιζυμμένων λυτρώσεως.

Ὁδὸ μόνον δὲ ἐν τεύτοις αὐτῶ τὰ τῆς προδηλώσεως, ἀλλὰ καὶ ἕταρόν τι συμβόλαιον προηγήσατο. ἔδοξεν ὄναρ ὄραῖν γε τῷ **Καίσαρι**: τὸ δὲ τοιοῦτον διεμήφρατο, ὡς ἐν ἑορταστικῷ ἡμέρα 5 ὃ τε βασιλεὺς καὶ ὁ **Καῖσαρ** ἐπήει τῷ **Σοφίας** Θεοῦ ἱερῶ μετὰ τῆς συνήθους λαμπρότητος. ὡς δὲ προσπειροτήκισαν οἱ αὐτοὶ, ταύταις εἰκονισμένοι λαμπροφοροῦντες τούτοις ἀνεφάνησαν ἄγγελοι, καὶ πρὸς τοῖς ἔσω διώκτετό τις ὑπεράνω γηραιὸς θρονιζόμενος· τίς οὗτος; Πέτρος ὁ ἀποστόλων προβάθμιος, αὐτῶ τε γο-10 νυπετῶν δάκρυσιν ὁ Ἰγνάτιος ὑπὲρ ὧν λωβηθεὶς ὑπομιμνήσκω. ὁ δὲ τῷ πάθει συνδιατεθεὶς αὐτῶ ἔφη τὴν ἐνδίκην ἐκ χειρὸς κερίου ἀπολασθαι, καὶ ἅμα τῷ λόγῳ ἐνὶ δύο τῶν παρ' αὐτῶ ἰσταμένων ὡσεὶ κραιποσίτων χρυσοενδύτων βραχεῖαν ἐπιδύσει μάχαιραν, καὶ προσετιτάχει ἐντεύσας τὸν μὲν βασιλέα τοῖς δε-15 ξιοῖς ἀφορίσαι, τὸν δὲ Θεόφρωστον **Καίσαρα**, οὕτως εἰπὼν, τοῖς ἀριστεροῖς, καὶ διὰ ταύτης μεληδὸν τιμωρήσασθαι. οὗ δὴθεν ἔξιμμένου καὶ περὶ τοῦ **Μιχαὴλ** διειρήκει τὴν τομὴν ἀπειδέχασθαι, **Β** ἀπεκαλῶν αὐτὸν ἀειβότεκνον.

Καὶ ἄλλο τι σημεῖον ἐπὶ τῷ θανάτῳ παρηκολουθήκει τοῦ 20 **Καίσαρος**. Ἐκπεριστάλη κατὰ Κήπους διάγοντι παρὰ Θεοδώρου τῆς αὐτοῦ ἀδελφῆς ἰσθῆς τοῦ προσήκοτος μήκους ἑλλείκουσα,

1. διαπρέσιον L. 8. λαμπροφοροῦντες et in marg. στολοῦν-
τες L. λαμπροφόροι Symeon log. p. 447 C. 22. ἑλλείκουσα L.

crimans implerabat delparam ardentibus precibus orans ut ab instantibus malis liberaretur.

Non solum in hac re praesagium ei factum, sed et aliud quoddam signum praecessit. Inseminium apparuit Caesari tali forma, quasi festo die imperator et Caesar contenderent in templum Sapientiae dei cum solito splendore; progressisque ad fenestras, in his candidas vestes gerentes eis apparerent angeli, atque in penetralibus conspiceretur quidam senex in sublimi solio sedens; quis ille? Petrus apostolorum primarius, eique supplicans in genibus cum lacrimis Ignatius super his quae contumeliose passus esset: qui acerbitate rei condolens ei diceret ultionem a manu domini illum accepturum: quo dicto uni ex duobus ei adstantibus tanquam praepositis, in aureis vestibus, exiguum traderet gladium, atque praeciperet imperatorem quidem ad dextram separandum esse, Caesarem autem, deo exosum eum dicens, ad sinistram, eo-que gladio frustatim concidendum: quo exente etiam de Michaeli diceret, et etiam expectandam esse percussorem, impium filium eum vocans.

Etiam aliud quoddam signum super morte Caesaris secutum. Misa fuit ei apud Capos commemoranti a Theodora senare sua vestis iuxta mi-

ἦται πέρδιξ χρυσόπαστος καθιστόρητο· ἦν προσεξέμενος ἐκιν-
 θάνετο “ αὐτὴ τί κεκολόβηται; καὶ ὃ ἐν ταύτῃ πέρδιξ τί δηλῶν
 ἀναγέγραπται;” ἀμφοτέρων τὴν λύσιν διαζωγράφει, διὰ μὲν τοῦ
 πέρδικος τὸ πρὸς αὐτὸν δολερὸν ὡς ἔοικε τῆς στυλαίωσης διὰ τὴν
 ἐπὶ τῶ ἀναιριθῆντι Θεοκτίστῳ ἀντέκτισιν, διὰ δὲ τοῦ ἑλλειπῶς
 τὸ ἑλλειπὲς τῶν ἑαυτοῦ ἡμερῶν εἰσιτιτόμενος. ὕθεν καὶ Ἀντιγόνη
 τῷ πατρικίῳ καὶ καθηγημονεύοντι τῶν σχολῶν, τῷ υἱῷ αὐτοῦ,
 προσετιτάχει τὸν ὑπ’ αὐτὸν λαὸν ἅπαντα συντελεῖν καὶ τῇ βασι-
 λίδι κατευθῆναι τὴν ἄφιξιν. ὃ δὲ πρὸς τὴν τοιαύτην δυσανα-
 10 σχεταί βούλησιν. καὶ πλέον τὰ κατὰ Μιχαὴλ βασιλέως ἐπεφανέ-
 ρωτο παρὰ Καίσαρι. πρὸ δὲ τινος χρόνου σεισμοῦ γενοτός
 τῶν πάσιτα μνημονομένων φρικωδιατέρου, ἐπεπτώκει τὸ ἄγαλ-
 μα ὃ κατὰ τὴν ἁγίαν Ἄνναν, ἧ ἐπάνυμον τὸ Δεύτερον, κατὰ κίονα
 διστήλωτο· ἔπερ διαγγελάθην παρὰ Καίσαρος Λέοντι φιλοσόφῳ
 15 σαφῶς δηρημήνεντο, τὸν ἐκ πρώτου ἄνακτος δεῦτερον ἐκπισεί-
 σθαι διὰ θανάτου, τῷ τε Καίσαρι Βάρδα τὸν διαδιζόμενον δα-
 κτυλοδεικτεῖσθαι Βασιλεῖον· ὃν ἔκτοτε οὗτος βασκάνως ἐπέ-
 βλεπεν,

Καὶ ταῦτα κατὰ προφητεῖαν συνωμαρτήκεισαν Καίσαρι. D
 20 ἐπὶ Κήπους γὰρ ἐφιστηκότων αὐτῶν, ὃ μὲν βασιλεὺς τὰ τῆς βα-
 σιλείας ἐνήργει πρακτικά, ὃ δὲ Καίσαρ τὰ τῆς φιλαρχίας πλέον
 ἐπατηδέυετο, καὶ παλὸς ἦν, ὑπεράρων τοῦ βασιλέως καὶ ἐτέρων
 τῶν κατὰ Θεραπειαν ὑκνωμένων αὐτῷ. ὡς δὲ πρὸς τοῦτο δυσ-

13. ἦ] ἦ L.

nor longitudinae, cui perdix auro Intertextus erat: qua accepta quaesivit
 cur ea brevior esset et ad quid significandam perdix esset inscriptus?
 Utriusque solutionem depinxit, per perdicem quidem dolosum, ut vide-
 tur, animum erga ipsam mittentis, occisi Theocisti uiciscendi causa,
 per brevitatem autem brevitatem dierum suorum coniectans. Unde et
 Antigono patricio, duci scholarum, filio suo, praecipit ut omnes copias
 suas colligeret et ad imperatoriam urbem dirigeret iter. At ille eius vo-
 luntati negnam se praebat. Magisque res ut se haberet erga impera-
 torem Michaelen manifestabatur apud Caesarem. Porro non ita multo
 ante, facto terrae motu omnium qui unquam fuerunt maxime horribili,
 ceciderat statua, quae ad S. Annam, cognomento Deuteron, in columna
 erecta fuerat: quod cum a Caesare auatatum fuisset Leonii philosopho,
 clare ab hoc expositum fuit, cum qui a prime imperatore secundus esset
 morte casurum, Caesarique Bardae successorem indicio digito monstrari
 Basilium: quem ille ab eo tempore oculis haud aequis aspexit.

Eaque ut praedicta fuerant Caesari consecuta sunt. Cum enim ad
 Cepes constitissent, imperator quidem functiones imperii peragebat,
 Caesar autem imperium magis magisque affectabat, nimiusque erat supra
 imperatorem ceterosque ministros eius et domesticos. Quam rem gravi-

- φορήτως διέκιντο, ἔμχανῶντο κατ' αὐτοῦ βουλὴν δολεράν, ὅπως μαιφονήσειαν· ἀλλὰ τὴν ἔταιρειῶτιν τούτου πληθὸν ἰδεδοίκεσαν, ἵνα μὴ παρ' αὐτῆς καταδυναστεύοιντο. πρὸς ἀμύλητηριον δρόμον ἵπων συμφύρονται σὺν Ἀντιγόνῳ τῷ τούτου εἰψῷ, καὶ αὐτὸν πόρρω τῆς βασιλικῆς σκηπῆς διορίζουσιν, καὶ 5
- E** Καίσαρος τοὺς πρωταγωνιστὰς ἐπὶ τούτῳ συνέλκουσιν, ὡς ἂν ἐνησχολημένων αὐτῶν ἀφυλάκτως τῷ Καίσαρι ἐπίθωνται τινες καὶ διαχειρίσωνται. Σαββατίου δὲ γαμβροῦ ἐπὶ θυγατρὶ Καίσαρος τιμῆς τε πατρικίων ἤξιωμένου καὶ τὰ τοῦ δρόμου διέπειν διευληχότος, εἰσιόντος τῷ βασιλεῖ συμπαρόντι Καίσαρι τὰς τε 10
- V. 51** δημοσίους ἀνεγνωκότος ἀναφοράς, ἀπιόντος δὲ κατὰ τὰ πρόσθεν τύπῳ σταυρικῷ σχηματισαμένου, ἅτε καθηγουμένου τῆς συσκευῆς, οἱ ἐν παραβύστῳ σκηπῆς ἐνεδρευόντες ξιφηφόροι ἐπήεσαν, καὶ πρὸς ἐνόπιον βασιλέως ἀνηλεῶς ἀποκτένοντες κατακερματίζουσι Καίσαρα, μηνὶ Ἀπριλλίῳ κα', ἰνδικτιῶνι ἰδ' 15 μεθ' ὧν Χάλδος τις παρεύρητο, ᾧ Τζιφιναρτίης ἐπώνυμον. τῆς οὖν στασιώτιδος ἐπηρείας ἀθρόως ἐπισυστάσης, τοῦ τε βασιλέως ἐνθρονηθέντος καὶ τῷ πτώματι ἀκουσίως ἐγκρημισθέντος, ὃ ἐπὶ τῆς βασιλικῆς βίγλης ὑπερασπίζων ἦν βασιλεῖ Κωνσταντῖνος δρογγάριος, τὸ μὴ συμπεφονεῦσθαι αὐτόν, ὅλα πιστὸς ἕπερ- 20 ασπιστῆς καὶ μέχρι ψυχῆς τὸ εὖνον ἐπιδεικνύμενος. καὶ τάχα
- B** ἂν ἀμφοτέροι διεφθάρησαν, εἰ μὴ αὐτὸς ἐκεῖνος εὐφημίας ἐπιδημοίς καὶ αὐταῖς παλάμαις ἐπήμυνε θαρσοποιήσας τὸν ἄνακτα

10. σὺν παρόντι L.

11. τὰ om. L.

ter ferentes struebant adversus eum consilium dolum, ut interficeretur: sed sodalitiū eius coetum timebant, ne ab hoc superarentur. Itaque certamen cursus equorum instituunt cum Antigono, eumque longe ab imperatorio tentorio abducunt, Caesaris etiam actores primarum partium una abstrahunt, ut occupatis istis Caesarem custodibus destitutum aggrederiant alii et interficiant. Sabbatio autem, genero Caesaris patrio et logotheta cursus, ingresso ad Caesarem qui una cum imperatore erat, atque perfectis publicis relationibus recedente, ante autem se crucis signo signante, utpote duce insidiarum, ii qui in occulto loco tentorii insidiabantur cum gladiis eum adoriebantur, atque in conspectu imperatoris crudeliter trucidantes concidunt Caesarem, mensis Aprilis d. xxi, indictione xiv: cum quibus Chaldus quidam inveniebatur, cui Tziphinarites cognomen. Ceterum coniuratis magno impetu incumbentibus, atque imperatore perturbato involuntario impulsu, vigiliae imperatoriae drungarius Constantinus protegebat imperatorem; quo minus una occideretur, tanquam fidelis protector et ad vitae periculum usque benevolentiam praese ferens. Ac fortasse simul perisaset, nisi idem ille faustis acclamationibus manibusque suis opem talisaset animumque addidisset imperatori

καὶ τῶν μαιφόνων ἐξήνεγκε, καλοκάγαθία γνώμης καὶ εὐτολμία φραττόμενος. ὡς οὖν οἱ μαιφόνοι τὸ λείψανον πολλοῖς τμήμασι διενείμαντο, τὰ τούτου αἰδοῖα κοινῶ διαρτήσαντες ἐθροιάμβειον· οὕτως γὰρ καὶ μετὰ θάνατον αἰκλῆεν ἐξέμηχαν. ὑπὲρ Καίσαρος 5 δὲ οὐκ ὄλιγος ὄχλος ἐπέτρεχεν· καὶ προσκεχωρήκει ἂν πόλεμος κατ' ἄλλήλων, εἰ μὴ παρὰ τοῦ αὐτοῦ Κωνσταντίνου πίσση θυνάμει ἀνίσταλτο. δι' οὗ τινὰ τῶν κακῶν ἀνεικαίτιστο, τὰ πλείω δὲ ἐκυμαίνετο μείζον ἢ τὸ Ἰκάριον πέλαιος Εὐρου δεινοῦ ἐπιπλότος· οὐδεὶς τε τῶν κατὰ πολέμων ἐπιχειρήσεων ἢ καθ' ἕαν- C
10 τὸν ἕκαστος ἔμφροντις ἦν, τοῦ μὲν ὑπὲρ βασιλέως γε νήφροντος, τοῦ δὲ ὑπὲρ Καίσαρος, ἑτέρου δὲ ὑπὲρ Βασιλείου τοῦ μεγάλου φρονος, διὰ τὸ πεφιλοστοργηθῆαι λίαν παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος. καὶ εὐθέως περὶ τὴν βασιλεύουσαν ἀναζεύγνυσιν.

Ἵππηρε δὲ ὁ Βασιλεῖος ἐκ γένους μὲν πρεσβυτέρου Πάρθου 15 Ἀρσάκου αὐχῶν, τοῦ περιθιμένου τὴν Ἀσουριῶν ἀρχὴν ἑαυτῷ ἐκ ψυχικῆς καὶ σωματικῆς κρτερότητος, καθ' ἑξῆς δὲ καὶ Τηριδάτου τοῦ βασιλέως τῆς αὐτῆς σειρᾶς ἐξημμένου· ἀλλὰ μὴν καὶ Φιλίππου καὶ Ἀλεξάνδρου τῶν ἀρίστων ἡγεμόνων ἐξείχετο. ὃς Μακεδόσης γῆς ἐκφυεὶς γεννητόρων ἦν κατὰ γενεὰν οὐκ ἀσήμεν, 20 τραφεὶς τε νεανικῶς, ὡς εἴ τις Ἀχιλλεὺς Χείρωνι τῷ Κενταύρῳ, D παρ' αὐτῶν τοῖς ἀνδρικοῖς ἐγγύμαστο φρονήμασι τε καὶ πράγμασιν, καὶ πᾶσι μὲν κατ' ἕμφω ἐξάκουστος διετέλει καὶ φίλιος.

8. κόνω L. 4. potius ἐξεμμήσαντες vel ἐξεμάνθησαν. 7. ἀναζαίτιστο L. 12. πεφιλοστοργισθεῖσι L. 19. f. Μακίσης γῆς. 21. φρονίμασι L.

enimque ab homicidiis eduxisset, virtute et benevolentia praeditus. Porro homicidae, cadavere in multa frusta dissecto, genitalia eius conto suspensa ostentantes traducebant. Propter Caesarem autem turba haud exigua concurrebat, bellumque inter eos ortum fuisset, nisi ab eodem Constantino omni vi fuisset repressum, per quem quaedam mala prohibebantur. Sed pleraque perturbatius ferebantur quam Icarium mare Euro vehementi flante, nemoque de rebus adversus hostes gerendis cogitabat, sed separatim quisque sollicitus erat, alius de Caesare, alius de magnanimo Basilio, alius de ipso imperatore, a quo Basilius magnopere diligebatur. Atque continuo in partes imperatoriae urbis revertitur imperator.

Basilius autem genus ducebat a prisco Arsace Partho, qui sibi Assyriorum imperium acquisivit animi corporisque fortitudinē, deinde et a Teridate rege eiusdem prosapiae, quia et a Philippo et Alexandro praestantissimis principibus. Is in Macedonia natus parentibus haud obscuris nec ignobilibus, educatusque ab Ὀψις egregie, tanquam aliquis Achilles a Chirone Centauro, exercebatur studiis factisque fortium virorum, inclarescebatque apud omnes et diligebatur. Mirabilis etiam fuit introi-

καὶ δὴ παραδόξως διὰ τῶν Χρυσέων πυλῶν εἰσῆμι τῇ βασιλευσούσῃ τῶν πόλειων, κατὰ μονήν γε τὴν ἔναγχος προσαναπαυσόμενος, ἥτις νῦν μὲν ἱερὸν Διομήδους τοῦ μάρτυρος, Ἑλλίου δὲ τὸ πρὶν κερηματίκεν. εἰσῆμι δὲ τὴν τεκοῦσαν ἐκβιασάμενος· καὶ δὴ ἂν ἐκεκράτητο παρ' αὐτῆς, εἰ μὴ τὸ θεαθῆν αὐτῇ ὄναρ τινὸς ἔτυ- 5 χεν ἐπικρίσειωσ παρὰ τῶν ἐν τούτοις ἔσπουδακότων. ἐωράκει γὰρ φυτόν μέγιστον ἐκφυῆσαι, καθὼς ποτε ἡ Ἀνδάμη, καὶ ἄν- θεσιν ἐγκομᾶν κατὰ τὸν οἶκον αὐτῆς, χρυσῶ τε τὸ γῆθεν μέγα στέλεχος καὶ τὰ πρέμνα διηρέφθαι καὶ φύλλα, καὶ ἐντεῦθεν ἀπο- μεμαντιεῦσθαι σὺν ὄρκῳ ταύτῃ τῷ ἔξ αὐτῆς τὴν τῆς βασιλείας 10 V. 52 ἐπίτευξεν καὶ ταύτης μεγαλειότητα καὶ τὴν ἐπὶ μῆκος διάτασιν συγγόνους τε καὶ ἀπογόνους ἐκβήσεσθαι, καὶ ἀτάραχη πλοῦτον τῇ κατ' αὐτὸν χώρα μεθήσειν ἔξ ἧς ἐγγένητο· σὺν τούτοις καὶ προεισηγηθῆναι αὐτῇ παρὰ τινος ῥῆσιν εὐάγγελον, ὡς τοῦ παι- δὸς κατὰ παιγνίαν τῶν ὀμηλικῶν ἔν τινι λμνῇ ἀετὸν ἐπιπτήσῃ 15 τῇ κεφαλῇ, σκέπειν τε ταύτην πτερόσσοντα· καὶ ποτε γηραῖον ἄνδρα, οὗ διὰ στόματος πῦρ ἔξαπέπνυε, τὸν Ἑλλιοῦ τε ἑαυτὸν ταύτῃ παραδηλοῦντα, τὴν βασιλείαν προσήκασθαι τὸ τεκνόν ἐμήνεν.

Σχολάζωντος δὲ τοῦ Βασιλείου κατὰ τὴν εἰρημένην μονήν, 20 τινὲ μοναχῶ, ἡ ὡς ἔνιοι, αὐτῷ τῷ ταύτης καθηγομένῳ, καθ' ὅ- B πνον ὁ μάρτυς ἐπιφανεῖς ἐξίέναι κελύει περὶ πυλῶνα καὶ τὸν ἐκεῖσε προσμεμενηκότα εἰσαγαγεῖν, βασιλέα ἐσόμενον, ὃν περι-

8. Ἑλλιοῦ V.
19. ἀν μνησῆσαι?

10. τῷ B, τὸ L.

13. κατ' αὐτῶν L.

tus eius in imperatoriam urbem per Aureas portas, ubi in propinquo apud monasterium requievit, quod nunc quidem Diomedii martyri consecratum, Heliae olim fuit. Vesit autem in orbem matre invita: et sane ab ea retentus fuisset, nisi somnium ab ea visum interpretatione quadam expositum fuisset ab earum studiosis et gnaris. Viderat enim germem maximum enatum, ut olim Andame, idque floribus comare in domo sua, astroque stipitem magnum, qui e terra exurgebat, et ramos etiam ac folia tegi. Unde iureturande praedictum imperium eius filio, cuius longam durationem in cognatas et posteros futuram, multasque ipsius opes ei regioni missurum ex qua natus fuisset. Ad haec, faustus nuntius aliquando mulieri venerat, puero ludente in palude cum aequalibus, aquilam super eius caput advolasse, alisque expansis id contextasse. Atque aliquando senem virum, cuius per os ignis spiraret, quique se Heliam esse diceret, puerum imperio potiturum, sibi indicasse professus est.

Commorante autem Basilio apud praedictum monasterium, cuidam monacho, aut ut aliqui, ipsi praefecto monasterii, per somnum martyri ille apparens exire eum iubet ad portam et illum qui ibi expectaret in-

ποιήσασθαι δέον ἐπὶ τε σκέπη καὶ τοῖς ἐνδύμασιν, οἷα τήνδε μονήν ἀνοικοδομῆ συστησόμενον. τῶ δὲ ἐξόντι καὶ τὸν νεανίαν τειθεμένῳ κατεσκληκότεα ῥυπῶντά τε καὶ ἀπρονόητον ἐξ ἐνδοῦς περιστάσιως, ἔφορᾶτό τι κατὰ φαντασίαν εἰδωλος ἐμπαρεῖναι, οὗ οὐδ' τῆς κομιδῆς κατημέλησεν. διὰ τοῦτο αὐτίς ὁ μάρτυς τῷ αὐτῷ διωρᾶτο καταμβριμώμενος ἐξίναί τε καὶ τὸν βασιλέα Βασίλειον πάντως εἰσενεγκεῖν καὶ κηδεμονίας δεούσης καταξιῶσαι. τοῦ δὲ νεανίου κατὰ τὴν λεχθεῖσαν κλῆσιν ἀποκριναμένου καὶ πρὸς αὐτὴν τὰ τῆς εἰσόδου διήνυστο, δε' ἤς ἐν τῇ καταλήψει τῆς βασιλείας ἐπιμνησθῆναι ταύτης εἰσπράττεσθαι. ὃ καὶ παρεφύλαξο· μετὰ γὰρ τὴν τῆς ἄλουργίδος ἀμφιασιν πολλά τε καὶ πᾶν λαμπρὰ ἀναθήματα τῷ σεβαστῷ μύρτυρι προσετήροχεν, ἕτι μὴν τὴν μονὴν καὶ κτήμασιν ἱκανοῖς καταλάμπρυνε καὶ οἰκοδομίαις ἐνεποίησεν.

15 Τότε δὲ τινι προσκεκώλληται τῶν πρὸς γένους βασιλικῷ μεγιστάνων διὰ τοῦ προστατοῦντος τῶν μοναχῶν, φιλιῶς κατὰ τὴν αὐτὴν μονὴν προσφοιτᾶντι, ὃ τῆς ἐπάνδρου καὶ νεανικῆς συλλογῆς ἐπεφρόντιστο, προσεuerηκότι καὶ ἄλλους τοὺς καθ' ἡλικίαν αὐτῷ, ἀλλ' ἐλάττονας (πολὴ γὰρ τὸ μείζον ἐν ταῦτοις Βασίλειος ἐπικέκτητο), καὶ τοῦτοις ἐμεγαλαύχει σοβαρευόμενος. Θεοφιλοσκος οὗτος ἐξήκουστο· πρὸς ὃν παρὰ βασιλικῶς ἀνθαμίλλοις ἐκεκίνητο εὐθείαιων καὶ ἀνδρείων νεανίων ἔνεκα. καὶ παρὰ

2. ἀνοικοδομῆ L. 4. ἔφορᾶτό L. 8. καὶ πρὸς τὴν μονήν? sed etiam quae sequuntur perturbata sunt et vix integra.

troducere, ut qui imperator esset futurus, eumque fovere tecto et indumentis, ut qui illud monasterium esset instauraturus. Qui egressus adolescentemque conspicuus emaciatum et sordidatum atque incultum propter inopem statum, spectrum imaginatus phantasie suae oblatum introducere et curare neglexit. Quare rursus martyr ei apparuit, increpans, exiret atque imperatorem Basilium omnino intro vocaret curamque eius haberet. Cumque adolescens ad pronuntiatum nomen respondisset, introitus perficiebatur: cuius rei occupato imperio memor esse voluit et a se mercedem exigi. Quod et observavit: nam postquam purpuram induisset, multa et splendida donaria venerabili martyri obtulit, praeterea monasterium possessionibus multis ornavit et aedificando instauravit.

Tunc autem per praefectum monachorum applicavit se ad quendam de familia imperatoria magnatem, qui amicitiae gratia in monasterium venerat, et cui id curae erat ut invenum statura conspicuorum sibi coetum compararet, cum iam invenisset alios etiam tales, sed minores (nam multo maiore statura quam isti Basilium praeditus erat), et gloriabatur istis lactabundus. Theophiliscus in audiebat: contra quem ab imperatore certamen motum speciosorum et fortium invenum. At mittitur a Caesare

μὲν Καίσαρος Ἀντίγονος ὁ τούτου φιλιτατος ἐκπέμπεται πρὸς αὐ-
τὸν δεξιωθησόμενος, σὺν αὐτῷ δὲ καὶ ὁ ἐπισυγχῶ ῥηθεις Κων-
σταντίνος. ἔμπεφορημένῳ δὲ τῆς εὐωχίας αὐτῷ καὶ τὰ πρὸς
χαρμοσύνην διεγείρεται φιλοπαίγμονα, προσκαλεσαμένῳ τῶν οἴ-
κοι διατριβόντων τοὺς εἰς πᾶλιν ἐπιτηδεύουσας, καὶ δὴ κατ' αὐτὴν 5
ἀγῶν διατίσεται. καὶ δὴ πάντες παλαιστρικοὶ βασιλέως καὶ
Καίσαρος ἤτιώσι τοὺς ἄλλους, ἄνευθε Βασιλείου μὴ τῇ παλαι-
στρα παρόντος. προσκέκληται διὸ καὶ αὐτὸς καὶ πρὸς μονομα-
χίαν τοῦ κρείττονος ἕγεται· καθ' ὃν τὰ πρὸς φιλίαν ἐξ ἀγχιστείας
ὁ Κωνσταντίνος καλῶς διακείμενος προστάττει τὸ ἔδαφος ἀχρόῳ 10
περιρατίζεσθαι, ἵνα μὴ πως διολισθαίνοι Βασιλεῖος. συνῆλ-
θον οὖν συνῆλθον κατὰ παλαιστραν ἀμφοτέροι· ὣν ὁ μὲν μετεω-
ρῖζειν πειρῶται Βασιλεῖον, ὁ δὲ μὴ ἐνεγκῶν τὴν Βασιλείου ἀντί-
βασιν μετεωρῖζεται παραντὰ γενναϊότατα καὶ περιστρέφεται τα-
χίστω κινήματι, καὶ τῇ κατὰ πόδριζαν προσπλοχῇ, ὡς ὁ ἐγχώριος 15
λόγος, πρὸς γῆν καταφέρεται, ὑποστὰς πτώσιν ἀλάθητον, ὡς
V. 53 καὶ παραψυχὴν τοῖς πᾶσιν εἶναι λογιζέσθαι, εἰ καὶ μετὰ πολλὸν
χρόνον ὕδασι πολλοῖς καταραντισθεὶς μόλις ἀνέσφηλεν. ὡς οὖν
ὁ Ἀντίγονος μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ ἐπανῆκε πρὸς Καίσαρα, φησὶ
περὶ τῶν δεδραμένων αὐτῷ· δι' οὗ καὶ ὁ βυσιλεὺς Μιχαὴλ τοῦ- 20
των ἐγεγόνει κατήκοος, καὶ ἀνακαλεῖται τοῦτον σὺν ἑτέροις ἤλιξι
δύο. ὡς δὲ τούτους τεθέατο, ἠγάσθη τῆς ὕψεως, ἐπήνεσε τὴν

3. ἐμπεφορημένῳ δὲ τῆς εὐωχίας αὐτῷ L. 8. καὶ αὐ-
τοὺς L. 14. παρ' αὐτοῦ B.

ad eum Antigonus, huius carissimus, convivio excipiendus, cumque eo saepius commemoratus Constantinus. Cum autem satiati fuissent opulis, etiam laetitiam et ludus excitatur, accersitis ex iis qui domi commora-
bantur qui ad luctandum essent idonei, atque mox certamen instituitur. Atque omnes palaestrici et luctatores imperatoris et Caesaris vincunt re-
liquos, praeter Basillum qui in luctatione non aderat. Quare et hic ve-
catur et ad luctandum cum potiore ex illis adducitur. Erga hunc amicus
propter affinitatem affectus Constantinus iubet pavementum palea con-
spergi, ne forte laboretur Basillius. Convenerunt igitur convenerunt ad
luctandum ambo. Tum alter sublimem tollere conatur Basillum, sed non
ferens Basillii contrarium nisum, in sublime ab isto tollitur praevalide et
circumrotatur celerrimo motu, atque amplexu illo qui κατὰ πόδριζαν δι-
citur vernaculo sermone, in terram deicitur, passus casum incalabilem,
ita ut ea res praesentibus omnibus delectationi esset. Et quamvis diu
multumque aquis conspergeretur, vix sese recollegit. Cum igitur Anti-
gonus cum iis qui apud ipsum erant abisset ad Caesarem, narrat ei de
eis quae facta essent. A quo et imperator de iis certior factus, accer-
sit eum cum aliis duobus aequalibus: quos ut vidit, probavit speciem,

ἡλικιωτῶν, καὶ τῶν δύο πάλῳ πλέον ἐτεθαμβήκει Βασιλειον, καὶ διαφόροις βαθμοῖς καταλέγει καὶ πρὸς μείζονας εὐποιίας ἀρραβωνίζεται. οὗς γὰρ ὁ θεὸς εἰς βασιλέας διέγνωκε, τούτους προώρισε καὶ τὰ πρὸς αὐτὴν πάντως προδιατίθησι σύμβολα. 5 οὗς ἡ βασίλισσα Θεοδώρα θεασαμένη τῶν μὲν δύο ἐμμελήκει κατὰ μηδέν, τοῦ δὲ ἐνὸς ἐν φροντίδι ὄλωσ καθίστατο, ἀπὸ βάνθους ψυχῆς κειραγυῖα ὡς “εἶθε, ὦ τέκνον, τοῦτον σήμερον μὴ βῆωράκειν, ἄνδρα τοιοῦτον τῆς ἡμετέρας βασιλείας ὑπερτερήσου- 10 τα, καθὼς ὁ ἐμὸς ἐν λήξει μακάρων ἀνὴρ περιῶν ἀπεφοίβασεν.” πρωτοστάτην οὖν αὐτοῦ τῶν ἱπποκόμων καθίστησι τὸν Βασιλειον, καὶ ἵππον αὐτῷ δυσήνιον ἐπιδίδωσι διοχῆσασθαι, ὃν ἐπεφίληκει τὰ μάλιστα. οὗτος αὐτοῦ ἐγαλλόμενος ὡς εἴ τις ἄλλου Βουκεφάλου Ἀλέξανδρος, ὡς Βιλλεροφόντης Πηγάσῳ γενναίως ἱππύ- 15 ζεται, θάμβος λιπὼν ἀπίσαις ἐν ὄψεσιν εὐκατάπληκτον. ἐν- 15 τεῦθεν καὶ κρείτιον αὐτῷ τῆς δεσποτικῆς ἀγύνης τὰ πρακτέα διηύξητο, ὡς καὶ τῇ τῶν πατρικίων εὐκλείᾳ συντόμως προσεμ- 10 πελάσαι, γαμετῇ τε συναρμολογήναι κοσμιωτάτῃ τῶν εὐγενίδων ἐξ Ἰγγερος, υἱὸν τε θετὸν ἐπὶ πᾶσι βασιλέως ὀνομασθῆναι, εἶτα μάγιστρον, καὶ παρὰ τῷ κοιτῶνι τῶν προσυπνούντων φυλάκων 20 προτιμηθῆναι κατὰ τινάς, καὶ μετὰ βραχὺ τὴν βασιλειον εὐδοξίαν κληρώσασθαι.

Ὡς οὖν περὶ τινὰ χρόνον παρῆν ὁ ἀναξ τοῖς περὶ τὸν καλλίνικον Μάμαντα μάρτυρα βασιλείοις, ἐπεφύη τούτῳ σκοπὸς κἄν

17. κοσμιωτάτῃ L.

18. τς] γε L.

19. μαγίστρος L.

laudavit staturam, sed prae duobus illis multo magis admirabatur Basilium, et variis dignitatum gradibus evehit, atque ad maiora beneficia sese offert. Quos enim deus praescivit imperatores futuros, hos et praedestinavit omniaque ad eam rem praedisponit. Hos imperatrix Theodora conspicata, duos quidem illos neglexit, unus autem illius causa plane in sollicitudinem data est, ab imo pectore exclamans “utinam, o fili, hunc hodie non vidissem, talem virum nostro imperio superiorem futurum, quemadmodum meus beatae memoriae maritus adhuc superates vaticinatus est.” Hinc equisonibus praeficit Basilium, atque equum ei tradit effraenem domandum, quem valde amabat. Iste ei insiliens tanquam aliquis Alexander alteri Bucephalo, tanquam Bellerophontes Pegaso egregie equitat. Res admiranda et obstupescenda in oculis omnium visa est. Majoraque incrementa capiebat amor domini erga ipsum, ita ut et ad patriciorum dignitatem celeriter accederet, uxorique iungeretur venustissimae ex nobilibus, Ingere prognatae, ac post haec omnia filius adoptivus imperatoris nominaretur, deinde magister atque inter cubicali custodes praecipuus fieret secundum aliquos, ac paulo post imperatoriam gloriam adipisceretur.

Cum igitur aliquo tempore imperator esset in illa quae est apud Mamantem, egregium martyrio victorem, regis, subnatum ei fuit consal-

γαλοδος, ὃν τῶν πρὸς αὐτὸν οὐ πᾶσιν ἐγνώρισεν. ἐγκαλεῖται
 δυοὶ τῶν οἰκείων, οἷς τὰ κατὰ ψυχὴν ἐπιθάρρει περὶ τοῦ προ-
 κειμένου γε δράματος, καὶ κατὰ τὴν βασιλίδα πόλιν περιχωρεῖ,
 D πρὸς ἕω τε τὴν ῥητὴν ἐορτῆς διαγεγῶσεν πεντηκοστὴν ἡμέραν
 τινὶ κοιτώνων ἐγκαλεῖσας Βασιλεῖον τοῖς σὺν αὐτῷ προστάττει ἐν 5
 νεύματι ἀπογυμνοῦν τοῦτον τῷ χειρὲ τε διατεῖναι. τούτου δὲ
 γνωμένου κατὰ τὸ προσταχθέν, ὁ Βασιλεῖος κατακλήττεται,
 ἀλλ' ὅμως νεανικὸς ὢν τῆς ἐκπλήξεως ἀνακτῆται, ἑαυτοῦ τε καὶ
 τοῦ βασιλέως καθίσταται, καὶ μαστίζεται παρ' αὐτοῦ διπλοῖς ἐν
 φραγελλοῖς λ', μνήμην ἔχειν τοῦτον ἀνάγραφτον τῆς πρὸς αὐτὸν 10
 φιλοστόργου προθέσεως. καὶ τῷ μεγίστῳ ναῦ ἐπελθὼν πρῶτας
 αὐτῆς στεφηνόρονον ἄνακτα λαοῖς ἀναδείκνυσι, μηνὶ Μαῖου κς',
 Ἰνδικτιῶνι ιδ', καὶ τῆς κατὰ δευτερείαν αὐτῷ βασιλείας τὰ πρόσ-
 φορα δίδωσιν. ᾧ καὶ πολὺ φίλτρον ἐπιδιδούς, καὶ τὰ ἴσα,
 πρὸς δὲ καὶ τὰ καδ' ὑπεροχὴν ἐμπαρέχεται. 15

V. 54 Τοσοῦτον τὰ τῆς πληροφορίας ὀλικῶς διεξήπλωτο, καὶ
 φθόνος ἐκ τούτου δαψιλῆς παρὰ πολλῶν ἐξεκέχοντο, οἳ καὶ τὰ
 πρὸς διάλυσιν τῆς αὐτῶν ὁμοιοσύσης ἀγάπης ἐντεχνεύουσι,
 τρόπῳ παντὶ τὰ κατ' αὐτῶν ἀλλήλων ἐμμηχανώμενοι, εἰρηναῖον
 οἶκον κυρίον κλείσαι τῇ ἔριδι, ποτὲ μὲν λογίοις δολίοις ποτὲ δὲ 20
 γραφαῖς δολοῦντες τὰς αὐτῶν φρένας κακὸφρονες. συμπεῖθουσι
 γὰρ ἐκ τούτων βιαίως τὸν Μιχαὴλ παρὰ Βασιλείου ἀναίρειν
 πείσεσθαι, ταῦτό δὲ τοῦτο αὐτὸν ὑποστήσεσθαι παρὰ Μιχαὴλ ἕξ

1. γαλοδος L.

13. δευτερίαν L.

23. δὲ] δὴ L.

lum, etsi ridiculum, quod non omnibus qui circa ipsum erant indicavit. Mandat duobus familiaribus, in quorum animositate fiduciam habebat de proposito negotio, et per imperatoriam urbem proficiscitur, maneque certo die pentecostes illucescente cum cuidam cubiculo inclusisset Basilium, iis qui cum ipso erant inruit ut eum nudarent manusque extenderent. Quod cum fieret prout praescriptum erat, Basilium consternatus est, sed tamen, quod esset fortis, sese recolligit, suusque fit et imperatoris, atque ab eo caeditur duplici flagello triginta verberibus, ut memorias mandatum haberet illius erga ipsum benevolam affectum. Atque maximum templum ingressus mane ipso coronatum imperatorem populo ostendit d. xxvi mensis Maii, indictione xiv, et secundario imperio conventientia ei tradit. Cui etiam multum amorem exhibens, et paria, insuper et ad eminentiam, praebet.

Tam proflixa erat voluntas explendi illius animum. Invidia proinde magna multorum se praebet, qui et dissolutionem eorum concordiae et amoris molliuntur, omnibus modis discordiam inter illos machinantes, ut pacificam domum domini clauderent inimicitiiis, modo verbis dolosis modo scriptis inficientes illorum animos, male animati. Persuadent enim per haec fore ut Michael a Basilio interficiatur, idemque iste a Michaele

ἀστάτου φρονήματος, ὀνοφυλίαν καλοῦντες καὶ ματαιόφρονα. καὶ καθὼς φασί τινες, βουλὴν ἔσχεν ὁ Μιχαὴλ ἀναγκαίως ἀπαι-
 ρήσειν Βασιλείον· μάλιστα δὲ κατὰ κτηγέσιον σὺν αὐτῷ ἔξει- B
 θόντα ἐπαφεῖναι λόγῃην τινὶ διατάξατο. ὡς δ' ἕτεροι, οὐχ οὐ-
 5 τως, ἀλλὰ τὰ πρὸς αὐτὸν εὐνοικῶς διακίϋσθαι, κἂν παρὰ τινων
 ἐσεισάλευτο. ὅθεν οἱ τὰ συνοίσοντα φρονοῦντες τῷ Βασιλείῳ
 πρὸς φόνον ἐκίνουν τοῦ αὐτοκράτορος· ὡς δ' ὅσα ἐπειθον τῆς
 πρὸς αὐτὸν εὐνοίας μηδ' ὄλωσ' ἐκτετραμμένον ἢ καὶ πρὸς μαιφο-
 νίαν ἰληγιῶντα, αὐτόχειρες γίνονται τῆς σφαγῆς, ἵνα μὴ σὺν
 10 αὐτῷ διαπόλοιντο.

Τοῦ δὲ μαιφονήματος τῆς οἰκίας εὐχρηστίας ἀντεχόμενος,
 καὶ τὴν βασιλείαν ὡς ἦδει θεόθεν δοθεῖσαν αὐτῷ, καὶ οὐχ ὡς
 τὸ πρότερον, τὰς πρὸς θεὸν εὐχαριστίας ἀποδιδούς προσεγκαι-
 νίζει τῶν ἀρχιστρατηγῶν τῶν αὐτῶν ταγματίων ναὸν καινουργή-
 15 σας, μεγάλει τε καὶ κάλλι καὶ παλυτελεία τῶν συντεθέντων λίαν C
 ὠραῖον καὶ ἀξιάγαστον· οὗ τελεσιουργηθέντος σὺν πόθῳ καὶ πλί-
 στει τοῦ αὐτοκράτορος, καὶ τῶν ἐν αὐτῷ ἱερῶς ἀφορισθέντων
 συντελεσμάτων, πνευματικῆς τε θυμηδίας συναθροισθείσης, ἐν
 ταύτῃ τὸ αὐτοκρατορικὸν στέμμα χειρῶν ἀρχιερέων ἐκδέχεται,
 20 ἄλλην ἀρχὴν καθιστῶν ἑαυτῷ βασιλείας ἦν συμμαχία τῶν ἀρ-
 χαγγέλων κεκλήρωτο, νόισι τε τρισὶν ἑαυτοῦ, Κωνσταντίνῳ
 Λέοντι καὶ Ἀλεξάνδρῳ, τὴν ὁμοίαν στεφοδοξίαν μετὰ καὶ τῆς
 βασιλικῆς ἐντίθησιν, τὸν δὲ Στέφανον ἱερώσας τῷ πατριαρχικῷ

10. διαπόλοιντο L.

11. ἀντεχομένους L.

12. ἤδη L.

patitur ex inconstantia animi, temulentum vocantes ac vecordem. At-
 que ut aliqui aiunt, voluit Michael omnino interficere Basilium: præci-
 pue ad venationem cum ipso egressum hasta coniecta petere cuidam
 mandaverat. Ut autem alii, non ita; sed benevole erga eum affectum
 fuisse, etsi a quibusdam turbaretur. Unde ii qui Basilio favebant ad
 necem imperatoris eum incitabant: cum autem non possent impellere, a
 benevolentia erga illum nullo modo aversum, aut etiam ab homicidio
 abhorrentem, ipsi suis manibus perpetrant caedem, ne una cum illo
 perirent.

Itaque ab homicidio propriam utilitatem captans, et cum sciret im-
 perium sibi divinitus, neque ut antea, datum, grates deo persolvens,
 inaugurat templum principum incorporeae militiae a se aedificatum, ma-
 gnitudine et pulchritudine et magnificentia valde speciosum et admiran-
 dum. Quo perfecto voluntate et pietate imperatoris, in eoque sacris
 rite peractis, spiritali laetitia confluenta, ibidem imperatoriam coronam
 a manibus summi sacerdotis accipit, aliud principium sibi constituens im-
 perii, quod auxilio archangelorum adeptus esset. Filiis etiam suis Con-
 stantino ac Leoni atque Alexandro similem coronae atque imperii gloriam
 tribuit: Stephanum autem patriarchali sedi consecratum in futurum desti-

Genesisius.

8

Θρόνῳ πρὸς τὸ μέλλον ἀφώρισεν. καὶ περὶ μὲν τὸν πρῶτον μετὰ
 τινα χρόνον διηλλαχότα τὸν βίον δυστυχεῖ παρ' ἐλπίδα· τούτῳ
 D γὰρ μᾶλλον προσετέθηκε τῶν ἄλλων θαρρῶν κατὰ τὴν τῆς βασι-
 λείας διαδοχὴν, κἄν τοῦ Ἰφροτοῦ οὐκ εὐστόχησεν. Λέοντι γὰρ
 τῷ περιωνίμιῳ καὶ πανευκλειῖ βασιλεῖ τὸ τῆς βασιλείας συνετη- 5
 τήρητο μόνιμον, τῷ μετ' αὐτὸν ὀμαίμονι Ἀλεξάνδρῳ διαδόχῳ
 γενησομένῳ κατὰ πατρικὴν θεσμοθέτησιν. φθείρουσι δὲ κἄν
 τούτῳ τὰ φυσικὰ σπλάγχνα οἱ πονηροί, τῆς πατρῴου φιλοστορ-
 γίας κατὰ τι παρυθραυσθείσης ἐπὶ τῷ Λέοντι μικρὸν ὄσον. καὶ
 τὰ τῆς πονηρίας νεῦρα διακοπέντα, ἐπέπερ αὐτῇ οὐδὲν τῶν 10
 ἰσχυρῶν παρυφίσταται, καὶ οἱ συκοφάνται κακῶς ἀπειλῆνται,
 E καὶ Λέων τῆς βασιλείας ἐγκάτοχος γίνεται καὶ τὰ πατρόθεν διω-
 ρισμένα ἀποπληροῖ καλοκἀγαθία καὶ ἀγχινοῖα νευρούμενος. ἀλλὰ
 ταῦτα μὲν ὕστερον μετὰ τὴν τελευταίαν τοῦ γεννήτορος.

Ἐπεὶ δὲ διὰ μέσου χρόνου τινὸς τὰ τῶν πολέμων ἔργα κα- 15
 τολιγώρου, οἷά περ σκανδάλων παρεμπεισόντων τῷ πολιτεύματι
 ὦν προμεμνήμεθα, δι' ὧν ἡ Ἰσμαηλίτις ὄφρὸς ἐκορύσσετο καὶ
 μεγιστην ἐπεποίητο τὴν ἐπίθεισιν, ὥστε μέχρι τῶν Μαλαγητῶν
 ἐλάσαι στρατὸν κἀκεῖθεν τὴν βασιλείῳς ἐπὶ τὸν συναγωγὴν ἀνιμή-
 σασθαι, εἰς ἑαυτῶν μὲν στρατηγίαν ἀέμνηστον, ἡμῶν δὲ κατα- 20
 V. 55 στρατηγίαν σιωπῆς ἄξιον. ὡς δὲ περὶ τούτων τῷ Θεοστεφεῖ
 ἄνακτι διέγνωστο, διοκλάζειν αὐτῷ οὐ παρῆν ἐπὶ τηλικούτῳ τῷ
 ἀτοπήματι, ἀλλὰ σπουδαίως ἐπαναιρεῖσθαι ὄντως ἐκόλιχσιν τῶν

6. potius τῷ τε μετ' αὐτὸν.

15. κατολιγώρου L.

navit. Ac circa primum quidem mox vita defunctum adversa usus est fortuna praeter spem: huic enim magis erat addictus prae ceteris, sperans eum imperio successurum: sed voti compos non est factus. Leoni enim, inculto et gloriosissimo principi, imperium servabatur stabile, et post illum fratri Alexandro, qui successor erat futurus secundum paternam ordinationem. Corruptunt autem et in hac re naturalem affectum homines maligni, paterno amore nonnihil labefactato erga Leonem. Sed improbitatis nervi lucisi, cum eis nihil firmitatis inesset, atque sycophantae tarpiter abacti sunt, Leoque imperio potitus est ac paternam ordinationem implevit, virtute et ingenio firmus. Verum haec quidem posterius, post obitum parentis.

Cum autem intermedio tempore aliquo res bellicas neglexissent, quasi scandalis et offendiculis incidentibus in remp. quorum ante mentionem fecimus, ea occasione Ismaeliticum supercilium attollebatur, ipsique superbi armabantur, maximamque fecerant invasionem, ut ad Malagenos usque duccerent exercitum indeque Imperatoris equitatum tollerent, cum ipsorum bellica solertia perpetuo memoranda, nostra autem clade silentio digna. Quae cum audivisset imperator a deo coronatus, haud succubuit rebus tam inopinatis, verum celeriter pecunas exigere studuit pro talibus factis.

οὕτως ἐνηργημένων. Ἄνδρῶν γάρ τινα στοχασάμενος, ἄνδρα πολύφροντα καὶ πολυπειρίας μεταδιώκοντα, οὐχ ἦττον δὲ καὶ ἀνδρείας, κἂν ἐπεκέρυπτο, καθὼς ἢ τῶν πραγμάτων ἀλήθειαν παρεδήλωσεν, (οὗτος Σκυθῶν ἐσπερίων ἐξώρμητο) ὑποστρά-
 5 τηγον τοῦτον τοῦ κατὰ τὸ Ὀψίκιον προτίθησι θήματος. ὃς τὸν ὑπ' αὐτὸν στρατὸν στρατηγικῶς διαθείς καὶ τοῖς πολεμοῖς παρεμβάλων μέγιστην ἀπηνέγκαστο νίκην καὶ καταβεβλήκει τέως τὴν τούτων ἀλαζονείαν, καὶ διὰ τοῦτο καὶ ταῖς συγγαῖς αὐτοῦ εὐαν-
 10 τος. καὶ πολλῶν κρείττων κατὰ τῶν ἐχθρῶν διανίστατο καὶ κατ' αὐτῶν ἄγαν ἠρίστευσεν, καὶ μετὰ τοῦτο ἐπειλήπτο μαγιστρότης οὐ μετὰ πολλοῦ χρόνου.

Καὶ τὰ ἐκ τῆς Τεφρικῆς κακὰ καθ' ἡμῶν ἐβρενθύνετο, χώραν λαβόντων τῶν ἐκείσε κακούργων τῆς πρὸς ἡμῶς ἐπιθέσεως,
 15 ἀπησχολημένους Ἀγαρηῶν ἐν πολέμοις ἐπὶ τε γῆς καὶ θαλάσσης. ἀλλ' ὅμως περιγίνεται τῶν ἀλαζόνων αὐτοκράτωρ ὑπερμαχίσει Θεῖα καὶ στρατηγετῶν ἐμπειρία κατενοδούμενος· μεθ' οὗς καὶ κατὰ Γερμανικίας ἐστρατεύσας καὶ Σαμοσάτων, ἐκπρεπεῖς πό-
 20 λεις Σαρακηνῶν καὶ χώρας, ἀλλὰ μὴν καὶ Μελιτηρὴν στενώσας ἐξ ἐπιδρομῆς συνεχοῦς, κατ' αὐτῶν ἴσθησι τρόπαια, καὶ μετὰ νίκης εὐσήμου πρὸς τὴν βασιλῖδα πόλιν ἐπάνεισιν.

Οὐδὲ τὰ κατὰ τὴν ἄλα διὰ Ἀφρικῶν καθ' ἡμῶν στρατεύματα ναύμαχα δι' ἠρεμίας ἐτύγχανεν, δι' ᾧν ἐσπέρα πᾶσα κα-

18. γερμανικίας L.

ibid. σαμοσάτων L.

Cum enim Andream quendam ad eam rem delegisset, virum prudentem et multarum rerum usum sectantem nec minus virtutem bellicam (quamvis id non prae se ferret), ut rei veritas ostendit (is a Scythis occidentalibus erat orisendus), hunc secundarium ducem thematis Opsiciani constituit imperator. Qui arte bellica extracto exercitu hostes aggressus maximam victoriam obtinuit deiecitque ad tempus illorum insolentiam, atque ob id, et quod assidue rem strenue gereret, post patriciam dignitatem etiam scholarum praefecturam feliciter consequitur. Multoque valentior in hostes insurgebat, remque adversus eos optime gessit. Post haec et magistri dignitatem non multo post adeptus est.

Ad haec ex Tephrica calamitates in nos iactabantur, occasionem nactis illius loci perditis hominibus nos invadendi occupatos bello cum Agarenis terra marique. Sed tamen superat superbos illos imperator auxilio divino et experientia ducum bonum successum habens. Post haec et adversus Germanicam nec non Samosata ducto exercitu, insignes urbes Saracenorum ac regiones, ipsa etiam Melitena ad angustias redacta assiduis impursionibus, tropaea erigit et insignem victoriam reportans in imperatoriam urbem revertitur.

Per mare etiam Afrorum classis nos infestare haud cessavit, a qui-

ταδεδούλωτο, ἐν πόλει τῆς τε Σικελίας, ἔτι μὴν καὶ Λογγι-
 βαρδίας πολυυριθμήτοις ἐπὶ ν' τε καὶ ρ', τοῦ Γαλλεριανοῦ χω-
 ρίς. ὡν τὴν ἀνύφρυσιν ὁ αὐτοκράτωρ Βασιλεὺς ἀπειργάσατο
 Νάσαρ καὶ Προκοπίου καὶ ἐκείνο καιροῦ στρατηγίας ἀντεχομέ-
 νων. καὶ τὸ μὲν ὄνομα Ἰταλία ἐφεῦρεν ἀπὸ Ἰταλοῦ τοῦ Σικελιοῦ 5
 γενετῆρος, τοῦ μὲν πατρὸς τῆς Ἰταλίας χώρας τοῦ δὲ υἱοῦ Σι-
 κανίας ἢ Τρινακρίας ἑγκρατῶν γεγονότων. Ἰταλία δὲ καὶ οὕτως,
 ἀπὸ τινος περαιωσαμένης βοός, ἦν ἑθροῖαν ἰδόντες ἐγγῶριοι ἐκ
 γῆς ἑτέρας τὸν ἀπόπλουον πρὸς αὐτοὺς ποισομένην διωκομένην τε
 παρὰ τῶν κτητόρων αὐτῆς ἐβόησαν "Ἰταλὸς Ἰταλός," ὃ τῆ ἑαυ- 10
 τῶν διαλέκτῳ ἐρμηνεύεται βοῦς, ἢ ἀπὸ τινος ληστοῦ Ἰταλοῦ
 δι' Ἡρακλέους ἐκείσε ἀναιρεθέντος, τὴν κλησιν ἠγάγετο. Λογγι-
 βαρβία δὲ ἀπὸ τινος Λογγιβάρβου τοῦ πρώτως κατασχόντος
 τὴν χώραν, ἐφ' ὅτῳ καὶ μέγα ἐξήνθηστο γένειον· λόγγη γὰρ παρὰ
 Λογγιβάρβοις τὸ μέγα, βάρβα δὲ τὸ γένειον. 15

E Τὰ δὲ κατὰ Συράκυσαν διειμεισολάβει χρόνων τινῶν δυστυ-
 χίματα· ἐπιπολιόρμητο γὰρ παρὰ τῶν Ἰσμαηλιτῶν. καθ' ἣν
 ἐξεπεπόμφει ὁ αὐτοκράτωρ Ἀδριανὸν ἄνδρα γενναῖον σὺν ναυτικῷ
 πολυάνδρῳ πρὸς τὴν αὐτῆς ἀπολύτρωσιν. ὅς κατιῶν μέχρι Πε-
 λοποννήσου, Ἰέρακι οὕτω κατονομαζομένῳ λιμένι προσλιμενεύε- 20
 ται, παρεμποδισθεὶς ἐκείσε δυσπλοίᾳ χαλεπωτάτῃ ἐπὶ ἡμέρας ν'.
 V. 56 καὶ κατὰ τοῦτον αὐτοῦ δυσφορίᾳ πιεζομένου διὰ τὴν ἐξ ἀνέμων
 ἐγκάθειρξιν, προσεδιδημήκει τις τῶν χρησίμων ἀγγελίαν ἐπικο-

3. ὡν B, ὅν L.
 τασχάστας L.

10. δ] εἰ, supra scripto δ, L.
 19. κολοπονήσου L.

13. κα-

bus versus occidentem omnia subacta erant, Siciliae et Longobardiae urbes plurimae usque ad ea praeter Gallerianum. Quas imperator Basilus recuperavit, Nasare et Procopio ducibus in illo tempore. Atque Italia quidem nomen invenit ab Italo Siculi parente, patre Italia, filio autem Sicania sive Trinacria potito. Sic etiam dicitur: Italia a bove advena, quem subito conspicati indigenae adnatantem ad ipsos persequentibus possessorisbo clamaverunt "Italus," quod illorum sermone significat bovem, aut a quodam praedone Italo, quem Hercules ibi occidit, nomen duxit. Longobarbia autem a quodam Longobarbo, qui primitus tenuit illam regionem, quia magnam barbam alebat: longa enim Longobarbis est magnum, pili autem menti barba.

Syracuserum autem calamitates quodam tempore intervenerunt: obsidebantur enim ab Ismaelitis. Eo misit imperator Adrianum, virum strenuum, cum classe numerosa, ad eam urbem liberandam. Qui profectus ad usque Peloponnesum, portum cui nomen Hierax occupat, impeditus ibi magna difficultate navigandi per quinquaginta dies. Cumque ibi retardaretur a navigatione propter inclusos ventos, accessit ad eum

μιζόμενος δυσαχθῆ, ὡς κατὰ ἐΐωραν πρὸς τὸ χθρὲς τὰς Συρακούσας ἠλώσθαι. αἷς ἔνομα ἀπό τινων κτισασῶν ταύτας Ἀρχίου θυγατρῶν Σύρας καὶ Κόσσης, ἧ ἀπὸ τινος ἐκαίσε λιμνης, ἧ ἀπὸ τῆς πρὶν μὲν κρήνης Συρακοῦς τῶν δὲ Ἀρεθούσας. τοῦ 5 δὲ τὸ ἀληθὲς πολυπραγμονοῦντος καὶ ὁπόθεν ἐπίστασθαι τοῦτο διερευνῶντος, αὐτὸς ἀπεκρίνατο ὅτι περ “ἐν χώρῳ ὃς Ἔλος ὠνόμασται, ἀγρὸς πάρεστί μοι ὡς ἀπὸ μιλίων ἢ πρὸς διάστημα. καὶ κατὰ τὴν παριοῦσαν ἐσπέραν καθ’ ὃν μοι περιπολεῖόντε προσίασι τινες ποιμαίνοντων, καὶ ἔφασκον ὡς ἐκ τῶν ἐπιχωρια- B

10 ζόντων δαιμόνων διακηκόεμι φραζόντων γενέσθαι τὴν Συράκουσαν δοριάλωτον, ἐν ταύτῃ τε πυριεῖναι αὐτούς, ὅθεν καὶ διατρανοῦσθαι ἀλήθειαν.” αὐτὸς δὲ πρὸς τοῦτο μὴ κατανεύων εἰς ἀπιστίαν ἐχώρει, τὴν αὐτηκόειν σφειτερίζομενος. καθ’ ἣν ἐν καταλήψει γενόμενος τοῦ ἀγροῦ πρώτῃν καθ’ ὧραν καὶ ποιμέσι 15 συγκαταλήψει τὸν ὠρισμένον χῶρον ἐφ’ ᾗ τὰ ἀέρια τὴν διατριβὴν ἐπεποίητο. ὧν τὴν διαγωγὴν πυθανομένῳ τινὶ τῶν ποιμένων προσαπεκρίναντο κατὰ πόλιν Συράκουσαν εἶναι, τοῦ περιλειφθέντος Χριστιανικοῦ αἵματος ἐμπορεῖσθαι· τὸν δὲ περὶ τῶν τοιοῦτων εἰδέναι διερευνώμενον τὸ πραχθὲν γινώσκειν, τό τε C

20 ὄνομα καὶ τὸν ἀρχικὸν βαθμὸν ἐξεπίστασθαι. οἷς ὁ Ἀδριανὸς μὴ πιστεύων ἔτι ὑπελογίζετο ἔωλα. καὶ μετὰ ἐΐωριον ἡμέραν τὰ παρ’ αὐτῶν ὡς ψευδῆ νομιζόμενα παρὰ τῶν ἐκείθεν μύλις ἐλληλυθῶτων ἀληθῆ κατεφάνετο. τῶν οὖν ἐγχωρίων πνευ-

13. 14. ἐγκαταλήψει L. 16. ποιμαίνων L. 21. πιστεύων B, πιστεύειν L.

quidam ex colonis nuntium gravem adportans, hesterno die hora quinta Syracusas captas fuisse. Quibus nomen a conditricibus earum Archias filibus Syra et Cossa, aut a quodam loco ibidem, aut a fonte oīum Syracome nunc Arethusa. Illo autem in veritatem inquirente atque unde id sciat interrogante, hic respondit “est mihi in eo loco qui Helos dicitur, praedium quasi octo milliariorum intervallo. Atque heri vespere illud obambulanti mihi occurrunt quidam ex pastoribus, et dicebant se ex daemonibus hic versantibus audivisse Syracusas captas esse, ibique se fuisse atque inde veritatem certo comperisse.” Sed ille haud credens, fidem sibi fieri volebat proprio audita. Quare in praedium profectus hora prima cum pastoribus definitum locum occupavit, in quo spiritus illi commorabantur. Quos cum quidam ex pastoribus interrogasset ubi fuissent, ipsi responderunt in urbe Syracusarum se fuisse et satiasse reliquias sanguinis Christiani qui effusus esset; illum porro qui de his scire cuperet quid sit factum, se nosse, nomenque et gradum dignitatis scire. Quibus nondum credens Adrianus ea existimabat frivola. Sed post decimum quintum diem ea quae ipsi mendacia videbantur per illos qui inde aegre evaserant vera demonstrabantur. Ceterum illius loci

μάτων ἢ τοιαύτη πρόβγνωσις, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἢ ἐπὶ τῶν πραττομένων γνῶσις, τοῖς κατὰ τὴν αὐτὴν χώραν ἄχρι βασιλείας τοῦ εὐσεβεστάτου ὡς φασὶ Λέοντος προσημειώθηκεν. τότε δὲ στρατὸν τὸν ὑπ' αὐτὸν ναύμαχον συναγείρας τῇ Κωνσταντινουπόλει ἐπιδημιεῖ, καὶ ἐκέτης ἐν τινὶ ἱερῷ παραγίνεται ἑξαυτῶν συγκεχωρησθαι τοῦ σφάλματος. ἀλλὰ τῶν δειόντων ὀλιγορήσας, καὶ οὐχὶ δυσπλοία πλέον ὡς ἔφασκεν, συγγνώμης οὐκ ἔτυχεν.

D Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ ἐφεστηκότι καιρῷ οἱ ἀπὸ Καρχηδόνας Ἄφροι Σαρακηνοὶ σὺν ὀλίκοις παμμιγέθεσιν ἕ, αἷς χώρησις σ' ἀνδρῶν διηρίδμητο, καταστρατεύουσι καὶ δικνοῦνται Κεφαλη-
10 νίας μέχρι καὶ Ζακύνθου, ἧτις πρὸς ἄνεμον Ζέφυρον κατὰ τὸν καλούμενον Ἰχθὺν ἀπονένευκεν ἕκ τε Ζακύνθου τοῦ Μέρουπος τῆς προσηγορίας τετύχηκεν. περὶ ὧν ὁ βασιλεὺς διαγνοὺς τὸν πατρικίον Νάσαρ ἐκπέμπει σὺν ναυστολίᾳ, ἄνδρα πολύπειρον, ταύτης καθηγησόμενον. τοῦ δὲ κατὰ Μεθώνην τὴν πρὶν Πήδασον
15 καλουμένην ἐπιδημήσαντος, οἱ πλείστοι στρατιωτῶν τῶν πλοίων ἐπέδρασαν καταλειποῖτες αὐτόν. ὁ διαγινώσκειται ταχέως τῷ βασιλεῖ, καὶ σὺν κατεπέβξει σφοδρῶ παρ' αὐτοῦ τις ἀποσταλείς διατέτακται περὶ τὸν τόπον ἀνασκολοπισμὸν ἰδρῦσασθαι ξυλοργήματος καὶ τοὺς δραπέτας ἐν αὐτοῖς ἀνασκολοπίσαι, οὕτως τὴν
20 πρόσταξιν κατὰ τὸ ἐμφανὲς μηχανώμενος· κρυφίως γὰρ ἐν νυκτὶ τῶν ἀπὸ τῆς φυλακῆς Ἀγαρηνοὺς λ' προσλαβόμενος δρογγυριῶν
V. 57 τῷ κατὰ τὴν αὐτοῦ φρουρὰν προεστῶτι ἐκδέδωκε, διασφαλίσάμε-

15. πίδασον L.

spirituum praescientia, aut potius ipsorum factorum scientia, ibidem usque ad imperium piissimi Leonis, ut aiunt, duravit. Tunc igitur copiis nauticis quas secum habebat congregatis Constantinopolin proficiscitur, supplexque fit in quodam templo petens veniam delictorum. Sed quod officium neglexisset, nec adeo difficultate navigandi usus fuisset, ut ipse dictitabat, veniam consecutus non est.

Eodem tempore ex Carthagine Afri Saraceni cum ingentibus navibus sexaginta, quas ducentenos viros capiebant, infesto exercitu nos invadunt, perveniuntque ad Cephaleniam usque ac Zacynthum, quae ad Zephyrum versus Ichthyn spectat, a Zacyntho autem Meropis filio nomen accepit. Quo cognito, imperator patricium Nasarem, virum multarum rerum peritum, mittit cum classe ducem. Qui cum ad Methenam, quae prius Pedasus dicta fuit, pervenisset, plerique militum ex navibus aufugerunt ipsumque deseruerunt. Quod mox notificatur imperatori, atque cum festinatione vehementi ab ipso aliquis missus est, iussus in eo loco furcas collocare ligneas ac fugitivos in iis suspendere; ita fieri aperte mandans: clam enim noctu ex carcere Agarenos triginta eductos drumgario ac praefecto suae custodiae tradidit, severe praecipiens ne cul-

νος μηδενὶ ἔκφορον ποιήσασθαι τὸ συντεθησόμενον, ἵνα μὴ ποι-
 νῆ ἀφορήτῳ καθυποβάλοιτο· ἐκεκλευστο γὰρ αὐτῷ τῶν λ' Ἰσμα-
 ηλιτῶν πυρὶ καὶ πίσσῃ τὰς γενειάδας, ἀλλὰ μὴν καὶ τὰς κατὰ
 κεφαλὴν τρίχας, ἵναποφλέξαι, τὰς τε ὄψεις αὐτῶν ἀσβόλῃ ἐμπε-
 5 ριχῶσαι καὶ πέδαις διπλαῖς τοὺς πόδας ἐμπιέξασθαι, καὶ τινι
 ᾧρα δωρισμένης ἡμέρας μεμαστιγῶσθαι αὐτοὺς ὡς λειποτύκτας
 πλεσίμους ἐν φραγελλοῖς δεινοῖς κατὰ τὸν ἵππύδρομον, καὶ δια-
 συρμούςνους δραπετῶν κατηγοροῖς ἐν λόγοις ὑφισταμένους διελεύσε-
 σθαι γυμνητέοντας καὶ ὄχομένους ἐπ' ὄνων ἕως πυλῶν χρυ-
 10 σωνύμων βασιλίδος τῆς πόλεως, παραφυλάξασθαι δὲ μηδένα
 τῶν συνόντων αὐτοῖς ἐμπιεύσαντα ὁμιλήσαι. τούτων ταύτη B
 προχωρησάντων κατὰ Μεθώνην προῖτησιν ἀνεσκολοπίσθαι τού-
 τους ὡς δραπέτας πολέμων ἀνάγκιδας, καὶ μὴ τινα τῶν ἐγγω-
 ρίων ἀρχηγετῶν εἴτε λαοῦ τῆς κοινότητος, ἀλλὰ μῆτε αὐτὸν
 15 προηγέτην στρατοῦ, τῶν ὁμοίων τῆς ἐχεμυθίας ἀπολιμπάνεσθαι·
 καὶ δεσμῶται πάντες ἀνήρτηντο σκόλοψιν. ἐνθ' ἐνδε θρηῆνος οὐχ
 ὁ τυχῶν τῷ πατρικῷ Νάσαρ καὶ ὑπ' αὐτὸν ἄρχουσιν ἐπεγίνετο,
 μέμψιν ἑαυτοῖς ἐπιτρέβουσι τῆς περὶ τούτους λειποταξίας, τοῦ
 ἐκ βυσιλέως διαβεβουμένου αὐτοῖς τὰς τε συνένους καὶ παῖδας
 20 δραπετευσάντων, ἔτι μὴν καὶ γεννήτορας, τὸν αὐτοκράτορα πάν-
 τας ἄρδην ξίφει διολοθρεῦσαι. ὡς ἐκ τοῦδε τοῦ καλλίστου σκευά-
 σματος δι' εὐαριθμῆτων κατακρίτων Ἀγαρηνῶν τὸν οἰκεῖον λαὸν C
 ἀνασώσασθαι. περιδεεῖς οὖν γεγονότες ὁ τε ναύαρχος αὐτῶν

17. καὶ τοῖς ἐπ' αὐτὸν V.

18. περὶ τούτου L.

quam enuntiaret quod strueretur, ne supplicio intolerabili subiciatur:
 imperavit etiam ei ut illis triginta Ismaelitae igni ac pice barbas nec non
 capitis capillos amboreret, faciesque eorum fuligine oblineret, ac com-
 pedibus duplicibus pedes constringeret, utque ipsi hora certa definiti
 diei caederentur, tanquam fugitivi ac desertores navium, diris flagellis
 in circo, et cum exprobratione et incusatione, quod fugitivi essent, tra-
 ducerentur nudi atque asinis invecti usque ad Aureas portas imperato-
 riae urbis; caveretque ne quisquam praesentium accedens cum his loqua-
 tur. Quibus ita peractis Methonam versus eos mittit suspendendos tan-
 quam fugitivos ac desertores belli ignavos, praecipit etiam ne quisquam
 ex ducibus illius loci, aut etiam ex vulgo hominum, ne ipse quidem
 summus dux exercitus, tali silentio exemptus sit: atque vincti omnes
 suspensi sunt. Hinc lamentatio non vulgaris patricio Nasari ac ducibus
 qui ei suberant suborta, se ipsos inusulantibus illorum desertionis,
 eo qui ab imperatore venerat affirmante etiam coniuges fugitivorum, nec
 non parentes, imperatorem omnes omnino gladio perditurum. Ita factum
 hoc pulcherrimo commento ut per paucos condemnatos Agarenos suum
 populum conservaret. Metu enim percussus, cum navarchus ipsorum Na-

Νάσαρ καὶ οἱ ὑπ' αὐτὸν ἀρχηγοὶ ὁ τε σύμπαρ λαός, τὸ τοιοῦτον
 μήποτε καὶ αὐτοὶ ὑποστήσονται, ἀναγκάως τοῖς πολεμίοις ἀν-
 τικαθίστανται, νίκη τῇ πρὶν μεγαλιονόμενοις βαρβαρικώτατα καὶ
 Ζάκυνθον προσεδρεύουσιν. οὐκοῦν ἐπιτίθεται τούτοις Νάσαρ
 παρεμβάλων, καὶ πανωλεθρίαν θεία ἰσχυρὴ καὶ βασιλέως ἐντεύξει 5
 κατ' αὐτῶν τίθεται. τοῦ δὲ καθ' ἡμᾶς πλοῖμου στρατοῦ τῶν
 Ἀγαρηνῶν κατισχύοντος, ἐναρδρὸς τις βοή κοιλάδος ἤφικε τοῖς
 πρόσω φοιτῶν ἐγκλενομένη. ὅθεν οὗτοι Σικελίαν πᾶσαν καὶ
 Ἀφρικὴν, πρὸς δὲ καὶ Λογγιβαρβίαν, διαδραμιόντες πολεμικῶ
 D πυρὶ καὶ παντοδαπῇ ξίφει τοὺς ἐν τοῖς πλοίοις Ἀγαρηνοὺς κατα- 10
 φλέξαντές τε καὶ δηϊώσάμενοι, καὶ ἑτέρας τὰς πρὸς ἐμπορίαν κα-
 τέσχον, ὧν ἀριθμὸν συνδέσθαι πάντως οὐ ῥᾶδιον, ἐπιφορτιζο-
 μένων εἶδη παντοῖα, πρὸς ἐπὶ τούτοις καὶ θαυμάστατον ἔλαιον,
 καὶ τοσοῦτον ὡς ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις τὴν κατὰ λίτραν ὅλην
 ὀβολοῦ πρῖσθαι καὶ κατὰ θανμασιότητα πῦσι τὰ τότε πραχθέν- 15
 τα φημιζοσθαι. καὶ μάλιστα γε ἐκ τῶν κατὰ τὴν Τεφρικὴν συνη-
 λύδων, τοῦ τε Παύλου Σαμοσατέως, σὺν αὐτῷ Κούβρηκός τε
 καὶ Μοντανοῦ, καὶ ἄλλων αἰρεσιωρχῶν διαφόρων, κατοσφρω-
 E σάντων τὸ πρότερον, καὶ καταδυναστευθέντων τὸ ὕστερον Θεοῦ
 βραχίονι κραταιῶ καὶ ἱκετηρίαις σὺν φροντισμασιν ἐπαλλήλοισι 20
 τοῦ αὐτοκράτορος. ὃς ἅπαξ καὶ δις κατ' αὐτῶν ἐπιών, καὶ τὸ
 μὲν πρῶτον ἀπᾶσας χώρας ἐν αἰχμαλωσίαις καὶ πυρπολήσεσιν

2. ὑποστήσονται L. 3. μεγαλιονόμενος L. 5. πανωλεθρίαν L.
 7. κοιλάδος L. 15. θανμασιότητα L. 17. σαμοσατέως L.
 18. κατοσφρυσάντων L. 21. κατ' αὐτὸν L.

sar, tum duces qui ei suberant, ne tale quid aliquando et ipsi perpetantur, necessario hostibus resistunt propter superiores victoriam superbientibus summa barbarie atque Zacynthum obsidentibus. Ergo impetum in eos facit Nasar, atque internecione caedit, divino auxilio imperatorisque apud deum intercessione contra illos. Cum autem nostra classis Agarenos superasset, articulata quaedam vox ex convalle mittebatur, ulterius pergere iubens. Unde isti per Siciliam omnem et Africam nec non Longobardiam profecti, bellico igni et omni genere caedis Agarenos in navibus comburentes et interficientes, etiam alias naves mercatorias ceperunt, quarum numerum inire haud facile est, oneratas variis mercedibus, in quibus et oleum maxima copia, ita ut in illis diebus librae pondus obolo veniret, ac tanquam miracula apud omnes ea quae tunc facta essent celebrarentur. Praecipue ob colluviem Tephricensium, Paulum Samosatensem, cumque eo Cubricum et Montanum, aliosque auctores haeresium ac principes varios, superbia elatos prius, sed superatos postea dei brachio forti et supplicationibus continuisque curis imperatoris. Qui semel iterumque eos aggressus, prius quidem omnibus regiami-

ἔρειπώσας, κατὰ Τεφρικῆς ἀγωνίζεται, τινὲ χρόνῳ ἐνδιαρκέσας. ἧς ἀπρακτέσας ἐπάνεισι πρὸς τὴν βασιλείουσαν, καὶ τῷ ναῦ τῶν ἀρχιστρατήγων ἐσθῦς, ὃς παρ' αὐτοῦ κατασκευάστο, αὐτοὺς ἰκετεύει ἐν συντριβῇ καρδίας καὶ στεναγμοῖς, μὴ πρὶν θιά- V. 58
5 σασθαι θάνατον πρὶν ἢν διὰ ζωῆς σχολή τὴν κατὰ Τεφρικὴν ὄλεθρον· καὶ αὐδὶς κατ' αὐτῶν ἔξεισι σὺν πολυπληθέσι στρατεύμασιν, ἐρημίαν πολλὴν αὐτοῖς ἐπαγόμενος. αὐτῆς δὲ διειργασμένης ἐν τῷ μεταξὺ οὐρανόθεν βρόμος τῶν φρικωδεσιτύτων προσπίπτει αὐτοῖς, ὡς ἐκ τούτου τὰς τῆς Τεφρικῆς ἰδρύσεις ἐκδεδι-
10 ῆσθαι, καὶ τοῦ τοιοῦτου γε δειμάτος τοὺς ταύτης οἰκήτορας χάριν αὐτῶν θιόθεν τελεσθέντος καθυπειληφέναι. διὰ τοῦτο οἱ μὲν αὐτῶν τῷ βασιλεῖ προσεχώρουν ἑλέους δεόμενοι, οἱ δὲ πρὸς τὰ ἔνδον Συρίας μεταναστεύοντο, ὡς παρὰ μικρὸν ἐξ ἀμφοῖν τὴν πόλιν αὐτῶν ἐρήμην λαοῦ γεγονέναι, ἧτις κεκράτητο τοῦ
15 τούτης προστατοῦντος καταποτηθέντος Χρυσόχειρος.

Οὗτος γὰρ ὁ ἀλαζὼν σὺν Καρβαλα καὶ Καλλιστῶ πλείστα B
κακὰ Χριστιανοῖς τεκτηνάμενος, ὡς καὶ ὁ τούτου πατήρ, καὶ μέχρι Νικομηδείας καὶ Νικαίας αὐτῆς διελεύσων, ἀλλὰ μὴν καὶ εἰς τὸ τῶν Θρακησίων θέμα διαδραμών, μέχρις Ἰωάννου τοῦ
20 θεολόγου τῆς ἐπαρχίας κατήνησεν, οὗτινος τῷ ναῦ οἱ σὺν αὐτῷ ἐντυχόντες εἰσήγαγον τὰ τε ἄλογα αἰτησῶν καὶ λοιπὴν ἀποσκευήν, δυσμενῶς ἐνυβρίζοντες. πρὸς οὖν τὸν Χρυσόχειρα γράφει ὁ βασιλεὺς εἰρήνην συνθέναι, οἷα τὸν τρόπον εἰρηρικὸς ὑπάρχων καὶ

1. ἐρειπώσας L.

5. σχολῆς L.

11. καθυπειληφῆσαι L.

15. καταποτηθέντος L.

bus, populando et captives abducendo, vastatis, Tephricam oppugnat aliquandiu, sed cum nihil proficeret, revertitur in imperatoriam urbem, ingressusque templum principum caelestis militiae, quod ipse aedificaverat, illis supplicat in contritione cordis et suspiriis, ne prius videret mortem quam Tephricam exitio dedisset. Atque rursus adversus eam proficiscitur cum maximis copiis, vastitatem magnam inferens. In culis expugnatione de caelo fremitus maxime terribilis in eos ingruit, ut ex eo Tephricae structurae concuterentur atque eiusmodi terrorem incolae eius ipsorum causa divinitus factum existimarent. Quare alii eorum ad imperatorem se contulerunt misericordiam orantes, alii in intimam Syriam migrarunt, ut sic utrinque urbs eorum, ab hominibus deserta, vacua fieret, quae subacta est duce eius Chrysochire in terrorem confecta.

Iste enim homo insolens cum Carbea et Callisto plurima mala Christianis intulit, sicut et eius pater, atque Nicomediam usque ac Nicaeam ipsam profectus, per Thracensium etiam thema, usque ad Iohannis theologi regionem pervenit. Cuius templum illic qui cum illo erant intrantes introduxerunt equos suos et impedimenta, hostiliter insultantes. Igitur ad Chrysochirem scribit imperator pacis componendae causa, ut qui erat

εὐσπλαγχνος ὄντως, κατὰ τὸ λόγιον τὸ φάσκον “ γίνεσθε πρὸς ἀλλήλους χρηστοὶ καὶ εὐσπλαγχοὶ, χαριζόμενοι ἑαυτοῖς καθὼς C καὶ ὁ Χριστὸς ἡμῖν ἑαυτὸν ἐχαρίσατο, ” καὶ αὐταρκεσθῆναι ἐφ’ οἷς ἐπεπόνητο, ἀληφέναι τε παρ’ αὐτοῦ χρυσόν τε καὶ ἄργυρον καὶ ἐσθῆτας, καὶ ἀιχμαλωτίζειν καὶ κατασφάττειν Χρυστιανούς ἀνακόψαι. ἀλλ’ ὁ Θρασύφρων καὶ ἄπιστος τοῖς εἰρηναίοις λόγοις οὐ πείθεται· διὸ καὶ ἀντιγράφει τῷ βασιλεῖ ὡς “ εἶπερ ἐθέλοις, ὦ βασιλεῦ, μεθ’ ἡμῶν εἰρήνην ἐπιτελεῖσαι, ἀπόστηθι τῆς κατ’ ἀνατολὴν ἔξουσίας σου, τῆς δὲ πρὸς δύσιν ἀντέχου, καὶ εἰρηνεύσομεν μετὰ σοῦ· εἰ δὲ μή, σπείσομεν ὅπως 10 ἵνα σε καὶ τῆς βασιλείας ἔξοστρακίσωμεν. ” τῆς οὖν ἀπονοίας αὐτοῦ ὁ βασιλεὺς διαμισθόμενος ἐφιλοσόφησε σιωπῆν, μηδὲν εἰς αὐτῷ ἀντιγεγραφώς.

Δυσὶ δὲ χρόνοις παρελκυσθεῖσιν ὁ Χρυσόχειρ ἐξῆλθε σὺν τοῖς ἰδίοις στρατεύμασι μέχρις Ἀγκύρας τῆς πόλεως καὶ αὐτῶν 15 D τῶν κομμάτων, λαφραγωγίαν ἑαυτῷ πολλὴν προσηκάμενος, καὶ ἐπάνευσιν. ὁ δὲ καθηγεμῶν τῶν σχολῶν διαστηματίζων μίλιον ἔν τῇ παραδρομῇ ἐσκευάζετο· ἰδεδοίκε γὰρ πλησιοφανῆ τῇ παραδρομῇ παραδείκνυσθαι. ὁ δὲ Χρυσόχειρ κατηντηκῶς τῷ τοῦ Χαρσιανοῦ θέματι εἰς Ἀγράνας ἐσκήνωται, εἰς τὸ Σίβωρον δὲ ὁ δομῆστικός· καὶ τοῖς στρατηγέταις τῶν τε Ἀρμενιακῶν καὶ τοῦ Χαρσιανοῦ προστέταχε διεπιπῶν “ ἄρατε τοὺς ὑπὸ χεῖρα τελοῦντας ὑμῶν ἄρχοντας, καὶ καλλίππους τινύς, καὶ δαπάνας ὡς ἡμερῶν ἑβ’, καὶ παρατρέχετε τὸν Χρυσόχειρα μέχρι τοῦ Βα-

10. ἐπιτύσωμεν L.

pacificus et vero misericors, secundum oraculum quod ait “ estote invicem benigni et misericordes, donantes invicem, sicut et Christus nobis se ipsum donavit: ” esset contentus iis quae acquisivisset, acciperetque ab ipso aurum et argentum et vestes, ac desineret captivos ducere et trucidare Christianos. Sed homo ferox et infidelis pacificis verbis non permovetur. Quare etiam rescribit imperatori “ si cupis, imperator, nobiscum pacem inire, relinque orientis imperium, et tantum occidentale serva: sic pacem agemus tecum. Si minus, conabimur te omnino regno eicere. ” Hanc eius amentiam imperator sentiens sapienter tacuit nec amplius rescripsit.

Duobus autem annis elapsis venit Chrysochir cum suo exercitu usque ad Ancyram urbem et ipsa Commata, praedaque multa potitus revertitur. Ceterum domesticus scholarum intervallo unius diei distant subsequi desinebat: verebatur enim subsequi et conspici. Chrysochir autem in Charsiani thema venit, et ad Agranas castra metatur, domesticus autem ad Siboron. qui praetoribus Armeniacorum et Charsiani praecepit dicens “ tollite duces qui vobis subsunt, et equites aliquos bonos, vitumque quasi dierum duodecim, et subsequimini Chrysochirem usque ad

Θυρσάκος· και εἰ μὲν διαιρήσας λαὸν εὐπληκτον παραπέμποι τῶ
 τῶν Ἀρμενιακῶν ἢ τῶ τοῦ Χαρσιανοῦ θέματι, κατύδηλον ἡμῖν
 τοῦτο ποιήσατε· ὅτε δὲ ἀποκινήσῃ τοῦ Βυθυρσάκος, ὑποστρα-
 φέντες ἤκειτε πρὸς ἡμᾶς.” ἀπελθὼν τοίνυν ἐσπέρας ὁ Χρυσό-
 5 χεῖρ ἐσκήνωσε κάτω, οἱ δὲ στρατηλάται εἰς τὸν ζυγὸν προσανέ-
 βησαν καὶ ἠῶλλασθησαν εἰς τινα τόπον κατονομαζόμενον Ζωγο-
 λήτρον· οὗτος γάρ ἐστιν ἐκ πετρώδους συμπήξεως δυσανάβατος,
 ἐν ᾧ ὕλη πολύδενδρος πέφυκεν. τῶν οὖν εἰρημένων στρατηλα-
 τῶν ἔκεισε διαναπανασαμένων, φιλονεικία τις ἀνέκλυψεν ἀνδρική V. 59
 10 τῶν ἀρχόντων ἀλλήλοις ἀντιριζόντων τίνες ἂν εἴεν κρείττους, πό-
 τερον οἱ ἀπὸ τοῦ τῶν Ἀρμενιακῶν θέματος ἢ τοῦ Χαρσιανοῦ
 ὠρμημένοι. τῶν οὖν Χαρσιανικῶν φιλονεικούντων τὰ πρεσβεία
 ἑαυτοῖς τῆς ἀνδρείας ἐπιδοῦναι ἢ τοῖς ἑτέροις, οἱ Ἀρμενικαὶ εἶ-
 πον πρὸς αὐτούς “τί φιλονεικεῖν ἔτι περὶ ἀνδρείας ἐκ λόγων βου-
 15 λόμεθα; πρακτικῶς τοῖς πολεμοῖς παρεμβάλωμεν ἄμφω· καὶ
 τότε φανερωθείη ἕκαστος ἡμῶν, ὁποῖος ἑτέρου καθέστηκεν ἀν-
 δρειότερος.” οἱ δὲ στρατηγέται διακηκόετες περὶ τῆς ἀμίλλης
 αὐτῶν, δι’ αὐτῶν δὲ καὶ τῆς τοῦ λαοῦ προθυμίας συνευδοκού-
 σης αὐτοῖς, ἤγαγον καὶ εἰρήκεσαν “προθυμείσθε, ὧ ἄνδρες
 20 ἀνθ’ ἀμίλλοι, ἴνα τοῖς πολεμοῖς, θεοῦ συνεργούντος, προσβάλω- B
 μεν.” πρὸς οὓς γενναιοφρόνως ἐξεῖπον “ναί, καὶ διὰ τοῦτα
 ὄρωμ μείλιτψ τῆς βασιλικῆς κεφαλῆς περιδεσμοῦμεν ὑμᾶς, ὅπως
 συμπλακώμεν αὐτοῖς. ὁ γὰρ τόπος ἐν ᾧ ἐρηφείσμεθα, τῶν ἐχυ-

13. ἐταίροις L.

15. παρεμβάλωμεν L.

Bathyrhysacem. Et si quidem partem aliquam exercitus quae facile su-
 perari possit miserit in Armeniacorum aut in Charsiani thema, signifi-
 cate id nobis: si autem discesserit a Bathyrhysace, revertentes venite
 ad nos.” Vesperti igitur profectus Chrysochir castra posuit in inferiore
 loco, praetores autem nostri in iugum montis ascenderunt manseruntque
 in quodam loco Zogoloenon dicto: est enim propter rupes adscensu dif-
 ficilis habetque densam silvam. Ceterum praetoribus ibi quiescentibus
 contentio quaedam exorta est de fortitudine, ducibus inter se rixantibus
 utri potiores essent, utrum ii qui sunt ab Armeniacorum, an ii qui sunt
 a Charsiani themate. Cumque Charsianitae contenderent primas fortitu-
 dinis sibi potius deferendas esse quam alteris, Armeniaci dixerunt ad
 eos “quid amplius contendere de fortitudine verbis cupimus? re ipsa ho-
 stes aggrediamur utrique: atque tunc apparebit qualis quisque nostrum
 sit et quis altero fortior.” Praetores quoque cum audivissent de certa-
 mine istorum et ex illis intellexissent militum alacritatem, quae ipsis
 placebat, duxerunt eisque dixerunt “vultisne, o aemuli, ut hostes deo
 cooperante aggrediamur?” Quibus alacri animo responderant “ita: et
 propterea iureiurando maximo per imperatoris caput nos obstringimus ut
 confilgamus cum illis. Locus enim in quo siti sumus est munitissimus,

ρωτάτων· ἔξ οὗ εἴ πέρ τι κατ' αὐτῶν γενναῖον καταπραξαίμεθα, τοῦτο ἡμῖν ἔστιν εἰς τρόπαιον· εἰ δὲ μή, κατ' οὐδὲν παρ' αὐτῶν πημανθείμεν.” τότε δὴ τότε οἱ δύο στρατηγέται διέιλον ἄνδρας μέχρι ἑκτῆς ἑκατοντάδος, τοὺς δὲ λοιποὺς παρήκαν ἐν ταῖς σκηναῖς τῶν ἀρχηγῶν αὐτῶν σὺν φλαμουλλοῖς, καὶ τούτοις 5 διησφαλλίσαντο ἐπειπόντες “ἡμεῖς μὲν τῷ φωσάτῳ παρεμπελάσομεν ἐπιτρέχοντες, καὶ ὅταν τὴν ἄφιξιν πρὸς ἡμᾶς ἀπευθύνωσι, παρεμβалоῦμεν αὐτοῖς· καὶ εἰ μὲν ὁρμήσουσι κατέναντι ἡμῶν, ἐξέλθετε ἄντικρυς καὶ μεγάλως κεκράξατε, πλείστου λαοῦ βοήν ἐνσημαίνοντες, ὅπως ἐκ ταύτης εἰκάσειεν τὸν τῶν σχολῶν ἐξηγοῦ- 10 μενον· μετὰ τῶν θιμάτων ἐφροστηκέναι.” τῇ οὖν ὑφηγήσει ταύτῃ κεινηκότων τῶν στρατηγῶν καὶ παρεμπεπωκότων ἐκ τοῦ σύγγυς τοῖς ἐχθροῖς πρὸ τοῦ τὴν ἡμέραν τρανῶς ἐπιλάμψαι τοῖς τῶν τυμπάνων κρούμασιν ἐπεκίνησαν. ἀλλ' οἱ μὲν αὐτῶν μετὰ τοῦ Χρυσόχειρος, οἱ δὲ τὰ φορτία τοῖς ὑποζυγίοις ἐκούφιζον. 15 τούτων οὕτως μεριζομένων οἱ στρατηγέται σὺν τοῖς ὑπ' αὐτὸν ἀρχουσιν ἐπέθεντο κατ' αὐτῶν, καὶ φωνῇ βριαρᾶ “σταυρὸς νενίκηκεν” οἷον πολεμικῶς ἐτυμπάνισαν. οὗτοι δὲ τῇ ἀθρόα προσβολῇ καταπτῆξαντες ἀμεταστρεπτὶ τῆς φυγῆς εἶχοντο, μηδὲ ὄραν καὶ πολυπραγμονεῖν ἀνεχόμενοι τίνες διώκται τούτων ὑπάρ- 20 χοιεν, ἀπὸ τοῦ Βαθυρύακος διωκόμενοι ἐπὶ μίλλοις λ' ἕως τοῦ κατωνομασμένου Κωνσταντίνου βουνοῦ, χαλεπῶς συγκοπτόμενοι.

Καὶ ὁ Χρυσόχειρ ὀλίγους τινὰς μεθ' ἑαυτοῦ προσλαβόμε-

7. ἡμᾶς L.

8. ἡμῶν L.

9. fort. γε κράξατε.

10. τὸν]

τὸ L.

ex quo si strenue rem gesserimus adversus eos, eo ipso victoriam consequemur: sin minus, nulla ab ipsis clade afficiemur.” Tunc igitur tunc duo praetores separarunt viros ad sexcentos, ceteros reliquerunt in tentoriis ducum ipsorum cum venillis, atque his praeceperunt dicentes “nos quidem castris hostium propinquabimus, atque si obviam nobis venerint, aggrediemur eos: si vero impetum in nos fecerint, exite ex castris, et vehementer clamate, maximae multitudinis clamorem exprimentes, ut inde suspicientur domesticum scholarum cum thematibus adesse.” Secundum hoc igitur praeceptum cum praetores exivissent cum suis atque propius ad hostem accessissent antequam dies plane illusceret, isti tympanorum sonitu cidentur. Sed partim cum Chrysochiro erant, partim onera iumentis tollebant. Quibus ita divisus, praetor cum suis ductoribus eos aggrediuntur, ac voce magna *crux vicit*, quasi bellicum intonarent. At isti subito in cursu territi, terga dantes fugam arripiunt, nec videre nec explorare sustinentes quinam ipsos persequantur, cum a Bathyrhyace fugerent ad triginta milliaria usque ad Constantini collem, multis interea caesis.

Etiam Chrysochir cum paucis quibusdam quos sibi adiunxerat fugae

νος φρυγαδίαν ἠσπάσατο. ἐπιφθάνει τοίνυν αὐτὸν ὁ Πουλλάδης, ᾧ τούτο παρῆν ἄνομα περιβόητον, πῖλον ἐνδεδυμένος· προεκεκράτητο δὲ κατὰ Τεφρικὴν καὶ κατὰ χαριεντισμὸν τῷ Χρυσόχειρι προσωκείατο. ὡς οὖν ἐωράκει τούτον, ἐπέγνω καὶ ἐκεκράγει 5 διαφρυσίως “ὦδε οἱ στρατηγέται, ὦδε ὁ τῶν σχολῶν ἐξηγούμενος ἴτω.” ἄπεισιν ὁ Χρυσόχειρ, καὶ πρὸς τὸν Πουλλάδην ἐφώνησεν “ἄθλιε ὦ Πουλλάδη, τί σοι φαῦλον ἐνεδειξάμην; μᾶλλον μέντοιγε πλείστα σοι χρηστά εἰργασάμην. ἄπελθε, καὶ μὴ μοι πρόσκομμα εἴης.” ὁ δὲ ἀντέφη αὐτῷ “ἐγὼ γινώσκω, Χρυσόχειρ, 10 ὅτι πλείστα καλά μοι πεποίηκας, καὶ ἐέλπιστῶ τῷ σωτήρι μου θεῷ κατ’ αὐτὴν γε τὴν ἡμέραν ἀποδοῦναι σοι τὰ χρηστήρια.” ἰκπύζων δὲ ὁ Χρυσόχειρ εἰδὼς αὐτὸν τάφρον πρὸς τοῖς ἐνωπλοῖς αὐτοῦ, ἦν ὁ ἵππος αὐτοῦ ὑπερηφῶν τούτου V. 60 διώκλαζεν. ὅθεν ὁ μὲν Χρυσόχειρ τοῦ λοιποῦ ὄραν τὸν Πουλλάδην οὐδ’ ὄλως ἐφρόντιζεν, ἑώρα δὲ μᾶλλον κατέναντι αὐτοῦ, ἵνα μὴ τῷ τῆς τάφρου περιπέσειεν πτώματι· καὶ λαθραίως αὐτὸν ὁ Πουλλάδης κατὰ τὴν μασχάλην τιτρώσκει κοντῷ· οὐ τῇ πληγῇ ταραχθέντος ὁ ἵππος παρῆσθηλέ τε καὶ αὐτὸν ἀπεκρῆμνισεν. καταβύς οὖν ὁ τῶν πρὸς θεραπείαν αὐτοῦ οἰκειότατος, ᾧ 20 Διακονίτης τὸ φημιζόμενον, (ὃν Ἀλέων ὁ αὐοίδιμος βασιλεὺς ἀλλοιωθέντα τὴν πρὸς τὸ κριῖττον ἀλλοίωσιν ἐκ τῆς μυσσαρᾶς θρησκείας τῶν Παυλιανιστῶν, προχειρίσατο μηνσουράτωρα, ὅπερ φωνῇ Ῥωμαίων οὕτω προσαγορεύεται) καὶ τούτου τὴν κεφαλὴν βασιτάξας ἤξιωσε κομιδῆς ταύτην ἐνθῆεις τοῖς αὐτοῦ γόνασιν· ὃν B

1. πουλλάδης ᾧ τούτῳ L. 6. ἐκτω L. 19. φ] ὁ L.
22. μηνσουράτωρα L.

intentus erat. Hunc assequitur Pullades quidam, ut vocabatur celebri nomine, pileo indutus: captivus autem fuerat in Tephrica, cumque lepidus et festivus esset, in familiaritatem Chrysochiris venerat. Ut igitur hunc vidit, agnovit clamavitque magna voce “huc praetores, huc domesticus scholarum veniat.” Evadit Chrysochir atque ad Pulladem dicit “quid, miser Pullades, mali tibi feci? potius quidem plurima beneficia in te contuli. Abi, ne mihi sis officendulo.” At is respondit “equidem scio, Chrysochir, quod plurimis beneficiis me affecisti: et confido salvatori meo deo, hac die me tibi gratiam relaturum.” Porro Chrysochir equitans invenit fossam sibi obiectam, quam equus eius transilire reformidavit et titubavit. Unde Chrysochir iam ad Pulladem respicere plane non cogitavit, sed magis ante se videbat, ne in fossam incideret: atque Pullades eum clam sub axilla vulnerat conto: qui cum perturbaretur hoc lectu, equus eius commotior factus eum deiecit. Desiliens igitur equo ex ministris eius conjunctissimus Diaconitzes nomine, (quem Leo laudatissimus imperator conversum a cultu abominabili Paulinistarum ad meliorem, constituit mensuratorem, ut Romanorum sermone vocatur) eiusque caput tenens fovebat et curabat genibus suis impositum. Supervenientes autem

εὐρηκότες οἱ στρατηλάται κτείσχον καὶ διατεμόντες αὐτὴν σπουδαίως τῷ Θεοστέπῳ ἄνακτι Βασιλεῖ ὡς δῶρον ἀπέπεμψαν.

Περὶ δὲ τὰς κοινωφελεῖς πράξεις τοιοῦτος ὑπῆρχε μεριμνηματικώτατος ὁ βασιλεὺς, μετὰ γε πλείστων τῶν παρ' αὐτοῦ διαπεπραγμένων, ὥστε κατὰ τὸν ἐγκρατείας καιρὸν ἐπὶ ἑβδομάσιν 5 αὐτῆς, μετὰ τὴν συγκλητικὴν τῶν βασιλείων ἀπαναχώρησιν, εἰσελθεῖν τῷ σεκρέτῳ, ἔνθα αἱ εἰσπράξεις τῶν δημοσίων πεφορολόγηται, κάκεισε τὰς συμπιπτούσας ἀμφισβητήσεις πραγματικῶς διαλύσθαι.

Ἐν δὲ ταῖς κατὰ κνηγεσίαν καὶ σφαιρισμὸν ἀχθοφορίαν τε 10
C καὶ πρὸς ἄλματα γενναιότησι πάνυ περιδξίσις ἦν ὁ ἄναξ Βασίλειος, ὥστε κατὰ κνηγεσίαν μὲν καθυπερτερεῖν τῶν Κενταύρων, κατὰ δὲ σφαιρισμὸν Ἀλκινόου τοῦ βασιλέως ὑπερβάλλειν τοὺς σφαιριστάς, κατὰ πύλην Ἀρισταίου καὶ Αἰακοῦ ἀλκιμώτερος καὶ αὐτοῦ Ἡρακλέους ἐφάμιλλος, ὑπεραναβεβηκέναι δὲ τοῖς πηδῆ- 15
μασιν Ἀχιλλέως, κατὰ τε τὸ φέρειν ἄχθη ῥαδίως χερσὶ πολλῶν διενηροχέναι τοῦ Ἐκτορος, ὡς καὶ ἐπ' αὐτῷ, καὶ δίχα τοῦ ἀγκυλομήτου Λιδὸς ἐν τῇ ἄρσει τὸ ἄχθος κουφίζοντος, τὸ ποιητικὸν ἔπος προσαρμοσθήσεται,

τὸ δ' οὐ κα δὴ ἀνέρε δῆμου ἀρίστω 20

ἐηϊδίως ἐπ' ἄμαξαν ἀπ' οὐδεὸς ὀχλίσσειαν,

οἶοι νῦν βροτοὶ εἰσ'· ὁ δὲ μιν ῥέα πάλλε καὶ οἶος·

D ἐν δὲ τῷ δισκεύειν Ἀλκίμηδου καὶ Ὀδυσσεὺς ὑπέρτερος, Ἐρεχθέως δὲ καὶ Κέλμητος καθ' ἱππασίαν τεχνημονέστερος, Εὐρύμηδοντός τε

8. κοινωφελείας L. 4. παρ' αὐτῶν L. 15. ἠρακλέως L.

16. τὸ om. L. *ibid.* πολλῶν L. 21. 22. ὀχλίσσειαν οὐ νῦν

βροτοὶ εἰσ'· ὁ δὲ μιν ῥέα πάλλε L.

praetores occupant, caputque amputant, quod imperatori a deo coronato tamquam donum miserunt.

Erat autem in publicis commodis et reip. negotiis curandis imperator diligentissimus, cum plurimas res gereret, ita ut tempore ieiunii in eius hebdomadibus post discessum senatorum ex regia, intraret in secretum, ubi vectigalia et redditus publici colliguntur; quaeque ibi intervenire controversiae, eas diiudicaret.

In venatione porro et pila et onerum gestatione et saltibus omnino excellebat Basilius imperator, ita ut in venatione superaret Centauros, in pila Alcinoi regis iuvenes pila ludentes vinceret, in lucta Aristaeo et Aeaco valentior ipsique Herculi par esset, praeverteret saltibus Achilles, atque in tollendis facile manu oneribus multum praestaret Hectori, ita ut et in ipsum, etiam sine opo cati Iovis attolentem onus, quadraret poetae carmen, *Vix illud bini praestantes robore cunctis De terra in currum possent subvolvere, quales Nunc homines vivunt, tulit ipse quod ut Iovis solus; in disco autem iaciendo Halimode et Ulyasse superior, Erechtheo et Celmete equitandi peritior, Eurymedonte atque Alacone*

καὶ Ἄλκιμος κατὰ πνευμαλίαν στερρότερος, περὶ τε δρόμον Ἀριστομέδοντος Δικταίου τε καὶ Πριάσου ὠκύτερος, καὶ ἐν τῷ τοξάζεσθαι Ὑμεναίου καὶ Ἀστερίου πολλῶ ἔστοχώτερος. ἔξ ὧν ὀλίγιστα διαγράφομαι.

- 5 Τῷ βασιλεῖ ποτὲ περὶ θήραν ἐνδιατρίβοντι ἔξ ὕλης τις παμμεγέθης ἔλαφος εἰς μέσον πεφοίτηκεν, οὗ τῶν ὀπισθίων ποδῶν ἐπαφείς κορύνην ὁ βασιλεὺς καὶ κατεντυχήσας τούτους διέθλασεν. τὸ αὐτὸ δὴ τοῦτο καὶ ἐπὶ λύκῳ κατεπεπράχει. σφαι- E
ριζόντων δὲ κατὰ τὸ πρὸς τὰ βασιλεια μέσανλον ἢ κατὰ χώρον
10 ἴππων ἁμιλλητήριον, οὐδέποτε τῆς σφαιρας ἀποτετύχει, καὶ
τοι πολλῶν διαμιλλωμένων καὶ ἐπεμβαινόντων τῇ παιδιῷ· καὶ
τοσοῦτον ἐπιτυχῶς καὶ γενναίως τὰ τῆς σφαιρας αὐτῷ
ᾧστε πολλάκις τυπήσαντι ταύτην ἀπ' ἄκρας αὐλῶνος διαβιβα-
σθῆναι ἔξω κατὰ πολὺ γε τοῦ τέματος, ὡς μὴ ταίτην ὀραῖσθαι V. 61
15 τὸ σύνολον. ἰμεγαληγορεῖτο δὲ καὶ τῷ ἄρχηγῷ Βουλγάρων πα-
λαιστρικός, ὃς κατὰ παλαιστραν ἐκέκτητο τὸ ἀήτητον· τοῦτον
πρὸς τὴν βασιλίδαν θαρρούντως ἐκπέπομφε πειρασθῆναι δυνα-
στεύοντος. ἐπὶ τούτῳ δυσφόρως εἶχεν ὁ βασιλεὺς, ἀλλὰ τὴν
δυσφορίαν εἰς τὸ εὐφορον μετερέθμισεν, ἐαυτὸν καθείς τῇ πα-
20 λαίστρᾳ, πλὴν μετὰ προσηκούσης τῆς ἐπικρύνειως· μετασχημα-
τισθεὶς γὰρ τῶν βασιλικῶν ἐσθῆτων τῷ παλαίοντι πρόσεισι. καὶ
ὁ μὲν Σκύθης τὸν Μακεδόνα μετεωρίσαι μὴ ἐνδεδωκότα τῇ ἄρσει
δεήμαρτεν· ὁ δὲ τοῦτον χερσὶ γενναίαις ἐτοίμως διάρως σφοδρῶς
τε περιδινήσας ἱπαγκυλλίζεται, καὶ κατὰ γῆν πτώμα ῥίπτει παμ-

9. ἢ καταζῶρον L.

17. ἐπέπομφαι L.

pugillatu firmior, in cursu Aristomedonte Dictaeoque ac Priaso velocior, in sagittando Hymenaeo et Asterio longe dexterior. Ex quibus paucis-
sima adscribam.

Cum imperator aliquando in venatu esset, e silva cervus ingens in medium venit, cuius posteriores pedes coniecta clava confregit. Idem illud et lupo fecit. Pila autem cum luderent in atrio ad regiam aut in Circo, nunquam aberravit a pila tangenda, quamvis multis certantibus et intervenientibus lude: tamque dextre et valide id faciebat, ut saepe percussa pila a supremo spatio longe ferretur ultra terminum, ut nec conspiceretur omnino. Porro luctator erat apud Bulgarorum ducem in magna existimatione famaue celebris, tanquam invictus in luctando. Hunc ille non dubitavit in imperatoriam urbem mittere, ut periculum faceret an potiorellam posset invenire. Eam rem moleste ferebat imperator, sed molestiam illam removit, ipse demittens se ad luctandum, verum tamen cum decente occultatione: mutato enim imperatorio ornatu in arenam descendit adversus luctatorem. Ac Scythia quidem Macedonem sublimem tollere minime cedentem haud valuit: verum iste illum manibus robustis facillime tollens valide circumactum in terram deiecit, prostra-

B μέγεις, ὥστε πλείστοις μὲν ὕδασι, δαψιλῆσι δὲ οἴνοις, πρὸς δὲ ταῖς ἐκ ῥόδων σταγῶσι ἐγκατομβρούμενον μόλις ποῦ τῆς νεκρώσεως ἀπηλλάχθαι, ὥτων τε καὶ ῥινῶν ἐκβλύσαντος αἵματος· ὡς ἐνθένδε κατὰ πολὺ θαυμάσαι τοὺς παρόντας τὸ γεγονός, ὃ καὶ μέχρι τοῦ νῦν ἐκτεθρόλληται. 5

Ἐν οἰκτιρμοῖς δὲ πενήτων πλοῦσιος ἦν ἐπιχορηγῶν πλοσίως τὸν ἔλεον, νοσοκομείων γηροκομείων τε καὶ πτωχοτροφείων πολυειδῶν ἐγκαινίσμασιν. οὐ μὴν δὲ τοῦτοις μόνοις ἐνέμενον, ἀλλὰ καὶ θεῖους ναοὺς σαθρωθέντας τῇ παλαιότητι πρὸς νεότητος μετῆλλοίωκε στεερρότητα, ἐπιθεις κοσμιότητα. ὥστε οὐδὲ μόνον τῶν κατὰ σῶμα τῆς ἐπιμελείας διὰ φροντίδος ἔχειν αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν κατὰ ψυχὴν ἐπισπεύδειν. καὶ γὰρ οὐκ ἤγειτο συμ-
C φέρον, κατὰ τὴν ἀγορὰν ἢ φόρος προσαγορεύεται Κωνσταντίνου, περιούσιος λαοῦ, σύρμασιν ὕλης τοῦτον ὕλως ἐνίσχυσθαι καὶ τῶν περὶ θεοῦ ἐκλεῖσθαι· δι' ὃ καὶ ναὸν ἐν ταύτῃ προσήγγουσι, 15
ἐφ' ᾧ περὶ ἡ Θεομήτωρ δημοσίᾳ τετλήμται, μετρίῳ μεγέθει καὶ ἀμέτρῳ κάλλει διηρησμένον.

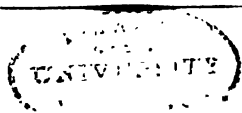
Τοιοῦτος ὁ μεγαλοεργὸς ἀναξ Βασιλεῖος, καὶ τοσαῦτα τὰ κελίνοι μεγαλοεργήματα. ἀλλὰ προκυτασχεθεὶς τηκεδόνι τῇ ἐκ διαροίας γαστροῦ, κατ' ἄγραν ἐκ τινος περιπτώσεως, ἔπειτα 20
πυρετοῦ καυσώδους ἀναφλεγέντος αὐτῷ ἀνικμώντος ζωτικῆν πᾶσαν ὑγρότητα τῶν πρὸς φύσιν ἐνότων, διαπεφώνηκεν, συμβασιλεύσας μὲν τῷ Μιχαὴλ ἔτος ἕν, αὐτοκράτωρ δὲ βιούς ἐθ' ἔτεσιν.

14. περιούσιος λαοῦ συρμάσιν L. 15. ἐκλεῖσθαι L. 19. τῇ ἐκδιαροία L.

tum casu maximo, ita ut multa aqua ac vino guttisq̄ rosaceis rigatus vix a deliquo animae liberaretur, ex auribus manibusq̄ manante sanguine; ut id factum magis opere admirarentur praesentes, quod adhuc etiam fama celebratur.

Sed et misericordia erga pauperes dives ditia praestabat beneficia, dum aedificia varia pro invalidis senibus atque egenis curandis fovendis atque alendis instaurat. Nec hic substitit, sed sacras etiam aedes vetustate labefactatas renovavit, additis ornamentis; ita ut non solum corporis haberet curam, verum etiam animae. Non etiam ducebat conveniens, forum quod Constantini dicitur, versante ibi populo quiescillius materiae totum teneri et a sacris rebus esse abalienatum: quare templum ibi aedificavit honori deiparae dedicatum, magnitudine modica, sed pulchritudine miram in modum fulgens.

Talis erat ille magnificus imperator Basilius, tantaque eius magnifica opera. Verum enim vero cum invasisset eum tabificus morbus ex profusio ventris subsecuto casum quandam in venatione, deinde febris ardens exorta esset consumens omnem vitalem ac naturalem humorem, mortuus est, cum imperasset cum Michaelis simul unum annum, solus autem imperator vixisset novendecim annos.



[STEPH. BERGLERI]
AD
IOSEPHI GENESII
DE REBUS
CONSTANTINOPOLITANIS
LIBROS QUATUOR
NOTAE.

Pag. 3. l. 2. *ed. Bonn.* Eiusdem Const. Porph. iussu scripta est V. 65 Chronographia post Theophrasem. Sed hic noster aliquanto prius scripsisse videtur.

Ibid. 11. ἐμᾶνθ] Ita scriptum. In margine Bosiani apogr. coniectura, ἐμᾶνθ.

Pag. 4, 9. De hoc bello noster infra f. 6. [p. 12, 1.]

Ibid. 11. Cedrenus etiam p. 488. D. edit. Paris. et Zonaras p. 127. C. edit. Paris. culpa Leonis victos fuisse Romanos tradunt.

Ibid. 15. De hac discrepantia huius historiae et Chron. post Theoph. sive Continuatores p. 10. C. edit. Paris.

Ibid. 22. καθυπερτέρησιν] νίκη.

Pag. 5, 6. Mera simulatio fuit. Zonaras p. 128. A. edit. Paris.

Ibid. 13. Cedrenus p. 484. C. D. edit. Paris. Continuator. p. 11. edit. Paris.

Ibid. 16. Potius *τε* pro *γε*.

Ibid. 17. Apparat primum thema fuisse τὸ ἀνατολικὸν *Oriente*. Nam p. 6. [4, 10.] dicebatur orientalibus praefectus.

Pag. 6, 2. Prae se fert et τοῦ μετ' οὐ πολὺ, ut quidam Bosianus descripsit, quamvis non satis apparente τοῦ, nec adeo locum habente hic; et εὐ μετ' οὐ πολὺ, ut alius in margine Bosiani. nec hoc rectum. Ex priori legi posset Βασιλεία αὐτοῦ μετ' οὐ πολὺ. Nos posterius retinemus levisima facta mutatione.

Ibid. 8. αὐτοῦ] Malletur αὐτόν, et praemisso commate.

Ibid. 9. μετὶ καὶ] Loco καὶ magis quadraret articulus τῶν. Ea fuere ἀλοουργίαι, κομποβαρῆ πέδιλα et διάδημα. Cedren. p. 485. A. edit. Paris. de eadem re.

Ibid. 12. Soloecismus, nisi pro ἑαυτοῦ legas αὐτοῦ.

In Graeco deest ἄφυστα, quod habetur in Continuat. p. 12. B. ubi de eadem re.

Ibid. 14. Cedrenus ceterique.

Ibid. 17. Cedrenus p. 485. B. edit. Paris.

Ibid. 21. Continuat. p. 12. C. edit. Paris.

Ibid. 22. Deest substantivum [μαρμάρῳ. Habet codex]. Apud Symeonem Logothetam, qui solet nostrum quandoque exscribere, est μαρμάρῳ p. 402. edit. Paris. ἐν τῷ κατ' ἐπιφάνειαν κυκλικῷ καὶ πορφύρῳ μαρμάρῳ.

Pag. 7, 2. Vestis haec ἀντὸς *aquila* vocabatur. Graecum ἀετίζουσαν obscure dicitur et vix potest exprimi, nisi dicas *aquilissantem*: subsidio hic venit Continuat. p. 12. C. edit. Paris. ubi de eadem re ἀετὸν τοῦτο καλοῦσι. Symeon Log. pro ἀετίζουσαν habet ἐκλάμπουσαν p. 402. B. edit. Paris. ἐκδιδύσκειται τὴν ἰσθῆτα ἣν ἐπεβέβητο ῥοδοειδέσι χροαῖς ἐκλάμπουσαν. nempe sine ἐν δυνῶν etiam, quod in Nostro est, nec satis apparet quorsum.

Ibid. 9. Cedren. p. 285. edit. Paris. Zonaras 118. edit. Paris.

Ibid. 12. F. excidit εἰς. Sym. Log. p. 402. C. edit. Paris. de eadem re: νωπερισμὸν τινα παρ' αὐτοῦ (male ibi παραντά; hoc alias dicatur) Ἰσεσθαι αὐτῶ.

Ibid. 15. τῶ] F. excidit ἐν.

Ibid. 16. Continuat. p. 13. et Cedren. p. 485. C. D. edit. Paris.

δείκνυνται] Ἰσ. δύνονται. *Reinesius*. Non inepte quidem, sed praeter necessitatem.

Ibid. 19. Ἰσ. συμπερασάμενον. *Reinesius*. Posset tolerari, si sensisset *Reinesius* συμπερασόμενον; sed proprius abest συμφυρασόμενον ut una ibi versaretur.

Ibid. 21. In Cont. p. 13. D. edit. Paris. Eustratius filius Michaelis dicitur castratus fuisse. Alius autem Nicetas, postea Ignatius in monachatu vocatus, forte quia praefuisset olim Icanatis. Cedren. p. 485. D. edit. Paris. autem et Zonaras p. 128. B. edit. Paris. Theophylactum vocant illum qui fuit castratus.

Pag. 8, 1. 2. Continuat. init. p. 5. Zonaras p. 128. C. edit. Paris.

Ibid. 3. Ita Ms. Cum Bosius perperam descripsisset διανέκλυπτεν, *Reinesius* annotat γρ. διανέκλυπτεν, *promicuiere*, in *lucem*, in *apertum emersere*. Melius fortassis ἐξανέκλυπτεν. Haec ille. Sed ita quilibet ex quolibet facias. inhaerendum vestigiis litterarum, et, si quid mutandum, leg. δὴ ἀνέκλυπτεν i. e. ἤδη ἀνέκλυπτεν, iam *emergabant*.

Ibid. 5. Participium, ut σπονδαρχειῶν.

Ibid. 8. Φιλομύλλον, *Reinesius*. Sed ceteri auctores, qui huius historiae meminere, ut in Ms. ut Continuat. p. 5. B. etc. edit. Paris. quamvis apud Zon. legatur φιλομύλλον, sed vitiose legerat Zonaram *Reinesius*.

Ibid. 9. Ita loquitur, quasi nunc primum faciens mentionem Leonis. Itaque addidi *istum* et *iam tum*.

Ibid. 11. Scriptum εὐάμιλον, quod nihil est. illud [εὐόμιλον] est e *Reinesii* coniectura, sine dubio veram. Nam ita de Leone et Continuat. p. 5. A. edit. Paris. de eodem ἀστειὸν ἐν ταῖς ὀμίλλαις δοκοῦντα.

Ibid. 12. Continuat. init.

Ibid. 14. Scil. τραυλὸς ἦν. *Reinesius*.

Ibid. 17. αὐτοῦ] Ita scriptum, non αὐτόν.

- Pag. 8, 18. Zon. p. 128. D. edit. Paris.
 Ibid. 20. Cont. p. 5. C. edit. Paris.
 Ibid. 21. Malle *ὑπασχάλλοντος*.
 Ibid. 21. 22. *Consuetis tantum pro se precibus impetratis*.
 Continuat. p. 5. B. edit. Paris. *καὶ πρὸς Θεὸν εὐχὰς ἐκετηρίους*.
 Petierat ut monachi precibus liceat ei consequi imperium. sed is
 tantum consuetas promisit.
 Pag. 9, 1. Zon. in Leone. *Reinesius*.
 Ibid. 5. Ita scriptum, cum oportuisset *μη̄ καλῶς* aut
 potius *οὐ καλῶς*.
 Ibid. 7. Zon. p. 128. C. D. edit. Paris. V. 66
 Ibid. 13. Cont. p. 5. in f. edit. Paris.
 Ibid. 14. Cont. p. 6. A. B. edit. Paris.
 Pag. 10, 1. Cont. p. 6. D. edit. Paris. dicitur fuisse *χρυσούν*
σταυροῖδιον.
 Ibid. 3. Ms. *τῆ̄ ᾱ*. Haec Prote insula est Proconnesus.
 Ibid. 5. Cont. p. 7. A. edit. Paris.
 Ibid. 6. Potest etiam *σὺν εὐδοκῆσει*.
 Ibid. 8. Cont. p. 7. A. edit. Paris. *τῷ τοῦ Θεοῦ προσφεύ-*
γονσι θεῶν καὶ μεγάλῳ ναῶν.
 Ibid. 10. Cont. p. 6. C. edit. Paris.
 Ibid. 12. Videtur excidisse *καὶ* ante *ὁ μὲν*.
τῆς] Ita scriptum, requiritur *τῆν*, ut in Cont.
φοιβεράτων. ad quod *Reinesius*: *φοιδεράτων*, foederatorum.
 Error ex pronuntiatione fere simili *τοῦ β* et *δ* ortus.
 Ibid. 16. Cont. p. 7. C. edit. Paris.
 Ibid. 18. Zon. in Leone Arm. *Reinesius*.
 Ibid. 19. *Οὗτος δὲ — διενήργ.*] Haec aliter atque aliter
 Cont. p. 14. B. C. Zonaras p. 130. edit. Paris. seq. Cedrenus
 p. 486. D. edit. Paris.
 Ibid. 21. Ita scriptum, non *ὄς*, nec *ὁ*.
 Cedrenus l. c. rationem nominis exponit, quae inepta videtur.
 Pag. 11, 3. *κοινολογεῖται — διηκούετο.*] Cedrenus l. c. ead-
 em fere verba.
 Ibid. 4. Spathariorum candidatus. ad hunc Theodotum
 sunt epistolae aliquot Photii. *Reinesius*.
 Ibid. 6. Haec etiam aliter Cont. 14. D. Zon. p. 131. A. B.
 edit. Paris. Cedr. p. 486. B. edit. Paris.
 Ibid. 7. Malle hoc *καὶ* [ante *φράζειν*] abesset. sic in-
 telligeretur *ὡς φράζειν*.
 Ibid. 8. Ita scr. malle *γνώρισμα*.
 Ibid. 10. *τε* melius abesset.
ἀφήχθαι] Ita scriptum, cum deberet *ἀφιχθαι*, aut *ἀφιπνεύ-*
σθαι.
 Ibid. 11. Loquitur hic inepte.
 Ibid. 13. Potius *ἀκριβώσεως*.

Pag. 11, 14. Cedren. p. 486. edit. Paris. Zon. p. 131. B. edit. Paris.

Ibid. 15. Non apparet, quid hic γὰρ faciat.

Ita et ipse haec narrat, ut vix intelliigi possit. Versione tamen iuvi sensum.

Ibid. 17. τὸν ἄνδρα] Nempe Leonem. Sym. Log. p. 403. A. edit. Paris. τὸν Λέοντα προσλαβόμενος ἔπεισιν ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Παύλου etc.

Ibid. 20. Male apud Logoth. θαρρῆϊν.

Ibid. 21. ἐρεῖν] Male verbum fut. temp. h. l. positum.

Ibid. 23. μεταποιήσεως] Ita clare scriptum.

Pag. 12, 1. Cedrenus p. 486. C. D. edit. Paris. ubi apta est transitio. de hoc bello Noster fol. 1. [p. 4, 9.]

Ibid. 2. Zon. p. 126. edit. Paris. in fine. Contin. p. 8. D. edit. Paris.

Ibid. 6. Et a Patriarcha. vid. auctor. cit.

Ibid. 9. Nempe culpa Leonis ut fol. 6. [4, 11.] dixerat.

Ibid. 11. Ordo ἐν λόγῳ κρείττονι καταλήψεως.

Ibid. 12. F. 8. in fine [8, 8.]

Ibid. 14. Ms. φοιβεράτους. monuit Reinesius. de φουσδ. vid. f. 21. not. 7. [ad 10, 12?] Idem vitium et apud Cedren. p. 487. B. edit. Paris. de eadem re recte apud Zonar. p. 129. A. edit. Paris.

Ibid. 15. Vid. Cedren. p. 487. B. edit. Paris. et Contin. p. 15. C. edit. Paris.

Ibid. 16. Ita scriptum. Zon. de eodem κόμητα τῆς τῶν ἐξουβλιτων σχολῆς p. 129. initio, uti et Cedren. p. 487. B. edit. Paris.

Ibid. 18. αὐτοῖς] Ita clare. requiritur αὐτῶν.

Ibid. 19. Cum scriptum esset παρηκολούθη, Reinesius annotavit: γρ. παρηκολούθει. sed potuit etiam fuisse παρηκολούθησεν.

Ibid. 20. Ita scriptum. Legendum πρὸς αὐτούς τοὺς Βουλγάρους aut πρὸς ἄρχοντα τῶν Βουλγάρων.

Ibid. 21. Imperator misit legatos. Cedren. p. 487. B. edit. Paris. Zonar. p. 129. A. edit. Paris. Contin. p. 15. D. edit. Paris.

Ibid. 22. Ita scr. sed potius Βουλγάρων legendum apparet ἐξ αὐτῶν.

μη] Zon. Reines.

Pag. 13, 3. Ita scriptum. συγκροτησεως usitatus.

Ibid. 5. Cedren. p. 487. C. edit. Paris. Zonar. p. 129. B. edit. Paris.

Ibid. 8. Oratio imperfecta, nec satis exprimit quod debet. Zonaras p. 128. edit. Paris. et Cedren. p. 487. edit. Paris. ostendunt parum abfuisse quin periret dux Bulgarorum.

Ibid. 9. Ita fere et Cont. p. 16. C. edit. Paris. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πᾶσαν — καὶ τὰ τέκνα πέτραις καὶ τῇ γῆ προσκροτῶν.

Pag. 13, 11. Cum scriptum esset *καλίντητα*, Reinesius annotavit: *γρ. καλίντητα. τὸ κατὰ ποιήσιν* est, secundum postam Homerum. — Loquitur auctor Homericæ ex *Odyss. α.*, ubi *καλίντητα ἔργα γενέσθαι*. Qui commode respondet Virgilianum *Αἰεταίαις*. —

Ibid. 12. Iisdem verbis Sym. Log. p. 402. C. edit. Paris.

Ibid. 13. Vid. Contin. p. 16 seq. Cedren. p. 487. edit. Paris. et seq. Zonar. p. 129. C. D. edit. Paris.

Ibid. 16. Quandoque *Συμβάτιος* scribitur huius nomen, ut in Contin. p. 17. A. edit. Paris. ratio est similitudo litterarum illarum in *Ms.*

Ibid. 17. Male apud Sym. Log. *ἐπειδύνας*.

Ibid. 19. Male apud Sym. Log. *ἀποπέμειν προσεποιεῖτο*, ex interpolatione, ut videtur.

Ibid. 19. 20. Videtur excidisse verbum *πράττειν*, aut simile. Potest tamen *ἀπροκίοντα* referri ad τὸν πέμψαντα.

Ibid. 20. *Ταῖς παρὰ τῆς — πατριάρχου*] Contin. p. 17. B. edit. Paris.

Ibid. 23. Ita *Ms.* prae se fert. requiritur tamen *καταστρέψειν*. Sed et alibi aor. pro futuro ponit, ut et fut. pro alio.

Pag. 14, 1. Locus mendosus videtur; post *καὶ* aliquid videtur deesse. *Bosius*. Nihil deest. *καὶ ἐπιστ. προηγ.* est, *etiam epistola scripta praenuntiavit*, nim. minans eventurum quod dixerat, nisi imagines everteret. *Reinesius*.

Ibid. 3. Contin. p. 17. C. Sym. Log. p. 403. A. Cedren. p. 488. B. C. edit. Paris.

Ibid. 4. *τὰ ἐπιστ.* id est, scripta in Epistola. *Reinesius*. Nihil opus istis. Eadem iisdem verbis Sym. Log. p. 402. edit. Paris. [sed habet *τὰ ἀπισταλμένα*.] Sic in epist. Socr. ab Allatio editis p. 20. *σὲ μὲν οὐ θαυμαστόν ἐπιστέλλειν ὑπὲρ ὧν γράφεις*. *Bosius*.

Ibid. 6. Contin. p. 17. C. edit. Paris.

περὶ] Ita scriptum: leg. *παρά*. habet quidem *περὶ* et Sym. Log. sed ibi mox *καὶ* — *παρ' αὐτοῦ ἐνεργεῖσθαι παράδοξα*.

Ibid. 7. 8. Contin. p. 17. C. edit. Paris.

Ibid. 8. Cedren. p. 488. C. edit. Paris.

Ibid. 9. *Καὶ ὅπερ — προθυμήθ.*] Iisdem fere verbis Sym. Log. p. 403. A. B. C. edit. Paris.

Ibid. 11. Cont. p. 17. C. D. Cedren. p. 488. C. edit. Paris.

Ibid. 12. *veteratorie*] Graecum sonat *fictis, simulate*, quod hic non quadrat. Sed iste non semper potest dicere quod vult.

Ibid. 14. Cont. p. 17. D. edit. Paris. Cedren. l. c.

Ibid. 15. Sym. Log. p. 403. B. edit. Paris.

Ibid. 16. *πῶ*] Ita scriptum. leg. *τῶ*, et mox *τῶ* dele. Sym. Log. l. c. *εἰ μὴ Ἀθόντος τοῦ Ἰσαύρου στοιχειοῖτο τῶ δόγματι*. Contin. p. 17. D. edit. Paris. *Ἀθόντος ἐξ Ἰσαυρίας στοιχειοῖ πῶς*

τῷ δόγματι. Cedren. p. 488. D. edit. Paris. εἰ μὴ ἐκάνεγα αἰροῖτο τῷ τοῦ βασιλέως Λέοντος τοῦ ἐξ Ἰσαυρίας προστεθῆναι δόγματι.

Pag. 14, 16. Ἰσαυρίων φασὶν ἀπὸ τῆς τοῦ Ἡσαῦ κατασχέσεως. Schol. Hoc Scholion pauci est. Ἰσαυρίαθεν ἀρμημένος dicitur Leo Isauricus, primus imp. εἰκονομάχος. Chron. Syncelli de Leone Arm. ξηλοὶ καὶ ἐνταῦθα τὸν δυσσεβέστατον Κόνωνα. Hoc erat nomen Leonis Isaurici. Isauriam autem ab Esau dictam, pariter frivolum est. *Reinesius*. Non potest ex hoc schol. colligi, eius auctorem ignorasse de Leone Isaurico hic intelligendo.

Ibid. 18. Ita scr. alius dixisset τῇ βασιλεῖα.

Ibid. 22. Ludit in vocibus. α μανρός, niger, ut et ἀμαυρός. supra f. 28. [13, 22.] in Ταράσιος et Ταράξιος.

Pag. 15, 1. Contin. p. 18. A. Sym. Log. 403. edit. Paris.

Ibid. 3. Cedren. p. 488. seq. edit. Paris.

Ibid. 4. Sym. Log. λέγων. vid. Contin. p. 18. A. edit. Paris.

V. 67 Ibid. 8. Ita scriptum; non προτετέχναστο, nec προτετέχναστο.

Ibid. 12. ὑποσημῆνασθαι] Idque γραφῇ αὐτοχείρῳ. Contin. p. 18. B. vid. omnino Cedren. p. 489. B. edit. Paris.

Ibid. 15. Zonar. p. 130. edit. Paris. *Reinesius*. Contin. p. 18. C. edit. Paris.

Ibid. 16. Ita scr. pro ἐπισθῆσθαι aut ἐπισθάνεσθαι.

δὲ] εἰς Προκόννησον, Cedren. p. 489. edit. Paris. qui ista omnia exscripsit. *Reinesius*.

ἀπαγ. δὲ — αὐχ. συγκύψας] Cont. p. 18. D. Zonar. p. 130. C. edit. Paris. Cedren. p. 489. edit. Paris.

Ibid. 17. Cum scriptum esset ἀγρόθεν, *Reinesius* annotavit Ἀγροθεν ita legitur. [?]

Cedren. κατ' ἀγρόν τινα, minus recte.

Ibid. 18. Huic Scriptori κηροὶ sunt cerei, faces. Sequitur enim λαμπάσι καὶ λιβανωτοῖς. *Reinesius*.

Pag. 16, 3. Ita scriptum, non ἡρεύνων nec ἡρευνῶντο.

χειρας μεταρσίλους] Videtur deesse εἰλες aut simile.

Ibid. 5. 6. Iisdem fere verbis Cedren. p. 489. D. edit. Paris.

Ibid. 6. Cum esset scriptum μοῦ τοῦ ἀγροῦ, *Reinesius* annotavit: Forte legendum μονάστη τοῦ ἀγροῦ. Ἀγρός nomen μονῆς. Non erat dubitandum, nihil certius. Vid. citatos.

Ibid. 7. τὸ προφητευθέν]. Quia confessorem dicebat eum qui nondum id erat.

Ibid. 8. Ita scriptum, requiritur ἀφορισθέντων, aut potius ἀφορισθεῖς ut apud Cedren. ubi eadem verba.

Ibid. 11. Cedren. p. 489. in fine edit. Paris. Transitiones et connexiones saepe negligit hic auctor.

Ibid. 15. Τολώνν.— π. τ. ἀμότερον] Cedr. p. 490. A. edit. Paris.

Pag. 16, 20. Cedren. p. 490. B. edit. Paris.

Ibid. 21. ὄν] Debuit dicere οἷς.

Pag. 17, 1. Ms. ἐγκρεμάνυσθαι. Unde Bosius peius adhuc ἐγκρεμάνεσθαι. Mallem autem ἰγκρεμάνυνθαι. Cedren. p. 490. B. edit. Paris. ἀνακρεμαννύειν ἐπέλευσε.

Ibid. 3. ἐπορβαντία] Habet et Cedren p. 490. B. edit. Paris.

Ibid. 5. ἄνδρα παν.] Zon. p. 131. D. edit. Paris. ὃ (ita scriptum) τῶν τῷ βασιλικῷ κοιτῶνι πεκληρωμένων τηρικαῦτα ὡν χορολέκτης ἢ χοραρχῆς, ὃν πρωτοψάλτιν παρέλαβε καλῆν ἢ συνήθεια. Reinesius.

ἐπιστατεῖν] Ita scriptum in Infinitivo, non participio, ut requirit ἐτύγγανεν.

Cedren. τοῦ τάγματος ἐν τῷ παλατίῳ τῶν ψαλλόντων τὴν ἀρχὴν ἔχοντα.

Ibid. 7. Cedren. p. 490. C. edit. Paris.

Ibid. 8. Zonar. p. 131. D. edit. Paris. brevius citat.

Ibid. 12. Ita scriptum, non τῶν λεγομένων, et apud Cedren. τοῖς λεγομένοις.

Ibid. 15. Ita scriptum, non πλέονα nec πλείονα, quod πλείονα est apud Cedren.

Ibid. 17. Cedren. p. 490. D. edit. Paris.

Ibid. 18. Zonar. p. 132. A. edit. Paris. Cedren. p. 490. edit. Paris. in fin.

Ibid. 21. Male verbum fut. temporis. rectum esset ἰπεῖν, quod de eadem re est apud Contin. p. 19. B. edit. Paris.

Ibid. 22. ἀπόλαλεν] Ita male posuit hoc verbum, pro ἀπόλεσεν, quod ἀπόλεσεν est apud Cedren. p. 490. et Continuato-rem Const. Porphyg. p. 19. B. edit. Paris.

Pag. 18, 1. Schol. ἐπαχθινότατος. Cedr. ἐπαχθίστατος de eodem.

Ibid. 4. Ita Ms. Reinesius tamen annotavit γρ. ἀρπαγῆναι, praeter necessitatem.

Ibid. 5. Contin. p. 19. C. Zon. p. 132. A. B. edit. Paris. isti breviter. Sed Cedrenus iisdem fere verbis p. 491. A. edit. Paris.

Ibid. 11. 12. Cedren. p. 491. A. B. edit. Paris.

Ibid. 15. ἐταστής] Ita scriptum. Reinesius annotat: γρ. δικαστής. nec aliter legendum ex sequentibus patet.

Ibid. 19. Cont. κατὰ τὸ Λαυσιακὸν ἐγκαθήμενος p. 19. C. Cedr. p. 491. B. edit. Paris. addit τρικλίνο. ἐν τῷ Λαυσιακῷ καθήμενος τρικλίνο.

Ibid. 21. Zon. p. 132. B. edit. Paris. Cedren. p. 491. B. edit. Paris.

Pag. 19, 2. Cedren. p. 491. edit. Paris. ἐφιλοτιμείτο δὲ καὶ περὶ τὴν ἑαυτοῦ φωνήν.

Pag. 19, 8. Cedren. l. c. ἄφροδμος. Vid. Zonar. p. 134. C. edit. Paris.

Ibid. 4. ἐπιλευσομένοις] Male hic etiam verbum fut. temporis posuit auctor. Loquitur autem portentose hic auctor, nec minus incondite quam illum cantasse dicit.

Ibid. 6. Cedren. p. 491. C. edit. Paris. ubi idem verus citatur.

Ibid. 7. Ita et apud Zonar. p. 134. C. edit. Paris. sed leg. τῷ πάντ' ἄνακτος etc. si vera est versio: *oprevere summi cuncta amore principis*. Sunt autem verba cantici, de quo expressius Cedren. p. 491. C. edit. Paris. *Olearius*, aut *Bosius*. Nihil opus mutatione ista.

Ibid. 9. Ita scriptum, non ταύτης.

Ibid. 10. Zonar. p. 132. B. C. edit. Paris. Cedr. p. 491. D. edit. Paris. init.

Ibid. 12. Qui alias Foederati, ut hac in re eos vocat Continuator p. 21. C. edit. Paris. init.

Ibid. 13. Contin. p. 21. C. init. Cedr. p. 491. edit. Paris.

Ibid. 14. αὐτῷ] Ita scriptum, annotavit Reinesius: γρ. ζῷ. Cedrenus p. 491. edit. Paris. missum esse dicit ad exercendos milites τὰ τακτικά διδάσκειν.

Ibid. 18. Contin. p. 21. C. Cedr. p. 491. edit. Paris.

Ibid. 19. ἐλάλει τὸ παριστάμενον. Cedr. p. 491. D. edit. Paris.

Ibid. 20. Sym. Log. p. 406. edit. Paris. καὶ τὴν γαμετὴν αὐτοῦ ἀνοσίους γάμοις μιγῆναι. Vid. Cedr. p. 491. D. edit. Paris.

Ibid. 22. Ἐπειρ. εὐμ.] Eadem verba Cedren. p. 491. D. edit. Paris.

Pag. 20, 1. Melius καὶ abesset. Hoc autem Cedr. p. 492. A. edit. Paris. ita: ἦδει γὰρ αὐτὸν αἰσχιστὴ νόσῳ ἀκολάστῳ γλαύσῳ δουλεύοντα.

αἰσχιστον] Ita scriptum. F. ἐχθιστον. aut αἰσχρολόγον. sed hoc nimis recedit.

Ibid. 4. Contin. p. 21. D. et Cedren. p. 492. A. edit. Paris. ἑτακουσάς.

Ibid. 5. αὐτοῦ τοῦ] Potest quidem tolerari, sed mallet αὐτόν, aut αὐτοῦ τὸ θράσος καὶ γλαυσαλίαν.

Ibid. 7. Contin. p. 21. D. Cedr. p. 492. A. B. edit. Paris.

Ibid. 9. Loquitur inepte.

Ibid. 17. 18. Cedren. p. 492. B. edit. Paris.

Ibid. 19. Contin. p. 22. A. Zonar. p. 332. C. edit. Paris.

Ibid. 21. Contin. p. 22. A. item Cedr. p. 492. edit. Paris. ἐν τοῖς ἀσημηγείοις. dicitur autem A secretis.

Pag. 21, 1. Τυράννους vocant isti Scriptores eos qui imperium invadunt.

Cedr. l. c.

Pag. 21, 2. *νικτούμενος*] Ita scriptum, et potest excusari. sed fortasse scripserat auctor *ήττάμενος*, ut *v* ex praecedentis vocis sine repetitum sit, *v* pro *η* positum ex similitudine pronuntiationis.

Ibid. 4. Contin. p. 22. B. Zon. p. 132. C. edit. Paris. Cedr. p. 492. C. edit. Paris. Sym. Log. p. 406. A. edit. Paris. atque iste V. 68 postremus Nostri fere verbis.

Ibid. 6. *Idem.*

Ibid. 8. Ita scriptum. Reinesius annotavit *γρ. ἀσύμβουλος*: inconsulto enim impetu, nec praeviso, invasit imperatorem.

Ibid. 9. *γρ. κατηγορήσαν. Reinesius.*

Ibid. 12. Ita scriptum. f. *ήρῆσθαι*, i. e. *propositum ei sit*. Haec autem commodius Contin. p. 22. B. Zon. p. 132. edit. Paris. Cedren. p. 491. edit. Paris.

Ibid. 18. Ita scriptum, non *ἐκσελεύσεως*.

Ibid. 19. Cont. p. 22. C. Cedr. p. 492. D. edit. Paris. Zon. p. 132. D. edit. Paris. et nostri verbis Sym. Log. p. 406. A. B. edit. Paris.

Ibid. 22. Ita scr. sed fortasse fuerat primitus *ἀπεφοίβασε*, ut apud Cont. p. 22. C. edit. Paris.

Apud Sym. Log. p. 406. B. edit. Paris. in eadem re habetur *συμβουλικῆς*. ubi in marg. *Συμβουλιακῆς*. Cedren. p. 493. A. Zonar. p. 133. A. edit. Paris. item Sym. Log. hic etiam, ut noster. Nostram lectionem non puto falsam, quamvis *Σιβουλιακῆς* probari possit ex Cont. p. 22. C. D. edit. Paris. et aliis annotatis. Sic *συμβολαιωσάμενος* noster posuit infra f. 52. [23, 7.]

Pag. 22, 5. *κλήσις*] Ita scriptum sine articulo.

Ibid. 6. Cont. p. 23. B. C. Cedren. p. 493. C. edit. Paris. Zon. p. 133. C. edit. Paris. Sym. Log. p. 407. A. edit. Paris.

Ibid. 11. *ἀσάτως δὲ*] Imperfecta oratio, nisi aliquod verbum ex superioribus *ἀπὸ κοινού* sumatur, ut feci in versione.

Ibid. 13. Cont. p. 23. C. Cedr. p. 493. C. Zon. p. 134. C. edit. Paris. et iisdem quibus noster verbis Sym. Log. p. 406. C. edit. Paris.

Ibid. 14. *ῥωμος*] In contrarium posuit auctor hanc particulam, ut alia quaedam.

Cont. p. 22. B. C. et 23. C. D. Cedr. p. 492. D. edit. Paris. Papias est nomen officii, custodem palatii significans.

Ibid. 16. Cont. p. 22. C. edit. Paris. init.

Cedren. p. 492. D. Zonar. p. 133. C. D. edit. Paris.

Ibid. 19. *Περὶ γούν — εὖς. κατηδάφισεν*] Cont. p. 23. C. Cedr. p. 493. D. edit. Paris.

Ibid. 22. Cont. p. 23. D. Cedr. l. c. Zonar. p. 133. D. edit. Paris.

Pag. 23, 4. Scriptum *ἐπαισθημένον*. supra [21, 17.] recte cum augmento.

Pag. 23, 4. Cont. p. 23. in fine. Cedr. p. 495. D. edit. Paris.
Zon. p. 133. edit. Paris. in fine.

Ibid. 5. Cont. p. 24. edit. Paris. lin. 1. *δεινὸν ἐνσείων.*

Ibid. 6. Zonar. l. c. *τὴν ὄργην ὑπεδήλου τῇ κινήσει τῆς χειρός.*

Ibid. 8. Scriptum *προσεδρεύων.* notatum in marg. de emend.

Contin. p. 24. A. *ἀλλά τις τῶν προκοιτων* etc. ut et Cedren. p. 494. A. edit. Paris. de eodem Zon. p. 134. A. edit. Paris.

Ibid. 10. Cont. p. 24. A. edit. Paris. *ἐκ τῶν φοινικῶν (sive φοινικικῶν) φωρασάμενος ὑποδημάτων.* et Cedr. p. 494. A. edit. Paris.

Scriptum *πεδήλων.* monuit Reinesius de emendatione in margine.

Ibid. 12. *ἄφιξιν*] Male posuit hanc vocem in contrarium auctor, ut supra *ἀπόλωλε* pro *ἀπώλεσε* et inferius *διαπεφόνηκεν.*

Ibid. 14. Zon. p. 134. A. edit. Paris.

Ibid. 15. *προφασις.* — *ἔδοξάξετο*] Contin. p. 24. A. Cedr. p. 494. A. B. edit. Paris.

Ibid. 17. *ταύτας*] Ita scriptum. *ταῦτα.*

Ibid. 20. Apparet hinc ex parte, quodnam caniclii officium fuerit.

Ibid. 22. Cedren. p. 494. B. edit. Paris. Insolite loquitur, ut plerumque.

Pag. 24, 2. Cedren. l. c.

Ibid. 5. Cont. p. 24. B. init. Zonar. p. 134. B. Sym. Log. p. 411. B. edit. Paris.

Ibid. 8. Cont. p. 24. B. Cedr. p. 494. C. edit. Paris.

Ibid. 10. Zon. p. 134. B. edit. Paris. Cont. p. 24. Cedr. p. 494. C. edit. Paris.

Ibid. 12. Cont. p. 24. B. edit. Paris. *ἔθος ἦν τῶ κλήρω* etc. vid. Cedr. p. 494. B. C. edit. Paris.

Ibid. 15. 16. Zon. p. 134. B. C. edit. Paris.

Ibid. 17. Cont. p. 24. C. Cedr. p. 494. C. edit. Paris.

Ibid. 18. Zon. p. 134. C. edit. Paris.

Ibid. 20. *τόλμα*] Ita sine art. *ῆς*, qui videtur absorptus a praec. *μή.* Sic paulo ante *ἄν* excidisse videtur propter praec. *παρέδηγεν.*

Ibid. 22. *ἐναντομ.* i. e. *in unum currentes, euntes.* Reinesius. Cont. p. 24. C. edit. Paris. *εἰσπηδήσαντες ἀθρόως.*

Cedr. p. 494. D. edit. Paris. *τὸν τοῦ κλήρου ἔπαρχον* vocat, Cont. p. 24. C. edit. Paris. *τὸν τοῦ κλήρου ἔπαρχον.*

Pag. 25, 1. 2. Contin. p. 24. C. D. Cedr. p. 494. D. edit. Paris.

Ibid. 6. Cedr. p. 494. D. edit. Paris.

Ibid. 8. 9. Cont. p. 24. D. edit. Paris.

Pag. 25, 10. Cont. l. c. Cedr. p. 494. edit. Paris. in fine, ut noster fere.

Ibid. 11. Cum scriptum esset περιτυχόν, Reinesius annotavit γρ. περιτυχών.

Ibid. 12. εξαπορών] i. e. penitus desperans. Reinesius. Immo, inquam, penitus destitutus.

Ibid. 13. ὅμως] Abutitur hac particula in contrarium hic etiam, ponens pro ἀλλά.

καταφανής γενόμενος] Est soloecismus. si scribatur καταφανῆ γενόμενον, recte habet.

Ibid. 14. 15. Cont. p. 24. D. edit. Paris.

Ibid. 16. ἦς] Ita scriptum, ut referatur ad τομῆς; ut avertendum ictum non tantum crucem adhibuerit, sed et Giganteum illum hominem allocutus fuerit. habent hic vocem χάριτος et alii, sed aliter. Cont. p. 25. A. edit. Paris. ὄρω τῆς ἐνοικουσης χάριτος ἐν τῷ ναῶ, uti et Cedr. p. 495. A. edit. Paris. quasi per gratiam templo inhabitantem obsecraverit.

Ibid. 17. Mire noster haec ut pleraque. alii planius, ut Cont. p. 25. A. edit. Paris. εὐμεγέθη καὶ γιγαντιαίον. Cedr. p. 495. A. edit. Paris. ἕνα τινὰ γιγαντιαίον.

Ibid. 19. Ita scriptum, cum deberet ἀντειπόντος.

Ibid. 20. Καὶ εὐθ. — δίδασκασεν] Contin. p. 25. A. Cedr. p. 495. A. B. edit. Paris. Zon. p. 134. D. edit. Paris.

Pag. 26, 1. Κατ' αὐτήν — διαπεφ.] Cont. p. 25. in fine. Sym. Log. p. 411. B. Cedr. p. 495. B. edit. Paris.

Ibid. 2. Ita scriptum. Reinesius annotat γρ. διαπεφόνηκεν.

Ibid. 11. Ita scriptum, cum deberet εἰργάσαντο.

Contin. lib. II. init. Cedren. p. 496. C. Zonar. p. 134. D. edit. Paris.

Ibid. 14. Cont. lib. II. init. Zon. p. 135. A. Cedr. p. 495. C. Sym. Log. 411. C. D. edit. Paris.

Scriptum αὐτῶ ἐνί. Notavit Reinesius γρ. αὐτὸ ἐνί. Recte quod ad αὐτὸ attinet, pessime ἐνί. ἐνί bene habet.

Ibid. 15. Ita scriptum. Reinesius annotavit Σαββατίω. Zonar. p. 135. et Cedren. p. 395. C. edit. Paris. Συμβατίω Cont. lib. II. init.

Ibid. 17. Cedr. πρὸς τὴν πρώτην καλουμένην νῆσον. Reinesius. Et apud nostrum malle πρὸς.

Pag. 27, 2. Ita et Continuator Const. Porphy. p. 18. B. V. 69 edit. Paris. negat profiteri voluisse fidem. Sym. autem Log. p. 402. B. edit. Paris. professum dicit, uti et Georgius Monachus initio.

Ibid. 8. Cont. p. 20. B. C. edit. Paris.

Ibid. 10. Cont. l. c. Sym. Log. p. 403. D. Georg. Mon. p. 501. B. edit. Paris.

Pag. 27, 12. χρόνους pro annis, quod inconsiderate negat Ritterhusius notis ad Pythagoram Malchi p. 22. *Reinesius*. Sic Eustathius de Iamen. lib. 6. p. 126. edit. Paris. Vide et Notas ad Lex. Gr. Suidas Γάτος, μετὰ δύο χρόνους ἐκαστὴς τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως etc. *Olearius* aut *Bosius*. Sed haec protrita, et nihil notius.

Ibid. 13. Saulis exemplum, ut noster quidem ponit, parum huc quadrat. explicatius et aptius id ponit Georg. Monachus initio.

Ibid. 15. Inepta haec et intempestiva est parenthesis de conditu Byzantii, ut aliae plures in sequentibus. Fortasse ex margine. Cum interim non alienae videantur ab Auctoris huius ingenio. Est autem in hac ambiguitas. Nam potest claudi etiam post *multi*. Atque hoc pacto philosophos etiam et rhetoras accersivisset. Ceterum in Graeco nullibi sunt posita signa parenthesis eos.

Ibid. 19. Cont. p. 21. A. edit. Paris.

Ibid. 21. ὄν — φιλοσοφον.] Cedren. p. 490. D. edit. Paris.

Ibid. 22. Zon. p. 131. edit. Paris. in fine, seq.

Pag. 28, 2. ὡς δῆθ. — τὰ ἐκ. θρησκευέμ.] Planius haec Continuator Const. Porph. p. 19. D. et 20. A. B. edit. Paris.

Ibid. 6. Λοιμοί τε — π. χρόν. διήκκ.] Sym. Log. p. 404. B. edit. Paris.

Ibid. 11. καὶ τούτοις] Mallem καὶ τούτων.

ἐγγρονίζων] Ita scriptum. puto auctorem scripsisse ἐγγρονίζων.

Ibid. 13. ἀλλὰ καὶ — οὐκ ἔληγεν. Cont. p. 19. B.

εἶτι.] Ita scriptum. puto εἶς τι.

Ibid. 17. Ita scriptum. *Bosius* descripserat εὐπεράτατον, quod nihil est. Quare *Reinesius* annotavit in eius marg. γρ. εὐπορώτατον. Quod cum contrarium sensum praebeat eorum quae debet dicere auctor, uti et Ms. lectio, tanto peius est, quia temere et frustra fit mutatio. Nihil mutandum. sensus bonus, ut in versione.

Ibid. 19. Loquitur inepte et imperfecte. hoc vult, Leonis parentes cum essent partim Assyrii partim Armenii, suos parentes interfecisse etc.

Ibid. 20. γρ. ἀναφύεις ἀντὶ τῶν ἰδίων vel ἐπὶ τῶν ἰδ. *Reinesius*. Plane et intempestivas et ineptae coniecturae in loco sano.

δὲ — αὐτούς τε μαιφονησ.] Cont. imit. lib. I. Georg. Mon. p. 502. 503. edit. Paris.

caede se contaminaverant. Nam parentes suos occiderant.

Ibid. 21. χρόνοις] Ita scriptum. mallem ὄροις.

Ibid. 22. Sym. Log. p. 402. A. edit. Paris.

Pag. 29, 1. Parenthesis eiusdem farinae cum superiore de Byzantio.

Nota *Reinesii*. Armenum quendam urbe Thessalia oriundum cum Iasone ad Colchos navigasse tradit Strabo lib. XI. Sed ab eo Armeniam denominatam incogitanter scribit auctor. ita tamen et alii quos tunc nondum potuit Reinesius videre. Meus Chronogr. Graecus Ms. genus Leonis Armeni a posteris filiorum Sennacherio qui interempto patre in terram Ararat vel in Harmini i. e. in montana Minyadis profugerant. de quibus 4. Reg. 19. 37. — (duae aut tres voces detritae legi nequeunt.)

Ibid. 3. Ita scriptum. Reinesius tamen γρ. *ἐπικεκράτηκει*. praeter necessitatem.

Pag. 30, 1. Sym. Log. p. 113. edit. Paris. habet *ἔτιδ*. Georg. Mon. *ἔτις*. p. 510. edit. Paris.

καρ' ἐλάδα — *μη' τούτ. ἀναστ.*] Contin. lib. II. init. Cedr. p. 495. D. edit. Paris.

Ibid. 4. Debuit dicere *παραινχόντες*.

Ibid. 7. i. e. qui erat *λογοθέτης τοῦ δρόμου*.

Ibid. 10. Cont. p. 27. A. Cedr. p. 495. D. edit. Paris. in fine *πρὸς τὸν μέγαν τῆς ἀγίας σοφίας ναόν*.

Pag. 31, 2. Cont. p. 30. A. edit. Paris. Cedr. l. c.

Ibid. 3. *praesagiis*] Ut monachi illius in Philomelio, de quo init. lib. I.

Ibid. 4. Cont. p. 30. A. edit. Paris. *τὴν τοῦ Ἀθιγγάνου μάντιως φωνήν*. Vid. p. 135. C. D. Cont. Theophanis p. 29. A. edit. Paris. *τῶν Ἀθιγγάνων τρεῖς γνωστός καὶ οὐκείος τῷ στρατηγῷ* etc. Ineptissime loquitur et intricate, quasi Athingano alicui praedictum fuerit a vate quodam; cum vates fuerit Athinganus et praedixerit praefecto, ut constat ex iis quos adduxi. solet autem res etiam leves tenuesque mire involvere verbis insolentibus et eorum structurā, ut scilicet lectōres *magis admirentur aduentque, inverseis quae sub verbis latitantia cernunt*.

τῷ] Ita scriptam, cum deberet potius *τό*.

Ibid. 5. Ita scriptam sine augmento. lego *στρατηλάτην*.

Ibid. 7. Cedr. p. 497. A. B. edit. Paris.

Ibid. 12. Cont. p. 29. A. B. Cedr. p. 497. B. edit. Paris.

Ibid. 18. Cont. p. 29. B. Cedr. p. 497. B. edit. Paris.

Ibid. 20. Cont. p. 29. B. Cedr. p. 497. B. C. Zon. p. 135. D. edit. Paris., qui tantum de Michaele loquitur.

Pag. 32, 1. Cont. p. 33. D. Zon. p. 136. C. Cedr. p. 499. B. p. 500. A. Georg. Mon. p. 511. A. edit. Paris.

Ibid. 3. Cont. p. 33. D. Cedr. p. 500. A. edit. Paris.

Ibid. 4. Cont. p. 33. D. Cedr. p. 500. A. edit. Paris.

Ita scriptum. potius *διαπαντός*.

Ibid. 6. Cont. p. 27. C. et praecipue 34. A. Cedr. p. 496. B. et praecipue 500. B. Zon. p. 135. C. edit. Paris.

- Pag. 32, 7. Cont. p. 84. A. Cedr. p. 500. B. edit. Paris.
 Ibid. 9. Cont. p. 34. A. Cedr. p. 500. B. edit. Paris.
 Ibid. 10. καὶ τῶν β. — τ. κ. πενήρ.] Cont. p. 32. in fine
 et praecipue 34. B. Cedr. p. 499. B. et 500. B. Zon. p. 136. D.
 edit. Paris.
 Ibid. 12. Cont. p. 34. B. Cedr. p. 500. C. edit. Paris.
 Ibid. 15. Cont. p. 34. D. Cedr. p. 500. D. edit. Paris.
 Ibid. 22. 28. Cont. p. 34. D. Cedr. p. 500. D. Zon. p. 137. A.
 edit. Paris.
 Pag. 33, 3. ὡς — κ. γ. καταλήτ.] Cont. p. 35. A. Cedr.
 p. 500. in fine. Zon. p. 136. C. edit. Paris.
 Ibid. 5. 6. Loquitur perverse.
 Ibid. 7. Cedr. p. 501. A. edit. Paris.
 Ibid. 10. Cont. p. 35. A. B. edit. Paris. *συμπαχλιν*.
 Ibid. 12. ἀνάδ. — Α. Ἰώβ] Cont. p. 35. C., ubi *Ἰακώβ*
 pro Ἰώβ, Cedr. p. 501. B., ubi Ἰώβ. Zon. p. 136. D. edit. Paris.
 ubi Ἰώβ.
 Ibid. 13. *Αγαρ*. — *Αρμενίαν*] Cont. p. 35. C. Cedr. p.
 501. B. edit. Paris.
 Ibid. 18. Cedr. p. 501. B. edit. Paris.
 Ibid. 19. Contin. p. 36. C. et 37. edit. Paris. plene et co-
 piose.
 Ibid. 20. Ita scriptum. fort. ὑπὸ χεῖρα aut ἀπὸ χεῖρός.
 Contin. p. 37. C. p. 38. B. Cedren. p. 503. B. C. D. Zonar.
 p. 137. C.
 Ibid. 21. Cont. p. 38. B. Cedr. p. 502. D. edit. Paris.
 Pag. 34, 2. Cont. p. 38. A. Cedr. p. 503. A. et 505. Zon.
 p. 138. A. edit. Paris.
 Ibid. 3. Cont. p. 28. edit. Paris.
 Ibid. 5. Zon. p. 137. D. edit. Paris.
 Ibid. 7. Sym. Log. p. 412. D. edit. Paris. Sed tempestate
 dispersam dicit classem Cont. p. 38. C. edit. Paris. ignem autem
 adhibuisse Thomam, uti et Cedr. p. 503. C. et 504. B. edit. Paris.
 V. 70 Post amissam primam classem, altera combusta *σχευαστῶ πυρῆ*.
 Cedr. p. 505. A. Zon. p. 138. A. edit. Paris. ubi *ὄρη πυρῆ*.
 [ὁ βασιλικὸς πυρφόρος στρατός Cont. p. 40. D.]
 Ibid. 9. Ita scriptum. lego *ἀνευρεθείσης*. Quamvis vix
 dubitem auctorem scripsisse *ἀναιρεθείσης*, ut fatali quadam per-
 versitate contrarium eius quod vult dixerit, nempe scientiam
 illam dudum deperditam tunc sublata fuisse et abolitam; quod
 non potuit velle dixisse, cum per illum ignem combustae tunc
 fuerint naves hostiles. — Expressi *ἀνευρεθείσης*, cum id vo-
 luisse videatur ponere auctor necessario. Videtur autem haec
 tradere contra historiae fidem. nam ignis iste bellicus, qui Grae-
 cus dicitur, praeparatus ab isto Callinico fuit sub Constantino
 Pogonato, nempe sesquiseculo ante Michaellem istam. Videatur

Zonaras lib. XIV. num. 20. videtur autem cognitus fuisse etiam ante ipsum Const. Pogon. itidem non multo minus quam ante seculum aliud, nempe sub Iustiniano, aut etiam ante eum: nam memini me de igne illo legere apud Malelam.

Pag. 34, 11. *παρησιασάμενος*] Hoc verbo hic vix opus erat. Sed mirum quod Cedr. p. 502. B. edit. Paris. eodem verbo utitur *σέσει* in re ex parte simili, nempe de Gregorio, qui ad Thomam transierat, cum Michaellem *audacius loquendo* offendisset. Et suspicari licet utrumque eundem auctorem legisse, nostrumque oblivione quadam confuse cogitasse.

Ibid. 14. Negligit transitiones et connexiones hic auctor saepe.

Ibid. 16. De hoc cometa videor ad eundem modum legisse scriptum in Tomo illo ubi Theophanes habetur. [in Leonis gramm. chronographia p. 446. B.]

Ibid. 19. Graeca vere sunt portentosa, uti et mox de Thoma monstrose loquitur.

Ibid. 20. Consideretur autem iudicium et memoria hominis, qui cum dixisset cometam portendisse rebellionem Thomae mago [?] illo enarrato, portendisse ait Acephalorum haeresin ad Thomam. Ita in fine lib. I. cum dixisset Leonem contra percussores se defendisse catena thuribuli aut secundum alios signo crucis, mox affirmat eum concisum fuisse crucis signum templum, oblitus catenas suas.

Pag. 35, 1. Graeca sunt intolerabilia. Videtur autem hic etiam contrarium eius quod volebat dixisse, et *κεκτημένων* posuisse passive, ut sit, *quos ipse habuit*.

Ibid. 3. *cuius*] Id sonat *οὗ*. sed lingua corrupta potest etiam pro *eius* sumi.

Cedr. p. 505. A. B. edit. Paris.

Ibid. 5. Tantum de Olbiano et Catacyla dictum, quod sciam.

Ibid. 7. Cont. p. 32. in fine et p. seq. Cedr. p. 499. D. edit. Paris.

Ibid. 8. Cont. p. 33. D. Zon. p. 136. D. ubi barbarus ut supra. Sed Sym. Log. p. 412. D. edit. Paris. *Ρωμαίος γὰρ ἦν καὶ ἀφανής*.

μουλτίαν] *Α μούλτος*, tumultus.

Ibid. 15. Cedr. p. 499. C. Cont. p. 33. A. edit. Paris.

Ibid. 16. Sym. Log. p. 412. D. Georg. Mon. p. 511. A. edit. Paris. Sed Cont. p. 33. A. *πρὸς τοὺς ἐξ Ἀγαρ*, et Cedr. p. 499. C. edit. Paris. *πρὸς Ἀγαρηνοὺς*.

Ibid. 18. Cont. p. 33. A. Cedr. p. 499. C. edit. Paris.

Ibid. 19. Cont. p. 33. B. Cedr. p. 499. D. Zon. p. 136. edit. Paris. in fine. Sym. Log. p. 412. Georg. Mon. p. 511. A. edit. Paris.

Ibid. 20. *Οὗτος δὲ — βασ. ἔστω.*] Nempe Constantinus

Cont. p. 33. B. Cedr. p. 499. D. edit. Paris.

Pag. 86, 2. Cont. p. 88. B. Cedr. p. 499. D. edit. Paris.
 Ibid. 6. Cont. p. 88. B. Zon. p. 137. A. edit. Paris.
 Ibid. 7. Cont. p. 88. C. edit. Paris.
 Ibid. 13. Cont. p. 88. C. Cedr. p. 501. C. edit. Paris.
 Ibid. 18. Cedr. p. 501. C. edit. Paris. ubi *ἀδείας τυχάν*.
 Ibid. 21. Cont. p. 88. D. Zon. p. 136. C. Cedr. p. 499.
 500. A. edit. Paris.

Pag. 87, 2. Alii addunt etiam imperatoriam classem, ut Cedr. p. 501. C. et Zon. p. 187. et Cont. p. 85. edit. Paris. in fine, ubi apud istum τοῦ θεματικοῦ.

Ibid. 3. Cont. p. 85. edit. Paris. in fine.

Ibid. 5. Cedr. p. 501. C. edit. Paris.

Non apparet quo respiciat αὐτόν.

Cont. p. 86. A. edit. Paris.

Ibid. 7. Cont. p. 86. A. Cedr. p. 501. D. edit. Paris.

Ibid. 9. δαιμόνων δὲ — Θρ. κατηκόους αὐτῶ] Cont. p. 86. B. C. Cedr. p. 501. D. edit. Paris.

Ibid. 16. ψευδωνύμῳ] Et hic contrarium eius quod vult dicit: nam non pater, sed filius adoptivus fuit ψευδώνυμος.

Ibid. 21. Cum ponat δὲ, sequentia ei non accomodat.

Καίτοι τοῦ βασι. — β. πίστει λαβ.] Cont. p. 86. C. D. Cedr. p. 502. A. edit. Paris.

Ibid. 22. Ita scriptum per ei. oportebat περιήγγειλεν aut περιηγγέλη, ac tunc φήμη.

Pag. 88, 8. Cont. p. 86. D. Cedr. p. 502. A. edit. Paris.

Ibid. 5. πρὸς τὴν π. ὑπ. — πολ. ταῖς ναυσί.] Cont. p. 86. D. Cedr. p. 502. A. B. edit. Paris.

Ibid. 8. βραχὺν χρόνον] Ita recte Ms. tamen nescio quis in margine Bosiani apogr. annotavit leg. χρόνων.

Ibid. 9. Alieno haec loco de igne.

Ibid. 10. Cont. p. 86. D. p. 87. A. Cedr. p. 502. D. Zon. p. 137. B. edit. Paris.

Ibid. 12. Γρηγόριον — μυσρ. ἀνδρῶν] Cont. p. 87. A. B. Cedr. p. 502. B. C. edit. Paris.

Ibid. 16. 17. Cont. p. 87. B. C. Cedr. p. 502. C. edit. Paris.

Ibid. 18. κατ' αὐτόν] Aut excidit τὸν καιρὸν sive χρόνον, aut subintelligendum, aut legendum αὐτό.

Ibid. 19. Requiretur συναελθόντων: sed pro hoc illud posuisse videtur ipse auctor, aliorum etiam exemplo, qui talem syntaxin ἀσύστατον fecere.

Ibid. 20. Cont. p. 87. B. ita: ἐν τῷ πρὸς Βλαχίταις κόλπῳ, uti Cedr. p. 502. C. edit. Paris.

Ibid. 21. Cont. p. 87. C. edit. Paris.

Pag. 89, 1. ἐπίσταται] Non aliter scriptum, cum deberet ἐπίσταται.

Pag. 39, 1. ἐπὶ δ. τ. παρ. — φανόσητα τάξ. ἀληθ.] Cont. p. 37. C. D. Cedr. p. 502. D. Zon. p. 137. B. edit. Paris.

Ibid. 4. φανόσητα] Non aliter scriptum.

Ibid. 5. Absurde, quasi aliquis ex temulentia Indus fieret. Itaque transposui. Si legatur δοκεῖ pro δοκεῖν, erit: turpi facie ex vinolentia ut videtur, ab India oriunda, sed tunc sequens Infinitivus in participium mutandus.

Ibid. 8. ἐπεὶ δ. τ. ἔλπ. — οἰκοῦντας βοόσπ.] Cont. p. 37. D. Cedr. p. 502. D. Zon. p. 137. B. C. edit. Paris.

Ibid. 9. τῶν] Ita scriptum. debebat potius τὸν aut τὸν τῶν, ut Cont. p. 37. D. ἔνθα δὴ καὶ τὸ τῶν σεβασμίων ἀναγγύων τέμμενος, uti et Cedr. p. 502. D. et Zon. p. 137. C. edit. Paris.

Ibid. 11. βοόσπορον] Ita omnino per duplex omicron.

μετὰ] Ita scriptum, cum debuisset potius κατά.

Ibid. 10. 11. I. e. bellum conflatur, molitur, quasi nunc id faciat, nec dudum fecerit. Itaque posui *instaurat*. Nam iste saepe nescit quid loquatur.

Ibid. 14. ὄθεν δ. κ. ὁ βασ. — σημεῖον πῆγγυσι] Cont. p. 38. A. Cedr. p. 503. A. B. edit. Paris.

Ibid. 16. Cont. p. 38. edit. Paris. Cedr. l. c.

Ibid. 21. Cont. p. 38. D.

Pag. 40, 1. Cont. p. 39. A. edit. Paris.

Ibid. 2. 3. Cont. p. 38. C. Cedr. p. 503. 504. B. edit. Paris. Eadem plus semel narrat et diversa confundit hic et in antecedentibus et sequentibus, sine connexionibus et transitionibus.

Forte κυκλῶν, aut δὲ ante πνεύσαντι.

Ibid. 7. ἤδη δὲ τοῦ ἡλ. — κατασ. τὸ τ. ολόμνος] i. e. ἤδη δὲ τοῦ ἔαρος ἐπιλαμποντος, ut Cont. p. 39. B. et Cedr. p. 503. D. Zon. p. 137. C. edit. Paris. i. e. vere aut aestate ineunte. Sed considerentur transitiones et connexiones hominis.

Ibid. 9. Cont. p. 39. B. edit. Paris. κατ' ἐκείνο γοῦν πάλιν ἦμι τὸ μέρος — ἢ καὶ πρότερον, τὸν κόλπον τῶν βλαχεργῶν.

Ibid. 13. Cont. p. 39. B. C. Cedr. p. 504. A. edit. Paris.

Ibid. 14. οὐ πείθει — κατά κρ. νικῆ] Cont. p. 39. C. D. Cedr. p. 504. A. Zon. p. 137. D. edit. Paris.

Ibid. 16. Cedren. p. 504. B. edit. Paris. Zon. p. 137. D. edit. Paris.

Ibid. 18. Cont. p. 39. edit. Paris. in fine.

Ibid. 19. Cont. p. 39. D. Cedr. p. 504. B. edit. Paris.

Ibid. 20. Cont. p. 40. A. Cedr. p. 504. B. C. edit. Paris.

Ibid. 22. Ita scriptum. Alias dicunt κατά νότου, et ita Cont. p. 40. A. in hac re. Nec non Cedr. p. 504. C. edit. Paris.

Cont. p. 40. C. Cedr. p. 504. D. edit. Paris.

Pag. 41, 4. κλαστοῖς] Scil. ἐπιστέλλων, ut Cont. p. 40. C. et Cedr. p. 504. D.

Ibid. 5. Zon. p. 138. A. edit. Paris.

- Pag. 41, 6. Cont. p. 40. C. Cedr. p. 504. D. edit. Paris.
 δὴ τὰ] Ita scriptum, cum oporteret τὰ σιταγωγὰ πλοῖα αὐτὰ
 τὰ πλοῖα τὰ σιταγωγὰ.
- V. 71 Ibid. 8. Zon. p. 138. A. edit. Paris. κατὰ τὰς Βυβλίδας.
 Cedr. p. 504. D. ubi τῶ χωρίῳ τῶν Βυβλίδων προσορμίζεται. Cont.
 p. 40. D. edit. Paris. τῶ τῶν Βυβλίδων κατὰ Θράκην λιμένι προσορ-
 μίζονται. debet autem apud nostrum subaudiri αἱ ναῦς αὐτῶν ἢ νῆες,
 per synonymiam a superiore πλοῖα, propter αὐτὰι: alias est so-
 loecismus.
- Ibid. 10. Cont. p. 40. C. et Cedr. p. 504. edit. Paris. in fin.
 Ibid. 11. Ita scriptum, cum oporteret προσβάλλειν αὐτὸν
 προσβαλεῖν. factum id et lib. I. alicubi.
- Ibid. 12. Cont. p. 40. D. edit. Paris.
 Ibid. 14. ὀλοκαυτοῦσιν] Scil. τῶ σκεναστοῦ πυρὶ, Cedr. p.
 505. A. edit. Paris. sive ὑγρῶ πυρὶ Zon. p. 138. A. edit. Paris.
- Ibid. 17. Ακ. δὲ Μορδ. — αἰτεῖται αὐτῶ] Cont. p. 41. A.
 Cedr. p. 505. B. Zon. p. 138. B. edit. Paris. Solus Georg. Mon.
 ipsum Michaelem auxilia Bulgarorum petiisse p. 513. B. Perverse
 nunc etiam loquitur, αἰτεῖται συμμαχεῖν αὐτῶ, petit ut ei auxi-
 liaris fiat. Illum dicit petiisse, qui ipse ultro offerebat.
- Ibid. 20. Cont. p. 41. B. Cedr. p. 505. C. Zon. p. 138. B.
 edit. Paris.
- Ibid. 21. 22. Cont. p. 41. B. Cedr. p. 505. C. edit. Paris.
 Pag. 42, 6. Cont. p. 41. B. C. itidem κατὰ τὸν Κηδοῦκτον
 χῶρον οὕτω καλούμενον. et ita Cedr. etiam p. 505. edit. Paris. ubi
 in versione Cedoctus. Zon. p. 138. B. edit. Paris. κατὰ τὰ Κη-
 δοῦκτον, ubi itidem versio Cedoctus.
- Ibid. 9. ὄθεν — β. προσχωρεῖ] Cont. p. 43. A. edit. Paris.
 Ibid. 10. Cont. p. 41. D. Cedr. p. 505. D. Zon. p. 138. B.
 edit. Paris.
- Ibid. 12. Cont. p. 41. D. ἠτῆται λοχυρῶς. Cedr. p. 505.
 edit. Paris. in fine et p. seq. init. ubi ἠτῆται κατὰ κράτος.
- Ibid. 13. cremantur] In Graeco est πυρπολοῦνται, quod
 apud eos qui serio loquuntur, de agris et regionibus igne vastan-
 dis solet usurpari. Sed nec crematos aut combustos fuisse victos
 verosimile est: aliud fortasse voluit dicere.
- Ibid. 14. οἱ δὲ π. — τ. ξ. ὑποστρέφουσιν] Cont. p. 42. A.
 Cedr. p. 506. A. Zon. p. 138. C. edit. Paris.
- Ibid. 18. Cont. p. 43. B. κατὰ τι πεδίον, Διάβασιν οὕτω
 καλούμενον, ut et Cedr. p. 506. B. edit. Paris.
- Aut καὶ delendum, aut aliquod participium, ut ἀγαγῶν aut
 simile, excidit.
- Ibid. 20. Zon. p. 138. C. edit. Paris.
 Ibid. 22. 23. Cont. p. 42. B. Zon. p. 138. C. edit. Paris.
 Pag. 43, 1. Zon. p. 138. D. edit. Paris.

Pag. 43, 1. Cont. p. 42. B. C. et Cedr. p. 506. B. edit. Paris. ubi ἀξιόλογον συστήσας στρατόν. Sed noster suo more hic etiam contrarium dicit eius quod videtur voluisse: nam debuisset fortasse οὐκ εὐαρίθμητον dicere. Cedr. p. 505. D. coniungit οὐκ εὐαρίθμητον πλείστον et ἀξιόλογον, non de hac re tamen. Etiam σχεδιάζειν incommode adhibuit, quasi subito, ex tempore atque tumultuarie id fecisset.

Ibid. 5. Cont. p. 43. C.

σημασίξ. — οἷός τε γεγονώς] Cont. p. 43. C. Cedr. p. 506. C. edit. Paris.

Ibid. 10. Cont. p. 43. A. ubi Ἀδριανούπολιν, Cedr. p. 506. in fine. Zon. p. 138. D. ubi Ἀδριανούπολιν. ut et apud Cedr. Georg. Mon. p. 513. A. edit. Paris. ubi Ἀδριανούπολιν.

Ibid. 11. 12. Cont. p. 43. B. Cedr. p. 507. A. edit. Paris.

Ibid. 15. Ita scriptum, mallet *διήθρει*, cum *videret*. Illud autem potest utcumque significare *articulatim quasi separaret*. sed tale quid minus huc quadrat.

Ibid. 16. ἐπάνθανον] Ita omnino scriptum.

Ibid. 17. ὁ δὲ βασ. — τοῦ τυρ. διέγνω] Cont. p. 43. B. Cedr. p. 507. A. Zon. p. 138. D. edit. Paris.

Ibid. 18. Quasi hoc melius sit quam longa fame necari. λιμῶ δ' οἰκιστον θανέειν inquit Homerus, et res ipsa clamat. Altera ratio, quam et alii afferunt, est egregia, ne hostes in nostram perniciem erudiamus.

Ibid. 22. ὡστε πρώτον — τῆς πόλεως] Cont. p. 43. C. Cedr. p. 507. A. B. edit. Paris.

Pag. 44, 2. τήν] Ita scriptum, non τόν.

Ibid. 4. Cont. p. 43. D. Cedr. p. 507. B. edit. Paris.

καὶ τέλ. — ἀνωμ. τῷ βασιλεῖ] Cont. p. 43. C. D. edit. Paris.

Ibid. 7. Ita scriptum. Alias tali occasione usitatum in genit. ut κατὰ τοῦ ἰδάφους.

Ibid. 8. καὶ συγγνώμης] Connexiones languidae vix sensibiles.

Ἀναστ. τῷ ψευδ. — ἐπιελ. κόλλισματος] Cont. p. 43. D. Cedr. p. 506. edit. Paris.

Ibid. 9. Cedr. p. 507. B. Cont. p. 43. A. edit. Paris.

Ibid. 10. Non apparet quid sibi velit ἐν αὐτοῖς.

Ibid. 12. Cont. p. 43. D. Cedr. p. 507. C. edit. Paris.

Ibid. 13. Zon. p. 138. D. edit. Paris.

Scriptum ὑποσχόμενος vitiose. Iste autem nominativus et antecedentes duo pro genitivis, constructione absoluta. Ut bis in superioribus.

Ibid. 14. Zon. p. 138. D. edit. Paris.

Ibid. 15. Cedr. p. 507. Zon. p. 138. D. Georg. Mon. p. 513. B. edit. Paris.

Pag. 44, 16. Cont. p. 44. A. edit. Paris. ἐπὶ ὄνου pro ἐπὶ κοντοῦ. Cedr. etiam ὄνω ἐπικαθίσας, p. 507. C. Zon. item p. 138. D. ὄνω ἐπιβιβάσας. Nec tamen κοντοῦ in ὄνω mutandum puto. Nam et Sym. Log. p. 413. A. edit. Paris. ἀκρωτηριάσας τε αὐτὸν χεῖρας καὶ πόδας, εἶτα καὶ ἀνασκολοπίσας παλο ἀφίγειν, et ita etiam Georg. Mon. p. 513. C. edit. Paris.

Ibid. 17. 18. Cont. p. 44. A. iisdem fere verbis. Cedr. etiam p. 507. C. Zon. p. 138. D. edit. Paris.

Ibid. 21. Cont. et Cedr. l. c. Zon. p. 139. edit. Paris. lin. prima.

Ibid. 22. Cont. p. 44. A. Zon. p. 139. A. Cedr. p. 507. D. edit. Paris.

Pag. 45, 1. Cont. p. 44. B. Cedr. p. 507. D. edit. Paris.

Ibid. 2. Cont. p. 44. D. Zon. p. 139. A. ubi Βιζύης. Cedr. p. 507. B. D. ubi itidem Βιζύης, uti et p. 506. edit. Paris. in fine.

Ibid. 4. Cedr. p. 508. edit. Paris. initio.

Ibid. 6. Cont. p. 44. in fine. Zon. p. 139. A. Cedr. p. 508. A. edit. Paris.

Ibid. 8. Posuit auctor ἦν pro ταύτην.

Ibid. 11. Cont. p. 45. A. Zon. p. 139. B. Cedr. p. 508. A. edit. Paris.

Ibid. 13. Homo mirificus. Id quidem vel sutores coniectura assequi poterunt, si hostis intraverit obsessam urbem, urbanos victos videri.

Ἡράκλεια — ἐπιτελ. ἀμίλλησεν] Cont. p. 45. A. Zon. p. 139. B. Cedr. p. 508. B. edit. Paris.

Ibid. 21. οὐδὲν ἀνήκ. — τὰς χεῖρ. λέναι] Cont. p. 45. A. B. Zon. p. 139. B. Cedr. p. 508. B. edit. Paris.

Pag. 46, 3. ἐπὶ χρόνω — περικαμπ. ναυοί] Cont. p. 46. B. C. Zon. p. 139. B. C. D. Cedr. p. 508. edit. Paris.

Ibid. 7. Καὶ πρὸς — καὶ εὐσπλ. στ. εὐτρέπ.] Zon. p. 139. C. Cedr. p. 508. D. edit. Paris.

Est dux Agarenorum Hispanorum, qui et *Ἀπόγαψ*. Syllaba illa terminalis additur ad distinguendos casus, ut in aliis. *Ἀπόγαψ* apud Cont. p. 46. D. et Cedr. p. 508. D. apud Sym. Log. p. 413. B. edit. Paris. vocatur *Ἀπόγατ*, apud Zon. p. 139. D. *Ἀγαψ*.

Ibid. 11. ταύτην — τ. γ. ἐκαλινόστησεν] Cont. p. 47. A. edit. Paris.

Ibid. 14. Cont. p. 47. edit. Paris.

Ibid. 15. Cont. p. 47. B. edit. Paris. τῷ ἀκρωτηρίῳ τῷ Χάρακι καλουμένῳ. et Cedr. p. 509. B. Sym. Log. p. 413. B. edit. Paris.

Ibid. 17. Legendum esset *καταλίκοισιν* per simplex *ι* in antepenultima, propter sequens *προσχωρήσειαν*. Sed tales emendationes in accuratis et puris scriptoribus habent locum.

Pag. 46, 17. *Οἱ δὲ πάντες — καὶ ὅλι. ἐπιτροπὸλ.]* Cont. p. 47. B. C. Cedr. p. 509. C. edit. Paris.

Sym. Log. p. 418. B. edit. Paris. haec ita: *ὄρισας τὸν ὑπ' αὐτὸν λαὸν καταλιπεῖν τὰς ναῦς αὐτῶν καὶ τὴν χώραν ληΐσθαι. τοῦ δὲ στρατοῦ πρὸς τὴν τοιαύτην ἐγχείρησιν ἀποκινήσαντος.*

Ibid. 19. *ταύταις]* Scil. *ταῖς ναυσί.*

Ibid. 22. Sym. Log. p. 413. C. edit. Paris. iisdem fere verbis, ubi etiam recte *ἀπορρώξ.* Cont. p. 47. C. edit. Paris. V. 72

Pag. 47, 2. *ἐν ᾧ — ἀπορρώξ]* Cont. p. 47. A. ita: *γῆ οὐκ ἄλλη ἢ ἡ ῥέουσα μέλι καὶ γάλα.* Zon. p. 139. D. Cedr. p. 509. B. edit. Paris.

Ibid. 3. *Οἱ δὲ — δεῦρο χάραξ προσονομ.]* Cont. p. 47. C. D. Cedr. p. 509. D. et iisdem quibus noster verbis Sym. Log. p. 418. C. Zon. p. 139. D. edit. Paris.

Ibid. 7. Apud Sym. Log. l. c. male *καὶ σκάλωψ πυκνὸς χάρακα περιέθεντο.*

Ibid. 8. Sym. Log. l. c. habet hic *ὄχυράρατα.*

Ibid. 9. Cont. p. 47. D. edit. Paris. ubi *Χάνδαξ.* Sed nostro Chandax alius locus. Continuatori etiam mox: quare ibi priore loco legendum videtur *Χάραξ.* apud Sym. Log. l. c. recte *Χάραξ,* et Cedr. p. 509. C. edit. Paris.

Ibid. 10. *μονάστης — ἀκολουθ. μοι]* Cont. p. 48. C. Cedr. p. 510. B. edit. Paris. etiam iisdem verbis cum nostro Sym. Log. p. 413. D. edit. Paris.

Ibid. 14. Sym. Log. p. 413. D. edit. Paris. iisdem verbis.

Ibid. 16. Cont. p. 48. C. edit. Paris. *καὶ ἡγεμῶν αὐτῆς ὁ Ἀπόχαψ ἐγεγόνει.*

Sym. Log. nostri fere verbis, nisi quod pro 29 habet 100 [immo 90]. quasi tunc etiam tot fuissent, ut olim cum essent ditissima regna. nugatur, quasi tunc etiam tam potens fuerit, ut Homeri tempore.

Ibid. 17. Incondite et imperfecte loquitur. Cont. p. 48. D. edit. Paris. clarius: *μῖαξ ἔκτοτε μόνης παραμεινάσης ἀναλώτου καὶ ἀπαθοῦς, καὶ λόγῳ μὲν ὑπαταγείσης, τῇ ἑαυτῶν δὲ ἴθιμα καὶ τὸν χρυσιανισμὸν φυλαττούσης ἀλώβητον.*

Ibid. 18. Scriptum vitiose *μηνάσης.*

Hoc explicat Sym. Log. p. 413. edit. Paris. *ὃς μέχρι τοῦ νῦν ὑπολόγοισι πέκληνται.*

ταύτη] Ita scriptum, non *ταύτην.*

Ibid. 19. *ἐκόντων]* Pro hoc *συγκεχωρημένων* Sym. Log. Per suum *ἐκόντων* non exprimit quod videtur voluisse. Itaque dividendum fuit quod voluerit. Nempe videntur se sponte dedisse, ea conditions ut liberum habeant exercitium religionis.

Ibid. 20. *Illorum]* In Graeco *ᾧν*, i. e. *quorum*, quae est transitio et connexio, quales istius hominis solent esse, obscura.

Haec autem monent ceteri ordiantes rebellionem Thomae, quos ibi annotavi in Graeco.

Pag. 47, 21. De his Apochapsidis posteris et iis quae dicit usque ad mentionem Cyrilli Gortynae Ep. nihil adhuc inveni.

Pag. 48, 4. Potius ϕ . valde negligens fuit circa \omicron et ω hic librarius.

Ita scriptum, forte pro *τεσσαράπηχης* cubitorum.

Ibid. 7. *ἐν ταύτῃ — χρῶμα τοῦ αἵματος*] Cont. p. 48. D. Sym. Log. p. 414. C. Zon. p. 139. edit. Paris. in fine, paucis. Cedr. p. 510. C. edit. Paris. paucis.

Ibid. 14. *ἑβδομάς*] Cont. p. 48. D. edit. Paris. *προσέτι μὴν αὐτόθι σοφοὶ καὶ τάφοι ἀνεγέρηται ἄλλων τε πολλῶν τῶν ὑπὲρ Χριστοῦ τότε μαρτυρησάντων καὶ τῶν δέκα περιωνύμων μαρτύρων.* alij de his nihil, quos viderim. *αὐτῆς* refero ad insulam.

Ibid. 16. Sym. Log. p. 414. edit. Paris. initio, iisdem fere verbis.

Ibid. 18. Zon. p. 140. C. edit. Paris. Sym. Log. l. c. ubi *τῶν Κιβυρῳαίων.* ita etiam Cont. Theophanis *Κιβυρῳαίων* p. 49. D. Cedr. p. 511. A. edit. Paris. *Κιβυρῳαίων.*

Ibid. 21. *ἀλοθρεῦσαι*] Ita scriptum per \omicron .

Cont. p. 49. in fine. Cedr. p. 511. A. edit. Paris.

Pag. 49, 2. Cont. p. 50. A. B. Cedr. p. 511. B. edit. Paris.

Ibid. 3. Zon. p. 140. C. edit. Paris.

Ibid. 4. 5. Nominativi pro genitivis absolutis.

Ibid. 7. Scriptum vitio gemino *πειθέσθαι*. Est autem verus Homeri.

Ibid. 10. 11. Cedr. p. 511. C. Cont. p. 50. C. Zon. p. 140. C. edit. Paris.

Ibid. 11. *πεφροντικότες — ἐπιείας. — κατευνασθ. — ὑπνώσαντες*] Rursus nominativi casus pro genitivis absolutis.

Ibid. 13. Sym. Log. p. 414. B. edit. Paris.

Ibid. 14. Cedr. p. 511. C. edit. Paris.

Ibid. 16. Cont. p. 50. C. Cedr. p. 511. D. Zon. p. 140. D. edit. Paris.

Ibid. 17. Cont. p. 50. D. Cedr. p. 511. C. D. edit. Paris.

Ita scriptum *λαβών*. lego *λαόν*. [immo v. Symeon Log. p. 414. B.]

Ibid. 20. Cont. p. 50. edit. Paris.

Pag. 50, 1. ϕ *τι Ωροφάς*] Ita scriptum, forte auctor scripserat *ὄρω* Attice, quo pacto *Οροφάς* vocabitur ille vir. Sed puto auctorem scripsisse *ὄρῖνι Ωροφάς*. Cont. p. 50. in fine: *ὄδ' τὸ ἐκάνυμον Ωροφάς*. Cedr. p. 511. D. *τὸ ἐκάνυμον Οροφάς*. Sym. Log. p. 414. B. [*Οροφάς*]. Zon. p. 140. D. edit. Paris. *Ωροφάς καλούμενος*.

Ibid. 3. Cont. p. 51. edit. Paris. initio.

Pag. 50, 6. *πολλὰς*] Scil. *νήσεις*, quae vox videtur excidisse. Cont. p. 51. A. edit. Paris. *τάς τε ἄλλας νήσεις* etc. Zon. p. 140. D. *ἐπὶ τὰς νήσεις*.

Ibid. 7. Cedr. p. 511. edit. Paris. in fine.

Ibid. 9. *ἦ*] Ante hanc coniunct. subauditur *μᾶλλον*, ut non raro, et apud bonos scriptores. Quemadmodum et apud Cont. p. 28. A. edit. Paris. ubi de eodem *ἀγροικίαν καὶ ἀμαθίαν — συναντιούσας ἔχων — κατάλληλα μαθήματα — διδασκόμενος — οἷς πολλάκις — ἐφαίνετο σεμννύμενός τε καὶ καλλωπιζόμενος ἢ τῷ διαδήματι*. ubi recte interpres *magis sibi placere ac gloriari videbatur*.

Ibid. 10. Cont. p. 81. A. Sym. Log. p. 412. C. edit. Paris.

Ibid. 11. 12. Cont. p. 54. C. Zon. p. 140. B. edit. Paris.

Cedr. p. 511. A. edit. Paris. *πατὴρ δὲ λέγεται Κωνσταντῖνου τοῦ βασιλέως, ὃν ἡ μήτηρ Εἰρήνη δικαίως διὰ τὰς σφετέραις ἀπετύφλωσεν ἀκολασίας*.

Ibid. 14. Cont. p. 81. B. Cedr. p. 498. C. edit. Paris. vid. eundem p. 521. D. Zon. p. 150. B. edit. Paris.

Ibid. 16. Cedr. p. 498. C. edit. Paris. *κατὰ τὴν νῆσον τοῦ Ἀρκίου*. alii aliter vocant. Cont. p. 81. C. edit. Paris. *καθ' ἣν ὁ Ἀρκίας ἐγγειτονεῖ. τὸν δὲ μακαρίτην Εὐθύμιον* etc.

Loquitur monstrose. Graeca significant *comburare*, aut potius *incendisse*, aut potius *combussisse hunc putans sive existimans*. Sed saepe aliud quam vult dicit.

Ibid. 17. Zon. p. 136. A. edit. Paris. Cont. p. 81. B. edit. Paris.

Ibid. 18. *Theophilus*] Quomodo ergo huc pertinet eius commemoratio? nempe alii ita: Euthymium per Theophilum interfecit Michael. Cont. p. 81. C. edit. Paris. *τὸν δὲ μακαρίτην Εὐθύμιον διὰ Θεοφίλου τοῦ οικείου εἰοῦ θανάτῳ παραδίδωσι, βουνεύροις τυπόμενον ἀφειδῶς*. et Cedr. p. 498. C. iisdem verbis. Vid. Zon. p. 136. A. edit. Paris.

Ibid. 19. Ita et Zon. p. 141. A. edit. Paris. — Cont. p. 52. B. edit. Paris. *μῆνας ὅκτω καὶ ἔτη — ἔννα*. et Cedr. p. 513. A. edit. Paris.

Ibid. 20. Cont. p. 52. C. edit. Paris. *τῷ δυσουρίας νοσήματι — ἐκ τῶν νεφρῶν λαβούσης τὴν ἀρχήν*. Vid. Sym. Log. p. 414. C. Georg. Mon. p. 513. D. Cedr. autem *δυσεντερίας* p. 513. A. et Zon. p. 141. A. edit. Paris.

Pag. 51. *Βασιλειῶν τριτη*] Hae duae voces non habentur in V. 73 Ms. et sequentes quatuor in margine sunt scriptae. Libri secundi titulus integer in Ms. ad cuius exemplum hunc feci etc. Ita autem facit Titulum ut in S. Cod. *βασιλειῶν α'*, 1. Regum etc.

Ibid. 1. Sym. Log. *εἰς*. p. 414. D. Georg. Mon. 63. 26. p. 513. edit. Paris. in fine.

Pag. 51, 2. Cont. lib. III. init. Cedr. p. 513. B. edit. Paris.

Cont. lib. III. init. Cedr. p. 513. C. edit. Paris. *κατὰ τὴν Μαγναύραν ἦτοι τὸ πενταπύργιον. Zon. autem p. 141. B. edit. Paris. πρὸς τὰ βασίλεια.*

σελλέντιον eilentium, concio, oratio, quia solet imperari silentium.

Ibid. 4. Cedr. p. 513. C. et Cont. p. 54. A. edit. Paris. aliis verbis, sed eodem redeuntibus. Vid. Zon. p. 141. B. C. edit. Paris.

Ibid. 9. Zon. p. 141. C. D. Cedr. p. 513. D. et Cont. p. 54. B. clarius: *εὐθύς οὖν νόμῳ τῷ πολιτικῷ χρῆσθαι τὸν ἑπαρχὸν ἀγκυλεύεται καὶ ἄγε δὴ φησιν τούτους κατ' ἄξιον ἀμειβου.*

Ibid. 10. Vid. Georg. Mon. p. 514. edit. Paris. in fine.

Pag. 52, 1. *χρῆσις*] Ita scriptum. possit etiam *χρῆσις inunctio*, quia ceteri *χριστὸν κυρίου*, ut verti. Illud est: *Cui usus imperii a Deo conceditur.*

Ibid. 5. Cont. p. 68. C. Cedr. p. 524. A. B. Zon. p. 147. C. edit. Paris. ubi *Ἀράβων.*

Ibid. 6. Cont. l. c. Cedr. p. 523. C. edit. Paris.

Ibid. 7. Cont. l. c. Zon. p. 147. C. Georg. Mon. p. 517. D. Cedr. p. 523. C. edit. Paris.

τῶν] Ita scriptum. praestaret *τόν*. Valde negligens librarius fuit circa *ο* et *ω*.

Ibid. 10. Cont. p. 68. D. Cedr. p. 523. D. Georg. Mon. p. 515. D. Zon. p. 147. D. edit. Paris.

Ibid. 12. Scriptum *ἐν τοῦ*. ita, inquam, artic. in genitivo, cum deberet *τόν* propter seq. *τούς*. alias, quia sequitur *ἐπέχρητο*, debuisset *τῷ* — postea *τοῖς* etc.

Ibid. 13. *δι' ὧν*] Ita scriptum, cum potius deberet *δι' ὧ*.

Ibid. 13. *εἰ καὶ*] Negligit connexiones.

Ibid. 19. *Κᾶν* abusive, ut saepius, quod alias efficeret ut sequens significaret *redissent*.

Pag. 53, 1. Monet de diversitate et Cont. p. 69. C. edit. Paris. exponitque uti et noster p. 138. edit. Paris. [?]

Ibid. 9. 10. Imperfecta oratio, nisi legatur *ἐδυστύχησε καὶ διανεμήθη*, aut deleatur *δὲ* post *ἐξείθιστο*.

Ibid. 12. Cont. p. 69. init. Sym. Log. p. 415. D. Cedr. p. 513. edit. Paris.

ἐν] Ita scriptum, et potest ferri. Sed mallet *ἀλλεκαλλήλοις*, ut apud Logothetam p. 415. de eadem re, *ὄθεν τοῖς ἀλλεκαλλήλοις πολέμοις τῆς βασιλικῆς σειρᾶς ἐκλιπούσης* etc.

Ibid. 14. Cont. p. 69. A. edit. Paris. ita: *Ἐξέλιπον δὲ ἐκ τῶν συνεχῶν πολέμων, καὶ τῆδε κάκεισε μετασχημασίτων ὑπὸ τῶν Ἀγαρηῶν ἱλαυνόμενοι αἱ τῆς βασιλικῆς φυλῆς. Zon. p. 147. D. edit. Paris.*

- Pag. 53, 15. Scriptum *διερύνης* una voce.
- Ibid. 16. Cont. p. 69. A. Zon. p. 147. D. edit. Paris. Loquitur incondite.
- Ibid. 17. Scriptum *βασίξ*. requiritur *βασιλικού*, quamvis *βασιλέως* excusari possit.
- Ibid. 18. Alienum hic est *τα*.
- Ibid. 19. Cedr. p. 518. D. edit. Paris.
- Ibid. 22. Ipse feci parenthesesos signa. est autem ea, quales plures, importuna.
- Cont. p. 69. A. B. edit. Paris.
- Pag. 54, 1. Inepta topographia.
- Ibid. 2. *οὐκ ἐκ τῶν — τε καὶ καταστάσεως*] Cont. p. 69. B. edit. Paris.
- Ibid. 6. Ita scriptum, aut quod magis apparet, *συνωδῆ*. requiritur autem potius *συνωδόν*.
- Ibid. 7. *ἰπειδῆ — Περσ. ἀναγκ.*] Cont. p. 69. B. Cedr. p. 524. A. edit. Paris.
- Ibid. 9. Turbate loquitur et ambigue. [Berglerus vertit *et ut subiicerentur Romanis, per legationem agere cum gentē Persica.*] potest etiam intelligi ut Persica legatio egerit de pacis foedere, ut Cont. l. c. itaque verti etiam potest: visum est hac de *causa* vel *occasione*, et ut subiicerentur Romanis, per legationem agere Persicam gentem necessario. Atque ut subiicerentur, foedera pacis solidae inierunt, etc. *ἀποστολή* erit a Persis.
- Ibid. 11. Cont. p. 70. A. edit. Paris.
- Ibid. 13. Ita sine dubio vitiose scriptum. *ἢ συναξιούτων* aut *συνεξιόντων*, ut *βασιλεῖ* sit *πρὸς βασιλέα*, quod quamvis inepte diceretur, potest tamen in hunc cadere.
- Ibid. 13. 14. Cont. p. 70. A. edit. Paris.
- Ibid. 15. *καὶ μάλιστα — τ. Ρωμ. ἐπικράτ.*] Sym. Log. p. 416. init. iisdem verbis Cont. Theophanis p. 70. A. edit. Paris.
- Ibid. 18. Rursus Nominativos pro Genitivis absolute.
- Cont. p. 70. A. B. edit. Paris.
- Ibid. 21. Requiritur *ἐν τοῖς*. Sed alibi, tum hic, omisit hanc praepositionem.
- ὄν ὁ Βάβελ — ὑπήκ. τέθεικεν*] Sym. Log. p. 416. A. edit. Paris. iisdem verbis. Haec cum antecedentibus et sequentibus inferius non videntur congruere, traduntur tamen et ab aliis quos annotavi.
- Pag. 55, 1. *ὁ δὲ βασιλεὺς — γάμ. ἐκδίδωσιν*] Cont. p. 70. B. Cedr. p. 524. A. Zon. p. 147. edit. Paris. in fine.
- Ibid. 3. Theodoram. Georg. Mon. p. 516. A. edit. Paris.
- Ibid. 4. Cont. p. 70. B. edit. Paris.
- Ibid. 5. Cedr. p. 524. A. edit. Paris. *ἑκαστόν τε τῶν Περσῶν νομισθεῖ κατ' ἐπιγαμίαν συνάπτεσθαι Ρωμαίοις.*
- Ibid. 6. De quo inferius.

Pag. 55, 8. Cont. p. 69. C. edit. Paris.

Ibid. 10. ἐκ Περσῶν — εἰς ἔργασ. παρῆν] Cont. p. 69. C. D. Sym. Log. p. 416. A. edit. Paris. iisdem fere verbis.

Ibid. 13. γυναῖκι] Ambigue scriptum, ut et hoc possit legi et γυναῖφο, superne scripto ω. scribendo autem γυναῖφο mox pro ἧ legendum φ̄ et dein αὐτῆ, manetque mox τούτου. scribendo autem γυναῖκι, manet ἧ et ταστή, sed mox legendum τανύτης, nisi καθυπουργήσας sumatur absolute pro genitivo nominativus, ut verti.

Ibid. 14. Cont. p. 69. D.

Ibid. 15. Sym. Log. p. 416. B. edit. Paris. tantum ita: ἐξ οὗ συνιληφνῖα ἀρξένα ἐκτέτοκεν. Sed ibi vitiose editum ἐκατέτοκεν.

Ibid. 17. Cont. p. 69. D. edit. Paris. Sym. Log. l. c.

Ibid. 20. Sym. Log. p. 416. B. edit. Paris. in ea re περιέστυν. rursus autem omittit praepos. ἐν.

Pag. 56, 1. ἐρευνῆς τυχεῖν] Id est ἐρευνηθῆναι sive ἐρευνησασθαι, ut Sym. Log. p. 416. B. edit. Paris.

Ibid. 2. Cont. p. 69. edit. Paris. in fine.

Ibid. 4. Sym. Log. p. 416. B. edit. Paris.

V. 74 Ibid. 7. ὄρω] Ita clare scriptum, et ita Attice supra scripse alicubi auctorem coniecibamus. ponitur pro ὄτινι: id noster barbare pro τούτω, manente tamen et sic incondita oratione et imperfecta, ut desit verbum ἀνεφάνη.

Ibid. 14. Notandum, auctorem de coniunctione patris et matris Theophobi ambigue fere loqui, ut non satis appareat fueritne legitima an non. In priorie narratione tanquam non legitima habebatur.

Ibid. 15. Τὸν δὲ — χρονίξ. ἔτισιν] Sym. Log. p. 416. B. edit. Paris.

Ibid. 19. Soloecismus in participio, cum praecesserit ἐπέ, quod requirebat ἐσυμβολαιώσαντο.

Pag. 57, 5. Sym. Log. p. 416. C. edit. Paris. etc. ut supra.

Ibid. 10. Ut supra.

Ibid. 10. 11. Ita scriptum in Gen. loquitur ambigue.

Ibid. 14. Cedr. p. 524. A. et Cont. p. 70. B. edit. Paris. πολλοὺς τούτων τοῖς βασιλικοῖς ἐμπρόκειν ἀξιώμασι πεποιηκώς. ἀλλὰ καὶ κἀδίξι στρατιωτικοῖς αὐτοὺς ἀναγράφεται, καὶ τάγμα οὕτως καλούμενον Περσικὸν ἐκατέστησε. etc. Georg. Mon. p. 515. edit. Paris. seq. εἰ μέχρι τοῦ νῦν λέγονται τοῦρμαι Περσῶν. Sym. Log. p. 416. C. edit. Paris.

Ibid. 17. ἐφοδεύοντος] Ita scriptum. forte voluit εὐδοθεύοντος aut εὐδοδούντος. studui tamen uno [?] exprimere. Quam multa verba consumpsit in Theophobum! Bellum porro, cuius descriptio hic erat necessaria, tribus verbis absolvit. De eo vid. Cont. p. 70. C. D. p. 71. A. B. edit. Paris.

Pag. 57, 18. Zonar. p. 148. A. edit. Paris.

Ibid. 20. Cont. p. 71. B. C. edit. Paris. iisdem fere verbis. ibi post *δυναμώς* additur *διαβεβαλουν*, quod est necessarium hic etiam, aut aliud aliquod ad *διακεχύσθαι*.

Ibid. 22. Cont. p. 71. C. edit. Paris.

Pag. 58, 1. Zonar. p. 148. B. p. 151. edit. Paris. lin. 1.

Ibid. 3. Zon. p. 151. A. edit. Paris. propter stipendia non soluta, ut et Cedr. p. 529. A. edit. Paris.

Ibid. 5. *καὶ μὴ ἐκόντα* — *Ἀμάστριδος γεγονότες*] Cont. p. 84. B. edit. Paris. aliter. Sym. Log. p. 432. C. Georg. Mon. p. 522. A. B. edit. Paris. Zon. l. c. ut noster.

Ibid. 6. Haec ipse signis parentheseos inclusi.

Ibid. 7. Ita scriptum, non *προσαγορεύεται*, quod erat melius.

Ibid. 8. 9. Zon. p. 151. A. Cedr. p. 529. A. edit. Paris.

Ibid. 9. Per hoc verbum non dicit quod videtur voluisse. saltem *ἀνακαινίζεσθαι* dixisset.

Ibid. 10. *αὐτὸς δὲ* — *ἰκ. καὶ ἐβιάζ.*] Zon. p. 151. A. Cedr. p. 529. A. B. edit. Paris.

Ibid. 12. *τοῦτο*] Ita scriptum, cum potius deberet *τούτου*. videtur et *καὶ* praetermittendum.

Ibid. 18. *βασιλέως*] Requiritur artic. *τοῦ*.

Ibid. 18. Zon. p. 151. A. Cedr. p. 529. B. edit. Paris.

Ibid. 20. Ita scriptum in plusquamperf. indic., cum potius deberet in praes. opt. *καταίειστο* i. e. *ne ipse insimularetur*. sed forte more suo abusus est verbo, ut significet quod in versione expressi.

Pag. 59, 1. 2. Zon. p. 151. B. Cedr. p. 529. edit. Paris.

Ibid. 3. Ita scriptum. requiritur *Σνωπίδος*.

Ibid. 4. Cedr. p. 529. B. Sym. Log. p. 422. C. D. edit. Paris.

Est et haec de nominibus Sinopes et Amastridis intempestiva parenthesis, quales hic plures, praeterea oratio imperfecta. Deest enim *λέγεται* aut simile. Iisdem fere verbis et Sym. Log. l. c.

Ibid. 9. Ita omnino scriptum, non *ἀνόμακον*, quod requiritur propter *ἦτις*. Sonant autem haec ita ad verbum: *quae nupta Dionysio Heracleae tyranno huic subiectam urbem illam a coniuge suo nominasse* scil. dicitur. Quae mira est fatuitas et perversitas, cum sequatur Dionysiopolin aut Dionysios (ut Philippos) dictam fuisse urbem, non Amastrin. Ita tamen ad verbum et Sym. Log. ubi interpres facile se expedit, deflectens a Graecis. Hoc monendum, apud Sym. Log. pro *ἀπὸ τοῦ συζύγου* legi *ἀπὸ τῆς συζύγου*, quod omnino verum: parum tamen iuvatur oratio et sensus, nisi quis meminerit istos nimium delectatos fuisse ponendis nominativis pro genitivis absolutis. Atque haec sic accipienda: *ἥς τινος συνοικησάσης Διονυσίῳ τῷ Ηρακλείας*

τυράνῳ, οὗτος ἔπ' ἐκείνῳ (potius et melius αὐτῷ aut ἑαυτῷ) οὕσαν τὴν πόλιν ἀπὸ τῆς σύζυγου ὀνόμασεν.

Pag. 59, 11. Καὶ τῆς — καιροῖς τεταγμένων] De his Cont. p. 77. C. D. Zon. p. 151. B. edit. Paris.

Ibid. 16. Καιροῖς tantum turbat, nec habet Cont. Theophranis, qui ita p. 77. D. ὑπὸ χεῖρα τελεῖν τοῖς εἰς στρατηγίαν τεταγμένοις, ἔφ' ὧν καὶ τουρμαρχας ἐπιστατεῖν ἐξετίθετο.

Ibid. 17. Τούτων non est necessarium, nec est apud Cont. ut vides.

Ibid. 18. Cont. L. c. eadem fere verba.

Ibid. 21. Ita scriptum, cum deberet στασιώτιδα, aut στασιωτῶν. posterius omnino verum propter seq.

Pag. 60, 4. Pro ἐκρικισθήσεσθαι. Solet enim aoristos qui praeteriti sunt temporis pro futuro ponere.

Zon. p. 152. C. edit. Paris.

Ibid. 6. Cont. p. 84. C. edit. Paris.

Ibid. 9. Cont. p. 84. edit. Paris. in fine.

Ibid. 11. Tales solent esse huius transitiones.

Ibid. 12. Cont. p. 84. A. B. edit. Paris.

αὐτόν] Ita scriptum, non αὐτῷ.

Ibid. 13. Cedr. p. 524. B. edit. Paris. Est autem νυκτοπέλεμος νυκτομαχία, qua voce Herodotus utitur.

Ibid. 18. Utiliter, nempe ex mente auctoris, sed ut calumniatores dicebant, inutiliter, quod clarius, ἀλυστελῶς. et ita verti.

Ibid. 19. Cont. p. 84. B. edit. Paris.

Ibid. 20. 21. Inepte abutitur istis.

Pag. 61, 1. ὑφέξειν] Ambigue loquitur, duplici ambiguitate, ut aut sit: fore ut sentiat et eum poeniteat impeditisse victoriam Christianorum quae futura fuisset, aut: fore ut cladem Christianorum patiat, quae debeat fieri. Sive ita primum: fore ut poenas luat impeditae Christianorum victoriae, quae erat futura, deinde: fore ut patiat cladem etc.

Ibid. 5. συνοφαντῶν ἐς] Ita scriptum, sed una voce. Inepte autem atticissat hic, si ipse ita scripserat.

Ibid. 6. καὶ] Haec copula turbat orationem: ergo omitenda.

Ibid. 7. Καὶ συλλέξ. — πρὸς βασιλ.] Cont. p. 84. B. edit. Paris.

Ibid. 10. Αὐτὸς δὲ — αἵματ. χωρεῖν] Cont. p. 84. C. edit. Paris. ἀλλ' ὁ Θεόφοβος τὸν τοῦ Θεοῦ φόβον ἐν ἑαυτῷ συλλεβῶν etc.

Ibid. 12. Compendiose scriptum ἑρικην. De re ipsa infra ad p. 166. edit. Paris. n. 1. [? ad p. 63, 15.]

Ibid. 14. Cont. p. 84. B. D. edit. Paris.

Pag. 61, 15. Cont. l. c. *ὁ τῆς βίβλης θρογγάριος*. Immiscet priorem narrationem stultus.

Ibid. 16. Iam in priore narratione ipse id dixit p. 154. edit. Paris. lin. 5. [? p. 60, 4.] Alia exempla similis incogitantiae annotavi supra.

Ibid. 17. Mire loquitur. Supra ad Bucoleonem dicebat.

Ibid. 19. Sine ulla connexionione et transitione abrupte alia narrare incipit, nempe de Manuelis meritis et defectione. Habet haec suo loco Cont. Theophanis p. 72. C. D. Cedr. p. 526. A. B. edit. Paris.

ἄλλοτε alienum hinc.

Ibid. 20. Cont. p. 72. in fine. Cedr. p. 526. B. edit. Paris.

Ibid. 21. Loquitur inepte.

Pag. 62, 1. Cont. p. 72. edit. Paris. in fine, et pag. seq. init.

Ibid. 3. Homeri versus.

Ibid. 4. Cont. p. 73. A. edit. Paris.

Ibid. 6. Potius *λύθρω τε πολλῶ καί*.

Ibid. 7. Cont. p. 73. B.

τρὶς γὰρ τοῦτο — *Μανουὴλ ὦν καθ' ἵππ.*] Haec omnia perturbate et incondite narrat, praesertim haec ultima, quibus id tantum voluit, Manuelem comprehensis habenis equi quo imperator vehebatur hunc duxisse. Illud etiam *τινὶ γε τοῦ Μαν. ὦν καθ' ἵππον* aenigma.

Scriptum *ἐνπερισχέσεως*.

αὐτῶ] Ita scriptum. requiritur potius *αὐτόν*.

V. 75

Ibid. 8. Cont. p. 73. A. edit. Paris. *ὡς δ' εὖρεν ἀποκαμόντα καὶ τὴν σωτηρίαν μὲν ὑπὸ δειλίας ἀπογνόντα, προφασιζόμενον δὲ ὡς μὴ βούλεσθαι τὸν λαὸν λιπόντα διαφυγεῖν*.

Ibid. 10. Cont. p. 73. A. edit. Paris. *ὡς καὶ ἱμάσι τὸν ἐπιφέροντα τοῦτον ἐπιδῆσαι ἵππον καὶ αὐθις ἐπεξερῶσασθαι ἐνύγχανεν*. Sym. Log. p. 422. B. edit. Paris. *τοῦ χαλινοῦ τοῦ ἵππου τοῦ βασιλέως λαβόμενος*.

Ibid. 12. *ἀμπισχετο*] Ita scriptum sine augmento. pro οὐχ potius οὐδ'.

ἕως τὸ δ'] Paulo ante bis id monuit.

Ibid. 13. Cont. p. 73. C. edit. Paris. *θάνατον ἀπειλήσας αὐτῶ, εἰ μὴ τοῦτω συνακολουθήσειεν*. Sym. Log. p. 422. B. *τὸ ξίφος ἀντίτεινεν ὡς καλάξων αὐτόν*. Vid. Zon. p. 149. A. Cedr. p. 526. C. edit. Paris.

Ibid. 14. Verbum *διάθοιτο* hic nullum commodum sensum parit. itaque lego *διωθοῖτο*. inepte autem iterum *ἕως*.

Ibid. 15. Zon. p. 149. A. edit. Paris.

Quare *τυρσε* aut *δευιο*? Mirum nisi putavit eum ex quo haec descripsit de Theophobo loqui. certe ambigue loquitur.

Pag. 62, 16. Cont. p. 73. C. Zon. p. 149. B. Cedr. p. 526. C. edit. Paris.

Ibid. 19. Cont. p. 73. C. D. edit. Paris.

Ibid. 20. ἤς] Ita scriptum. potius οἷς.

Cont. p. 73. D. Zon. p. 149. B. Cedr. p. 526. C. edit. Paris.

Ibid. 21. Cont. p. 73. D. Sym. Log. p. 419. C. D. Georg.

Mon. p. 518. A. Cedr. p. 526. C. edit. Paris.

Pag. 63, 1. μετάμελον] Utitur eadem voce Cont. p. 74. B. edit. Paris.

Ibid. 3. Ita loquitur, quasi alii essent Agareni, alii Ismaelitae, nempe: Agarenis insultantibus ab Ismaelitis pacem petit.

Ibid. 5. Cont. p. 74. B. edit. Paris.

Ibid. 6. Cedr. p. 527. A. edit. Paris. διά τινος ἀγύπτου μοναχοῦ. Zon. p. 149. C. edit. Paris. tantum μετὰ τινος μοναχοῦ.

Ἰαννίν] Ita scriptum per iota, cum deberet per η, ut apud Cont. p. 74. C. Symeoni Log. p. 419. D. edit. Paris. et Ἰωάννης et quidem Syncellus patriarcha, uti et Georg. Mon. p. 518. B. edit. Paris. nempe per contumeliam Ἰαννῆς dictus.

Ibid. 8. διαλλαγῆν] Vid. p. 67. ibi Not. 3. [? 63, 19.]

Ibid. 9. Sym. Log. p. 420. A. Georg. Mon. p. 518. C. edit. Paris.

αὐτῶν] Ita scriptum. potius αὐτοῖς.

Ibid. 10. Requiritur γινώσκεισθαι.

Ibid. 12. Vox ἀδωρία perobscure potest significare ea quae expressi. si pro ea μεγαλοδωρία i. e. munificentia legatur, ad utrumque in eadem significatione potest referri.

ἀληθείας] Ita scriptum. requiritur ἀληθεία aut ἀληθείαις, aut potius cum articulo τῆ vel ταῖς.

Imperfecta oratio, nisi addatur ὡς ante καί: praeterea oratio ambigua.

Ibid. 13. Ita scriptum. forte καὶ τὰς εὐπροσηγόρους προθέσεις.

Ibid. 14. Propter ἀκούεσθαι referri haec possunt ad legatum; propter παρασχεσθαι, quod tantum est praebere, hic tradere, ad Ameramunem.

Ibid. 15. Cedr. p. 526. A. edit. Paris. σταυρόν καὶ χρυσόβουλλον. Cont. p. 74. C. edit. Paris. τότε τοῦ βασιλέως ἐγκόλιον καὶ τὸ χρυσοβούλιον ἐδίδου. Sym. Log. p. 420. A. edit. Paris. καὶ τὸ φυλακτὸν τοῦ βασιλέως, uti et Georg. Mon. p. 518. D. edit. Paris.

Ibid. 19. Cont. p. 74. B. edit. Paris. πρὸς καιρὸν τοῦ κατὰ τὰς φυλακὰς διαλλαγίου. uti interpres: quo tempore missus est ad commutandos captivos. loquitur de ea re de qua noster p. 164. edit. Paris. [? p. 63, 8.], ubi διαλλαγῆν habet.

Ibid. 20. ὁ βασιλεὺς — τῆς πατρ. γενναιότητος] Cont. p. 77. A. B. edit. Paris.

Pag. 64, 7. Scripserat librarius τὴν, posito superne ε indicavit veram lectionem.

Ibid. 8. Scriptum ἦ, non ἡ. utroque modo soloecissat.

διανίσταται γὰρ — συμβεβ. ἐώρα] Cont. p. 78. A. Zon. p. 151. B. Cedr. p. 529. C. edit. Paris.

Ibid. 11. Debuisset ἐνδηλοῦσαν.

Ita omnino scripta haec. Loquitur autem portentosa, ac fortasse de eo quod Ameramnunes iussit suos in clypeos scribere AMORIUM, ut ceteri.

Ibid. 12. ἐμφορήτης] Ita scriptum. forte ἀφορήτου.

Ibid. 16. Oratio est imperfecta, nisi scribatur διαμεριμένησαντος, aut πρὸ καὶ ὡς.

Cedr. p. 529. D. Zon. p. 151. C. edit. Paris. ubi breviter: καὶ ὁ βασιλεὺς τοῦτο γινούσ αὐτὸ καταχύρωσεν, ἄλλως τε καὶ στρατευμάτων ἀποστολῇ.

Ibid. 19. Cont. p. 80. C. Cedr. p. 531. D. edit. Paris.

Ibid. 20. Ita scriptum. requiritur ἐκδυσαπῶν. et fortasse scripserat ἐκδυσαπῶν τὸν αὐτόν, sed erravit librarius in ο et ω. Cedr. p. 531. D. edit. Paris. haec ita: ἐκπέμπονται οὖν πρὸς βενταὶ μετὰ δώρων τιμῶν καὶ ὑποσχίσεων οὐκ ὀλίγων τοῦτον ἐκδυσαπήσαντες. ubi pro isto male ἐκδυσαπήσαντες in aor. I., quod tamen forte ipse Cedrenus posuit: nam et noster abutitur sic aoristis alibi saepe.

Ibid. 21. ἐξουθένει — τ. ἀποσ. διεκ.] Cont. p. 80. C. Cedr. p. 531. D. edit. Paris.

Pag. 65, 1. Forte quia legatos retinebat. Cont. p. 80. C. D. Cedr. p. 531. D. edit. Paris.

Ibid. 2. Sym. Log. p. 423. C. edit. Paris.

Ibid. 3. Haec usque ad p. 174. lin. 4. [?] videtur ex declamatore aliquo descripsisse.

Ibid. 4. Cont. p. 80. D. Cedren. p. 532. A. edit. Paris.

Ibid. 7. δ] Ita scriptum, non ὄς, quod requiritur, aut εῖ. negligens circa ω et ο.

Nempe Βοτίζης vocatus fuit ille proditor. Zonar. p. 151. D. apud Cedr. p. 532. A. edit. Paris. Βαδίζης, minus recte, ut videtur, si etymologia nostri auctoris vera est. Apud Sym. Log. p. 423. C. edit. Paris. Βουδίζη. apud Georg. Mon. p. 528. Βοιδίζη. Βοιδίζης et Cont. p. 81. A. edit. Paris., ubi et Βοιδίον: sed de loco est sermo.

Ita scriptum. potius ὑποκορίζοντας adverb.

Ibid. 9. Zon. p. 151. D. Cont. Theophanis p. 81. B. edit. Paris. ubi οὕτω μὲν οὖν αἰρεῖται τὸ Ἀμόριον. ubi melius αἰρεῖται.

Ibid. 13. Cedr. p. 532. C. Cont. p. 80. D. edit. Paris.

Ibid. 16. Cedr. p. 532. B. edit. Paris. ποῖος λόγος ἱκανὸς ἐξεικεῖν τὸ πλήθος τῶν ἀναιρεθέντων;

Genesisius.

Pag. 65, 18. ἀρχηγοί] Nominantur apud Sym. Log. p. 423. D. et Georg. Mon. p. 523. C. Cedr. p. 532. B. Zon. p. 151. edit. Paris. in fine.

Ibid. 20. τινές] Nominatim apud Sym. Log. p. 424. A. Georg. Mon. p. 523. C. edit. Paris.

Pag. 66, 3. Nunc etiam contrarium eius quod vult dicit, nisi forte scripserat καὶ ἕνα μῆ. Hoc posito ita vertendum: Atque ne magis crescat calamitas, etiam de his (captivis) legatos mittit imperator.

Ibid. 5. ἂν ἀπογ. — τὴν θεραπείαν αὐτοῦ] Obscure.

Ibid. 10. Sym. Log. p. 423. D. edit. Paris. οὐς ἐξωνήσασθαι βουλόμενος ὁ βασιλεὺς ἀποστέλλει πρέσβεις πρὸς τὸν Ἀμερουνῆ μετὰ κεντηναρίων διακοσίων. ἀλλ' οὐκ ἔπεισεν, εἰπόντα ὅτι χίλια κεντηναρία ἐὰν παράσχης λόγῳ τοῦ συνειλεγμένου λαοῦ, οὐκ ἐλευθερώσω οὐδένα τούτων. Cedr. p. 532. C. edit. Paris. ἀποδοθῆναι οἱ ζητῶν τοὺς τε ληφθέντας etc. εἰκοσιν ἐπὶ τέσσαρασι κεντηναρίους δάσειν ὑπισχνόμενος: respondit ἀνόητος ἂν εἶναι εἰπὼν, εἰ χίλια κεντηναρία καταναλώσας ἐπὶ συλλογῇ τοῦ οἰκείου στρατοῦ τοσοῦτων ἀποδώσει τοὺς ἠλωκότας κεντηναρίων. Zon. p. 152. A. edit. Paris. ἀποδοθῆναι αὐτῷ τοὺς ἐπιφανεῖς τῶν ἀλόντων αἰτῶν καὶ τοὺς αὐτῷ κατὰ γένος προσήκοντας, κεντηναρία πρὸς τέσσαρασι εἰκοσι δούναι αὐτῷ ὑποσχόμενος.

V. 76 *Syn sine accentu scriptum. Sine dubio vitium hic est a librario forte συνάμα legendum, ut omnes simul intelligantur, cum ceteri de singulis videantur loqui, tantum viginti quatuor centenaria dicentes promissa.*

Ibid. 15. De Ozopetra annotavi supra.

Ibid. 17. Cont. p. 78. A. edit. Paris.

Ibid. 18. Est imperfecta oratio. Cont. p. 78. A. edit. Paris. συνήγετο γοῦν καὶ κατὰ τὴν Ταρσὸν πολὺς ἐξ ὀλίγων ἐγένετο. Vid. et ibid. lit. C.

Ibid. 19. (ἦτις] Ita scripta haec sunt. Parentheseos signa ipse feci. est autem satis longa et intempestiva. finitur autem p. 178. edit. Paris. [? p. 67, 13.] Voluit fortasse imperfectam hic orationem post parenthesin absolvere, sed non fecit.

Ibid. 21. Ita scriptum, cum deberet Ταῦρον. aut ἀπὸ τοῦ Ταῦρον. Sic supra forte πρὸς Ταρσὸν legendum.

Pag. 67, 1. Ita scriptum, non, ut debet, ἀνεξηράνθαι cum augmento.

Ibid. 3. ὀδεύοντα] Deest aliquod verbum, ut φασὶν aut ἴσμεν aut simile.

Ibid. 4. Deliria. nihil potest fieri stultius.

Ibid. 6. Scriptum ποταμῶν. error ex seq. νῆσος.

Ibid. 7. εἴτε] Pueriliter connectit.

Ibid. 8. αὐτῆς τε] Inepte. saltem dixisset ἥς καὶ.

Ibid. 13. Cont. p. 78. D. edit. Paris.

Pag. 67, 13. *Αμρουμνημ*] Ita nunc scriptum. [Immo *ἀμρουμνίμ.*] Cedr. p. 530. A. edit. Paris.

Ibid. 15. Cont. p. 78. D. Cedr. p. 530. B. edit. Paris.

Ibid. 16. Cont. p. 78. D. Cedr. p. 530. B. edit. Paris.

Ibid. 17. *Ἄμρε*] Cont. p. 78. D. Cedr. p. 530. B. edit. Paris.

Ibid. 18. Scriptum *δοξημῶνα* [immo *δοξημῶνα*], apud Cont. Theophanis *Δαξημόνα* per omicron, apud Cedr. p. 530. B. edit. Paris. *Δαζύμνον.*

Ibid. 20. Cont. p. 78. D. edit. Paris.

Ibid. 21. *Και εἰ μὲν — κ. τὸ σωτήριον*] Cont. p. 78. D. Cedr. p. 530. A. edit. Paris.

Pag. 68, 1. Cont. p. 79. D. edit. Paris.

Ibid. 3. Ita scriptum, non *γεωσι*. (?)

Ibid. 4. Nempe erat Domesticus Scholarum, ut Cont. l. c.

Ibid. 5. Ita et Cont. p. 79. A. edit. Paris. *ὡς δὲ κατὰ τὸν Ἀνξίν* οὕτω *χῶρον καλούμενον ἔγίνετο*. Apud Cedr. p. 530. B. edit. Paris. *Ἀνξίν.*

Ibid. 6. Cont. p. 79. A. Cedr. p. 530. B. edit. Paris.

Ibid. 8. *στοχαστικῶς — καλαμ. στοχάσθητι*] Cont. p. 79. A. edit. Paris. *καὶ πᾶς ἐκ στοχασμοῦ βραχύτερον ἰδοῦσι τὸ τῶν Σαρακηνῶν πλήθος*. Vid. seqq. ibi. Cedr. p. 530. C. edit. Paris. ubi male *βαρύτερον* pro *βραχύτερον*.

Ibid. 12. *συμβεβουλ. — μᾶλλον καὶ προτετ.*] Cont. p. 79. B. Cedr. p. 530. C. edit. Paris.

Ibid. 13. Ita scriptum *ἐπιτίθοντο*, non *ἐπιτίθεντο*.

Ibid. 15. Cont. p. 79. B. *ὡς οὖν ἔλαμψεν ἡμέρα* etc. Cedr. p. 530. C. edit. Paris.

Ibid. 16. Cont. p. 79. B. edit. Paris. *ἀλλ' οἱ Τούρκοι ἐπιμόνω χρώμενοι τοξεία*. Cedr. p. 530. D. *τῶν δὲ Τούρκων ἐπιμόνωσ χρωμένων τῇ τοξεία*. Cedr. p. 531. C. edit. Paris. *τῶν μὲν Τούρκων ἐπιμόνοις καὶ συνεχέσι χρωμένων τοξεύμασι*.

Ibid. 19. *Καὶ μόνοι — Ἀγ. βίαιως συνείχον*] Cont. p. 79. C. Cedr. p. 530. D. edit. Paris.

Ibid. 21. Planius et plenius Cont. p. 79. C. D. edit. Paris. *κἄν ἀπόλοντο πανδημῆι, εἰ μὴ νῦξ ἔλθοῦσα καὶ βραχὺς τις ὄμβρος ἐπιγενόμενος τὰς μὲν νευράς χαλαρὰς εἰργάσατο, αἷς ἡμύνοντο καὶ τὸ κράτος εἶχον οἱ ἄνθρωποι, αὐτοῖς δὲ ἄνευσεν τὴν ἐκ βελῶν ἐποίησεν καὶ σωτηρίας μάλιστα ἔδωκεν ἀφορμὰς*. uti et iisdem verbis Cedr. p. 530. D. edit. Paris.

Pag. 69, 1. Cont. p. 79. in fine. Cedr. p. 531. A. Zon. p. 161. C. edit. Paris.

Ibid. 3. Cont. p. 80. A. edit. Paris.

Ibid. 5. Cont. p. 80. A. edit. Paris. lin. 1. *πρὸς τὴν ἕξ ἧς ἀπίσθησαν χωρεῖν κεφαλὴν*.

Ibid. 6. *συναγερωῶ — τ. πολεμ. ἕξις*.] Cont. p. 80. A. Cedr. p. 531. A. edit. Paris.

Pag. 69, 9. Cont. p. 80. A. edit. Paris.

Ibid. 10. Cedr. p. 531. A. edit. Paris.

Ibid. 11. Cont. p. 80. A. Cedr. p. 531. A. B. edit. Paris.

Ibid. 12. δὲ] Ita scriptum, cum deberet τε.

Cont. p. 80. A. Cedr. p. 531. B. edit. Paris.

Ita scriptum, non παραγνωσμένου, ut debebat.

Ibid. 13. Λιποταξία πιζόντας] Ita duae hae voces scriptae, cum deberet τὸ συνειδὸς λειποταξίας πιζούσης, aut potius τὸ συνειδὸς λειποταξίας πιζόν, ut rursus Nominativum pro Gen. absoluto posuerit, pro τοῦ συνειδύτος τῆς λειποταξίας πιζόντος.

Ibid. 14. Cont. p. 80. A. B. Cedr. p. 531. B. edit. Paris.

Ibid. 17. Loquitur mire.

ἐγκλίνεσθαι] Ita omnino scriptum, forte scripserat auctor ἐγκαλείσθαι, aut potius λειποταξία in dativo.

Ibid. 18. Sym. Log. p. 424. A. edit. Paris. etiam nominat πρωτοσύμβουλον. Cont. p. 80. B. edit. Paris. τῷ δὲ Αμεραμνοννῆ ἀκηκούτι νίκης οὐ μικρᾶς καὶ κατὰ τοῦ Αμορίου καταδρομῆ. Cedr. p. 531. B. edit. Paris. τῷ δὲ Αμεραμνοννῆ ἀκηκούτι τὴν νίκην ἔδοξε μὴ μέλλειν, ἀλλ' ἀπίεσαι πρὸς τὸ Αμῶριον. Protosymbulon vocat Ameramnunem et Georg. Mon. p. 513. A. edit. Paris.

Ibid. 20. Zon. p. 152. A. Sym. Log. p. 422. B. Cont. p. 80. C. Cedr. p. 529. D. Idem p. 531. C. D. edit. Paris. ubi ita: πρὸς τὸ Δορύλαον γινόμενος προσεκατέρει, τὴν ἔκβασιν ἐκτερόμενος.

Ibid. 21. Τὰ γὰρ — κατὰ τὸ Αμορ.] Cont. p. 80. C. edit. Paris.

Pag. 70, 1. Ita nihil monens abrumpit narrationem de obsidione Amorii. Vid. supra p. 170. et 171. edit. Paris. [?] Porro transitionis nec particulam aliquam ponit.

Ibid. 2. Cedr. p. 532. D. edit. Paris. τῇ ἀκλησίᾳ τῆς συμφορᾶς πληγῆς ὁ Θεόφιλος, πᾶσάν τε βρωῶσιν καὶ πόσιν ἀποστρεφόμενος καὶ σχεδὸν ἀπόσιτος γεγονώς, καὶ μηδὲν ἕτερον προσέειπεν ἢ τὸ χιόνος ἀποθλιβόμενον ὕδωρ, δυσεντερίας ἕλλα νοσήματι. Zon. p. 152. B. edit. Paris. ὕδωρ ψυχρότατον καὶ ὅλον ἐκ χιόνος.

Ibid. 3. Ita haec scripta, cum deberent οὕγε ἢ πόσις ἀφορμῆ τοῦ etc. aut οὕγε τῆς πόσεως ἀφορμῆ δυσεντερίδας etc. sine τοῦ.

Ibid. 4. Αραρηνόν — διακ. ἐν ἔσσειν] Cont. p. 75. C. Sym. Log. p. 421. C. D. edit. Paris. iisdem fere verbis quibus noster. Cedr. p. 527. D. edit. Paris.

δὲ] Hic nulla apta transitionis particula.

Ibid. 8. Sym. Log. p. 421. D. edit. Paris. iisdem verbis, ubi καὶ ante ἐξείπεν.

Cont. p. 75. D. edit. Paris. ubi Μαρτιωνίλους per Iota, et apud Sym. Log. Μαρτιωνίων per Iota. Apud Cedr. etiam p. 527. edit. Paris. in fin. per Iota.

Pag. 70, 10. Feci parantheseos signa, ut διερευνητο sumi possit ἀπό ποιουῦ post sam.

Ibid. 14. Cont. p. 76. A. edit. Paris. τοσοῦτον δὲ ἄρα τὰ περὶ βασιλείας ἤρουνά τε καὶ ἐξηγητάξεν, ὡς καὶ παρὰ τοῦ Ἰαννοῦ ἐν λεκανομαντείᾳ τὸν μέλλοντα Βασίλειον τὴν τοιαύτην ὑπειληφέναι ἀρχὴν καθαρῶς ἐνιδεῖν. Vid. Cedr. p. 528. A. B. edit. Paris.

Ibid. 15. Κατὰ πληροφ. — κατέκρ. Μαρτηνάκ.] Eadem fere verba apud Sym. Log. p. 421. D. edit. Paris. sed minus recte ibi τὸν μονήρη βιον.

Ibid. 17. Cont. p. 75. D. Symeon Log. p. 421. D. Cedr. V. 77 p. 527. edit. Paris. in fine.

Ibid. 18. Ambigue loquitur. potest enim intelligi etiam ut inde aufugerit.

Ibid. 20. Κωνσταντ. — ἱερομοιρῶν] Cont. p. 76. A. Sym. Log. p. 431. D. Cedr. p. 528. B. edit. Paris.

Pag. 71, 2. Sym. Log. l. c. Cedr. l. c.

Ibid. 5. προστρέψασθης] Passive posuit. in seqq. praeterita et aorista ponit pro futuris.

Ibid. 7. Fuit et σκεπτόν γενικόν, ut hic εἰδικόν.

Ibid. 8. Cedr. p. 518. B. edit. Paris. ubi tantum Γεωργίῳ τῷ στρατιωτικῷ. Sym. Log. p. 422. initio. Cont. p. 76. A. B. edit. Paris. ubi καὶ Γεώργιον δὲ τὸν τὰς στρατιωτικὰς δέλους ἐπιλημμένον ἐπὶ σφενδόνη τῇ κατὰ τὸν ἱππόδρομον ἀποκτανθῆναι καὶ τὴν ὑπαρξίν αὐτοῦ τῷ βασιλικῷ ἀνεληφθῆναι ταμείῳ. Ille etiam, ut noster, imperite aorista et praeterita ponit pro futuris.

Ibid. 9. Illud ἐξ ὧν non apparet quid hic sibi velit, nec est apud Continuatores, qui iisdem fere verbis utitur.

Ibid. 11. Aut ἐπίπετ legendum, aut deest verbum, ut λέγεται vel simile.

Cont. p. 75. D.

Ibid. 13. Ita scriptum, non προσδέξισθαι, quod requirebatur.

Τά τε παρ' αὐτοῦ — μεγ. εὐνηχῆσαι] Cont. p. 75. D. Sym. Log. p. 421. in fine. Cedr. p. 528. A. edit. Paris.

Ibid. 17. τὴν τε αὐτοῦ — ἐκ τῶ ἐνὸλον] Cont. p. 76. A. Cedr. p. 528. A. edit. Paris. ubi additur τὸν τοῦ δρόμου λογοθέτην Θεόκτιστον.

Ibid. 19. Sym. Log. p. 422. edit. Paris. initio.

Ibid. 20. Ita scriptum. requiritur ἐξωσθῆναι.

Ibid. 23. Cont. p. 83. D. edit. Paris. ὅς οὕτως ἐλέγτο ὁ Βαβουτζίκος. Cedr. p. 532. edit. Paris. in fine ἐκ τοῦ τῶν Βουβουτζίκων καταγόμενος γένους.

Pag. 72, 3. Ita haec scripta: Cedr. p. 538. A. edit. Paris.

Ibid. 5. Intempestive recidit ad Mannelem, de quo toties. [igitur superiora inculcabit usque ad p. 200. lin. 3. [?] aliter atque aliter.

Pag. 72, 8. Καὶ πλείστ. — εἰργάσατο] Cont. p. 75. edit. Paris. in fine.

Ibid. 10. Cont. p. 74. initio. Sym. Log. p. 420. B. edit. Paris.

Ibid. 12. Apud Cont. p. 74. A. edit. Paris. est Χορασάν.

Ibid. 13. Ἀλλὰ — Ἰσραηλ. νομίζεσθαι] Cont. p. 74. A. B. Sym. Log. p. 420. B. edit. Paris.

Ibid. 17. ἐπειδ' ἂν αὐτῷ — εὔσειβ. διέγνωσαν] Loquitur absurde.

Nam ea conditione se ad illos contulerat, si non cogerent ipsum deserere religionem suam. Sym. Log. p. 419. C. D. nec non Georg. Mon. p. 518. B. Zon. p. 149. B. edit. Paris.

Ibid. 21. Εξέναι — τ. Διερ. κατηνάγαστο] Sym. Log. p. 420. C. Cedr. p. 527. B. Cont. p. 74. D. edit. Paris. qui non coactum fuisse dicit, sed sponte se obtulisse, ut et Sym. Log. l. c. Georg. Mon. p. 518. edit. Paris. in fine.

Pag. 73, 1. Καὶ] Hic locum non habet.

Ibid. 6. Cont. p. 75. B. Sym. Log. p. 420. C. Georg. Mon. p. 519. A. B. Cedr. p. 527. C. Zon. p. 149. edit. Paris. in fine.

Ibid. 8. 9. Continuator p. 75. B. Cedr. p. 527. C. edit. Paris.

Ibid. 9. Adest ἐν in Ms. melius abesset, aut pro eo legendum ἂν.

Ibid. 11. Suidas in μαγιστριανός et καθωσιώσεως. Bosius. Cont. p. 75. B. edit. Paris. μάγιστρος τιμᾶται. Sym. Log. p. 420. in fine. Georg. Mon. p. 519. B. Zon. p. 149. edit. Paris. in fine.

Ibid. 12. Ita scriptum. Forte δυσπρακτῆσαντος, aut δυσπραγήσαντος. Confirmat Cedr. p. 533. A. edit. Paris. ubi ἀλλ' αὐτῇ μὲν ἢ κρεσβεία ἀπρακτος ἔμεινεν.

Ibid. 15. Ita scriptum, cum deberet φθινάδι per simplex iota, aut φθινώδει.

Cont. p. 84. A. edit. Paris.

Ibid. 18. Scriptum ἐπιπλήνης. Cedr. ἄνισι κληήρης p. 533. A. edit. Paris.

Cont. p. 85. C. Cedr. p. 533. A. edit. Paris.

Ibid. 21. Fingit et Continuator Theophanis orationem, quam data opera huic videtur opposuisse: nam ibi negat se facturum quod hic fit. p. 85. D. edit. Paris. Sane haec puerilis videtur lamentatio.

Pag. 74, 2. Cedr. p. 533. B. edit. Paris.

Ibid. 4. Violente et perverse loquitur.

αὐτοῦ] Ita scriptum, requiritur ἐμὴν, nempe hic etiam contrarium eius quod vult dicit, fatali perversitate.

Ibid. 5. Cont. p. 86. A. Cedr. p. 533. A. B. edit. Paris.

Ibid. 7. Cont. p. 86. A. Cedr. p. 533. A. edit. Paris.

Ibid. 12. Cont. p. 86. A. Cedr. p. 533. B. edit. Paris.

Pag. 74, 14. Ita sine transiōne ad alia revertitur. Quo- modo imaginum cultores afflixerit Theophilus, de ea re copiose Cont. Theophanis p. 62. edit. Paris. seq.

Ibid. 16. Cont. p. 66. C. edit. Paris.

Ibid. 17. In margine Ms. πάντων ποθούντων προστρέχειν πρὸς τὴν πόλιν ὅπου πάντα—. Est Senarius usque ad ὅπου, primi- mus eorum quibus frontes compunxit imaginum confessoribus. Habentur integri omnes apud Cont. p. 66. apud Sym. Log. p. 425. Georg. Mon. p. 523. Cedr. p. 521. Zon. p. 146. edit. Paris.

Cont. p. 65. B. edit. Paris. ubi fuse. Sym. Log. p. 424. seq. Cedr. p. 520. C. D. edit. Paris.

Ibid. 18. I. e. notis Thraciis compunxit, quarum passim apud veteres mentio.

Ibid. 20. Οὐ μὴν — κατὰ τὸ λόγιον] Cont. p. 85. C. Georg. Mon. p. 515. C. edit. Paris.

Ibid. 22. ἡμέραν] Ita scriptum, cum deberet ἡμέρας in Accusativo plur. [vide Cont. p. 85. C.]

Pag. 75, 2. λόγιον] Nempe, ut puto, illud Matth. 24, 20. Orate autem ut non fiat fuga vestra in hieme vel sabbato.

Ibid. 5. Cont. p. 75. C. edit. Paris. est Ioannes Grammaticus Syncellus. Sym. Log. p. 421. B. Georg. Mon. p. 519. D. de eodem Io- anne accurate Sym. Log. p. 430. A. B. D. Zon. p. 150. A. edit. Paris.

Ibid. 8. Iustitiae studium prae se tulit: de quo Cont. p. 54. D. Sym. Log. p. 416. D. Zon. p. 142. C. edit. Paris. Erat et continens. Zon. p. 146. A. B. edit. Paris.

Ibid. 9. Cont. p. 59. B. C. edit. Paris. idem circa finem lib. III. et ad finem usque alia multa Theophili recenset aedificia. Sym. Log. p. 416. C. Cedr. p. 517. D. edit. Paris. ubi itidem alia etiam. Zonar. p. 146. A. edit. Paris.

Ibid. 12. Cont. p. 59. C. Cedr. p. 517. D. edit. Paris.

Ita scriptum, cum deberet τούτου aut τούτω τὸ, non τὸ τούτω.

Ibid. 13. Ο καὶ — ἢ μ. κακοκερδῆς] Loquitur insolite. ἔστω] Ita scriptum, cum deberet ἔσται potius. Si ἔστω re- tineatur, potest verti etiam aliter, ut ἔσως significet pariter.

Ibid. 15. ποτὲ — ἐμ. συμβ. καθίστηεν] Cont. p. 55. C. D. Cedr. p. 514. D. Zon. p. 143. A. B. edit. Paris.

Ibid. 19. Οἶμοι, ἔφη, φ. ναυκ.] Cont. p. 56. A. edit. Paris. ubi Theophilus dicit ὅτι με ἐπὶ θεοῦ βασιλεῖα γενόμενον ἢ ἀν- γούστα καὶ σύμβιος ναυκλήρον με εἰργασατο. Apud Sym. Log. p. 417. A. edit. Paris. ita οἶμοι ἔφη φανερωθέντος ναυκλήρου. Quod vertitur *Vae mihi inquit qui sum effectus naucleris*, quasi esset φανερωθέντος μου ναυκλήρου. Ut Cont. et Cedr. p. 514. A. edit. Paris.

Ibid. 21. Cont. p. 56. B. Sym. Log. p. 417. A. Cedr. p. 515. A. Zon. p. 143. B. edit. Paris.

- Pag. 76, 2. Loquitur obacure.
 Ibid. 3. Ita scriptum *ἐπικτησιν*.
 Ibid. 5. *Ὡν χάριν — αὐτὸν ἐμυσάπτετο*] Cont. p. 72. C. D. edit. Paris.
- V. 78. Ibid. 7. *αἰρησόμενος*] Ita omnino scriptum.
 Ibid. 9. Qualis connexio, qualis transitio! *ὅς* significat *quis*.
 Sed vertendum fuit aliter.
 Cont. p. 86. B. Cedr. p. 533. C. Zon. p. 153. C. D. edit. Paris.
- Ibid. 10. Scriptum *τρισίην*.
 Pag. 77, 1. Sym. Log. p. 428. habet *γελί*. Georg. Mon. p. 526. edit. Paris. *γελθ*.
 Ibid. 2. *Καταλ. — Μαν. ὁ ἀ μάγιστρος ἤξιων.*] Cont. init. lib. IV. Cedr. p. 533. D. Zon. p. 142. edit. Paris. in fine.
 Ibid. 6. Cedr. p. 533. edit. Paris. in fine.
- Pag. 78, 3. *Καὶ ὅπερ — καὶ προαίρεσιν*] Mire loquitur.
 Ibid. 4. Ita haec scripta, non καὶ ὁ ἐὰν ἀρέσκον ἤ. potest tamen *ἐπὶ κοινού* sumi *κέρριται*.
 Ibid. 6. Rursus Nominativus pro Genit. absoluto.
 Ibid. 16. Sacrarum imaginum cultus instauratur. Cont. init. lib. IV.
- Ibid. 18. Cedr. p. 534. A. edit. Paris.
 Ibid. 19. *χρόνων*] I. e. *ἐτῶν*, ut supra lib. I. extr. *Bosius*.
 Ibid. 21. Cedr. p. 534. A. edit. Paris. ubi *ὁ δὲ Μανουὴλ ἐπέ τινα καιρὸν ὀκλάζων ἦν*. ubi versio: Manuele aliquandiu nutante. Apud nostrum videtur deesse *καιροῦ*.
 Cont. init. lib. IV. Cedr. p. 534. B. Zon. p. 153. A. edit. Paris.
- Pag. 79, 5. Cont. init. lib. IV. Cedr. p. 534. B. edit. Paris. ubi *τῆς τοῦ Στουδίου μονῆς*.
 Ibid. 6. Ita in sor. scriptum, cum deberet in futuro. alibi contra futurum pro alio tempore posuit.
 Ibid. 8. Cedr. *λεπτῶ καὶ ἀδρανεῖ τῷ ἄσθματι* p. 534. C. Zon. p. 153. A. edit. Paris. ubi *λεπτῇ καὶ ἀδρανεῖ φωνῇ*.
 Ibid. 9. Cedr. p. 534. C. edit. Paris.
- Ibid. 10. Satis ubique apparet nostrum modo hinc modo illinc sua descripsisse. Dicit *de quibus superius mentionem fecimus*, cum ipse ne verbo interposito de his locutus fuerit modo. Videtur itaque quaedam interiecta omisisse, ut hanc admonitionem praeter rem addiderit aut ex altero transtulerit.
- Ibid. 13. Cedr. p. 534. C. edit. Paris. Videtur nostrum praes oculis habuisse.
 Ibid. 15. *Ὡς εἴπερ — εὐαγγελιστῶ βεβαιούμ.*] Cont. p. 98. A. Cedr. p. 534. C. D. Zon. p. 153. A. edit. Paris.
 Ibid. 19. Cedr. p. 534. D. edit. Paris.

Pag. 79, 20. Cont. p. 95. B. Zon. p. 153. B. Cedr. p. 534. D. edit. Paris.

Ibid. 22. Cont. p. 98. B. paullo aliter. Sym. Log. p. 428. D. Georg. Mon. p. 526. D. edit. Paris.

Ibid. 23. Haec Zon. p. 153. B. edit. Paris. ita ταῦτα (aut potius ταῦτα) καὶ τῆς μητρὸς αὐτῆς καὶ τῶν συγγόνων πρεσβευόντων τῶν πατριῶν. Cedr. p. 534. edit. Paris. in fine τῆς οἰκίας μητρὸς — καὶ τῶν μητρῶδέλων τῶν πατριῶν.

Pag. 80, 2. Cedrenus p. 534. edit. Paris. In. ult. fere ut noster.

Ibid. 3. Ad hanc φιλανδρίαν Theodorae pertinet, quod apud Cont. dicit p. 95. A. et Sym. Log. p. 431. A. Zon. p. 153. C. edit. Paris.

Ibid. 4. Ita scriptum. mallet προτιμαμένη.

Ibid. 5. Ως ὁ ἐμ. — αὐτῇ ἐλελήθει] Cedr. p. 535. A. edit. Paris.

Ibid. 9. Cedrenus p. 535. A. edit. Paris.

φροντίσεως] Ita scriptum.

Ibid. 12. Cedr. p. 535. A. B. edit. Paris.

Ibid. 14. Cedr. p. 535. B. edit. Paris. ubi ita καὶ εὐθύς ἀγέρεσθαι ἐν τοῖς σκηνώμασι τοῦ Θεοκτίστου προσέταττε etc.

Ibid. 15. Cedr. p. 535. B. edit. Paris.

Ibid. 19. Cedr. p. 535. B. C. edit. Paris.

Ibid. 23. ἄνδρας] Nominatim apud Cont. p. 98. D. Sym. Log. p. 429. A. Cedr. p. 535. C. edit. Paris.

Pag. 81, 2. Cedr. p. 535. C. edit. Paris.

Ibid. 6. Cont. p. 94. B. Sym. Log. p. 429. D. Cedr. p. 535. C. edit. Paris.

Ibid. 8. Cont. p. 94. B. edit. Paris.

ὀβελίσκων] Οργανα φλεβοτόμα dicit fuisse Cont. p. 94. C. uti et Sym. Log. p. 429. D. Cedr. p. 535. C. D. edit. Paris. μολιβδῶ plumbo, quo scilicet notas fecit livoris quasi ex verberibus contracti.

Ibid. 10. 11. Desinit in mimesin illis tunc valde usitatum propter infantiam.

Ibid. 12. παρὰ Κωνσταντίνου] Cedr. p. 535. D. edit. Paris. a Barda. Inter illos, qui ad patriarcham missi fuerant, nominant etiam Constantinum Cont. p. 93. D. Sym. etiam Log. p. 429. A. edit. Paris.

Ibid. 14. Hic iam patet, quod supra alicubi dixi, nostrum quaedam ex declamatore aliquo descripsisse.

Ibid. 19. Cont. p. 98. D. Sym. Log. p. 429. A. edit. Paris.

Ibid. 20. λογοθέτης τοῦ δρόμου] Is inter logothetas palatinos. Vid. Meurs. in λογοθέτης, et Cuspalatem p. 15. et 17. edit. Paris. et ad eum Notas anonymi p. 202. edit. Paris. Bosius.

Pag. 81, 21. Cont. p. 94. C. Cedr. p. 585. D. edit. Paris.
Δραματουργ. — *ἀπειλεγχθέντος*] Hic genitivos absolutos pro
 nominativis ponit soloecistice; ut alias non raro neminativos pro
 genitivis absolutis.

Ibid. 22. Cont. p. 94. C. Zon. p. 153. C. edit. Paris.

Ita omnino scriptum. debuisset τὸν *ἔμφορον ἑταστήν*.

Pag. 82, 2. Loquitur incondite nec pro sano homine.

Videtur Constantinum intelligere a se incusatum paullo ante.

Ibid. 3. *Καὶ εὐσεβῆς* — *πατρ. Μεθ.*] Cont. p. 94. C. Sym.

Log. p. 429. A. p. 431. B. Georg. Mon. p. 526. D. edit. Paris.

Ibid. 5. Georg. Mon. p. 527. C. Zonaras p. 153. C. Cedr.
 p. 585. edit. Paris. in fine.

Ibid. 7. Cedr. p. 536. edit. Paris. lin. 1.

Ibid. 9. Cont. p. 96. A. Sym. Log. p. 431. B. C. Georg.
 Mon. p. 527. A. edit. Paris.

Ibid. 12. Scriptum *κατακνυμάν*.

Ibid. 15. Mire loquitur.

Ibid. 16. Ita haec omnia scripta. pro hoc potius legendum
διατελοῦσιν. aut *διατηροῦνται* debuit dicere i. e. *servantur*; ut
 hic etiam contrarium dixerit eius quod voluit.

Ibid. 18. *Ὁ δὲ Ἰαννῆς μοναστ.* — *προτείνασθαι ἀσθήσιν*] Cont. p. 98. B. Sym. Log. p. 429. D. ubi *κατὰ τινα μονὴν ἐν τῷ Κλειδίῳ*. Vid. Georg. Mon. p. 526. D. edit. Paris.

Ibid. 20. *Τοῦ Θεοῦ ἡμ. σαρκ.* — *καὶ τῶν στρατιαρχῶν*] Zon. p. 153. edit. Paris. in fine et seq. Cedr. p. 536. A. edit. Paris. ubi *ἀρχαγγέλων*, quod idem est.

V. 79 Ibid. 23. Sym. Log. p. 431. D. Zon. p. 154. A. Cedr. p. 536. A. edit. Paris.

Pag. 83, 2. Cont. p. 96. C. Sym. Log. p. 430. A. Cedr. p. 536. B. edit. Paris.

βασιλεῦσιν] Unde *βασιλέως πληρικοὶ* apud Sym. Log. p. 430. A.

Ibid. 3. *προβάθμιος*] Cont. p. 96. C. *ἡγούμενος*. Sym. Log. p. 430. A. Cedr. p. 536. B. edit. Paris.

Ibid. 5. 6. Cedr. p. 536. A. B. Zonar. p. 154. A. Sym. Log. p. 431. D. edit. Paris. qui ipso actu erutos ei oculos affirmat, non ut noster et Zonaras.

Ibid. 7. Zon. p. 154. A. Cont. p. 98. B. Sym. Log. p. 429. edit. Paris. in fine, ubi *μάστιξι διακοσίαις*. Cedr. p. 536. B. edit. Paris. ubi *μάστιξι λώρων διακοσίων*. ubi vertitur quasi esset *διακοσίαις*.

Ibid. 9. *Ὁ σὺν αἵρετ.* — *κατηγ. τοῦ πατριάρχου*] Cont. p. 98. C. Sym. Log. p. 432. initio. Zon. p. 154. B. Cedrenus p. 587. D. edit. Paris.

Ibid. 11. Est oratio imperfecta, nisi pro *κατηγορῆσαι* legatur *κατηγοροῦσιν* aut verbum aliquod addatur; ut *ἤγαγον* aut *παίθουσι* sive *παπαικασιν*, ut Zon. et Cedr.

Pag. 88, 12. Cont. p. 98. C. edit. Paris. *Μηροφάνης ούτος ἦν ὁ μετ' οὐ πολὺ τῆς Σμύρνης καθηγησάμενος.* Vid. Cedr. p. 537. D. edit. Paris. ubi itidem *μετέπειτα.*

Ibid. 16. Cont. p. 99. C. Cedr. p. 538. A. edit. Paris.

Ibid. 19. *κατηφιῶντες*, quo verbo et Cont. utitur p. 98. D. edit. Paris. in hac re. Vid. Zon. p. 154. B. edit. Paris.

Ibid. 20. Scripserat prius *βάθους*: deinde *υ* deletum. est autem et idem rectum.

Ibid. 21. Cont. p. 99. A. edit. Paris.

Ibid. 22. [*πέτρα*] Ita scriptum. debet esse *πέτραν*: aut delendum *ἐαυτόν*.

λίθος] Ita et hic scriptum. requiritur *λίθον*. est quidem *λίθος* et apud Cedr. p. 538. B. sed ibi non est *ἐαυτόν*; quod apud nostrum delendum, *λίθος* stante. Sym. Log. p. 432. A. edit. Paris. ubi *μὴ θέλων πέτρα σκανδάλου λογίζεσθαι.*

τὰ κρύφα (ita scriptum, non *κρύφια*) *ἀίσχη* — *φύσεως ἐσκληρώς*] Cont. p. 99. A. B. Sym. Log. p. 432. A. edit. Paris. iisdem cum nostro verbis. Zon. p. 154. B. Cedr. p. 538. B. edit. Paris.

Pag. 84, 3. *Καὶ τὸ αἴτιον — αἰτιαθεῖς ἐπαγωγᾶς*] Cont. p. 99. B. Sym. Log. p. 432. A. B. Zon. p. 154. C. Cedr. p. 538. C. edit. Paris. solus ut noster etiam de Nicephoro.

Ibid. 5. [*ἐπισιναῖσας με*] Est semimimesis quaedam soloeizans, ut alibi etiam. Sym. Log. iisdem fere cum nostro verbis, sed commodius formata oratione. Cedrenus directa narratione orsus, inepte in infinitivum desinit.

Ibid. 7. [*κινήσεως*] Ita scriptum. convenientius esset *κνήσεως*.

Ibid. 8. Ita scriptum. debebat *ἀποστολεῖν* per *ε*.

Ibid. 9. [*τὸν κορυφαῖον*] Petrum, qui coryphaeus apostolorum. *Bosius*. Cont. p. 99. B. edit. Paris. *τὸν κορυφαῖον Πέτρον*. Vid. Zon. p. 152. D. Cedr. p. 538. C. edit. Paris.

Sym. Log. p. 432. A. Zon. p. 154. D. Cedr. p. 538. D. edit. Paris.

Ibid. 10. [*ποιῆσθαι*] Cont. p. 99. C. Sym. Log. p. 432. A. B. ubi *μὴ τοῦ λοιποῦ ποιῆσθαι φιλήδονον*, ubi illud *ποιῆσθαι* rectum videtur et apud nostrum restituendum [ita codex]. inde habet ille. *ποιῆσθαι* et Zon. p. 154. D. Sed Cedr. p. 538. D. edit. Paris. *τοῦ λοιποῦ μὴ ποιῆσθαι τὴν φιλήδονον ὄρεξιν*.

Ibid. 15. *Ἐξ ἧν Μανουὴλ — τὸ ἔλεφ. ἐπανατ.*] Cont. p. 99. C. Zon. p. 154. in fine. Cedr. p. 538. D. edit. Paris. ubi *Μιχαήλ*.

Ibid. 18. [*διὰ*] Male utitur hac particula. debēbat potius *περὶ*.

Ibid. 19. Cedr. p. 538. in fine et seq. Zon. p. 155. initio. Cont. p. 99. C. edit. Paris. ubi ita *ἐκινύσταν καὶ σαφῆ τὴν πᾶσαν*

δραματουργίαν ποιῶ, τόσου καὶ τόσου λέγουσα χρυσίου ἐξωνηθη-
ναι, καὶ ἔτι ἔν τινί μου τῶν κηρωτίων οὕτως ὡς ἐδόθη εὐσημασμέ-
νον ἐστὶ καὶ πεφυλάκται σφραγίδι αὐτῶν. Sym. Log. p. 432. B.
edit. Paris.

Pag. 85, 2. συμπάθειαν] i. e. συγγνώμην, qua vere hic uti-
tur Cont. p. 99. D. edit. Paris.

οἷ] i. e. ἑβδομήκοντα ἑπτὰ, ut sit, qui septuaginta septem
remittit peccata, aut septies septuaginta.

Ibid. 4. Cont. p. 99. D. edit. Paris.

Ibid. 5. Cont. p. 99. in fine. Cedr. p. 539. A. edit. Paris.

Ibid. 7. Glossema esse videtur. *Bosius* aut *Olearius*, ad-
ditis parentheseos signis. recte, nisi quod posterius reiecerant ad
διήρησεν. In superioribus longiores huiusmodi parentheses
observavi et notavi signis.

Ibid. 10. Διακαρτ. — ἀναθεματισμ. διενηλ.] Cont. p. 99.
in fine. Cedr. p. 539. A. edit. Paris.

Ibid. 13. Cont. p. 100. in fine. Sym. Log. p. 433. A. Cedr.
p. 539. D. edit. Paris.

Ibid. 17. Perobscure indicat eorum conversionem.

ἐμφωτίως] Ita fere scriptum, ut propemodum legi possit ἐν
φωτίως. Sed illud praestat. Cont. p. 100. edit. Paris. in fine,
ita: μετὰ καινῶν ἐμφωτίων τε καὶ ἐσθημάτων.

μύρω] Cedr. p. 539. D. edit. Paris.

Ibid. 21. 22. Cont. p. 101. A. Cedr. p. 539. in fine. Zon.
p. 155. A. edit. Paris.

Ibid. 22. Parenthesis, cuius signa ipse apposuit.

Pag. 86, 2. Cont. p. 101. A. edit. Paris.

Ibid. 4. ἐπαναστεῦσιν] Ita scriptum. forte ἀντιστρατεύσιν,
ut ceteri.

Cont. p. 101. A. Sym. Log. p. 439. B. Cedr. p. 540. A.
Zon. p. 155. B. edit. Paris.

Ibid. 5. Ita scriptum. debuisset potius πρὸς καύχημα τὸ
νῆος, ut verti. istud est: nihil tibi ad victoriam gloria. per-
verse.

Ibid. 7. Cont. p. 101. A. B. edit. Paris. Cedr. l. c. Zon. l. c.

Ibid. 8. Οὐ πολὺς — ἀποικ. αὐτ. διωθ.] Cont. p. 104. D.
Cedr. p. 542. C. Zon. p. 156. C. edit. Paris.

Ibid. 11. Cont. p. 104. circa fin. Cedr. p. 542. C. Zon. p.
156. C. D. edit. Paris.

Ibid. 13. Cont. p. 104. edit. Paris. in fine.

Ibid. 14. Ἡς ἐντέχν. — τὰ δέοντα] Cont. p. 105. A. Cedr.
p. 542. C. D. Zon. p. 156. D. edit. Paris.

Ibid. 16. Cont. p. 102. A. Cedr. p. 542. D. edit. Paris.

Ibid. 17. ἦν] Ita scriptum. voluit forte δὲ ἐκίνην. apud
Cont. p. 105. A. edit. Paris. est ἔν ad οἶκον.

Ibid. 19. Cont. p. 105. A. Cedr. p. 542. D. edit. Paris.

Pag. 86, 21. Cedr. p. 542. D. edit. Paris.

Ibid. 22. Cont. p. 105. A. B. Sym. Log. p. 485. B. Zon. p. 156. D. p. 157. A. edit. Paris.

Pag. 87, 1. Παρεντίθησι — ποιήσαι έκδοτον] Cedr. p. 543. A. edit. Paris.

Ibid. 2. Loquitur perditte.

Ibid. 4. Ita haec omnia scripta.

Cont. p. 105. C. edit. Paris. λέγων ὅτι σοι καταλειφθείσης ὡς κληρονομίας τῆς βασιλείας, πόρρω σου ταύτην οὗτος (ὁ Θεοκτιστος) ποιεῖ, γάμον μητρὶ σου ἢ τῶν ταύτης θυγατέρων μὲν ἐμμελετῶν, καὶ σοῦ τοῦ ταύτης υἱοῦ πόρρω που ποιῆσαι τοὺς ὀφθαλμούς: quae postrema significant ἀποματωῶσαι, quod apud nostrum est, mirifice autem loquuntur. Cedr. p. 543. A. edit. Paris. V. 80 eadem sic: καὶ τοὺς σοὺς ἐξορύξει ὀφθαλμούς.

Ibid. 7. Cont. p. 105. edit. Paris. lin. 3. a fine.

Ibid. 10. Θεοδώρας] Scriptum ita ut non appareat quis sit casus. Ceterum Sorores Theodorae enumerantur a Cont. p. 108. D. edit. Paris. ubi: ἀδελφαὶ δὲ τρεῖς, ἧτε εὐφήμων οὕτω καλουμένη ὄνοματι Καλομαρία καὶ Σοφία καὶ ἡ Εἰρήνη. Cedr. p. 545. C. edit. Paris. Μαρίαν vocat. De hac ceteri nihil in hoc negotio: et quidem eius opera nec magna nec necessaria videtur.

Ibid. 11. Ita iam de nece tantum, cum tamen dixerit de exilio eos etiam, et quidem magis, cogitasse, infra etiam prius de exilio.

Ibid. 15. Cont. p. 106. A. Cedr. p. 543. B. edit. Paris.

Ibid. 17. Cont. p. 106. A. edit. Paris. ubi recte πραιποσίτοις per omicron.

τὰ λογοθέτου τοῦ δρόμου] Videtur intelligere τὴν τῶν ἀναφορῶν διοίκησιν, quam memorat Cont. p. 106. edit. Paris. lin. 2. ita et Cedr. p. 543. B. Zon. p. 157. A. edit. Paris. ita: ἦν γὰρ ἀναφῶν αὐτῇ περὶ ἀναφορῶν τε καὶ διοικήσεων.

Ibid. 20. Ita scriptum. debebat potius ἐνεδρεύσαν.

Pag. 88, 2. Portentose loquitur et narrat.

Ibid. 4. Scriptum κόλη πατωχῶν, pueriliter sectatur poeticas phrases, ut et p. 42. [?]

Ibid. 5. ἀπιδότου] Incertum cui.

Ibid. 7. Ita nunc scriptum, non ὑποστράτηγοι ut supra.

Ibid. 8. Scriptum βασιλ. ita solet librarius, quicumque sit casus, potest hic etiam legi βασιλεῖ, mox potius προσεξέλευσις. Nam in Aec. non potest, nisi legatur ἢ σκοπὸς γυνῆ ante. Loquitur autem desperate.

Ibid. 12. Cont. p. 106. B. Cedr. p. 543. C. edit. Paris. lib. 1.

Ibid. 13. Dicit contrarium eius: quod vult. τελέσων est perfecturus, cum iste sit perperurus.

Ibid. 14. Cont. p. 106. C. edit. Paris. ubi λυσικόμος θέουσα, passis capillis currens. ita et Cedr. p. 543. D. edit. Paris.

- Pag. 88, 15. *θεράποντα*] Forte Theocistum.
 Ibid. 16. Cont. p. 106. C. D. Zon. p. 157. B. edit. Paris.
ἔπειτα δὲ — ἤμ. κρονόντ. ἀποκ.] Haec nostri verba usurpat
 Sym. Log. p. 435. edit. Paris. sed inepte, cum non indicaverit
 imperatricem venisse.
- Ibid. 21. Scriptum, *Κωνσταντίνῳ* sine accentu.
 Debuisset *δυσσεπείται*. hic etiam contra ac vult.
 Pag. 89, 9. *τούς*] Nullam habet particulam connectentem,
 qualis esset *οὖν*.
- Ibid. 14. Scripserat prius librarius *γυναικός*, deinde per o
 superne scriptum indicavit meliorem lectionem.
- Ibid. 17. *ἐκτενόμενος*] Hic etiam contrarium eius quod
 vult dicit, *qui rogatur*, cum debeat *qui rogat*.
- Ibid. 20. Ex Hesiodo hemistichium. [?]
 Ibid. 22. Ex Tragico senarius. [Aeschyli, Prom. 105.]
- Ibid. 23. Scriptum *πρὸς κωρήκεσαν*. atque ita solet libra-
 rius *πρός* scribere.
- Ibid. 24. Zon. p. 157. A. edit. Paris. *ὑπὸ σκάμνον σιόδου*.
 Cont. p. 106. B. edit. Paris. *κατὰ τοῦ σκάμνον ὑπέδου*. Cedr. p.
 543. C. edit. Paris. *ὑπέδου σκάμνον*. Georg. Mon. p. 533. C.
 Pag. 90, 2. *εἰπεῖν*] Deest aliquid verbum, ut *λέγεται*, quod
 est apud Cont. p. 106. C. edit. Paris.
- Ibid. 4. *Σπάθην — τοῦ σαρκ.*] Sunt duo senarii. alii
 in eandem sententiam habentur apud Cont. p. 106. C. nec non
 Cedr. p. 543. C. D. edit. Paris.
- Ibid. 6. *Λιό — τοῦ παλατ. ἔξοστρ.*] Cedr. p. 544. A. B.
 Zon. p. 157. B. p. 158. A. Cont. p. 106. edit. Paris. lin. 2. fine.
- Ibid. 8. *Καὶ τῆ — μεταμ. σχήματι*] Cont. p. 108. B. C.
 Sym. Log. p. 445. C. Georg. Mon. p. 533. D. seq. Cedr. p. 545. B.
 Zon. p. 158. B. edit. Paris.
- Ibid. 11. *Καὶ τὸ — χαράγμ. τοῦ χρυσοῦ*] Cont. p. 107. A.
 Zon. p. 157. C. edit. Paris.
τὸ χρῆμα] i. e. *τὰ χρήματα*.
- Ibid. 12. 1090 centenaria fuisse in aerario dicit Sym. Log.
 p. 436. A. nec non Cont. p. 107. A. et Cedr. p. 544. A. edit. Paris.
- Ibid. 13. Scriptum *διαχαράγμ* — una voce.
- Ibid. 14. Ita et Cont. l. c. sed Cedr. l. c. *ὡσεὶ τριῶν χι-
 λιάδων*.
- Ibid. 16. *προσεπέρις*] Ex imperitia ipse etiam videtur ab-
 nans hoc verbo, ac forte *προσεπέρις* scripserat, quasi ab hoc esse
 possit *προσειρησε*.
- Ibid. 19. Cont. p. 109. C. Zon. p. 158. B. edit. Paris.
 Pag. 91, 3. Cont. p. 114. D. edit. Paris.
- Ibid. 5. Male pro future posuit. *ἐπανάξιστο* pro *ἐπανάξί-
 σοστο*.

Pag. 91, 7. Cont. p. 109. C. D. Sym. Log. p. 440. A. Occasio et causa belli. Cont. p. 108. A. B. C. D. Cedr. p. 545. C. edit. Paris.

Ibid. 8. 9. Cont. p. 104. B. edit. Paris.

Ibid. 9. Cont. p. 109. C. edit. Paris. *ἄρτι τελούντος αὐτοῦ εἰς τοὺς ἄνδρας.*

Ibid. 10. *Σαμύσατα*] Scriptum per ω, alii per ο. Cont. p. 109. C. D. edit. Paris. ubi *Σαμύσατα*, uti et apud Cedr. p. 545. C. D. edit. Paris. nec non Zon. p. 158. B. edit. Paris.

Ibid. 12. Cont. p. 109. D. Cedr. p. 545. D. Zon. p. 158. C. edit. Paris.

Ibid. 13. *Μετασχεῖν — τὸν ἄνακτα διεκρ.]* Cedr. p. 545. edit. Paris. in fine.

Cont. p. 109. D. edit. Paris. *ἤμιλλον δὲ τὴν ἀνάμακτον μυσταγωγίαν ἐκπληροῦν.*

Ibid. 15. Ita scriptum cum augmento pro *ἀνοίξαντες*, ac forte ipse auctor ita scripserat contra grammaticam.

Ibid. 16. *Ὡς καὶ τὰς σκην. — σκ. σφετερισ.*] Cont. p. 110. A. Cedr. p. 546. A. Zon. p. 158. D. edit. Paris.

Ibid. 19. Cont. p. 110. C. Cedr. p. 546. A. B. Zon. p. 158. D. edit. Paris.

Ibid. 20. Cont. p. 110. C. edit. Paris.

Ibid. 21. 22. Ita scriptum. potius *τετάρτης δεκάδος* dicendum erat.

Cont. l. c. *μέχρι τεσσάρων μυριάδων.*

Ibid. 22. Imperite, pro *ἀντεξήμι.* ignorant fere isti vim particularum.

Pag. 92, 1. *Δόξυμον*] Ambigue scriptum, ut et *Δάξυμον* possit legi.

Ibid. 2. Cont. p. 110. C. edit. Paris. *ὡς δὲ κατὰ τι χορτοφόρον πεδῖον Κελάριον οὕτω λεγόμενον κατεσκήνωτο.*

Ibid. 4. Cont. p. 110. D. edit. Paris.

Ἐν τούτῳ τε — φουαδ. ἐπιλαβ.] Cont. p. 110. D. Cedr. p. 546. B. Zon. p. 158. D. edit. Paris.

Ibid. 8. Cont. p. 110. D. edit. Paris.

Cont. l. c. *σταθερᾶς μεσημβρίας.*

Ibid. 9. *Ἀναβεβ. — καταλαβ. ἐναυλίξ.]* Cont. p. 110. in fine.

Ibid. 12. *Ὁ δὲ — Ἄμρ γ. ἀ. παρσν.]* Cont. p. 111. A. edit. Paris.

Ibid. 13. *Ἡ τῶν ἐναντ. — ἀνδρείοφρ. συλλογῆς]* Cont. p. 111. A. Cedr. p. 546. B. Zon. p. 158. D. edit. Paris.

Ibid. 15. Apposui signa parentheseos.

Ibid. 18. *Τῷ μεγίστῳ — τῶν πολεμ. χωρήσομεν]* Cont. p. 111. A. edit. Paris.

Ibid. 21. *πίδιλα]* Scriptum per η in penult.

- Pag. 93, 3. Cont. p. 111. B. edit. Paris.
Scriptum *πήσεται*.
- Ibid. 4. [Ὅτι ἡ μὲν — εὐσεβ. διακατερ.] Cont. p. 111. B. edit. Paris.
- Ibid. 11. Ο δὲ βασιλεὺς — ἐκβεβ. πυνθόμ.] Cont. p. 111. C. edit. Paris.
- Ibid. 14. Cedr. p. 546. B. edit. Paris.
- Ibid. 17. Τηχῶρ. — ἰδ. στρατεύματος] Cont. p. 111. C. edit. Paris.
- Ibid. 20. Cont. p. 111. C. edit. Paris.
- Ibid. 21. διέδρασεν] Ita omnino scriptum.
- Pag. 94, 1. Ἐτῶν δὲ δύο — ὄρ. ἐφάλλεται] Cont. p. 111. C. D. Cedr. p. 546. B. C. Zon. p. 158. edit. Paris. in fine.
- Ibid. 2. Cont. p. 111. edit. Paris. et Cedr. l. c.
- Ibid. 4. Ἀμινσοῦ] Apud Cont. l. c. sine v.
- Ibid. 7. Καὶ τῷ ἰδ. λαῷ — εὔρομεν ἐνθάδε;] Cont. p. 111. D. Cedr. p. 546. C. edit. Paris. ubi ὅτι φασὶν αὐτὸν παραπλήσιον τῷ Ἐξέρῃ πάθος παθεῖν, μάστιγι κελύσαντος παλεῖν τὴν θάλατταν, ὅτι μὴ περαιτέρω προήκατο τοῦτον χωρεῖν. male legitur *χαίρειν*.
- Ibid. 9. Ita scriptum, *σιδηροῖς*, et nullum adest substantivum.
- Ibid. 17. Ἀνέστη Πετρωνᾶς — αὐτάδελφος] Cont. p. 111. D. Cedr. p. 546. C. Zon. p. 158. edit. Paris. in fine.
- Pag. 95, 5. Ita scripta haec sunt, et annotavit Librarius in margine etiam lectionem *ὑπερ*, qua recepta sit *ὑπερ τῆς σῆς βασιλείας*, quibus recte adhaerent *καὶ τῶν* etc. manente autem *εἰς*, accusativi continuandi, *καὶ τοὺς δημοσίους*.
- Ibid. 7. 8. Cont. p. 112. A. Cedr. p. 547. C. Zon. p. 158. edit. Paris. in fine.
- Ibid. 8. Obscure et ambigue. aut enim invertit pro τοῦ λόγου τῇ προβολῇ i. e. *prolatione verborum*, aut subintelligendum reliquit *ἔνεκα*, ut sit *προβολῆς ἔνεκα σπουδ. διατ. propter illam oblationem* etc.
- Ibid. 10. τὸ Ἀμερ] Ita scriptum, solenni hallucinatione circa ο et ω. forte τῷ scripserat auctor [ut p. 80, 7]. alias et τὸν legi potest.
- Ibid. 11. Scriptum *ἔπισιν* ex Iotacismo.
- Ibid. 14. Ita scriptum. potius *παρ' ὃ quocirca, quapropter*, aut *παρ' οὗ a quo*.
- Ibid. 19. Scriptam *γερονῶς δ.* apparet autem hinc maxima socordia Librarii circa ο et ω.
- Ibid. 21. *παραινεῖ*] Ita scriptum, non *παραινεῖν*, quod aptius esset. aut potius legendum *περαινεῖ* vel *περαινεῖν*.
- Ibid. 22. Balbutit misere.

Pag. 96, 3. Scriptum *τελών*. solet librarius pro circumflexo acutum ponere, ut in *Πετρωνᾶς* supra aliquoties: paulo ante tamen recte *περισπωμένως*.

Ibid. 6. Ita scriptum *μήλια*, non *μίλια*. Videtur autem numerus quingentorum nimius.

Ita fere scriptam ut etiam legi possit *Αμοσιανῶ*.

Ibid. 8. Cont. p. 112. C. edit. Paris. ubi *Πόσοντα*. Vid. ibid. p. 113. A. B. Cedr. p. 546. edit. Paris. lin. ult. ubi *Πτώσοντα*; apud Zon. p. 159. B. edit. Paris. *Πτώσαντα*.

Ibid. 9. *ἐσκήνισαν*] Ita scriptum, non *ἐσκήνωσαν*.

Ibid. 13. Cont. p. 113. B. edit. Paris.

Ibid. 20. Cont. p. 114. lin. 1. seqq. Sym. Log. p. 440. C. Georg. Mon. p. 535. A. Cedr. p. 547. B. Zonar. p. 159. A. edit. Paris.

Ibid. 23. Cedr. p. 547. B. Zon. p. 159. A. edit. Paris.

Pag. 97, 1. Cont. p. 114. A. Cedr. p. 547. C. edit. Paris.

Ibid. 7. Id est *Per civitatem laetitia ingens manavit*. Sed videtur et hic invertisse pro *ἡ πολιτεία* (sive *ἡ πόλις*) *χαρμονῆ δαψιλῆ δαπέχεται*.

Ibid. 12. Videtur hæc alieno loco inseruisse. Bulgaros ad Christum conversos fuisse adhuc Theodora imperante, tradit Cont. p. 101. D. p. 102. C. edit. Paris. Sym. etiam Log. ante expeditionem Petronæ refert, p. 440. A. Vid. Georg. Mon. p. 534. D. Cedr. etiam p. 540. B. C. Zon. etiam p. 155. B. edit. Paris.

Ibid. 14. Zon. p. 155. C. Cedr. p. 540. B. C. Sym. Log. p. 440. A. Cont. p. 101. Georg. Mon. p. 534. C. D. edit. Paris.

Ibid. 15. Nominat. pro Genit. absol.

Pueriliter rursus inculcat Homerum.

καθ' ἑαυτούς] Ita scriptum, non *κατ' αὐτῶν*.

Ibid. 19. Sym. Log. p. 440. A. edit. Paris.

Ibid. 20. *τὸν δὲ — τῷ βασιλ. ὀνόματι*] Cedr. p. 540. C. edit. Paris. Cont. p. 102. lin. 1. Sym. Log. p. 440. B. lin. 1. Georg. Mon. p. 534. C. D.

Pag. 98, 1. *Περὶ πολλοῦ δὲ — κατὰ τὴν Μαγναύρ.*] Cont. p. 115. A. Cedr. p. 547. D. Zon. p. 160. A. edit. Paris.

Ibid. 2. *κἄν*] Ita hæc scripta. Loquitur negligentissime. Nullam ponit particulam connexionis.

Ibid. 6. 7. Cont. p. 115. B. Cedr. p. 547. lin. ult. Zon. p. 160. B.

Ibid. 8. Cont. p. 119. C. D. edit. Paris. de hoc Theodoro Leonis discipulo multa idem p. 115. D. edit. Paris. et p. seq. de eodem Cedr. p. 548. edit. Paris. et seq. non nominat, ut et Zon. p. 160. edit. Paris. et seq.

Ibid. 9. *Θεοδήγιον*] Cont. p. 119. C. D. Cedr. p. 550. D. edit. Paris.

Κομητῶν] Cont. p. 119. D. edit. Paris.

- Pag. 98, 10. Cont. p. 119. D. Cedr. p. 550. D. edit. Paris.
 Ibid. 15. Exemplo sit auctor.
 Ibid. 17. *ἐπεφιλορηματήκει*] Ita scriptum per η in penult.
 non per iota.
 Ibid. 20. Loquitur involute et contorte et ambigue.
 Ibid. 22. Cedr. p. 547. D. edit. Paris. ubi *τῆς βασιλείας κα-*
τεστοχάζετο. Zon. p. 160. A. edit. Paris. *ἐαυτῷ τὴν βασιλείαν*
ἔμνατο.
 Pag. 99, 1. Ita loquitur quasi Bardas contemptus fuerit a
 senatu: sed causae quas subiungit contemptum imperatoris in-
 dicant. Taceo quod *μὲν* et *τε* et in *ἐξεγίνετο* *ἐξ* praeter rem po-
 suit.
 Ibid. 2. *Τάχα δὲ καὶ — τὸν ἄνακτα*] Cont. p. 114. D.
 Cedr. p. 547. C. D. Zon. p. 159. C. edit. Paris.
 Ibid. 5. *Οὐ μὴν δὲ — οὐκ ἐπαύετο*] Cont. p. 120. initio.
 Cedr. p. 551. A. edit. Paris.
 Ibid. 11. Loquitur incondite et pugnantis.
διὼ ἐν μιᾷ] Involute et ambigue.
 Ibid. 13. Graeca sunt instar foliorum Sibyllae. Itaque La-
 tina non possunt fieri multo clariora. de aliquibus amplius quae-
 rendum quod ad res attinet.
 Ibid. 15. Desperate et perditae loquitur.
 Ibid. 17. *Τῶν μετὰ — σὺν εὐλαβείᾳ*] Cont. p. 120. A.
 Cedr. p. 551. A. Zon. p. 161. C. edit. Paris.
 Ibid. 19. Ita scriptum. forte *τῇ μεγίστῃ*.
 Verti quasi esset *συστάσεως* in singulari. potest *σύστασις*
 esse et *factio*. item *commendatio*; in qua significatione hic reti-
 neri posset plurale *συστάσεων*.
 Pag. 100, 2. Cedr. p. 551. C. Zon. p. 161. edit. Paris.
 in fine.
 Ibid. 10. Cont. p. 120. B. edit. Paris. ubi: *τὰς ἐπὶ γῆς τοῦ*
ἀνδρός ἐκτάσεις.
 V. 82 Ibid. 13. Cont. p. 120. C. edit. Paris. ubi: *Θεόδωρος ὁ μω-*
ρός. apud Sym. Log. p. 441. B. edit. Paris. ubi: *Θεοδοσίῳ τῷ*
Μορφῷ.
 Ibid. 14. Cont. p. 120. C. Sym. Log. l. c.
 Cont. p. 120. C. edit. Paris. ubi: *ὁ Σκουτελότης Νικόλαος*.
 Apud Sym. Log. p. 441. B. edit. Paris. ubi: *Νικολάῳ τῷ Σκουτε-*
λώπητι.
 Ibid. 15. Loquitur conturbate.
 Cont. p. 120. C. edit. Paris. [*ἐν τῷ τῶν ἱερῶν ἀποστόλων*
τεμένει, οὐκ ἐν τῷ δὴ μεγάλῳ τε καὶ σεμνῷ; ἀλλ' ἐνθα οἱ τάφοι
καὶ λέγονται καὶ εἰσὶν.]
 Ibid. 16. Loquitur imperfecte.
 Ibid. 17. Scriptum *Κωνστανῶ*. Erat ex marmore.

Pag. 100, 18. Cont. p. 120. C. edit. Paris.

Apud Log. p. 441. B. C. οὐ καὶ περιέκλεισαν αὐτόν. Unde et apud nostrum potius περικλείσαντες legendum videri possit. Apud Cedren. p. 551. B. edit. Paris. τῷ τοῦ Κορωονύμου τάφῳ ἀποκλείει. Zon. p. 161. D. ἐγκλείει τάφῳ. Nihil tamen mutandum apud nostrum, sed tantum περισκελίσαντες uno λ scribendum, *divaricatis cruribus imposuerunt arcae*. Contin. ita: ἐν μεταώρῳ ἐπικαθίσαντες.

Scriptum καταγύμωνσιν.

Ibid. 20. Καὶ δι' ὅλου — ἐαυτ. φύσεως] Cont. p. 120. C. edit. Paris.

Ibid. 21. Ὁ ἀθλητῆς τῶν κρυφ. — σαρκ. καὶ αἱματ.] Cont. p. 120. C. Sym. Log. p. 441. C. edit. Paris. nostri verbis, nisi quod ἐκ τῶν melius.

Pag. 101, 1. Rursus tanquam declamator: et satis apparet melius sermonis genus.

καὶ μᾶλλον] Ita scriptum.

Ibid. 9. Οὕτως ἐγκαρτ. — ὑπὲρ ὧν ἐπεπόνθει] Sym. Log. p. 441. C. edit. Paris. iisdem cum nostro verbis.

Ibid. 10. γήρει] Ita scriptum, non γήρα.

Ibid. 15. Ita scriptum, male. emendandum ex Homero. Negligenter haec ut pleraque et supine tractata sunt, partim a librario, partim ab ipso auctore. Loca Homeri, in quibus noster multus est et ineptus, id ostendunt, plerumque vitiosae descripta. Apud Hom. II. ο, v. 511. haec ita: Βέλτερον ἢ ἀπολέσθαι ἕνα χρόνον ἢ ἐβιάσθαι, Ἡ δὲ δα' στρεύγεσθαι ἐν αἰνῇ δηϊοτήτι. quae ibi Ajax dicit suos proelio acuens. Sed noster lapsu memoriae, ut videtur, sociis Ulyssis tribuit, deceptus fortasse similitudine loci Odys. μ, v. 350. Βούλομ' ἅπαξ — ἀπὸ θυμὸν ὀλέσσαι Ἡ δὲ δα' στρεύγεσθαι ἐὼν ἐν νήσῳ ἐρήμη. ubi unus sociorum Ulyssis reliquos hortatur ad mactandos Solis hoves, cum fame laborarent. atque eo nunc respicit. supra etiam indidem, occasione famis, verba reddebat.

Ibid. 19. Sym. Log. p. 441. C. Cedr. p. 551. B. C. edit. Paris.

Non additur quis excitaverit, ut aliquid excidissae necesse sit, ut Θεὸς aut Κύριος, ut apud Log. p. 441. C. edit. Paris. τοιγαροῦν διανίστησιν αὐτῷ Κύριος.

Ibid. 20. Οὐ πρὸς πῆμανσ. — αὐτ. κινδυνεύοντι] Cont. p. 120. C. D. Sym. Log. p. 441. C. edit. Paris.

Pag. 102, 4. Τοῦ λάρνακος — ἐκείνων ἐλεύσεως] Cont. p. 120. Sym. Log. p. 441. C. edit. Paris. iisdem fere cum nostro verbis.

Ibid. 10. Redit ad imperatorem et eius atudium aurigationis, de quo obscure supra quaedam, ubi annotavi auctores.

Vid. Const. Porph. Bas. Maced. p. 151. D. p. 152. A. Cedr. p. 552. B. edit. Paris.

Pag. 102, 12. Zon. p. 162. B. p. 166. A. Const. Porph. Bas. Maced. p. 152. A. edit. Paris.

Ibid. 18. *συννηιοχοῦντι*] Ita scriptum una voce, soloecisante oratione, ut dativus sit pro genitivo.

Ibid. 21. *Καὶ πολλῶ πλέον — θυσίαις τὰ ἔγια*] Non de Photio haec intelligenda, sed de Gryllo, de quo Const. Porph. in Bas. Maced. p. 153. C. D. Sym. Log. p. 437. C. D. Contin. Theophanis p. 124. D. Cedr. p. 554. A. Zon. p. 163. A. edit. Paris. Noster haec in brevitate obscure. Nec autem Photio iste Gryllus oppositus fuit, sed ante illum is Ignatio.

Pag. 103, 1. *ἐντεῦθεν*] Imperfecte, ut desit vel ἴσσει, vel verbum aliquod, ut *συνέβη* aut simile.

Ibid. 10. *Εὐτρεπισμῶν — ἄμφω συντίθ.*] Cont. Theoph. p. 127. A. B. Sym. Log. p. 446. in fine. Georg. Mon. p. 557. C. Cedr. p. 555. A. B. Zon. p. 165. A. B. C.

Ibid. 11. Ita scriptum. debuit potius *ἀφικέσθαι*, quod ipse solet perverse pro *proficisci* ponere.

Κήποις] Vid. omnino Cont. p. 127. B. C. Sym. Log. p. 537. edit. Paris. in fine. Noster infra p. 308. lin. 5. [104, 21. 105, 20.]

Ibid. 16. *Τοὺς γνωστούς — καταστρωφ. τεκμηράμ.*] Cont. p. 127. B. Cedr. p. 555. B. edit. Paris.

Ibid. 20. Cont. p. 127. A. Cedr. p. 555. A. Zon. p. 165. B. edit. Paris.

Ibid. 22. *Τηνικαῦτα — ἔμφαν. συγκεχ.*] Cont. p. 127. B. Cedren. p. 555. A. B. Zon. p. 165. B. edit. Paris.

Pag. 104, 4. Alius *σύμβολον* dixisset: nam illud aliud est. mox etiam alius dixisset *ἔδοξεν ὄναρ ὄραϊν ὁ Καῖσαρ*.

Ἐδοξεν ὄναρ — τοῦτ. ἀνεφάνησαν ἄγγελοι] Cont. p. 126. C. D. Sym. Log. p. 447. C. Cedr. p. 554. D. edit. Paris.

Ibid. 7. *Θυρίσι ταύταις*] Videtur ex declamatione quadam haec sumsisse, ubi orator digitis ostendebat fenestras. In antecedentibus bis oratorum more alloquitur auditores, quae loca ibidem ex declamatione

Ibid. 9. *Καὶ πρὸς — λωβηθ. ὑπομεμεν.*] Cont. p. 126. D. Sym. Log. p. 447. C. edit. Paris. ut noster. Sed ibi male *τοῦς* pro *τοῖς*. Cedr. p. 554. edit. Paris. in fine.

Scriptum *ὑπὲρ ἄνω*. Sed apud Logoth. rectius *ὑπεράνω*.

Ibid. 12. Sym. Log. p. 447. D. edit. Paris.

Ibid. 13. Ita scriptum, cum deberet *ἀπολασεσθαι* potius, uti recte apud Log. p. 447. D. edit. Paris.

Καὶ ἅμα τῷ λόγῳ — ἐπιδίδ. μάχαιραν] Cont. p. 126. edit. Paris. in fine.

Ibid. 14. Apud Logoth. est *χρυσενδυταῶν*. ibid. male *κραποσίτοις*.

Pag. 104, 16. *καὶ προστετάχει ἐκνεύσας*] Apud Logoth. pro istis male *καὶ φησὶν τάχει ἐκνεύσας*. male ibidem ἀφώρισεν.

Ibid. 16. Cont. p. 127. lin. 3. Cedr. p. 555. A. edit. Paris.

Ibid. 17. *Καὶ διὰ ταύτης — τὴν τομὴν ἀπεκδέχεσθαι*] Iisdem verbis Sym. Log. p. 447. D. Cedr. p. 555. A. ubi *μεληθὸν διάτεμνε*.

Ibid. 19. Cont. p. 127. A. edit. Paris.

Ibid. 21. Vide supra p. 302. ibi not. 3. [103, 11.]

Παρά Θεοδώρου — ὡς ἔοικε τῆς στειλάσης] Cont. p. 128. D. Sym. Log. p. 447. B. C. edit. Paris. iisdem fere cum nostro verbis, sed imperfectius et vitiosius.

Pag. 105, 5. 6. Sym. Log. p. 447. C. edit. Paris.

Ibid. 6. *Ὄθεν — δυσανασχῆ. βούλησιν*] Cont. p. 127. D. edit. Paris.

Ibid. 6. 7. Const. Porph. p. 147. D. edit. Paris.

Ibid. 10. Involute et perturbate.

Ibid. 11. Sym. Log. p. 447. B. Zon. p. 162. B. edit. Paris.

Ibid. 12. *Ἐπεκτ. τὸ ἄγαλμα — κατὰ κλίνα δεστ.*] Cont. V. 83 p. 122. C. Cedr. p. 552. A. Sym. Log. p. 447. B. edit. Paris. ubi male interpres: *secundo ordine*.

Ibid. 13. Scriptum *ἐπωνυμῶ*.

Ibid. 14. *Λέοντι φιλ. σ. διημ.*] Cont. p. 122. C. Sym. Log. p. 447. B. edit. Paris. iisdem cum nostro verbis. Cedr. p. 552. A. edit. Paris.

Ibid. 15. Quia *δεύτερος* secundus.

Ibid. 17. Forte quia ille sanex in throno sedisset, quod est *Βασιλεων*, imperatorum.

Δακτυλοδεικτ. — συνωμαστ. Καίσαρι] Const. Porph. p. 145. C. edit. Paris. ubi *καὶ τῷ δακτύλῳ τοῦτον ὑποδείξει τῷ Καίσαρι etc. ἔξ οὗ καὶ ὑφαρῶτο. καὶ ἐνήδρυσεν ὁ Καίσαρ αἰὶ τὸν Βασιλεῖον*. Vid. Georg. Mon. p. 536. lin. ult. et Cedr. p. 664. C. edit. Paris.

Ibid. 20. Const. Porph. p. 147. B. Georg. Mon. p. 537. in fine. Cedr. p. 566. edit. Paris. lin. 1.

Pag. 106, 2. Const. Porph. p. 147. D. Cont. p. 127. C. p. 128. A. Cedr. p. 555. C. Zon. p. 165. C. edit. Paris.

Ibid. 3. *πρός*] Nulla adest particula connectens, qualis esset *οὖν*.

Ibid. 8. Const. Porph. p. 148. A. edit. Paris. ubi *Συμβάτιος*. Cont. p. 127. D. ubi itidem *Συμβάτιος*. varietas orta ex similitudine literae β cum μ in Mss. Apud Georg. Mon. etiam *Συμβάτιος* p. 537. A. et apud Cedr. p. 554. C. D. edit. Paris. *Συμβάτιος*.

Ibid. 11. Cont. p. 127. in fine. Cedr. p. 555. D. edit. Paris. *ἄρτι γὰρ ἔξῃς τὰς ἀναφορὰς ἀναγνοῖς*.

Ibid. 11. 12. Cont. p. 127. edit. Paris. in fine, ubi τὸ ση-

μαίον ἰδίδου σταυρὸν εἰς τὸ πρόσωπον ἑγκαράτων αὐτοῦ. et Cedr. p. 556. D. Vid. Const. Porph. p. 148. A. B. edit. Paris.

Pag. 106, 14. ἀποκτείνοντες] Ita scriptum.

Ibid. 15. Const. Porph. p. 148. D. Zon. p. 165. D. edit. Paris.

I. e. εἰκάδι πρώτῃ, ut Contin. Theophanis p. 128. B. edit. Paris.

Ibid. 16. ϕ] Ita scriptum [?]: requiritur ϕ, ut Bosius vidit.

Ibid. 18. Ita scriptum. mallet *ἐκδρογηθέντος*.

Καὶ τῷ πτώμ. — συμπαρον. αὐτόν] Cont. p. 128. C. Cedr. p. 556. A. edit. Paris.

Ibid. 22. Ἀμφότεροι — εὐφημ. ἐπιδημίοις] Cont. p. 128. C. Cedr. p. 556. A. edit. Paris.

Pag. 107, 3. Contin. p. 128. B. Cedr. p. 556. edit. Paris.

Ibid. 4. Ita scriptum, sine dubio pro *ἐξέμηναν*, quamvis *καμάλω* sit *μπαβατικόν*.

Ibid. 13. Καὶ εὐθέως — ἀναξεύγνυσιν] Zon. p. 165. in fine. Cont. p. 118. in fine. Const. Porph. p. 148. D. Georg. Mon. p. 538. D. Cedr. p. 556. B. p. 566. A. edit. Paris.

Ibid. 14. Haec in gratiam Constantini Porphyrogeneti videtur comminisci. Const. Porph. in Bas. Mac. p. 138. C. Negat Zon. p. 163. B. edit. Paris.

Ibid. 18. Cont. p. 135. C. edit. Paris.

Ibid. 19. Ita omnino scriptum, non *Μακεδόνων*, ut apud Const. Porph. in Basilio Mac. ubi *ὄρματο μὲν ἐκ τῆς Μακεδόνων γῆς*, p. 138. C. edit. Paris.

Ibid. 20. Hanc similitudinem videtur tacite reprehendere Const. Porph. in Bas. Mac. p. 137. D. edit. Paris. ubi *τρεφόμενος τοίνυν ὁ παῖς παρὰ τῷ πατρὶ — οὔτε μὲν ἀναθροῦτον Χέλωνος ἰδούθη ὡς Ἀχιλλεύς, οὔτε* etc. ut semihominis educatoris mentio eum offenderit.

Ibid. 21. Cedr. p. 150. A. edit. Paris.

Ibid. 22. Iam dudum dissolute loquitur et incondite.

Pag. 108, 1. Abrupte, sine transitione, sine apta connectione, nec praeparato lectore.

Const. Porph. in Bas. Mac. p. 139. D. Sym. Log. p. 434. A. Georg. Mon. p. 531. C. Cedr. p. 560. B. Zon. p. 163. edit. Paris.

Ibid. 3. Georg. Mon. p. 531. C. Log. p. 164. A. Sym. Log. p. 434. B. Const. Porph. in Bas. Mac. p. 139. lin. ult. Cedr. p. 560. C. edit. Paris.

Sym. Log. p. 434. B. edit. Paris. ubi *ὅς πρὶν Ἡμοῦ ναὸς κερημάτιον*.

Ibid. 6. *Εωράκει γὰρ — κ. τὸν οἶνον αὐτῆς*] Const. Porph. in Bas. Mac. p. 139. A. Cedr. p. 561. B. C. edit. Paris.

Pag. 108, 7. *Varie scribitur hoc nomen apud veteres, apud Herodotum Μανδάνη.*

Ibid. 10. ἀπομμεντεῦσθαι] Infinitivus requirit aliquod verbum, aut ὡς pro καί. loquitur et alibi ita imperfecte.

Ibid. 11. 12. Loquitur horride.

Ibid. 15. Alia occasione Const. Porph. in Bas. Mac. p. 136. D. et p. seq. Cedr. p. 559. C. D. Zon. p. 163. C. edit. Paris.

Ibid. 17. Const. Porph. in Bas. Mac. p. 139. B. C.

Ibid. 17. 18. Loquitur profligatissima.

Ibid. 21. Καθ' ἕπνον — ἀνοικοδ. συστησόμενον] Const. Porph. in Bas. Mac. p. 140. A. Sym. Log. p. 434. B. Georg. Mon. p. 531. D. Cedr. p. 560. C. Zon. p. 164. A. edit. Paris.

Pag. 109, 2. ἀνοικοδομει] Ita scriptum. f. ἀνοικοδομειν. Apud Const. Porph. p. 140. A. et apud Cedr. p. 560. C. edit. Paris. ita: αὐτὸν μέλλειν εἰς ἀνοικοδομήν καὶ αὐξήσιν τῆς παρουσίας γενέσθαι μονῆς. Unde apud Nostrum melius legeretur: οἶα τῆς δὲ μονῆς εἰς ἀνοικοδομήν συστησόμενον. aut omisso εἰς.

Scriptum συστησόμεν².

Β. τὸ νεανίας. et vide quot fuerit annorum. *Bosius.* Fuit XXV.

Ibid. 5. εἰσενγκεῖν] εἰσκαλεῖν potius legendum propter seque ἀποκρινάμενον.

Ibid. 7. Τοῦ δὲ νεαν. — κλήσ. ἀποκρινάμ.] omittit dicere quod vocatus fuit, et tamen respondiisse dicit.

Ibid. 8. Const. Porph. p. 140. C. Cedr. p. 560. D. edit. Paris.

Ibid. 10. Ita haec scripta. Loquitur horride, imperfecte.

Ibid. 15. Τότε δέ τινα. — προστ. τῶν μοναχῶν] Const. Porph. p. 142. D. edit. Paris.

Ibid. 17. Ω τῆς ἐπ. — ἐμεγαλύνει σοβαρένομ.] Const. Porph. p. 141. A. edit. Paris.

Ibid. 21. Theophilus iste alia forma diminutiva et Θεοφιλίδιον et Θεοφιλιτζης barbare dicebatur. Const. Porph. p. 140. D. Sym. Log. p. 434. C. Georg. Mon. p. 532. A. B. Cedr. p. 561. A. Zon. p. 164. B. edit. Paris.

Ibid. 21. 22. Haec obscure narrat. Sed vid. Const. Porph. p. 143. B. C. D. Cedr. p. 561. A. edit. Paris.

Pag. 110, 1. Filius erat Caesaris. Cedr. p. 563. A. edit. Paris.

Const. Porph. p. 143. B. edit. Paris.

Ibid. 2. Scriptum Κωνσταντῶ. Vide Const. Porph. p. 143. C. edit. Paris.

Ibid. 3. Forte εὐωχίας scripserat auctor. et ita omnino legendum. voce εὐωχίας utitur Cedr. in hac re, p. 563. A. B. dit. Paris. ubi ἀκμαζούσης τῆς εὐωχίας.

αὐτῶ] Ita scriptum. potius αὐτῶν.

Pag. 110, 4. προσκαλισαμένω] Ita scriptum, nisi quod iota non subscr., ut solet hic librarius.

Ibid. 9. τοῦ κρείττονος] Bulgarus quidam fuit.

Καθ' ὄν — μετῴρω. πειρᾶται Βασίλειον] Constant. Porph. p. 143. in fine. et p. seq. init. Cedr. p. 563. B. C. edit. Paris.

Ibid. 15. πόδρεζαν] Hinc emendandus forte Const. Porph. V. 84 p. 144. A. edit. Paris. ubi οὕτω δαδίας αὐτὸν ἐπάνω τραπέζης μετεφίσεας ἀπέρριψεν. ita tamen et Cedr. p. 563. C. edit. Paris. quasi sublatum in mensam abiecisset, quod non videtur verisimile.

Pag. 111, 2. Const. Porph. p. 144. edit. Paris. in fine.

Ibid. 3. Videtur βασιλείαν legendum propter sequens αὐτήν. sed potest utcunque, mutatione facta ἀπό κοινοῦ, βασιλείαν ad αὐτήν a βασιλείας.

Ibid. 9. Const. Porph. p. 146. Sym. Log. p. 434. D. Georg. Mon. p. 532. C. Cedr. p. 564. D. p. 565. A. Zon. p. 165. A. edit. Paris.

Ibid. 10. Const. Porph. p. 145. edit. Paris. lin. 2. ubi εἰς τὴν τοῦ Πρωτοστράτηρος ἀξίαν ἐβίβασεν. Unde noster forte emendandus. Sym. Log. p. 436. lin. 2. Cedr. p. 564. Zon. p. 164. C. D. edit. Paris.

Igitur. sine iudicio ponit particulam hanc, ut alias, ignorans usum.

Ibid. 11. Zon. p. 164. C. D. edit. Paris.

Ibid. 12. Tale quid Const. Porph. p. 144. D. Cedr. p. 563. D. Zon. p. 164. C. edit. Paris.

Ibid. 13. Πηγᾶσω] Ita scriptum in dativo, prius in genitivo.

Ibid. 14. λιπὼν] Ita scriptum. potest et λοιπόν, ut ante hoc ponatur punctum.

Ibid. 18. Scriptum ἐξήγγερος. Cedr. p. 565. D. edit. Paris. ubi αὐτὴ δὲ θυγάτηρ — ἤγγερος. Zon. p. 165. edit. Paris. in fine καὶ ζεύγνυσι τῷ Βασιλεῖω Εὐδοκίαν τὴν θυγατέρα τοῦ Ἰακηρός. Const. Porph. p. 147. A. edit. Paris. θυγάτηρ — ἤγγερος. Const. Porph. p. 148. D. p. 149. C. Cont. Theoph. p. 128. edit. Paris. in fine.

Ibid. 19. Cont. p. 128. edit. Paris. in fine.

Ibid. 20. Const. Porph. p. 149. C. D. Zon. p. 166. A. edit. Paris. lin. 1.

Ibid. 22. Haec intempestive inserta usque ad signam X. p. 53. [112, 11.?] sine praeparatione lectoris, cum sint abhorrentia a re praesenti. Est autem narratio monstrosa, sine mente, neq. sani aut sobrii hominis. — Haec tam aliena et inopinata hic intrusa, signis () inclusi saltem in versione. Quibus iunctim lecta existimabitur Michael Basilium prae nimio amore verber-

bus saevissimis affectisse: quod ut facere rabiosi et insanientis est, ita et ad hunc modum narrare quo noster narrat.

Pag. 111, 22. οὖν] Abusive ponit hanc particulam, ut paullo ante. Et ferme ignorat verum usum particularum.

Ibid. 22. 23. Scriptum καλλίνιξ μάμαν μαῦ.

Pag. 112, 1. πρὸς] Ita scriptum, non περί.

Ibid. 4. Mox dicit festo Pentecostes collegam creatum Basilium a Michaelē.

Ibid. 8. *Suusque fit et imperatoris.* Haec mire dicuntur: sed fideliter exprimo, ut alias, nisi quod saepe multa mollire cogor, et dextre accipere ac reddere quod ille sinistre dat. Hic autem sensus erit, Basilium recepto animo sese accommodasse imperatori et tergum praebuisse.

Ibid. 10. Ita haec scripta, ut aliquid exciderit aut truncata male excriperit ipse auctor. Sed si legatur ἔχει, excusabitur utcumque. Sed puto potius aliquid deesse, ut φοβηθεῖς δὲ αὐτὸ simile.

Ibid. 11. Καὶ τῷ μεγίστῳ — τὰ πρόσφορα δίδωσιν] Const. Porph. p. 149. C. D. Cont. Theoph. p. 129. A. Zon. p. 166. lin. 1. Cedr. p. 566. C. edit. Paris.

Ibid. 12. κς'] I. e. εικάδι ἔκτῃ.

Ibid. 20. Λόγια sunt oracula: sed ad γραφαῖς ex opposito requiritur potius λόγοις. Si λόγοις retineatur, γραφαῖς erit Scripturis, scilicet dictis S. Scripturae.

Pag. 113, 1. οἰνοφυλίαν] Ita scriptum, non οἰνόφυλλα.

Ibid. 3. Μάλιστα δὲ — λόγῃ τ. διετάξατο] Cont. p. 180. C. Const. Porph. p. 155. C. Sym. Log. p. 451. B. edit. Paris.

Ibid. 9. Cont. p. 180. D. Const. Porph. p. 158. C. D. Cedr. p. 567. D. edit. Paris.

Ibid. 11. τοῦ δὲ] Ita scriptum. requiritur τοῦδε una voce.

ἀντεχομένους] Ita scriptum. requiritur ἀντεχόμενοι. occasio errandi videtur, quia librarius novum folium inchoavit, ut hinc oblitus fuerit quem casum antecedentia requirant, intercedente mora dum membrana expeditur.

Ibid. 14. Const. Porph. p. 190. B. edit. Paris. sed cum iam dudum imperator fuisset. Forte de eodem Sym. Log. p. 455. C. edit. Paris. Sed Ignatium aedificasse dicit, uti et Georg. Mon. p. 545. A. Zon. p. 172. C. edit. Paris. Michaeli, quia eiusdem nominis imperatorem occiderat.

Ibid. 19. Ita haec scripta. potius ἀρχιερέως.

Ibid. 21. Const. Porph. p. 159. D. et p. 164. B. C. Zon. p. 167. C. Cedr. p. 569. D. edit. Paris.

Pag. 114, 2. Sym. Log. p. 456. D. edit. Paris. Constantinum mortuum dicit anno 18. Basilij imperii. Georg. Mon. p. 546. C. edit. Paris.

- Pag. 114, 9. *μικρὸν ὄσον*] Imperfecte loquitur.
- Ibid. 15. Pro *τινός* requiritur *τινές* potius ad *ὀλιγώρου*.
- Ibid. 17. *δι' ὧν* accipiendum *διὰ τούτων*. Const. Porph. p. 166. A. et p. 176. A. B. Sym. Log. p. 455. B. Cedr. p. 570. edit. Paris.
- Pag. 115, 1. Const. Porph. p. 170. A. B. Zon. p. 169. B. Cedr. p. 575. C. edit. Paris.
- Ibid. 4. Const. Porph. p. 176. B. Cedr. p. 575. C.
- Ibid. 9. Const. Porph. p. 176. B. Cedr. p. 575. C. edit. Paris.
- Ibid. 10. *Καὶ πολλῶ κρείττων κ. τ. ἰ. διανίστ.*] Const. Porph. p. 176. B. edit. Paris.
- Ibid. 12. Ita scriptum, non *πολὺν χρόνον*. et ita habet distinctio. mallet autem punctum post *μαγιστρώτητος* poni, et deleri post *χρόνου*.
- Ibid. 13. *Καὶ τὰ*] Confuse diversa, et inferius iterum fusions.
- Const. Porph. p. 166. seqq. et p. 176. A. Sym. Log. p. 455. B. et p. 456. C. Georg. Mon. p. 544. C. Cedr. p. 570. A. B. edit. Paris.
- Ibid. 18. *Γερμανικίας*] Const. Porph. p. 174. B. lin. 1. Sym. Log. p. 456. D. Georg. Mon. p. 546. C. Zon. p. 168. D. Cedr. p. 574. B. edit. Paris.
- Const. Porph. p. 167. A. edit. Paris. ubi τὸ *Σαμόσατον*. Cedr. p. 570. D. edit. Paris.
- Ibid. 19. Const. Porph. p. 167. B. D. edit. Paris.
- Ibid. 21. Const. Porph. p. 168. C. edit. Paris.
- Ibid. 22. *Οὐδὲ τὰ — δι' ἧρ. ἐτύγγ.*] Const. Porph. p. 179. A. et p. 186. B. edit. Paris. Nostrer duas expeditiones confundit in antecedentibus etiam.
- Pag. 116, 1. Zon. p. 169. D. Cedr. p. 576. C. D. Sym. Log. p. 458. A. Const. Porph. p. 179. edit. Paris. in fine. ubi *Λαγοβαρδία*. Cedr. p. 577. B. C. edit. Paris.
- Ibid. 2. Eundem numerum habet et Const. Porph. p. 181. A. edit. Paris.
- Ibid. 4. *Νάσαρ*] Const. Porph. p. 186. C. edit. Paris.
- Προκοπίου*] Const. Porph. p. 188. A. B. Georg. Mon. p. 546. D. edit. Paris.
- Ibid. 7. *Ἰταλία δὲ*] Ineptissime loquitur.
- Ibid. 12. *Λογγιβαρβία*] Ita nunc scriptum: supra recte erit *δ*. sed et illud rectum ex hypothesi.
- Ibid. 16. Cedr. p. 585. B. Zon. p. 172. D. Georg. Mon. p. 544. D. Sym. Log. p. 456. A. edit. Paris. refert ad nonum Basilii imprii annum.
- Ibid. 18. Const. Porph. p. 190. D. Cedr. p. 585. C. edit. Paris.
- Ibid. 20. Const. Porph. p. 190. D. Cedr. p. 585. C. edit. Paris.

- Pag. 117, 5. *ὁπόθεν*] Ita scriptum. ponitur pro *ποθεν*, *alicunde*. aut legendum *ἐπίσταται* pro *ἐπίστασθαι*.
- Ibid. 6. Const. Porph. p. 191. B. Cedr. p. 585. D. edit. Paris.
- Ibid. 8. *Ὀν* pro *αὐτόν*.
- Ibid. 10. Const. Porph. p. 191. B. Cedr. p. 585. D. edit. Paris.
- Ibid. 11. *Ἐν αὐτῇ παρ.* —] Àmbigue et perditè loquitur. Quamvis *παρεῖναι* non sit praeteritum perfectum, tamen in V. 85 perfecto verbo, et ita intelligi voluisse puto auctorem, qui fere promiscue utitur temporibus, ut etiam praeteritum ponat aliquando pro futuro.
- Ibid. 12. *Αὐτός δὲ — αὐτῆς. σφραγισζόμενος*] Const. Porph. p. 191. C. edit. Paris.
- Ibid. 15. Const. Porph. p. 191. C. lin. 7. Cedr. p. 586. A. edit. Paris.
- Ibid. 17. *Κατὰ πόλιν*] Loquitur profligate.
- Ibid. 21. Const. Porph. p. 191. D. Cedr. p. 586. A. edit. Paris.
- Pag. 118, 5. Const. Porph. p. 192. init. Cedr. p. 586. B. edit. Paris.
- Ibid. 7. Ita scriptum. f. *πλέων*, quamvis illud possit manere.
- Ibid. 8. Zon. p. 172. A. Cedr. p. 582. B. edit. Paris.
- Ibid. 11. Const. Porph. p. 186. B. C. Zon. p. 172. A. Cedr. p. 582. B. edit. Paris.
- Ibid. 13. Cedr. p. 582. C. lin. 1. Const. Porph. p. 187. C. Zon. p. 172. A. edit. Paris. ubi *Νάρσαν*.
- Ibid. 15. Const. Porph. p. 186. C. edit. Paris.
- Ibid. 17. Const. Porph. p. 186. C. D. Zon. p. 172. A. Cedr. p. 582. C. edit. Paris.
- Ibid. 18. Const. Porph. p. 186. D. edit. Paris.
- Ibid. 21. *Κρυφίως γὰρ — προσεστ. ἐκδέδωκεν*] Const. Porph. p. 187. A. Zon. p. 172. A. B. Cedr. p. 582. D. edit. Paris.
- Pag. 119, 1. Const. Porph. p. 187. edit. Paris. lin. 8.
- Ibid. 3. *Πυρὶ καὶ πύσση — τριχ. ἐναποφλέξει*] Const. Porph. p. 187. A. Zon. p. 112. B. Cedr. p. 582. D. edit. Paris.
- Ibid. 6. *Ὡς λειποτ. — τὸν ἐπικόδορον.*] Const. Porph. p. 187. A. Cedr. p. 582. D. edit. Paris.
- Ibid. 10. *Παραφυλάξασθαι — ἐμπειλ. διμῆσαι*] Const. Porph. p. 187. A. B. edit. Paris.
- Ibid. 12. Const. Porph. p. 187. B. edit. Paris.
- Ibid. 20. *δραπευσαντων*] Non adest articulus in Ms.
- Ibid. 23. Zon. p. 172. B. Cedr. p. 582. edit. Paris. in fine.
- Pag. 120, 2. 3. Cedr. p. 583. A. edit. Paris.
- Ibid. 8. Imperatorem id iussisse dicit Const. Porph. p. 187. edit. Paris. in fine. *ὁ βασιλεὺς προσωτέρω χωρεῖν ἐγκλησέεται.* ita et Cedr. p. 583. B. edit. Paris.

Pag. 120, 8. *Οθεν ούτοι — και δηϊωσάμ.*] Const. Porph. p. 188. A. Zon. p. 172. B. Cedr. p. 583. B. C. edit. Paris.

Ibid. 11. *δηϊωσάμενοι*] Ita scriptum pro *δηϊωσάμενοι*. negligens fuit librarius circa ο et ω.

Ibid. 14. *Και τοσούτον — όβολού πρίασθαι*] Const. Porph. p. 188. A. Cedr. p. 583. C. edit. Paris.

Ibid. 21. *ἀπαξ και δις*] Haec supra initio rerum a Basilio gestarum locum habebant, et coeperat dicere obscure, sed hic copiose narrat.

Και τὸ μὲν — πυρπολ. έρδιπώσας] Const. Porph. p. 166. B. Zon. p. 167. D. Cedr. p. 570. A. edit. Paris.

Pag. 121, 1. *Κατὰ Τερρικής — πρὸς τὴν βασιλεύσαν*] Const. Porph. p. 166. B. Zon. p. 168. init. Cedr. p. 570. A. edit. Paris.

Ibid. 2. *Και τῷ ναῷ — παντ Τερρ. έλεθρον*] Const. Porph. p. 169. A. edit. Paris.

Ibid. 5. Scriptum *διαζωής*.

Ibid. 6. *αὐτῶν*] Potest quidem ferri, sed potius *αὐτῆς*.

Ξεῖσι] Sym. Log. p. 455. B. alium misisse dicit, ut et Georg. Mon. p. 544. D. nempe Christophorum. vid. Const. Porph. p. 169. A. Zon. p. 168. Cedr. p. 571. C. D. edit. Paris.

Ibid. 7. *Αὐτῆς δὲ δεῖσιγ.*] De his non memini me apud alios legisse.

Ibid. 10. *Και τοῦ τοιούτου γε*] Loquitur monstrose. oratio constabit, si legatur *και τὸ τοιούτον γε δειμα — τελεσθέν*.

Ibid. 14. 15. Hac iam coniiicit quae initio facta sunt, nihil *μοῦλο* nec praeparato lectore.

Ibid. 16. Const. Porph. p. 166. A. de Carbea Cont. Theoph. p. 110. A. B. edit. Paris.

Ibid. 21. *ἄλογα*] Ita hodierni etiam vocant equos.

Pag. 122, 1. In Epist. ad Eph. IV, v. 82.

Ibid. 17. In ambiguitate obscure. sed vid. auctores inferius notatos.

Ibid. 21. *Και τοῖς στρατηγ. — προστέτ. δεῖσιγῶν.*] Const. Porph. p. 169. B. Cedr. p. 571. D. edit. Paris.

Ibid. 23. *Και — τῷ τῶν Αρμενικῶν*] Const. Porph. p. 169. B. C. Cedr. p. 571. D. edit. Paris.

Scriptum *καλλίππους*.

Pag. 123, 2. *Τῷ τοῦ Χαροσ. — τοῦτο ποιήσατε*] Const. Porph. p. 169. G. edit. Paris. lin. 1. seq.

Ibid. 5. 6. Const. Porph. p. 169. C. edit. Paris. ubi τῶν δὲ *Ρωμαϊκῶν στρατηγῶν καταλαμβάνοντων τὰ τούτου μεταρρέτρα*. Vid. Zon. p. 168. B. Cedr. p. 572. A. edit. Paris.

Ibid. 8. *Υῶν εἶν — ἀλλήλους έντεριξ.*] Const. Porph. p. 169. C. Zon. p. 168. B. Cedr. p. 572. A. edit. Paris.

- Pag. 123, 11. *Οἱ ἀπὸ τοῦ — ἢ τοῖς ἑτέροις*] Const. Porph. p. 169. C. D. Cedr. p. 572. A. edit. Paris.
- Ibid. 13. *Οἱ Ἀρμενιοὶ — παρεμβά. ἔμφω.*] Zon. p. 168. B. C. Cedr. p. 572. B. edit. Paris.
- Ibid. 17. Const. Porph. p. 169. edit. Paris. lin. ult.
- Ibid. 23. Const. Porph. p. 170. edit. Paris. lin. 2.
- Pag. 124, 3. *τότε δὴ τότε — σὺν φλαμούλλοις*] Const. Porph. p. 170. lin. 4. Cedr. p. 572. B. edit. Paris.
- Ibid. 5. *Scriptum συμφλαμούλλοις una voce.*
- Ibid. 7. *Καὶ ὅταν etc.*] Perturbate.
- Ibid. 9. *Μεγάλως κεκράξ. κ. λ. β. ἐνσημ.*] Const. Porph. p. 170. A. B. Cedr. p. 572. C. edit. Paris.
- Ibid. 10. *εἰκάσειεν*] Ita scriptum per ε. μοχ τδ', cum deberet τὸν potius, ut apud Const. Porph. p. 170. C. edit. Paris. lin. 8.
- Ibid. 12. *Παρεμπεπταικότην — τρανεῖς ἐπαλ.*] Const. Porph. p. 170. B. lin. 3. Cedr. p. 572. edit. Paris.
- Ibid. 15. Ita scriptum, ut excidisse videatur verbum, quale ἦσαν aut simile. sed narrat absurde, ambigue et imperfecte.
- Ibid. 16. *αὐτόν*] Ita scriptum, non αὐτούς.
- Ibid. 17. *Φωνῇ — πολεμ. ἐνυμπάνισαν*] Const. Porph. p. 170. B. Cedr. p. 572. edit. Paris.
- Ibid. 19. *Καταπηξέ. ἀ. τ. φ. εἶχοντο*] Const. Porph. p. 170. B. edit. Paris.
- Ibid. 21. Const. Porph. p. 170. C. edit. Paris.
- Ibid. 23. *Χρυσόχειρ φνγαδ. ἡσκάσ.*] Const. Porph. p. 170. C. edit. Paris.
- Pag. 125, 1. Const. Porph. p. 170. C. Cedr. p. 572. D. edit. Paris.
- Ibid. 2. Ita scriptum. legendum aut δ τούτω aut φ τούτο.
- Προσεκερ. — Χ. προσφωλέωτο*] Const. Porph. p. 170. C. D. V. 86 Cedr. p. 572. D. edit. Paris.
- Ibid. 5. Haec intelligi possunt ex eo quod Cedr. scribit p. 572. C. edit. Paris. *Persequentibus igitur Romanis atque inclamantibus eos etiam duces qui non aderant, et cohortes et domesticum scholarum, sicut ipsis praeceptum fuerat. Id Pulades etiam hic facit. Latine autem apposui, quia Xylander minus recte vertit.*
- Ibid. 7. *Ἀθλις — σοὶ τὰ χαριστήρια*] Const. Porph. p. 170. D. lin. 3. seq. Cedr. p. 573. edit. Paris. lin. 1.
- Ibid. 8. *σοὶ*] Ita scriptum, non σε. et μοχ μοι.
- Ibid. 12. *Ἰπιάζων — π. τ. ἐνώπιον αὐτοῦ*] Const. Porph. p. 170. edit. Paris. lin. ult. nostri fere verbis et p. 171. init.
- Ibid. 13. *Ο Ἰππος — τούτου διώκλαξεν*] Cedr. p. 573. A. edit. Paris.
- Ibid. 16. *περιπέσειεν*] Ita scriptum per ε.

- Pag. 125, 16. *Λαθραίως — τιτρώσκει κοντῶ*] Const. Porph. p. 151. lin. 3. Cedr. p. 573. A. edit. Paris.
- Ibid. 20. Const. Porph. p. 171. A. Cedr. p. 573. edit. Paris.
- Ibid. 23. *Καὶ τούτου — ὡς δῶρον ἀνέπιμπαν*] Const. Porph. p. 171. A. Cedr. p. 573. B. edit. Paris.
- Pag. 126, 3. Sic sine transitione, sine connexionione.
- Ibid. 7. *Αἱ εἰσπράξεις — πεφορολόγηνται*] Const. Porph. p. 162. B. edit. Paris. lin. 3. seq.
- Ibid. 10. *ταῖς*] Ita scriptum [?], non *ταῖς*.
- Ibid. 12. Sequuntur nugae nugacissimae stultissimi hominis: habent tamen aliquid philologicum, quamvis ostentatio sit puerilia.
- Ibid. 20. *Τὸ δ' οὐκ* etc.] Vid. Const. Porph. p. 167. C. edit. Paris.
- Ibid. 24. *Κέλμητος*] Ita prius scripserat librarius, deinde exigua litera fecit apparere *ν* pro *μ*.
- Pag. 127, 1. *δρόμον*] Scriptum per ypsilon, potius *ν* ni. [?]
- Ibid. 8. *Τὸ αὐτὸ — κατεπεκράχει*] Const. Porph. p. 144. A. B. edit. Paris.
- Ibid. 10. Ita scriptum, *ἀποτενύγει*.
- Ibid. 12. Nullum adest verbum.
- Ibid. 21. *Καὶ ὁ μὲν — καὶ ῥιν. ἐβλ. αἵματος*] In superioribus etiam tale quid narrat de Basilio nondum imperatore, ubi auctores annotavi. Ac propter similitudinem licet fere suspicari nostrum unam rem ut aliam atque aliam narrare.
- Ibid. 24. Ita scriptum, non *γῆς*.
- Pag. 128, 9. Plurima templa a Basilio vel extracta vel instaurata enumerat Const. Porph. p. 198. seqq. vid. Zon. p. 173. C. Cedr. p. 587. edit. Paris.
- Ibid. 19. *Προκατασχεθεῖς — πρὸς φύσιν ἐνόνητων*] Const. Porph. p. 216. B. C. edit. Paris. nostri fere verbis.
- Ibid. 21. Const. Porph. l. c. ita ὕστερον πυρετοῦ καυσώδους ἀναφλεγέντος αὐτῷ πᾶσαν τὴν ζωτικὴν ἰκμάδα ἀνιμωμένου καὶ ἀναλίσκοντος.
- Ibid. 22. *διαπεφώνηκεν*] Ita clare scriptum per *ω*, et ita alicubi apud Sextum Empiricum.
- Ibid. 23. *Συμβασιλεύσας — εἰς ἔσσην*] Const. Porph. p. 216. C. Zon. p. 175. D. Cedr. p. 592. edit. Paris. in fine.

INDEX HISTORICUS.

- Abasii** p. 88, 14. *ed. Bonn.*
Abyssianum 96, 6.
Acritas 50, 15.
Aeacus 126, 14.
aerarium 90, 11.
Afri. v. Saraceni.
Agranae 122, 20.
Agros monasterium 15, 17.
Alani 33, 15.
Alcmon 127, 1.
Alexander, Basilii Maced. filius
 113, 22. 114, 6.
Amastris 58, 8. 61, 8. dicta ab Ama-
 stride Oxyartae filia 59, 6.
Amer 67, 18. 91, 8. 19. 93, 18. 94, 1.
 96, 20. eius filius 96, 23.
ameramnune Saracenorum 64, 5.
ἀμερμνυμ 67, 13. Amorium ob-
 sidet et expugnat 64, 10. 69, 19.
 negat captivos reddere 66, 10.
 exercitum congregat ad Tarsum
 66, 18. eius filius 67, 13. 69, 22.
 72, 21. 73, 6.
Amisus 94, 8. 96, 6.
Amorium 32, 6. 64, 10.
Anargyrorum templum 89, 10.
**Anastasius, filius adoptivus The-
 mae** 89, 1. 44, 8. 45, 2.
Anchiale 67, 11.
Ancyra 122, 15.
Andane (Mandane) 108, 7.
Andreae apostoli insula 60, 15.
Andreas Saracenos vincit 115, 1.
Antigonus Bardae Caes. filius 105, 6.
 106, 4. 110, 1.
Antonius secundus 14, 9.
Anzes 68, 5. 92, 10.
Apochaps 46, 7. 47, 21.
Arcadiopolis 43, 10.
Aristaenus 126, 14.
Aristomedon 127, 2.
Armenii unde dicti 29, 2.
Araber, Theodosiae Aug. pater 21, 8.
Asparis cisterna 86, 17.
Asterius 127, 8.
Athingani 32, 6. Athinganus vates
 31, 4.
ἀτινγκλιγγς 31, 11.
Avari 85, 22.
- Babdel ὁ τασσαρακοντιάνης** 47, 21.
 48, 4.
Babec, Persarum dux 54, 16.
balneum palatii 21, 4.
Barbysus fluvius 38, 20.
Barca 6, 14.
**Bardanus s. Bardanes patricius, co-
 gnomine Turcus** 8, 2. invisus Ni-
 cephoro imp. 35, 11. ei adhaeret
 Thomas 35, 11. B. themati orien-
 talium praeficitur 8, 4. monachum
 Philomelli adit 8, 6. 22, 12. Ni-
 cephorum imp. bello adoritur 9, 20.
 relegatur et excaecatur 10, 3.
**Bardas patricius, Leonis Arm. pa-
 ter** 36, 12.
Bardas, frater Theodorae Aug. 94,
 17. caedem Theoctisti machinatur
 86, 21. Caesar 90, 21. 97, 10.
 viros doctos congregat in Magnau-
 ra 98, 2. Ignatium patriarcham
 removet 99, 7. interficitur 103, 5.
 106, 15. mortis eius praesagia
 103, 20. eius mores 98, 10.
Barsacius Christophori filius 35, 3.
Basilius Leonis Arm. filius 26, 16.
 99, 20.
**Basilius Macedo Theophilo imp. suc-
 cessor demonstrator variis prae-
 sagiis** 70, 15. 71, 3. 105, 17. 108, 5.
 23. 111, 8. eius genus et initia
 107, 14. Ingeris filiam uxorem ducit,
 ab imp. Michaele adoptatur
 111, 18. ab eo imperator creatur
 112, 12. solus imperat 113, 11.
 Tephricam frustra oppugnat 121, 1.
 expugnat 121, 14. eius mores 126, 3.
 eius mors 128, 19. eius filii 113, 21.
Bathyrhyax 122, 24. 124, 21.
Bellerophon 66, 19.
Besparanite 67, 16.
Blachernae 39, 18. 73, 8. 85, 6.
 unde nomen 85, 7.
Boitzes 65, 7.
Βοδίζης 39, 11. 54, 1.
Bucoleon 10, 21. 60, 6. 75, 16.
Bulgari unde orti 85, 22. Michae-
 lem curop. vincunt 12, 1. 4, 9.
 a Leone Arm. vincuntur 13, 2. 7.

- Michaeli balbe auxilia offerunt 41, 17. eorum minas Theodora repellit 85, 21. baptizantur 97, 12. Bulgarus luctator 127, 15. Byridense litus 41, 8. Byza Byzantis filia 54, 1. conf. *Κίσαρ*. Byza oppidum 44, 9. 45, 2. Byzantium a quibus conditum 27, 16.
- Cabiri 33, 14. Callistus 121, 16. Callinicus Aegyptius 34, 9. Carbas 121, 16. Carystii 27, 17. Cassiteras Theodotus 11, 5. 15, 2. Catacylas 33, 1. 35, 4. catena ferrea 38, 9. 21. Cedocotus 42, 6. Cellarium 92, 2. Celmus 116, 23. Cephalenia 118, 10. Cepi 103, 11. 104, 21. 105, 20. Chaldi 83, 15. Chaldus Tziphirantes 106, 16. Chandax 47, 14. Charax 46, 15. 47, 9. Chariani thema 97, 1. 122, 20. Chazari 85, 22. Chiliocomus 69, 12. Chonarium 92, 4. Chorasani 72, 12. Christophorus magister 35, 3. Chrysochir 121, 15. 22. 122, 14. 124, 23. colobium 7, 2. Cometas grammaticus 98, 9. cometes speciem duarum lunarum praebens 34, 16. Constantini forum 123, 13. Constantini copronymi sepulcrum 100, 17. Constantinus Leonis et Irenae filius 35, 21. eius nomen Thomas usurpat 35, 20. eius filia Euphrosyne 50, 12. Constantinus s. Symbatius, Leonis Arm. filius 26, 15. Constantinus Triphyllis 70, 20. Constantinus Armenius 81, 12. 88, 21. 100, 5. 101, 21. 102, 18. 106, 19. 110, 2. Constantinus Basilli Maced. filius 113, 21. 114, 1. Constantinus (Andrenici Ducae filius) 48, 3. Constantinus Leonis sapientis filius 4, 1. Constantius, filius adoptivus Thomaes 36, 6. 10. 37, 7. 14. Corinthii 27, 17. Cos insula 49, 19. Craterus Cibyrrhaeorum dux 48, 19. a Saracenis interficitur 49, 19. Creta a Saracenis occupatur 46, 11. in potestate Saracenorum 49, 21. Cromna 59, 6. Crummus Bulgarorum dux 4, 9. 12, 2. Cydaus fluvius 67, 3. Cyminas 82, 12. Cyri *γερζάτης* 56, 19. Cyrillus Gortynae episcopus 48, 7.
- daemones pastoribus in Peloponneso nuntiant expugnationem Syracensium 117, 10. sanguine Christiano saturantur 117, 18. Dagistense monasterium 14, 8. Daximen 67, 18. 92, 1. Deuteron S. Annae templum 105, 13. Diabasis 42, 19. Diaconites 125, 20. Dictaeus 127, 2. Diomedis martyris templum, olim Holiæ 108, 3. Dionysius Heracleae tyrannus 59, 7. Dora 93, 19. Dorylaum 69, 20. Dorystolum 86, 1. dux ducum 67, 17.
- eburnea porta 24, 8. *ἐλίπολις τετρασκελής* 40, 2. 10. *ἐν καὶ ἡμῖν*, homo Giganteus 25, 17. episcoporum concilium, anno tertio Leonis Arm. 27, 15. imperantibus Michaeli et Theodora 32, 8. Erechtheus 125, 23. Erichthonius 67, 4. Euphrosyne Constantini filia, Michaelis balbi uxor 50, 11. Eurymedon 126, 24. Euthymius Sardiensium metropolis 50, 17. Exabulius. v. Iohannes. Exarchon 6, 8.
- forum Constantini 123, 13. Franciae regi legatio mittitur a Theophilo imp. 71, 22. 73, 12. Gallerianum 116, 2.

- Gastria monasterium 90, 8.
 Gazura pales 8, 15.
 Georgius 71, 8.
 Germanicia 115, 18.
 Geron oppidum 78, 1.
 Getae 33, 15.
 Gregorius Leonis Arm. filius 26, 17, 99, 20.
 Gregorius dux, relegatus a Michaele balbo, ad Thoman se applicat 38, 12. a Thoma interficitur 41, 2.
 Gryllus patriarcha 102, 22.
 Hadrianus a Basilio imp. contra Saracenos mittitur 116, 18.
 Halimedes 126, 23.
 Halys 97, 1.
 Helos 117, 6.
 Heraclea, olim Perinthus 45, 18.
 Hierax 116, 20.
 Hispanenses Saraceni 46, 4.
 Hodegi monasterium 103, 20.
 Homerus 25, 19. 49, 6. 52, 17. 62, 8. 88, 4. 97, 15. 101, 14. 126, 17.
 Horcosion 37, 20.
 Hunni 28, 3. 33, 15.
 Hymenaeus 127, 3.
 hymnus 19, 7.
 Hypolegii 47, 17.
 Iberi 83, 14.
 Ichthys 118, 12.
 Ignatius, Michaelis europ. filius, castratur 7, 21. patriarcha 100, 1. deponitur 99, 7. Constantini copron. sepulcro includitur 100, 17. Bardae in somnis apparet 104, 11.
 Iguis Graecus 84, 7. 40, 2. 41, 12.
 imaginem cultus post 30 annos restituitur 78, 16.
 Ingeris filia, uxor Basilii Maced. 111, 18.
 Iob patriarcha Antiochiae 83, 13.
 Iohannes Exabulius 5, 14. 20, 7. 14. 30, 6. 44, 21.
 Iohannes s. Iannes grammaticus, monasterio Sergii et Bacchi praepositus 83, 1. aditator Leonis Arm. in destruendis imaginibus 27, 9. a Theophilo imp. ad Saracenos mittitur 63, 6. per *λεξωποικηλας* Theophilo successorem ostendit Basilium 70, 15. patriarcha 75, 5. 71, 20. deponitur 80, 23. 82, 18.
 Iohannes Gorgonites 100, 14.
 Irene Augusta, *Παράσι* et *Θυα* dicta 13, 22.
 Italia. unde nomen 116, 6.
 Iustiniani triclinium 89, 2.
Κέρας 38, 11. 40, 9. *Κέρας Βέβης* 54, 1.
 Lausiacum 18, 19. 87, 16. 88, 14. Lasi 33, 15.
 Leo Isauricus 14, 16.
 Leo Amalecita 4, 6. ex Armenia et Assyriis prognatus 10, 11. 28, 19. Bardae patricii filius 86, 11. Pirdae educatus 8, 10. praefectus orientalium sub Bardanio 8, 4. 9, 12. foederatorum dux 10, 12. Saracenos vincit 10, 15. patricius 10, 17. orientalium dux in bello Bulgarico 4, 10. 15. 6, 17. imperator salutatur 5, 4. 6, 2. orthodoxae fidei professionem recusat 27, 4. Bulguros devincit 18, 6. cum Hunnis pacsditur 28, 8. sacras imagines destruit 15, 11. 17, 3. 27, 12. Thraciae Macedoniaeque urbes instaurat 28, 14. exercitus eius exiguus a Thoma vincitur 86, 14. 18. Michaelem Amer. noctu visit in carcere 22, 19. interficitur 25, 10. eius mores 8, 10. 16, 18. 17, 18—19, 3. 28, 13. eius filii 26, 15. eius interfectores poenas dent 51, 10.
 Leo philosophus 98, 6.
 Leo Basilii Macedonis filius, imp. 4, 8. 48, 2. 113, 22. 114, 9. 125, 20.
 Longobardia 116, 1. 120, 8. unde dicta 116, 2.
 Machaeras 97, 2.
 Magnaura 51, 2. 78, 18. 98, 8.
 Malagani 114, 18.
 Mamentis templum 102, 12. 111, 23.
 Manichaei 83, 15.
 Manuel Armenus 52, 6. imperatorem Theophilum a Saracenis liberat 62, 6. 69, 11. ad Saracenos fugit 62, 20. quibus multa commoda praestat 72, 5. reddit 68, 17. 73, 5. praefecturam scholarum recipit 68, 3. magister 73, 11. 88, 16. tutor Michaelis imp. 77, 8. miraculo ad restituendum imaginem cultam excitatur 78, 21. ex palatio coecedit 86, 10. Bardae vincti-

- natur interitum 90, 2. Michaelē imp. vix liberat a Saracenis 92, 17.
- Maria, *Καλή Μαρία*, soror Theodorae Aug. 87, 11. 88, 8.
- Martinacius 70, 10. 17. Martinaciorum imperium 70, 8.
- Mauriani in porticu monachus 14, 7. 21.
- Melissenī 88, 17.
- Melitene 67, 18. 91, 8. 115, 19.
- mensurator 125, 22.
- Merops 118, 12.
- Methodius episcopus 50, 14. 76, 5. patriarcha 82, 4. stupri accusatus se purgat 83, 9. moritur 99, 18.
- Methone 118, 15.
- Metrophanes 88, 12.
- Michael, gener Nicephori, post Stauracium imp. 4, 7. 10, 17. devictus a Bulgaria 12, 9. fugit 4, 14. deponitur 5, 3. monasterio includitur 7, 18.
- Michael patricius Melissenus, pater Theodoti 11, 4.
- Michael Amoriensis 5, 7. balbus 8, 14. 32, 7. uxorem ducit filiam praefecti thematis orient. 31, 9. 23. comes cohortis 10, 13. vestem Leonis Arm. induit et conculcat 7, 5. 22, 13. patricius et excubitorum praefectus 12, 16. 19, 12. a Leone Arm. carcere inclusus 19—23, imperatori exitium struit 23, 15. ex carcere imperator appellatur 80, 1. a Thoma obsidet 34, 4. 38, 5. Thoman vincit 40, 16. fugat 43, 9. Arcadiopoli inclusum obsidet 43, 12. interfici iubet 44, 15. Euphrosyuen uxorem ducit 50, 11. obit 50, 19. eius mores 19, 18. 32, 7.
- Michael syncellus Hierosolym. 74, 16.
- Michael Theophili filius, imperator cum Theodora 77, 1. Theotistum interfici iubet 87, 7. 88, 10. matrem ex palatio removet 90, 7. a Saracenis vincitur ad Samosata 91, 9. vix evadit 93, 20. eius aurgitiones 102, 10. ἀσβήρωνος 104, 19. interficitur 113, 6.
- Michael Bulgarorum dux 97, 20.
- Moesia 86, 2.
- Mertagon Bulgariae dominus 41, 17.
- Mycenaei 27, 17.
- Nasar 85, 8. 118, 14. 119, 17. 120, 1.
- Nicaea 69, 20. 121, 18.
- Nicephorus imp. 4, 7. 9, 20. 35, 13.
- Nicephorus patriarcha 27, 1. 84, 4. relegatur 15, 12. cum Theophane absente conversatur 15, 17. eius de Leone Arm. iudicium 17, 21.
- Nicetas Constantini Triphyllii filius 71, 6.
- Nicolaus Scutellops 100, 14.
- Nicemediā 121, 18.
- Olbianus 32, 22. 35, 1. 37, 12. oleum 120, 13.
- Ooryphas 50, 1. 61, 14.
- Opsicum thema 33, 1. 115, 5.
- Orsanēs 67, 5.
- Oxia 53, 22.
- Oxyartes 59, 7.
- Ozopetra 64, 4. 66, 15.
- Panion 45, 6.
- Paphlagonia unde dicta 58, 6.
- Παφδῶ 13, 22.
- Pauliciani 120, 17. 125, 22.
- Pedasus 118, 5.
- Perinthus 45, 14.
- Persarum historia 53, 5. Persae Theophilo imp. se subiciunt 54, 9. 55, 8. Saracenos vincunt 57, 10. astronemiacae periti 55, 17. Theophobum regem declarant 58, 8. Persarum turmae in thematis 59, 19. Persae defectionem ad Saracenos moluntur 69, 4.
- Petronas Theodoraē frater 94, 17. 97, 8.
- Pharus 7, 16. 19, 4.
- Philomelii monachus vaticinaturventura Bardanio Leoni Michaeli Thomae 8, 8. 22, 13. post eum alius, Sabbatius, imaginum osor 13, 16.
- Philotheus protospatharius 91, 1.
- Photius patriarcha 100, 2.
- Pidra 8, 12.
- πιδήσιον 21, 4.
- Porsonta 96, 8.
- Priapus 127, 2.
- Procopia, uxor Michaelis europal. 6, 12.
- Prote insula 10, 3. 26, 17.
- Pullades 125, 1.
- pythonissa 10, 19. 11, 21. 21. Saracenica 70, 5.
- Romae urbis episcopus 84, 4.

- Sabbatius, Philomeli monachus 13, 16.
 Sabbatius, gener Bardae Caes. 106, 8.
 sacerdotes extra regiam commoran-
 tur noctu, mane ad laudes intro-
 eunt 24, 12.
 Saipes 47, 21.
 salvatoris signum vicit 93, 9.
 Samosata 91, 10. 115, 13.
 sancti septem pueri Cretenses 48, 13.
 Sardanapalus 67, 10.
 Saraceni cum Thoma paciscuntur 33, 7. duce Constantio Thomae f. Romanos aggrediuntur 36, 10. Hispanienses duce Apochapside Cretam occupant 46, 4. Craterum vincunt 49, 13. Theophillum imp. cingunt, qui vix evadit 61, 20. cum eo paciscuntur 63, 5. eundem fugant 68, 18. Michaelem Theophilli f. vincunt prope Samosata 91, 10. Basilii equitatum fundunt 114, 19. vincuntur ab Andrea 115, 7. Afri Siciliam et Longobardiam occupant 116, 1. Syracusas obsident 116, 17. et expugnant 117, 1. 10. 23. Carthaginenses Afri Zacynthum obsident 118, 10. 120, 4. vincuntur a Nazare 120, 5.
 Sclavi 83, 14.
 Scyla 7, 3. 25, 11. 88, 12. 20.
 Scyrus 88, 14.
 Semiramis 67, 7.
 Siborum 122, 20.
 Sicilia 116, 5.
 Sinope 54, 19. 58, 8. a Sinope Amazone 59, 4.
 somnium significans Michaelem interfectorem Leonis Arm. 22, 5.
 Stephanus Basilii Macedonis filius 113, 23.
 Studii templum Praecursoris 6, 18. ex St. monasterio monachi 79, 5.
 Symbatius a. Constantinus, Leonis Arm. filius 26, 15.
 Syracusae unde dictae 117, 2. a Saracenis obsidentur et expugnantur 116, 17.
 Tarasius patriarcha 13, 22. 22, 6.
 Tarsus unde 66, 19. describitur 67, 1. a quo extracta 67, 4.
 ex Taurica Scythae 89, 9.
Genesis.
 Tephrica 115, 13. 120, 16. 121; 1. 9. 14. 125, 3.
 terrae motus cladem significans 45, 11.
τίποι 66, 23.
ῥασαπνορραπίος 50, 7.
 Theoctistus magister sub Michaelo curop. 12, 6.
 Theoctistus, amicus Michaelis balbi 23, 17. patricius et canicieus 23, 19. logotheta 76, 16. 83, 17. tutor Michaelis Theoph. f. imp. 23, 18. 77, 3. Bardae artibus interficitur 86, 21.
 Theodegins astronomus 98, 9.
 Theodora Aug. mater Michaelis 77, 2. imaginum cultum restituit 79, 22. 80, 12. Bulgarorum mīnas repellit 86, 2. ex palatio eiicitur 90, 7. Bardae fratri vestem mittit 104, 21. Basilium imperatorem vaticinatur 111, 8. mater eius patricia 80, 1. fratres patricii, Bardas et Petronas 80, 1. 94, 7. soror Καλι Μαρία 87, 11. filiae 87, 2. 90, 7.
 Theodorus confessor pro cultu imaginum 74, 17.
 Theodorus geometres 98, 8.
 Theodorus δ μωπές 100, 13.
 Theodosia Aug. uxor Leonis Arm. 19, 19. 21, 8. 22, 11. 26, 14.
 Theodosius Leonis Arm. filius 26, 17. 18.
 Theodosius Babutzicus 71, 23. 73, 14.
 Theodotus Cassiteras 11, 4. 14, 4. patriarcha 16, 11.
 Theophanes confessor 15, 9. 16. 16, 6. 74, 17.
 Theophiliscus 109, 21.
 Theophilus Michaelis balbi filius 84, 2. 89, 16. imperator 51, 1. Theophobum in regia educari iubet 57, 6. a Manuele ex manibus Saracenorum vix eripitur 61, 19. cum Saracenis paciscitur 63, 5. Ozopetram capit 64, 5. 66, 15. Persia, qui defecturi erant, ignoscit 69, 15. post Amorium captum dysenteria laborare incipit 70, 4. 73, 16. imaginum cultoribus infensus 74, 14. 80, 5. eius mores 75, 7. eius soror nupta Theophobo 55, 8.
 Theophobus Persa 52, 10. de eo narrationes diversae 53, 1. 55, 7.

- eius pater 53, 19. 54, 30. 55, 10.
 56, 10. ipse patricius et maritus
 sororis Theophili imp. 55, 3. 57,
 10. rex declaratur a Persis 58, 9.
 clam interficitur 60, 6. 61, 14.
 dicitur mortem non gustasse 60, 10.
 Thomas Armenius a palade Gazura
 8, 15. ejus mores 32, 8. de eo
 vaticinium moschi 9, 9. turmar-
 cha foederatorum factus a Leone
 12, 18. contra Michaelum balbum
 rebellat 32, 12. coronatur 33, 13.
 Cpollin obsidet 33, 19. de eo alia
 narratio 35, 7. vincitur 40, 16.
 urbem iterum obsidet 41, 2. a
 Bulgaris vincitur 42, 12. fugatur
 a Michaelo imp. et obsidetur Ar-
 cadopoli 43, 9. interficitur 44, 15.
 Thyas 18, 22.
 Tiberii imp. porta 88, 9.
- Turei 67, 14. 68, 16.
 Tziphiranites Chaldus 106, 16.
- Vandali 33, 15.
 vaticinia 8, 1. 10, 19. 22, 1. 16, 7.
 21, 19. 31, 4. 70, 8. falsum 14,
 17. *λεταγομαρσία* 70, 14.
 versus poetarum 89, 20. 22.
 virgis mare caedunt Saraceni 94, 8.
 vox de caelo nuntians obitum Leo-
 nis Armenii 26, 1.
- Xerxes 94, 8.
- Zacynthus 118, 11. 12. 120, 4.
 Zechi 88, 14.
 Zelicum haeresis 85, 3.
 Zelisa 92, 3.
 Zercunes 48, 5.

CORRIGENDA.

- Pag. 34. in interpret. v. 2. scr. Theophilo
 p. 61, 1. l. *ὁφείλει*
 p. 86. in interpret. v. 1. l. Moesiam
 p. 95, 10. *τόν*] scr. *τῶν*